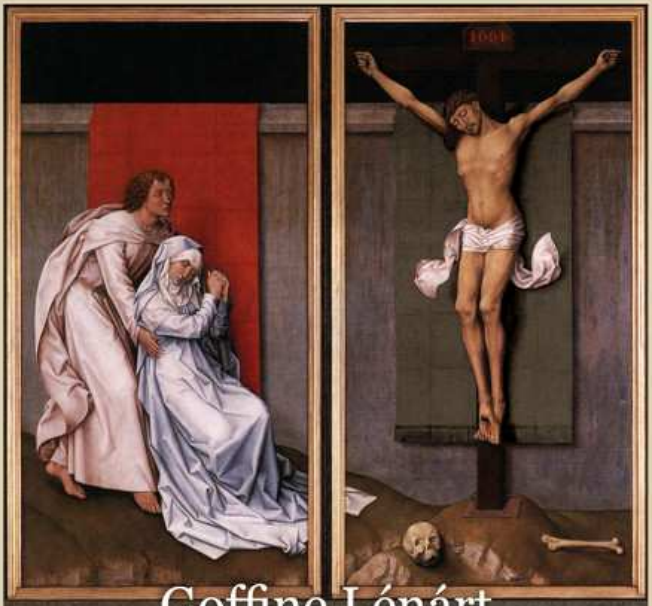

Goffine Lénárt

katolikus oktató- és épületes könyve II.

GOFFINE LÉNÁRT
KATHOLIKUS
OKTATÓ- ÉS ÉPÜLETES KÖNYVE
II. RÉSZ

GOFFINE LÉNÁRT
PRÉMONTREI SZERZETESATYÁNAK

KATHOLIKUS OKTATÓ- ÉS ÉPÜLETES KÖNYVE

II. RÉSZ

RÖVID ÉRTELMEZÉSE
A VASÁRNAPI ÉS ÜNNEPI LECKÉKNEK ÉS EVANGÉLIUMOKNAK, EZEKBŐL LEVONT HIT- ÉS EKRÖLCSI TANÍTÁSOKKAL ÉS AZ EGYHÁZI SZERTARTÁSOK MAGYARÁZATÁVAL, TOVÁBBÁ A SZENTMISÉRŐL SZÓLÓ OKTATÁSSAL

A BÉCSI PÁZMÁNY-INTÉZETI NÖVENDÉKEK
MAGYAR FORDÍTÁSÁNAK
NEGYEDIK, ÚJRA ÁTDOLGOZOTT KIADÁSA

Kapisztrán Szent János Kiadó

Budapest, 2016.

Eredetileg megjelent:
a budapesti
SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT kiadásában,
1928-ban.

Nihil obstat.

Dr. Michaël Marczell
censor dioecesanus.

Nr. 2148.

Imprimatur.

Strigonii, die 25. Septembris 1928.

Dr. Julius Walter
vic. gen.

A címlapon Rogier van der Weyden
németalföldi késő gótikus festő (1399–1464)
Keresztrefeszítés-diptychonja látható.

figyelji.de/az/epuletes-konyvre

Minden jog fenntartva.
© Kapisztrán Szent János Kiadó, 2016.
kapisztrankiado.hu

ISBN: 978-615-5623-49-3

TARTALOM

a lapok egymásutánja szerint.

	Lap
Emléklapok	III
Előszó	VII
A változó ünnepek táblája	X
Rövid útmutatás e könyv célszerű használatához...	XXII
Oktatás az egyházi évről...	1
I. A vasárnapokról	5
II. Az ünnepnapokról	8
III. A bőjti napokról	12
IV. A hétköznapok megszenteléséről	18

I. RÉSZ.

A vasárnapokról és az Úr ünnepeiről.

I. A karácsonyi ünnepkör.

Oktatás az ádventi időről	23
Oktatás ádvent első vasárnapjára	25
Üdvös oktatás a bűnbánat halogatása ellen	28
Oktatás ádvent második vasárnapjára	33
Krisztus Urunk a mi egyedüli reményünk és szabadítónk ...	39
Oktatás ádvent harmadik vasárnapjára	41
Vigasztalás a bánatban	42
Oktatás ádvent negyedik vasárnapjára	45
« a bűnbocsánat szentségéről	50
« karácsony estére	59
« karácsony ünnepére	60
Az első szentmiséről	61
A második szentmiséről	65
A harmadik szentmiséről	67

Lap
Oktatás a karácsonyt követő vasárnapra 71
« az áldásról 75
« újesztendő napjára 76
« újév után való vasárnapra 79
« vízkereszt ünnepére 81
« a missziókról 87
« a vízkereszt után való első vasárnapra 89
Oktatás az engedelmességről 93
« a valódi jámborságról 94
Oktatás a vízkereszt után való második vasárnapra 96
Oktatás a házasság szentségéről 101
« a vegyes házasságokról 105
Oktatás a vízkereszt után való harmadik vasárnapra 109
« az Isten akaratában való megnyugvásról... 115
« a gazdák és a cselédek számára 115
« a vízkereszt után való negyedik vasárnapra 117
« az isteni gondviselésről 120
« a vízkereszt után való ötödik vasárnapra 122
« a nyilvános egyházi énekről 123
« a rosszra való hajlamról 127
« a vízkereszt után való hatodik vasárnapra... 127
« hetvened vagyis septuagesimavasárnapra 130
« hatvanad vagyis sexagesimavasárnapra 138
« az Isten igéjének erejéről 143
« Ötvened, azaz quinquagesimavasárnapra 146
« hamvazószerdára 150
« a negyvennapi bőjtről 153
Oktatás bőjt első vasárnapjára, melyet Invocabitnak is neveznek 155
« a kisértésekről 158
Oktatás bőjt második vasárnapjára 161
Erkölcsi tanítás a fajtalanság ellen 162
Oktatás bőjt harmadik vasárnapjára, mely Oculinak is neveztetik 166
Intés a kapzsiság és fösvénység ellen... 167
Oktatás bőjt negyedik vasárnapjára, mely Laetare-nak is neveztetik 173
Vigasztaló tanítás a szegénységben 177
Oktatás, mikép kell a húsvéti ünnepre készülni 178
Oktatás bőjt ötödik vasárnapjára, melyet Judica-nak, másképfekete-vasárnapnak is neveznek 178
Vigasztalás a rágalmazásokban... 181
Oktatás virágvasárnapra 183
« a nagyhétről 188
Oktatás nagycsütörtökre 189

Lap
Oktatás nagypéntekre 195
Oktatás arról, mint kell Krisztus keserves kínszenvedéséről elmélkednünk 200
Szent Ágostonnak Krisztus kínszenvedéséről írt tanítása ... 202
Passio. Krisztus Urunk kínszenvedésének története 202
Oktatás a húsvéti szent időre 221
« nagyszombatra 222
« húsvétvasárnapra 227
Tanítás Urunk feltámadásáról 229
Erkölcsi tanítás 235
Oktatás húsvéthétfőre 236
Hitbeli és erkölcsi tanítás a szentírásról... 240
Húsvét után első vasárnapra 241
Oktatás a keresztény katholikus hit szükségességéről 246
Buzdítás az egyedüli igaz katholikus hitre 252
A Szentírásról és a keresztény hagyományról 253
Oktatás húsvét után való második vasárnapra 261
Oktatás az egyedül igaz anyaszentegyházról 262
Hittanítás a reménységről 267
Oktatás húsvét után harmadik vasárnapra... 268
A szolgák kötelességeiről uraikkal szemben 270
Vigasztaló tanítás a viszontagságok és inségek közt 273
Oktatás húsvét után negyedik vasárnapra 276
Oktatás a katholikus egyház csalhatatlan tanítói hivataláról... 281
Oktatás a körmenetekről és búcsújárásokról 285
Oktatás húsvét után ötödik vasárnapra 288
Oktatás az imádságról 290
A «Miatyánk» rövid fejtegetése 293
Krisztus mennybemenetelének ünnepére, vagyis áldozócsütörtökre 296
Oktatás Urunk mennybemeneteléről 301
Oktatás húsvét után hatodik vasárnapra 304
Tanítás a botrányról 308
Oktatás a pünkösd ünnepéhez való előkészületekre 309
« a pünkösdi ünnepre 310
« pünkösdhétfőre 320
Az Isten szeretére indító okok 324
Oktatás a bérmálás szentségéről 325
A megbérmált imája 330
Oktatás Szentháromság vasárnapjára 330
Oktatás a keresztség szentségéről... 334
Hittanítás a Szentháromságról 341
Oktatás pünkösd után első vasárnapra 343

Lap
Oktatás Úrnapra 347
Hittanítás Krisztusnak igaz és valóságos jelenlétéről az Oltáriszentségben 350
Néhány szó a mannáról 354
Oktatás a legfölségesebb Oltáriszentségről... 355
Oktatás pünkösd után második vasárnapra 358
Erkölcsi tanítás a fajtalanság ellen 362
Oktatás Jézus szent Szíve ünnepére 366
Oktatás a társulatokról, különösen Jézus szentséges Szívének társulatáról 371
Jézus Szívének irgalmasságáról a szegény bűnösökkel szemben 373
Oktatás pünkösd után harmadik vasárnapra 374
Erkölcsi tanítás az iszákosság ellen 376
Oktatás pünkösd után negyedik vasárnapra 381
Oktatás a jószándékról 386
Oktatás pünkösd után ötödik vasárnapra 388
Üdvös szerek a harag ellen 393
Oktatás pünkösd után hatodik vasárnapra 395
Oktatás az egyházi áldásokról és szentelésekről 398
Oktatás pünkösd után hetedik vasárnapra 402
Oktatás a jó cselekedetekről... 405
Oktatás rossz könyvek és iratok olvasása ellen 407
Oktatás pünkösd után nyolcadik vasárnapra 409
Oktatás igazságtalan jószágnak szerzése és birtoklása ellen 413
Erkölcsi tanítás a rágalmazás ellen 414
Vigasztalás a rágalmazásban 416
Oktatás pünkösd után kilencedik vasárnapra 417
Jeruzsálem városának és a templomának feldúlása 422
Hasznos tanítás az élet végére halasztott bűnbánatról 425
Oktatás pünkösd után tizedik vasárnapra 427
Tanítás a nagyravágyás és hiú tisztelet után való sóvárgás ellen 430
Oktatás pünkösd után tizenegyedik vasárnapra... 432
Oktatás a szertartásokról 435
Erkölcsi tanítás a nyelvünkkel való visszaélés ellen 436
Oktatás pünkösd után tizenkettedik vasárnapra 438
Oktatás az utolsó kenet szentségéről 443
Oktatás pünkösd után tizenharmadik vasárnapra 447
Oktatás a csodákról 452
Oktatás az egyházi rend szentségéről 454
Oktatás pünkösd után tizennegyedik vasárnapra 457
Vigasztalás a szegénységben 462
Erkölcsi oktatás az uzsora ellen 463

Lap
Oktatás pünkösd után tizenötödik vasárnapra 464
Erkölcsi tanítás a halálról 468
Oktatás a temetés szertartásairól 470
Oktatás pünkösd után tizenhatodik vasárnapra... 472
Oktatás a vasárnapok megüléséről 476
Oktatás pünkösd után tizenhetedik vasárnapra... 478
Oktatás pünkösd után tizennyolcadik vasárnapra... 483
Oktatás a búcsúról 486
Oktatás pünkösd után tizenkilencedik vasárnapra... 489
Vigasztaló tanítás a menny örömeiről 493
Oktatás pünkösd után huszadik vasárnapra 494
Vigasztalás a betegségekben 499
Erkölcsi tanítás a betegek gondozásáról... 500
Oktatás pünkösd után huszonegyedik vasárnapra 501
A türelemről 508
Oktatás pünkösd után huszonkettedik vasárnapra 510
Erkölcsi tanítás az emberektől való hiú félelem ellen ... 513
« « a lélek becséről és fenségéről 514
Oktatás pünkösd után huszonharmadik vasárnapra 515
Erkölcsi oktatás a csúfolódás és gúnyolódás ellen 518
Oktatás pünkösd után huszonnegyedik és utolsó vasárnapra ... 518
Oktatás az esküről 522
Oktatás a templom-ünnepre... 524
Erkölcsi tanítás a szellemi templomról, mely maga az ember 530

II. RÉSZ.

A szentek ünnepeiről.

Előleges oktatás a szentek tiszteletéről és segítségül hívásáról ... 535
Rövid oktatás a búcsújárásról 543
Oktatás a boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásának ünnepére... 544
« szent István első vértanu ünnepére 549
« szent János apostol napjára 554
Erkölcsi tanítás a tisztaságról 556
Oktatás a polgári év utolsó napján, Szilveszter estéjére 558
« újév napjára 559
Oktatás Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére 560
Oktatás a gyermekágyasok számára 565
Oktatás szent Balázs napjára... 566

Lap

Oktatás szent József napjára 567
« Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepére 570
Az angyali üdvözlet magyarázata 573
Rövid oktatás az «Úr angyaláról» 575
Oktatás hétfájdalmú szűz Mária napjára 576
« szent Adalbert (Béla) püspök napjára 577
« szent Márk evangélista napjára 579
Rövid oktatás a búzaszentelésről 580
« a szent kereszt feltaláltatása napjára 581
Kérdések a keresztről 583
« Keresztelő szent János születése napjára 586
Szent János életrajza 589
Oktatás szent László király napjára 591
« szent Péter és szent Pál apostolok ünnepére 592
Szent Pál életrajza 593
Oktatás Sarlós Boldogasszony napjára 597
A «Magnificat», vagy «Magasztalja az én lelkem az Urat» dicsérő ének magyarázata 599
Oktatás szent Anna asszony napjára 600
« Nagy-Boldogasszony ünnepére 603
« szent István király ünnepére 608
« a szent Őrangyalok ünnepére 614
« Kisasszony, vagyis a boldogságos szűz Mária születésének ünnepére 616
« Mária nevenapjára 620
« a szent kereszt felmagasztaltatásának napjára 621
« a szent keresztútról 622
« szent olvasó napjára 624
Jézus Krisztus királyságának ünnepe 629
Oktatás Mindenszentek ünnepére 631
A nyolc boldogság magyarázata 634
Oktatás halottak napjára 638
« szent Imre herceg napjára 642
« szent Erzsébet napjára 643
« a boldogságos szűz Mária bemutattatása napjára 644

BETÜRENDES TÁRGYMUTATÓ.

A

Ábrahám hogyan látta Krisztus napját 182.
Adakozni, kereszténvi kötelesség 176, 346.
Adalbert (sz.) püsp. ünnepe s életrajza 577.
Adót meg kell fizetni 270.
Ádventi idő s annak célja 23.
Adventisták 31.
Ágár és fia, az új szövetség előképe 173.
Aggódás, szerfölötti 41, 461.
Ajándékai Istennek különfélék 428 ; s azokat jól kell használni 97.
Ájtatosság, milyen a valódi 94 ; bold. Szűz iránt 619, 620 stb. ; sz. Józsefhez 567, akármely szenthez 535.
Alamizsnálkodás, (l. Adakozni).
Alázatosság erénye 42.
Áldás jelentése 75, 398 ; asztali áldás 176, egyházi 398, szülői 75. (Lásd Szentelés).
Áldozni, magunkat Istennek, mit tesz és hogyan kell 90.
Áldozópap 456.
Alleluja, mit jelent 228, miért hagyatik el bőjtben 131.
Állhatatosság a jóban, Istennek ajándéka 510.
Álszégyen, mely bűneink megvallásától visszatart 169.
Alvás (lelki értelemben) 26, 125.
Anna (sz.) asszony, a bold. Szűz anyja 600.
Antikrisztus 521.
Apostolok Jézusról bizonyságot tesznek 306.
Aratás (lelki) ideje 126.
Ártatlanság, üldöztetve bízzék Istenben 633 ; az ártatlanul szenvedők boldogok 637.
Asszonyok a jó asszony képe 600.

B

Balázs (sz.) püspök napja s életrajza 566.
Bánat 53.
Barkaszentelés 183.
Beavatása a gyermekágyasoknak 565.
Bélpoklosság 112.
Bérmálás szentségéről oktatás 325.
Betegeket ápolni kell 485 ; nekik szívesen szolgálni 113.
Betegség, mint kell azt tűrni 498, 499; sokszor a bűnnek büntetése és azzal együtt megszűnik 485.
Betlehemi jászolok 60.
Bizodalom Istenben, annak szükséges volta és hasznai 118—120.
Boldogság 439 ; már itt is részesei lehetünk 610.
Boldogságos Szűz (l. Mária) magas fönsége 544, miért jegyeztetett el sz. Józsefnek 569, Krisztust a Szentlélektől fogadja 570, az Isten igéjét mélyen szívébe rejti 69, ünnepei : szeplőtelen fogantatása 544, Gyertyaszentelő 560, Gyümölcsoltó 570, Hétfájdalmú 576, látogatása vagy Sarlós B. A. 597, mennybe vitetése 603, születése vagy Kisasszony 616, bemutattatása vagy fölajánltatása 644.
Borszentelés 558.
Bosszú, annak kívánása vétkes 109, Istenre bizandó 110.
Botránkozás 36.
Bőjt 131, 151 ; mint tartották hajdan a negyvennapi stb. bőjtöt 153, ki tartozik bőjtölni 15, és miképen 150, 154, bőjt hasznai 12.
Búcsúról oktatás 486.
Búcsújárás 285. (L. Körmenetek.)

Bujaság fertelmessége 496. (L. Fajtalanság.)
Búzaszentelés 580.
Bűn, főbűnök 504, égbekiáltó bűnök 505, Szentlélek elleni bűnök 425, idegen bűnök 506.
Bűnbánat halogatása mily veszedelmes 50, 424. (L. Megtérés. Töredelmesség.)

C

Credo 226.
Cselédek kötelességei 115.
Cselekedetek (l. Jócselekedetek); irgalmasság (testi és lelki) cselekedetei 405.
Csodatettek nem kell azok után való sóvárgással Istent kísérteni 452.

D

Dávid fia 148.
Diakonus 455.
Dies irae (ének) 641.

E

Égbekiáltó bűnök 505.
Egyház igazság oszlopa 240.
Egyházi ének 123.
Egyházi év 1.
Egyházi fenyíték (hajdan) 487.
Egyházi rend 454.
Elégtétel, a bűnbánat szentségének része 195.
Ellenségeinket is tartozunk szeretni 110.
Elüljárók tiszte (l. Bírák) és súlyos felelőssége 98.
Előtornáca a pokolnak 182.
Ember fiának miért neveztetik Krisztus 148.
Ének (egyházi) 123.
Engedelmesség erénye 93; példányunk rá Krisztus 91.
Epiphania 81.
Eredeti bűn 127.
Erény 62; mint kell az erényeket lelkünkbe ültetni 135.
Erzsébet 587; köszöntése 597; (sz.) királyné ünnepe és életrajza 643.
Esketés (házasságnál) 101.
Esküvés 522.

F

Fajtalanság bűne, l. Bujaság.
Fehérvasárnap 241.
Felebaráti szeretet 98, 441; gyakorlására indítóokok 442.
Feltámadás, Krisztus Urunké minden kétségen kívül van 229, 235; előképe a mi lelki feltámadásunknak 235.
Fogantatás (szeplőtelen), Bold. Szűzé 544.
Földi javakat nem kell aggódva keresni 460.
Fösvénység, főbűn 475.

G

Gazdák kötelességei a cselédek iránt 115. (L. Háziasszony. Házigazda.)
Gyermekágyasok 565.
Gyertyaszentelés 561.
Gyertyaszentelő Bold. Asszony ünnepe 560.
Gyónásról oktatás 51.
Gyümölcsoltó Bold. Asszony ünnepe 570.

H

Hágár, l. Ágár.
Hagyomány 282.
Halál lelki 517.
Halottak napja 638.
Hamuszentelés 151.
Hamvazószerda 150.
Harag 391, 393; mikor vétkes 503.
Harangok szentelése 401; elnémulása nagy héten 194.
Háromágú gyertya 222; *királyok* 84—86;
Házasok, miért áldatnak meg a pap által 103; kötelességeik 101—104.
Házasság szentsége 103—104.
Háziasszony (jó) képe 600.
Házigazda és asszony kötelességei 115. különösen beteg cselédeik iránt 113.
Hit 323, csak egy 478.
Hitvallás (l. Credo) 226.
Hivatás 134.
Húsvét 221, 240; húsvéti gyertya 223; tojások 229.

I

Idegen bűnök 506.
Igazulás Isten kegyelme által 448.
Ige, Istennek egyszülött fia 69; testté lett 69.
Illés próféta 44, 164.
Imádságról tanítás 197.
Imre (sz.) herceg napja és életrajza 642.

Invocabit Vasárnap 155.
Irás (szent) l. Szentírás
István (sz.) első vértanu ünnepe s életrajza 549. — királyé 608.
Iszákosság (l. Részegség) 376.
Itélet (utolsó) 47.
Izsák és Izmael az ó- és újszövetség példázói 174.

J

Jairus leánya halottaiból föltámad 516—517.
János (Keresztelő sz.) 586. (L. Keresztelő János.)
János (sz.) apostol napja és életrajza 589; evangéliuma, áldása 557.
Jeruzsálem átalkodottsága 421, pusztulása, büntetésül Krisztus halála miatt 422, 425, mennyei Jerusalem 174.
Jézus (l. Krisztus) nevének ereje 78.
Jócselekedetek szükségesek az üdvösségre 405.
Jószándék, oktatás róla (l. Szándék) 386.
József (sz.) napja 567.
Jövendölés, hogy Krisztus Bethlehemben 60, a világ világossága lesz 82, és szenvedni fog 148, Simeoné Jézusról 73.
Judica Vasárnap 178.

K

Kánai menyegző 98—101.
Kántorböjt 14.
Káromkodás vétkének nagy volta, l. Istent káromlani.
Karácsony 59, miért mondatik e napon három mise 60.
Kegyelem (l. Szentlélek adományai. Malaszt).
Képek (sz.) tiszteletben tartása 542.
Kereszt tisztelete 583, 586, imádása mily értelemben veendő 196, — feltalálásának napja 581, felmagasztalásának napja 621.
Keresztelni 333. (L. Keresztség.)
Keresztelő János, Krisztus előkövete 561, születésnapja 586.
Keresztjáró hét 285.
Keresztnevek jelentése 589.
Keresztség, Jánosének ereje 44, szentség 335.
Keresztszülők kötelessége 340, bérmálásnál 326.
Keresztúti ájtatosság 623.
Keresztvíz-szentelés 223.
Kevélység főbűn 45.
Kinyilatkoztatás, isteni 246.
Királyok (három) napja 81.
Kisasszony napja 616.
Kísértetni mit tesz 158—161, főleg mi által kísértetünk 170.
Kornél százados 321.
Körmenetek 285, 349.
Körülmetéltetés szellemi értelemben mi 77.
Krisztus öröktől fogva egyszülött Fia mennyei Atyjának 61, igaz Isten 242. 306, mivé mi érettünk lett 61, született Betlehemben, a bold. Szűztől egy istállóban 60, 64, (lelkileg mint születik bennünk is 60), ez lévén első eljövetele 23, 59, 63, második pedig az ítéletre 23; születése után jászolba fektettetik, s kijelentetik a pásztoroknak 64, körülmetéltetik 77, bemutattatik a templomban 560 felmegy szülőivel a jeruzsálemi templomba 91, megkereszteltetik a Jordánban 82; csodákat tesz 118, stb.; de a zsidóktól nem fogadtatik el 70, 111, nazarénusnak hivatik 80, rágalmaztatik 170, 181, üldöztetik 183, megjövendöli saját kínszenvedését és halálát, mint üdvösségünkre szükségest 149, Jeruzsálem pusztulását 520, és tanítványainak üldöztetését is 148, 307; meg akarják kövezni 183; bevonul ünnepélyesen Jeruzsálembe 188, 189; kínt szenved, és a keresztfán üdvösségünkért, mint már az ószövetségben előképei 239, példáztak, önként meghal 185, 195, 200.
Krisztus kínszenvedésének története 196, s elmélkedés róla 200.
Krisztus dicsőséges feltámadása 221, s köv. (l. Feltámadás). mennyekbe menetele 296.

L

Lábmosás N.-Csütörtökön 193.
Laetare vasárnap 173.
László (sz.) király ünnepe s életrajza 591.

M

Manna Oltáriszentség jelképe 133.
Mária (l. Boldogs. Szűz) — bemutattatásának ünnepe 644, hét fájdalmának 576, látogatásának 597, születésének 616, mennybe vitetésének ünnepe 603; — iránta való ájtatosságra buzdítás 620, tisztelete 539, 543.
Márk (sz.) evangelista napja s életrajza 579.
Márta szorgalma 606.
Mennybemenetele Krisztusnak 296 s köv.
Mennyország 124; örömei 493, meg kell érdemelni 589.
Minden szentek ünnepére oktatás 631.

N

Naimi özvegy, és fia 466.
Nagyheti oktatás 188; *nagypénteki* szertartások 195; *nagyszombati* oktatás és szertartások 222.
Nazarenusnak miért hivatott Jézus 81.
Negyvennapi böjt 153.
Nyolc boldogságok 634.

O

Oculi Vasárnap 166.
Oltáriszentség 350.
Olvasó (sz.) ünnepe 624, titkai 626.

Ö

Önsanyargatás, mint keresztényi kötelesség 37—38.
Ördög fegyverei 170.
Őrzőangyalok ünnepe 614.
Özvegyek 74, 466; naimi 466.

P

Pál (sz.) apostol ünnepe s életrajza 593.
Pálma- (Virág-) *vasárnap* 183.
Pápa 384.
Papi áldás 75.
Passio l. Krisztus kínszenvedése 202.
Pater noster (l. Úr imádsága.) 293.
Penitencia gyümölcsei 44, szentsége 50, L. Bűnbánat.
Péter (sz.) és szent Pál apostolok ünnepére 592.
Pokol kínjainak örökkévalósága 507.
Prédikáció l. Szentbeszéd.
Processiók l. Körmenet. Búcsújárás.
Pünkösd 309.

Q

Quinquagesima vasárnap 146.

R

Rágalmazás 414, ellene vigasz 181, 416.
Rózsafűzér (sz.) ünnepe 624. L. Olvasó.

S

Sáfár (házitiszt) a hűtelen 410.
Sára és maradéka az újszövetség képe 174.
Sarlós Boldogasszony napja 597.
Septuagesima Vasárnap 130.
Sexagesima Vasárnap 138.
Simeon áldása és jövendölése 73, 564.
Szamaritánus könyörületessége 439.
Szegénységben vigasztalás 177, 462.
Szentbeszéd készület hozzá 143, mint kell hallgatni 144.
Szentek tiszteletéről és segítségül hívásáról oktatás 535.
Szentelések mik 398.
Szentírás hasznai 34; tanítás róla 240, 253; világos-e magában 240.
Szentháromság titka 331, 341; vasárnapja 330.
Szentlélek, oktatás róla 309, 310 és köv.
Szentségek (l. Keresztség. Bérmálás stb.) 334.
Szeretet l. Isten szeretete. Felebaráti szeretet.
Szolgák kötelességei 115, betegségben el nem hagyandók 113.
Szülők kötelességei 75.

T

Temetési szertartások 470.
Test ösztöne 140, sanyargatása l. Önsanyargatás.
Tisztítótűz 638.
Titkok (l. Olvasó) 626.
Torkosság főbűn 504.
Töredelmesség (l. Bűnbánat) 50.
Tűzszentelés 222.

U

Újesztendő ünnepe 76.
Újszövetség 174.
Úr angyala 575.
Úr imádsága 293.
Úrnap 347.
Úrvétel l. Communio.
Uzsora 463.
Üdvösség miben áll 267.
Üdvözlet l. Angyali üdvözlet. Úr angyala.
Üldözések szükséges volta 119.
Ünnepnapok mik 8, s köv., mint kell azokat megülni 477.

V

Vasárnap micsoda 5. megülése 6 s köv.
Vegyes házasságok 105.
Vigasztalás inségben 273.
Virágvasárnap 183.
Vízkereszt 81.
Vízszentelés 399.

Z

Zakariás 588.
Zöldcsütörtök 189.
Zsolozsma, sötét 189.

RÖVID ÚTMUTATÁS E KÖNYV CÉLSZERŰ HASZNÁLATÁHOZ.

Keresztény hívő! Mielőtt egy oktatást elolvasnál, 1. helyezd magadat Isten jelenlétébe. Képzeld, mintha Mária Magdolnával ülnél Jézus lábainál s hallanád az ő szavait;

2. mint szegény bűnös alázd meg magadat előtte és szívből kérd őt bocsánatért;

3. esedezzél hozzá szeretetért, hogy világositsa meg elmédet; s ajánld magadat a boldogságos Szűz és a szentek oltalmába.

Olvasd azután a tanitást megfontolva, mintegy lépésről-lépésre. Minden pont után állj meg kevéssé, hogy álgondolhasd azokat az igazságokat, melyeket olvastál. Pl. kérdezd önmagadtól: 1. Mit higyjek? Azt, amit most olvastam. S hitedet felébresztvén, igy szólsz magadban: O Uram! Én ezt az igazságot hinni akarom. O, segitsd ezt hinnem! Öregbitsed az én hitemet! 2. Mi most az én teendőm? Letenni a hibáról, mely az igazsággal ellenkezik. 3. Mit tettem eddig? Fájdalom, ó Istenem, ez igazság ellen cselekedtem. Mily másképen cselekedtél te, ó Jézus és a te szenteid! 4. Mittevő leszek most? És e kérdésnél tedd fel erös szándékkal, hogy az igazságot hirdetni, a hibát, mely azzal ellenkezik, legyőzni fogod s más erény elnyerésére törekszel.

Ezek után a három isteni erény: a hit, remény és szeretet és a töredelmes bánat felébresztésével végezd az olvasást.

Igy tégy mindig, valahányszor ebből vagy más épületes könyvből olvasol: s rövid idő mulva látni fogod, mily nagy haszon származik ebből lelkedre.

GOFFINE LÉNÁRT

PRÉMONTHEI SZERZETESATYÁNAK

OKTATÓ- ÉS ÉPÜLETES KÖNYVE

Oktatás húsvét után hatodik vasárnapra.

E vasárnap s az egész hét szolgáljon előkészületül a pünkösdi szent ünnepre, hogy ájtatos gyakorlatok és jótettek által a Szentlélek kegyelmeiben részesüljünk.

Misekezdetben az egyház a 26-ik zsoltár ezen szavait énekli: «Hallgasd meg, Uram! szómat, mellyel hozzád kiáltottam. Alleluja! Neked szólott szívem, az én orcám Téged keresett; a te orcádat keresem, Uram! Ne fordítsd el tőlem orcádat. Alleluja! Az Úr világosságom és szabadulásom, kitől féljek?» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Örök mindenható Úristen! eszközöld, hogy hozzád mindig buzgó készséggel ragaszkodjunk s fölségednek őszinte szívvel szolgáljunk. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki él stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Péter I. lev. 4, 7—11.)*

Szerelmesim! Legyetek tehát okosak és virrasszatok imádságokban. Mindenekelőtt pedig kölcsönös szeretettel legyetek egymás iránt szüntelenül, mert a szeretet befödi a bűnök sokaságát. Legyetek vendégszeretők egymás iránt zúgolódás nélkül. Mindegyiktek, amint kapta a kegyelmet, úgy közölje azt mással is, mint jó sáfárai az Isten sokféle kegyelmének. Ha valaki beszél, mintegy Isten szavaival *beszéljen;* ha valaki szolgálatot tesz, mintha azon erővel *tenné*, melyet Isten oszt ki; hogy mindenben Isten tiszteltessék Jézus Krisztus által, kinek dicsőség és hatalom mindörökkön örökké. Amen.

Magyarázat. Szent Péter e leckében inti a keresztényeket, hogy az imádságban okosak és vigyázók legyenek, vagyis úgy viseljék magukat, mint értelmes emberek: mértékletesség és őszinteség által arra törekedjenek, hogy mindig készek legyenek az imádságra, miután az ember önerejével nem juthat el a tökéletességre, hanem az ehhez megkivántató erőt Istentől kell az imádságban kikérnie. Továbbá szeretetre szólítja fel őket, mely szeretet a hibákat elfedje, azaz felebarátunk hibáját bocsássa meg,[1] vagy (mit e szavak szintén jelentenek) épen ezáltal Isten számunkra is bűneink bocsánatát eszközölje.[2] Végre említi, hogy a kegyelemadományokat, melyek közül nyilvánosan csak kettőt nevez meg, t. i. a tanítói hivatalt és az egyházi szolgálatot, de melyek alatt a többit is érti, mindenkor úgy

[1] Kor. I. 13, 7. [2] Luk. 47.

tekintsék, mint amelyeket Isten adományoz. És épen ezért azokat Istennek akarata szerint híven és szentül használják, hogy minden dologban Isten dicsőíttessék; a jót, melyet teszünk, nem önérdemünknek, hanem az Isten kegyelmének tulajdonítván. Iparkodjék minden keresztény az apostol ezen intéseinek megfelelni; ezáltal legjobban elkészülhet a Szentlélek fogadására, ki mindenkinek oly szükséges, hogy nélküle még csak gondolni sem képes azt, ami jó és Jézus nevét sem mondhatja ki érdemszerző módon;[1] annál kevésbbé cselekedhetik valami jót. Mondjuk el azért ma s az egész héten át naponkint az egyház e könyörgését:

Az egyház imádsága. Jöjj el, Szentlélek Úristen! töltsd be híveid szívét és éleszd föl bennünk a szeretet lángját, hogy a te kegyelmed által újra születvén, a mennyei boldogságra érdemesekké váljanak és abban részesüljenek. Amen.

Evangélium. *(Szent János 15, 26. — 16, 4.)*

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Mikor pedig eljövend a Vigasztaló, kit én küldök nektek az Atyától, az igazság Lelkét, ki az Atyától származik, ő bizonyságot tesz felőlem. Ti is bizonyságot tesztek, mert kezdettől velem vagytok. Ezeket mondottam nektek, hogy meg ne botránkozzatok. A zsinagógákból kizárnak titeket; sőt eljön az óra, hogy mindaz, ki megöl titeket, szolgálatot vél tenni az Istennek. És ezeket cselekszik nektek, mert nem ismerik az Atyát, sem engemet. De ezeket szólottam nektek, hogy mikor eljön az óra, rájok emlékezzetek, hogy én megmondottam nektek.

Miért nevezi Jézus a Szentlelket vigasztalónak?

Mert az értelem belső megvilágítása és az akarat erősítése által az embernek a keresztény életet és annak nehézségeit megkönnyíti, megédesíti és kellemessé teszi. Ezt látjuk az apostoloknál és szenteknél, kik üldözések közt és sanyargatott életük dacára is belső örömmel voltak eltelve mindig. Az igaz keresztény élet tehát nem sötét, szomorú és komor, mint a világ fiai vélik, hanem a Szentlélek által mennyei örömmel teljes. De ezen örömet nem érzi és nem érti az, kinek szívében nincs a Szentlélek kegyelme.

Mikép tett a Szentlélek Krisztusról bizonyságot?

Az apostolok és Krisztus tanítványai által, kiket felvilágosított, ékesen szólókká és bátrakká tett, hogy félelem nélkül valljak meg

[1] Kor. I. 12, 3.

és hirdessék, hogy Krisztus Isten fia és a világ megváltója. E tanítást azután sok csodatétellel s a vértanuknak az ő kegyelme által kiontott vérével is megerősítette és mintegy megpecsételte. Ma is bizonyságot tesz a Szentlélek Krisztusról és az ő tanításáról egyháza és annak hitszónokai által, kik által ő beszél és kiket azért buzgón és tisztelettel kell hallgatni.

Mikép tettek az apostolok Jézusról bizonyságot?

1. Amennyiben pünkösd ünnepe után szétmentek és hirdették a világnak, hogy Jézus igaz Isten, a megigért Megváltó. 2. Saját hitüket Krisztusban szent életük és Krisztusért minden szenvedésnek, sőt a halálnak elviselése által is bebizonyították. 3. Prédikációjukat jelek és csodák által igazán isteninek mutatták.

Nekünk is bizonyságot kell tennünk Krisztusról, mint Istenünkről, Urunkról, Megváltónkról és bíránkról. Mert Jézus maga mondja: «Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom Atyám előtt; aki megtagad engem az emberek előtt, azt én is megtagadom Atyám előtt.» (Máté 10, 32. 33.) Krisztusról bizonyságot teszünk és megvalljuk őt az emberek előtt akkor, ha nyilvánosan megvalljuk a benne való hitet és ha igazán kereszténylileg élünk. De megtagadjuk Krisztust nemcsak a hitetlenség és a tévtanokhoz való ragaszkodás által, hanem vétkes és nem kereszténylhez illő élet által is.

Miért jövendölte meg Krisztus tanítványainak és minden választottjainak az ő szenvedéseiket?

Hogy ezen később meg ne botránkozzanak, vagyis hogy meg ne ütközzenek rajta s ne hagyják magukat türelmetlenségre s azon gondolatra vinni, mintha ő nem is lett volna Megváltó stb., ami kétségkívül megtörténik, ha Jézus őket erre eleve nem figyelmeztette volna. Továbbá azért jövendölte meg Krisztus apostolainak szenvedéseiket, hogy tudják, miszerint ezek nem véletlenül, hanem Isten rendeletéből fogják őket érni. Minket se lepjen azért meg, ha az isteni szolgálatban való buzgóságunk, ájtatosságunk és jámborságunk, a katholikus anyaszentegyházhoz való ragaszkodásunk, házias életmódunk s a keresztény erkölcsök szorgalmas gyakorlata miatt kicsúfolnak, ha miattuk bennünket gúny és különféle bajok érnek; mert ha az Urat üldözték, miért ne üldöznének minket is? De ha béketűrők és állhatatosak leszünk, úgy mi is a minket érő szenvedések által az örök dicsőségbe fogunk bemenni.

Vétkeztek-e a zsidók azzal, hogy az apostolokat üldözték és megölték?

Kétségkívül. Ők ugyan azt vélték, hogy ezzel Istennek szolgálatot tesznek, de e tévedésük és tudatlanságuk fölötte vétkes és büntetésre méltó volt, mert ha taníttatni engedték volna magukat, akkor könnyen juthattak volna az igazság ismeretére. Hasonló büntetésre méltó tudatlanságban vannak azon keresztények is, kik minden keresztény oktatást elhanyagolván, alig tudják azt is, amit hinniök az üdvösségre elkerülhetetlenül szükséges és sok fölötte vétkes cselekedetet semmibe sem vesznek. Valamint azok is, akik kételkednek, vajjon ezen vagy azon jószágot igazságosan bírják-e vagy jogtalanul, de mégis, mert attól tartanak, hogy azokat esetleg kötelesek lesznek visszaadni, ez iránt maguknak bizonyosságot szerezni vonakodnak.

Buzgó áhitat. Uram Jézus! küldd el nekünk a vigasztaló Szentlelket, ki az Atyától és tőled származik, hogy minket minden szorongattatásainkban megvigasztaljon és erősítsen. Őrizz meg kegyelmesen, hogy senkinek botrányra alkalmat ne nyujtsunk; és ne engedd, hogy mások megbotránkoztassanak minket. A te Szentlelked, minden igazság tanítója által ösztönözz bennünket, hogy minden hitigazságot szorgalmasan megtanuljunk s így végre hozzád jussunk. Amen.

Tanítás a botrányról.

«Ezeket szólottam nektek, hogy meg ne botránkozzatok.»
(Ján. 16, 1.)

Miképen botránkoztatunk meg másokat?

Ha olyas valamit beszélünk, teszünk vagy hanyagolunk el, amiről előrelátjuk, hogy általa másnak bűnre szolgáltatunk alkalmat. Ez pedig többféle módon történik; például, ha kacéran, szemérmetlenül öltözködünk; ha fajtalan beszédeket folytatunk és oly énekeket énekelünk, melyekkel másokat tisztátalan gondolatokra, kívánságokra és cselekedetekre csábítunk, vagy ami még gonoszabb, ha mások jelenlétében ily cselekedeteket viszünk véghez vagy azokra másokat ingerlünk; ha másokat lerészegítünk, őket haragra, káromkodásra, bosszúállásra gerjesztjük vagy az isteni szolgálattól, a szent beszédtől és keresztény tanítástól visszatartóztatjuk stb. Mindezek által a botránkoztatás bűnét követjük el, ezenkívül még mindazon bűnöknek is részeseivé leszünk, melyek az általunk adott botrányból származnak. Mily iszonyú dolog a botránkoztatás! Mily sok ezer bűnre szolgáltat az alkalmat! S ha egykor ítélet napján tulajdon bűneinkről sem fogunk tudni számot adni, miképen fogunk felelni a mások botránkoztatása által okozott számtalan vétekről?... Azért kiált fel Jézus: «*Jaj annak az embernek, aki által a botrány jő!* Jobb volna annak, ha malomkő köttetnék nyakára és a tenger mélyébe meríttetnék». (Máté, 18, 6—7.) Őrizkedjünk azért egyet is megbotránkoztatni embertársaink közül, hogy e «jaj» minket ne érjen.

Mikép adhatnak a szülők okot a botránkozásra?

1. Ha gyermekeinknek túlságos harag, káromkodás, esküdözés, fösvénység, igazságtalanság, csalás, egymásközt való viszálykodás, civakodás, torkosság, részegeskedés, pazarlás, ruházatban fényűzés, fajtalanság stb. által rossz példát adnak. 2. Ha a rosszat, melyet gyermekeikben észrevesznek, nem büntetik és őket attól jókor elszoktatni elmulasztják. Nagyon vétkeznek a szülők, kik ily módon gyermekeiknek lelki gyilkosaivá lesznek. Hogy mily rettentő számadásnak teszik ki magukat, azt alig lehet elgondolni, annál kevésbbé leírni.

Mint adhatnak a családatyák, házfők stb. botrányra okot alantasaiknak vagy cselédjeiknek?

1. Úgy, mint a szülők gyermekeiknek. 2. Ha őket önpéldájuk vagy parancsolataik által a vasárnapi és ünnepi istentiszteletről

visszatartják vagy arra őket nem serkentik. 3. Ha a parancsolt böjti napokon húst adnak nekik eledelül. 4. Ha azoknak vétkes dolgot parancsolnak, pl. lopás stb.

Vétkezhetnek-e a cselédek is uraságaik ellen botránkoztatás által?

Igenis; mégpedig nemcsak azok, hanem gyermekeik ellen is. Ez utóbbi gyakran történik az által, hogy gyermekek előtt vétkes beszédeket folytatnak, buja dalokat énekelnek és örülnek rajta, ha a gyermekek ezt utánozzák, sőt néha még ily cselekedetek elkövetésére vezérlik is a gyermekeket. Sok gyermek lelkét fogják az ily gonosz cselédektől valaha számon kérni!

Oktatás a pünkösd ünnepéhez való előkészületekre.

A katholikus hit szerint a Szentlélek nélkül nem vagyunk képesek semmi természetfölöttit gondolni és tenni, még kevésbbé igaz keresztény életet folytatni. Önmagunktól semmire sem vagyunk képesek. «Minden tehetségünk Istentől van.» (Kor. II. 3, 5.) Azért szükséges mindnyájunknak a Szentlélek segítsége. A Szentlélek, mint maga a «szeretet», kész ugyan belénk jönni és nekünk segíteni; de nekünk az ő eljövetelére illően elő is kell készülnünk, mint ezt az Úr tanítványai az ő feltámadása után tették: «Tartósan egyértelműek voltak az imában, a nőkkel és Máriával, Jézus anyjával együtt». (Ap. csel. 1, 14.)

Ennélfogva: 1. E napokban tartózkodjunk a szükségtelen szórakozásoktól és élvezetektől, hanem inkább az apostolok példáját követve, vonuljunk félre és szenteljük magunkat egészen a buzgó és állhatatos imádságnak, mert a magányban szól az Isten az emberekhez. «Közelítsetek Istenhez, ő is közelebb jő hozzátok.» (Jak. 4, 8.) 2. Meg kell tartanunk a pünkösd előnapjára szabott böjtöt és igyekeznünk kell vágyainkat önmegadás által legyőzni. «Járjatok az Úrban, mert akkor nem teljesítitek a test vágyait, mert a test vágyai a lélekével ellenkeznek.» (Galat. 5, 16. 17.) 3. Töredelmes gyónás által meg kell tisztítanunk lelkiismeretünket, valamint felebarátunkkal is ki kell békülnünk, mert a Szentlélek, mint a tisztaság lelke, csak a tiszta és békeszerető lelkekben lakik. (Zsolt. 73. 3.); és Isten is csak úgy bocsátja meg bűneinket, ha mi is megbocsátunk felebarátunknak. (Máté 6, 14. 15.) 4. Adjunk tehetségünk szerint alamizsnát, mert az apostolok cselekedeteiben (10. r.) Korneliusról, a pogány századosról az van mondva, hogy ő imád-

sága és alamizsnái által tette magát a Szentlélek vételére méltóvá. 5. Buzgón óhajtsuk a Szentlelket venni s ezen óhajtást nyilvánítsuk Isten előtt gyakori ájtatos fohász által, mire a «Jöjj el, Szentlélek-Úristen» éneket és imádságot használjuk.

I. 1. 100 napi búcsút nyerünk, valahányszor ezen éneket alázatosan és ájtatosan elmondjuk. 2. 300 napi búcsút, ha pünkösd vasárnapján és a nyolcad alatt mondjuk el. 3. Teljes búcsút a hó bármely napján, ha naponként vagy többször elimádkozzuk. Feltételek: Gyónás, áldozás és imák a szokásos szándékok szerint. VI. Pius. 1796 máj. 26.

II. 7 napi búcsút nyerünk, ha ájtatosan mondjuk hétszer: «Dicsőség az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek» azon szándékkal, hogy a Szentlélek hét adományát a hit terjesztésére kérjük és a pápa szándéka szerint imádkozunk. IX. Pius, 1857 márc. 12.

Az anyaszentegyház régebben pünkösd ünnepére úgy készült elő, hogy előtte való szombaton a keresztség és bérmálás szentségét szolgáltatta ki. Manapság is szentelnek keresztvizet, hasonlóan mint nagyszombaton. Pünkösd előtt való szombatra bőjt van előírva. Sok helyen manapság is a pünkösdi ünnepek alatt szolgáltatják ki a püspökök a bérmálás szentségét.

Oktatás a pünkösdi ünnepre.

Milyen ünnep a pünkösd?

Ez azon nap, melyen a Szentlélek tüzes nyelvek alakjában szállott le az apostolokra és Krisztus tanítványaira, kik Máriával, Krisztus anyjával Jeruzsálemben egyértelműleg az imádságban összegyűlve voltak. (Ap. csel. 2.)

Mit jelent e szó: «pünkösd»?

E szó pünkösd, eredetét a «pentekoste» görög szótól veszi, mely «ötven»-et jelent. Pünkösd tehát ötvenedik nap húsvét után. E napon ünnepelték a zsidók Isten parancsa szerint az «aratási ünnepet»; később az ószövetség törvényhozásának emlékéül, mely a Sinai-hegyen mennydörgés és villámlás közt történt, a pünkösd ünnepét együtt tartották az aratási ünneppel, mert a törvényhozás a húsvéti bárány leölése és a zsidók fogságból kiszabadulása után ötvenedik napon történt.

Miért ünnepeljük mi keresztények a pünkösdöt?

Hálaadásul a Szentlélek elküldetéséért és az Isten országának terjesztésére célzó első munkálkodásaiért, valamint a keresztény-ség szellemi nagy aratásáért is, mely ma az apostolok prédikálásával kezdődött.

Mikép történt ez?

Miután az apostolok beteltek a Szentlélekkel, Jeruzsálemben a minden népekből összesereglett zsidóknak még aznap hirdették Krisztust és törvényét s ezt megtartani parancsolták (Ap. csel. 2, 14 s köv. Márk 16—20.), mire közülök sokan azonnal fel is vették a keresztséget.

Miért szállott le a Szentlélek az apostolokra épen pünkösd napján?

Annak jeléül, hogy a Szentlélek eljövetelével az új törvény lép a réginek helyébe. Továbbá azért is választotta Isten e napot, hogy a zsidók, kik pünkösdkor a világ minden tartományából összesereglettek, e csodának tanui legyenek s az új törvény kihirdetését az apostoloktól meghallják.

Miért szentelnek keresztvizet pünkösd előünnepén is úgy, mint húsvétkor?

Minthogy a Szentlélek a maga kegyelmét különösen a szentségek által közli velünk, emnélfogva illőnek tartotta az egyház, hogy ezen szentségek első és legszükségesebbikét épen a Szentlélek küldetésének ünnepén osszák ki. Ehhez járult még az is, hogy a Szentlélek eljövetelét is keresztségnek nevezték (Ap. csel. 1, 5.), mi még inkább okul szolgált arra, hogy pünkösd a keresztelés egyik főidőszakává lett.

A misekezdetben az egyház a Szentlélek eljövetele fölött való örömét nyilvánítja, midőn a Bölcseség könyvéből (1, 7.) énekli: «Az Úr lelke betölti a föld kerekségét és aki mindeneket összetart, annál vagyon a szó értelme. Alleluja, Alleluja, Alleluja! Keljen föl az Isten és széledjenek el az ő ellenségei és fussanak orcája elől, kik őt gyűlölik». (Zsolt. 67, 2.)

Az egyház imája. Úristen! ki a mai napon híveidnek szívét a Szentlélek felvilágosítása által tanítottad, add nekünk, hogy ugyanazon Szentlélek kegyelmével a jót megkedveljük s az ő vigasztalásának mindenkor örvendezzünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Szentlecke. *(Apost. cs. 2, 1—11.)*

Mikor elérkeztek a pünkösd napjai, a tanítványok mindnyájan egyakarattal ugyanazon helyen valának. És lőn hirtelen az égből olyan, mint heves szélvész zúgása s betölté az egész házat, ahol ültek. Majd pedig szétoszló nyelvek jelenének meg nekik, olyanok, mint tűz s leereszkedék mindegyikükre. Ekkor mindnyájan betelének Szentlélekkel s beszélni kezdtek különféle nyelveken, amikép a Szentlélek adta nekik, hogy szóljanak. Laktak pedig akkor Jeruzsálemben zsidók, istenfélő férfiak minden nemzetből, mely az ég alatt van. Amikor ez a zaj támadt, tömeg verődött össze s lelkében megzavarodék, mivel ki-ki tulajdon nyelvén hallotta beszélni őket. Mindnyájan álmélkodtak és csodálkoztak, mondván: Ime, ezek, kik beszélnek, nemde mindnyájan galileaiak; hogyan hallottuk hát mégis mi, mindegyikünk saját nyelvünket, melyben születtünk? Mi, parthusok, médek, elamiták, Mezopotámiának, Judeának, Kappadociának, Pontusnak, Asiának, Frygiának, Pamfyliának, Egyiptomnak és a Cirene körüli Libya részeinek lakói, a Rómából való jövevények, zsidók is, prozeliták is, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik az Istennek nagy tetteit.

Miképen történt a Szentlélek eljövetele?

Feltűnő jelek között történt, hogy az egybegyűlt hívek és Jeruzsálem népe felfigyeljen.

Melyek voltak ezen feltünő jelek és mit jelentettek?

1. Zúgás történt. Ez nem természetes szélvész következménye volt, hanem természetfölötti erő, mely úgy hangzott, mint a vihar zúgása. A szél Jézusnak Nikodemushoz intézett szavai szerint (Ján. 3, 8.) Isten szellemének és hatalmának képe az ember lelki újjászületésénél. 2. A második jel tűzhöz hasonló tünemény volt, de szintén nem természetes tűz. A tűz világít, melegít és az éghetőt szintén tűzzé változtatja. Ez jelzi, hogy a Szentlélek mint az «igazság lelke» és a «szeretet», az ember lelkét az igazság megismerésére és Isten iránt való szeretetre viszi, azt kegyelmével megszenteli és isteni természetében részesíti, ha arra alkalmas. (Pét. II. 1, 4.) 3. A tűz nyelvalakú volt, mely a százhúsz közül mindegyiknek fejére ereszkedett. Ez elsősorban a Szentlélek lényét jelzi. A nyelv azon eszköz, mellyel a lélek gondolatait szavakba foglaljuk. Amint már most a gondolatból a szó, a szóból a nyelv beszéde származik, úgy származik a Szentlélek az Atyától és a Fiútól, az Atya szavá-

ból, mint közös eredetből. A nyelvalak másodsorban a Szentlélek hatalmát jelenti, mely által az Úr apostolait és tanítványait képesekké tette arra, hogy szavaik által, az evangélium prédikálása által a világot az igazsággal megvilágították, minden jóra fölmelegítették és fölgyulasztották.

Mit jelent az: betelének Szentlélekkel?

Az apostolok egyes kegyelmeket és felhatalmazásokat ugyan már azelőtt is nyertek a Szentlélektől, mint pl. midőn Jézus mondta: «Vegyétek a Szentlelket stb.», de most 1. a Szentlélek saját lényegével jött a hívők lelkébe. Szent Ágoston így ír: «Mily nagy, mily kimondhatatlan a Megváltó szeretete! Az embert felvitte magával a mennybe és Istent ismét leküldte a földre. Ismét új orvosságot nyujtott nekünk a mennyből; ismét elhatározza magát a Fölség a betegeket a porban meglátogatni; ismét egyesül az isteni az emberivel». 2. Most pünkösd ünnepén az apostolokat, mint Jézus megjövendölte, a Szentlélek minden igazságba bevezette és erejének teljével ellátta (Ján. 16, 13. Luk. 24, 49.), hogy így felszerelve, bátorsággal, bölcseséggel és örömmel minden népeknek hirdessék az evangéliumot.

Hogyan mutatta meg a Szentlélek erejét az apostolokban?

Megszabadította őket minden félelemtől és kételytől; beavatta őket az igazság teljes ismeretébe; felgyullasztotta szívüket benső szeretetre és tartós buzgóságot gerjesztett bennük Isten országának terjesztésére. Megajándékozta őket a különféle nyelveken való beszélés adományával és erőt kölcsönzött szavaiknak, hogy a zsidókat megrendítsék, bűnbánatra, Krisztusban való hitre és a keresztség felvételére indítsák, úgy hogy szent Péter első prédikálására mintegy háromezren tértek meg.

Miért ünnepeljük e napot oly nagy fénnyel?

1. Mert a mai napon a kegyelem, a bűnbocsátás és az emberiség megszentelésének törvényét először árasztotta a Szentlélek az apostolok által a világra. 2. Mert e napon az apostolok betelvén a Szentlélekkel, a bűnbocsátás és az emberiség megszentelésének művét 3000 lélek megkeresztelése által, kik Péter prédikálására tértek meg, megkezdték; és 3. mert e napon Jézus egyháza mint *látható közönség* lépett a világba és nyilvánosan megvallotta a megfeszített Üdvözítőben való hitét. Az egyház tehát ma születése napját üli; születési helye Jeruzsálem; született a víz és Szentlélek által való kereszt-

ségből. Már akkor az *egész* egyház létezett főszemélyeiben. A *tanító* egyházat képezte Péter mint pápa és az apostolok mint püspökök; a *hallgató* egyházat képezték a többi tanítványok és az újonnan kereszteltek; szűz Mária és a többi szent nők az Istennek szentelt (kolostori) élet képviselői.

Mikép kell a kereszténynek e napot megünnepelnie?

1. Teljes szívből adjon hálát a Szentléleknek azon kegyelmekért, melyeket a szent anyának, a katholikus egyháznak és ezáltal az egész világnak nyujtott. 2. Tegye föl magában, hogy mindig hű, hálás és engedelmes gyermeke lesz az egyháznak, az Úr menyasszonyának, mert a Szentlélek kegyelmeit csak általa adja. 3. Mély alázattal és hő vággyal kérje a Szentlelket, hogy mai napon az ő lelkét is változtassa át és teremtse újjá, hogy Isten igaz gyermeke módjára élhessen és halhasson. «Valamint a test lélek nélkül holt és nem tehet semmit, úgy a lélek a mennyei, az isteni lélek nélkül holt a mennyországra nézve; abból, mi Istent illet, nem tehet semmit». (Szent Makár.)

(Imádkozzad ma s egész héten át a Szentlélek elnyeréséért az egyháznak azon könyörgését: «Jöjj el, Szentlélek-Úristen stb.», mely a mult vasárnapi szentlecke után l. olvasható.)

Evangélium. *(Szent János 14, 23—31.)*

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Ha valaki szeret engem, az én beszédemet megtartja; és Atyám is szeretni fogja őt és hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála. Aki engem nem szeret, az én beszédeimet nem tartja meg; a beszéd pedig, melyet hallottok, nem az enyém, hanem az Atyáé, ki engem küldött. Ezeket szólottam nektek, nálatok lévén. A Vigasztaló pedig a Szentlélek, kit az Atya az én nevemben küld, az majd megtanít titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit mondottam nektek. Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek; nem miként a világ adja, adom én nektek. Ne riadjon meg szívetek és ne féljen. Hallottátok, hogy azt mondottam nektek: Elmegyek és hozzátok jövök. Ha szeretnétek engem, csak örülnétek annak, hogy az Atyához megyek; mert az Atya nagyobb nálamnál. És most megmondom nektek, mielőtt megtörténnék, hogy midőn meglesz, higyjetek. Immár nem sokat fogok beszélni veletek; mert jön e világ fejedelme; de énbennem semmije sincsen; hanem hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát és amint meghagyta nekem az Atya, úgy cselekszem. Keljetek föl, menjünk innét.

Mi fontos tanítást ad az Úr ezen evangéliumban?

Szól az első és legnagyobb parancsról, a szeretetről, mellyel Istennek tartozunk. Megmutatja 1. hogy Isten igaz szeretete csalhatatlanul nyilvánul és legbiztosabban megismerhető Isten parancsainak hű megtartásában. Aki ezeket megtartja, az igazán szereti az Istent; aki meg nem tartja, az nem szereti őt. 2. Megmutatja az isteni szeretet boldogító hatásait: aki Istent igazán szereti, azt szereti az Atya is; az Atya és a Fiú lakást vesznek benne, amennyiben mint az úr a házban, az atya a családban, mindent szeretettel rendeznek el, őt mindennel, mi az örök üdvösségre szükséges, ellátják és különös oltalomban részesítik; végre az Istent szerető Isten legédesebb ajándékával, a szív-békével is meg van áldva, mely minden más földi örömöt fölülmúl. 3. Jézus tanítja, hogy a Szentlélek az Isten iránt való szeretet forrása és azért joggal nevezi vigasztalónak. «Isten szeretetet öntött szíveitekbe a Szentlélek által.» (Róm. 55.) 4. Végre Jézus maga ezen istenszeretet előképének mondja magát e szavakkal: «Tudja meg a világ, hogy én az Atyát szeretem, amenynyiben azt teszem, mit az Atya parancsolt».

Miről ismerhetjük meg azt, ki Istent szereti?

Ha parancsait megtartja.

Mit remélhet az, aki Istent szereti és parancsait megtartja?

Azt, hogy Isten is szeretni fogja őt, hozzá jön és lakást vesz nála, vagyis különös kegyelme és boldogítása által közel lesz hozzá s ki fogja magát neki nyilatkoztatni. Ki ne törekednék tehát Isten ezen barátságát parancsainak megtartása által megérdemelni?

Mit tanít a katholikus egyház a Szentlélekről?

Tanítja 1. hogy a Szentlélek igaz Isten az Atyával és a Fiúval együtt, mert isteni természettel és lényeggel bír; szintén isteni tökéletességű és isteni műveket visz véghez. 2. Hogy a Szentlélek egy az Atyától és Fiútól különböző személy, mégpedig harmadik személy az istenségben. 3. Hogy az Atyától és Fiútól egyaránt származik, mégpedig mindkettőből mint egy egyetlen eredetből.

Miért nevezzük az istenség e harmadik személyét «Szentléleknek»?

Habár az Atya és a Fiú is lélek és szent, azért a Szentírás és az egyház mégis a harmadik személyt nevezi e néven: 1. hogy az Atya és Fiú személyétől megkülönböztesse; 2. hogy jelezze, mit művel a harmadik személy különös módon az emberben, t. i. a benső megszentelést. Ő szerez meg minden természetfölötti adományt és kegyelmet, melyek által szentekké válhatunk.

Mit munkál a Szentlélek az emberekben különös módon?

Amint az első személynek a teremtést, a másodiknak a megváltást, úgy a harmadiknak a megszentelést tulajdonítjuk. Amint a lélek az ember testének életet ad, úgy a harmadik isteni személy az embernek a természetfölötti, az isteni élethez hasonló kegyeleméletet adja, mely magasabb értelemben «lelki», mint az Üdvözítő mondja: «Mi a lélekből született, lélek az». (Ján. 3, 6.) Azért nevezzük a harmadik személyt léleknek és mert sajátos módon ezen lelki ítélet közlése által az embert megszenteli, Szentléleknek.

Tehát nem Krisztus a mi megszentelésünk szerzője?

Krisztus annyiban szerzője megszentelésünknek, amennyiben nekünk a megszentelésre szükséges kegyelmeket kiérdemelte és előkészítette, de a Szentlélek az, ki ezen kegyelmeket az embernek tényleg adja és őt ezáltal megszenteli. Fáraó egyiptomi király az éhinség beállta előtt elegendő mennyiségű gabonát halmozott fel a magtárakban, de midőn az éhség beállt, József volt az, ki a gabonát kiosztotta. Igy Jézus is mindazon kegyelmeket, melyek az ember megváltására szükségesek, érdemeivel megvásárolta az Atyától és az egyházban, nevezetesen a szentségekben hagyta hátra. A kegyel-

met azonban a Szentlélek osztja ki az embereknek; ő tehát kincstárnoka Jézus Krisztusnak. Akárhol nyerünk valamely kegyelmet Istentől, mégis a Szentlélek az, ki ezt nekünk adja.

Mit munkál a Szentlélek a lelkekben?

1. Megvilágítja értelmüket, hogy a hit világosságában megismerjék, ami igaz, jó és üdvös. Ezen világosság nélkül senki sem juthat az igaz hitre, sem meg nem ismerheti, mit kell tenni és hogy kell élnie, hogy elnyerje az örök üdvösséget. 2. Megtisztítja a lelkeket a bűntől és felruházza a megszentelő malaszttal, vagy más szóval: megszenteli őket. 3. Harmadszor megerősíti akaratukat, hogy képesek lesznek a gonoszt kerülni és a jót tenni. 4. Megvigasztalja a lelkeket, amennyiben bűneik megbocsáttatásának reményét csepegteti beléjük, Isten békéjét adja nekik, mely minden fogalmat felülmúl (Fil. 4, 7.); beléjük oltja, hogy ők Isten gyermekei és elviselhetővé, sőt kellemessé teszi nekik a világ szenvedéseit. «Telidesteli vagyok örömmel minden inségben.» (Kor. II. 7, 4.) 5. Az igazaknak hét adományát adja, hogy az erény és szentség azon műveit gyakorolják, melyeket szent Pál a Szentlélek gyümölcseinek mond.

Melyek a Szentlélek adományai?

Izaiás próféta szerint ezek (Izai. 11, 2. 3.): 1. A *bölcseség* adománya, mely bennünk a mennyei dolgok iránt való kedvet fölébreszti s a lelkünk üdvösségére célzó legjobb eszközöket mutatja. 2. Az *értelem*, mely által szent hitünket kellőleg megismerjük s mindazon ismeretek birtokába jutunk, melyek a földön szükségesek, hogy örök rendeltetésünket szerencsésen elérhessük. Ezen adományért a gyermekeknek, különösen a kereszténytanítás előtt, szorgalmasan kell imádkozniok. 3. A *tanács* adománya oly kétes esetekben, midőn sem magunknak nem tudunk tanácsot adni és segíteni magunkon, sem mások nem tudnak. Ezen adomány kiváltképen szükséges *a)* az elüljáróknak; *b)* azoknak, kik valamely hivatal választása felett tanakodnak; *c)* azon házasoknak, kik szerencsétlen házasságban élnek. 4. A *lelki erő* adománya, mely a félénkséget, csüggedést eloszlatja s az emberektől való félelmet legyőzi, ha valamely vétket kerülni vagy erényt gyakorolni szükséges és az embert arra is elég erőssé teszi, hogy bármi ideiglenes kárt, csúfságot és gúnyt, üldözést és halált eltűrjön inkább, mint hogy Krisztus Jézust szóval vagy tettel megtagadja. 5. A *tudomány* adománya, mi által magunkat jobban megismerjük, kötelességeinket jobban átlátjuk; az ördög, a test és világ álnokságát, nemkülönben az eszközöket is, melyek segélyével óvakodhatunk tőlük, fölfedezzük. 6. Az *istenesség és ájta-*

tosság adománya, mely lelkünket mindig hajlandóbbá s képesebbé teszi arra, hogy jámborul éljen, szentül társalogjon és őt a jócselekedetek, hála és istenes szándék által tisztelje. 7. Az isteni*félelem* adománya vagyis azon gyermeki félelem, mely semmi más szerencsétlenségtől nem tart, csak Isten tetszésének elvesztésétől s mely e világon mitől sem fél úgy, mint a bűntől.

Melyek a Szentlélek gyümölcsei?

Ha a Szentlélek a szívben van, akkor az ember fához hasonlít, mely a legjobb és legédesebb gyümölcsöket hozza; így az igaz keresztény is szent dolgokat visz véghez, melyről meg lehet ismerni, hogy Isten lelke él és működik benne. Ezen gyümölcsök legjelesebbjeiként szent Pál a galatákhoz írt levelében (5, 22. 23.) ezeket sorolja fel: a szeretet, öröm, békesség, türelem, kegyesség, jóság, hosszútűrés, szelídség, hűség, mértékletesség, megtartóztatás, szemérmetesség. Hogy ez adományokat elnyerhesd, imádkozd el a «Jöjj el Szentlélek-Úristen» vagy más, imakönyvedben található imádságot.

Miért észlelhető a kereszténveken oly kevés a Szentlélek ezen hatásai közül?

1. Mert némelyik ezek közül az ember lelkében van és kívülről nem igen vehető észre. «Az Isten országa bennetek vagyon.» (Luk. 17, 21.) 2. Mert sokan súlyos bűnök által a Szentlelket magukból elűzték és azért nem lakik bennük. 3. Mert a Szentlélek belső sugallatait nem követik és így üdvös hatásait nem nyerik el. Az igazak és szentek életében azonban mindenkor feltalálhatók a Szentlélek ezen hatásai.

Miért nevezzük a Szentlelket boldogítónak?

E kérdésre igen szépen megfelel aranyszájú szent János, midőn azt mondja: «Vajjon nem a Szentlélek szerzi-e meg nekünk mindazt, ami boldogságunkat megszerzi? Ő szabadít ki bűneink rabságából, meghív a lelki szabadságra, Isten gyermekeivé tesz s egészen új emberekké alakít; csakis az ő segítségével rázhatjuk le magunkról a bűnök súlyos és irtózatos terhét. Ő adja nekünk papjainkat és lelkipásztorainkat is. Tőle származnak a kinyilatkoztatások és mindennemű kegyelemadományok és minden, mi Isten egyházának díszére szolgál. Az ő ajándékai által lesznek az emberek, kik magukat az ő malasztjától vezettetni hagyják, angyalokká; nem mintha természetüket megváltoztatnák, hanem, ami még csodálatosabb, azáltal, hogy emberek maradnak ugyan, de oly tiszta és szent életet élnek, mint az angyalok. Ily nagy a Szentlélek ereje! Valamint

a földi tűz a lágy anyagot kőkeménységű edénnyé változtatja át, úgy a Szentlélek tüze is, ha valamely jóérzelmű lelket áthat, ezt a vasnál is erősebbé teszi, bárha előbb az agyagnál is lágyabb volt; úgy hogy a lelken, melyet ő megerősít, a bűn többé erőt nem vesz. Az ember pedig, aki kevéssel előbb még a bűn szennyétől volt bemocskolva, a Szentlélek kegyelme által a napnál is fényesebbé és tündöklőbbé válik!» (V. ö. Kor. I. 6, 11.)

Mit munkál a Szentlélek a katholikus egyházban?

1. *Megtanítja* minden igazságra, amennyiben egyrészt a tanító egyházat megőrzi minden tévedéstől, csalhatatlanná teszi és a kinyilatkoztatott igazságok helyes értelmét közli vele; másrészt a hallgató egyháznak a tanulékonyság és az egyház szavában való hit lelkét nyujtja. 2. *Megszenteli.* «Ami a lélek az ember testére nézve, épen az a Szentlélek Krisztus lelki testére, az egyházra nézve. Amit a lélek a test minden tagjában tesz, ugyanazt teszi a Szentlélek az egész egyházban» — mondja szent Ágoston. Ennélfogva minden természetfölötti malasztnak és erénynek, mely az egyház egyes tagjaiban található, szerzője a Szentlélek; valamint mindent, mit a szentségek és üdveszközök az egyház egyes tagjaiban véghezvisznek, a Szentléleknek, mint a malasztok kiosztójának kell tulajdonítani. 3. *Igazgatja* a katholikus egyházat. «A Szentlélek nélkül az egyházban nem volna sem pásztor, sem tanító» — írja aranyszájú szent János. A Szentlélek fenntartja a katholikus egyházban a hitegységet, a szeretetet és a tagok között a rendet; erősíti az ellenségei fölött való győzelemre minden üldözés dacára, úgy hogy az egyház állandó fennállása csoda; a világnak ezen egyház által mindig osztogat mennyei áldást és jótéteményeket, hogy a földkerekségen mindig tovább elterjedjen.

Mivel tartozunk ennélfogva a Szentléleknek?

1. Ugyanazon istenitisztelettel, mint az Atyának és Fiúnak, mert a Szentlélek igaz Isten. 2. Mivel minden malaszt, melyet nyerünk, a Szentlélektől van, azért legbensőbb hálával tartozunk neki; mely hálát, az egyház nézete szerint, a pünkösdi időben kell nyilvánítanunk. 3. Mivel a Szentlélek nélkül nem nyerünk malasztot, azért alázattal és bizalommal kérjük őt. 4. A Szentléleknek engedelmességgel tartozunk, amennyiben szent sugallatait és ösztönzéseit követjük. 5. Minthogy a keresztség által testünk a Szentlélek templomává lett, azért szenten is tartsuk azt. «Isten temploma szent és az ti vagytok. Ha azonban valaki Isten templomát megszentségteleníti, akkor Isten őt tönkre fogja tenni.» (Kor. I. 3. 17.) 6. Mint-

hogy a Szentlelket minden halálos bűn kiűzi a lélekből, azért óvakodnunk kell az ilyentől; de ha mégis beleestünk, igyekeznünk kell azt megtérés és bűnbánat által szívünkből eltávolítani.

Miképen ad békességet Krisztus?

Úgy, hogy az embert Istennel és felebarátjaival egyesíti; sőt azáltal, hogy a testet a léleknek aláveti, bensőleg is megnyugtatja. Ezáltal az ember olyan megelégedést érez, mely a mennyei boldogságnak előíze. A világ is igyekszik ugyan az embernek javaival és örömeivel békét szerezni, de azok valódi s tartós megelégedést nem szerezhetnek.

Miért mondja Krisztus az Atyát magánál nagyobbnak és hogy tanítványainak örülniök kell az Atyához menetele miatt?

Ő itt úgy szól magáról, mint emberről és azt mondja, hogy Atyja őt a lealáztatás állapotából dicsőségbe fogja emelni, minek tanítványaira nézve is örvendetes következései lesznek.

Mit akar Jézus azon szavakkal mondani: «Immár nem sokat szólok veletek, mert eljő a világ fejedelme»?

Azt, hogy: Nem fogok veletek szólni sokat, mert eljött az időpont, melyben a sátán a maga eszközei által meggyilkol; de nem azért, mintha rám joga volna, hanem mert szeretem az Atyát és akaratát teljesíteni akarom.

Fohász. Ó Istenem! ki azoknak, kik Téged szeretnek, láthatatlan javakat tartasz készen, kérlek, öntsd lelkembe az irántad való szeretetet, hogy Téged mindenben és mindenek felett szeresselek és ezáltal igéretednek, melyek minden vágyat felülmúlnak, részesévé legyek. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Oktatás pünkösd hétfőre.

A mai misekezdetet lásd az úrnapi szentmisében.

Az egyház imádsága. Úristen! ki apostolaidnak a Szentlelket elküldted, engedd, hogy néped ájtatos könyörgése foganatos legyen, hogy mindazok, kiket a hittel megajándékoztál, a békességben is részesüljenek. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki él stb. Amen.

Szentlecke. *(Ap. csel. 10, 42—48.)*

Ama napokban, Péter megnyitván száját, mondá: Atyámfiai,

férfiak! Az Ur meg is parancsolá nekünk, hogy hirdessük a népnek és bizonyítsuk, hogy ő az, akit az Isten az élők és holtak bírájává tett. Róla tanuságot tesznek a próféták mind, hogy mindenki megnyeri a bűnök bocsánatát az ő neve által, aki csak hisz benne. Még miközben Péter e szavakat mondotta, a Szentlélek leszálla mindazokra, kik az igét hallgatták. A körülmetélésből való hívek, kik Péterrel jöttek oda elcsodálkoznak vala, hogy a Szentlélek malasztja kiöntetett a pogányokra is. Hallják vala ugyanis őket nyelveken beszélni és magasztalni Istent. Ekkor Péter mondá: Vajjon megtagadhatja-e valaki a vizet, hogy ezek meg ne kereszteltessenek, kik a Szentlelket ép úgy elnyerték, mint mi? Elrendelé tehát, hogy kereszteljék meg őket az Ur Jézus Krisztus nevében.

Magyarázat. E lecke azt adja elő, mint szállott le a Szentlélek azon hívő pogányokra, kik Korneliusz századosnál egybegyűltek és szent Péter beszédét figyelmesen hallgatták. Hogy ez még a keresztelés előtt történt, annak részint az eset rendkívülisége az oka, minthogy Korneliusz a pogány világ zsengéje volt, ki Isten kegyelme által Krisztus hitére tért, gondolkozását megváltoztatta és bűneinek bocsánatát nyerte; részint azért történt, hogy a zsidókból lett keresztények tanulják meg, miszerint a pogányok is hivatottak az Isten országába s így Korneliusz megkeresztelteté sén meg ne ütközzenek. Kövessük mi is, mint Korneliusz, Istennek meghívó kegyelmét s épen ezért az egyházi szónokokat figyelmesen és tanulási vággyal hallgassuk; egyszersmind azonban soha el ne feledjük, hogy az egyházi beszéd előtt a Szentlelket megvilágosításunkra ájtatosan segélyül kell hívnunk, mondván: «Jöjj el Szentlélek-Úristen stb.»

Evangélium. *(Szent János 3,- 16—21.)*

Az időben mondá Jézus Nikodémusnak: Mert nem azért küldötte Isten az ő Fiát e világra, hogy ítélje e világot, hanem hogy üdvözüljön e világ ő általa. Aki őbenne hiszen, meg nem ítéltetik; aki pedig nem hiszen, már megítéltetett, mert nem hitt az Isten egyszülött Fia nevében.

Az pedig az ítélet, hogy a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot; mivel cselekedeteik gonoszak valának. Mert mindaz, aki gonoszt cselekszik, gyűlöli a világosságot és nem megy a világosságra, hogy meg ne feddessenek az ő cselekedetei; aki pedig az igazságot teszi, a világosságra megy, hogy nyilvánosságra jöjjenek az ő cselekedetei, mert Istenben műveltettek.

Miről ad Jézus ezen evangéliumban oktatást?

Oktatást ad 1. Istennek az emberek iránt való szeretetéről, 2. az embereknek ezen szeretetben való hitéről; 3. a hitetlenség bűnéről.

Mit tanít itt Jézus Isten szeretetéről?

Tanítja 1. hogy Isten az embert igazán szereti; 2. hogy ezen szeretetének legnagyobb és legerősebb bizonyítékát azáltal adta, hogy azt, mi neki legkedvesebb, egyszülött Fiát küldte a világba és áldozta föl halállal érette; 3. hogy Isten nem haragból küldte Fiát, hogy a világot bűne miatt megítélje és büntesse, hanem hogy a bűntől megszabadítsa; 4. hogy Isten ezen szeretete minden emberre vonatkozik, mert azt akarja, hogy minden embert megmentsen; 5. hogy ezen szeretet célja az embert megváltás által az örök boldogságra, az igaz életre, a legfőbb szerencséhez vezérelni.

Ha Isten annyire szeret, miért kárhoznak el annyian?

Mert Krisztusban nem hisznek és tanítása szerint nem élnek; hanem jobban szeretik a sötétséget, azaz gonosz tetteiket; jobban szeretik tudatlanságukat a világosságnál vagyis Üdvözítőjüknél és az ő tanításánál. Ezen emberek tehát önmagukat kárhoztatják el s az ítélet nem annyira Istentől, mint inkább önmaguktól jő.

Miért gyűlölik a rosszak a világosságot, vagyis Krisztust és tanítását?

Azért, hogy bűnösségüket ne kelljen elismerni és kellemes nyugalmukban ne zavarja őket semmi. A jók ellenben keresik a világosságot, hogy megtanulják, mi hiány van még tetteikben s ennélfogva tökéletesedésükön munkálkodhassanak.

Vajjon a Szentlélek is világosságul jött-e a világra?

Igenis; mert ő is megvilágosítja bensőleg az emberek szíveit, hogy az üdvösségre szolgáló igazságokat kellőleg felfogják; s valamint a természetes világosság kivezet minket a sötétségből, úgy vezet a Szentlélek is az ő természetfölötti világosságával a tudatlanság sötétségéből s a világ és ördög veszélyei és csábításai közül a szent életre s az örök boldogságra.

Mit tanít itt Jézus a hitről?

Tanítja 1. hogy az első és elengedhetetlen kellék Isten szeretetének elérésére a Jézus Krisztusban, Isten Fiában és a világ Megváltójában való hit; 2. hogy ezen hit megszerzi a természetfölötti életet, a bűnbocsátást és a megszentelő malasztot; és hogy az ember, míg a hit s az általa nyert természetfölötti élet birtokában van, nem esik elkárhoztató ítélet alá.

Mit tanít itt Jézus a hitetlenségről?

Tanítja 1. hogy a szabad akaratból hitetlen a lelki halál állapotában van, mert a bűnből való megváltást visszautasítja, következőleg már életében el van ítélve s így a sötétség és Isten haragjának gyermeke; 2. hogy a hitetlennek nincs mentsége hitetlenségére, mert Jézus mint a világ világossága eljött, hogy minden embert megvilágosítson. Aranyszájú szent János így ír: «Aki világosság hiányában ül sötétségben, még érdemel bocsánatot, de aki a világosság megjelenése után is még sötétségben marad, ezáltal saját rosszakaratának bizonyságát adja.» 3. Jézus tanítja, hogy a hitetlenség oka nem az, hogy a hitetlen nem tud hinni, hanem az, hogy rosszul él és ezen rossz életet nem akarja abba hagyni. «Mert a kereszténység a hit mellett jó életet követel, azért az olyanok félnek Krisztus mellé állni, mert nem akarnak igaz életet folytatni,» — mondja aranyszájú szent János. Rossz életmód mindig hitetlenséget, gyűlölséget, Krisztus és egyházának üldözését szüli; az első lépés a hitetlenségből való kiszabadulásra a vétkességnek beismerése. Szent Ágoston írja: «Amikor az, amit tettél, kezd neked nem tetszeni, akkor kezdesz jó cselekedeteket tenni, mert rossz cselekedeteid miatt szemrehányást teszesz magadnak. A jó cselekedetek kezdete a rossz cselekedetek

bevallása. Ha igazságot teszel, világosságra jutsz. Mit jelent az: ha igazságot cselekszel? Azt jelenti, hogy nem kényezteted el magad és nem hízelegsz magadnak; nem mondod: én igaz vagyok, mikor még bűnökben vagy. Igy kezded az igazságot cselekedni.» De te világosságra jutsz; mert nem találnál visszatetszést vétkeden, ha Isten nem világítana neked és mutatná meg igazságát.

Mi következik Jézus ezen tanaiból?

1. Hogy az ember örömmel és készakarattal adja át magát Megváltójának, mert az, mit ő vele tenni akar, csupa szeretet; 2. szilárdan maradjanak meg az igaz hit kegyelmében, mert ez az, mely Jézus megváltását tulajdonunkká teszi; 3. hogy igen nagy bűn hitetlenség által Isten szeretetét magunktól elutasítani és ezáltal a megváltás isteni művét meghiúsítani; 4. hogy hitetlen emberek beszédét megvesse és kerülje, mert az csak rossz és istentelen életmódjuk bizonysága.

Az Isten szeretetére indító okok.

«Úgy szerette Isten e világot, hogy egyszülött Fiát adá.» (Ján. 3, 16.)

Vajjon mivel viszonozhatjuk Isten azon szeretetét, melyet irántunk kezdettől fogva tanusított és most is minden pillanatban tanusít? Ő öröktől fogva szeret minket; ő már akkor szeretett, mikor még nem voltunk s ámbár tudta, hogy bűnösökké és ellenségeivé leszünk, mégis az elrendelt időben irántunk való határtalan szeretetből teremtett vagyis minket a semmiből életre hívott és belénk halhatatlan, igazsággal és szentséggel fölékesített lelket lehelt. (Efez. 4, 24.) De ez még nem volt elegendő! Midőn az emberek a bűnben és nyomorúságban mindig mélyebbre süllyedtek, egyszülött Fiát is elküldte még hozzánk, ki nemcsak emberré lett s bűneinkért a váltságdíjat vérével fizette le, hanem az imádásra méltó Oltáriszentségben magát folytonos lelki eledelül is nekünk adta. Vajjon mit adhatott még többet Istennek szeretete? Még egy volt, mit adhatott nekünk és ezt is elnyertük, t. i. a Szentlelket, akit ránk minden adományaival és kegyelmeivel együtt a szent bérmálásban kiöntött.

Ha tehát — mondja szent Bernát — mi szeretjük azt, aki velünk valami jót tesz, aki nekünk valamit ajándékoz, a szükségben megsegít, érettünk veszedelmet áll ki stb.; mennyivel inkább kell szeretnünk azt, aki nekünk mindazt ajándékozta, amivel csak birunk;

aki nekünk az angyalokat őrizetül, a napot, a holdat és csillagokat világításul, a földet lakhelyül, az elemeket, növényeket és állatokat szükségeink fedezésére, táplálékul, használatul és gyönyörködtetésül adta; ki minket folytonosan fönntart, hogy előbbi semmiségünkbe vissza ne essünk; ki magát nemcsak életveszélynek tette ki értünk, hanem a legkeserűbb és leggyalázatosabb halált is elszenvedte; ki végre minden bűneinket oly kegyesen elnézi, valamennyi gyengeségünket meggyógyítja, életünket az örök haláltól megszabadítja s minket kegyelmével és irgalmával koronáz meg. (102. Zsolt.) Ó tehát szeressük mi is viszont szívből ezen jóságos és kegyes Istenünket, ki minket előbb és oly nagyon szeretett! Bánjuk meg őszintén, hogy őt eddig oly kevéssé szerettük s iránta való szeretetből oly keveset cselekedtünk. Isten csaknem egyedül érettünk látszik működni s egyedül a mi boldogságunkkal foglalkozni és mi — ó! mi ahelyett, hogy neki élnénk, eddig csak a világnak és hiúságainknak éltünk! Mint állunk egykor ítélőszéke előtt? Imádkozzunk hozzá azon malasztjáért, hogy őt ezentúl őszintén és erőteljesen szerethessük, hogy kárhozatunknak ne menjünk eléje!

Oktatás a bérmálás szentségéről.

Mikor pedig az apostolok, kik Jeruzsálemben voltak, meghallották, hogy Szamaria befogadta az Isten igéjét, elküldék hozzájuk Pétert és Jánost, kik idejövén imádkoztak értük, hogy elnyerjék a Szentlelket, mert az még egyikükre sem szállott le, hanem csak meg valának keresztelve az Úr Jézus nevében. Ekkor rájuk tevék kezüket s azok elnyerék a Szentlelket. (Apost. csel. 8, 14—17.)

Igaz szentség-e a bérmálás?

Igen; mert az igaz szentség három jele megvan benne, tudniillik 1. a látható jel; 2. a megszentelés láthatatlan malasztja; 3. Krisztus Urunk rendelése.

Miért hisszük, hogy a bérmálás szentség?

Azért 1. mert Krisztus a Szentlelket nemcsak az apostoloknak, hanem minden hívőnek igérte a hitben és szeretetben való tökéletes megerősítés végett (Ján. 7, 38—39.); 2. mert az apostolok ezen igéretnél fogva és Krisztus akarata szerint a kézföltevés jelképe alatt a Szentlelket a megkereszteltekkel valóban közölték (Apost. csel. 8, 17.); 3. mert az egyház általánosan hiszi, hogy

e szent cselekmény által a hívők a keresztségben nyert malaszt erősítésére és öregbítésére a Szentlélekben mindenkor részesülnek.

Mi a külső jel a bérmálásban?

A püspök kezének föltevése, a Szentlélek segélyül hívása mellett a szent krizmával való megkenés és e szavak, melyeket a püspök mond: «N. én téged megjelöllek a szentkereszt jelével és megerősítlek az üdvösség krizmájával. Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen».

Milyen malasztot ad a szentség?

Megszerzi az embereknek bűneik bocsánatát s a keresztség malasztját teszi teljessé. Azok tudniillik, kik a keresztségben keresztényekké lettek, mint az újszülött gyermekek némileg még lágyak és gyengék; de ha megbérmálkoznak, nagyobb erőt nyernek a test, világ és ördög kísértéseinek legyőzésére; továbbá lelkük megerősödik a hitben, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus nevét megvallják és dicsőítsék. (Róm. katek.)

Milyen hatása van a bérmálás szentségének?

1. Gyarapítja a megszentelő malasztot és ez által a megbérmáltat Istenhez hasonlóbbá és neki tetszőbbé teszi. 2. A megkereszteltekbe a Szentlelket önti malasztjainak teljével és bevégzi a keresztelési kegyelmet; innen nevezték a szentatyák a bérmálást bevégzésnek, megerősítésnek stb. 3. Különös erőt kölcsönöz arra, hogy a hitet állandóan valljuk és aszerint éljünk; innen a bérmálás név, mely a latin firmare szótól származik és megerősítést jelent. 4. Felemeli az embert, ki a keresztség által Isten gyermekévé lett, Krisztus méltó harcosává teszi, hozzáköti Jézushoz, mint a harcost ura zászlajához s így kitörülhetetlen jelt nyom rá, megkülönbözteti őt ez által azoktól, akik meg vannak keresztelve, de nincsenek megbérmálva és épen azért nem vehető fel többször, csak egyszer.

Kinek van hatalma bérmálni?

Rendesen csak a püspököknek, mert az apostolok cselekedetei (8, 16.) szerint csak az apostolok, kiknek a püspökök utódaik, közölhetik a Szentlelket kezeik föltevése által. A püspökök ezen jogát szent Ágoston régi szokásnak mondja, mely az apostoloktól maradt rájuk.

Mikép osztják ki a bérmálást?

A püspök kiterjeszti kezeit a bérmálandók felett és lehívja

rájuk a Szentlelket; végre mindegyikre külön ráteszi kezét és megkeni a szent krizmával; végül általános áldást oszt.

Mi a szent krizma, mellyel a püspök bérmál?

Balzsammal vegyített olaj, melyet minden esztendőben a püspök szentel. Az olaj a Szentlélek erősítő malasztját jelenti; a balzsam pedig a minden kereszténynél megkívántató épületes magaviselet jó illatát jelzi. «Mi Jézus jó illata vagyunk», mondja az apostol. (Kor. II. 2, 15.) Ezenkívül jelenti a balzsam, hogy lelkünk a bérmálásban nyert malaszt által a bűn ragályától megmenekül, miként a testet a bebalzsamozás a rothadástól megőrzi.

Miért keni meg a püspök a homlokot keresztalakban?

Ez arra emlékezteti a keresztényt, hogy nem kell szégyelnie Krisztus nevét szóval és tettel is megvallani s hogy kötelessége, mint Krisztus harcosának, a kereszt-zászló alatt üdvösségének minden ellenségei ellen küzdeni.

Miért terjeszti ki a püspök kezeit a bérmálandók felett?

Ez azért történik, mert az apostolok is kezeik rátevése által közölték a Szentlelket (Zsid. 6, 2.); és jelenti, hogy a megbérmáltak Isten különös védelme alatt állanak.

Mikép hangzanak az imák, melyeket a püspök mond, mialatt kezeit a bérmálandókra kiterjeszti?

Igy hangzanak: «Örök mindenható Isten! ki elhatároztad ezen szolgáidat a víz és Szentlélek által újjáteremteni és aki bűneiket megbocsátottad: áraszd ki rájuk a mennyből Szentlelked hét adományát». Amen. «Az igazság és értelem lelkét.» Amen. «A tanítás és erő lelkét.» Amen. «A tudomány és istenesség lelkét.» Amen. «Töltsd be őket az irántad való félelem lelkével és jelöld meg őket Krisztus keresztjének jelével az örök életre. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által, ki teveled és a Szentlélekkel egységben él és uralkodik mindörökön örökké.» Amen.

Miért könyörög a püspök különösen a félelem lelkéért?

Mert az Isten iránt való gyermeki félelem minden jónak főforrása, minden bölcseség kezdete; és annak, aki bírja, az örök boldogságot szerzi meg. (Zs. 111, 1.)

Miért érinti a püspök gyengéden a megbérmált arcát?

Az ősegyházban a püspök a bérmáltat megcsókolta, eközben

mondva: Béke veled, miként ma is megcsókolja fölszenteléskor a papot.

Később azonban helyesebbnek találták elhagyni a csókot s ehelyett kézzel gyengéden megérinteni az arcot.

Miért kötnek a megbérmált homlokára szalagot vagy azt megtörlik azonnal?

1. Hogy a szent krizmát szenny ne érje. 2. Emlékeztetésül, hogy a megbérmált a nyert malasztot őrizze meg és a Szentlelket magától semmi halálos bűn által el ne űzze.

Miért teszik a bérmaszülők jobb kezüket a bérmálandók jobb vállára?

Ezzel azt igérik, hogy a megbérmáltnak atyai barátai lesznek az üdvösség pályáján s hogy őt minden lelki veszélyre figyelmeztetni s azoktól megőrizni fogják. Bár minden szülő csak istenfélő és lelkiismeretes személyt választana gyermeke bérmaszülőjéül, mert csak az ilyen ismeri kötelességének a bérmálás alkalmával tett igéretet teljesíteni is. (A bérmaatya vagy anya és a megbérmált között létező lelki rokonságról alább lesz szó.)

Szükséges-e a bérmálás az üdvösségre?

Nem szükséges okvetetlenül, de azért vétkeznék az, aki, noha alkalma volna, azt fel nem veszi; mert ez által csak azt bizonyítaná, hogy Istent, a Szentlelket és annak malasztjait nem becsüli eléggé. A keresztség megveti a hit alapjait, azért okvetetlenül szükséges: de a bérmálás koronázza meg a keresztségben megkezdett művet, amennyiben, mint a római káté tanítja, a bérmálásban az igaz keresztény alakja tökéletessé lesz. Azért a szülők lelkiismeretesen gondoskodjanak arról, hogy gyermekeik megbérmáltassanak, mielőtt azokat idegen és főleg nemkatholikus helyre küldik.

Mit kell annak cselekednie, aki a bérmálás szentségét föl akarja venni?

1. Isten kegyelmében kell lennie; azért, ha nagy bűnben van, szükséges attól lelkiismeretét őszinte és töredelmes gyónás által megtisztítani; mert aki e szentséget tudva halálos bűnben veszi fel, ezzel újabb halálos bűnt követ el, amennyiben általa a Szentlélek hatását akadályozza. 2. Szükséges, hogy hitünk főbb titkait tudja vagy legalább a bérmálás felől kellőleg legyen oktatva. 3. Már megbérmált bérmaszülője legyen. 4. Bőjtöljön s más jó cselekedeteket gyakoroljon. 5. Dicséretes dolgot tesz, ha a hajdani egyház szokása szerint e szentséget éhgyomorral veszi fel. 6. Hő kívánsága legyen e szentség által a Szentlélek malasztjában részesülni; miért

is ájtatosan imádkozzék hozzá és 7. felvételére hívő és istenfélő érzelemmel jelenjék meg s minden tolakodástól és pajkosságtól őrizkedjék.

Kiviláglik ebből, hogy épen nem tanácsos kiskorú gyermekeket bérmálni, kik sem azt nem tudják, hogy mit vesznek föl, sem a bérmáláshoz nem készülhetnek el illően. Jobb bevárni a gyermekek érettebb korát, mikor azok a szentséget több belátással s nagyobb tisztelettel és haszonnal is vehetik föl s mikor annak malasztjára is legnagyobb szükségük van; mert az Istenért s az örökkévalóságért való küzdelem tulajdonképen csak ekkor kezdődik.

Mit kell a bérmálás fölvétele után cselekednünk?

Ne fussunk mindjárt ki a templomból, mint ezt, fájdalom! sokan cselekszik, hanem keressünk benne egy csendes helyet és ott térdreborulva adjunk hálát a Szentlélek Istennek malasztjáért. Újítsuk meg igéretünket, hogy ezentúl Istennek híven szolgálunk, hitünket megőrizzük, miatta nem fogjuk magunkat szégyelni, hanem aszerint fogunk élni. Naponkint is mutassuk meg épületes életmód által, hogy igaz, római katholikus keresztények vagyunk és igyekezzünk a más vallásúakat a bérmálásban nyerhető gyümölcsök jóságáról meggyőzni, hogy szeretni és becsülni tanulják azon egyházat, mely gyermekeinek ily szép adományokat tud osztani.

A megbérmált imája.

(Az esztendő folyamán többször ismételhető.)

Hálát adok neked, Szentlélek Úristen ! hogy a bérmálás szentségében malasztoddal felruháztál s az engem érhető minden kísértetek és üldözések ellen megerősítettél és legalázatosabban kérlek, serkents belső sugallataid által, hogy a nyert malaszttal minden lelki veszélyben együtt munkáljak és emberi félelemből sohase tegyek semmit Isten és az Anyaszentegyház parancsolatai ellen. Add nekem a te malasztodat, hogy inkább meghaljak, mintsem Téged, Szentlélek Úristen ! megszomorítsalak, sugallataidnak ellenálljak vagy valami halálos bűn által Téged magamtól elűzzelek. Amen.

Mikép kell magukat viselniök a bérmáltaknak?

Úgy, hogy környezetük látván a gondolkozás- és cselekvésmódjukban történt változást, dicsőítsék Istent a malasztokért, melyeket az emberekkel közöl s neki érettük hálát adjanak. Mutassák a bérmálásban nyert isteni malaszt erejét főleg az által, hogy ha ártatlanul kell szenvedniök, necsak minden türelmetlen, haragos és bosszúálló gondolattól, szavaktól és tettektől őrizkedjenek, hanem még szeressék is az üldözést és üldözőket. Mert Isten nekik ez által 1. alkalmat nyujt, hogy bűneikért már ez életben bűnhődjenek, minek különben a pokolban vagy a tisztítótűzben kellene történnie ; 2. mivel őket Fiához hasonlóvá teszi, szenvedéseinek követése által ; s azért 3. nagy dicsőségre szánta őket, ha majd a szenvedésekben tanusított béketűrés által nagy érdemkincseket gyüjtenek maguknak.

Oktatás Szentháromság vasárnapjára

Ezen ünnepet először csak némelyik egyházban tartották meg, de Rómában nem ; mert, mint III. Sándor pápa írja, «a római egyház mindennap és a napnak minden órájában tiszteli a Szentháromságot, mert minden istenitisztelete a Szentháromság magasztalását foglalja magában és dicsőítésével végződik». Némelyik egyházban ezen ünnepet pünkösd után utolsó vasárnap, az egyházi év végén tartották ; más egyházak azonban a mai napon, az egyházi év második részének kezdetén tartották, annak jeléül, hogy a megváltottak életének feladata a Szentháromság dicsőítése. De azért is van ez ünnep a mai napra rendelve, mert az apostolok, mihelyt őket

a Szentlélek fölvilágosította és megerősítette, azonnal nyiltan kezdtek a Szentháromság nevében tanítani és keresztelni, amint ezt nekik Krisztus (Máté 28, 19.) meghagyta. Ezen ünnep az egyház minden ünnepe között első helyen áll, mert a Szentháromság titka minden az egyházban ünnepelni szokott titkokat magában foglalja. Hogy az egyház mégsem üli meg annyi fénnyel, mint a többi nagy ünnepet, ezáltal mintegy jelezni akarja, hogy azt eléggé méltóan és kellő ünnepélyességgel megülni nem is lenne képes.

Minthogy ezen ünnep a pünkösd utáni első vasárnap, azért a szentmisében az ünnepi ima mellett még az ezen vasárnapra eső imát is mondják és az ünnepi mise végén az evangélium helyett, mely szent Jánosból van véve, a vasárnapi evangéliumot olvassa a pap.

Miért üljük meg ezen ünnepet?

1. Hogy ezáltal a Szentháromságban való hitünket kifejezzük. 2. Hálaadásul, hogy annak minden személye üdvösségünk munkájában résztvett; mivel az Atya teremtett, a Fiú megváltott és a Szentlélek a mi megszentelésünkre jött el.

A Szentháromság dicséretére és tiszteletére az egyház a *misekezdetben* énekli: (Tób. 12.) «Áldott legyen a Szentháromság és osztatlan Egység! Mondjunk hálát neki, mert irgalmasságát érezteté velünk. (Zsolt. 8.) Uram! mi Urunk! mely csodálatos a te neved az egész földön.» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Mindenható örök Isten, ki megadtad szolgáidnak, hogy az igaz hit vallásában az örök Szentháromság dicsőségét megismerjék s a fölség hatalmában az egységet imádják, kérünk, hogy ugyanazon hit erőssége által minden viszontagságtól folytonosan megőriztessünk. A te szent Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által, ki teveled és a Szentlélekkel egyetemben él és uralkodik mindörökön örökké. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál apost. a róm. írt lev. 11, 33—36.)*

Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának, bölcseségének és tudásának! Mennyire megfoghatatlanok az ő ítéletei és felkutathatatlanok az ő útjai! Mert ki ismerte meg az Úr gondolatát? Vagy ki volt az ő tanácsadója? Vagy ki adott elébb neki visszafizetés fejében? Mert minden belőle, általa és érte van. Dicsőség néki örökre. Amen.

Magyarázat. Az egyház e szentleckét ma azért olvastatja föl, hogy a Szentháromság titka fölött való tisztelettelteljes csodálkozását fejezze ki, mely hitünk, szeretetünk és reményünk legméltóbb

tárgya. Mi ugyan e titkot be nem láthatjuk és fel nem foghatjuk, mindazáltal a józan emberi ész ne vonakodjék elfogadni, miután azt Isten minden kétséget kizárólag kinyilatkoztatta. Hiszen emberi és természetes dolgokban is szintén sokat valónak ismerünk el, jóllehet azt fel nem foghatjuk. Senki sem tudja pl., mikép hat a lélek a testre s mégsem kételkedik senki rajta, hogy az valóban hat rá. Vessük alá tehát eszünket a hitnek s hódoljunk meg neki, mert ezáltal érdemeljük meg, hogy azt, mit e földön a Szentháromságban egy Istenről hiszünk, a mennyben örökké láthassuk; ami ott legfőbb boldogságunkat fogja okozni. Erre kell minden reményünknek irányozva lennie. De ne mulasszuk el e földön a Szentháromság egy Istennek ezen boldogító szemléletére magunkat a szeretet által méltókká tenni; mert ha azt, akitől, aki által és akiben mindenek lettek, nem szeretjük s utána szeretetből nem vágyódunk, akkor semmi reményünk sem lehet őt valaha örökké bírhatni. E szentleckéből még azt is tanuljuk, hogy Istennek ítéleteit, t. i. hogy ezt vagy azt miért teszi vagy engedi meg, ne kutassuk hiú kíváncsisággal; mert az ő ítéletei felfoghatlanok és útjai vagy rendeletei kitanulhatlanok. Ha Pál, ki pedig a harmadik égbe ragadtatott fel, az Úrnak értelmét fel nem fogta, meg nem ismerte: mint volnánk mi arra képesek? Ne is pöröljünk

azért Istennel, hogy miért bánik velünk így vagy amúgy, mert mi semmit sem adtunk neki, mit visszafizetnie kellene. Mi semmivel sem érdemeltük meg az ő kegyelmét ; de ha ezen kegyelmével közremunkálunk, ezáltal érdemeket szerezhetünk az örökkévalóságra.

Fohász. Ó megfoghatatlan, legmélyebb tiszteletre és imádásra méltó Szentháromság egy Isten ! Te, a végtelen bölcseség, hatalom és jóság mélysége ; minden tökéletesség feneketlen tengere ! Te beléd merítem el lelkemet ! Hiszek tebenned, ámbár még nem érthetlek ; öregbítsd bennem a hitet ! Reménylek benned, mert tőled minden jót várhatok, gyámolítsd reményemet ! Szeretlek Téged, mert minden szeretetre méltó vagy ; ébreszd fel bennem a szeretetet, hogy semmit se tegyek többé, mi Neked dicsőségedre, nekem pedig üdvösségemre ne szolgálna ! Amen.

Evangélium. *(Szent Máté 28, 18—20.)*

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak : Minden hatalom nekem adatott mennyben és a földön. Elmenvén tehát, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében : tanítván őket megtartani mind, amiket parancsoltam nektek. És íme, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.

Miért mondja Jézus: «Minden hatalom nekem adatott?»

Ezzel azt akarja jelenteni, hogy ő a maga hatalmánál és isteni felhatalmazásánál fogva küldi apostolait minden népekhez, hogy azoknak az üdvösséget hirdessék.

Mit tesz az Atya, Fiú és Szentlélek nevében keresztelni?

Annyit tesz, mint az Istenség lényegére és isteni erővel keresztelni. Jézus ezen parancsolata által a Szentháromság titkát fejezi ki, mivel csak egy névről, egy valóságról szól, de mely három személyt foglal magában.

Mit tanulunk ama szavakból: «tanítván őket megtartani mind» stb.?

Ebből tanuljuk : 1. hogy csak Jézus egész tanításában való hit, még pedig csupán a jó cselekedetekben munkás hit üdvözít ; 2. hogy Krisztus nem parancsolta apostolainak az evangélium írását, hanem *hirdetését.* Ha tehát írtak is közülök néhányan, ez csak történetesen esett. Épen ezért az evangélisták nem is írtak meg mindent (mert Jézus nem parancsolta, hogy mindent megírjanak, hanem mindent *tanítsanak),* de az írottat szóval egészítették ki s magyarázták meg. Innen van a katholikus egyháznak azon tanítása, hogy léteznek élő-

szóval hirdetett hagyományi tanítások is, melyek a megírt isten-igét megerősítik, kiegészítik és megmagyarázzák.

Mikép van jelen Krisztus az apostoloknál s ezek utódainál a világ végéig?

Láthatatlanul, amennyiben nekik isteni segélyét nyujtja. Jegyezzük meg, mint adja át itt Krisztus egyháza főpásztorainak, kik Péter alatt egyesülnek, a tanítói hivatalt és mint ruházza fel őket csalhatatlansággal a hit és erkölcs dolgaiban, midőn őket isteni gyámolítása felől biztosítja. Mert ha Krisztus a püspökökkel van, akkor velök van a csalhatatlan igazság és ennélfogva azok nem tévedhetnek. Boldog, aki ezen csalhatatlan egyház védszárnya alatt lakik! (Ezek. 48, 35.)

Áhítatgyakorlat. Légy Uram! velünk, mert nélküled sem a lelkipásztorok ígéretedet gyümölcsözőleg nem hirdethetik, sem alárendeltjeik azt, mit ők hirdettek, meg nem foghatják és nem teljesíthetik. Szünet nélkül légy mivelünk, mert segélyedre szünet nélkül szükségünk van. Neked adatott minden hatalom; Neked azért jogod van parancsolni, mi pedig kötelesek vagyunk Neked engedelmeskedni. Ezt mi a szent keresztségben is megigértük és most ezen igéretünket színed előtt ismét megújítjuk. De valamint nélküled nem igérhettük volna, hogy engedelmeskedünk, úgy nélküled lehetetlen is teljesítenünk ezen igéretünket. Használd tehát hatalmadat, ó Úristen! és parancsolj, mit tegyünk; de ruházz egyszersmind fel a te erőddel, hogy azt teljesíthessük, amit parancsolsz. Ne hagyj magunkra, hanem légy velünk és mi Neked engedelmeskedni s az engedelmesség által tetszeni fogunk és így üdvözülünk.

Oktatás a keresztség szentségéről.

«Tanítsatok minden nemzeteket: megkeresztelvén őket az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében.» (Máté 28, 19.)

Szentség-e a keresztség?

Igenis, mert abban bizonyos látható, Krisztus által rendelt jel által Isten malasztját nyerjük. (Máté 28, 19. Márk 16, 16. Tit. 3, 5.)

Melyik ezen látható jel?

A vízbemártás, vízzel leöntés vagy meglocsolás és ezen szavak kimondása: «Én téged megkeresztellek az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.»

Mit ad a keresztségi malaszt?

1. Azt, hogy az ember a víz és Szentlélek által az eredeti és más bűnöktől, melyeket elkövetett, megtisztul; 2. hogy általa az ideiglenes és örök büntetések elengedtetnek, bár visszamaradnak az eredeti bűn következményei: a halál, a szenvedés és az élet viszontagságai; 3. hogy megszentelő malasztot ad, miáltal az ember egy magasabb, természetfölötti életre méltóvá, Isten gyermekévé és a mennyország örökösévé lesz; 4. hogy egyesíti Krisztussal, ki neki természetfölötti életet ad és fenntartja, mint a szőlőtő életet önt a szőlővesszőkbe; 5. hogy a megkeresztelt a Szentlelket veszi és teste a Szentlélek templomává lesz; 6. hogy a Szentlélek belé önti a hit, remény és szeretet erényeit és hét adományát adja neki, úgyhogy a megkeresztelt, ha együttműködik a malaszttal, a Szentlélek gyümölcseit már életében elnyeri; 7. hogy a megkeresztelt tagja Krisztus lelki testének, a katholikus egyháznak és ezáltal alkalmassá és jogosítottá lesz, hogy üdveszközeit használja; 8. hogy a keresztség a lélekbe eltörölhetetlen jegyet nyom, miért is csak egyszer vehető fel.

Hányféle a keresztség?

Háromféle, tudniillik: 1. *vágykeresztség*, mely Isten tökéletes szeretetében vagy az elkövetett bűnök fölött való tökéletes bánatban áll, összekötve azon kívánsággal, hogy az Emberisten minden parancsait megtartsa, következőleg meg is keresztelkedjék, mihelyt erre alkalom nyílik; 2. *vérkeresztség*, ha Istenért vérünket ontjuk vagyis érte vértanuhalált szenvedünk, mielőtt a vízkeresztséget fölvettük volna; 3. a *vízkeresztség*, mely tulajdonképen a keresztség szentsége.

Mit jelentenek a szentséget kisérő szertartások?

Ezek jelképei annak, ami magában a keresztségben történik és annak malasztjait mintegy szemeink elé állítja.

Hányfélék a keresztség szertartásai?

Háromfélék: keresztség előtt, keresztség közben és keresztség után.

Milyen szertartások vannak a keresztség előtt?

A keresztelendőnek a templomajtó előtt kell maradni, hol a pap egy szent nevét adja neki, megjelöli a kereszt jelével, ráteszi kezét, sót tesz szájába, ördögűzést mond, ráteszi a stólát és bevezeti az egyházba. Ezen szertartások jelentik azon boldogtalan állapotot, melyben a meg nem keresztelt van.

Miért nem bocsátják be a keresztelendőt a templomba mindjárt?

Annak jeléül, hogy mindaddig nem méltó Krisztus egyházába lépni, míg a bűn igáját le nem vetette s magát Krisztus uralma alá nem adta és hogy keresztség nélkül mennyországba nem juthat, mivel a keresztség ajtóul szolgál Isten kegyelméhez, a mennyek országához és a szentek közösségéhez.

Miért adják a keresztelendőnek valamely szent nevét?

1. Azért, mert a keresztség által a keresztények sorába veszik fel, kiket szent Pál szenteknek nevez; 2. hogy közbenjárója legyen, aki őt kiváltkép védje; 3. hogy azon szent, kinek nevét nyeri, például és előképül szolgáljon neki, mely szerint életét intézhesse. Helytelen és nagyon elítélendő szokás, ha a gyermekeknek pogány neveket adnak.

Miért lehel a pap a keresztelendőre?

Jeléül annak, hogy valamint Isten az első emberbe lehelés által természeti életet öntött, úgy a lélek is, a szent keresztség által szellemi életet nyer. A pap ezzel Krisztus példáját követi, aki szintén tanítványaira lehelt és úgy adta nekik a Szentlelket. (Ján. 20. r.)

Miért teszi a pap jobb kezét a keresztelendő fejére?

Annak jeléül, hogy mostantól fogva Istennek tulajdonává lett és egyházához tartozik. Ezáltal egyszersmind a pap az ördögöt Jézus nevében ünnepélyesen felhívja, hogy a keresztelendővel szemben minden ellenségeskedéssel és bűnre csábítással hagyjon fel.

Mit jelentenek a keresztségnél használt többszörös exorcismusok, vagyis ördögűzések?

Hogy a keresztelendőnek a gonosz lélekkel való összeköttetése megszünik, a bűn nem uralkodik többé rajta; hogy a rosszra való kísértéseknek ne engedjen; végre a pap a sátánnak Isten nevében megparancsolja, hogy a keresztelendőtől távozzék s őt a Szentlélek lakásául engedje át.

Miért jelöli meg a pap a keresztelendőt oly gyakran a kereszt jelével?

Jelentéséül annak: 1. hogy a keresztség a megfeszített Krisztus nevében történik és az ő érdemeinek ereje törli el a bűnöket; 2. hogy a keresztelendő ezentúl Krisztus keresztzászlója alá tartozik; alatta a test, a világ és ördög ellen vitézül harcolni s egyedül Krisztus keresztjében dicsekedni lesz kötelessége.

Miért tesznek sót a keresztelendő szájába?

Jelenti, hogy őt Isten malasztja 1. a vétek rothadásától megőrzi; 2. megtelik bölcseséggel, melynek a só a jelképe; 3. a mennyei és isteni dolgok iránt érzéket nyer.

Miért keni meg a pap nyállal a keresztelendő orrát és füleit?

Ezzel azt jelenti, hogy valamint Krisztus a vakon születtet a nyállal való illetés által látóvá tette: úgy a keresztség által lelkünk vakságától mi is megszabadulunk s lelkünk a mennyei igazság megismerésére világosságot nyer. Továbbá e cselekmény még azt is jelenti, hogy a megkeresztelt köteles érzékeit a jóra használni, Isten szavát örömest hallgatni és ennek teljesítése által Istennek és az embereknek kellemes illatul lenni.

Miért kérdezi a pap a keresztelendőt: «Ellene mondasz-e az ördögnek és minden cselekedeteinek és minden pompáinak?»

Hogy tudja a keresztény, miszerint neki legfőbb hivatása az ördögnek, az ő sugallatainak, cselekedeteinek és pompáinak ellentmondani s ezek ellen harcolni. Nagyon szépen szólít meg azért szent Ambrus egy megkereszteltet: «Midőn kérdezte tőled a pap: Ellene mondasz-e az ördögnek és minden cselekedeteinek, mit feleltél?» «Ellene mondok.» «Ellene mondasz-e a világnak is, az ő pompáinak és kéjeinek?» «Ellene mondok.» Emlékezzél meg tehát igéretedről és soha se feledkezzél meg róla. A papnak Isten helyett mintegy kezed írását adtad. Ha kezed írását valamely embernek adod, le vagy neki kötelezve. Most pedig kezed írása nem a földön, hanem a mennyben van letéve. Ne mondd, hogy mit sem tudsz ezen igéretről, következőleg nem is vagy általa kötelezve, mivel époly kevéssé lennél kimentve, mint azon katona, aki harcra hivatván föl, azt válaszolná, hogy ő nem tudta, hogy azért lett katonává, hogy küzdjön: mert hivatásunk nem tudása nem mentség, hanem vétkes gondatlanságunk bizonyítéka.»

Hogy tehát senki se éljen ily kárhozatos tudatlanságban, a szülők és keresztszülők kötelesek gyermekeiket, keresztfiaikat és leányaikat azon igéretre, melyet helyettök a keresztség alkalmával tettek, figyelmeztetni s kötelességeiket megmagyarázni. Az olyan gyermekek, kiket katonaságra nevelnek, ifjúságuktól fogva tanításban részesülnek a fegyverrel való bánásban s vezetőik vérükbe oltják a veszély megvetését, az ellenséggel szemben a rettenthetlenséget; virrasztáshoz, meleghez és hideghez, szóval mindahhoz szokva vannak, mi csak egy jó katonában megkívántatik. Így tanítsák a szülők és komák is az ő testi és lelki gyermekeiket ifjúságuktól fogva

arra, hogy mint kell az ördög, a világ és test ellen harcolni, a földi javakat és hiú fényűzést megvetni, az örök életet remélni s a mennyországot elnyerni. Erre a keresztszülők önmagukat kötelezték, midőn a gyermekeket a keresztvíz alá tartották s helyettök a pap kérdéseire feleltek.

Miért keni meg a pap szent olajjal a keresztelendőnek mellét és vállait?

Szent Ambrus és aranyszájú szent János bizonyítása szerint azért, hogy ezáltal Krisztus vitéz harcosává s katonájává legyen. Valamint ugyanis hajdan a viaskodók a harc előtt olajjal kenték és erősíték meg magukat, úgy kenik meg a keresztelendőt is olajjal: 1. mellén, hogy bátorságot, erőt és vitézséget nyerjen s így üdvének ellenségeivel győzedelmesen megvívjon; 2. vállai közt, hogy megerősödjék az isteni törvény igájának fáradhatatlan és zúgolódás nélkül való viselésére s hogy az élet terhes pályáját Isten és szent törvényei iránt való hűséggel futhassa meg.

Miért mondják el kereszteléskor a Miatyánkot, Üdvözlégyet s Hiszekegyet?

Ha felnőtteket keresztelnek, ezzel ők hitvallást tesznek; ha pedig csecsemőket keresztelnek, ezt helyettük a keresztatyák vagy anyák teszik, akik ezáltal szintén emlékeztetve lesznek arra, hogy a gyermekeket a fentnevezett és minden más hit-dolgokban jól neveljék és oktassák.

Miért kérdi a pap még különösen is a keresztelendőtől: vajjon meg akar-e kereszteltetni?

Mert miként az ember önként engedelmeskedett a kigyónak és kárhozott el, úgyszintén csak ha szabadon kívánja, juthat fel Jézus követőinek sorába s nyerheti meg az örök életet.

Miért önt a pap háromszor vizet a keresztelendő fejére?

Jeléül annak, hogy valamint Krisztus harmadnapos eltemettetése után föltámadt halottaiból, úgy támadt fel az ember is e hármas megmosás után a bűnnek haláláből. (Róm. 6.) Hajdan, hogy Krisztus eltemettetése még jobban kifejezésre jusson, a keresztelendőket egészen alámerítették a vízbe: mire az úgynevezett keresztelési kutakat használták. Azonban e szokást később különféle okokból eltörölték.

Miért keni meg a pap a keresztelt szent krizmával?

Ezáltal kereszténnyé avatja, Krisztussal, a fölkenttel egyesíti, annak papi és királyi méltóságában részesíti. Miért is szent Péter

a kereszténveket (I. 2, 9.) választott nemzetségnek, királyi papságnak és szent népnek nevezi. Mily nagy tehát a keresztények méltósága! Ők fölkentek s bizonyos értelemben papok és királyok. Papok, amennyiben önmagukat az Úristennek élő, szent és tetsző áldozatul bemutatják, aminek minden pillanatban meg kell történnie; királyok pedig, ha rossz hajlamaikon uralkodnak és Istennek szolgálnak; de királyok egyúttal a mennyek országára való jog szempontjából is, melyet a keresztség által nyernek. A kereszteltek továbbá a szent krizma által Isten templomává s annak szent edényeivé lesznek, melyek idővel az úrvacsora által Krisztus drága szent testét és vérét magukba foglalják. Mily nagyon kell tehát a kereszténveknek iparkodniok, hogy mint Isten templomai magukat a bűn minden szennyétől megőrizzék!

Mit jelent a fehér ruha, melyet a megkereszteltre adnak?

Ez a föltámadás dicsőségét jelenti, melyre a keresztség által születünk s ama tündöklő fényt és szépséget, mellyel a lélek a bűnszennyek eltörlése után a keresztségben fel van ékesítve; és végre a tisztaságot és ártatlanságot, melyet a megkeresztelt mindenkor köteles megőrizni.

Miért adnak a megkeresztelt kezébe égő viaszgyertyát?

A gyertya jelenti: 1. Isten és a felebarát iránt való szeretet lángját, melyet a gyermeknek mostantól az öt okos szűzhöz (Máté 25, 1—23.) hasonlóan az Úr elé kell vinni ezen élet ösvényén, hogy bebocsáttassék az örök menyegzőre, ha eljön életének vége. 2. A keresztény tant, mely a gyermeket a tévedés, tudatlanság és bűn sötétségeitől óvja, értelmét megvilágítja és az erény útján biztosan boldogságra vezérli. 3. A jó példa világosságát, melyben a megkereszteltnek mindig tündökölnie kell. (Máté 5, 16.)

Van-e ezen szertartásoknak a képletes jelentéseken kívül hatásuk is?

Igenis, mert azokat a pap az egyház nevében szent imákkal kiséri; és minthogy az egyház imája Isten előtt mindig kedves, nem is fog hatás nélkül maradni.

Hasznos figyelmeztetés. Azon napokat, melyeken kereszteltek vagy bérmáltak bennünket, vagy pedig először járultunk az Úr asztalához stb. különösen jegyezzük meg s azokat szenteljük meg ájtatos gyónás és áldozás, nemkülönben testi és szellemi alamizsnanyujtás által. Adjunk Istennek a nyert malasztért hálát s kérjük őt, hogy ezt gyarapítsa s engedje meg, hogy abban halálig megmaradhassunk.

Szükség esetén keresztelhet-e mindenki?

Igenis. Hogy ugyanis senki ezen, az üdvösségre legszükségesebb szentségtől meg ne legyen fosztva, szükség esetében mindenki, még zsidó, pogány vagy a szülő is keresztelhetnek.

Milyen vizet kell használni a kereszteléshez?

Természetes vizet, legyen az bár folyó-, kút-, vagy esővíz; ellenben rózsavizet vagy mesterségesen előállított vizet nem szabad használni.

Milyen szándékkal kell keresztelnünk?

Azon szándékkal, hogy azt akarjuk tenni, amit Krisztus Urunk rendelt, vagy amit a keresztény egyház ezen esetben tenni szokott.

Miért vannak a keresztszülők, kik a gyermeket keresztelés alkalmával tartják?

1. Hogy tanui legyenek a gyermek megkeresztelteté sének. 2. Hogy azon esetben, ha a gyermek szülei meghalnának, vagy szülői kötelességüket elhanyagolnák, a gyermekről gondoskodjanak s azt a hitben vagy maguk oktassák, vagy legalább másokkal oktattassák. Mivel a keresztszülők ezt meg is igérik és mert a megkeresztelt nevében keresztény életmódot igérnek: másként kezeseknek is hívják őket. Igen szépen inti szent Ágoston a keresztszülőket kötelességeikre e szavakkal: «Igaz szeretettel intsék keresztfiaikat és leányaikat, hogy tiszta életet éljenek. Óvják őket a rágalmazástól, a fajtalan énekektől, gőgösségtől, irígységtől, haragtól stb.; intsék, hogy a katholikus hitet mindig tartsák meg, az istenitiszteleteken legyenek jelen, hallgassák meg Isten igéjét és tiszteljék szüleiket és a papokat.» Kitetszik ebből, mily nagy tévedés a gyermekeknek oly keresztatyákat és -anyákat választani, akiktől buzgó szorgoskodást, nevezetesen jó keresztény nevelést nem várhatunk. Nem katholikus egyéneket nem szabad e tisztségre választani, mert ők a gyermekeket a katholikus hitben nem nevelhetik (mi pedig fődolog) s többnyire keveset is törődnek azzal, hogy a gyermeket abban más oktassa.

Mi származik a keresztszülői ténykedés folytán?

Ebből úgy a keresztségnél, mint a bérmálásnál is lelki rokonság származik: 1. a keresztelő vagy bérmáló; 2. a megkeresztelt vagy bérmált; 3. és ennek szülői közt; úgyhogy a nevezettek házasságra nem léphetnek, hacsak ezen akadályt fölmentés (dispensatio) vagyis az egyháznak különös engedélye el nem hárítja. Azonban a komák egymásközt semmi lelki rokonságban nem állanak.

Miért rendelte az egyház e lelki rokonságot?

A szentségek iránt való tiszteletből és hogy a kereszt- vagy bérmaszülők ezen szellemi kötelék által kereszt- vagy bérmagyermekeikkel annál szorosabban összetartozván, kötelességeik teljesítésére buzdíttassanak.

Hittanitás a Szentháromságról.

Mi az Isten?

Isten a legtökéletesebb lény és legfőbb jó, ki öröktől fogva létezik és létének s mivoltának okát önmagában bírja s akitől nyer életet és létet minden, mivel «ő tőle és ő általa és ő benne van minden». (Róm. 11, 36.)

Mi a Szentháromság?

Ugyanazon egy Isten, ki egyetlen természettel és lényeggel bír, de egyszersmind személyében három: Atya, Fiú és Szentlélek.

E személyek közül mindegyik Isten?

Igenis, mert mindegyik isteni természettel és lényeggel bír.

Miért nincs mégis három Isten?

Mert mind a három személy csak egyetlenegy és ugyanazon természettel és lényeggel bír.

Idősebb, hatalmasabb vagy nagyobb-e valamelyik e három személy közül?

Nem; mert mind a három öröktől fogva van s az isteni mindenhatóságban, nagyságban és dicsőségben egészen egyenlő; azért egyenlő tiszteletre és imádásra is méltó.

Megismerheti és megértheti-e az emberi ész ezen igazságot önmagától?

Nem; csak a természetfölötti kinyilatkoztatás által juthatott az ember ezen igazság megismerésére. De maga az igazság oly mély, hogy emberi értelem azt fel nem foghatja, míg e földön él. Titok ez, melyet az ember még kevésbbé képes felfogni, mint a természet sok mélységes titkát.

Tanácsos-e a Szentháromság titkát fejtegetni?

Nem; mert hamarább lehetne a tengert kanállal kimeríteni,

mint emberi elmével a Szentháromság titkát felfogni. Minekünk azt alázattal hinnünk kell. Az alázatos és munkás hit méltókká tesz minket arra, hogy ezen titkot a másik életben kimondhatatlan boldogságunkra örökké szemlélhessük, mivel épen abban áll az örök élet, vagyis az juttat el minket az örök életbe, ha az egy Istent és Krisztus Jézust, az ő Fiát a Szentlélekkel együtt a hit által megismerjük és istenes életmód által dicsőítjük. (Ján. 17, 3.)

De fájdalom! mily kevesen teszik ezt. Vallják ugyan őt szájjal, de cselekedettel tagadják (Tit. 1, 16.) s ezzel megmutatják, hogy őt nem ismerik jól. Avagy honnan van az, hogy a káromkodás, hazugság, házasságtörés stb. bűnei a földet mintegy egészen elárasztották: ha nem onnan, hogy az emberek közt Isten igaz és látható ismerete hiányzik? (Ozeás, 4.) Hogyan élhetnék az emberek napjaikat mindenféle vétekben gondtalanul, ha hinnének maguk felett egy Istent, aki mint mindentudó és igazságos bíró bizonyosan meg fogja büntetni örökre a bűnt? Valóban Istent megismerni és benne hinni s mégis bűnökben tölteni az életet, főhatalmát nem tisztelni, fölségét nem imádni, igazságától nem félni, jóságát nem szeretni, irgalmában nem remélni: mi egyéb, mint a legesztelenebb, legvakmerőbb és pokoli gonoszságú ellentmondás?

Igaz-e az, hogy ezen titok ellenkezik az értelemmel?

Ezen titok ugyan értelmünk *felett* van, amennyiben nem tudjuk világosan magunk elé állítani; de nincs értelmünk *ellen*, mert nem tartalmaz ellenmondást. Ellenmondás és lehetetlenség volna, hogy csak: egy Isten van és három Isten van; mert ha csak egy van, akkor nincs három, ha pedig három van, akkor nem lehet csupán egy. Ezt a hit nem tanítja; a hit azt mondja, hogy egy Isten van, de három személyből áll. Ez pedig nem ellenmondás, ha mondom: az Istenség egy, bár három személyben. A titok csak abban áll, hogy nem tudjuk felfogni, mikép lehet Istennek három személye. De azért, mert nem tudjuk ezt megérteni, nem állíthatjuk, hogy lehetetlen. Valami fölött, mihez nem értünk, ítélni balgaság és gőg. De igaznak tartani, amit a bölcs Isten mond, az nemcsak hogy az értelem ellen nincs, de sőt az értelem követelménye; azért teljesen észszerű a Szentháromság titkát hinni, mert Isten maga nyilatkoztatta ki nekünk.

Van-e a Szentháromság titkának különös fontossága reánk nézve?

Igenis; mert ezen tan az egész kereszténységnek alaptana, melyen minden más tan alapul. Ezen titokban való hit nélkül a kereszténységből csak árnyék marad.

Gyakorlatok. 1. Adj szívből hálát mind a három isteni személynek ezen titok kinyilatkoztatásáért és a jótéteményekért, melyeket tőlük nyertél. 2. Alázattal kelts magadban hitet ezen titok iránt, erősítsd ezen hitedet, hogy elégtételt adj Istennek a hitetlenségért és gúnyolódásért, mellyel istentelen emberek ezen titkot illetik. E célra szolgáló ájtatos cselekedetek a keresztelés, a hitvallás elimádkozása s ezen dicséret: Dicsőség az Atyának és Fiúnak stb.

Búcsúk. A *keresztvetésért* és a vele járó szavak kimondásáért: 1. 50 nap és 2. ha e közben még szenteltvízzel hintjük be magunkat, 100 nap. (IX. Pius 1863 júl. 28 és 1866 márc. 23.)

Ezen *dicsénekért:* Szent, szent, szent vagy, ó Uram! seregeknek Istene! dicsőségeddel tele van a föld. Dicsőség az Atyának, dicsőség a Fiúnak és dicsőség a Szentléleknek!

1. 100 napi búcsú egyszer napjában.

2. 100 nap háromszor napjában vasárnapokon, Szentháromság ünnepén és nyolcadának napjain.

3. Teljes búcsú egyszer egy hóban tetszés szerint való napon, ha naponként imádkozzuk és a szokásos feltételeket teljesítjük. (XIV. Kelemen 1770 június 26.)

Oktatás pünkösd után első vasárnapra.

A *misekezdet* az Isten irgalmasságában való bizodalomra buzdít: «Uram! én irgalmasságodban bízom; örvend szívem a te szabadításodban. Éneklek az Úrnak, ki jót tett velem.» (Zsolt. 12.) «Uram! meddig feledsz el engem egészen? Meddig fordítod el tőlem orcádat?» Dicsőség az Atyának és Fiúnak stb.

Az egyház imája. Úristen! a benned bízók erőssége, hallgasd meg kegyelmesen könyörgésünket és minthogy az emberi gyengeség nélküled mit sem tehet, nyujtsd malasztod segedelmét, hogy parancsaid teljesítésében akaratunkkal is, cselekedeteinkkel is tessünk neked. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent János ap. I. lev. 4, 8—21.)*

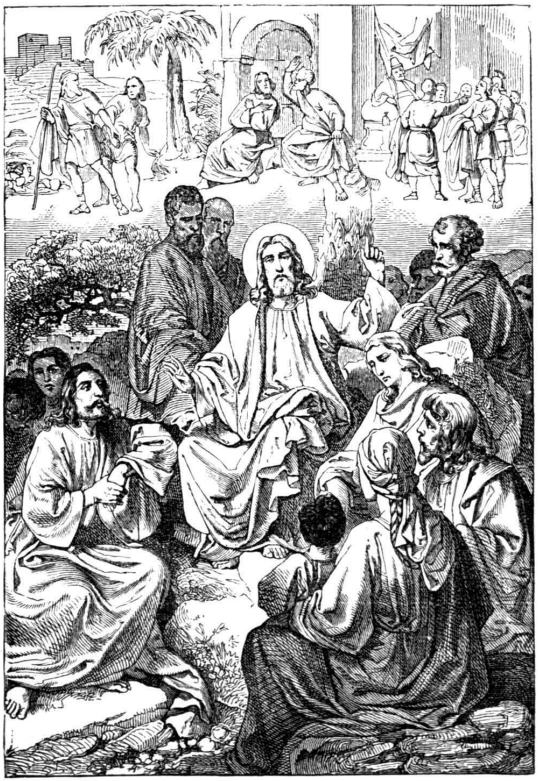
Szerelmesim! Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet. Abban nyilvánult meg az Isten szeretete miirántunk, hogy az ő egyszülött Fiát küldötte Isten a világra, hogy ő általa

éljünk. Ebben áll a szeretet; nem mintha mi szerettük volna az Istent, hanem mivel ő előbb szeretett minket és elküldötte az ő Fiát engesztelésül a mi bűneinkért. Szeretteim! ha Isten így szeretett minket, nekünk is kell egymást szeretnünk. Istent soha senki sem látta. Ha szeretjük egymást, Isten bennünk lakik és az ő szeretete tökéletes bennünk. Abból ismerjük meg, hogy benne lakunk és ő mibennünk, hogy az ő Lelkéből adott nekünk. És mi láttuk és bizonyságot teszünk, hogy az Atya elküldötte Fiát, mint a világ üdvözítőjét. Bárki vallja, hogy Jézus az Isten Fia, abban az Isten marad és ő az Istenben. És mi megismertük és hittünk a szeretetben, mellyel Isten irántunk viseltetik. Szeretet az Isten és aki a szeretetben marad, Istenben marad és az Isten őbenne. Azzal lesz teljes Istennek szeretete bennünk, hogy bizalmunk legyen az ítélet napján, mert amilyen ő, olyanok vagyunk mi is e világon. A szeretetben nincs félelem, hanem a tökéletes szeretet kizárja a félelmet, mert a félelem gyötrelemmel jár; aki pedig fél, nem tökéletes a szeretetben. Mi tehát szeressük Istent, mert Isten előbb szeretett minket. Ha valaki azt mondja: Szeretem az Istent és felebarátját gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, Istent, akit nem lát, hogyan szeretheti? És az a parancsunk van Istentől, hogy aki szereti az Istent, szeresse testvérét is.

Magyarázat. Isten és felebarátunk iránt való szeretetre hathatósabb indokokat azoknál, melyeket itt szent János fölhoz, kigondolni sem lehet. Csak kissé meg kell azokat fontolni s lehetetlen lesz nekik ellenállani. Mennyire buzdít az apostol e szavaival Istennek viszontszeretetére azáltal, hogy ő előbb szeretett minket és Fiát küldte, ki bűneinktől megváltson. (Erről fönnebb pünkösd hétfőn már bővebben szóltunk.) Felebarátunk szeretetére pedig az buzdítson, hogy Isten is szereti őt és mert nem szeretjük Istent, ha felebarátunkat nem szeretjük. Mert aki embertársát, akit lát, nem szereti, hogyan szeretheti Istent, akit nem lát? S hogyan mondhatjuk, hogy szeretjük Istent, ha minket felebarátunk szeretetére kötelező parancsának nem engedelmeskedünk? De ha egymást szeretjük, akkor Istent is szeretjük, közvetve tudniillik az ő hasonképeiben; és mivel ő azt, amit iránta való szeretetből felebarátunkkal teszünk, akkép tekinti, mintha vele tettük volna; azért folytonos egyesülésben maradunk vele s iránta szeretetünk tökéletes lesz. Szeressük tehát Istent és felebarátunkat, akkor nem lesz egykor okunk rettegni az ítélettől, mert a szeretet nem fél a büntetéstől, mert azt teszi, mi Istennek kedves: benne tehát irgalmas bírót remélhet.

Evangélium. *(Szent Lukács 6, 36—44.)*

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Legyetek tehát irgalmasok, mint a ti Atyátok is irgalmas. Ne ítéljetek, és nem fogtok ítéltetni; ne kárhoztassatok, és nem fognak benneteket kárhoztatni; bocsássatok meg, és bocsánatot fogtok nyerni. Adjatok, és adatni fog nektek, jó és tömött, megrázott és kiáradó mértéket adnak majd a ti öletekbe; mert amily mértékkel mértek, olyannal fognak visszamérni nektek. Hasonlatosságot is monda nekik: Vajjon a vak vezethet-e vakot? nemde mindketten verembe esnek? Nem föllebbvaló a tanítvány mesterénél; tökéletes lesz pedig mindenki, ha olyan, mint a mestere. Mit látod meg a szálkát atyádfia szemében, a gerendát pedig, mely tenszemedben vagyon, nem veszed észre? Avagy hogyan mondhatod atyádfiának: Atyámfia! hadd vegyem ki szemedből a szálkát, tenszemedben a gerendát nem látván? Képmutató! vesd ki előbb a gerendát magad szeméből, és aztán nézz utána, hogy kivedd a szálkát atyádfia szeméből.

«Legyetek irgalmasok, mint a ti Atyátok is irgalmas.»

Ha a mennyei Atyának gyermekei akarunk lenni, utánoznunk kell őt az irgalmasságban és kegyességben. Ahogy Ő felkölti napját

a jókra és gonoszokra és esőt ad az igazaknak és hamisaknak : úgy tartozunk szeretni mi is nemcsak barátainkat, hanem ellenségeinket is ; amennyire tőlünk kitelik, jót cselekedvén, épúgy, mint mi kívánjuk, hogy Isten velünk cselekedjék. (Máté 3, 42—46.)

«*Ne ítéljetek és nem fogtok ítéltetni; ne kárhoztassatok és nem fogtok kárhoztatni.*»

Krisztus itt kétféle ítéletet tilt meg, tudniillik a hamis vagy vakmerő ítéletet és a jogtalant. Hamisan ítél az, ki felebarátja cselekedeteit merő gyanakodásból, anélkül, hogy erre alapos oka volna, gonoszaknak és büntetésre méltóknak ítéli, holott szívébe látni s tetteinek célját és szándékát megismerni nem képes ; erről ugyanis csak Isten ítélhet, ki a szíveket és a veséket vizsgálja. Jogtalan ítéletünk akkor, mikor mások fölött bíráskodunk, anélkül, hogy erre mint bírók vagy elüljárók rendelve volnánk. Mind a kétféle ítélettel Isten jogaiba vágunk (Róm. 14, 4.), a felebaráti szeretet ellen nagyon vétünk és Istennek szigorú ítéletét vonjuk magunkra. Midőn testvéredet elítéled, mondja aranyszájú szent János, tenmagadat ítéled el ; szigorú ítélőszéket emelsz tenmagad ellen s a bírót felingerled, hogy ő is keményen bánjék veled.

«*Bocsássatok meg és megbocsáttatik nektek.*»

Krisztus itt föltételt szab. Azt mondja tudniillik, hogy Istentől az ellene elkövetett bűnök bocsánatát csak úgy nyerhetjük meg, ha ellenségeinknek irántunk elkövetett bántalmait szívből megbocsátjuk. Azért írja aranyszájú szent János is : «Nem elég, ha nem bántod azt, ki téged megsértett, ha még mindig titkos gyűlöletet és utálatot táplálsz ellene, sőt látni sem akarod őt. Az ily viseleted által azt érdemled, hogy Isten is úgy bánjék veled.»

«*Adjatok és adatik nektek.*»

Mi szegények vagyunk s Isten adományaira igen nagy szükségünk van. Azért mondjuk neki naponként: «Mindennapi kenyerünket adjad nekünk ma.» De Isten azt feleli : «Adjatok és adatik nektek. Ti az én szegényeim vagytok, de köztetek is vannak szegények. Cselekedjétek tehát a ti szegényeitekkel azt, amit kívántok, hogy én veletek cselekedjem.» Isten azt akarja, hogy az ő kegyességét és szeretetét utánozzuk. Azonban a mi szeretetünk és kegyességünk s Isten szeretete és kegyessége között azért mindig nagy különbség lesz. Isten sokat ad, mi csak keveset adhatunk ; mindazáltal ő jóságunkat még meg is jutalmazza. «Jó és tömött, megrázott és kifolyó mértéket öntenek a ti öletekbe» azon kevésért t. i., mit a szegények-

nek és bennök Istennek adhatunk. Áll ez minden más cselekedetről is, melyet Isten iránt való szeretetből viszünk véghez; mert ő bármily csekély jótettet végtelenül gazdagon jutalmaz, itt újabb és újabb kegyelmekkel és jótéteményekkel, túl a síron pedig mennyei dicsőséggel. De jól meg kell jegyeznünk azt is, hogy a gonoszak is cselekedeteik szerint nyerik büntetésüket. «Amennyire dicsőítette magát és gyönyörűségekben volt, — mondja a jelenések könyve (18, 7.), — annyi gyötrelmet adjatok neki és siralmat.»

«Vajjon a vak vezethet-e vakot?»

E hasonlattal figyelmezteti Jézus tanítványait, hogy mily veszedelmes a farizeusok és írástudók tetteit utánozni. Azt mondja, hogy nem kívánhatni, hogy a tanítvány világosabban lásson s valamit jobban értsen, mint a tanító; hanem a tanítványt már tökéletesnek mondjuk, ha olyan, mint tanítója. Amíg tehát a farizeusokat és írástudókat, nevezetesen azok tetteit utánozzátok, mindaddig üdvösségtek felől az övéknél jobb belátást nem szerezhettek magatoknak s minden tökéletességtek abban fog állni, hogy hozzájuk hasonlók lesztek. Hogy ők milyen tanítók, azt tetteikből tanulhatjátok. Ők meglátják a szálkát felebarátjuk szemében, de a magukéban még a gerendát sem veszik észre. Nem szükséges-e tehát inteni őket, hogy maguk javuljanak előbb, hogysem felebarátjukat javítani törekednének?

Buzgó áhitat. Ó bárcsak mindig irgalmas lettem volna felebarátaim iránt, hogy én is irgalmasságot remélhetnék egykor Istentől! Ó bárcsak senkit vakmerőn és hamisan meg ne ítéltem volna, hogy ne kellene félnem, miszerint vétkeimért egykor Istennek szigorú ítélete és büntetése fog érni! Ó Istenem! szívemből bánom ezen hibákat s azok bocsánatát remélem tőled: valamint én is szívemből megbocsájtok azoknak, akik engem megbántottak. Világosítsd meg, ó Uram! az én vakságomat, hogy ezentúl a bűnöket kerüljem, a mennyekbe vezető utat fölleljem s jó példámmal másokat is oda vezessek. Amen.

Oktatás Úrnapra.

Miért nevezzük e napot Úrnapnak?

Mert a katholikus egyház e csütörtökön az Oltáriszentség szerzésének vagyis, a kenyér és bor színe alatt elrejtett Krisztus Jézus szent testének s vérének emlékezetét különösen ünnepli.

Miért teszi ezt épen ma?

1. Mert az egyház nagycsütörtökön, melyen Jézus e szentséget szerezte, a Krisztus kínszenvedése és halála felett való elmélkedéssel jobban el van foglalva és szomorúsága nagyobb, hogysem e szentség szerzésének emlékezetét kellőleg megülhesse. 2. Mivel az apostolok a Szentlélek által fölvilágosítva és megtanítva, ez időtájban kezdték e magasztos titkot a híveknek hirdetni és kiszolgáltatni. (Ap. csel. 2, 42.)

Ki rendelte el ezt az ünnepet?

IV. Orbán pápa, ki ezen ünnep elrendelése alkalmával kiadott körlevelében így szól: «Habár mindennap megújítjuk ezen szentség emlékezetét a szentmiseáldozatban, mégis azt hisszük, hogy egyszer évenkint ünnepélyesebben kell azt megülnünk, hogy a tévhitűeket megszégyenítsük. És minthogy ezenkívül megismertük Isten akaratát, hogy ezen ünnepet az egész egyházban kell ünnepelni, azért elrendeljük, hogy a hívők pünkösd nyolcada után következő csütörtökön a templomban gyülekezzenek, hogy ott a papokkal Isten dicsőségét zengjék» stb. Ezen ünnep elrendelésének oka tehát háromszoros volt: 1. magának az isteni titoknak fensége; 2. tévhitűek megszégyenítése, akik ezen titok igazságát tagadják és 3. néhány jámbor személynek történt kinyilatkoztatás.

Egy Juliánna nevű jámbor apácának a lüttichi egyházmegyében különös látomása volt, mely a fénylő, de egy oldalán mégis homályos holdat mutatta. Nemsokára Isten e látomás titkát meg is fejtette neki s őt egy új egyházi ünnep első hirnökéül választotta. Juliánna fölfedte e titkos látomást Lüttich akkori püspökének és több más hittudósnak, kik közt volt a lüttichi főesperes Pantaleon Jakab (később IV. Orbán pápa) s a tudós szent Domokos-rendű Hugó (később bíbornokkövet Németalföldön). A lüttichi püspök már mindent elrendelt ezen ünnepnek 1247-ben leendő megtartására, midőn 1246-ban október 16-án meghalt. E miatt az ünnepet elhalasztották, míg végre az említett Hugó, most már bíbornok és követ, azt a legbuzgóbban előmozdította. A lüttichi és szomszéd egyházmegyék ezen ünnepet már többször megülték, midőn IV. Orbán pápa 1264-ben elrendelte, hogy azt az egész egyházban megtartsák. Ezt a rendeletet V. Kelemen pápa a viennei zsinaton 1311-ben megerősítette s az ünnep napjául a Szentháromság vasárnapjára következő csütörtököt rendelte. (Binterim V. köt. 1. R. 13. §.) Ezen ünnep okát igen szépen adja elő a trienti zsinat, midőn így szól: «Jámbor és szent szokás, hogy e fönséges és méltóságos szentséget egy külön ünnepnapon kitünő tisztelettel és ünnepélyes fénnyel dicsőítik meg s hódolattal és szent félelemmel hordozzák körül szent menetekben

az utcákon és nyilvános helyeken ; mert igen illő, hogy bizonyos szent napok rendeltettek, melyeken a keresztények közös Uroknak és Megváltójuknak ama kimondhatatlan és valóban isteni jótéteményért (Korint. I. 15 ; Zsid. 2, 9.), mely által a halál fölött való győzedelme s diadala ábrázoltatik, különös köszönetet és hálát adnak ; így kellett az igazságnak a hazugságon nyert diadalát ünnepelnie, hogy ellenségei látván a fényt s az egész egyháznak végtelen örömét, vagy leveretve s megrontva enyésszenek el, vagy megszégyenülve és zavarodva valahára ismét föleszméljenek. (Conc. Trid. Sess. 13. cap. 5.)

Miért tartanak e napon oly fényes körmeneteket?

1. Hogy Krisztusnak e szentségben igaz és valóságos jelenlétében hitünket bevalljuk. 2. Hogy a szentségben Isten Fiát nyilvánosan tiszteljük és kellőleg imádjuk. 3. Hogy hálát adjunk annak szerzéséért s az ezáltal nyert minden jótéteményért. 4. Hogy Isten áldását nyerjük a földre és lakóira. 5. Hogy utcáinkat és tereinket mintegy Isten templomává változtassuk és lakhelyeinket és mezeinket, melyeken a szentséggel átvonulunk, megszenteljük. Végre 6. hogy Krisztusnak kínszenvedésekor és a háládatlan emberek által e szentségben rajta máskor is elkövetett méltatlanságokért és bántalmakért némileg elégtételt szolgáltassunk.

Miért énekelik e menet alkalmával a négy oltárnál a négy evangélium egy-egy szakaszát?

Ez jelenti 1. hogy kelettől nyugatig minden népek hivatva vannak a Jézus Krisztus által szerzett üdvösségre. 2. Hogy mind a négy evangelista megegyez abban, hogy Isten Fia emberré lett, hogy minket megváltson ; s ő az igazi mennyei kenyér, mely lelkünknek örök életet ad. 3. Hogy Krisztus megváltásában nemcsak az emberek, de az egész teremtés, ég és föld résztvesznek.

Volt-e ezen körmenetnek már az ószövetségben is előképe?

Igenis, még pedig azon menet volt előképe, midőn a frigyszekrényt, melyben a mannát, a szentség előképét őrizték, körülhordozták.

A *misekezdetben* örömmel telve énekli az egyház Dávid ezen szavait : «A gabona javával táplálta őket, alleluja ! és a kősziklából mézzel elégítette ki őket, alleluja, alleluja, alleluja ! Örvendezzetek a mi segítő Istenünknek, örüljetek Jákob Istenének.» (Zs. 80.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Úristen ! ki nekünk a csodálatos Oltári-

szentségben kínszenvedésednek emlékezetét hagytad : adjad kérünk, a te Testednek s Vérednek szentséges titkát úgy tisztelnünk, hogy megváltásodnak gyümölcsét megunkban szüntelen érezzük ; ki élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a kor. írt I. lev. 11, 23—29.)*

Mert én az Úrtól vettem, amit közöltem is veletek, hogy az Úr Jézus azon az éjtszakán, amelyen elárultatott, vevé a kenyeret, és hálát adván megtöré és mondván : Vegyétek és egyétek, ez az én testem, mely értetek adatik ; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképen a kelyhet is, miután megvacsorált, mondván : Ez a kehely az újszövetség az én véremben : ezt cselekedjétek, valahányszor isszátok, az én emlékezetemre. Mert valahányszor ezt a kenyeret eszitek, és ezt a kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jő. Aki tehát méltatlanul eszi ezt a kenyeret, vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Tehát vizsgálja meg magát az ember, és úgy egyék ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből ; mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr testét.

Hittanítás Krisztusnak igaz és valóságos jelenlétéről az Oltáriszentségben.

Miért hisszük mi katholikusok, hogy Krisztus az Oltáriszentségben igazán és valósággal jelen van?

Mert ezt ő maga nyiltan és világos szavakkal mondotta, midőn szerzésekor így szólt : «Ez az én testem ; ez az én vérem.» (Máté 26, 26—28.) E szavak, hacsak hazugságról vagy csalásról nem akarjuk Krisztust vádolni, nem jelentenek egyebet, mint hogy az ő teste és vére igazán jelen van. Hogy Jézus azt ily értelemben vette, onnan is kitűnik, mert hozzátette : «mely érettetek adatik» és «mely értetek ontatik». Már pedig váltságunkért sem kenyér, sem bor, sem Krisztus testének s vérének jelképe, hanem maga Krisztus Jézusnak valóságos teste és valóságos vére adatott. Ebből következik, hogy az Oltáriszentségben is nem kenyér és bor, sem Krisztus testének s vérének jelképe, hanem maga Krisztus teste és vére igazán és valósággal van jelen. Az apostolok sem értették másképen Jézus ezen szavait és szent Pál, aki, mint a mai szentlecke bizonyítja, szintén magától Krisztustól nyert e titokban oktatást, világosan

mondja, hogy aki e szentséghez méltatlanul járul, az az Úr teste és vére ellen vétkezik és ítéletet eszik magának, mert az Úr testét a közönséges eledeltől meg nem különbözteti. Miként mondhatná pedig ezt, ha Krisztus teste épen nem, vagy csak jelképileg volna jelen, mint azt a katholikus hit ellenei állítják?

Ki biztosít még minket arról, hogy a szerzési szavakat a föntebbi értelemben kell venni?

A katholikus egyház az igazság azon oszlopa és erőssége, mely sohasem tévedhet s mely az apostolok korától fogva egész maig így tanított, mint ezt az egyház kezdete óta tartott zsinatok és szent atyák mindannyian bizonyítják. Miért szegezik tehát magukat a katholikus hit ellenfelei ezen oly régi s általánosan elfogadott és szilárdan megállapított tanítás ellen? És miért tagadják Krisztusnak igaz és valóságos jelenlétét e szentségben? Milyen okaik vannak erre? Talán lehetetlennek hiszik e titkot? De mi lehetetlen Isten előtt? Ha a vizet borrá változtathatta, miért ne változtathatná a kenyeret saját testévé s a bort az ő vérévé? Vagy azon ütköznek meg az újítók, hogy Krisztus testét enniök és vérét inniok kell? Ezen ütköztek meg a zsidók is egymás közt: «Miképen adhatja ez nekünk testét enni?» De Jézus csak ezt felelte nekik: «Bizony-bizony mondom nektek, ha nem eszitek az ember Fia testét és nem isszátok az ő vérét, nem lészen élet tibennetek». (Ján. 6, 54.)

Hogyan kell a katholikusnak az ellenvetésekre felelnie, melyeket máshitűek e szentség ellen felhozni szoktak?

Az imént előadott módon. De röviden így is felelhet: Én azt, hogy Krisztus az Oltáriszentségben igazán és valósággal jelen van, azért hiszem, mert ezt ő maga mondta. Hogy pedig ezt ő mondta s hogy e szavakat: «Ez az én testem» stb. az ő valóságos testéről s véréről kell érteni, onnan tudom, mert Krisztus egyháza ezt kezdettől fogva tanítja. Hiszem azt is, hogy ez lehetséges, mert Istennél semmi sem lehetetlen. (Luk. 1, 37.)

Fohász. Ó kegyes, a kenyér színe alatt elrejtett Jézus! kérlek Téged azon szeretetre, mellyel magadat e szentségben lelkünknek eledelül adtad, erősítsd és neveld bennem és minden keresztényben a hitet a legszentebb titok iránt és add, hogy csak lelkiismeretünk komoly vizsgálata és megtisztítása után, alázatossággal és félelemmel, jóságodba helyezett bizalommal, a legmélyebb tisztelettel és leghőbb szeretettel járuljunk asztalodhoz, nehogy e szentséget ítéletünkre és kárhozatunkra vegyük magunkhoz.

Evangélium. *(János 6, 56—59.)*

Az időben mondá Jézus a zsidóknak: Az én testem bizonnyal étel és az én vérem bizonnyal ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem marad és én őbenne. Amint engem küldött az élő Atya, és én élek az Atya által, úgy aki eszik engem, az is él énáltalam. Ez az a kenyér, mely az égből szállott alá. Nem úgy, mint atyáitok a mannát ették, és meghaltak; aki e kenyeret eszi, örökké élni fog.

Miért mondja Krisztus: «Az én testem bizonnyal étel?»

Ezzel megjövendölte, mit fog tenni az utolsó vacsorán. Egy nappal előbb tudniillik, mint ezeket mondta, Jézus a Genezareth tavánál ötezer embert öt kenyérrel kielégített, miért is őt a zsidók a tónak túlsó partjára követték. Jézus meglátván őket, azt mondta nekik, hogy ne mulékony eledelt, hanem olyat keressenek, mely megmarad az örök életre s melyet nekik az ember Fia adhat. A zsidók erre azt kívánták, hogy tegyen ő is olyan csodát, minőt például Mózes tett s mennyből adjon nekik kenyeret, hogy hihessenek benne. Jézus erre azt felelte, hogy az az igazi mennyei kenyér, melyet az Atya ad nekik és mely a világot élteti. S midőn a zsidók kérték, hogy adjon nekik e kenyérből, azt felelte, hogy ő maga azon élő mennyei kenyér s

hogy a kenyér, melyet ő fog adni, saját teste, melyet a világ életéért fog feláldozni; mit az utolsó vacsorán meg is tett. Mivel] ezen a zsidók megütköztek, még egyszer világosan megismételte, hogy az ő teste valóban étel és az ő vére valóban ital s aki e kenyérből eszik, örökké él. Vajjon lehetett-e Jézusnak világosabban kifejezni azt, hogy ő valóban tulajdon testét és vérét akarja nekünk eledelül és italul adni? S kicsoda kételkedhetik még azon, hogy az Oltáriszentségben Krisztus Jézus valóságos teste és vére van jelen?

Hogyan kell azt értenünk: «Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, énbennem lakik és én őbenne»?

E szavak nemcsak azt jelentik, hogy aki Krisztust méltón veszi magához, az a megszentelő malaszt által Krisztussal egyesül, hanem azt is, hogy Krisztus annak, aki az Oltáriszentségben méltón részesül, egész testét és lelkét áthatja s mintegy új élettel tölti be; s az ember ilyenképen Krisztusban marad. Aranyszájú szent János ezt Krisztusnak az emberrel való összevegyülésének nevezi; szent Cyrill pedig megjegyzi, hogy Krisztus minket nemcsak szeretetében részesít, hanem természetében is. Ő bennünk van, mi pedig őbenne. Leginkább ezen egyesülés miatt, de azért is, mert ez által embertársainkkal is egyesülünk, mint akikkel mindnyájan azonegy kenyérből eszünk, nevezik az Oltáriszentségben való részesülést «communio»-nak, azaz közösségnek.

Szükséges-e, hogy e szentséget mindkét szín alatt vegyük?

Nem; mert aki azt csak egy szín alatt veszi is, Krisztus testében és vérében részesül; mert Krisztus eleven teste nincsen vér nélkül. De maga Krisztus is az egy szín alatt részesülőnek szintén örök életet igér, mondván: «Aki e kenyeret eszi, örökké él.» (Ján. 6, 59.)

Miért nem áldozunk két szín alatt?

Mert nincs isteni törvény, mely az Oltáriszentségnek mindkét szín alatt való vételét parancsolná; sőt ellenkezőleg, mint ez a fönnebbiekből is kitetszik, az egy szín alatt való vétel is elegendő ahhoz, hogy szentségileg az egész Krisztust magunkhoz vegyük. További okok: a visszaélések elkerülése, minők a bor kiömlése, a fönntartás nehéz volta stb.

Miért mondja Krisztus: «Amint engem küldött az élő Atya és én élek az Atyáért: úgy aki eszik engem, ő is él énéretlem»?

Ezzel értésünkre adja, hogy valamint a Fiú mindent az Atyá-

tól nyer s ennélfogva csak az Atya által él: úgy az ember is mindent a Fiútól nyer s ennélfogva csak a Fiú által él. Valamint az Atya a Fiúban, a Fiú az Atyában marad, ez közölve isteni mivoltát, az pedig azt fölvéve: úgy marad Krisztus is az ő testének közlése által bennünk s mi viszont annak élvezése által őbenne maradunk.

Miért mondja Krisztus: «Ez a kenyér, mely az égből szállott alá»?

A zsidók, mint föntebb mondtuk, Krisztustól mannát, vagyis mennyei kenyeret kívántak, minőt atyáiknak Mózes adott. Ahelyett, hogy nekik ezt adná, saját testének s vérének vételére utalja Jézus őket, mint amely valódi s élő mennyei kenyér s azért szállott alá a mennyből, hogy a világnak örök életet adjon. Krisztus nagyon is helyesen nevezheti testét és vérét eledelnek; mert valamint a testet a természetes eledel nemcsak fönntartja, hanem új erőben is részesíti és naponkint új élvezettel és gyönyörrel látja el: úgy az Oltáriszentség is a lelket nemcsak fönntartja, hanem új erőben is részesíti s az isteni dolgok iránt naponkint újabb örömre és vágyódásra készteti. Azért lehet azt a mannához hasonlítani, mely előképe volt az Oltáriszentségnek s melyről a Bölcseség könyvében (16, 20.) írva van: «Angyalok eledelével tápláltad népedet és munka nélkül készített minden gyönyörűség és minden íz édessége lévén abban, mennyből kenyeret adtál nekik.»

Néhány szó a mannáról.

Midőn a zsidók Egyiptomból Mózes vezetése alatt kivonultak a Szir sivatagra és innen a Sin sivatagra értek, itt, mert nem volt ennivalójuk, zúgolódni kezdtek Mózes és Áron ellen, akik kivezették őket Egyiptomból, hol bőségben volt eledelük. Ekkor Isten megkönyörült rajtuk és azon nap estéjén egy sereg fürjet bocsátott a nép táborába, melyeket megfogtak és megettek. Másnap reggel pedig az egész talaj harmattal volt fedve és valami olyan daraszerűt lehetett látni a földön. Midőn a zsidók ezt látták, csodálkozva kiáltottak fel: «Man hu?», azaz mi ez? Mózes pedig így szólt hozzájuk: «Ez a kenyér, melyet az Úr adott nektek». Azonnal kezdték szedni ezen ételt, melyet ettőlfogva Man, Manna névvel jelöltek; kicsi volt, mint a köménymag, fehér és az íze olyan, mint a zsemlye és a méz. Negyven éven keresztül hagyta Isten ezen mannát esni mindennap, kivéve szombatot; és ezzel táplálkoztak a zsidók a sivatagban, míg az igéret földjére jutottak.

Buzgó áhitatgyakorlat. Úristen ! mily nagy szerencse ránk nézve, hogy Te lelkünk eledele vagy, hogy általad élünk ; hogy Te, szentségünk szerzője s örök dicsőségünk záloga velünk vagy. Ezek a *méltó* áldozás gyümölcsei, az áldozás pedig irgalmasságod ajándéka s *malasztod* műve. Amint Te azt mondod nekünk, hogy bennünk maradsz, ha méltón járulunk hozzád ; úgy mondjuk mi is neked : Maradj bennünk, Uram ! és akkor méltán fogunk Téged magunkhoz venni s annak áldását most és örökké fogjuk élvezni.

Oktatás a legfölségesebb Oltáriszentségről.

Mi az Oltáriszentség?

Azon szentség, melyben a kenyér és bor színe alatt a mi Urunk Jézus Krisztus valóságos teste és vére igazán és lényegileg jelen van.

Melyek ezen színek?

A kenyér színe : a fehérség, az illat, az íz, a kerekded alak ; a boré pedig : a szín, az íz, illat, folyékonyság stb. Miután a kenyér és bor az átváltoztatási szavak által Krisztus Jézus testévé s vérévé válik, csak ezen színek maradnak meg s ezek az Oltáriszentségnek látható jelei.

Mikor és mily módon szerezte Jézus ezen szentséget?

Az utolsó vacsorán, egy nappal szenvedése előtt, miután előbb tanítványaival a húsvéti bárányt megette. Három evangelista : Máté, Márk és Lukács, kevés szóval ugyan, de mégis világosan írják, hogy Jézus ezen estén kezébe vevé a kenyeret és a kelyhet, megáldá mind a kettőt és apostolainak nyujtá e szavakkal : «Ez az én testem, mely érettetek adatik ; ez az én vérem, mely érettetek és sokakért kiontatik.» Itt történt tehát először csodás módon Jézusnak, az Isten Fiának mindenható szava által a titokteljes átváltozás ; itt adta magát Jézus apostolainak ételül és szerezte azon szent szeretetlakomát, mely, mint az egyház énekli, minden édességet magában foglal. Amit így három apostol világosan elbeszél, azt szent Pál apostol megerősíti a korinthusiakhoz írt első levelében (11, 23—29. lásd a mai leckét), melyben az Oltáriszentség rendelésének elbeszéléséhez még e szavakat fűzi : «Aki méltatlanul (azaz bűn állapotában) eszik e kenyérből vagy iszik e kehelyből, vétkezik az Úr teste és vére ellen . . . ítéletet eszik és iszik magának.» (27, 29.) Ezen szavakból és a fentnevezett evangelisták szavaiból világosan kivehető, hogy

Jézus valóban teljesítette igéretét, az Oltáriszentséget elrendelte és legszentebb testét és vérét az apostoloknak ételül adta.

Milyen erővel bír e szentség?

Ez a szentség minden kegyelem forrása ; mert minden mennyei javak és adományok kútfejét és minden szentség szerzőjét, az Úr Jézus Krisztust, akitől származik mindazon jó és tökéletesség, mellyel a többi szentségek bírnak, magában foglalja. A lélek ezen szentség által nyeri táplálékát, erősségét és az isteni dolgok iránt való kedvét ; elnyeri általa kisebb bűneinek bocsánatát s a további vétkektől és rosszaktól meg lesz óva ; a gonosz példa és a test kísértései ellenében győzhetetlenné lesz és a gonoszságnak minden mételyétől megszabadul. E szentség növeli a megszentelő malasztot és azt, aki hozzá méltóképen járul, az örök élet részesévé teszi.

Az Oltáriszentség malasztos hatásai különben oly végtelenül számosak, hogy azokat itt mind elősorolni nem lehet. Néhányat mégis fölhozunk, úgy, amint a szent atyák azokról magasztalólag szólnak. Aquinói szent Tamás azt mondja, hogy egy szentség sem oly üdvös, mint ez, mely a bűnöket kiirtja, a gonosz kívánságokat elnyomja, az erényeket megszerzi s a lelket mindennemű szellemi adományokkal fölékesíti. S lehet-e ezen csodálkozni, miután e szentségben magát a kegyelmek szerzőjét, másokban pedig csak bizonyos meghatározott kegyelmeket nyerünk? Azért mondja szent Ambrus is: Ha sebeidet meggyógyítani óhajtod, gyógyszered e szentség s ha segedelemre van szükséged, ez erősséged ; ha nagyon szorongattatol, Isten e szentségben asztalt készíttet számodra azok ellen, kik téged sanyargatnak (Zsolt. 22, 5.), mert e szentség az embert minden ördögi incselkedés ellen megerősíti. Aranyszájú szent János szerint mindazok, akik méltón járulnak e szentséghez, úgy térnek az asztaltól vissza, mint tüzes oroszlánok, vagyis bátrak, rendületlenek és állhatatosak a test, világ és ördög minden támadásai ellen. Végre szent Bernát írja: Ha valakit a harag, irígység, fösvénység, gyűlölség, bosszúvágy, bujaság és más efféle bűnök le nem igáznak, adjon hálát az Úr testének s vérének ; mert mindezt ezen szentség ereje munkálja benne.

Mily buzgóknak kellene tehát lennünk, hogy e szentséget minél gyakrabban vegyük magunkhoz! Mily egészen más alakot öltene magára azáltal a kereszténység! Az első keresztények naponként járultak e szentséghez, innen erkölcseik tisztasága, buzgalmuk az isteni szolgálatban, a szent élet, a földi javak, méltóságok és gyönyörök megvetése, a keresztek és szenvedések elviselésében erő, a legborzasztóbb kínok és gyötrelmekben kitartás. Mivel úgyszólván

nem ők maguk éltek, hanem Krisztus, aki a naponként való áldozás által szüntelenül velük volt, élt és tűrt bennük. Honnan van ellenben a mai keresztények langyossága, gyengesége, elvetemültsége stb., ha nem onnan, hogy oly ritkán és többnyire méltatlanul lépnek az Úr asztalához? Vajha ez nemsokára másképen lenne! Vajha a keresztények az év folyamán ismét gyakrabban gyülekeznének, a test és lélek illő elkészítése után, az Úr asztalához, annak szent testét és vérét igaz áhitattal magukhoz venni s ezzel az örök élet zálogát elnyerni.

Miben áll az illő előkészület az Oltáriszentség vételéhez?

A léleknek illő előkészítése abban áll, hogy őszinte gyónás által magunkat minden súlyos bűntől megtisztítsuk s az Úr asztalához alázatossággal és azon hő kívánattal lépjünk, hogy Krisztussal egyesülhessünk. A test előkészítése pedig abban áll, hogy az Oltáriszentség vételét megelőző éj 12-ik órájától éhgyomorral vagyunk.

Milyen szertartásokkal ünnepeljük ezen szentséget?

Nyilvános és rendszeres ünneplése a szentmise; sőt ez amellett, hogy az új frigynek vérontás nélkül való áldozata, egyszersmind az utolsó vacsora szerzésének is rendes emlékünnepe. A kiszolgáltatásában előforduló szertartások a következők: 1. az oltárszolga (minister) az áldozók nevében a «Confiteor»-t (gyónom a mindenható Istennek) imádkozza; 2. a pap a szent ostyát imádásra felmutatván, e szavakat mondja: «Ime az Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit» s utána háromszor: «Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj; hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én lelkem»; 3. a pap minden áldozónak szájába nyujtja a szent ostyát s keresztjelet képezve mondja: «A mi Urunk Jézus Krisztusnak teste őrizze meg lelkedet az örök életre. Amen.» Ha az áldozás nem mise alatt történik, akkor: 4. a pap végül áldást ad a jelenlevőkre.

Az Oltáriszentséget az oltárszekrényben (tabernaculum) tartják s azért az oltár előtt mindig lámpa ég, melyet öröklámpának neveznek; részint annak jeléül, hogy itt Krisztus, a világ világossága van jelen, részint tiszteletünk tanusításául, részint pedig arra való emlékeztetésül, hogy minden keresztény községnek szellemi világosságnak kell lenni s a szívekből ég felé a tiszta, szent szeretet lángjának kell fellobognia. Továbbá az Oltáriszentséget gyakran az áldoztató kehelyben vagy szentségmutatóban (monstrantia) imádásra teszik ki s körmenetekben körülhordozzák. Az ilyen istenitiszteleteken a legnagyobb buzgósággal és áhitattal legyünk jelen s mindenkor emlékezzünk meg róla, hogy az Oltáriszentségben Jézus Krisztust mint jelenlevőt imádjuk. Mikor e szentséget külön szent menettel

beteghez viszik, ha csak lehetséges, kövessük azt egészen odáig, mert ha az Isten Fiának a szegény emberek és bűnösök házába méltóztatik jönni, miért vonakodnánk mi őt oda követni? E követés által megadjuk Istenünknek tartozó tiszteletünket, magunknak pedig nagy érdemeket szerzünk; azonkívül azt is remélhetjük, hogy a beteg, akiért imádkoztunk, ha Isten színe elé jő, boldog kimulásunkért szintén esedezni fog.

(Az Oltáriszentségről, mint áldozatról, vagyis a szentmise és ennek szertartásairól e könyv végén lesz szó.)

Oktatás pünkösd után második vasárnapra.

Misekezdet. «Az Úr oltalmazóm lőn és kivezetett engem a térségre; mert kedvelt engem. (Zsolt. 17.) Szeretlek, Uram! én erősségem, az Úr az én erősségem, oltalmam és szabadítóm!» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Uram! öntsd szívünkbe szent nevednek folytonos félelmét és szeretetét; mert gondviselésedből soha ki nem rekeszted azokat, kiket szeretetednek állhatatosságában megerősítesz. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki él stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent János ap. I. lev. 3, 13—18.)*

Szerelmesim! Ne csodáljátok, testvérek, ha a világ gyűlöl titeket. Mi tudjuk, hogy a halálból átvitettünk az életre, mivel szeretjük testvéreinket. Aki nem szeret, halálban marad. Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos. És ti tudjátok, hogy egy gyilkosnak sincs magában maradó örök élete. Abban ismertük meg az Isten szeretetét, hogy ő életét adta miérettünk; *tehát* nekünk is kell életünket adnunk testvéreinkért. Aki bírja e világ javait és szűkölködni látja testvérét és elzárja előle szívét: hogyan marad meg abban az Isten szeretete? Fiacskáim! ne szeressünk szóval, se nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.

Magyarázat. A jámboroknak nincs mit csodálniok, ha a világ őket gyűlöli; mert hogy a jókat a gonoszok gyűlölik és üldözik, az nem ujság. De a jámborok a szenvedések közt annál könnyebben vigasztalódhatnak, mert tudják, hogy Isten kegyelme őket a bűn halálából s az örök kárhozatból az igazság és örök boldogság életébe helyezte. Hogy pedig valaki valóban ilyen-e, azt arról lehet megismerni, ha embertársait szereti; mert azok, akik a bűn halálából

az igazság életébe léptek át, szeretik felebarátjukat s életüket is készek érettök adni. Ellenben aki embertársát nem szereti, ezzel azt mutatja, hogy ő még a halál állapotában van; miután vagy sohasem tért még át az igaz életbe vagy pedig ismét visszaesett a bűn és kárhozat állapotába. Aki pedig atyjafiát gyűlöli, az gyilkos, mert a gyűlölség kezdet s hajlam a gyilkosságra; vagyis az, ki gyűlöli atyafiát, ennek halálát legalább is kívánja s akarja, tehát gyilkosságot követ el, ha nem is tettleg, legalább szándékában. Az ilyenben természetesen még kevésbbé van élet, mint abban, aki felebarátját nem szereti. Szent János tehát itt a szeretetet az örök életre való kiválasztás, vagyis az igazulás biztos jelének nézi. Ó mily kevés választottja, mily kevés igaz gyermeke van tehát Istennek a mai keresztények közt, miután oly kevés bennök a valódi szeretet! Hiú bókokat, a barátság üres bizonyítékait, szeretetet szóval és nyelvvel találunk eleget, de a tettleges és igazi szeretet, mely a szűkölködőt örömest segíti s embertársának üdvéért életét is kész odaadni, minő ritkaság! Vajha e szeretet mindig gyarapodnék köztünk; s vajha ezzel mutatnók meg, hogy Istent is szeretjük; mert aki felebarátját, akit lát, nem szereti, miképen fogja Istent, akit nem lát, szeretni?

Fohász. Úr Isten! ki maga a szeretet vagy, adj nekem szeretetteljes szívet, hogy az irántad való szeretetet a felebarátom iránt való szeretet műveivel bizonyítsam be s azt nevezetesen az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásával tanusítsam.

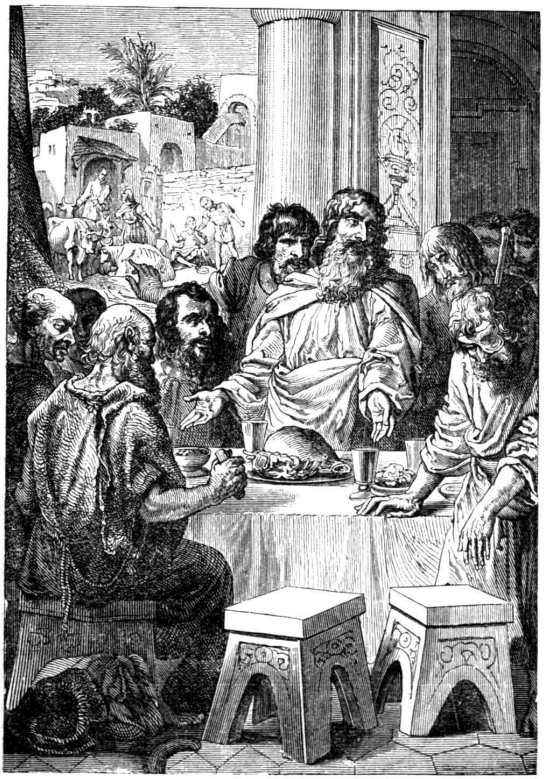
Evangélium. *(Szent Lukács 14, 16—24.)*

Az időben mondá Jézus a farizeusoknak e példabeszédet: Egy ember nagy vacsorát szerze és sokakat meghíva. És elküldé szolgáját a vacsora órájában megmondani a hivatalosaknak, hogy jöjjenek, mert már minden el van készítve. És kezdék magukat mindnyájan sorra mentegetni. Az első mondá neki: Földet vettem és ki kell mennem megnézni azt; kérlek téged, ments ki engem. Másik meg mondá: Öt iga ökröt vettem, és megyek megpróbálni azokat; kérlek, ments ki engem. Más ismét mondá: Feleséget vettem, azért nem mehetek. Hazamenvén a szolga, jelenté urának mindezt. Erre megharagudván a házigazda, mondá szolgájának: Menj ki hamar a város utcáira és tereire, s a koldusokat, bénákat, vakokat és sántákat hozd be ide. És mondá a szolga: Uram! megtörtént, amint parancsoltad, de még mindig van hely. Akkor mondá az úr szolgájának: Menj ki az utakra és a sövényekhez, és kényszerítsd bejönni a járókelőket, hogy megteljék a házam. Mondom azonban nektek,

hogy senki ama férfiak közül, kik hivatalosak voltak, már nem ízleli az én vacsorámat.

Mit jelent a vacsora?

A mennyországot és az örök boldogságot, mely a kiválasztottakra vándorlásuk végén vagyis életük estéjén vár. Hogy az Üdvözítő ezt így értette, kiviláglik abból is, miszerint kevéssel előbb az igazak feltámadásáról beszélt, mire tanítványainak egyike így szólt: Boldog az, ki étkezni fog Isten országában! És erre mondta Jézus ezt a hasonlatot.

Ki az az ember, aki a vacsorát készíti?

Krisztus, az istenember, aki valamint egyházát üdvösségünkre alapította s szent testének s vérének vacsoráját adta, úgy kínszenvedése és halála által minekünk a mennyei boldogságot is megnyerte s arra előbb a próféták által, kik őt és isteni országát előre hirdették, azután pedig az apostolok által meghívott s azoknak utódai, a püspökök és felszentelt papok által még most is folyton hív bennünket.

Miért mondja Jézus ezt a hasonlatot?

Ő ezt egy farizeus házában több farizeus jelenlétében egy lakoma alkalmával mondotta. Az ott jelenlevő farizeusok azon véle-

ményben voltak, hogy nekik mint Ábrahám gyermekeinek, az Isten országában való lakoma, az örök boldogság úgyis biztos. Azért gőgösségükben nem törődtek a feltételekkel, melyeket előbb teljesíteniök kell, hogy a lakomához juthassanak. Ezen feltétel pedig, hogy Jézus Krisztus meghívását kövessék. Ezt ők nem tették és ezért nem jutottak a lakomára.

Kik azok, akik legelőbb hivattak?

A zsidók, kiknek a Messiást, az ő isteni országát a próféták régen megjövendölték.

Mit jelentenek a mentegetőzések, melyeket a hivatalosak felhoznak?

Legközelebb azon okokat jelentik, melyek a zsidókat gátolták abban, hogy keresztényekké legyenek. De lehet azokat azon indítóokokra is érteni, melyeknél fogva némelyek a penitenciára, Oltáriszentségre és a mennyei örömökre való meghívást el nem fogadják.

Kik azok, akik mentegetőztek?

A farizeusok és a zsidók elsősorban, kik a gőgtől behálózva, földi birtokok után való vágytól megkötve és a világ kéjeitől elvakítva, Jézust meg nem ismerik és egyházába be nem akarnak menni. Az, hogy «majort vettem és szükség kimennem és megnéznem azt», a nagyravágyó és fösvény világfiakat jelenti, kik szüntelenül csak arra törekszenek, hogy nagyravágyásukat és pénzszomjukat újabb birtokokkal és kincsekkel elégítsék ki s azért a mennyei boldogsággal nem sokat törődnek. Az, ki öt iga ökröt vett s azokat megjártatni akarta, azon testi és szüntelen világiakkal foglalkozó embereket jelenti, akik az ideiglenes dolgokkal és gondokkal annyira túlterhelik magukat, hogy nem marad idejük a mennyei javakért és üdvösségükért is tenni valamit, miután még a vasárnapokat és ünnepeket is világi ügyekre fordítják. Az, hogy «feleséget vettem és azért nem mehetek», a buja, testi és fajtalan embereket jelenti, akik parázna-ságuk által a szellemi és mennyei örömök élvezetére teljesen képtelenekké váltak. Mivel az emberek e három faja vonakodott a mennyei vacsorához megjelenni s így arra magát méltatlanná tette, Isten ezek kizárásával másokat hívott meg.

Kik azon mások, szegények és bénák stb., kik ezek után meghívást nyertek?

Az alázatos és tanulékony zsidók, a nyilvános bűnösök és bűnös nők ; továbbá a szamaritánusok és pogányok, akik, miután a zsidók mindenféle ürügy alatt az üdvösséget Krisztustól elfogadni nem

akarták, Krisztus országába vagyis az egyházba felvétettek. Igy történik ez most is naponként, amennyiben Isten a gőgös, fösvény és kéjvágyó kereszténveket, akik meghívását megvetik, a mennyországból ki fogja zárni, ellenben a szegény nyomorult, megvetett embereket és a bűnbánó bűnösöket fel fogja venni, amennyiben őket malasztjai és a rájuk küldött viszontagságok által a világ és vétkes örömeik szeretetéből elszakítja és mintegy kényszeríti őket arra, hogy e földi egyházában a jámbor élet lelki örömeiben, mennyei egyházában pedig a mennyei gyönyörökben részt vegyenek.

Mire emlékeztet még e hasonlat?

A legszentebb Oltáriszentségre, melyben Jézus Krisztus önmagát adja nekünk eledelül az örök életre. Ezen szent lakomára is mindnyájan hivatalosak vagyunk; de itt is elmaradnak a büszke, gőgös és érzékiségnek áldozó emberek, míg az alázatos, bűnbánó, Istent szerető lelkek mindennemű javak ajándékait nyerik.

Mit tanulunk ebből?

Azt, hogy a gőgös, fösvény és nagyon is világias és testi emberek, akiket Krisztus szolgái szüntelen hívnak az Oltáriszentség és örök élet elvételére, de akik e hívást megvetik, a mennyből ki vannak zárva; míg ellenben a szegény, nyomorult és alázatos emberek, a töredelmes bűnösök és bűnös nők részt fognak venni. Fontold meg jól, vajjon e két osztály közül melyikhez tartozol?

Áhitatgyakorlat. Hála neked, irgalmas Jézus! hogy a te kínszenvedésed által számomra a mennyei örömöket kiérdemelted. De ösztönözz is tetszésed szerint, sőt kényszeríts malasztoddal, hogy a keresztény erények gyakorlása által magamat arra méltóvá tegyem, nehogy helyemet egykor más foglalja el.

Erkölcsi tanítás a tajtalanság ellen.

«Feleséget vettem és azért nem mehetek.» (Luk. 14. 20.)

E mentegetődzés úgy hangzik, mintha a házasság a mennyei örömök vendégségében megakadályozna. Pedig nem igaz, mert lehet a házasságban is üdvözülni, ha az ember benne tiszta és mértékletes életet él s általában minden kötelességét híven teljesíti. Aki pedig tisztátalanul él, akár házasságban, akár azon kívül, az nem lesz örököse Isten országának.

S ki ne iparkodnék szívének tisztaságát megőrizni? Mily boldogok a tisztaszívűek már itt e földön! Őket Isten és az emberek egyformán szeretik; mindenkor jó lelkiismeretük van; ékességéül és boldogságául szolgálnak egész családoknak, templomai a Szentléleknek, mert a Szentlélek lakik és uralkodik bennök. Azért Istenben és az isteni dolgokban a legnagyobb gyönyörűséget lelik s minden gondolatuk és érzelmök, minden kívánságuk és vágyuk, minden szavuk és tettök szent és Istennek tetsző. Lehet-e ennél nagyobb boldogságot képzelni? Pedig még ennél is nagyobban részesülnek, mert «boldogok a tisztaszívűek, mert ők meglátják Istent». (Máté 5, 8.)

Mily boldogtalan ellenben a tisztátalan! A Szentlélek nem él és nem lakik többé benne, azt ő kiűzte a maga templomából és a tisztátalan szellemet, a bűn szellemét fogadta be. Az Istenben, Üdvözítőben, imádságban, az istenes gyakorlatokban és cselekedetekben talált öröm eltűnt. A jámbor hit, a csendes szeretet, a vidám remény, a szív egyenessége, a szülők iránt való gyermeki indulat, a békesség, a lélek alázatossága odavan. Helyöket a tisztátalan gondolatok, illetlen kívánságok foglalják el és gyalázatos élvezetek becstelenítik az egykor oly szeplőtelen testet. De ez még mind nem elég; más vétkes kívánságok és hajlamok is támadnak a szívben, nevezetesen: gyönyör- és szórakozásvágy, kérkedés és szemtelenség, tetszésvágy és kevélység, hazugság és színeskedés, irígység, félelem stb. Mennyire megszentségtelenítette tehát a tisztátalan a Szentlélek templomát! Ezenkívül pedig testét, mely Krisztus tagja, a bűn szolgálatára adja át ahelyett, hogy vele Istennek szolgálna; megfosztja méltóságától a testet, melynek egykor feltámadnia és Krisztussal az ő dicsőségében megjelennie kell. Lealacsonyítja önmagát s a bűn eszközévé válik; vét az egész emberiség ellen s ártatlan lelkek csábítójává lesz. Gyengíti lelkének erejét s megrontja testének egészségét; szülőire, hozzátartozóira, sőt az egész községre gyalázatot hoz s azon veszélynek teszi ki magát, hogy bűnével fel nem hagy, míg csak a halál el nem szólítja őt az örök kárhozatra; mert a bujának igen nehéz megtérni. A kívánság, mondja a bölcs Sirák (23, 22—23.), hasonlólag az égő tűzhöz ki nem alszik, míg csak minden felemésztve nincs. Megtérés nélkül pedig a buja nem üdvözül, mert a mennyországba semmi tisztátalan nem juthat be. Azért mondja szent Pál is világosan (Kor. I, 5, 9.), hogy sem a paráznák, sem a bálványimádók, sem a házasságtörők, sem a puhák, sem a férfiakkal fajtalankodók nem fogják bírni a mennyek országát. Sőt inkább azon tüzes és kénköves mocsárban lesz helyök, melyről a Titkos Jelenések Könyve tesz említést. (20, 9.) Mennyire utálja Isten a

paráznaságot, már az ószövetség több eseményéből világosan kitűnik. Miért bánta meg Isten, hogy embert teremtett? (Móz. I. 6, 6.) Miért irtotta ki az emberi nemet az egy Noén és családján kívül vízözön által? (U. o. 6, 17.) Miért hamvasztotta el Sodoma és Gomorrha városokat tüzes kénköves esővel? (U. o. 19. r.) Mi egyébért büntette hirtelen halállal Her és Onan testvéreket? (U. o. 38. r.) Mi másért irtatta ki Benjaminnak majdnem egész nemzetségét? (Bírák 20. r.), mint épen a fajtalanság vétke miatt. S vajjon azon országos csapások, melyeknek okait nem tudjuk, nem egyebek-e többnyire, mint a fajtalanság bűnének büntetései, mellyel a világ meg van fertőztetve? S mégis, mi mindez ama féreghez képest, mely soha meg nem hal, a tűzhöz képest, mely soha ki nem alszik? a kénköves tóhoz, melyben a fajtalanok a sátánnal és angyalaival éjjel-nappal örökké fognak kínlódni? Ó emberek, rettegjetek ezen bűntől!

Meg kell még jegyeznünk, hogy minden tisztátalan gondolat, kívánság, tekintet, szó stb. nagy bűn s kizár a mennyből; mert az, aki az asszonyra buja szemmel tekint, gondolatában már házasságtörővé lett. (Máté 5, 28.) S egy vételnél sem annyira igaz, mint ennél, hogy aki egyszer a vétekbe beleegyezett, mindig mélyebbre süllyed; a kicsinységeknek vélt, ámbár már magukban poklot érdemlő tetteken kezdve, mindig nagyobb és nagyobb gyalázatosságokra vetemül, végre a bűnöknek oly mély örvényébe süllyed, melyből Istennek rendkívüli kegyelme nélkül ki nem szabadulhat. Azért az efféle úgynevezett kicsinységektől is gondosan kell óvakodnunk, ha üdvösségünket a legnagyobb veszélynek kitenni nem akarjuk.

A tisztaság megőrzésének eszközéül ezeket ajánlja a jámbor Sailer püspök: 1. Kerüljétek a henyélést. A henyélés rossz gondolatokat forral s gonosz kívánságokat, buja képzelődéseket költ. 2. Kerüljétek a sikamlós és szívet megrontó könyvek olvasását. Az ilyen olvasmány érzelmeiteket és véreteket felhevíti, a rossz képzeleteket élénkíti, kívánságaitokat feltüzeli, szíveteket lágyítja, a munkához kedveteket gyengíti, a bűnt édesebbé s végre — nélkülözhetetlenné teszi. 3. Kerüljetek minden mértékletlenséget az evésben és ivásban; mivel az minden szenvedélyt föllázít, elbódítja az észt, az emberben minden maga iránt való tiszteletet elfojt, megfoszt minden erőnktől az erényre s a legnagyobb kicsapongásokat elkerülhetetlenekké teszi. A mértékletlen a jót, melyet akart, nem cselekedheti többé s a rosszat, melyet nem akart, elköveti. 4. Kerüljétek a romlott és megrontó társaságokat. Hol a gazok pajzánsága vagy a szemtelen nőszemélyek vakmerősége otthonos, ott Isten szerelmeért át ne lépjétek a küszöböt! Ott a halál, bűn és sátán ki- s bejárnak. 5. Őrizzétek meg szemérmességteket. Ami a szemérmességtől megfoszt, az

a tisztaságot rabolja el tőletek. A szemérmesség minden fajtalanság ellen gátul szolgál. Aki ezen gátat lerontja, az a fajtalanságnak ajtót, kaput nyit. 6. Őrizzétek meg az önmagatok iránt tartozó tiszteletet. Az Isten templomai vagytok. A fajtalanság lerontja azt. 7. Őrizzétek meg az ártatlan és tiszta lelkek iránt való tiszteletet. Szoktassátok magatokat arra, hogy minden tetteiteknél arra gondoljatok: vajjon tehetném-e ezt egy becsületes, jámbor, tisztes férfi előtt, aki engem szeret? Őrizzétek meg magatokban az Isten iránt tartozó félelmet. Mikép véthetnék Jézus ellen? Ez az isteni félelemnek jelszava. Az istenfélő emberek épen azért, mivel Istent félik, Isten színe előtt minden fajtalanságra ingerlő kísértésnek ellentállhatnak. Aki soha sem feledi, hogy Isten őt mindenütt látja, az nem könnyen tesz olyant, amit egy jámbor, bölcs barátja előtt nem tenne. 9. Őrizzétek meg magatokban Krisztus Jézus halálának élénk emlékezetét, ki legnagyobb halálkínokat szenvedte, hogy az emberi lelkeket megtisztítsa. Ő a halál keserű poharát ürítette ki, hogy engem boldogítson: és én a buja kéj méregpoharát igyam, hogy örökre elkárhozzam? 10. Őrizzétek meg magatokban a test feltámadása és az ítélet felől való hitet. Amit vetünk, azt fogjuk aratni s az általános nagy aratás napja a föltámadás és az ítélet. A bűnösre nézve, ki testét megfertőztette, mily irtózatos, mily megszégyenítő és mily borzalmas lesz a föltámadás! És az ítéletet: «Menjetek, ti fajtalanok! az örök tűzbe», ki fogja kiállani? Aki ezt hiszi, annak lehetetlen vétkeznie. 11. Őrizzétek meg szíveteket az első bűntől, az első kívánságtól, mely titeket beszennyez. Az első vétekkel a végromlás felé nagy lépést tettetek. 12. Őrizzétek meg magatokban az imádsághoz való kedvet, az ahhoz vonzó szeretetet és az abba helyezett bizalmat. Mondjátok Pállal: Mindent, mindent, amit csak tennem kell, egyedül csak az által tehetem, aki engem erősít. Aki nem az imádságban keres erőt a győzelemre, azt a fajtalanság bizonyosan meg fogja győzni. — Még más, a tisztaság megőrzésére szolgáló eszközök a következők: 1. Gyakori és buzgó imádság. 2. Szorgalmas és buzgó tisztelése és segítségül hívása a boldogságos és mindenkor szeplőtelen Szűz Máriának, ki az ártatlanság kedvelője s oltalmazója; és más szenteknek, kik a tisztaság erénye által kitűntek. 3. A rosszak komoly megfontolása, melyek e bűnből származnak, minők: a becsületnek, jó névnek, egészségnek elvesztése stb. 4. A szemek fékezése, melyeken át mennek be többnyire a kísértések és a lelki halál. 5. A tisztátalan gondolatnak gyors eltávolítása. Végül 6. a bűnbánat- és Oltáriszentséghez való gyakori járulás; hogy itt a gyóntató atya intései s az isteni malaszt a fajtalanság bűnétől mindenkor visszatartson. Ezen eszközöket azok is használhatják, akik a fajtalanság bűnét már

elkövették, hogy attól jövőre mentve legyenek. De mily kevesen használják rendszerint ezen eszközöket! Ó ti tiszta lelkek! éljetek ti velök annál szorgalmasabban, hogy általuk ártatlanságotokat megőrizzétek s ezt egykor a túlvilágra is átvihessétek!

Könyörgés. Melegítsd át, Úristen! a Szentlélek tüzével szívünket és veséinket, hogy neked szeplőtelen testtel szolgálhassunk és szívünk tisztaságával tetszésedet megnyerjük. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Oktatás Jézus szent Szíve ünnepére.

(Úrnap nyolcada után következő pénteken.)

Mit tisztel az egyház a mai napon?

Jézus Krisztus szeretetét a testi szív jelképében, más szavakkal Urunk testi szívét, mint istenemberi szeretetének jelképét. Tehát mindkettőt ünnepli: a testi szívet, mely szeretetének székhelye és jelképe és ezt a szeretetet, mellyel a testi szív tele van. Röviden mondhatjuk tehát: a mai ünnep tárgya *Jézus testi, szeretetteljes szíve.*

Igy van ez világosan kimondva a római breviáriumban: «XIII. Kelemen pápa egynéhány egyháznak kérésére megengedte, hogy a legszentebb Szív tiszteletére ünnepet üljenek, azért, hogy a hívők ezen szív jelképe alatt annál ájtatosabban és buzgóbban tiszteljék azt a szeretetet, melyet Krisztus szenvedése és az emberi nem megváltásáért szenvedett halála által, továbbá teste és vére szentségének halála emlékezetére történt rendelése által mutatott és hogy a hívők ezen szeretet minél gazdagabb gyümölcsét nyerjék.» És VII. Pius pápa 1781-ben Pistoja püspökéhez így ír: «A Szentszék világosan kimondotta, mire céloz ezen ájtatosság lényege: hogy t. i. isteni Üdvözítőnk mérték nélkül való szeretetét és hajlamát szívében, mint annak jelképében szemléljük és tiszteljük.»

Mikép keletkezett ez az ünnep?

Az Ige megtestesüléséből következik, hogy az Istenembernek emberi természetét is imádás illeti meg. Jézus Krisztusban ugyanis oly elválaszthatatlanul egyesült az istenség az emberséggel, hogy ez utóbbit is fölmagasztalta a Mindenható. Az Üdvözítő megtestesülésekor emberi testet vett ugyan magára, de ez a test nem egyszerű emberé, hanem az emberré lett Istenfiának teste. A keresztények ezt kezdettől fogva hitték. Sőt nem elégedtek meg a tény puszta szemléletével, hanem a buzgóbbak gyakorlatilag is kezdték alkal-

mazni. Igy különösen a középkorban rájöttek arra, hogyha imádandó az egész, akkor imádás illeti meg az egyes részeket is. Ennek következtében kezdték azután az Úr emberi természetének kivált nemesebb részeit: úgymint szent Szívét és Vérét imádni. Ez imádás oka a szent vérnél kézenfekvő: megváltásunkat köszönhetjük e vér kiontásának. A szent Szív kultusza azonban már jelképen alapuló okkal bír. Nem mintha csak Krisztus Urunk szeretetének jelképét imádnók az ő szívében! Az ő valóságos Szíve, mely isteni kebelében dobog, az a mi imádásunk tárgya, de azért választotta az egyház erre a célra épen az Úr szívét, mert a köznapi életben is a szív a szeretet jelképe gyanánt szerepel. Nem is mint emberi szívet imádjuk, bár emberi szívet imádunk, de a második isteni személy emberi szívét.

Miért tiszteli az egyház ezen ünnepen Jézus szeretetével egyszersmind Urunk testi szívét?

Ilyen értelemben már a középkorban is sokan imádták magánájtatosságból az isteni Szívet, külön ünnepe mindazáltal még nem volt.

Miként az Úrnapjának, úgy ennek az ünnepnek is eredete látomásra megy vissza. A Vizitatio-rend Paray-le-Monialban levő kolostorának jámbor lakója, szent Alacoque Mária Margit volt az, kit az isteni Mester e feladattal megbízott. Látomásokban, kinyilatkoztatásokban s igéretekben részesült, melyek aztán a szent Szívkultuszt föllendítették és ünnepének is alapul szolgáltak. IX. Pius pápa rendelte el ezen ünnepnek az egész egyházban való évenkénti megülését.

Ez több igen fontos okból történik: 1. Jézus testi szíve az ő istenségével elválaszthatatlanul egyesülve van, ennélfogva igazán Isten szíve. Azért, mint Jézus egész ember volta is, legfőbb tiszteletünket és imádásunkat érdemli. 2. Ezen szív azon forrás, melyből a drága vér, megváltásunk valódi ára, kifolyt; minthogy ezen vér a szív átszúrása folytán utolsó cseppig kiontatott, így ezen átszúrt szív a legbensőbb és legnemesebb része az áldozatnak, melyet Krisztus testével és vérével hozott érettünk. 3. Ezen szív Jézus lelke által nyer életet és mint Jézus testének egy más része sem, Jézus benső szenvedéseivel, a félelemmel, gyásszal és elhagyatottsággal van eltelve; épen ezért a testi szívre való gondolat az Üdvözítő keserű és mély fájdalmára való emlékezést is felkelti. 4. Hasonlóan a testi szív az, melyben Jézus szeretete egész különös módon érezhetően nyilvánul, miért is joggal nevezhető Jézus szeretete székhelyének és szeretetteljes szívnek. Tehát oltár is, melyen az áldozattűz, a szeretet lángol, mely felemészti az áldozatot, mit az Isten-

ember érettünk hozott. 5. Mindezen okoknál fogva az Úr testi szíve különösen alkalmas arra, hogy Jézus lelki szenvedéseit, melyek keserűbbek voltak a külsőknél és az Üdvözítő áldozatszeretetét elénk állítsa és annak tiszteletére indítson. Azért mondja a Breviárium, hogy Jézus Szívének ünnepét azért rendelték, hogy a hívek a szív képében Jézus szeretetét ájtatosabban és buzgóbban tiszteljék és gazdagabb jutalmat nyerjenek. 6. Ugyanezen okokból engedte meg az egyház, hogy Jézus szívének képét az ismert alakokban a hívők szeme elé állítsák. A lángok Jézus szeretetét jelentik, melylyel a szív tele van ; a seb, a kiömlő vér, a töviskorona és a kereszt emlékeztetnek a szívfájdalomra és Jézus legtökéletesebb odaadására kereszthalála alkalmával.

Jézus szeretetének milyen megnyilatkozásaira fordít az egyház ma különös figyelmet?

Az egyházi imában mondja : ma a szeretet különös jótéteményeinek emlékét üljük. Mint ilyent a papi breviárium (a VI. szentleckében) kettőt említ : 1. a legszentebb Oltáriszentség rendelését, 2. az Úr keserű szenvedését és halálát. Ezen két szeretetműre vonatkozik minden, amit az egyház a mai misében imádkozni parancsol.

Miként kell a katholikus kereszténynek ezen ünnepet az egyház szándéka szerint megülni?

1. Imádja mély tisztelettel a szeretetteljes isteni Szívet az Oltáriszentségben. 2. Szívlelje meg Jézus szeretetét, melyet kettős áldozata által a kereszten és az oltáron bizonyít. 3. Adjon az Úrnak ezért szívből hálát. 4. Hozza meg az Úrnak ezen határtalan szeretetért viszontszeretetét, nemcsak szavakban, hanem az akarat teljes odaadásában. 5. Arra való tekintettel, mily sok ember veti meg Jézus Szívének határtalan szeretetét és szentségteleníti meg az Oltáriszentségben istenkáromlások által, szánakozzék e fölött és kárpótlásul méltó áldozással fogadja az Urat szívébe. 6. Igyekezzék az isteni szívet különösen erényei hű utánzása, Isten és felebarátja iránt való szeretet, szelídség és alázatosság által megörvendeztetni. 7. Végre tisztelje Jézus szeretetteljes és könyörületes szívét azáltal, hogy minden szükségben és szenvedésben teljes bizalommal fordul ahhoz, aki mondotta : «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok és én megenyhítlek titeket.» A keresztény, ki ily módon az egyház szellemében tiszteli az isteni Szívet, meg lehet győződve arról, hogy az Úr ezen szeretet bizonyságait igen gazdagon fogja jutalmazni.

A misekezdet így hangzik: «Könyörül az ő irgalmasságának sokasága szerint; mert nem szívesen alázza és veti meg az emberek fiait; jó az Úr a benne bízókhoz és az őt kereső lélekhez, alleluja, alleluja! Az Úr irgalmasságait mindörökké éneklem nemzedékről-nemzedékre.» (Zsolt. 88, 1.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Mindenható Úristen! kérünk engedd, hogy akik szeretett Fiadnak szentséges Szívében dicsekedve, az e szent Szív irántunk való véghetetlen szeretetéből származó főjótéteményekről emlékezünk, azoknak mind működésében, mind gyümölcseiben örvendezhessünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki él stb. Amen.

Szentlecke. *(Izaiás próf. 12, 1—6.)*

És mondani fogod aznapon: Hálát adok neked, Uram! mert haragudtál rám, de elfordult a te haragod és megvigasztaltál engem. Ime Isten az én szabadítóm, bizodalmam vagyon és nem félek; mert az én erősségem és dicséretem az Úr és szabadulásomra lett nekem. Örömmel merítetek vizet az Üdvözítő kútforrásaiból és mondjátok aznapon: Adjatok hálát az Úrnak és hívjátok segítségül az ő nevét; nyilatkoztassátok ki a napok között az ő találmányait és emlékezzetek meg, hogy fölséges az ő neve. Énekeljetek az Úrnak, mert nagy dolgokat cselekedett; hirdessétek ezt az egész földön. Örvendezz és dícsérd Sion lakossága! mert nagy Izrael Szente közepetted.

Magyarázat. E lecke hálaének a zsidóknak ellenségeik kezéből történt kiszabadításukért és egyszersmind a próféta jövendölése az egész emberiségnek a bűntől és haláltól való jövendő megváltásáról Jézus Krisztus által. Örömmel fognak akkor az emberek — mondja a próféta — az Üdvözítő forrásaiból meríteni. Ezen források a legszentebb Szívből nyílnak. E források kegyelmek, melyek fölött örvendeznünk kell, különösen azon kegyelem fölött, hogy Izrael szentje, azaz Jézus Krisztus Sion közepén, azaz a katholikus egyházban, az Oltáriszentségben lakik szívének teljes és megmérhetetlen szeretetével és ott marad a világ végéig. Ó! közeledjünk gyakran a kegyelmek e forrásához, a szent Szívhez és merítsünk bizalommal vigaszt és erőt ezen szeretet forrásából.

Evangélium. *(János 19, 31—35.)*

A zsidók pedig (mivel készületnap volt), hogy ne maradjanak kereszten a testek szombaton (mert ama szombatnap nagy vala),

kérték Pilátust, hogy törjék meg azok szárcsontjait, és vegyék le őket. Menének hát a katonák, és az elsőnek megtörék ugyan szárait, és a másiknak is, kit megfeszítettek ővele. Mikor pedig Jézushoz értek, látván, hogy ő már meghalt, nem törék meg szárait, hanem egyik katona lándzsával megnyitá oldalát, melyből legottan vér és víz jöve ki. És aki ezt látta, bizonyságot tett róla, és igaz az ő tanusága. És az tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higyjetek.

Magyarázat. A zsidók törvénye szerint a megkövezés után fára függesztett holttestet még a kivégzés napján el kellett temetni. Ezt a törvényt a zsidók a jelen esetben annál is inkább alkalmazni kívánták, mert másnap a húsvét ünnepe következett; azért kérték Pilátus helytartót, hogy Jézus és a két lator testét temettesse el. De mielőtt ez megtörtént volna, a rómaiak törvénye szerint a még életben levő megfeszítetteknek csontjait vasbunkókkal kellett széttörni. Ezt meg is tették a katonák a két latoron, kik még életben voltak, de midőn Jézushoz jöttek és őt nem találták már életben, egy katona Jézus oldalát lándzsával megnyitotta, mint ezt a próféták megjövendölték.

Miért engedte az Úr oldalát és szívét megsebesíteni és megnyitni?

Ez azért történt 1. hogy teljesítse a jövendölést és ezáltal erősítse övéinek hitét. Igy mondja aranyszájú szent János. Azáltal, amit a zsidók gonosz szándékkal tettek, megerősítették az igazságot; erre vonatkozik ugyanis a következő jövendölés: «Meg fogják látni, kit által-szúrtak». De a későbbi hívőknek is hitükben való megerősítésül szolgált a zsidók ezen szégyentette, pl. Tamásnak és a hozzá hasonlóknak. 2. Hogy az anyaszentegyháznak szent Szívéből történt születését jelezze, mint szent Borbála írja: «Isteni terv szerint történt, hogy a katonák egyike a szent oldalt átszúrta s megnyitotta, hogy a meghalt Krisztus oldalából az egyház alakuljon. Mert e nyíláson át vérnek és víznek, üdvünk vételárának kellett kiömölnie, mely a szív rejtett forrásaiból jövén, az egyház szentségeinek az erőt kölcsönözze, hogy a kegyelem életét adja; mely vér és víz a Krisztusban élőknek az élő víz egy itala, mely tovább folyik az örök életbe. Elmélkedjél tehát, ó lélek, ki Krisztust szereted s tedd az Üdvözítő sebeihez szádat, hogy meríthess azok forrásaiból». 3. Hogy nekünk menhelyet készítsen minden szükségünkben. A tiszteletreméltó Lansperg, karthausi atya mondja: «Jézus az ő szívét azért is akarta megnyittatni, hogy nekünk a kísértésekben menhelyet, a szomorúságban vigasztalást, a viszontagságokban oltalmat, a viharokban biztonságot, a kétségekben világosságot gyujtson és hogy mindnyájan, kik ezen szent sebbe bemennek, a szent

szeretet örömét megízlelhessék és az örök boldogságot elnyerhessék. 4. Végre, hogy nekünk szeretetének nagyságát megmutassa és minket viszontszeretetre gyullasszon, mint szent Bernát írja: «Mikép lehetett volna a szeretet tüzét jobban megmutatni, mint az által, hogy nemcsak testét, hanem szívét is megsebesíteni engedte? Ki ne szeretné ezen megsebesített Szívet? ki ne jutalmazná viszontszeretettel? Amíg tehát ezen testben élünk, amennyire csak lehet, szeretni és átölelni akarjuk azt, aki értünk sebesíttetett meg, kinek kezeit és lábait, oldalát és szívét az istentelen hóhérok átszúrták. Álljunk tehát eléje, hogy kemény és töredelmetlen szívünket a szeretet láncaival magához vonja és szeretetének nyilával megsebesítse».

Fohászok. «Dícsérve, imádva, szeretve és tisztelve legyen Jézus Szíve minden pillanatban a szentségben, a világ minden szentségtartóiban az idők végeig. Amen.» (100 napi búcsú egyszer napjában. IX. Pius 1868 febr. 29.)

«Szelíd és alázatos szívű Jézus! tedd szívemet a tiedhez hasonlóvá.» (300 napi búcsú egyszer napjában. IX. Pius 1868. jan. 25.)

«Ime, legszeretetteljesebb Jézusom! mily messze mentél túláradó szeretetedben! Te nekem testeddel és drága véreddel isteni asztalt készítettél, hogy magadat egészen nekem ajándékozzad. Ki ösztönzött ily nagy szeretetre? Bizonyára senki más, mint legszeretetteljesebb szíved. Ó imádásra méltó Szíve Jézusomnak, égő tűzkemencéje az isteni szeretetnek! vedd be szívemet legszentebb sebedbe, hogy a szeretet ezen iskolájában megtanuljam Istent, ki nekem szeretetének ily csodás bizonyságait adta, ismét szeretni. Amen.» (100 napi búcsú egyszer napjában. VII. Pius 1818. febr. 9.)

Oktatás a társulatokról, különösen Jézus szentséges Szívének Társulatáról.

Mik a szent társulatok?

Többnyire a pápáktól jóváhagyott egyesületek valamely különös, Isten és az egyház parancsai által nem mindenkire nézve kötelező jámbor, keresztényies, jóindulatú cél elérése. Ezen cél csak eszköz arra nézve, hogy minden keresztény életfeladatát, t. i. Isten és az egyház parancsainak hű megtartását annál könnyebben és tökéletesebben teljesíthesse. A cél minden társulatnál valamely különös, de főképen a közös ima és az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek közös gyakorlása.

Milyen előnyöket nyujtanak az ily társulatok?

1. Buzdítják a tagokat Istennek tetsző, üdvös és érdemszerző művek gyakorlására. 2. Felújítják és megélénkítik az igaz keresztény életre szükséges segédeszközök gyakorlását és használatát. 3. Az egyesülés létrehozza azt, amit egyes ember nem volna képes véghezvinni. Mily nagy dolgokat vitt véghez például Jézus Gyermekségének Társulata. 4. Előmozdítják a szívnek a hitben való egyesülését és így a keresztény testvéri szeretetet is. 5. Valamint egyesített ima, úgy általában egyesített keresztény működés Istennek jobban tetszik, mint egyes ima és cselekedet. 6. Sokaknak jó példája, kik mind ugyanazon jócselekedetet gyakorolják, hatalmas ösztön lesz az erényre és a mi napjainkban nagyfontosságú, erős védfal az emberi félelem ellen. 7. Nagy hatalmat képeznek a gonoszak szövetkezései ellen, melyek épen a jelenben visznek sok gonoszságot véghez. 8. A tagoknak nemcsak érdemük van a jóban azáltal, hogy az egylet szabályai szerint cselekszenek, hanem még különös részük van azon imádságokban és érdemekben, melyeket az összes tagok a szabályok megtartása által szereznek. Ezen rész annál nagyobb, minél több részt vesz az egyes tag az egyleti tevékenységben. 9. Végre az egylet gyakorlatai által sok szent búcsút nyerhetni, melyeket a pápák engedélyeztek.

Mire kell a társulatok tagjainak különösen ügyelni?

1. Mindenekelőtt a társulat célját kell szem előtt tartaniok, hogy azt belépésük által elérjék és teljesítsék. 2. Akarniok kell, hogy a társulat céljainak elérésére legalább azon eszközöket használják, melyeket a társulati szabályok előírnak. Búcsúk megnyerése tehát nem a fődolog, ezeket az egyház csak az egylet jutalmazására és mások meghívására adja.

Mily célja van Jézus legszentebb Szíve Társulatának?

Célja Jézus isteni Szívét buzgón tisztelni, szeretetét szeretettel viszonozni, az Oltáriszentség rendeléséért neki hálát adni és a hidegségért, hálátlanságért és a megbántásokért, melyekkel végtelen szeretetét oly gyakran viszonozzuk, kárpótlást nyujtani.

Mily eszközöket használ Jézus Szívének Társulata céljának elérésére?

Az egyház erre nézve nem adott általános szabályt ; inkább az egyes helyi társulatok dolga ezen eszközöket tagjaik számára meghatározni. Rendesen azonban a következő gyakorlatok vannak előírva, melyek részben a búcsúk elnyerésére is szükségesek : 1. A tagok *évenkint* különös ájtatossággal ülik meg az isteni Szív

ünnepét, ezen napon a szent gyónás és áldozás szentségét veszik és az Úrnak a szentségek ezen vételét engesztelési áldozatul hozzák. 2. Igyekeznek legalább egyszer havonkint, ha lehetséges, első pénteken vagy vasárnapon ugyanazon szándékkal a szentségekhez járulni és közös engesztelést tartani. 3. Törekszenek az ájtatosságokon, melyeket a társulat az év folytában az isteni Szív tiszteletére rendez, résztvenni. 4. Naponkint imádkoznak az isteni Szív tiszteletére egy Miatyánk-ot, Angyali üdvözletet, Hiszekegyet stb. ezen kis imácskával: «Ó Jézusom legszentebb Szíve! add, hogy mindig jobban szeresselek». 5. Igyekeznek a szent Szív erényeit, nevezetesen a szelídséget, alázatosságot s felebaráti szeretetet utánozni. 6. Törekszenek szóval, példával, képek és érmek stb. kiosztásával terjeszteni az isteni Szív tiszteletét.

A fentnevezetteken kívül milyen különös előnyöket élveznek ezen Társulat buzgó tagjai?

1. Elnyerik a Társulatnak engedett búcsúkat. 2. Remélhetik, hogy részesei lesznek azon különös kegyelmeknek, melyeket Jézus szent Alacoque Margit által ígért azoknak, akik szívét ájtatosan tisztelik.

(Ezen ígéretek, valamint búcsúk a társulat felvételi iratain rendesen ki vannak tüntetve.)

Jézus Szívének irgalmasságáról a szegény bűnösökkel szemben.

«Pártfogásába veszi a bűnösöket.»
(Luk. 15, 1.)

Már szent József előtt az angyal Jézus Krisztus főfeladatául jelezte azt, hogy népét bűneiből meg fogja váltani és épen azért kapta a «Jézus», azaz Megváltó nevet. Midőn tehát Jézus nyilvánosan föllépett, mindenképen azon fáradozott, hogy a szegény embereket a bűntől megszabadítsa, őket Atyjával kibékítse és nekik békéjét adja. Egészen igaz volt az, amit a farizeusok álszentességükben mondottak: «Ez pártfogásába veszi a bűnösöket». Szíve tele volt könyörülettel irántuk és ő maga azon hasonlatokban, melyeket a jó pásztorról, az asszonyról, ki pénzét keresi és az elveszett fiúról mondott, jelzi azon részvétet, melyet a bűnösök iránt érez. Az egész emberiség olyan volt, mint a bárány, mely messze eltévedt és a szenvedélyek s az ördög ragadozó farkasai közé került. «Az Isten Fia azonban (így ír niszai szent Gergely) a menny karait és azok boldogságát elhagyta, utánunk jött, felvette természetünket és bűneinket

magára vette. Midőn a pásztor eltévedt bárányát megtalálta, nem büntette haragosan, nem kergette vissza nyájához, hanem szelíden vállaira vette és úgy vitte ismét vissza nyájához. Midőn feltalálásunk (megváltásunk) műve be van fejezve, hazafelé megy velünk országának dicsőségébe.» — A bűnösök között Krisztus nem válogat, mindenki után megy, kegyelmével bánatra és megtérésre ösztönzi, a bocsánat reményét kelti föl benne és ha a bűnös ő rá hallgat és megtér, elveszi tőle a bűnt, kibékíti Isten igazságosságával, kifizeti tartozását, elveszi büntetését és meggyógyítja gyengeségét. — Az isteni Szív e részvétére való tekintettel kiált föl szent Bernát: «Te, ó Jézus! nem veted meg a szegény bűnöst. Te nem utálod a *latrot*, ki hozzád fordul; sem a *bűnös nőt*, ki a bánat könnyeit sírja; a *kananei asszonyt*, ki hozzád könyörög s a *házasságtörő nőt*. Sem azt, ki a *vámházban* ült; sem a *vámost*, ki a templomban imádkozott; nem utálod a *tanítványt*, ki téged megtagadott; sem *Sault*, apostolaid üldözőjét; sőt még azokat sem, akik *feljeszítettek*.»

Ehhez csatolja aranyszájú szent János ezen szép, vigaszteljes intést: «Ha igazságtalan vagy, nézd a vámost; ha tisztátalan voltál, tekints Magdolnára; ha gyilkos, tekints a latorra; sőt ha az igazság hirdetőinek üldözője voltál, nézz Pálra, ki önmaga az igazság apostolává lett. Mert mi a vétek Isten irgalmával szemben? Pókháló, melyet a szellő szétszakít. Miért esnél tehát kétségbe? Bűneid sokasága miatt? Lásd, miként szabadult meg Magdolna Isten kegyelme által hét ördögtől és minden bűnétől. Vagy a hosszú idő miatt, melyben a vétkeket elkövetted? Nézd a latrot, kit Jézus bűnbánata után mindjárt felvett magához a paradicsomba.»

Azért, kedves keresztény! bizalommal siess, mint az elveszett fiú, atyád szívéhez. Tárt karokkal fog fogadni, ha erős akaratod van a megtérésre. «Isten nem akarja, hogy a bűnös meghaljon, hanem hogy megtérjen és éljen.» (Ezek. 31, 11.)

Búcsúimák. «Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!» (100 nap egyszer napjában. XIII. Leo 1886. febr. 27.)

«Legkedvesebb Jézusom! ne légy bírám, hanem boldogítóm!» (Mindenkor 50 nap. IX. Pius 1853. nov. 29.)

Oktatás pünkösd után harmadik vasárnapra.

A **misekezdetben** imádkozzunk a pappal bizalmas és töredelmes szívvel Istenhez: «Tekints reám s könyörülj rajtam, Uram! mert én egyesegyedül szegény vagyok; nézd leláztatásomat és gyötrel-

memet és bocsásd meg minden vétkemet, Istenem! Tehozzád emelem föl, Uram, lelkemet; én Istenem, Tebenned bízom, meg ne piruljak.» (Zsolt. 24.) Dicsőség az Atyának stb . . .

Az egyház imádsága. Úristen! a benned reménylők erőssége, ki nélkül semmi sem állandó, semmi sem szent, terjeszd el fölöttünk irgalmadat, hogy a te igazgatásod és vezérleted alatt úgy éljünk a földi javakkal, hogy az örökkévalókat el ne veszítsük. A mi Urunk Jézus Krisztus által. . . .

Szentlecke. *(Szent Péter ap. I. lev. 5, 6—11.)*

Testvéreim! Alázzátok meg tehát magatokat az Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket a látogatásnak idején, minden aggodalmatokat őreá bízván, mert neki gondja van rátok. Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségtek, az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresvén, akit elnyeljen; erős hittel álljatok ellen neki, tudván, hogy ugyanaz a szenvedés vár a ti testvéreitekre, kik e világon vannak.

A minden kegyelem Istene pedig, aki az ő örök dicsőségére hívott meg minket Jézus Krisztus által, maga fog minket, miután kissé szenvedtünk, tökéletesíteni, megerősíteni és megszilárdítani. Őneki legyen dicsőség és uralom mindörökkön örökké. Amen.

Magyarázat. Szent Péter itt a kereszténveket inti, hogy Isten hatalmas kezének vessék alá magukat és ezért a szenvedéseket is, melyek őket érik, viseljék béketűréssel s hagyják sorsukat bizalomteljesen rá, mert Isten őket a látogatás idején (azaz Krisztus másodszori eljövetelekor vagyis az ítéletkor), fel fogja magasztalni; mivel ő a kevélyeknek ellenáll, az alázatosakat pedig kegyelmébe fogadja. Ezenkívül javasolja nekik az apostol, hogy az ördög incselkedései ellen, ki az embereket szüntelenül elcsábítani igyekszik és leginkább a szenvedéseket ragadja meg, hogy az embereket az isteni gondviselés elleni zúgolódásra és Istentől való elszakadásra bírja, folytonos józansággal és éberséggel fegyverkezzenek föl. Valamint a katona a harcmezőn mindenkor ébren van, nehogy az ellenség véletlenül megtámadja, elfogja és megölje, hanem az ellenség támadásait vitézül visszaverhesse. Ne gondolják azt, hogy csak ők szenvednek, hanem inkább tudják meg, hogy embertársaikat is, legyenek bárhol a világon, ugyanezen szenvedések érik. Ebből látjuk, hogy aki egykor föl akar magasztaltatni, annak meg kell most magát Isten hatalmas keze alatt aláznia s mindennemű keserűséget hittel és bizalomteljes szívvel fogadnia. Továbbá, hogy az ördög mindig kerülget minket, hogy megejtsen, de az ember Isten segélyé-

vel mindig legyőzheti, főleg, ha az erre szolgáló főeszközöket, a józanságot, éberséget és imádságot szorgalmasan használja ; s végre, hogy Isten minket a rövid szenvedés után örök dicsőségre hítt meg. Kell-e több, hogy Istenben való hitre és bizodalomra, Istennek szeretetére, béketűrésre és állhatatosságra gerjedjünk?

Erkölcsi tanítás az iszákosság ellen.

«Józanok legyetek és vigyázzatok!»
(Szent Pét. ap. I. lev. 5, 8.)

A józanságot és vigyázatot úgy ajánlja szent Péter, mint szükséges eszközöket a sátán kísértései ellen, ki éjjel-nappal ordító oroszlánként jár körül, keresve kit elnyeljen. Jaj tehát azoknak, akiket iszákosságuk és vigyázatlanságuknál fogva védtelen állapotban talál ; mert ezek dühös fogait bizonyára nem fogják kikerülni. A részeg és álmos katona biztos zsákmánya ellenségének ; szintúgy minden kísértés legyőzi s minden neki vetett tőr megfogja azon kereszténvt, ki iszákosság által értelme világosságát kioltotta s nem gondolva lelki üdvével, mintegy folytonos álomkórságban él. Azért int minket az Üdvözítő is (Máté 26, 41.), hogy ébren legyünk és imádkozzunk, hogy kísértetbe ne essünk ; s midőn a halálban és ítéletben való hirtelen eljövetele felől szól (Máté 24. Luk. 21.), hozzáteszi, hogy legyünk ébren és óvakodjunk szíveinket a mértékletlen étel és ital által megnehezíteni, hogy a halál, mint éjjel a tolvaj, egészen váratlanul és készületlenül ne törjön ránk.

Mi lesz tehát azokból s minek kell velök történni, akik iszákosságuk miatt mintegy folytonos éjben élnek és szakadatlan bűnálomban hevernek. Mint fogják magukat érezni, ha ezen álomból a halál hirtelen felriasztja őket és számtalan, nem is tudott vétekkel terhelten Isten ítélőszéke előtt találják magukat. Mert ki számíthatja fel a vétkeket, melyeket részegség közben vagy amiatt elkövetnek ; melyeket azonban a részegek rendszerint menthető csekélységeknek vagy mivel öntudatlan állapotban követték el, bűnnek sem tartanak?

De vajjon úgy fog-e az isteni bíró is egykor ítélni, mint ők? Ő sem fog-e bennök bűnt találni? A részegségükben elkövetett undok tetteket és botrányokat büntetlenül fogja-e hagyni? Vajjon ő, ki minden hiábavaló szóról szigorúan számot fog kérni, annyi gyalázatot, becsületsértő, istenkáromló stb. beszédet, annyi haszontalanul eltöltött időt, annyi elvesztegetett pénzt, az isteniszolgálat, gyermekek nevelése és házi ügyek elhanyagolását és számtalan más

bűnöket nem fogja-e számon kérni? Menthetik-e majd azzal magukat, hogy nem tudták, mit cselekedtek részegségükben; hogy az mind csupa könnyelműségből vagy tréfából eredt; vagy hogy oly gyenge természetük volt, melynek minden csekélység megártott? Nem fogják-e inkább ezen mentegetődzések vádolni őket? miután épen azért érdemelnek büntetést, mert többet ittak, mint amennyit természetük elbírt s ezáltal megfosztva eszük használatától, az állathoz lettek hasonlókká s a részegségükben elkövetett minden bűnükre okot önként és szabadon adtak?

Mi vár tehát reájuk? Mi egyéb annál, ami ama tobzódó dúsgazdaggal történt, kit feslettségéért a pokol nyelt el? (Luk. 16, 21.) Igenis, ez a helye és osztályrésze a korhelyeknek! Hiába fognak ott egyetlen csepp vízért is epedni, hogy nyelvüket felfrissítsék; annyi kínban és gyötrelemben lesz részük, amennyi kéjt és gyönyörűséget élveztek a világon. (Jelen. 18, 7.) Isten haragjának poharát fenékig lesznek kénytelenek kiüríteni; ahogy ők egykor másokat iszákosságra kényszerítettek. Ezt várhatják és nem mást; mert szent Pál világosan mondja, hogy a részegesek Isten országába nem jutnak. (Kor. I. 6, 10.) Tehát vagy a mennyországról vagy a tobzódásról le kell mondaniok.

De mily nehéz, mily ritka valamely részeges embernek igazi megtérése! Talán előbb veti le a szerecsen feketeségét, mint a korhely részegeskedő gonosz szokását. Már pedig, aki a bűnben megátalkodik, az el fog kárhozni. Ez mindenkit elrettenthetne az iszákosság bűnétől; akit pedig már ez sem rettent vissza, az tekintsen végig ezen bűnnek illetlen s gyalázatos voltán és ártalmasságán: ez talán alkalmasabb lesz rá nézve, hogy benne e bűn iránt utálatot ébresszen.

Mily illetlen az, hogy egy értelmes és mennyei örömökre teremtett ember eszét, mely őt Istenhez teszi hasonlóvá, az italban való mértékletlenség által mintegy megfullasztja s magát az oktalan állathoz teszi hasonlóvá, sőt ennél is alább süllyeszti. Mert melyik állatot, legyen az ökör vagy szamár, lehet arra rábírni, hogy csak egy cseppel is többet igyék, mint amennyi szomjának oltására szükséges? Nem oktalanabbak és gonoszabbak-e tehát a részegesek, kiált föl aranyszájú szent János, mint ezen állatok? Mégpedig nem csupán mértékletlenségük, hanem undoritó külsejük, förtelmes beszédeik és tetteik miatt is, melyeket részegségükben elkövetnek. Mily rútul feküdt Noe meztelenül sátorában, a szemtelen Kám gúnytárgyául, ámbár önvétke nélkül részegedett is le. (Móz. I. 9, 21.) A régi rómaiak, hogy gyermekeik előtt az iszákosságot utálatossá tegyék, valamely rabszolgájukat részegítették le, hogy ezen mutassák

meg nekik a részeg ember utálatos voltát és gyalázatos tetteit s így őket az iszákosság iránt undorral töltsék el! Ezenkívül az iszákosság szülője civakodásoknak és veszekedéseknek, verekedéseknek és gyilkosságoknak, különösen pedig a feslettségnek. (Efez. 5, 18.) Az ital feltüzeli az érzékiséget s minden fajtalansági vételeknek ajtót, kaput nyit. Ezt jól jegyezzék meg maguknak az istenfélő szüzek, kik tisztaságukat megőrizni akarják; s ezért gondosan kerüljenek minden alkalmat, ahol részegekkel találkozhatnának. Mert az efféle összejöveteleknél ártatlanságukat a legnagyobb veszélynek teszik ki. Őrizkedjenek egyszersmind részeges emberhez menni férjhez, mert ezzel nemcsak temérdek ideiglenes bajt, sok szenvedést és bút vonnak fejükre, hanem gyermekeikkel együtt, melyekkel Isten őket netalán megáldja, azon veszélynek teszik ki magukat, hogy elvetemült részegek gyanánt örökre elkárhozzanak.

Az utolsó, mi mindenkit elrettenthet az iszákosságtól, annak ártalmas volta. A mértéktelen szeszesital méreg, mely a lelket és testet megöli. Sokat, számtalan sokat ölt meg a részegség; (Sirák f. 37. 34.) és még többnek rontotta meg egészségét. «Kinek jaj? Ki atyjának jaj? Kinek van háborgása? Ki esik verembe? Kinek vannak ok nélkül sebei? Kinek vörösek szemei? Nemde azoknak, akik bor mellett mulatoznak s a poharak ürítgetésében szorgalmatosak?» (Példab. 23, 29. 30.) Ezen igazságot mindennapi példák bizonyítják; s a részegeseknek nyomorult, számtalan bajokkal és gyarlóságokkal teli öregségük eléggé tanuskodik e bűn ártalmas volta mellett.

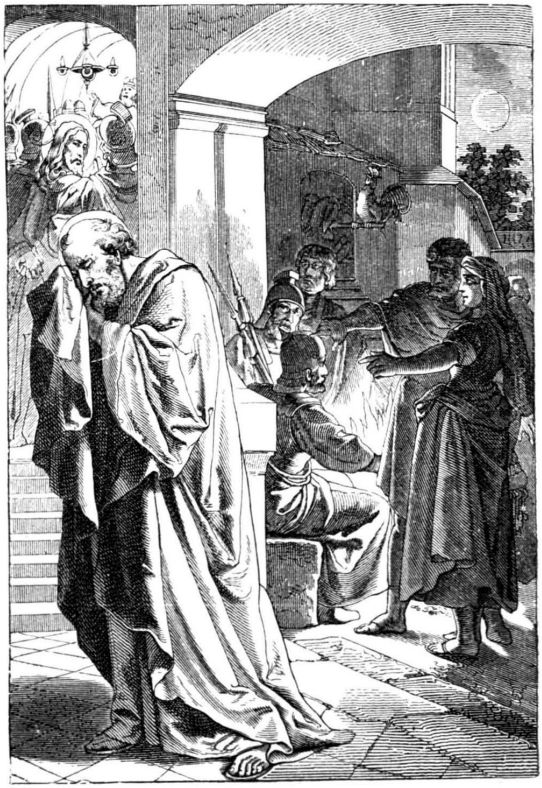
Evangélium. *(Szent Lukács 15, 1—10.)*

Az időben közeledének Jézushoz a vámosok és bűnösök, hogy hallgassák őt. És zúgolódának a farizeusok és írástudók, mondván: Hogy ez a bűnösökkel társalog és velük eszik. Mondá tehát nekik e példabeszédet, szólván: Kicsoda közületek az az ember, kinek ha száz juha vagyon, és elveszt egyet azok közül, ott nem hagyja a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megyen az elveszett után, mígnem megtalálja azt? És midőn megtalálja, örömmel veszi vállaira, és hazamenvén, összehívja barátait és szomszédait, mondván nekik: Örvendjetek velem, mert megtaláltam az én juhomat, mely elveszett vala. Mondom nektek, hogy oly nagy öröm lészen mennyben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra. Vagy ha valamely asszonynak tíz drachmája lévén, elveszt egy drachmát, nem gyújt-e világot, nem söpri-e ki házát, és nem keresi-e szorgalmasan, mígnem megtalálja? És mikor megtalálta, nemde egybehívja barátnőit és szomszédait, mondván: Örvendjetek velem, mert megtaláltam a drachmát, melyet elvesz-

tettem. Mondom nektek, hasonló öröm leszen az Isten angyalai közt egy megtérő bűnösön.

Mi indította a bűnösöket arra, hogy Jézushoz közelítsenek?

Azon kegyesség és szeretetteljes jóság, mellyel Jézus a megtérő bűnösöket fogadta. Közelítsünk azért az Úrhoz mi is bánatos szívvel és legyünk bizonyosak, hogy ha a legnagyobb bűnösök volnánk is, kegyesen fog bennünket fogadni s tőle kegyelmet és bocsánatot nyerünk.

Miért zúgolódtak a farizeusok?

A farizeusok sokkal jobbaknak tartották magukat más embereknél; kerülték mindazok társaságát, akiket mint bűnösöket ismertek vagy ilyeneknek tartottak; s másoktól is azt kívánták, hogy hasonlóan tegyenek. Mivel tehát Jézus épen ellenkezőleg a töredelmes bűnösöket kegyesen fogadta s hogy megtérésük könnyebben menjen, még velük evett is; a farizeusok zúgolódtak Jézus ellen és azért prófétának sem akarták elismerni. «A valódi igazságosság — mondja szent Gergely — megkönyörül a bűnösökön; ellenben a hamis és áligazságosság megharagszik rájuk.» Szeressük a bűnösök iránt oly kegyes Jézust és legyünk irántuk mi is oly kegyesek és részvételjesek; és ha nem tehetünk egyebet megtérésükre, legalább imádkozzunk szorgalmasan értük.

Mit akart Jézus az elveszett juh és elveszett garas felől szóló hasonlattal mondani?

Ezzel azt akarja mondani, hogy ő époly gondosan keresi vagyis kívánja megtéríteni a törvényeitől eltévedt embereket, azaz bűnösöket, mint az, kinek száz juha van és elveszt közülök egyet, jár az elveszett után, míg azt ismét föl nem találja ; s valamint az asszony is, ki egy garast elvesztett, nem nyugszik, míg azt meg nem lelte. Bárcsak minden eltévedt juh engedné magát e jó pásztor által megtaláltatni ! De ó ! mily sokan kikerülik őt, mintha csak ellenségük volna. Mily sokan futnak előle a legnagyobb sietséggel, mihelyt hívja őket ; vagy pedig füleiket mintegy bedugják, hogy ne kelljen szavát hallaniok s hogy intéseitől nem zavarva, megmaradhassanak tovább is a bűn és romlottság veszedelmes és kárhozatos lejtőjén. Bárcsak örömest megtérnének ! bárcsak minden ember necsak örömest hagyná magát a jó pásztor, az Úr Jézus által megtalálni, hanem maga is oly buzgón keresné őt fel az égben, mint ő a földön mindenkit fölkeres.

Mit tanulunk abból, hogy a pásztor a megtalált juhot vállára veszi stb.?

Abból, hogy a pásztor a megtalált juhot nem kínozza s nem kergeti vissza a nyájhoz, hanem megkönyörülvén rajta, fölveszi vállára s így őt a visszatérés fájdalmaitól megkíméli, Üdvözítőnk szeretetének nagyságát ismerjük meg, aki nemcsak azért lett emberré, hogy azt, ami elveszett, megkeresse ; hanem a megtaláltnak, vagyis a töredelmes bűnösnek még szemrehányást sem tesz, őt örömmel vállaira veszi s viszi mennyei Atyjának aklába vissza, azaz malasztjával a töredelmesség útját megkönnyíti neki s megédesíti. Hordozzuk mi is s dicsőítsük Istent a mi testünkben, valamint ő hordoz minket vállain. Istent pedig csak úgy és akkor hordozzuk magunkban, ha szívünkben semmi bűnt nem tűrünk meg.

Miért van a mennyben nagyobb öröm egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igaz fölött?

E gondolat emberi módon van kifejezve. Az ember t. i. elveszett és régóta keresett jószága fölött, midőn azt megtalálja, nagyobb örömöt érez, mint a fölött, amely mindenkor békében és veszély nélkül birtokában volt. Mikor az elveszettet fölleljük, mondja aranybeszédű szent Péter, mindenkor a legnagyobb örömöt érezzük s kedvesebb előttünk az elveszettnek föltalálása, mint a megőrzöttnek állandó bírása. Ezt Istenre alkalmazva, csak azon nagy tetszést kell főleg kiemelni, melyet az Úr és az ő barátai és szomszédai, vagyis az angyalok és szentek egy bűnös megtérése fölött éreznek.

Áihtatgyakorlat. Ó Uram ! vajjon mi hasznod van a bűnös megtéréséből, hogy oly nagyon örvendesz rajta? Egy szegény ember boldogsága a tiedet nem növelheti. De te szeretsz engem és szomorkodtál, elvesztvén engemet és ezért örülsz oly nagyon, ha hozzád visszatérek. Istenem ! lehetséges-e, hogy én, Téged ismerve, vétkezni meg ne szünjem?

Oktatás pünkösd után negyedik vasárnapra.

Istenbe vetett legnagyobb bizalommal mondjuk el a pappal a **misekezdetben** (Zs. 26.): «Az Úr világosságom és szabadulásom; kitől féljek? Az Úr életem oltalmazója; kitől remegjek? Akik szorongatnak, ellenségeim, maguk meggyengülnek és elesnek. Ha tábor áll is ellenem, nem fél szívem.» Dicsőség az Atyának, stb. Amen.

Az egyház imádsága. Úristen! kérünk, engedd, hogy vezérlésed alatt mind a világ forgása békésen folyjon, mind Anyaszentegyházad tiszteleted zavartalan gyakorlatának örvendjen. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki él stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a róm. írt lev. 8, 18—23.)*

Atyámfiai ! Azt tartom ugyanis, hogy amiket most szenvedünk, nem mérhetők össze a jövendő dicsőséggel, amely meg fog nyilvánulni rajtunk.

Mert a teremtett világ várakozása sóvárog az Isten fiainak kinyilvánítása után. Hiszen a teremtett világ alávettetett a hiábavalóságnak, nem önként, hanem attól, aki alája vetette a reménység nyujtásával, mert a teremtett világ is felszabadul majd a romlottság szolgaságából az Isten fiai dicsőségének szabadságára. Tudjuk ugyanis, hogy minden teremtmény együttesen sóhajtozik és vajudik mind idáig. Sőt nemcsak azok, hanem mi is, kik magunkban hordjuk a Lélek zsengéit: mi magunk is sóhajtozunk bensőnkben s várjuk az Isten fiaivá való fogadást, testünknek a megváltását.

Magyarázat. Az apostol itt egy vigasztaló igazságról ad magyarázatot. Ugyanis azt mondja, hogy Krisztus kegyelme által Isten gyermekeivé és Jézus dicsőségének részeseivé lettünk. De dicsőségébe csak úgy mehetünk be, ha szenvedéseiben részt veszünk; amennyiben minden emberi szenvedést, példája szerint ő érette elviselünk, amint ő miértünk is szenvedett és úgy ment be dicsőségébe. Az apostol tehát azt tanítja: 1. Hogy ne vonakodjunk Krisztussal

szenvedni, mert a világ szenvedései nem hasonlíthatók össze a menny dicsőségével; és hogy csekély, mulékony szenvedésünkkel az életben, fölötte nagy boldogságra tehetünk szert a másikban. (Korint. II. 4, 17.) Azért mondja a tiszteletreméltó Beda (Serm. 18. de Sanct.): «Mégha egy ideig a pokol kínjait kellene is kiállanunk, mégsem kellene azt elviselhetetlennek tartanunk, ha általa megérdemelhetnők, hogy Krisztust az ő dicsőségében láthassuk és szentjeivel egyesülhessünk.» 2. Annak bizonyságára, hogy Isten gyermekeinek e megdicsőülése biztos, tanítja az apostol, hogy az egész természet, mely értelem nélkül való és így sokkal alacsonyabb rendű, mint az ember, várja ezen megdicsőülést. A természet ugyanis most az ájulás, borzadás, fájdalom, halálos gyötrelem és «mulandóság» állapotában van, úgyhogy gyakran a legszebb és legártatlanabb, melyet magában foglal, megsemmisül. De eredetileg Isten a természetet nem így alkotta, mondja a Szentírás: «A halált nem Isten teremtette és ő nem is örvend az élők vesztén.» (Bölcs. 1, 13.) Ez az emberek vétke folytán jött a természetre, melyet az emberiség büntetéséül Isten megátkozott. De a világ nem fog mindig így maradni; Isten az átoktól föl fogja menteni és megdicsőíti, de csak akkor, ha a megváltott emberiség Isten gyermekeinek szabadságába, az örök boldogságba bement. «Akkor — mondja aranyszájú szent János — nem lesz mulandó, hanem a feltámadt test szépségét utól fogja érni. Valamint mulandó lett, midőn te halandóvá lettél, úgy követni fog téged halhatatlanságodba is. Valamint egy királyi herceg dajkája, midőn neveltje uralomra jut, boldogan örvendhet, úgy van a teremtéssel is. Ha azonban a mindenség, mely te miattad van, megdicsőülést remél, annál inkább kell neked remélni, mert hiszen az egész mindenség a te kedvedért fog részesülni ezen javakban. Az emberek, ha fiúknak nyilvánosan fénnyel kell megjelennie, tiszteletére rabszolgáikat is nagyobb pompával öltöztetik: így Isten is gyermekei dicső szabadságára a mindenséget halhatatlansággal ruházza fel.»

Fohász. Ó Uram! mikor szabadulunk meg bűnös testünk bilincseitől, hogy ama kimondhatatlan dicsőségben részesülhessünk, melyet gyermekeidnek készítettél és mely minden más teremtményedre kiárad? Ki képes elég forrón vágyódni ezen dicső szabadság után és azt keresni, mely minket nagy inségtől és számos kísértésektől fog megszabadítani? De mi ezt nem tesszük, mert még igen földies érzésűek vagyunk és mert testünket nem mint ellenségünket, hanem mint jóbarátunkat tekintjük, kihez egész gyöngédséggel vonzódunk és akit ápolunk s tőle mit sem tagadhatunk meg. Engedd, ó Úristen! hogy inségünk súlyát érezzük s ez bennünket arra indítson, hogy az attól való megszabadulás után szívből sóvárogjunk.

Evangélium. *(Szent Lukács 5, 1—11.)*

Az időben, midőn a sereg hozzá tódult, hogy az Isten igéjét hallgassa és ő a Genezáret tava mellett áll vala; láta a tó szélén két hajót állani, míg a halászok kiszállottak, és mossák vala hálóikat. Bemenvén tehát egyik hajóba, mely Simoné volt, kéré őt, hogy vigye egy kissé beljebb a parttól; és leülvén, tanítá a hajócskából a sereget. Amint pedig megszünt szólani, mondá Simonnak: Evezz a mélyre, és vessétek ki hálóitokat a halfogásra. Felelvén Simon, mondá neki: Mester! egész éjszaka fáradozván, semmit sem fogtunk; de a te szavadra kivetem a hálót. És miután ezt megtette, a halaknak oly bő sokaságát rekeszték be, hogy szakadoz vala hálójuk. Intének tehát társaiknak a másik hajóban, hogy jöjjenek segítségükre. És menének és megtölték mind a két hajócskát, úgyhogy csaknem elmerültenek. Látván ezt Simon Péter, Jézus térdeihez borula, mondván: Menj ki tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram! Mivelhogy félelem fogta el őt és mindazok s akik vele voltak, a halfogás miatt, melyet csináltak vala; hasonlóképen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, kik Simon társai valának. És mondá Jézus Simonnak: Ne félj! ezentúl már embereket fogsz. S kivonván hajóikat a szárazra, és elhagyván, mindenüket, követték őt.

Miért szállt Jézus hajóra?

Mert nagyon sok nép volt a parton és a földszoros nagyon kicsi volt. Hogy tehát mindnyájan hallják őt, beszállt egy hajóba és onnan, mint egy szószékről, tanította a népet.

Mit tanulunk a néptől, mely Krisztushoz tódult, hogy Isten igéjét hallgassa?

Hogy nekünk is szintén nagy buzgósággal kell Isten igéjét hallgatnunk; mert az ember ezáltal lelkének életet szerez (Máté 4, 4.) és üdvösséget.

Miért tanított Krisztus Péter hajójából?

Péter hajóját azért választotta, hogy ezáltal kijelentse, mikép őt csak *azon* egyházban találhatjuk fel, melynek főnökéül Pétert tette; (Ján. 21, 15.) s hogy ennélfogva az emberek a keresztény hitnek igaz és tiszta tanítását, a valódi szentségeket és igazi pásztori hivatalt csak ezen egyházban találhatják föl. Ámbár elejétől fogva sok zivatar és üldözés támadt ezen hajócska vagyis az egyház ellen s ezentúl is fog támadni: az azért még sem fog — Krisztus igérete szerint — soha elsüllyedni. (Máté 16, 18.)

Tanít-e még Krisztus most is ezen hajócskából?

Igenis; és pedig helytartója a pápa, továbbá a püspökök és a hitszónokok, mint segédek által, kikről (Luk. 10, 16.) azt mondja: «Aki titeket hallgat, engem hallgat». Azért mondja ezt is: «Én veletek vagyok a világ végezetéig».

Miért nem fogtak a halászok éjjel semmit, azután pedig oly sokat?

Mivel éjjel önszántukból halásztak, azután pedig Krisztus parancsára vetették ki hálójukat. Tanuljuk meg ebből, hogy mindaz, amit csupán emberi természetes indokoknál fogva teszünk, például, hogy az emberek tetszését megnyerjük és a Szentlélek ösztönzése nélkül, szóval, ha Isten nélkül cselekszünk, az, bármily jó legyen is magában, semmi érdemet nem szerez. De ha, mint Péter, nemcsak azt tesszük, amit Jézus parancsolt, hanem egyszersmind azért, mert ő parancsolta: akkor Isten tetteinket meg fogja áldani. Ha minden aggodalom nélkül, az Isten nevébe helyezett bizodalommal vagy Isten nevében és jószándékkal dolgozunk, akkor nem fogja megengedni soha, hogy fáradozásunk sikertelen legyen; s ha néha feledni is látszik minket, ezt azért teszi, hogy a másvilágon annál bővebb jutalmat adjon. Ha Isten már e földön megáldja fáradozásainkat, azért ne büszkélkedjünk, hanem, mint Péter, dicsérjük az Urat;

bontakozzunk ki mindinkább a föld és ennek javai iránt viseltető szeretetből s egyedül csak Istenhez ragaszkodjunk. Igy azután mindenkor újabb áldásaiban részesülünk.

Mit akart Jézus a bő halfogás csodájával?

1. Pétert és társait hitükben megerősíteni. 2. Még inkább magához akarta őket vonni; mert eddig, bár többször követték útjain, mégsem hagyták el egészen övéiket, hogy kizárólag neki szolgáljanak; ezen csoda után ezt is megtették. «Mindent elhagytak és követték őt», hogy ezentúl vele munkálkodjanak a megváltás művén. 3. A halfogással jelezni akarta hivatásukat; amint eddig halakat fogtak hálójukkal, úgy ezentúl embereket kell gyüjteniök Isten országába. «A hálók — mondja szent Ambrus — az igazság szavai, melyek az evangéliumi prédikációk szövetét is teszik, mellyel a lelkeket a sötétség öléből kihúzzák, őket az igazság napfényére hozzák, hogy mennybe vezessék. 4. Meg akarta őket erősíteni hivatásukra, amennyiben megmutatta nekik, hogy Isten országa körüli fáradozásaiknak bő eredménye lesz, épúgy, mint az ő parancsára történt hálókivetésnek. 5. Végre meg akarta őket tanítani arra, hogy ezen eredmény nem az ő erejüktől várható, hanem függ azon bizalomtól, mellyel hatalma, neve iránt viseltetnek.

Mit tanulunk abból, hogy a halászok ily készek voltak a hálót még egyszer kivetni?

Megtanuljuk belőle, hogy nem kell csüggednünk, ha fáradozásaink sikerét nem látjuk azonnal; hanem inkább kezdjük Isten nevében törekvésünket újra s így azután biztosak lehetünk áldásáról. Ezt főkép a hitszónokok, tanítók, szülők stb. jegyezzék meg, hogy ne resteljék hálójukat kivetni vagyis alárendeltjeiket tanítani, inteni és megfeddni, még akkor sem, ha ezek szavukra figyelni s magukat ahhoz tartani vonakodnak. Egykor talán igyekezetükben mégis szerencsések lesznek és a rájuk bizottakat megnyerhetik az ég számára.

Mit jelent az, hogy az apostolok társaikat segítségül hívták?

Ezzel példát adtak nekünk arra, hogy a hitszónokokat és lelkiatyákat imádság, bőjtölés, alamizsna s egyéb jócselekedetek által, főképen pedig az adott jó példák erejével gyámolítsuk a bűnösök megtérítésében, mivel ez általában érdemes, sőt isteni mű. (Zak. 5, 20.)

Miért választott Krisztus szegény és tudatlan halászokat apostolokul?

Hogy tanának és egyházának alapítása és terjesztése ne lehessen

az emberi tanultságnak és hatalomnak tulajdonítani, hanem mindenki megismerje, hogy ez isteni hatalommal történt s ennélfogva a tan és az egyház maga is isteni. De megmutatja ezzel azt is, hogy minden ember, szegény és alacsony sorsú egyformán, hivatalosak az ő üdvösségére.

Mit tanulhatunk a mai evangéliumból?

Tanulhatunk *Krisztustól*, a *néptől* és az Úr *tanítványaitól*. *Krisztus* Urunk megmutatja nekünk 1. szívének szeretetét a lelkek iránt, amennyiben fáradtan is felhasznál minden alkalmat, hogy igazságát hirdesse és ezáltal az embereket megmentse. 2. Amennyiben ő, a világ ura, Pétert *kéri*, hogy a hajócskával a tengerre evezzen, megmutatja alázatosságát és leereszkedését, miáltal tanítványainak szívét megnyerni akarja. 3. Amennyiben csoda által bő halfogást ad, megmutatja, mily nagyon gondoskodik jó szíve övéinek még ideiglenes szükségleteiről is, ha bíznak benne és megtartják parancsait. — A *nép* arra tanít, miként kell nekünk is nagy buzgósággal Isten szavát hallgatnunk; mert egyedül ez mutatja meg az örök életre vezető igaz utat. — A *tanítványoktól* tanuljuk 1. hogy munkáinkban Isten áldását elnyerni igyekezzünk; mert minden Isten áldásától függ; 2. hogyha Isten nekünk valamit parancsol, engedelmeskedjünk és erősen bízzunk benne, hogy a kivitelhez erejét és malasztját nem fogja megtagadni; 3. hogy fáradozásaink szerencsés kimenetelét ne önmagunknak tulajdonítsuk, hanem Péterként alázattal térdeljünk le Isten előtt, valljuk magunkat méltatlanoknak kegyelmére és dicsőítsük őt.

Oktatás a jószándékról.

«Mester! egész éjtszaka fáradozván, semmit sem fogtunk, de a te igédre megeresztem a hálót.»
(Luk. 5, 5.)

Miben áll a jószándék?

Abban, hogy minden dolgainkat Isten nevében végezzük; épen úgy, mint Péter Krisztus parancsolatára s nevében vetette ki még egyszer a hálót.

Érdemszerző-e a jószándék?

Hogy a jószándék érdemszerző és Isten áldását nyeri meg számunkra, azt ezen bő halfogásból is látjuk. Mint az apostolok és

társaik, úgy mi is talán már itt a földön, de bizonyosan a másvilágon bő jutalmát vesszük, ha dolgainkat Isten nevében végezzük.

Kiknek kell főképen azon lenniök, hogy jószándékuk legyen?

Azoknak, akiknek egész élete sanyarú kézimunkával, folytonos betegeskedés közt vagy nagy szegénységben telik el; mert ha ezeknek nincs jószándékuk, akkor az örök életre nézve minden szenvedésük és fáradalmuk kárba vész, holott a jó szándék és béketűrés által nagy kincseket és érdemeket gyüjthettek volna maguknak.

Hogy kell magunkban a jószándékot felindítanunk?

Mindjárt reggel gondolatainkat, szavainkat és cselekedeteinket, keresztünket és szenvedéseinket s összes járás-kelésünket föl kell az Úristennek ajánlanunk: 1. *Hódolati* áldozatul, hogy t. i. ezzel megadjuk neki a tartozó hódolatot, tiszteletet és dicsőséget. 2. *Hála*áldozatul, hogy a nyert jótéteményekért neki hálát adjunk. 3. *Engesztelő* áldozatul, hogy ezzel a tulajdon s idegen bűnökért az isteni igazságnak eleget tegyünk. 4. *Kérő* áldozatul, hogy Krisztus érdemei által magunk és mások számára újabb adományokat és malasztokat nyerjünk; mivel a jószándéknál nem kell felednünk, hogy cselekedeteinket Krisztus cselekedeteivel s érdemeivel egyesítsük, mivel tetteink csak ezek által válnak érdemesekké. Egyszersmind óvakodnunk kell, hogy a reggel felindított jószándékot békétlenség vagy vétkes cselekedetek által meg ne rontsuk és meg ne semmisítsük, mivel a jószándék a bűnnel össze nem fér. Ezenfölül tanácsos a jószándékot naponkint többször, például az «Úr angyalá»-nál vagy ha valamely újabb munkába kezdünk stb. megújítani, körülbelül ilyen szavakkal: «Uram! a te kedvedért, Te éretted, mindent a te dicsőségedre; ugyanazon szándékkal, melyet ma reggel fogadtam, stb.» A jószándék felindításának módját a könyv végén lehet feltalálni. Iparkodjunk az olvasni nem tudókat is a jószándék felől oktatni s ezáltal magunkat az ő jócselekedeteik részesévé tenni.

Áhitatgyakorlat. Fordítsd, ó Úristen! szívemet a te szent parancsolataid követésére. Őrizz meg, hogy a bűn éjében ne dolgozzam, mert akkor cselekedeteimmel semmi érdemre se tennék szert. Segítsd egyszersmind az elüljárókat, szülőket stb., hogy isteni igéddel az embereket országodnak megnyerhessék és hozzád vezessék.

Oktatás pünkösd után ötödik vasárnapra.

A *misekezdetben* hívjuk segítségül Istent a pappal együtt mondván : «Hallgasd meg, Uram ! szómat, mellyel hozzád kiáltottam. Légy segítőm ; ne hagyj el engem és ne vess meg engem, én üdvözítő Istenem ! Az Úr világosságom és szabadulásom, kitől féljek?» (Zsolt. 26.) Dicsőség az Atyának stb. Amen.

Az egyház imája. Úristen ! ki a Téged szeretőknek láthatatlan javakat készítettél, oltsd be szíveinkbe a te szeretetednek érzelmét, hogy Téged mindenben és mindenekfölött szeretvén, igéreteidben, melyek minden vágyat fölülmúlnak, részesüljünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Péter ap. I. lev. 3, 8—15.)*

Szerelmesim ! Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, a testvériség szeretői, irgalmasok, szerények, alázatosak; nem viszonozván rosszat rosszal, sem szidalmat szidalommal, hanem inkább áldást mondván ; mert arra vagytok hivatva, hogy az áldást örökségül birjátok. Mert aki az életet akarja szeretni és jó napokat látni, fékezze nyelvét a rossztól és ajkai ne szóljanak álnokságot. Forduljon el a gonosztól és cselekedjék jót ; keresse a békét és kövesse azt. Mert az Úr szemei az igazakon és fülei az ő könyörgéseikre *hallgatnak ;* de az Úr haragos tekintete a gonosztevőkön.

És ki árthat nektek, ha a jónak buzgó követői lesztek? De ha valamit szenvedtek is az igazságért, boldogok vagytok. A félelem azoktól ne félemlítsen meg és meg ne háborodjatok.

Hogyan lehet és kell Krisztust szíveinkben megszentelnünk?

Úgy, ha őt szóval és tettel hirdetjük, vagyis ha hozzá és parancsolataihoz örökké hívek maradunk. Nevezetesen : ha a szent Péter által ezen leckében ajánlott erényeket gyakoroljuk ; mivel így Krisztust a neki legkedvesebb módon tiszteljük és másokat is arra buzdítunk, hogy hasonlóan tegyenek s jó példánkon fölbuzdulva a kereszténységet és annak szerzőjét, Krisztust tiszteljék és kövessék. Ezzel természetesen nemcsak másokat, de magunkat is megtiszteljük és megszenteljük s Istennek tetszésére, áldására és oltalmára méltókká válunk, úgy hogy habár a gonoszok jámborságunk miatt üldöznek is minket, félelemre azért még sincs okunk ; mert ha Isten velünk, ki támadhat ellenünk?

Fohász. Ó kegyes Üdvözítőm, Krisztus Jézus! engedd, hogy Téged erényeidben, nevezetesen az imádságban való buzgalomban, az embertársak iránt való könyörület, szerénység, alázatosság, türelem és ellenségeink szeretetében buzgón követhesselek s ezáltal Téged és magamat is megszentelvén, méltó legyek a te kegyes oltalmadra.

Evangélium.
(Szent Máté 5, 20—24.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Hogyha nem fogja fölülmulni a ti igazságtok az írástudókét és farizeusokét, be nem mentek a mennyek országába.

Hallottátok, hogy mondatott a régieknek: Ne ölj; aki pedig öl, méltó az ítéletre. Én pedig mondom nektek, hogy mindaz, aki atyafiára haragszik, méltó az ítéletre; aki meg azt mondja atyjafiának: raka! méltó a főtörvényszékre; aki pedig azt mondja: bolond! méltó a gehenna tüzére. Azért, ha ajándékodat az oltárra viszed, és ott eszedbe jut, hogy atyádfiának van ellened valamije: hagyd ott ajándékodat az oltár előtt és eredj előbb megbékülni atyádfiával, és akkor menj és ajánld föl ajándékodat.

Miben állott a farizeusok igazságossága?

Főképen abban: 1. hogy az isteni törvénynek csak külső szertartásait teljesítették buzgón, de nem törődtek a törvény szellemi

értelmével és így, bár a külső bűnöket kerülték is, a szívbelieket azonban nem vették figyelembe. Igy pl. az ötödik parancsot: «Ne ölj!» ők csak az emberölésre, agyonütésre vonatkoztatták és nem a haragra, gyűlöletre is. Igy táplálták szívökben a büszkeség, gőg, irígység, fösvénység, stb. rossz, romlott hajlamait és vágyait s gonosz és bosszús terveket szőttek az Úr és tanítványai ellen. 2. Sokat adtak a törvényeknek önmaguk által adott magyarázatára és vetekedtek ennek gyakorlásában, pl. hogy minden evés előtt meg kell mosni a kezet, de e mellett sokkal fontosabb parancsokat sértettek meg, pl. a felebaráti szeretetet és irgalmasságot. 3. Tettek jót is, de csak azért, hogy az emberek lássák, tiszteljék és dicsérjék őket, tehát hiúságból és büszkeségből, nem Isten iránt való szeretetből. Minthogy az ilyen igazság sok bűnnel jár, azért Krisztus a farizeusokat joggal nevezte képmutatóknak és csalóknak és azt mondta, hogy az ily igazság nem vezethet mennybe. Fájdalom! ily képmutatók köztünk keresztények közt sem hiányzanak. Hányan vannak, kik egész napokat töltenek a templomokban, igen gyakran gyónnak és áldoznak, mindennemű ájtatosságot végeznek, búcsúkra járnak, bőjtölnek, alamizsnát adnak, stb., de mindezt csak színeskedésből teszik és bensőleg hamissággal, ravaszsággal és álnoksággal vannak tele, mások jó hírének megrablói s számtalan más bűnnek rabjai. Ezen emberek ájtatossága és jámborsága nem egyéb farizeusi igazságnál.

Miben áll a keresztény igazságosság?

A keresztény igazságosság abban áll, hogy a keresztény 1. Isten és az egyház minden parancsát megtartja s azért nemcsak a bűnös cselekedeteket, hanem a bűnös gondolatokat és kívánságokat is kerüli. Isten szemében nem elég csak az emberek előtt igaznak, a «becsület emberé»-nek lenni, hanem szívben és titokban is Istennek tetszően kell élni. Ha tehát valaki nem is gyilkol, lop vagy fajtalankodik, de szívében gyűlölséget, irígységet, fösvénységet és tisztátalan vágyakat táplál, nem juthat a mennyek országába. 2. A kereszténynek nem szabad olyan jócselekedetek miatt, melyekre kötelezve nincs, elhanyagolnia azt, amire Isten vagy az egyház parancsai vagy állása kötelezik; nem szabad pl. alamizsnát adnia más tulajdonából; vagy urasága iránt való kötelmeit megsérteni. 3. A kereszténynek a jónál, amit tesz, csak Isten tetszését és dicsőségét, saját és felebarátja lelki üdvét szabad szem előtt tartania, nem pedig emberi dícséret után törekednie. E feltételek nélkül minden, bármily jónak látszó cselekedet is, csak magvától fosztott gyönyörű külhéj. Azonban még ennél is gonoszabbak azok, akik mit sem akarnak tudni semmiféle szent gyakorlatokról, gyónásról, áldozásról, bőjtről stb. s

akik még másokat is, ha Istennek tetszően élnek, nem restellenek álszentnek, szenteskedőnek csúfolni. Az ilyen embereknek nincs is semmi vallásuk és gonosz életmódjukat azáltal akarják szépíteni, hogy másokat rágalmaznak s a dolognak oly színt adnak, mintha minden, amit mások tesznek, képmutatás és babona volna. Ezeket, amennyire csak lehet, kerülnünk kell, hogy arcátlan beszédeikkel nehogy minket is megingassanak hitünkben.

Mint kell azt érteni, amit Krisztus a haragról és gyalázó szavakról mond?

Krisztus szavainak ez az értelme: Őseiteknek a pusztában Isten e parancsot adta: «Ne ölj!» E parancsolatot mestereitek egyedül a tettleg véghezvitt gyilkosságra szorítják és a gyilkost a hatóságnak átadják. Én pedig azt mondom nektek, hogy e parancs a felebaráti szeretetnek harag és gyalázás által való megsértését is tiltja, hogy tehát: 1. már az is, ki felebarátja ellen szeretetlenül haragot táplál, magára vonja az isteni ítéletet. Ily értelemben írja szent János (I. 3, 15.): «Mindaz, aki testvérét gyűlöli, emberölő». 2. Jézus tanítja, hogy szavakkal is súlyosan vétkezhetünk, ha haragból, gyűlöletből, bosszúvágyból beszélünk felebarátunk ellen s hogy ezen vétek még súlyosabb, mint csupán a benső harag. 3. Jézus két példát hoz a gyalázó beszédre, miáltal az ötödik parancs ellen súlyosan vétkezhetünk. A bűn súlya nem magukban a szavakban fekszik, hanem a gyűlöletes szándékban, hogy ezek által felebarátunknak kárt teszünk, avagy csak kívánunk is. «Raka» semmirekellő embert jelent, ki a tisztességes emberi társaságra méltatlan. Ily beszéd azonban, mely haragból, bosszúvágyból vagy gyűlöletből a felebarát kisebbítése céljából történik, súlyos bűn. Aki felebarátját nagyobb mértékben megbecsteleníti, aki őt különféle szitkok által, mint «te bolond» (azaz istentelen, elvetemült) jó hírétől és nevétől megfosztja, még súlyosabb bűnt követ el, sőt magát a valóságos gyilkosság veszedelmének is kiteszi. Mindezek a pokol büntetéseire válnak méltókká! Azonban miként a zsidóknál a gyilkosság büntetéseinek nemei különfélék voltak, mert míg a csekélyebbekre minden város törvényszéke, a súlyosabbakra csak a jeruzsálemi főtanács bírt elítélhetési joggal; a legsúlyosabbak pedig a gehennai völgyben (innét nyerte a pokol később nevét) történni szokott elégetések voltak: úgy a pokoli kínok nagysága között is lesz különbség, amint t. i. a bűnös a maga lelkiismeretét súlyosabb vagy csekélyebb bűnökkel terhelte.

Mikép kell a felebaráttal való kibékülésnek történnie?

1. *Gyorsan* történjék, mert az apostol mondja: «Ne nyugodjék

le a nap haragotok fölött». (Efez. 4, 26.) Ha azonban az, akit te megsértettél, mondja szent Ágoston, távol van és te nem juthatsz könnyen hozzá, akkor kötelezve vagy bensőleg kibékülni vele, azaz Isten előtt megalázni magadat, bocsánatért könyörögni és erősen feltenni magadban, hogy felebarátoddal, mihelyt lehetséges, kibékülsz. De ha jelen van és könnyen feltalálhatod, menj el hozzá vagy ha ő megsértett, bocsáss meg neki szívből. 2. A megbocsátás legyen *őszinte*, nem látszólagos, mert Isten szívedbe lát; 3. legyen *tartós*, mert ha nem az, akkor kételkedni lehet, vajjon őszinte volt-e?

Krisztus ezen parancsától, hogy áldozat előtt ki kell békülnünk ellenségeinkkel, származik azon szokás, hogy régente a szent misében áldozás előtt a hívők megcsókolták egymást. Ünnepi nagymisék alkalmával a papok és szerpapok még ma is teszik ezt.

Bűn-e minden harag?

Nem; csak az bűn, melyben embertársunknak testét, jó hírnevét vagy vagyonát illetőleg rosszat kívánunk vagy azt valóban véghez is visszük, vagy őt oly szitkokkal illetjük, melyek jó hírnevét megsértik s ő fölháborodik és szomorú lesz. Aki tehát mások hibái és kicsapongásai, mások bűnei s vétségei ellen kikel, részint mivel azt hivatala hozza magával (mint ez a szülőkre, elüljárókra s nevelőkre nézve az eset); részint mivel őt annyi bűn és ocsmányság látása az emberek közt elszomorítja: az ilyen haragra gerjedő nem vétkezik, sőt inkább dícséretes és szent dolgot mível, amiben neki maga Krisztus és az apostolok is mintául szolgálnak. Azért mondja szent Gergely: «Tudni kell azt, hogy más harag az, melyet a türelmetlenség gerjeszt és más az, melynek az igazság iránt való buzgóság az oka. Az a bűnből, ez pedig erényből származik.» Aki tehát az igazság miatt gerjed haragra, nem vétkezik, hanem dícséretes és szent dolgot végez; mert Krisztus is haragra gerjedt a templomot megszentségtelenítő árusok és vevők ellen; Pál a bűbájos Elymás ellen (Apost. csel. 13, 8.) és Péter Ananiás és Szafira (Ap. csel. 5, 3.) csalárdsága ellen. A haragnak tehát, hogy bűn nélkül való legyen: inkább igazságos és mások hibáit és botlásait helyrehozni törekvő, szeretetteljes buzgalomnak kell lennie, mintsem csupán büntetni, meggyalázni s magának elégtételt szerezni akaró türelmetlen bosszúvágynak. S épígy áll a dolog a szidalmakkal is; ha általuk javítani akarunk, akkor használatuk nem vétek.

Egyébiránt szalézi szent Ferenc tanácsa szerint a legjobb minden haragtól tartózkodni s ha másokat csakugyan meg is kell fenyíteni, ezt inkább szeretetteljes, mintsem haragos buzgósággal tenni. Mivel nálunk ritkán ment a harag minden bűntől; és mert szeretettel

és kegyességgel mindenkor többre megyünk, mint haraggal és szigorúsággal. Avagy mikép javíthatna meg másokat egy eszeveszetthez vagy vadállathoz hasonló haragos ember, miután saját bosszús indulatát sem képes zabolázni? Azért mondja a bölcs (Sirák f. 4, 35.) is: «Ne légy, mint az oroszlán házadban, felforgatván háznépedet és elnyomván az alattvalókat». És a szelíd szalézi Ferenc: «A keserű komolyság csak rosszakat szül; ugyanazért a büntetéseket, mint igen nehéz emésztésű étkeket, a szeretet tüzében jól meg kell főzni előbb, hogy élességüket elvesztvén, szívesebb fogadtatásra találanak és a kívánt sikerrel járjanak».

Miért szükséges az áldozat felajánlása vagy más jócselekedet gyakorlása előtt embertársunkkal kibékülni?

Mivel áldozatunk vagy egyéb jócselekedetünk nem lehet Isten előtt kedves, ha felebarátunkkal ellenségeskedésben, haragban és civakodásban élünk, minthogy ezáltal egészen az ő akarata ellen cselekszünk. Bár jegyeznék ezt meg maguknak azon keresztények, akik gyónni s áldozni mennek a nélkül, hogy megbántóiknak megbocsátanának vagy azoktól, akiket megsértettek, bocsánatot kérnének. Tudják meg, hogy bűneik bocsánata helyett méltatlan gyónásuk által csak újabb vétkeket vonnak magukra s hogy a szent áldozásban ítéletet esznek.

Buzgó áhitat. Úristen! távolítsd el tőlem azon farizeusi vakságot, mely kötelességeit már teljesítettnek véli, ha az ájtatosság külső cselekedeteit véghezvitte, habár a belső megszentelésre nem is törekedett. Űzz ki szívemből minden vétkes haragot; adj ellenben a szent szeretetben való buzgóságot, hogy egyedül a te dicsőséged s saját és embertársaim lelkiüdve mellett buzgólkodjam. Engedd azt is, hogy mielőtt oltárodhoz lépek, elleneimmel mindenkor igazán kibéküljek, hogy áldozataim és más jócselekedeteim szent színed előtt mindenkor kedvesek legyenek. Amen.

Üdvös szerek a harag ellen.

1. Első és legjobb szer a harag elfojtására az alázatosság. Amint a kevélyek között mindenkor versengések vannak (Példabeszédek 13, 10.), úgy ellenben az alázatosak mindenkor nyugodtak, szelídek és türelmesek. 2. Hogy pedig ily alázatosak, szelídek és türelmesek legyünk, csak Krisztus példáján kell többször elmélkednünk, aki, noha semmi bűnt sem követett el, sem szájában csalárdság nem

találtatott) Péter I. 2, 22.), mégis a bűnösök részéről oly nagy üldöztetést, gyalázatot és gúnyt szenvedett (Zsid. 12, 2.) a nélkül, hogy a gyalázatot valaha gyalázással viszonozta s temérdek fájdalmainak dacára valaki ellen bosszút forralt volna. Méltán mondja azért nekünk: «Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű». (Máté 11, 29.) Mily illetlen tehát a keresztényekhez, akik e szelíd tanító tanítványai kívánnak és tartoznak lenni, ha oly haragosak és bosszúvágyók, ha dühös oroszlánok módjára viselik magukat, holott az Isten bárányának teste és vére táplálja őket; ha legkevesebbet sem akarnak szelíden tűrni, holott bűneik által oly sokat vétettek és a béketűrés által az érdemlett büntetés súlyától oly könnyen megszabadulhatnának! 3. Hathatós szer a harag ellen saját vétkeink meggondolása s az ítélet felől való megemlékezés s az utóbbitól való félelem is. Gondoljunk csak rá, mily nagy a mi saját tartozásunk is Isten iránt s hogy minden bűneink arányos büntetést érdemelnek; gondoljunk a pokolra s ennek örökkétartó büntetéseire és kínjaira, akkor az azoktól való félelem a harag indulatján bizonyosan erőt fog venni. 4. További óvószerül szolgálhat, ha mindjárt reggel átgondoljuk mindazt, ami talán a nap folytában haragra ingerelhet minket s magunkat ellene azon erős szándékkal fegyverezzük föl, hogy Isten szereteteért mindent békével akarunk eltűrni; s ha csakugyan olyasvalami adja elő magát, ami haragra indíthat, mindaddig nem szólunk vagy nem cselekszünk semmit, valamíg fölgerjedésünk tart, hanem indulatunk lecsillapultáig következő vagy hasonló gondolatokat forgatunk elménkben: «Mily nagy bűnt követek el haragom által! S vajjon mit fogok vele nyerni? Nem teszem-e magamat ezáltal nevetségessé s nem ártok-e egészségemnek? Mert mind a tapasztalás, mind a Szentírás erősíti, hogy a harag megrövidíti életünk napjait (Sirákf. 30, 26.) s hogy az esztelent megöli a méreg. (Jób 5, 2.) Ilyen gondolatokkal talán époly könnyen elfojthatjuk haragunkat, mint ezt Augusztus császár a görög abc elmondásával tette. (Plut. in Apophth.) 5. A haragot magát is használhatjuk a harag és más vétkek ellen óvszerül. Nazianzi szent Gergely mondja, hogy: Miután a harag a természettől az erény eszközéül adatott, ennélfogva azzal nem mint a bosszú, hanem mint az erény eszközével kell élnünk. Bosszankodjunk tehát restségünk és hanyagságunk felett, ha buzgók és nagylelkűek, mértékletlenségünk fölött, ha szelídek és türelmesek akarunk lenni. Ez azután szent harag lesz, mely által magunkon uralkodni fogunk és azon nyugalmat és biztos csendet nyerjük el általa, mely egy folytonos vendégséghez hasonlítható. (Példab. 15, 15.) Igenis, ezáltal nagyobb hősök leszünk a városok meghódítóinál. (Ugyanott 16, 32.) 6. Az is elrettenthet a

haragtól, ha valamely haragos ember magaviseletét elképzeljük. «A haragos — mond aranyszájú szent János — olyan, mint a részeg. Arca felduzzad, szava hevessé lesz, szemeit a vér futja el, értelme elhomályosodik, ítélete eltompul, nyelve remeg, szemei kápráznak, füleivel nem hall jól; miután a harag még jobban elnyomja agyvelejét, mint a részegség s a lélekben oly vihart és háborgást idéz elő, melyet nem lehet többé lecsillapítani.» Végre a legszükségesebb eszköz a szelídség és béke malasztjáért való buzgó imádság; mert természetünknél fogva igen bajos, sőt lehetetlen türelmeseknek lennünk, Isten kegyelme azt mégis nemcsak lehetővé, hanem könnyűvé is képes tenni.

Oktatás pünkösd után hatodik vasárnapra.

A *misekezdet* a 27-ik zsoltárból van véve és az Isten hatalmas és kegyes oltalmában bízó lélek imája: «Az Úr népének erőssége és oltalmazója az ő Fölkentje üdvének. Tartsd meg, Uram, a te népedet és áldd meg örökségedet; és igazgasd őket mindörökké! Hozzád kiáltok, Uram, én Istenem, ne légy hallgatag irántam! netalán ha hallgatsz, hasonló legyek a sírgödörbe lemenőkhöz.» Dicsőség az Atyának stb. Amen.

Az egyház imádsága. Hatalmasságnak Istene! kinek sajátja minden, ami legjobb, oltsd szívünkbe szent nevednek szeretetét és neveld mibennünk a te szolgálatodban való buzgalmat, hogy ami bennünk jó vagyon, általad gyarapodjék s ami gyarapodott, az ájtatosság gyakorlásával megőriztessék. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki él stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a róm. írt lev. 6, 3—12.)*

Atyámfiai! Mind, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg? Eltemettettünk tehát vele együtt a halálba a keresztség által, hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból, épúgy mi is éljünk új életet. Ha ugyanis egybenőttünk vele halálának hasonlatosságában, úgy majd a feltámadásában is. Tudjuk azt, hogy a mi régi emberünk azért feszíttetett meg vele együtt, hogy a bűn teste lerontassék, s ne szolgáljunk többé a bűnnek. Mert aki meghalt, az felszabadult a bűn alól. Ha tehát meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy Krisztussal együtt élni is fogunk, mert tudjuk, hogy Krisztus, miután feltámadt halottaiból, már nem hal meg, s a halál többé nem uralkodik rajta.

Mert halála egyszer s mindenkiért való halál volt a bűnnek ; az élete azonban élet az Istennek. Ekként ti is úgy tekintsétek magatokat, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

Mit tanít e helyen az apostol?

Azt mondja, hogy mindnyájan, akik Krisztus titokteljes testének tagjaivá lettünk, halálának hasonlatosságára kereszteltettünk ; mivel a keresztség által teljesedett bennünk úgy jelképileg, mint hatására nézve is az, amit Krisztus Urunk halála példázott. Mert Krisztus Urunk kínszenvedése és halála nemcsak oka lett megigazulásunknak, hanem annak némileg előképe is volt. Jelentette t. i. a vétkekkel terhelt régi ember halálát és elvesztét, mint ahogy Krisztus halála által halandó életét bevégezte. Azonban nemcsak halála, de eltemettetése, feltámadása és mennybemenetele is jelképezi azt, ami megigazulásunk alkalmával történik ; mert valamint Krisztus el lett temetve, de feltámadt az örök életre és mennyekbe fölment : úgy a keresztség minket is eltemet (az apostol itt a keresztelendők vízbemerítését érti, mi hajdan divatozott), azután pedig a sírból újra kijövünk, hogy Krisztussal éljünk és ezen Istennek tetsző életben örökre megmaradjunk. Ebből azonban az is következik, hogy a keresztség fölvétele után meg kell változtatni életünket. Nem kell azon régi bűnös embert, kit Krisztussal jelképileg fölfeszítettünk, megöltünk és eltemettünk, ismét föltámasztanunk, hanem inkább keresztre feszítsük és sanyargassuk, hogy minden egyes tagjával, azaz minden kívánságaival együtt, minők a paráznaság, tisztátalanság, fajtalanság stb. (Kol. 3.), igazán megsemmisítvén, valóban olyan életet éljünk, mely reményt nyujt, hogy Krisztushoz valamint a sanyarúságban, úgy a dicsőségben is hasonlók lehetünk.

Fohász. Ó Jézusom ! remélem, hogy keserű szenvedéseid érdemei által a bűn halálából feltámadtam ; add tehát kegyelmedet, hogy mikép te nem fogsz többé meghalni, hanem Istenért élsz, úgy én se haljak meg többé a bűn által, hanem parancsod szerint csak Istenért éljek. Amen.

Evangélium. *(Szent Márk 8, 1—9.)*

Ama napokban, midőn ismét nagy sereg vala együtt és nem volt mit enniök, magához hívván tanítványait, mondá nekik : Szánom a sereget, mert im már három napja tartanak velem, és nincs mit enniök ; és ha étlen bocsátom haza őket, ellankadnak az úton, mert némelyek közülök messzünnen jöttek. Felelék neki az ő tanítványai: Honnan elégíthetné ki az ember ezeket kenyérrel itt a pusztában?

És kérdé őket: Hány kenyeretek vagyon? Azok pedig mondák: Hét. Erre parancsolá a seregnek, hogy telepedjék le a földre. És vevén a hét kenyeret, hálát adván, megszegé és tanítványainak adá, hogy eléjök tegyék; és a sereg elé tevék. Egy kevés halacskájuk is vala; azokat is megáldá, és eléjük tételé. És evének és jóllakának. És a megmaradt hulladékokból hét kosárral szedének fel. Valának pedig, akik ettenek, mintegy négyezeren. És elbocsátá őket.

Miért mondja Krisztus: «Szánom a sereget»?

Hogy Istennek az emberek iránt való irgalmát kimutassa s még inkább bebizonyítsa azt, mit ő Máté 6, 33. tanított (l. a pünkösd után tizennegyedik vasárnapra rendelt evangéliumot): hogy t. i. azoknak, akik mindenekelőtt Isten országát és annak igazságát keresik, a többi, még ha nem kérik is, hozzá adatik; mert Krisztus Urunkhoz a nép közül senki se folyamodott élelemért és ő mégis gondoskodott róluk.

Miért mondja Jézus: «Immár harmadnapja vannak velem»?

Ezzel arra akar minket tanítani, hogy Isten az ő szolgálatára fordított minden napot és órát számba vesz s azokért bő jutalmat ad.

Jegyzet. Ma a bőjt negyedik vasárnapjára való evangélium fölött tartott oktatást is lehet olvasni (226. l.), mely Krisztus hasonló csodatettéről szól.

Oktatás az egyházi áldásról és szentelésekről.

«Azokat is megáldá.» (Márk 8, 7.)

Az *áldás* igen régi szokás, melyet úgy az ó-, valamint az újszövetségben is maga Isten szentesített. Isten a világ kezdetekor megáldotta minden teremtményét, melyet alkotott (Móz. I. 1, 22.), nevezetesen az embert (u. o. 1, 28. 9, 1. és 25, 11.); s midőn a mózesi isteniszolgálat különféle szertartásait a papoknak előadta, megparancsolta, hogy nevét Izrael népe fölött hívják segítségül és adjanak ezen népre áldást; s egyszersmind megigérte, hogy a papok áldását a magáéval fogja megerősíteni. (Mózes IV. 6, 23.) Azonfölül megparancsolta, hogy ünnepélyesen megszenteljenek mindent, ami az isteni tiszteletre szolgált. (Móz. III. 8.) Krisztus pedig a kenyereket és halakat áldotta meg; továbbá az utolsó vacsorán a kenyeret, bort áldásával a maga testévé s vérévé változtatta. (Máté 26, 26.) Emmausba menő tanítványaival is áldással ismertette meg magát (Luk. 24, 30.); valamint mennybe is apostolait megáldva szállott fel (u. o. 51. v.). Ezen fönséges bibliai példák következtében az egyháznál ma is szokásban vannak az áldások és szentelések. Az áldások által Istent az egyház nevében arra kérjük, hogy Krisztus érdemei s a szentek könyörgései által méltóztassék valamely személyre vagy dologra áldását adni. A szentelések által pedig az isteni szolgálatra szánt tárgyakat a többiektől elkülönítjük, magasztosabbakká tesszük. Igy tehát emberek, gyümölcsök, kenyér, bor, házak, hajók, szántóföldek stb. megáldatnak; a templomok, oltárok és több effélék pedig megszenteltetnek; bár e két szent szokás gyakran össze is olvad.

Minő erővel bírnak az áldások?

Meg kell különböztetni a személyekre adott áldást attól, melyben a tárgyak részesülnek. A személyek megáldásának főbb hatásai ezek: 1. A bocsánatos bűnök elengedése. 2. A jóra ébresztő s megelőző malasztban való részesülés. 3. A büntetéstől való feloldás. 4. A rossz lélek elűzése. Végre 5. az egészség és más hasonló adományok közlése. A tárgyak megáldásának célja: azokat az ördög befolyása alól elvonni, hogy azokkal, mint minket bűnre ingerlő eszközökkel, vissza ne élhessen; sőt inkább általuk mi Isten áldásaiban testi s lelki javunkra részesülhessünk; vagyis, hogy többé ne szolgáljanak veszedelmünkre, hanem inkább üdvösségünk eszközeivé legyenek és a gonosz ellenség ellen oltalmat nyujtsanak.

Mivel magyarázhatjuk az áldások ily nagy hatását?

Minthogy az áldások nem egyebek imádságoknál, melyeket Istennek az egyház nevében felajánlunk, hogy szeretett Fiának érdemei s a szentek esedezéseinél fogva bizonyos személyeket vagy tárgyakat megáldani s azok használatát testünkre és lelkünkre nézve ártalmatlanná tenni kegyeskedjék, azért bizonyosan nagy erővel kell bírniok arra, hogy általuk a kért isteni malasztot valóvan megnyerhessük. Mert Krisztus maga mondotta (Máté 18, 19.): Ha ketten közületek egy értelemben lesznek a földön bármiféle dolog kérésében, az megadatik nektek Atyámtól, ki a mennyekben van. Ezalatt azonban Jézus csak az egész egyház nevében tett könyörgést értette. S mit nem ajándékozna nekünk Isten, miután szent Fia eltörülvén a keresztfán bűneinket, Isten gyermekeinek jogaiba ismét visszahelyezett minket? Bizonyos tehát, hogy a megáldott és megszentelt személyek és tárgyak Isten áldásában valóban részesülnek is. Egyébiránt magától értetődik, hogy ez a személyeket illetőleg csak akkor történik, ha Isten áldásának sikerét vétségeik által nem akadályozzák, hanem inkább ájtatosság, hit, remény és Istenbe helyezett bizodalmuk által arra magukat méltókká teszik; valamint kétségtelen az is, hogy a megszentelt és megáldott tárgyak csak úgy válnak hasznunkra, ha azon szándékkal használjuk, melyre azokat az egyház fölszentelte és megáldotta. Nevezetesen, ha azok Isten iránt való hálára s általában a jóban való buzgóságra, a gonosz lélek és annak kísértései ellen folytatott bátor küzdelemre emlékeztetnek és buzdítanak. A mondottakból az is kiviláglik, mily tisztelettel illik a szentelt és megáldott tárgyak iránt viseltetni.

Melyek a legnevezetesebb áldások és szentelések?

A pápa, a császárok és királyok koronázása, a gyermekágyasok fölavatása, a szentolajok szentelése, a keresztvíz, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján a gyertyák, hamvazószerdán a hamu, virágvasárnapon a barkák, nagyszombaton az új tűz, Mária mennybemenetelekor a füvek, vasárnapokon a só és víz szentelése; a templomok, oltárok, harangok szentelése, a temetők, a sz. János napi bor, az eledelek megáldása húsvétkor, a búzaszentelés és még több más.

Mi célból szentelik meg a vizet?

E cél eléggé kiviláglik a megszentelő pap által mondott imákból. A pap ugyanis azért könyörög, hogy méltóztatnék azt Isten az ő mennyei erejével megáldani, hogy annak használata a sátán minden incselkedését megszégyenítse, mindennemű testi szenvedést elhárítson és a lelket malasztokkal ruházza föl; hogy minden vele

meghintett tárgyat megtisztítani és megszentelni s mindent, mi az emberek kárára szolgálhat, eltávolítani kegyeskedjék. «Ne ereszkedjék itt le» — imádkozik a pap — «a ragályos járványok lehellete, se az ártalmas gőzökkel terhelt lég, távozzanak a rejtekben leselkedő ellenségnek minden cselei; s ha valahol olyasmi találtatnék, ami vagy a lakosok biztonságát veszélyeztetné vagy nyugalmukat zavarná, mindaz fusson el ezen vízzel való meghintésre; hogy a kívánt jó és egészséges állapotot Isten nevének segítségül hívása által megnyervén, visszaállíttassék és fönntartassék». Ezután a pap hasonló imák közt szentelt sót vet a vízbe, újra ekkép imádkozván: «Félelemmel és alázattal esedezünk hozzád, Úristen! és kérünk Téged. kegyeskedjél ezen só- és vízből álló teremtményedre tetszéssel nézni s azt a te jóságod által megdicsőíteni és malasztod harmatával megszentelni, hogy ahol csak az el fog hintetni, ott a te szent neved segítségül hívása által a gonosz léleknek minden ellenséges megtámadása visszanyomassék és a mérges kígyó ijesztései messze el legyenek távolítva; a Szentléleknek pedig méltóztassék minket, kik a te irgalmasságodért esdeklünk, jelenlétével segíteni; a mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen».

Miért hinti meg a pap a népet szentelt vízzel vasárnap szentmise előtt és isteniszolgálat után?

1. Emlékeztetésül, hogy Isten színe előtt imádságainkban és az isteniszolgálatban tisztán és szentül tartozunk megjelenni. 2. Hogy emlékezzünk meg a szent keresztségről, melyben a víz megszentel bennünket, mintegy fölhivatván ezzel az ott nyert tisztaság megőrzésére vagy annak bűnbánattal való visszaszerzésére. 3. Hogy megemlékezzünk, mikép mi Krisztus szentséges vérével lettünk meghintve és megmosva. (Péter I. 1, 2. Jelen. 1, 5.) Ezért hinti meg a pap az oltárt is háromszor szentelt vízzel, mielőtt a nép megszentelése végett kifordulna; részint, hogy az oltáron végeztetni szokott szent titok iránt való hódolatát nyilvánítsa s ezáltal fölszólítson. hogy ezekben szenny nélkül és méltón kell részesülnünk; részint. hogy megvalljuk, miszerint minden megtisztulásnak csak az oltár által jelképezett Krisztus ad erőt. 4. Hogy a gonosz lélek inczelkedései, melyekkel az ájtatoskodni és Isten igéjét hallgatni akarókat nyugtalanítja és zavarja, megsemmisíttessenek. — Isteniszolgálat után pedig azért hinti meg a népet a pap vagy hinti meg magát mindenki távozásakor a szentelt vízzel, hogy ez részint intésül szolgáljon, miszerint a templomon kívül magánügyeinkben se feledkezzünk meg a tisztaságról és szentségről; részint, hogy Isten áldása legyen mindennapi foglalatosságainkon is s minden testi és lelki

rossztól megoltalmazzon. Ez az oka egyszersmind annak is, hogy otthon is tartunk és használunk szentelt vizet.

Mit kell tudnunk a harangszentelésről?

A harang fontos tárgy. Ott áll a magas tornyokba beépítve s mezőkön, erdőkön át küldi szózatát az emberek házaiba, hogy őket az isteniszolgálatra és imára felhívja. Ezért minden harangot, mielőtt a toronyba felhúznák, megszentelnek, mely szertartás alkalmával arra kérjük a Mindenhatót, hogy mindazokat, kik a harang szózatát hallani fogják, a bűntől visszariasztani, őket ájtatosságra s Isten dicsőítésére buzdítani s bennök a különféle alkalmakhoz képest megfelelő érzelmeket ébreszteni méltóztassék. Továbbá tekintve az ő szent Fiának érdemeit, kinek keresztje a harangon is látszik, a Szentlélek által az ördög hatalmát akadályozni s a kereszténytől minden veszedelmet, pusztító zivatarokat stb. elhárítani kegyeskedjék. A szentelés nevezetesebb szertartásai ezek: 1. A harangot szentelt vízzel megmossák; jeléül annak, hogy ha a harangot is meg kell mosni, mielőtt Isten szolgálatára avatják, nekünk még inkább szükséges tisztáknak lennünk, ha hozzá közelíteni s őt méltán dícsérni és imádni akarjuk. 2. Megkenik a keresztelendők olajával és krizmával, mely a Szentlélek erejét s Krisztus érdemeit jelenti. E tény int minket arra, hogy a malasztot és a Szentlélek erejét magunkban munkálni egész készséggel engedjük. 3. Megfüstölik tömjénnel; jeléül annak, hogy a szent élet illatának s az imában való buzgóságnak az Isten zsámolyához jóillatú s gyengéd füst gyanánt kell emelkednie. 4. Olvassák azt az evangéliumot, mely Jézusnak Márta és Mária testvérekhez való betéréséről szól; ami arra int bennünket, hogy az Isten igéjét oly buzgón hallgassuk, s az Úr asztalához oly készséggel járuljunk, mint aminővel a két jámbor testvér hallgatta Krisztust s minővel őt asztaluknál szolgálták és általa magukat az örök élet kenyerével tápláltatni engedték. 5. Több zsoltárt és imádságot mondanak, melyek azt jelentik, hogy Isten dícséretét élő harangok gyanánt szóval és tettel is hirdessük.

A harangszentelést néhol harangkeresztelésnek is nevezik, mivel ez is, mint a keresztség, vízzel való megmosás és kenés által történik, a harang valamely szentnek nevét nyeri s tanuk is vannak jelen. De természetesen azért itt tulajdonképeni keresztségről szó sem lehet, minthogy a földi lelketlen tárgyak benső malasztot és megszentelést nem nyerhetnek. Külön nevet pedig részint a többiektől való megkülönböztetés végett adunk a harangoknak, részint pedig azért, mivel intésük valamely szentnek szájából eredt mennyei fölhíváshoz hasonlít.

Oktatás pünkösd után hetedik vasárnapra.

A **misekezdetben** az egyház Isten dícséretére hív föl bennünket a 46-ik zsoltár ezen szavaival: «Minden nemzetek! tapsoljatok kézzel; örvendezzetek az Úrnak vigasság szavával! Mert az Úr fölséges, rettenetes; nagy király az egész földön.» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Úristen! kinek gondviselése intézkedéseiben csalhatatlan, alázattal kérünk, hogy tőlünk minden ártalmast eltávolítván, mindazt, ami javunkra szolgál, nekünk megadni méltóztassál. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a róm. írt lev. 6, 19—23.)*

Atyámfiai! Emberi módon fejezem ki magam testetek gyarlósága miatt. Amint ugyanis átadtátok tagjaitokat a tisztátalanság és gonoszság szolgálatába a gonoszságra, úgy adjátok most az igazság szolgálatába a megszentelődés végett. Mert amíg a bűn szolgái voltatok, szabadok voltatok ugyan az igazsággal szemben. De micsoda gyümölcsét kaptátok akkor? Most szégyenkeztek miattuk, mert halál a végük. Most azonban, miután felszabadultatok a bűn alól s Istennek szolgái lettetek: megvan a gyümölcsötök a megszentelődésre, aminek a vége az örök élet. Mert a bűn zsoldja a halál; az Istennek a kegyelme azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

Magyarázat. Pál mentegeti a «szolgák» és «szolgálni köteles» kifejezéseket. Használja — úgymond — e kitételeket, noha kissé kemények és a kereszténységre szorosan véve nem illők: úgy szólok, mint az emberek szokták magukat kifejezni; minthogy természetetek gyenge s az érzéki gondolkozásmód miatt annyira elfogultak vagytok, hogy ilyen hasonlatok árán kell titeket tanítani. Szándékom mindazáltal nem más, mint értéstekre adni, hogy most a bűntől föloldva és Isten szolgáivá fölavatva, olyan erővel kell az erényt követnetek, mint előbb a kicsapongásokat és törvényellenes tetteket kedveltétek. Ezáltal a világtól elszigetelve, Isten társai s az örök élet örökösei lesztek; valamint korábbi életmódotok által (lelki) halált érdemeltetek, melyre örök kárhozat következik. Mivel a bűn zsoldja a halál; az Isten malasztja pedig, vagyis az általa eszközölt igazulás, örök életet szerez Jézus Krisztusban, a mi Urunkban. Kövessük tehát az apostolnak ezen intését és ne csüggjünk oly tárgyakon, melyek csak a halál és örök kárhozat okai lehetnek számunkra.

Evangélium. *(Máté 7, 15—21.)*

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Óvakodjatok a hamis prófétáktól, kik juhok ruházatában jönnek hozzátok, belül pedig ragadozó farkasok; gyümölcseikről ismeritek meg őket. Vajjon szednek-e a tövisbokorról szőlőt, vagy a bojtorjánról fügét? Igy minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt terem. Nem hozhat a jó fa rossz gyümölcsöt, sem a rossz fa jó gyümölcsöt nem teremhet. Minden fát, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágnak és tűzre vetnek. Azért tehát gyümölcseikről ismeritek meg őket. Nem mindaz, aki mondja nekem: Uram, Uram! megyen be mennyek országába; hanem aki Atyám akaratját cselekszi, ki mennyekben vagyon, az megyen be mennyek országába.

Kiket ért ez evangélium hamis prófétáknak?

Legközelebb a farizeusokat és írástudókat, azután pedig mindazon hamis tanítókat is, kik szépen és látszólag alapossággal tudnak ugyan beszélni, de a testi vágyaknak és álszabadságnak hizelgő tanításukkal a halandók vesztére törnek. De bármennyire iparkodjanak is ravaszságukat az ájtatosság színével takarni s áltanításukat az

írás szavaiba burkolni, végre mégis mindkettő napfényre jön. Mert a rossz fának gyümölcsei rosszak és gonosz szívből csakhamar gonosz tettek is erednek ; ezek azután megmutatják, mit kell e prófétákról és szép beszédeikről tartani.

Kik játsszák ki magukat ilyeneknek?

1. A *világ*, mely tiszteletet s gazdagságot igér ; mégis végül minden érette véghezvitt fáradságot és munkát kudarccal és gúnnyal jutalmaz. 2. A kéjekkel és örömökkel kecsegtető *test*, mely végtére csak a nyugtalan és furdaló lelkiismeret szemrehányásait hagyja meg az ember számára. 3. Az *ördög*, ki hosszú életet és végre még a bűnbánatra is elegendő időt igér ; holott pedig a megátalkodott bűnösök sokszor életük derekán, hirtelen és minden valódi töredelem nélkül mulnak ki. 4. Minden *csábító*, mert csalfaságukat mindaddig az erény és becsület leplébe takarják, míg a vigyázatlan lelkeket hálójukba nem kerítik, kiket aztán különféle ocsmány és gonosz tettekre csábítanak. Az ilyen hamis próféták a legnagyobb kárt okozzák Krisztus hívő nyájában azáltal, hogy a vétkek mérgét a kéjek mézével édesítve, kicsapongásaiknak a megengedett mulatozás nevét adják stb. s így számlálhatlan lelkek hóhéraivá lesznek. Mindazok tehát, akiknek erényük s üdvük kedves, gondosan kerüljék őket. 5. Mindazok, kik a lelkipásztorok, szülőik, elüljáróik stb. jelenlétében jámboroknak és jó magaviseletűeknek színlik magukat, de mihelyt azok nem látják őket, vallástalan, istentelen beszédeket folytatnak, mindent, ami szent, gúny tárgyává tesznek, a jó és istenfélő embereket kinevetik s ezáltal gyakran sokakat, nevezetesen a kevésbbé értelmes és tanult embereket hitüktől és istenifélelmüktől megfosztják. Az ilyen embereket különösen a szülőknek és a cselédes gazdáknak kell jól szemmel tartaniok, alárendeltjeiket azok társaságától óvakodásra inteniök és ha szükséges, attól őket egész szigorúsággal el is tiltaniok : hogy ha gyermekeiket e gonoszak a kárhozat örvényébe taszítanák, ne kelljen a bűnsúly egy részét önmaguknak tulajdonítaniok.

Miről lehet az ilyen hamis prófétákat megismerni?

Cselekedeteikről ; mert egy rossz fa csak rossz gyümölcsöt hozhat. Ha tehát életüket vizsgáljuk, azt találjuk, hogy szívükben romlott, erkölcstelen színlelők, akik csak külsőleg látszanak szemérmeseknek. A tévedések hamis tanítóit és terjesztőit tehát részint ebből, részint céljaikból lehet megismerni, mely célok nem mások, mint minden isteni rendelet felforgatása s a féktelen testi vágyak és önkény uralomra juttatása.

Miért mondja Krisztus: «Szednek-e a tövisekről szőlőt?»

Ezzel azt jelenti, hogy az ily hamis tanítók és más efféle gonosz emberek, amíg rosszaságukban megmaradnak, jó gyümölcsöket nem hozhatnak.

Miért mondja Krisztus: «Minden jó fa jó gyümölcsöt terem»?

Ezzel azt akarja jelenteni, hogy a jámbor embert jó tetteiből ismerhetjük meg, mint a gonoszt is rossz cselekedeteiből. Azon gyümölcsök vagyis jó cselekedetek, melyeket a jó ember terem, a Szentlélek ama gyümölcsei, melyeket szent Pál (Galat. 5, 22. s köv.) elősorol, tudniillik: a szeretet, öröm, békesség, türelem, kegyesség, jóság, hosszantűrés, szelídség, hit, szegénység, megtartóztatás és tisztaság.

Mit nevez Krisztus rossz fának?

A gonosz embert, ki gonosz gyümölcsöket is terem, azaz cselekedetei rosszak. Szent Pál ezeket is előszámlálja: (Galat. 5, 19.) a paráznaság, tisztátalanság, szemtelenség, bujaság, bálványozás, bűbájoskodás, ellenségeskedés, viszálykodás, versengés, harag, veszekedés, visszavonás, pártütés, irígykedés, gyilkosság, részegség, tobzódás és ezekhez hasonlók.

Miért mondja Krisztus: «Minden fa, mely nem hoz jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzbe vettetik»?

Ezzel tudatja, hogy elkárhozásunkra elég a jócselekedetek abbanhagyása. Azért teszi hozzá: «Nem minden, aki mondja nekem: Uram, Uram! (tehát csak külsőleg és nem tettel is vallja magát szolgámnak) megyen be mennyeknek országába»; hanem aki hivatalának kötelességeit teljesíti s jótetteket gyakorolva, Atyám akaratának megfelel, aki tehát a mennyet megérdemli. Iparkodjunk azért, ó keresztény társak! mindenben teljesíteni az Isten akaratát; nevezetesen: végezzük mindennapi foglalatosságainkat jó szándékkal: akkor bizonyosan be fogunk jutni a mennyek országába.

Oktatás a jó cselekedetről.

Mik a jó cselekedetek?

Az embernek minden erkölcsi, az Isten akarata szerint véghezvitt tettei; vagyis mindazon cselekedetek, melyek Isten akaratához illők s azért Isten előtt is kedvesek s az ezekkel ellenkezők elhagyása.

Melyek a legjelesebb jó cselekedetek?

Az imádság, bőjt és alamizsnaadás. Itt azonban az imádság alatt az isteni szolgálathoz tartozó minden cselekedetet, bőjt alatt minden testi sanyargatást és indulataink zabolázását, az alamizsnaadás alatt végre az irgalmasságnak minden cselekedeteit kell értenünk?

Hányfélék az irgalmasság cselekedetei?

Kétfélék: testiek és lelkiek.

Melyeket nevezzük lelkieknek?

Azokat, melyek a lélek javáért történnek, úgymint: bűnösöket megfeddeni, tudatlanokat tanítani, kétkedőknek jótanácsot adni, élőkért és holtakért imádkozni, szomorúakat vigasztalni, a méltatlanságot békével tűrni, az ellenünk vétetteknek szívből megbocsátani.

Melyeket nevezzük testieknek?

Amelyek a test használatára vannak, t. i. az éhezőknek ételt, a szomjazóknak italt adni, a mezíteleneket ruházni, a foglyokat kiváltani, jövevényeknek szállást adni, a halottakat eltemetni. (Máté 25.)

Melyek a legnagyobb érdemüek?

Amelyeket minden emberi tekintet, önhaszonkeresés és dicsekedés nélkül, egyedül azon szándékkal viszünk véghez, hogy általuk Isten tetszését megnyerjük.

Mily hasznuk van az emberre nézve a jó cselekedeteknek?

Azok minekünk, épúgy mint a békével tűrt szenvedések és nyomorúságok, bűneink bocsánatára betudatnak. Ezt maga Krisztus tanítja a szegény Lázárról mondott példabeszédben; hol Ábrahám így szól a dúsgazdaghoz: «Minthogy Lázár oly sok nyomorúságot szenvedett életében, azért most megvigasztaltatik.» (Luk. 16, 25.) Még inkább áll ez az önként gyakorlott jó cselekedetekre, mint a kiállott bajokra, betegségekre és szenvedésekre nézve. De lehetetlen is jó cselekedetek nélkül Istennek tetszeni és üdvözülni.

Ki tanítja ezt?

Maga Krisztus Jézus, az Istennek Fia. Világosan szól: «Minden fa, mely nem hoz jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzre vettetik.» S azon evangéliumi szolga (Máté 25, 25. s köv.), aki a nyert talentumot nem tékozolta ugyan el, hanem csak nem használta jól és azt a földben

elásta, már ezért is a sötétségre jutott. Ezért iszonyúan csalódnak azok, akik azáltal is a mennybe jutni remélnek, hogy semmi rosszat sem tesznek. E tévedést aranyszájú szent János igen szépen megcáfolja, midőn így szól: «Ha neked olyan szolgád volna, ki ugyan nem volna rabló, sem torkos, sem iszákos, de szüntelen otthon heverve töltené a napot és azt, aminek végzésére felfogadtad, elhanyagolná, nem bottal fizetnél-e neki s nem üznéd-e el őt? Nem elég rossz-e: nem tenni azt, amit kötelességünk parancsol?... Igy az olyan keresztény is, aki ugyan rosszat nem mível, de jót sem tesz, már csak ennélfogva is eléggé gonoszul cselekszik és magát a mennyországtól megfosztja, mivel a mennyország az elvégzett munka jutalma: aki pedig nem dolgozott, jutalmat sem várhat.»

Oktatás rossz könyvek és iratok olvasása ellen.

«Őrizkedjetek a hamis prófétáktól.
(Máté 7, 15.)

Napjainkban a hamis tanok leginkább és legveszélyesebben könyvek, újságok, szóval a sajtó útján terjednek el. Minthogy az emberek igen sokat olvasnak és igen sok rossz könyv van, azért a hívő keresztény óvakodjék ezektől.

Mely könyvek és iratok rosszak?

1. Azok, melyek a katholikus hitigazságokat nyilvánosan tagadják és ezzel ellentétben hitetlen vagy téves tanokat tartalmaznak; 2. azok, melyek a keresztény igazságban és a katholikus egyházban való hitet aláássák az igazság elferdítése, hazug történetek, a keresztény ünnepek, szokások stb. kigúnyolása által; 3. azok, melyek a keresztény erkölcstant megtagadják, elferdítik és helyette erkölcstelen elveket állítanak fel; 4. azok, melyek vétkeket szépítenek, a szenvedélyeket fölkeltik, bizonyos rosszakat csekélységeknek állítanak stb. Vannak oly könyvek is, melyek magukban véve nem rosszak ugyan, hanem igazságot tartalmaznak és az emberek bizonyos osztályára, pl. a szaktudósokra nézve hasznosak is, de előadásuk módja miatt másokra nézve igen veszélyesekké válhatnak és azért az ilyen könyvektől tartózkodnunk kell.

Miért kell a rossz könyvek olvasásától őrizkednünk?

1. Mert alkalmat szolgáltatnak a hitben való kétkedésre, sőt a hitetlenségre is; vagy a keresztény erkölcsöktől elvonnak és min-

denféle bűnre vezetnek. Számtalan ember lett már a rossz sajtó vagy irodalom folytán hitetlenné és erkölcstelenné ; rossz beszédek elrontják a jó erkölcsöket is ; 2. mert a katholikus egyház ily könyvek olvasását határozottan tiltja ; 3. mert ily rossz könyvek, iratok, újságok stb. olvasása által azok terjesztéséhez is hozzájárulunk, amennyiben azokat megvesszük s ezáltal azokat pártoljuk ; 4. mert a rossz könyvek sohasem alkalmasak az ember valódi képzésére, hanem inkább a lélek romlására vezetnek.

Mikép vétkezhetünk ily rossz könyvekkel?

1. Az, ki rossz könyveket olvas, vétkezik, mert lelki mérget vesz magához ; 2. az is vétkezik, ki magában véve nem rossz könyveket, pl. regényeket olvas, de a mellett kötelességeit elhanyagolja, szívét elpuhítja és világi élvezetekkel elmámorosítja ; 3. az is vétkezik, aki istentelen, erkölcstelen könyveket ír, nyomtat, elad, elajándékoz vagy vigyázatlanul a házban fekve hagy ; így a vendéglősök is, akik vendégeiknek ily újságokat vagy lapokat adnak olvasásra.

Milyen elővigyázattal kell tehát a katholikus kereszténynek ily könyvekkel szemben lennie?

1. Sohase olvass olyan könyvet, melyről tudod, hogy rossz és az egyházi felsőség által tiltott ; 2. mihelyt észreveszed, hogy valamely irat rossz, ne olvasd tovább és ha tulajdonod, semmisítsd meg, nehogy később te vagy más kísértetbe jöjjön és elolvassa ; 3. ha kétségben vagy, vajjon valamely könyv jó vagy rossz-e, kérdezz meg e felől egy tapasztalt lelkészt ; 4. sohase végy könyvet kétes hírű házalóktól ; 5. különösen óvatos légy naptárak vételekor és kérdezd meg előbb lelkészedet ; 6. szülőknek és elüljáróknak nem szabad házukban tartaniok oly könyvet, melyről nem tudják biztosan, tartalmaz-e veszélyest vagy sem? 7. ha látod, hogy mások rosszat olvasnak, okosan és szeretetteljesen beszéld le őket erről ; 8. ne olvass túl sok szórakoztató könyvet ; a legtöbb nem ér semmit, képzeletedet haszontalan gondolatokkal töltik meg és eltompítják szívedet az épületes olvasmányok iránt ; 9. ha végre igazán valami ót vagy hasznosat akarsz olvasni, tanácskozzál előbb lelkiatyáddal vagy oly emberekkel, akiknek ítéletében megnyughatol ; 10. végre gyónásaidnál ne feledd el magadat ily rossz könyvek adására, vevésére nézve is megvizsgálni. Tudnod kell, hogy ily irányban is lehet súlyosan vétkezni és némely esetben a papnak a feloldozást is meg kell tagadnia tőled, ha nincs komoly szándékod megjavulni.

Áhitatgyakorlat. Őrizz meg, Uram! a hamis prófétáktól, a

tévtanítóktól, a világtól, a testi kívánságoktól, a sátántól és a csábító emberektől. Add szent malasztodat, hogy a Szentlélek azon gyümölcseit, azaz műveit cselekedjem, melyeket szent Pál előszámlál. Gerjeszd fel szívemet, hogy szenteid példáját követve, hitemet jó cselekedetek által ékesítsem s így a te mennyei Atyád akaratát teljesítvén, érdemessé váljak a mennyek országára.

Oktatás pünkösd után nyolcadik vasárnapra.

A **misekezdet** a 47-ik zsoltárból van véve s így hangzik : «Megemlékezünk Isten ; a te irgalmasságodról templomodnak közepette. Valamint a te neved Isten ! úgy dícséreted is a föld határáig ér ; igazsággal teljes a te jobbod. Nagy az Úr és igen dícséretes a mi Istenünknek városában, az ő szent hegyén.» Dicsőség az Atyának stb. Amen.

Az egyház imádsága. Uram ! kérünk, engedd kegyelmesen mindenkor csak azokról gondoskodnunk, amik igazak s azokat cselekednünk, hogy kegyelmed nélkül el nem lehetvén, szent akaratod szerint élhessünk. A mi Urunk Jézus Krisztus stb. Amen.

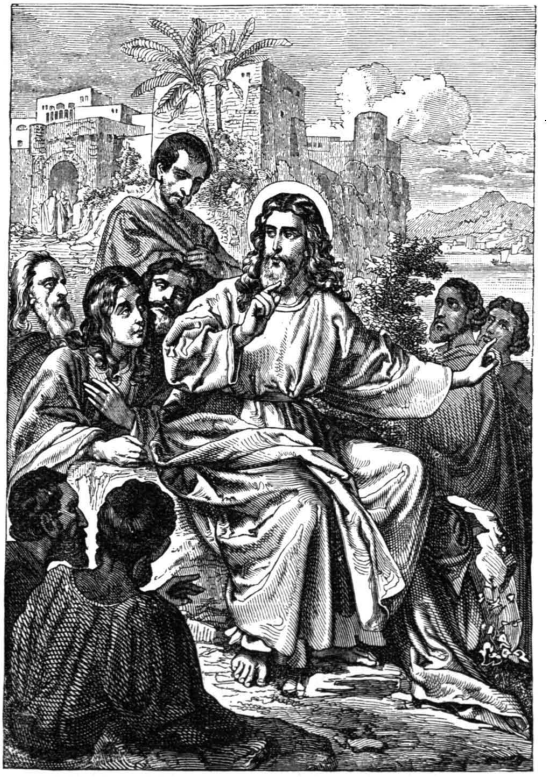
Szentlecke. *(Szent Pál ap. a róm. írt lev. 8, 12—17.)*

Atyámfiai ! Nem vagyunk a test lekötelezettjei, hogy a test szerint éljünk. Ha ugyanis a test szerint éltek, meghaltok, de ha megölitek a lélekkel a test cselekedeteit, élni fogtok. Mert akiket az Isten Lelke vezérel, mindazok az Istennek a fiai. Nem vettétek ugyanis a szolgaság lelkét, hogy ismét csak féljetek, hanem vettétek a gyermekkéfogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk : Abba ! (Atyánk !) Maga a Lélek tesz lelkünkkel együtt bizonyságot, hogy az Istennek a fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is : Istennek az örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei.

Kik élnek test szerint?

Akik a megromlott természet bűnös vágyait és kívánságait követik s ezzel magukat annak mintegy adósaiul ismerik el ; és így teljesítik a testnek azon cselekedeteit, melyeket előbbi vasárnapon (Galat. 5, 19. szerint) elősoroltunk. Az ilyen emberek nem hagyják magukat az Isten lelkétől vezéreltetni s kormányoztatni, azért nem is Isten fiai és nem is lesznek Istennek örökösei ; hanem inkább örökre el fognak kárhozni. Aki ellenben Isten lelkétől hagyja magát

vezettetni s lelkével a testet és annak vágyait megfeszíti, annak azon gyermeki bizodalom, melyet az Atya irányában érez és melynélfogva kiáltja: Abba! (Atya!) úgyszintén a Szentlélek bizonyságtételei is mondani fogják, hogy ő Istennek gyermeke s hogy annak örököse és Krisztusnak örököstársa is lesz. Vizsgáljuk meg magunkat jól, vajjon nem élünk-e mi is test szerint; s jövőre törekedjünk a testi s érzéki vágyakat imádság, bőjtölés stb. által megfékezni, hogy így Isten gyermekévé és örökösévé válhassunk.

Fohász. Erősíts meg, Úristen! hogy ne a test kívánságai szerint éljek; hanem inkább azoknak a te Szentlelked ereje által állhatatosan ellenálljak s megfékezzem, hogy örök halállal ne haljak meg.

Evangélium.

(Sz. Lukács 16, 1—9.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak e példabeszédet: Vala egy gazdag ember, kinek sáfára vala; és ezt bevádolták nála, hogy eltékozolja az ő javait. És előhíván őt, mondá neki: Mit hallok felőled? adj számot sáfárságodról, mert tovább nem lehetsz az én sáfárom. Mondá pedig a sáfár magában: Mit csináljak, mert uram elveszi tőlem a sáfárságot? kapálni nem bírok, koldulni szégyenlek. Tudom, mit tegyek, hogy mikor elmozdít a sáfárságból, befogadjanak engem házaikba. Magához híván tehát urának minden egyes adósát, mondá az elsőnek: Mennyivel tartozol uramnak? Az pedig felelé:

Száz csöbör olajjal. És mondá neki: Vedd elő adósleveledet, ülj le hamar, és írj ötvenet. Azután kérdé a másiktól: Hát te mennyivel tartozol? Az pedig felelé: Száz köböl búzával. Mondá neki: Vedd elő adósleveledet és írj nyolcvanat. És dícséré az Úr a hamis sáfárt, hogy eszesen cselekedett; mert e világ fiai okosabbak a maguk nemében a világosság fiainál. Én is mondom nektek: Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogy mikor elmultok, befogadjanak titeket az örök hajlékokba.

Kit jelent a gazdag ember?

Az Úristent; házi tisztje pedig az embert, kire Isten a test és lélek, a természet és kegyelem különféle javait bízta, tudniillik: tagjait, öt érzékét, az egészségét, testi erőt, szépséget, ügyességet, mások felett való uralmat és felsőséget, földi javakat, emlékezőtehetséget, értelmet és akaratot, hitet, Isten kegyelmét, a jó sugallatokat és értelmi fölvilágosításokat, a jótettek gyakorlására időt és alkalmat stb. E javakat Isten nem tulajdon gyanánt adja, hanem úgy, hogy azokkal neki szolgáljunk, vagyis hogy azokat saját és embertársaink üdvére használjuk: miértis, ha velük visszaélünk, azok miatt legszigorúbban számot fog tőlünk kérni.

Hogyan él vissza az ember e javakkal?

Ha azokat nem Isten dicsőségére, az ügyefogyottak és szűkölködők gyámolítására, az elnyomottak segedelmére, az igazságtalanság ellen való küzdelemre, nem a jónak előmozdítására és a lelkek üdvére, hanem vétkezésre, dőzsölésre, fényűzésre, mások elcsábítására fordítja.

Mi célból mondta Krisztus e hasonlatot?

Hogy minket megtérésre buzdítson; különösen pedig, hogy embertársaink iránt jótékonyságra s a szegények iránt bőkezűségre serkentsen. Amint azon házi tiszt igyekezett magának jóbarátokat szerezni, kik őt házukba befogadják, úgy kell nekünk is igyekeznünk az irgalmasság cselekedetei, nevezetesen az adakozás által jóbarátokat szerezni; hogy ők vagyis inkább az irányukban gyakorlott jótettek Istennél számunkra kegyelmet szerezzenek s ha majd a halál bennünket a gazdálkodástól el fog mozdítani (mi talán hamarább megtörténik, mintsem gondolnók), a mennyei hazába fölvegyenek. Igen szépen int bennünket a jótékonyságra szent Ambrus, midőn így szól: «Nem azért jó gazdagnak lenni, mivel az ember sok pénzeszacskót megtölthet kincsekkel, hanem, mert ezekkel a szegényeket gyámolíthatja. Csak a bénákra és szűkölködőkre költött

gazdagságnak van fénye. A keresztények tanulják meg, hogy pénzökkel ne azt keressék, ami övék, hanem ami Krisztusé ; *hogy egykor őket is keresse Krisztus.*» A szentatyák a jó példát is alamizsnának nevezik és azt mondják, hogy ilyent a legszegényebb is adhat. Ezt jól jegyezzék meg az olyan szegények, akik más alamizsnát nem képesek osztogatni.

Kik azon jóbarátok, akiket adakozás által szerzünk?

Ezek (szent Ambrus tanítása szerint) a szegényeken kívül az Istennek szentei, az angyalok, sőt maga Krisztus is ; mivel amit a szegényeknek adunk, azt magának Krisztusnak adjuk. (Máté 25.) A szegények kezei, mondja aranybeszédű szent Péter, Krisztus kezei. A szegények kezei által küldjük kincseinket az égbe, hol azokat holtunk után újra fel fogjuk lelni : mivel a szegények imádságai bizonyosan kieszközlik Istennél, hogy minekünk a boldog kimulás kegyelmét megadja s minket a mennyei hajlékba befogadjon. Azért mondja az Irás is, hogy az alamizsnaadás a haláltól megment. (Tób. 4, 10—12.)

Miért dícséri az Úr a sáfárt?

Az Úr csak a sáfár okosságát dícséri, hogy a rábízott javakat hasznára fordította. Mi is okosak leszünk s dícséretet érdemlünk, ha az ideigvaló javakat, melyeket Isten kezeinkre bízott, saját örökös javunkra fölhasználjuk. Hogy a sáfár idegen jószágból ad, mi magában véve rossz, az ránk csak annyiban alkalmazható, amennyiben a javak, melyekből adni tartozunk, szintén csak sáfárkodás végett vannak ránk bízva, következőleg nem tulajdonunk, hanem Istenéi. Valamely idegen tulajdont elajándékozni annyi lenne, mint lopni, hogy alamizsnát adhassunk ; s ez épen oly rossz volna, mint amily gonoszul cselekedett a sáfár.

Miért mondja Jézus: «E világ fiai eszesebbek a világosság fiainál»?

Mivel a világ fiai, a földies érzésű és testies gondolkozású emberek sokkal okosabbak tudnak lenni és sokkal nagyobb fáradsággal is törekszenek arra, hogy céljukat, tudniillik az ideigvaló javakat, világi örömöket és gyönyörűségeket elnyerjék, mint ahogy a világosság gyermekei vagyis a keresztények az örök üdvösség után törekszenek.

Miért nevezi itt az evangélium a gazdagságot igazságtalanságnak?

Mivel nagyon gyakran igazságtalansággal szerzik és sok jogtalanságra, fösvénységre, szegények elnyomására, mértéktelenségre

tisztátalanságra, tékozlásra, a szülőket és közelebbi rokonokat illető tisztelet és szeretet sérelmére, kevélységre, az elüljáróságnak, sőt a vallásnak is megvetésére stb. nyujt alkalmat.

Oktatás igazságtalan jószágnak szerzése és birtoklása ellen.

A gazdag úrnak sáfárja mindenesetre okosan cselekedett, de csak látszólag; mert az ura iránt való igazságtalanság előbb-utóbb kárt okozott neki, ha nem is korán, de mindenesetre örökkétartó kárt. Igy csalatkoznak mindazok, akik azt hiszik, hogy igazságtalan vagyon által meggazdagodnak vagy maguknak használnak.

Ha még oly kínálkozó alkalom nyílik is arra, hogy idegen jószágot, aranyat és ezüstöt akadálytalanul és észrevétlenül eltulajdoníthass, kezed és szíved távol maradjon minden ilyen tettől, ha nem akarod, hogy Isten áldása, a béke és egyetértés házadtól eltávozzék. Idegen jószág sohasem használ. «Némelyek elosztják sajátjukat» — mondja a Szentlélek — «és gazdagabbá lesznek; mások lopnak és mégis mindig szegények.» (Példab. 11, 24.)

Tiszta csalódás, ha azt gondoljuk, hogy úgy segítünk maguns kon, ha itt-ott csalás által néhány forintot elcsenünk vagy hamisúllyal és mértékkel vagy más meg nem engedett eszközzel idegen jószágot eltulajdonítunk. Épen ellenkező az igaz és nem ritkán tapasztalható, hogy ilyen emberek állandóan szükségben vannak és sohasem tudnak zöldágra vergődni.

Világos, hogy így kell ennek lenni. Mert «jaj annak — kiált a próféta —, ki házát igazságtalansággal építi!» (Jer. 22, 13.) Miért? Mert igaztalan alapra az Úr nem akar tovább építeni. «Ha pedig nem az Úr építi a házat, — a háziakat — akkor hiába dolgoznak mindnyájan, akik építenek rajta.» (Zsolt. 126, 2.) A munka nem halad; ellenkezőleg, minden összedől, ami már késznek látszott.

Nemcsak ez. Még a jogos jószágot is fölemészti a jogtalan. Egy jogtalan krajcár fölemészt tíz másikat. Az igazságtalan jószág egy házban az, ami a moly a ruhában. Azok nem nyugszanak, míg mindent el nem rontottak.

A jogtalan jószág hasonlít a kovászhoz, melyről az Üdvözítő mondja, hogy az egész tésztát, melybe belekeverik, savanyúvá teszi.

Hasonlít egy emésztő betegséghez, mely mindig az egészséges húst támadja meg, míg végre az egész test romlásra jut.

S ha talán a bűnöst kivételesen elkerülné a büntetés, marad még ideje, hogy gyermekeinél és örököseinél kopogtasson be. Bor-

zasztó, amit a Szentírás erre nézve mond: «Én vagyok az Úr, a te Istened, erős és féltékeny Isten, ki az atyák bűneit a gyermekekben büntetem, harmad-negyedíziglen azoknál, akik engem gyűlölnek.» (Móz. II. 20, 5.)

Gyakran látjuk, hogy ezen vagy azon háznak semmi sem sikerül. Nincs benne szerencse és áldás. Pedig nem lehet a háziatyát okolni; fáradozik, dolgozik későn és korán és mégsem megy semmire. Miért? Nem szabad ugyan ítélnünk, de azon általános ítéletnapon az egész világ előtt nyilvánvalóvá lesz, hogy az ezen családba jogtalanul bevitt jószág Isten áldását attól hosszú időre távol tartotta. Egy csalás, egy igaztalan pör stb. az ősök részéről elrejtett rákfene, melyet a gyermekeknek kell megbünhődniök, hogy az ősök hibáit kiengeszteljék.

Fohász. Árassz el kegyelmeid buzgó áldásával, igazságos Úristen és ítélő bírám! hogy a sáfárkodásomra bízott javakat oly jóbarátok szerzésére használjam, akik, ha életem véget ér, fölvegyenek az örök hajlékokba.

Erkölcsi tanítás a rágalmazás ellen.

«Kit bevádoltak nála, mintha az ő javait eltékozlotta volna.»
(Lukács 16, 1.)

Az evangéliumi sáfár méltán került uránál rossz hírbe. Bár a rossz hír nem mindenkor a bűn és igaztalanság eredménye. Gyakran jöttek már sokan minden legkisebb ok nélkül s a legméltatlanabbul a rágalmazó nyelvek miatt rossz hírbe s becstelenségbe. Bármily nagy is azonban a rágalmazás által okozott kár és bármily nehéz is azt újolag helyrehozni, e vétkeket mégis csekélynek tartjuk és azért követjük el oly gyakran, hogy már majdnem általánossá lett.

Mikép követünk el rágalmazást és megszólást?

A megszólás mások igazi vagy igazinak vélt hibáit fedi fel mások előtt jogtalanul. A rágalom felebarátjára bűnt költ vagy a meglevő bűnt nagyítva, torzítva beszéli el. A különbség a kettő között a hazugság, melyet a rágalmazó felhasznál, hogy más jóhírének ártson. A rágalom ugyan csunyább és gyűlöletesebb a megszólásnál, de mint a jóhírnév rablói egyfajta bűnök: önmagukban véve halálos bűnök.

Miért oly súlyos bűn a rágalmazás?

1. Mivel általa fölöttébb megsértjük a felebaráti szeretetről szóló parancsot ; 2. mivel ezáltal embertársunkat oly becses értéktől, mint minő a jó hirnév és becsület, fosztjuk meg s ezzel neki gyakran ideiglenes és örök romlását okozzuk. A becsületétől megfosztott emberrel ugyanis senki sem hajlandó érintkezésbe jönni s ennélfogva keresetmódja pangásba jön, tehát vagyona csökken ; s miután jó nevét úgyis elvesztette, a jóban még hanyagabbá válik s a szégyen a vétkezéstől még kevésbbé tartja vissza s később valóban azon vétkekbe esik, melyeket előbb csak hamisan fogott rá a rágalmazó. A rágalmazó továbbá másokkal sem igen tehet jót ; minthogy senki sem akarja tanácsait elfogadni s azokat követni, hanem inkább ellenkezőleg a maga vétségét mindenki az előbb róla hallottakkal mentegeti, mondván : ez vagy amaz nem lehet oly súlyos vétek, miután azt ez s ez is elkövette. Igy a jó lehetetlenné válik és sok rossznak magva lesz elhintve. Ezt különösen jegyezzék meg azok, akik semmiben sem találnak nagyobb gyönyörűséget, mint az elüljárók, tisztviselők és papok kisebbítésében és becsmérlésében. Végre 3. a rágalmazás azért is nagy bűn, mivel az általa tett kárt fölöttébb nehéz, sőt lehetetlen is többé visszapótolni, mivel a rágalmazás hasonlít az eldobott kőhöz, mely ha kezeinkből egyszer kirepült, többé nincs hatalmunkban, sem vissza nem tartóztathatjuk, ha még oly nagy kárt okoz is.

Mit kell tennünk, ha csakugyan elkövettük a rágalmazás bűnét?

Vissza kell a rágalmazást vonnunk s a felebarátunknak földi javában vagy jónevében ejtett kárt jóvá kell tenni. Minthogy azonban ezt, mint mondottuk, fölöttébb nehéz véghezvinni, mihelyt ajkainkról elröppent, nincs többé hatalmunkban, sőt azt nem ritkán az emberek még nagyítják is ; minthogy továbbá nehéz föltenni, hogy mindazok, akik a becstelenítést hallották, a visszavonás felől is értesüljenek (mivel a rossz hír nagyon gyorsan elterjed és sokszor tovább megy, mintsem gondoltuk) ; s végre mivel a visszavonás után is mindig marad a gyalázotton valami, ha egyéb nem, legalább annak emléke : azért mindez annál nagyobb óvakodásra serkentsen minket a rágalomnak minden nemétől.

Sohasem szabad-e felebarátunk hibáit nyilvánítanunk?

Felebarátunk hibáit és vétségét az emberek közt szükségtelenül és csak a kíváncsi henyék mulatságára nyilvánossá tenni sohasem szabad. Azonban egészen másképen áll a dolog, ha a négyszemközt tett testvéri útbaigazítás által felebarátunknak nem javít-

ható hibáit, vétségeit és bűneit, büntetés vagy pedig javítás végett a szülőknek vagy az elüljáróknak bejelentjük; ez nemcsak nem vétek, hanem inkább jó cselekedet s a keresztény felebaráti szeretet által parancsolt kötelesség: mely ellen azok nagyon is vétenek, akik embertársaik vétkét elhallgatják; holott ha azokat napfényre hoznák, könnyen megakadályozhatnák s ezáltal mind őket, mind pedig a hozzá tartozókat sok bajtól megmentenék.

Vétkes dolog-e az is, ha a rágalmazót örömest hallgatjuk?

Igenis az; mivel ezáltal alkalmat nyujtunk a rágalmazónak mások becstelenítésére s őt ebben megerősítjük. Azért mondja szent Bernát: «Vajjon a rágalmazás nagyobb vétek-e vagy pedig a becsületrablónak meghallgatása, azt nem fogom egykönnyen elhatározhatni». (Libr. 2. de Consider.) Aranyszájú szent János pedig így szól: «Nemcsak arról, amit beszélünk, hanem arról is, amit hallgatunk, számot kell majd egykor adnunk: így példának okáért, ha felebarátom ellen valamely hamis vádat meghallgatok, mert meg van írva: «Ne fogadd be a hazug beszédet». (Móz. II. 23, 1.) Ugyanezért ilyenkor vagy félbe kell szakítanunk és meggátolnunk a becsületsértő beszédet, vagy pedig azt odahagynunk; ha pedig egyik sem történhetik meg, illedelemmel nemtetszésünket komoly arcunkkal mutassuk ki; minthogy a Szentlélek igéje szerint: a szomorú arc akkép űzi el a rágalmazó nyelvet, mint az éjszaki szél az esőt. (Példabeszédek 25, 23.) Ugyanezt kell a trágár beszédek és botrányos tréfák hallásakor is tennünk.

Mi tartóztasson minket vissza a rágalmazástól?

1. E bűn nagyságának meggondolása; 2. az általa okozott kár helyrehozásának nehézsége, sőt lehetetlensége; 3. az ezen vétket követő büntetés nagysága; mivel mint szent Pál (Korint. I. 6, 10.) világosan írja: a rágalmazók Isten országát nem fogják bírni.

Fohász. Őrizz meg, ó szeretett Jézusom! hogy a gyűlölet vagy irígység által megvakíttatva, embertársaim becsületében csorbát ne ejtsek s magamat oly súlyos bűn részesévé ne tegyem.

Vigasztalás a rágalmaztatásban.

Ha becsületedtől a gonosz nyelvek megfosztottak, vigasztald magad azzal, hogy ezt a jó Isten a te javadra engedte megtörténni: t. i. hogy a hiú öntetszés bűnébe ne essél, kevély ne légy, hanem az

alázatosság és béketűrés erényeit gyakoroljad. Jó, ha hiányaink mások előtt ismeretesek, hogy így alázatosak maradjunk. Hogy pedig türelmetlenné ne légy, tekintsd úgy az ó-, mint az új-szövetségi szenteket is. A szűz Józsefnek, jóllehet ártatlanul, mint hirhedt házasságtörőnek kell a tömlöcben ülnie (Móz. I. 39.); a szelíd Dávidot Szemei vérszomjas embernek kiáltja ki s azt állítja, hogy Isten őt ezért látogatja meg (Kir. II. 36.). A tiszta életű Zsuzsannát bevádolják mint házasságtörőt, pörbe fogják és halálra ítélik. (Dán. 13.) Jézus Krisztust, a szentek szentjét mint istenkáromlót, a sátán szövetségesét, torkos és iszákos embert gyalázzák és mint néplázítót bevádolják és elítélik. Fontold meg azt is, hogy neked Istennél mit sem fog ártani, habár minden kigondolható rosszat mondanak is rólad hamisan s hogy ő gondoskodik a bizodalmukat belé helyező és magukat egészen ráhagyó jámborok becsületéről: mert aki az istenfélők jó nevét sérteni bátorkodik, az mintegy Isten szemefényét bántja (Zakar. 2, 8.); amit ő bizonnyal nem fog büntetlenül hagyni.

Áhítatgyakorlat. Ó legártatlanabb Jézus! kit ördöngősnek, iszákosnak, a sátán szövetségesének, istenkáromlónak és néplázítónak rágalmaztak, egészen a te isteni szent akaratodra hagyom magamat: a becsületemen és jó nevemen ejtett minden kisebbítéseket bűneimért neked ajánlom fel; és te rád bízom az én jó híremet: azon erős bizodalommal levén eltelve, hogy azt a te szent tetszésed szerint védeni fogod és megőrizni s engem az én ellenségeim kezeiből meg fogsz szabadítani.

Oktatás pünkösd után kilencedik vasárnapra.

Hívjuk segélyül Istent minden látható és láthatatlan ellenségeink incselkedései ellen és mondjuk a **misekezdetben** a pappal az 53-ik zsoltárból: «Ime az Isten segít engem! s az Úr oltalmazója lelkemnek. Fordítsd ellenségeimre a rosszakat; és igazságod szerint veszítsd el őket, én oltalmazóm! Isten! a te nevedben szabadíts meg engem és a te erődben ítélj meg engem!» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imája. Uram! nyíljanak meg irgalmasságod fülei az alázatosan esdeklők könyörgésére s hogy azt, amiért könyörögnek, megnyerjék, eszközöld, hogy csak azokat kérjék, mik kedvesek előtted. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a korint. írt I. lev. 10, 6—13.)*

Atyámfiai! Ne kívánjunk meg mi is rossz dolgokat, mint ahogy azok megkívántak. Se bálványimádók ne legyünk, mint némelyek azok közül, amint írva vagyon: Leüle a nép enni és inni, és fölkelének játszani. Se ne paráználkodjunk, mint némelyek azok közül paráználkodtak, és elhullottak egy nap huszonhárom ezren. Se ne kísértsük Krisztust, mint némelyek azok közül kísértették, és elvesztek a kígyók által. Se ne zúgolódjatok, mint némelyek azok közül zúgolódtak, és elvesztek a pusztító által. Mindezek pedig előképben történtek velük, és azért irattak meg, hogy okuljunk belőlük mi, kikhez az idők vége elközelgett. Aki tehát azt hiszi magáról, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék. Emberi kísértésnél egyéb ne érjen titeket; de hűséges az Isten, és nem fogja megengedni, hogy erőtökön felül szenvedjetek kísértést, hanem a kísértéssel együtt a kimenekülést is megadja, hogy elviselhessétek.

Mit tanít itt szent Pál?

1. A zsidóknak a pusztában történt megbüntetésére célozva szent Pál minket, keresztényeket vissza akart ijeszteni azon bűnöktől, melyek miatt a zsidók büntetést szenvedtek. Négyféle ilyen bűn van: sóvár vágy ételek után, bálványimádás, tisztátalanság, ellenszegülés és mormogás Isten és az ő helytartói ellen. 2. Tanítja, hogy Isten a bűnök miatt szab ideiglenes büntetéseket az emberekre. A zsidók legtöbbje a pusztában kard, döghalál és mérges kígyók által veszett el, mert zúgolódtak Isten ellen, midőn megparancsolta nekik, hogy Kánaánba vonuljanak s ezért mindazoknak, akik 20 éven felül voltak, a pusztában kellett meghalniok és az ígéret földjét el nem érhették. 3. Tanítja, hogy ezen büntető ítéletek nekünk elijesztő például történtek. 4. Int az apostol, hogy azért, mert keresztények vagyunk, ne bizakodjunk el; viseltessünk félelemmel Isten iránt és csak egyedül ő benne bízzunk és kérjük őt, hogy adja kegyelmét a bűnök vagy kísértések legyőzésére.

Lehet-e kívánság és gondolat által is vétkeznünk?

Igenis lehet, ha rossz és tiltott dolgok után kívánkozunk vagy azokról szándékosan és gyönyörködéssel gondolkozunk, habár cselekedettel nem visszük is a gonoszságot végbe. Isten ugyanis nemcsak a gonosz tetteket, hanem a gonosz gondolatokat és kívánságokat is tiltja, különösen (Móz. II. 20.) felebarátunk felesége s jószága után. Krisztus Urunk pedig (Máté 5, 28.) azt mondja, hogy aki asszonyra tekint is s megkívánja azt, már paráználkodott vele szívében. De

azért a nem örömest és nem szándékosan táplált rossz gondolatok, melyeket az ember nem szívesen forgat elméjében, nem bűnök, hanem inkább még eszközökül is szolgálhatnak az érdemszerzésre, ha t. i. azoknak vitézül ellentállunk. S ez az oka, miért engedi meg az Úristen, hogy néha a jámborokat is háborgassák. Őrizkedjünk minden vétkes gondolattól és kívánságtól; ha pedig olykor akaratunk ellenére is megszállnak, űzzük ki legalább azokat elménkből azonnal és készakarva ne gyönyörködjünk bennök. Tegyük ezt különösen a fajtalan gondolatokkal, hogy a paráználkodás bűnébe ne essünk, melyért Isten Izrael fiai közül 24 ezret hirtelen halállal büntetett meg a pusztában. (Móz. IV. 25. r.)

Mit tesz Istent kísérteni?

Istentől vakmerően mindenhatósága, jósága, gondviselése és igazságának rendkívüli jeleit azaz bizonyítékait kívánni, hogy általuk megtudjuk, vajjon Isten mindenható-e stb. Ezt az Úristen világosan tiltja (Móz. V. 6, 16.) s a zsidókat iszonyúan megbüntette miatta, mérges kígyókat bocsátván rájuk. (Móz. IV. 21, 4—6.)

Hogyan követjük el az isten-kísértést?

1. Ha minden ok nélkül kívánjuk, hogy Isten a hitbeli tárgyakat csoda által adja értésünkre vagy pedig erősítse meg; 2. ha sem szükség, sem kötelesség által nem szorítva, magunkat testi vagy lelki életveszélybe döntjük azon reménnyel, hogy abból Isten majd kiszabadít minket; 3. ha valamely veszedelmes betegségben a szokott természetes orvosszereket megvetjük s magunkat egyedül és kizárólag Isten segedelmére bízzuk.

Nagy vétek-e az Isten elleni zúgolódás?

Következtethetünk rá a büntetésből, mely a zúgolódó izraelitákat érte, mivel Kórén, Dátán és Abironon kívül, kiket elevenen nyelt el a föld, sok ezret tűz emésztett föl. Pedig ezek nem is egyenesen Isten, hanem Istentől rendelt elüljáróik, Mózes és Áron ellen zúgolódtak; miből következik, hogy Isten az általa rendelt elüljáróság elleni lázadást épen úgy tekinti, mintha az ellene történnék. Ezért mondja Mózes is Izrael fiainak: «zúgolódástok vagyon nem mi ellenünk, hanem az Úr ellen.» (Móz. II. 16, 8.) Jól vigyázzunk tehát magunkra, hogy az Istentől rendelt vagy megengedett dolgok, az idő stb. ellen vagy a felsőség törvényes parancsai ellen való zúgolódással ily súlyos büntetést ne vonjunk magunkra.

Mit tesz: «Emberi kísértésnél egyéb meg ne fogjon titeket?»

Azt, hogy Isten nem fog súlyosabb kísértésekkel látogatni bennünket, mint aminőket elviselhetünk; hanem ha őt erre buzgón kérjük, a kísértések legyőzésére malasztját is fogja adni. Ezért a kísértések idején sohase tulajdon erőnkre támaszkodjunk, hanem bizodalmunkat Istenbe helyezzük, ki, ha őt kellőleg kérjük s magunk is megtesszük azt, ami tehetségünkben áll, nem fogja engedni, hogy a kísértés erőt vegyen rajtunk.

Fohász. Kérlek téged Úristen! tisztítsd meg szívemet minden rossz kívánságtól és gondolattól. Sohase engedj azon gondolatra jönni, hogy Téged kísérteni akarjalak vagy pedig atyai rendeleteid ellen engedetlenséget mutassak. Ne hagyd egyszersmind, kegyes és igazságos Istenem! hogy erőmet túlhaladó kísértés érjen, hanem adj mindenkor erőt hozzá, hogy minden kísértésen győzedelmeskedjem s azokból lelkemnek üdvösséges hasznot merítsek.

Evangélium. *(Szent Lukács 19, 41—47.)*

Az időben, amint közeledett Jézus Jeruzsálemhez, látván a várost, megsiratá azt mondván: Vajha megismerted volna te is legalább ezen a te napodon, amik békességedre szolgálnak, most pedig el vannak rejtve szemeid elől: Mert rád jönnek a napok, és

körülvesznek ellenségeid sáncokkal, bekerítenek és megszorongatnak téged mindenfelől: és földre tipornak téged és gyermekeidet, kik benned vannak; és nem hagynak benned követ kövön, mivelhogy nem ismerted meg látogatásod idejét. És bemenvén a templomba, elkezdé kiűzni azokat, kik benne adnak és vesznek vala, mondván nekik: Irva vagyon: Az én házam imádság háza, ti pedig ezt latrok barlangjává tettétek. És tanít vala mindennap a templomban.

Miért sírt Üdvözítőnk Jeruzsálem városa fölött?

Belső szánakozásból, meleg részvétből. Minthogy megpillantásakor azon gyászos pusztulásra gondolt, melyet töredelmetlensége által vont magára: mivel az ő látogatásának idejét nem akarta megismerni s használni.

Mikor volt az ő látogatásának ideje?

Amikor Isten a maga prófétáit egymásután küldözte a zsidókhoz; de ők kigúnyolták és megcsúfolták (Krón. II. 36, 16.), agyonkövezték és megölték azokat. (Máté 23, 34.) Mikor volt az ő látogatásának ideje? Mikor Krisztus Urunk üdvözítő tanait a jeruzsálemi templomban annyiszor hirdette, legnagyobb csodákkal erősítette s ezáltal bebizonyította, hogy ő a Messiás és a világ megváltója; s mégis ezen megátalkodott és bűnbánat nélkül való város kinevette, elítélte és keresztre feszítette őt!

Kit példáz a megátalkodott és töredelmetlen Jeruzsálem?

Mindnyájunkat. Mindenikünk e Jeruzsálem, mely fölött Üdvözítőnk könnyeket hullatott. Mi még keményebb szívűek vagyunk, mint a zsidók voltak; mert mi Jézust sírni látjuk és mégsem indulunk meg rajta. És méltóbbak vagyunk a büntetésre, mint ők: mivel mi több kegyelmében részesülünk. Minket megmosott az ő szent vérével és táplált az ő szent testével; az üdvösségünkre szükséges igazságokat számunkra már nem képekben adja elő, mint a zsidóknak, hanem egészen világosan és érthető módon; mi azokat számtalan csoda által megerősítve a szentek által gyakorolni látjuk stb. Mily vétkes és esztelen dolog tőlünk, ha az isteni kegyelem sugallatát nem követjük s az időpontot, melyben Isten meglátogat és töredelmességre hív, használatlanul engedjük elrepülni! Minden pótolható, csak az elveszett idő nem. Iparkodjunk tehát még hátralevő napjainkat gondosan üdvünkre fordítani!

Elrejti-e Isten az istentelenek előtt azt, ami üdvükre szolgál?

Nem; hanem az istentelenek önmagukat vakítják el bűneik

által, úgyhogy az üdv igazságait jól föl nem foghatják és szívüket és akaratukat azok előtt bezárják: hogy az isteni ihletések és a szent-malaszt bűnbánatra ne bírja őket. Tehát önmaguk okai vesztüknek. (Ozeás 13, 9.)

«*Kezdé kiűzni azokat, akik abban árulnak és vesznek vala.*»

Ha Krisztus az isteni szolgálathoz szükséges dolgok árulóit és vevőit kiűzte a templomból, mint fogja büntetni azokat, akik a templomban egészen elfeledik, hogy hol vannak, t. i. az Isten házában, azon a helyen, ahol Krisztus Jézus a szentek szentjében, az Oltáriszentségben folytonosan jelen van s ahol magát a szentmisében a világ bűneiért a mennyei Atyának vérontás nélkül ugyan, de mindenkor újra feláldozza. Mint kell hát büntetnie azokat, akik még a szentmise alatt is minden tartózkodás nélkül nevetgélnek, beszélgetnek, tolakodnak, saját házi dolgaikról és ügyeikről értekeznek, mindenféle pajkosságot űznek, sőt még különféle rossz gondolatokban is gyönyörködnek és szemtelen öltözetükkel és vakmerő magukviseletével másoknak a legnagyobb botrányul vannak. Mily rettenetesen fogja őket az Úr megfenyíteni!? Ó! midőn majd egykor be akarnak a mennyek országába menni, el fogja őket onnan űzni és azt mondja nekik: «Menjetek az örök tűzre, mivel nem ismerlek titeket!»

Áhítatgyakorlat. Ó Jézus! ki Jeruzsálem városa fölött könnyeket hullattál, mivel az látogatásodnak idejét nem akarta megismerni, kérlek téged, világosítsd meg elmémet, hogy a te malasztod idejét megismervén, azt kellőleg hasznomra fordítsam. Engedd egyszersmind, hogy a templomban magamat mindenkor illendően viseljem és azt gonosz gondolatok és kívánságok s világi gondok barlangjává sohase változtassam.

Jeruzsálem városának és a templomnak feldúlása.

Beteljesedett-e az Üdvözítőnek Jeruzsálem pusztulásáról mondott jövendölése?

Igenis; mégpedig borzasztó módon. A rómaiaktól sanyargatott zsidók ugyanis föllázadtak, megverték ellenségeiket és Jeruzsálemből elűzték s mivel jól tudták, hogy a rómaiak ezen lázadást nem hagyják büntetlenül, kétségbeesett ellentállásra készültek. Neró császár csakugyan hatalmas sereget küldött Jeruzsálem ellen Vespasián vezérlete alatt. Ez borzasztó mészárlásokkal bevette Galilea

erősségeit 67-ben Kr. sz. u. s azután Jeruzsálem alá vonult, hogy azt bevegye. Az ostromlottak szüksége és nyomora már elérte a tetőpontot, mert a városban gonosz emberek egyenetlenséget idéztek elő, pártok alakultak, melyek naponta egymás ellen küzdöttek, vérrel szennyezték be az utakat, kívülről pedig az elkeseredett rómaiak ostromolták őket. Ekkor a szerencsétlenek még rövid ideig tartó kegyelmet nyertek. Nero császárt Kr. u. 68-ban Rómában meggyilkolták, utóda Galba nemsokára rá meghalt és most a katonák szeretett vezérüket, Vespasiánt emelték a császári trónra. Ez elvonult Jeruzsálem alól, de 70-ben Kr. u. Titus fia vezérlete alatt sereget küldött Judeába, hogy a várost mindenáron bevegye és lakóit megfékezze. Épen húsvét ünnepe volt és a nagyszámú zsidóság az ország minden tartományából egybe volt gyűlve, midőn Titus seregével Jeruzsálem kapui előtt megjelent és a várost körülvette. Nemsokára elfogyott a városban az élelmi készlet, éhség és döghalál tört ki és szörnyű módon pusztított. A dühödt lázítók vezére, János Giskala, átkutattatta a házakat, hogy az éhezőktől elvegye készletüket és őket ezáltal szörnyű kínokkal megadásra kényszerítse. Hogy e zsarnok rablóvezér ellen megvédelmezzék magukat, a zsidók egy Simon nevű rablóvezért csapatával együtt a városba eresztettek. A város ezután csatamezővé lett. János és Simon utálatos csapataikkal egymást meg akarták semmisíteni, János a templomot tartotta megszállva, Simon azt ostromolta. A vér a templomban és a város utcáin patakként folyt. Csak midőn a rómaiak harci zaja hallatszott kívülről és megkezdődött a támadás, tartottak össze az ellenséges pártok és az ellenség ellen vonultak s támadásait visszaverték. De mivel az éhség mindig nagyobb lett, sokan a zsidók közül elhagyták a várost, hogy füvekkel és növényekkel éljenek. Titus lovasai által elfogatta őket és a fegyvereseket keresztre feszíttette. Körülbelül ötszázat feszítettek fel naponként a város láttára; néha még többet, úgyhogy nem találtak elég helyet és keresztet a fölfeszítésre. De a zsidók ezen szörnyű dolgok láttára sem adták meg magukat. A vezérektől feldühítve keményen ellentállottak, úgyhogy Titus nem volt képes a várost ostrommal bevenni. Ekkor elhatározta, hogy őket teljesen kiéhezteti s a várost e célból sáncokkal vette körül. Katonái három nap alatt 4 óra járásnyira hosszú falat építettek a város körül. Igy teljesedett az Üdvözítő jövendölése: «Ellenségeid sánccal fognak körülvenni és minden oldalról megfélemlítenek.»

Végre az éhinség a városban legmagasabb s legborzasztóbb fokát érte el. A szerencsétlen lakók átkutatták a csatornákat, hogy néhány rothadt falatot találjanak és a legbűzösebb piszkot is megették.

Egy éhségtől gyötört asszony megfojtja saját gyermekét, megsüti és felét megeszi. A lázadók megérzik a borzasztó sült szagát, betörnek a házba és rettentő fenyegetésekkel arra kényszerítik az asszonyt, hogy mutassa meg, miből evett. S az odaadta a megsütött gyermek maradékát e szavakkal: «egyetek belőle; ez gyermekem; ti csak nem vagytok nyalánkabbak és gyengédebbek egy anyánál.» Elborzadva mentek el onnan. A halál naponta ezreket ragadott el, házak és utak telve voltak hullákkal. Április 14-től, midőn az ostrom megkezdődött, július 1-ig százötvennyolcezer hulla volt. A falakról az árkokba dobták, hogy romlásuk meg ne fertőztesse az élőket. Aki csak menekülhetett, menekült; némelyek szerencsésen érkeztek a római táborba. Titus kímélte a védteleneket, de aki fölfegyverkezve jutott kezükbe, azt fölfeszítették. Azonban még a menekülés sem védte a szerencsétleneket a halál ellen. A római katonák megtudták, hogy sok zsidó a rablók kapzsiságától menekülni óhajtva, aranyakat nyelt le. Azért elfogatásuk alkalmával azoknak hasát fölmetszették; egy reggelen a rómaiak táborában 2000 ily hullát találtak. Titus meg akarta szüntetni e kegyetlenséget, de hiába. Végre, midőn a nyomor már tetőfokát elérte, sikerült a rómaiaknak Antonia várát ostrom alá venni; egész a templomig hatoltak előre, melyet giskalai János szállott meg dühöngő csapatával. Titus meg akarta menteni a templomot; a lázadóknak szabad elvonulást ajánlott föl, de azok ajánlatát visszautasították. Végre kitört a véres harc. A rómaiak is igyekeztek behatolni, de mindenkor visszaverettek. Ekkor egy katona égő kócot vett kezébe s fölemeltetve magát társai által, azt egy templomhoz tartozó csarnokba vetette. A tűz gyorsan átterjedt a templom belsejére és felemésztette az épületet, úgyhogy itt is teljesedett az Úr jövendölése. A rómaiak mindent lemészároltak, ami csak utjukba került és miután Titus azt, ami a templomból és városból még megmaradt, a földdel egyenlővé tette, végig szántott rajta annak jeléül, hogy a város többé nem fog fölépülni. Ez ostrom alkalmával egymillió és százezer zsidó életét veszté, hetvenkilencezret mint rabszolgát adtak el, a nép maradéka pedig a világ minden tája felé szétszóródott.

Igy büntette Isten az istengyilkos, bűnbánatot nem tartó várost és nemzetet, melynek pusztulása miatt az Üdvözítő oly keservesen sírt; így teljesedett be az, amit ő régen megjövendölt.

Mit tanulunk ebből?

Hogy az Üdvözítő jövendölései, nemkülönben egyéb fenyegetései és kinyilatkoztatásai teljesedni fognak. Jeruzsálem és a templom pusztulása, nemkülönben a zsidóknak az egész világon való szét-

szóródása történelmi tény, melyet nem lehet tagadni s évszázadokon át Jézus szavainak igazságát fogja bizonyítani: «Ég és föld elmúlnak, de az én igéim nem fognak elmúlni.» Így teljesednek be Jézus e szavai is: «Ha nem tartotok bűnbánatot, hasonló módon el fogtok pusztulni.»

Hasznos tanítás az élet végére halasztott bűnbánatról.

Lehet-e a bűnösnek magát azzal biztatnia, hogy élete végén megtér?

Épen nem, mivel az Isten irgalmában való vakmerő bizakodás lenne s egyike a Szentlélek elleni hat bűnnek, melyek sem ezen, sem a másvilágon meg nem bocsáttatnak. (Máté 12, 31.) Isten, úgymond szent Ágoston (Serm. 10. de omn. Sanct.), az ily bűnösöket közönségesen azzal bünteti, hogy életük végén magukra hagyja őket, mert akkor, mikor még ifjak voltak, megfeledkeztek Istenről. Isten maga mondja: «Háttal fordulnak hozzám és nem arccal. De nyomorúságuk idején mondani fogják: Kelj föl és szabadíts meg minket! (De azt fogom nekik mondani!) Hol vannak a te isteneid, kiket imádtál magadnak? Keljenek fel és szabadítsanak meg téged nyomorúságod idején!» (Jerem. 2. 27, 28.) S ámbár a töredelmes latorban a későre halasztott megtérésnek vigasztaló példáját szemléljük, ez szent Ágoston megjegyzése szerint csak egy példa: hogy a bűnösök közül senkise essék kétségbe; de csakis az *egyetlen:* hogy a bűnbánatot egy bűnös se halogassa.

Melyek a Szentlélek elleni bűnök?

A következő hat: Az Isten irgalmasságában való vakmerő bizakodás. 2. Isten kegyelme felől való kétségbeesés. 3. A megismert keresztény igazságok elleni tusakodás. 4. A felebaráti szeretet hiánya és az isteni malasztoknak mástól való irígylése. 5. Az üdvös intések ellenére a bűnökben való megátalkodás. 6. A szándékos töredelmetlenség.

Remélhetnek-e hát azok, akik életük végén térnek meg?

Igen, föltéve, hogy igazán megtértek. Ez azonban — a tapasztalás szerint — ritkán történik. Száz meg száz istentelen életű gonosz közül, mint szent Jeromos írja, halála óráján alig tér meg egy is igazán s nyeri meg bűneinek bocsánatát. Ferreri szent Vince pedig azt mondja, hogy: nagyobb csoda egy olyan gonosznak, aki istentelen életet élt, boldog kimúlása, mint valamely halottnak föltámasztása.

S ezen nincs is mit csodálkoznunk ; mivel az utolsó órában történt megtérés csak kénytelenségből eredt bűnbánat. Nem a vétkes hagyja el bűneit, hanem a bűnök hagyják el őt ; s ha a halál félelme nem kényszerítené, bizonyosan jobbulást sem igérne ; valamint vétkezni sem szűnnék meg, ha meghalnia nem kellene. Már pedig ily töredelmességtől mit várhatni?

Mikor kell tehát bűnbánatot tartanunk?

Addig, míg egészségesek vagyunk s ép ésszel és erővel bírunk ; mivel szent Ágoston mondása szerint a betegnek bűnbánata is beteg. A tapasztalás bizonyítja, hogy az embert betegsége idején ennek fájdalmai, az egészség visszanyerésének reménye, a halál félelme, a lelkiismeret furdalásai, a sátán ostromlásai s az övéi felől való aggasztó gondok annyira szorongatják, gyötrik és megzavarják, hogy alig képes gondolatait összpontosítani s még kevésbbé igazi bűnbánatra gondolni. Ha tehát oly nehéz némelyeknek bűnbánatot tartani akkor is, midőn egészségesek, erősek ; mennyivel inkább nehéz lesz az, ha fejök és egész testük erőtlenné lesz és a betegség súlya rájuk nehezedik? Több betegtől lehetett már hallani meggyógyulásuk után, hogy mindarról, ami velük betegségük alatt történt, mitsem tudtak s ámbár a haldoklók szentségeiben is részesültek, erre nem tudtak emlékezni. Azért int bennünket Izaiás (55, 6.) : «Keressétek az Urat — úgymond — míg feltalálható ; s hívjátok őt addig segítségül, míg közel van» ; mert ezt maga Krisztus Urunk mondja : «eljő az idő, melyben kerestek engem, de nem találtok és bűnötökben meghaltok.» (Ján. 7, 34. és 8, 21.) Ha tehát nagy vétket követtél el, ne mulaszd el a tökéletes töredelmesség és bűnbánat s ha csak lehet, a penitenciatartás szentsége által is Istenhez térni. Ne halogasd ezt egy napról a másikra ; mivel ezáltal a bűnbánatot csak megnehezíted ; mert, szent Gergely (Lib. 3. moral. cap. 9.) mondja : A meg nem bánt bűnnek súlya az embert mindig újabb vétkekre húzza s ezáltal mindig gyengíti, ellenben a sátánt erősebbé teszi ; úgyhogy az Istennek rendkívüli malasztja nélkül többé meg nem térhet. De ebben Isten nem részesíti az elbizakodott gonosztevőket ; hanem inkább kicsúfolja őket, valamint ők is kigúnyolták őt, megvetvén intéseit és tanácsait és feddéseire nem hallgatván. (Példab. 1, 23.) Siessetek azért és tartsatok gyorsan bűnbánatot és ne késedelmezzetek. Mert ki tudja, mily hamar lehetetlenné teszi ezt valamely súlyos betegség vagy maga a halál. Siessetek és ne késedelmezzetek ! hogy azon veszedelemnek ne tegyétek ki magatokat, hogy bűneitekben kimúlván, amaz evangéliumi esztelen szűzekként a mennyei vőlegény mennyegzőjéből kizárassatok.

Oktatás pünkösd után tizedik vasárnapra.

A **misekezdetben** magasztaljuk Istent az anyaszentegyházzal azon segedelemért, melynélfogva elleneink ellen oltalmaz: «Midőn az Úrhoz kiálték, meghallgatta szómat azok ellen, kik (ellenségesen) hozzám közelednek s megalázta őket, ki minden idő előtt vagyon és örökké megmarad. Vesd az Úrra gondodat és ő táplál téged. Hallgasd meg, Isten! az én imádságomat és ne vesd meg könyörgésemet. Figyelmezz rám és hallgass meg engem.» (Zsolt. 44, 18—20.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Úr Isten! ki mindenhatóságodat a bűnök bocsánata és kegyelmezés által leginkább nyilvánítod, terjeszd fölénk irgalmadat, hogy igéreteidre vágyódván, az örökkévaló javakban is részesüljünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a korint. írt I. lev. 12, 2—11.)*

Atyámfiai! Tudjátok, hogy midőn pogányok voltatok, a néma bálványokhoz mentetek, amint hajtottak titeket. Azért tudtotokra adom, hogy senki, ki Isten lelke által szól, nem mondja: Átkozott legyen Jézus: és senki sem mondhatja: Úr Jézus! hanem csak a Szentlélek által. A kegyelmek ugyan különfélék, de ugyanaz a lélek. És a szolgálatok is különfélék, de ugyanaz az Úr. És az erőnyilvánulások is különfélék, de ugyanaz az Isten, ki mindent mindenkiben cselekszi. A Lélek kinyilatkoztatása azonban mindenkinek hasznára adatik. Egyiknek ugyan bölcseség beszéde adatik a Lélek által, a másiknak meg tudomány beszéde ugyanazon Lélek szerint: ennek hit ugyanabban a Lélekben; annak gyógyítások adománya ugyanazon egy Lélek által; ennek csodatevő hatalom, annak prófétálás, ennek a szellemek megítélése, annak nyelvek nemei, amannak beszédek értelmezése. Mindezeket pedig egy és ugyanaz a Lélek műveli, kinek-kinek úgy adván részt, ahogy akarja.

Magyarázat. Szent Pál e leckében inti a korinthusiakat: emlékezzetek — úgymond — korinthusiak azon időre, mikor még pogányok voltatok s bálványokat imádtatok, vagyis lélek, érzék, nyelv és életerő nélkül való tuskókat és köveket. De miután kereszténnyekké lettetek, egy olyan Istent imádtok, aki tiszta lélek, teljes kegyességgel és bölcseséggel s ki ezen szellemi adományaiban, mint ezt tapasztalásból tudjátok, titeket is bőven részesített. Ismerjétek tehát

meg a nektek Krisztus által adott kegyelmet; ismerjétek meg a bennetek véghezvitt változást és becsüljétek meg azt illően. Mindezek szerzőjét pedig: az Úr Jézus Krisztust és a Szentlelket imádjátok tiszteletteljes félelemmel és ne versengjetek a nyert adományok fölött: miután azokat mindnyájan ugyanazon Szentlélektől vettétek, ki azokat akkép osztja ki, amint neki tetszik. Miért is az, aki kevesebben részesült, ne szomorkodjék, sem az, ki nagyobbakat nyert, másokat meg ne vessen. (Aranyszájú szent János.) A bölcseség beszéde azon adományt jelenti, melynélfogva a keresztény hit titkai másokkal is közöltetnek; a tudomány beszéde pedig azt, mely valakit képessé tesz arra, hogy másokat a keresztény hitnek egyéb vallások, nevezetesen a zsidó vallás iránt való viszonyai felől oktasson. A hit ajándéka alatt itt nem azon hitet kell érteni, mely a megigazulásra minden emberben szükségképen megkívántatik, hanem ama csodatevő hitet, melyről Üdvözítőnk azt mondja, hogy a hegyeket is képes helyökből kimozdítani. A lelkeket egymástól megkülönböztetni tudás adománya, azon tehetség, melynélfogva megítelhetni, vajjon igazán a Szentlélek ihletése szól-e valakiből vagy pedig csupán az önszeretet és a haszonlesés vagy épen a gonosz lélek sugallása? Ismét más külön ajándéka az Istennek a nyelvek adománya, vagyis a tehetség különféle idegen és azelőtt nem tudott nyelveken szólhatni; úgyszintén a beszédek magyarázatának tehetsége, vagyis a tehetség, kellően megfejteni az, a mit mások a Szentlélek sugallatából beszéltek. Olvasd át egyszersmind a pünkösd ünnepére való s a Szentlélek adományai felől szóló tanítást is és azon légy, hogy a Szentlelket mindenkor buzgón kérd azon ajándékainak megadásáért, melyek hasznosak vagy szükségesek az üdvösségre.

Evangélium. *(Szent Lukács 18, 9—14.)*

Az időben mondá Jézus némelyekhez, kik elbizakodtak, hogy ők igazak, és másokat megvetettek, e példabeszédet. Két ember méne föl a templomba, hogy imádkozzék; egyik farizeus, másik vámos. A farizeus megállván, így imádkozék magában: Isten! hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi emberek, rabló, igaztalan, házasságtörő, mint az a vámos is. Kétszer bőjtölök hetenkint, tizedet adok mindenből, amim van. A vámos pedig távol állván, szemét sem merte fölvetni az égre, hanem mellét verve mondá: Isten! légy irgalmas nekem bűnösnek. Mondom nektek: ez megigazulva méne haza, inkább mint amaz; mert mindaz, aki magát felmagasztalja, megaláztatik, és aki magát megalázza, felmagasztaltatik.

Miért mondta Krisztus Urunk a farizeusról és a vámosról szóló példabeszédet?

Hogy minket a kevélységtől való óvakodásra intsen és hogy értésünkre adja, miszerint a nekünk még oly istentelennek tetsző embert se vessük és ítéljük meg, mivel atyánkfiának elítélése nem a mi dolgunk, már csak azért sem, mivel ebben igen könnyen tévedhetünk. Mint ezt a farizeus példája mutatja, ki a vámost, mint bűnös embert megvetette, holott pedig az Isten előtt töredelmessége miatt megigazult.

Kedves volt-e Isten előtt a farizeus imádsága?

Nem; mivel az nem volt imádság, hanem dicsekedő nagyratartás, melynélfogva magát magasztalta, jócselekedeteit elősorolta, s ezeket önmagának tulajdonította érdemül, a helyett hogy értök Istennek adott volna hálát. Az ájtatosság színe alatt kevélységét rejtegette, másokat pedig megvetett, vakmerően elítélt, embertársait rablóknak, igazságtalanoknak és házasságtörőknek tartotta s így még inkább vétkezett, semhogy Isten tetszésére s meghallgatására tette volna magát méltóvá. Tanuljuk meg e példából, hogy a dicsvágyat s a hiú tisztelet után való sóvárgást kerülni kell, mert az bennünket Isten tetszésétől, jócselekedeteink érdemétől s a mennyei dicsőségtől is megfoszthat. Szent Ignác vértanú azt szokta mondani:

«Kik engem magasztalnak, azok ostoroznak.» Szent Vidor (Hilarius) pedig mikor hallotta, hogy a nép magasztalja tetteit, félni kezdett és sírásra fakadt, gondolván, hogy ezzel jutalmát már a földön elvette.

Kedves volt-e Isten előtt a vámszedő könyörgése?

Igenis; mert ámbár igen rövid, de másrészről igen alázatos és töredelmes volt. Nem állott ki a templom elejére, mint a farizeus; hanem inkább hátra húzódott, mi által önmagát mintegy méltatlannak ítélte az Isten színe előtt való megjelenésre s az emberek társaságára. Ott állott lesütött szemekkel, mi által megvallá, hogy bűneinek súlya miatt nem méltó az égre fölnézni s példát adott nekünk, mint kell nekünk is vétkeink miatt az Isten előtt való megjelenéstől félnünk. Továbbá magát nyilvánosan bűnösnek vallja s azért töredelmesen veri mellét: mi által, mint szent Ágoston (Serm. 8. de verbis Dom.) mondja, vétkeit akarja büntetni, melyeket bensőkép szívében követett el. Azért verjük mi is a szentmise alatt többször mellünket, bevallván ezzel, hogy szegény bűnösök vagyunk és vétkeinket szívünkből bánjuk.

Mit kell tennünk, mielőtt a templomba megyünk?

Gondoljuk meg, hogy Isten házába megyünk és pedig abból a célból, hogy Istenhez szóljunk; azért jól meg kell gondolnunk, mit akarunk vele szólni és tőle kérni. Hogy méltókká váljunk a meghallgattatásra, nekünk is úgy kell megaláznunk magunkat, mint Ábrahám tette (Móz. I. 18, 27.); s megvallanunk, hogy por és hamu vagyunk és bűneinknél fogva méltatlanok arra, hogy Isten szent színe előtt megjelenjünk; annál kevésbbé méltók arra, hogy vele beszéljünk. Mert Isten csak az alázatosak könyörgésére tekint s azokat részesíti kegyelmében (Zsolt. 101, 18.), a kevélyeknek pedig ellenáll. (Jakab 4, 6.)

Tanítás a nagyravágyás és hiú tisztelet után való sóvárgás ellen.

Ezen evangéliumból tanuljuk meg különösen, hogy Isten az alázatosakra tekint és távol van a felfuvalkodóktól (Zsolt. 137, 6.); s hogy a kevélyeket megalázza, az alázatosakat pedig felmagasztalja. A farizeus felfuvalkodva s mint ő vélte, jó cselekedetekkel egészen megrakva ment föl Isten házába; azonban üresen, Isten tetszése

és malasztja nélkül hagyta azt el. A vámszedő ellenben, ki magát bűnösnek vallván, töredelmes és alázatos szívvel jelent meg Isten előtt, megigazulva tért vissza hajlékába. Méltán mondja azért szent Ágoston: «Magas az Isten; ha magadat fölemeled, fut előled; ha megalázod magadat, leszáll hozzád.» Jobb Isten szemében az alázatos bűnös, mint a kevély igaz.

Aki jótetteivel dicsekszik vagy azokat mások tetszésének megnyerésére vagy hogy hiú dícséretet arasson, gyakorolja csak, az elveszti jutalmát. Krisztus mondja (Máté 6.): «Óvakodjatok, hogy igazságtokat ne cselekedjétek az emberek előtt, hogy láttassatok azoktól; mert különben jutalmatok nem leszen Atyátoknál, ki mennyekben vagyon.» Szereted a dícséretet, elismerést? Akkor keresd Isten és az ő szenteinek tetszését, mely többet ér a halandók minden magasztalásánál.

Hogy a hiú tiszteletet megvetni tanuljuk, szívleljük meg jól a fönnebbi tanításokat és fontoljuk meg egyszersmind azt is, hogy a dicsvágyó halálos ágyán úgy fog járni, mint aki kincseket akarván gyüjteni, vizen és szárazon tett sok utazásai után, midőn tömérdek drágaságot halmozott már össze, hajótörést szenved és ekkép elveszti mindenét. Mivel a hiú, dicsőség után vágyódó ember is épen így fogja halálos ágyán átlátni, hogy haszontalanul fáradt s hogy mindazon érdemet, melyet abban az esetben, ha az Isten dicsőségére munkálkodik, cselekedeteivel szerzett volna, elvesztette. Hogy bennünket is ilyen veszedelem ne érjen, keressük mindenben ne a saját dicsőségünket, hanem az Istenét; és szoktassuk hozzá magunkat, hogy minden jócselekedet előtt szívünket a jószándék felélesztése által Istenhez emeljük.

De mert a gőg mélyen ül az emberben s az szereti jelenlétét eltitkolni, tudd meg, hogy a kevélység nem egyéb, mint az önmagunk iránt érzett szerfölötti szeretet és becsülés, párosulva azon rendetlen kívánsággal, hogy másokat meghaladván, az emberek tiszteljenek és magasztaljanak. A felfuvalkodott a maga önhittségében kelleténél magasabbra emelkedik, maga felől, tehetségei, ügyessége, érdemei, gazdagsága és rokonsága felől mód nélkül sokat képzel és másokat, mint az a farizeus tette, megvet. Az alázatos ellenben szerényen érez és gondolkodik, magát nem tartja többnek, mint ami valósággal, elismeri hibáit és vétkeit s azokat őszinte lélekkel bánja, az Istent bűneinek bocsánatáért kérve, mint ama nyilvános bűnös. Ezt utánozzuk mindnyájan s akkor szintén kegyelmet fogunk az Úr Isten szemeiben találni, míg ellenben ha kevélységünkben megmaradunk, el fog vetni bennünket a Mindenható.

Áhítatgyakorlat. Úr Isten! ki figyelmes vagy az alázatosak

imádságára s azt meghallgatod, a kevélyeknek pedig ellentállsz: adj kérlek alázatos szívet, hogy egyszülött Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus alázatosságát követvén, ez által megérdemeljem, hogy egykor a mennyek országában vele együtt megdicsőíttessem.

Oktatás pünkösd után tizenegyedik vasárnapra.

A **misekezdetben** kérj a miséző pappal együtt Istentől testvéri egyetértést és oltalmat minden belső és külső ellenségeid ellen, mondván: «Isten! az ő szent helyén: Isten, ki békés lakást ad a házban az egyértelműeknek; ő maga ad hatalmat és erőt népének.» (Zsolt. 67.) «Keljen fel az Isten! és széledjenek az ő ellenségei és fussanak orcája elől, kik őt gyűlölik.» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imája. Örök mindenható Úr Isten! kinek bőséges jósága az esdeklőknek mind érdemeit, mind kívánságait fölülmúlja, áraszd el fölénk irgalmadat, hogy megbocsásd, mitől lelkiismeretünk retteg s add meg, amiért könyörögni nem bátorkodunk. A mi Urunk stb. Amen.

Szent-lecke. *(Szent Pál ap. a kor. írt I. lev. 15, 1—11.)*

Atyámfiai! Figyelmetekbe ajánlom pedig, testvérek, az evangéliumot, melyet hirdettem nektek, melyet el is fogadtatok, melyben álltok is, mely által üdvözölni fogtok, ha megtartjátok úgy, amint hirdettem nektek; hacsak hiába nem lettetek volna hívőkké. Mert mindenekelőtt azt közöltem veletek, amit én is vettem: hogy Krisztus meghalt a mi bűneinkért, az Írások szerint, és hogy eltemettetett, és hogy feltámadott harmadnapon, az Írások szerint, és hogy megjelent Kéfásnak, és azután a tizenegynek, azután megjelent több mint ötszáz testvérnek egyszerre, akik közül a legtöbben még élnek, egyesek pedig elszenderültek; azután megjelent Jakabnak, majd valamennyi apostolnak; mindnyájuk után pedig mint idétlennek megjelent nekem is. Mert én a legkisebb vagyok az apostolok között, ki nem vagyok méltó apostolnak neveztetni, mert üldöztem az Isten egyházát. De Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, és az ő kegyelme nem volt bennem eredménytelen.

Tanulságok. Szent Pál itt: 1. inti a korinthusiakat, hogy ne engedjék magukat tévútra vezettetni azoktól, kik a föltámadást tagadják. Mert Krisztus föltámadását az Úrnak gyakori megjelenései minden kétségen felül helyezték s ezzel az ő megváltásuk és feltámadásuk is bizonyossá lett. Ha tehát a korinthusiak a Krisztus által hirdetett tanokat állhatatosan hiszik s aszerint élnek, bizonyosan

üdvözülnek is. Mert az üdvösségre nem elegendő csupán a Krisztusban való hit, hanem szükséges, hogy e hit szerint éljünk is. E leckében különben szent Pál az alázatosságról is szép tanítást és példázatot nyujt a korinthusiaknak és nekünk is. Mikor a kiállott fáradalmak után nehéz munkáját kivívja, megtérése előtti bűneire gondol s nem tartja magát méltónak arra, hogy apostolnak neveztessék. Alázatosan megvallja, hogy amivé lett, azt egyedül Isten kegyelmének köszönheti. Minden igazán alázatos szívű kereszténynek így kell cselekedni; belátni gyengeségeit, hibáit és bűneit, melyek miatt magát nemcsak hogy túl nem becsüli, de elismeri, hogy másoktól sem becsülhető. Igy tett szent Pál igaz alázatosságában. A jót pedig, mint szent Pál, egyedül Istennek tulajdonítsuk, mert az valóban tőle származik s érette egyedül Istent dícsérjük. És a mi szíveinkben annál inkább buzogjon az alázatosság szent és tiszta forrása, mert erre nekünk sokkal több és nagyobb okunk van, mint volt szent Pálnak. Csak így, csak ezzel alázhatjuk meg magunkat Isten színe előtt keresztségünk után elkövetett vétkeink, munka és haszon nélkül eltöltött életünk, a malasztok könnyelmű elvesztegetése és az azokkal való visszaélés miatt. Alázatosságunkkal, mint szent Bernát, mi is eltöröljük bűneinket, pótolhatjuk hiányzó erényeinket és meggyógyíthatjuk a szereteten bűneink által ejtett sebeket.

Fohász. Ó legalázatosabb Üdvözítőnk! Üzd el szíveinkből a kevélység és önbizalom hitvány és gonosz ördögét! Öntsd szíveinkbe az alázatosságot, mely annyira szükséges nekünk, elbizakodott, gyarló teremtményeidnek. Add meg kegyelmeddel azon beismerést, hogy mi önmagunktól soha semmi olyant nem cselekedhetünk, ami előtted kedves volna s hogy minden tehetségünket, ami jóra vezet, egyedül tőled nyerjük. A te szent irgalmad szüli bennünk az akaratot és annak teljesítését. (Kor. II. 4, 5. Filipp. 2, 13.) És add, ó Urunk! hogy hitünk szent ágazatait híven megőrizzük s aszerint élni törekedjünk.

Evangélium *(Szent Márk 7, 31—37.)*

Az időben kimenvén Jézus Tirus vidékéről, Szidonon a galileai tengerhez méne a tíz város határai közé. És hozzá vivének egy siketnémát és kérék őt, hogy tegye rája kezét. És felrevivén őt külön a seregtől, fülébe bocsátá ujjait és köpvén, illeté nyelvét és föltekintve az égre, fohászkodék és mondá neki: Effeta! azaz nyíljál meg! És azonnal megnyílának fülei és megoldódék nyelvének köteléke és helyesen szól vala. És megparancsolá nekik, hogy ezt senkinek se mondják. De mennél jobban tiltá nekik, annál inkább hirdeték és szerfölött csodálkozának, mondván: Mindent jól cselekedett; a siketeknek visszaadta hallásukat és megszólaltatta a némákat.

Miért használt Jézus e csodánál külső jeleket?

Hogy a siketnémának egész világosan tudtára adja, miszerint rajta csodát fog mívelni, hogy az Jézust és az általa hirdetett tanítást már eleve igaznak s őt Istentől valónak tartsa. Továbbá azért is, hogy e külső jelekkel a hívők előtt a láthatatlanul működő isteni hatalomra mutasson.

Kik a tulajdonképeni siketnémák?

Azok, akik Isten igéjéről, a mennyei és lelkük üdvösségét célzó dolgokról tudomást venni, azokról elmélkedni és beszélgetni sem akarnak; akik Isten dicsőségét hirdetni vonakodnak.

Miért vezette félre Jézus a siketnémát?

Hogy megtanítson minket arra, miszerint a szent életre és megtérés útjára lépőnek a világ zajától, a veszedelmes társaságoktól, amennyire csak tehetségében áll, félre kell vonulnia, a magányt kedvelnie, mivel itt van Isten hozzánk legközelebb és itt szól legérthetőbben szíveinkhez. (Ozeás 2, 14.)

Miért illette Jézus ujjait nyállal s tette azokat a siketnéma nyelvére és füleibe?

Hogy a siketnéma előtt megmutassa erejét és hatalmát, mellyel ő a betegeket, ha akarja, meggyógyítani képes. Egy puszta szava

vagy ujjainak érintése már gyógyulást okoz. Továbbá jelképezni óhajtotta a szentségeket, mint amelyekben látható és külső jelekben osztja az egyház a Szentlélek malasztjait.

Miért emelte Krisztus szemeit az égre?

Hogy minden jó kútforrásául egyedül Istent tekintsük, ki fönn a magas mennyben fölöttünk van. A feltekintés mellett még fohászkodott is az Úr s ezzel arra tanított minket, hogy a bűnösök fölött szánakozzunk, mert őket nehéz megtéríteni. Urunk bánásmódjában még Isten végtelen kegyelmét és hatalmát is látjuk tündökölni, ki Krisztus egyetlen szavára: *Effeta!* — ami annyit tesz: *nyilatkozzál meg!* azonnal megnyitotta a siketnéma füleit, feloldozta lebilincselt nyelvét. A siketnéma pedig hallott, beszélt s dicsőítette Urát, Istenét!

Miért tiltotta meg Jézus e csoda elbeszélését?

Oktatni akart minket, hogy az emberek dícséretét ne keressük soha és ne kérkedjünk tetteinkkel senki előtt.

Mit tanulunk az ott jelen volt és csodálkozó emberektől?

Hogy felebarátainknak minden szükségeikben segélyükre siessünk. Ha bűnben, tévedésben vannak, lelkileg Krisztushoz vezessük s az ő testi és lelki megszabadításuk örömére Istent dícsérjük és magasztaljuk.

Fohász. Úr Jézus Krisztus! Hozzád fordulunk, ó Uram! ki e földön való tartózkodásod egész ideje alatt a betegeket és a szenvedőket gyógyítottad. Kérünk téged, ó lelkek orvosa! engedd meghallani szent akaratodat, oldd meg nyelveinket, hogy a te fenséges műveidet dícsérhessük és hirdethessük. Fojtsd el szíveinkben a hiú dícséret után való vágyakozást, hogy jócselekedeteink hirdetőivé ne legyünk s ezzel a mennyei Atya igért jutalmát el ne veszítsük.

Oktatás a szertartásokról.

«Füleibe bocsátá ujjait és pökvén, illeté nyelvét. És föltekintvén az égre, fohászkodék és mondá neki: Effeta! azaz nyilatkozzál meg.» (Márk 7, 33—34.)

Mik a szertartások?

Istennek tiszteletére, imádására, saját buzgóságunk növelésére s embertársaink épülésére rendelt olyan szent szokások és taglejtések, melyek az ember bensejében, lelkében fakadó érzelmekkel szoros

összefüggésben vannak s ezeket külsőleg és láthatólag is kifejezni törekednek.

Miért használunk az isteniszolgálat alkalmával szertartásokat?

1. Hogy Istennek úgy a lelki azaz belső, mint a testi azaz külső ájtatosság által is szolgáljunk. 2. Hogy buzgóságunkat növeljük s magunkat a szórakozástól megóvjuk. 3. Hogy e külső dolgok által az isteniek szemléletéhez emelkedjünk. (Conc. Trid. Sess. 22. c. 5.) 4. Hogy felebarátaink épülésére is szolgáljunk s bennük hasonló buzgóságot ébresszünk.

Van-e e szertartásoknak a Szentírásban is alapjuk?

Van, mert Krisztus Urunk nemcsak a mai evangéliumban említett szertartásokkal, de ezeken kívül számtalan más szertartással is élt. Például a kenyeret és a halakat megáldotta (Mát. 15, 36.), a vakon született szemét sárral megkente (Ján. 9, 6.), arcra borulva és térdre hullva imádkozott (Luk. 22, 41.), tanítványainak a Szentlelket óhajtván adni, rájuk lehelt (Ján. 20, 22.) stb. Sőt már az ó-szövetségben is több szertartásra találunk, melyeket azonban nagyobbrészt eltörültek s csak nagyon kevés talált helyet az újszövetségben is. E szertartásokban, melyek Isten dicsőségére s lelkiüdvünk elnyerésére céloznak, nagy buzgalommal kell résztvennünk. Ne engedjük tehát, hogy másvallásúak a szertartásokat csúfolván, ezáltal azoktól minket is elidegenítsenek.

Erkölcsi tanítás a nyelvünkkel való visszaélés ellen.

«Pökvén, illeté nyelvét.»
(Márk 7, 33.)

A Megváltó csodás úton adta vissza a némának beszélőképességét s ezáltal kimondhatatlan jótéteményt tett. Mint Isten minden jótéteményét, úgy a beszédet is egyedül Isten akarata és parancsa szerint szabad használnunk s vétkezünk, ha ezen adomány gyakorlatával visszaélünk s nyelvünket, mint a beszéd eszközét, nem fékezzük. A nyelv tehát testünk egyik legveszedelmesebb tagja, ha nem zabolázzuk. «A nyelv — úgymond szent Jakab — kicsiny tag ugyan, de nagy dolgokat visz végbe. Kis tűz nagy erdőt hozhat lángba. S ilyen tűz a nyelv is; úgyannyira, hogy egész testünket megfertőztetheti, s egész éltünk folyamát vad szenvedélyek lángjába boríthatja: ha a pokol uralma alatt van s az ördög kormányozza. Azon egy nyelvvel — folytatja tovább — dicsőítjük az Atyát és Istent s

ugyanazzal átkozzuk az Isten hasonlatosságára teremtett embereket. Azon egy szájból jön az áldás és az átok.» Nincs ország, nincs helység és ház, melyet a gonosz nyelvek tönkre nem tehetnének s viszálykodással, becstelenséggel, egyenetlenséggel, fajtalansággal és a bűnök egész halmazával elborítva el nem veszíthetnének. A gonosz nyelv szidalmazza Istent és az ő szentjeit, meghamisítja, elferdíti Isten igéjét, eretnekséget és szakadásokat teremt. Rágalom és becstelenítés, megszólás és gyalázás, hamis vádak és eskük, orcátlan beszédek és más efféle vétkes cselekedetek kútforrása a gonosz nyelv. Röviden — mint szent Jakab írja — egy igazságtalansággal telt világ a gonosz nyelv, pusztító tűz, mely örök sebet éget. A kígyó nyelve volt az, ami az első emberpárt ártatlanságából bűnbe sodorta s az egész világra kimondhatatlan károkat hozott. (Móz. I. 3.) Krisztus Urunkat Júdás nyelve árulta el. (Máté 26.) Izrael népét Jeroboám gonosz nyelve fordította el a templomtól és Istentől. (Királyok III. k. 12, 18.) És még mennyi szomorú példát lehetne felhoznunk ! S vajjon a népek és királyok, alattvalók és fejedelmek, cselédség és uraság között mi szüli az egyenetlenkedések, háborúságok és zsörtölődések egész hosszú sorát? A gonosz nyelv, mellyel némely dicsvágyó vagy saját hasznát leső hitvány ember nem retten vissza Isten és embertársai ellen vétkezni ! És hányan süllyedtek már fékezhetlen nyelvük miatt a bánat, gyötrelem, szerencsétlenség, szenvedések halált hozó örvényébe? «Sokan hullottak el fegyver élén — írja a bölcs Sirák fia (28, 22.) — de nem, mint amennyien elvesztek nyelvük miatt. «És egy másik helyen megjegyzi, hogy a hamis nyelv esése olyan, mint azé, ki a kövezeten elesik. Miképen kerülhetjük tehát el a nyelveink által okozott bajokat és szenvedéseket? «Legyen minden ember késedelmes a szólásra» — mondja szent Jakab (1, 19.) — azaz mérsékeljük magunkat a beszédben, mert sok beszéd nincs bűn nélkül. (Példab. 10, 19.) Szájunk csak jól megfontolt szavakat vegyen nyelvére, mert a kimondott szó sokszor olyan, mint a kidobott kő, nem tudjuk hova esik, kit érhet s gyakran önfejünkre hull vissza. Az ember tökéletes csak akkor lehet, ha egyetlen szóval sem fog hibázni. De melyikünk tehetné ezt meg önerejéből ! Az ember megfékezheti a vadállatok természetét, megszelidítheti a bősz oroszlánt, de nem saját nyelvét, e halálos méreggel futtatott, soha nem nyugvó kétélű tőrt. Ezt csak Istenünk végtelen kegyelméből tehetjük, ha ő mindenhatóságával erőt és módot nyujt erre. Azért gyakran, szüntelen kérjük Istennek ehhez szükséges malasztját s ekként könyörögjünk :

Fohász. Mindenható Isten ! Vedd számat őrizet alá, tégy ajtót ajkaimra (Zsolt. 140. 3.), hogy el ne essem általuk s nyelvem el ne veszítsem.

Oktatás pünkösd után tizenkettedik vasárnapra.

A mai **misekezdet** egy szorongatott lélek imádságát tartalmazza, ki Istenhez könyörög segítségért ellenségei ellen: «Isten! figyelmezz segítségemre. Uram! siess segítségemre. Szégyenüljenek meg és valljanak gyalázatot ellenségeim, kik lelkemet keresik. Térjenek hátra és piruljanak meg, kik rosszat akarnak nekem. (Zsolt. 69, 2.) Dicsőség az Atyának stb.

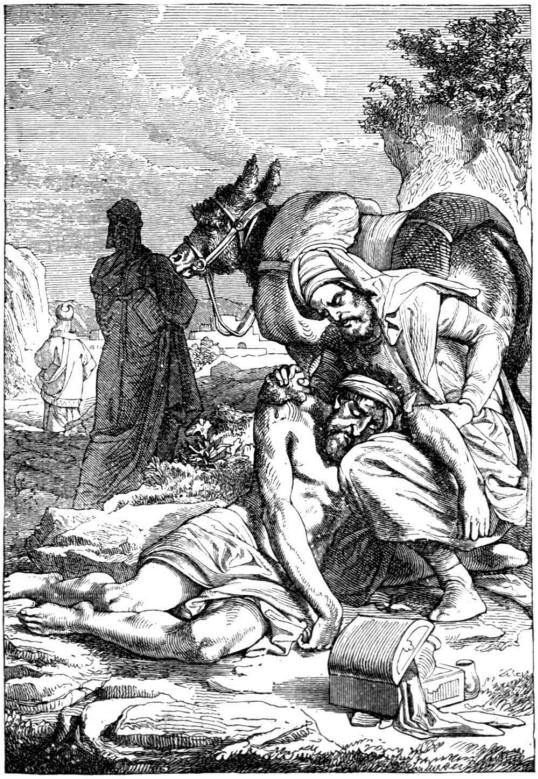
Az egyház imádsága. Mindenható és irgalmas Isten! kinek jóságából ered, hogy híveid neked méltón és dícséretesen szolgáljanak, engedd kérünk, hogy igéreteidben minden akadály nélkül részesüljünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a korint. írt II. lev. 3, 4—9.)*

Atyámfiai! Ilyen bizodalmunk pedig Krisztus által van az Isten iránt, nem mintha elegendők volnánk valamit gondolni magunktól, mint önmagunkból; ellenkezőleg, a mi elégséges voltunk az Istentől van. Ő tett minket alkalmassá arra, hogy az újszövetség szolgái legyünk, nem a betűé, hanem a Léleké; mert a betű öl, a Lélek pedig életet ad. Ha *már* a halálnak betűkkel kövekre írt szolgálata oly dicsőséges volt, hogy Izrael fiai nem nézhettek Mózes arcára arcának mulandó dicsősége miatt: hogy ne lenne *még* dicsőségesebb a Lélek szolgálata? Mert ha *már* a kárhoztatás szolgálata dicsőséges *volt*, sokkal dicsőségesebb az igazságosság szolgálata.

Magyarázat. Szent Pál levelének ezen része a korinthusiak megtéréséről szól, akiket ő nem saját erejéből, hanem Isten segítségével, aki őt az új-szövetség szolgájául, az Úr Jézus Krisztus vallásának tanítójául rendelte, térítette meg. Továbbá azt is mondja, hogy őtőle magától semmi valódi jó nem származhatik, mert minden, amit tesz, Isten segedelmén alapszik, ki őt Krisztus helyettesévé tette. S ő — mint ilyen — tanítja Krisztus vallását, mely lélekszerinti vallás s mely nem annyira külső gyakorlatokban áll, mint inkább a lélek belső átalakítására szolgáló kegyelmekben. És Krisztus vallása a Szentlélek kegyelme által az embert bűnétől megváltva, Istennel egyesítve, élő vallássá lett, míg az ó-szövetség vallása nem ilyen volt, mert a bűnöst az Istennel való kibékülésre szolgáló kegyszerek hiányában — az örök haláltól nem mentette meg. S ha már Mózes, ki az ó-szövetségnek, tehát a betűnek vagyis törvénynek volt szolgája, oly dicsőségben részesült, hogy arca a dicsőség fényétől elváltozott, akkor mennyivel inkább méltó erre az új-szövetség szolgája.

Tanuljuk meg a lelkészt hivatalában mindenekfölött becsülni, mert ő Isten szolgája. Szeressük a lelkészeket mint szemünk fényét, hiszen ők hirdetik nekünk Isten igéit. Az egyházi elüljárók iránt oly engedelmességgel viseltessünk, minővel azoknak tartozunk. Legyünk alázatosak, mint szent Pál, ki elismerte gyarlóságát, minden dicsőség egyedüli kútforrásának Istent mondotta s minden bizodalmát egyedül ő belé helyezte. Egyedüli bizalmunk az Úr legyen, mert csak ő adhatja meg nekünk a szükséges kegyelmet és kegyelmi eszközöket, amelyek segítségével az új-szövetségi vallás törvényei és parancsai szerint élhetünk s túlvilági életünkben üdvözölhetünk.

Evangélium.

(Szent Lukács 10, 23-37.)

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Boldogok a szemek, melyek látják, amiket ti láttok. Mert mondom nektek, hogy sok próféta és király kívánta látni, amiket ti láttok, de nem látta, és hallani, amiket ti hallotok, de nem hallotta. És íme fölkele egy törvénytudó, kísértvén őt, és mondván: Mester! mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerjem? Ő pedig mondá neki: Mi vagyon írva a törvényben? miképen olvasod? Amaz felelvén, mondá: Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, és minden erődből és egész elmédből; felebarátodat pedig, mint tennenmagadat. És mondá neki: Helyesen feleltél; ezt cselekedjed és élni fogsz.

Amaz pedig igazolni akarván magát, mondá Jézusnak: De hát ki az én felebarátom? Felvévén pedig Jézus a szót, mondá: Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba menvén, rablók közé került, akik kifoszták őt, és sebesre vervén, félholtan hagyák őt és eltávozának. Véletlenül azon az úton jött lefelé egy pap, és látván őt, tovább méne. Hasonlóképen egy levita is, midőn azon helyhez ért és látta őt, elméne mellette. Arra utazván pedig egy szamaritánus, odaméne, és látván őt, könyörületre indula. És hozzája járulván, bekötözé sebeit, olajat és bort öntvén azokba; föltevé őt barmára s a szállására vivé és gondját viselé. Másnap elővevén két denárt, a gazdának adá, mondván, Viseld gondját neki, és amit ezenfelül ráköltesz, mikor visszatérek: megadom neked. E három közül mit gondolsz, melyik volt felebarája annak, ki a rablók közé jutott? Amaz pedig mondá: Aki irgalmasságot cselekedett vele. És mondá neki Jézus: Menj, és te is hasonlóképen cselekedjél.

Miért mondják Jézus tanítványait boldogoknak?

Mert az ő megérkezését megélték, őt láthatták és tanításait az ő szent ajkáról hallhatták, míg sok király és próféta hiába sóvárgott e kitüntető szerencse után. De mi azért, mert Krisztust színről-színre nem láthatjuk s tanításait az ő szentséges ajkairól nem hallhatjuk, épen nem vagyunk boldogtalanabbak az apostoloknál, mert Jézus maga mondja (Ján. 20, 29.), hogy boldogok azok is, akik bár nem látják, de lelkük egész erejéből hisznek benne.

A hiten kívül mi a legszükségesebb az üdvösségre?

Az, hogy Istent és felebarátunkat, mint a parancsolat mondja: szeressük. És ha ezt tesszük, megtesszük a legszükségesebbet, mert e parancsolatban benne van az egész törvény. (Máté 22, 40.)

Kik a mi felebarátaink?

Felebarátunk minden ember, legyen az idegen, hazánkfia, szegény vagy gazdag, velünk egyhitű, vagy másvallású. Mint láttuk, a mai evangéliumban felhozott szamaritánus sem kérdezte a gyilkosok kezébe került kilétét, nemzetiségét, vallását, hanem azonnal felebarátjának tekintette, szükségében segedelmét nyujtotta neki s ő maga is felebarátjává lett.

Hogyan kell szeretnünk felebarátainkat?

A parancsolat szavai szerint úgy, mint magunkat, azaz mindazon jót, amit önmagunknak kívánunk és teszünk, azt nekik is kívánjuk és tegyük. (Máté 7, 12.) Ellenben ne kívánjunk és tegyünk

felebarátunknak semmi olyant, amit önmagunknak nem kívánunk és tenni nem óhajtanánk. Ilyen, igazán parancsolat szerint való szeretetet tanusított felebarátjával szemben a szamaritánus, aki e szeretetével a papot és a levitát messze túlszárnyalta.

Mi által gyakorolhatjuk leginkább a felebaráti szeretetet?

Az irgalmasság lelki és testi cselekedetei által, melyekről pünkösd után való hetedik vasárnapon volt szó. Ezeken kívül pedig a következő cselekedetek által: 1. ha örvendünk felebarátaink Istentől nyert lelki és testi jólétének s a nekik osztályrészül jutott adományok és kegyelmek fölött. Viszont szerencsétlenségeikben szomorkodunk és szánakozunk rajtuk, mint ezt szent Pál példája (Kor. I. 4. és köv.) tanítja; 2. ha kérjük Istent, hogy felebarátainkat kegyelmekkel megáldani méltóztassék. Mint ahogy szent Pál térdreborulva könyörgött, hogy Isten az efezusiakat Isten ismeretével és minden más tökéletességgel megajándékozza (Efez. 3, 14.); 3. ha felebarátunk üdvösségéről gondoskodunk s ennek elnyerhetése céljából részünkről is minden lehetőt megteszünk. Ha istenes életmóddal jó példát adunk nekik, jóra ösztönözzük, intjük, feddjük, buzdítjuk, büntetjük őket (ha ez jogunkban áll). S mindezt tenni még akkor is, ha nem veszünk is rajtuk mindjárt jobbulást észre. Tegyük ezt azért, mert nem lehetetlen, hogy egy szerencsés pillanatban szavainkat szívükre veszik és megjobbulnak vagy ha épen megátalkodottságukban maradnak is, elmondhatjuk, hogy megtettük kötelességünket; 4. ha felebarátaink hibáját, gyarlóságait, nyavalyáit és gyengéit békével tűrjük; amire minket ugyancsak Pál apostol int (Galat. 6, 2.), mikor így ír: «Egymás terhét viseljétek és úgy fogjátok teljesíteni Krisztus törvényét».

Miért kell felebarátainkat szeretnünk?

Jóllehet elegendő volna erre Istennek és Krisztus Urunknak sokat említett és szívünkre kötött parancsolatával felelni, mégis felsoroljuk itt még a következő indító okokat is: 1. Mindannyian testvérek vagyunk. Nem csupán természetünknél fogva, Ádám után, hanem kegyelmileg Urunk, a Krisztusban is. És ezen oknál fogva mi emberek nem viseltetnénk-e embertársaink iránt szeretettel akkor, midőn még az oktalan állat is szereti az önmagához hasonlót? 2. Valamennyien Isten képmásai s Jézus Krisztus drága vérével megváltott lények vagyunk, az ő szent testének és vérének részesei s mint Isten gyermekei hivatva a mennyország bírására is. Miért is így szól szent Pál: «Ti mindnyájan egyek vagytok Krisztus Jézusban. Ugyanezért igyekezzetek fenntartani a lélek egységét a béke kötelékével.» (Gal.

8, 28. Efez. 4, 3.) Buzdítson minket a felebaráti szeretetre. 3. Krisztus példája is, aki minket, bár ellenségei is akadtak köztünk, mégis szeretett (Róm. 5, 10.) s a keresztfán is imádkozott gyilkosaiért. Lehetnénk-e az ő tanítványai s ilyenekül tartana-e minket, ha őt a felebaráti szeretetben nem követnénk? (Ján. 13, 15.) 4. Végre kényszerítsen minket a felebaráti szeretet gyakorlására annak meggondolása is, hogy a nélkül nem üdvözülhetünk. «Aki nem szeret, — mondja szent János (I. 3, 14.) — halálban marad.» Aki felebarátját nem szereti, az nem szeretheti Istenét sem (4, 20.), mert egyik legnagyobb parancsolatát szegi meg s nem teljesíti az ő törvényét. (Róm. 13, 8.) Az ilyen pedig a mennyek, tehát a szeretet országából ki van zárva, mert ezt csak azok bírhatják, akik egymást a földön is igazán szerették.

Mikor érdemszerző a felebaráti szeretet?

Akkor, ha egyedüli célja Isten, azaz ha felebarátunkat Istenben és Istenért szeretjük, mint ezt az Úr parancsolja is. Mert ha felebarátunkat csupán természeti hajlamból, önhaszonból vagy még más, aljasabb szándékból szeretjük, akkor e szeretetünk a pogányok, sőt az állatok szeretetétől mit sem különbözik, mert a pogányok is szeretik és üdvözlik az őket szeretőket és üdvözlőket (Máté 5, 46. s köv.) és az állatok is szeretettel és hízelgéssel viseltetnek jótevőik iránt.

Fohász. (Szent Ágoston szerint.) Ó Istenem, én irgalmam! önts szívembe szeretetet és könyörületességet, hogy szüntelenül készen legyek felebarátommal éretted jót tenni, a szűkölködőket útbaigazítani, az elnyomottakat fölsegélyezni, a szegényeket ápolni stb., hogy a te szent irgalmadtól én is hasonlót remélhessek.

Mit jelent a mai evangéliumban felhozott példabeszéd magasabb szellemi értelemben?

A gyilkosok kezébe került ember a szentatyák magyarázata szerint Ádámot, első atyánkat s így az egész emberi nemet jelenti. Az emberi nem Ádám engedetlensége következtében került az ördögnek és az ő angyalainak hatalmába, vesztette el eredeti ártatlanságát s Isten kegyelmét. És mindezeken felül, mert hajlandóságot nyert a gonoszra és rosszra, lelkének erején is jelentékeny sebet szenvedett. A pap és levita — mint az ó-szövetség szolgái — nem akartak, de nem is bírtak az emberiség e nyomorúságán segíteni. Krisztus, a szamaritánus, azaz segítő, könyörült irgalmával és szeretetével rajtunk, a sebesülteken. Ő öntötte sebeinkbe kegyelmének olaját s vérének borát, mint gyógyító írt. Ő emelte a keresztség és más szent-

ségek által az embert magához és egyesítette magával; ő vezetett vissza minket az Úr egyházába s bízott reá minket további vezetés és ápolás végett szentegyházának lelkipásztoraira. Adjunk hálát tehát szüntelenül Krisztusnak a rajtunk könyörülő szamaritánusnak nagy szeretetéért és gondoskodásáért s lelkünk egész erejéből, szívünk minden érzelmeivel igyekezzünk azt közremunkálkodásunkkal lelkijavunkra fordítani.

Oktatás az utolsó kenet szentségéről.

«Beköté sebeit, olajat és bort töltvén azokba.» (Szent Luk. 10, 34.)

A szamaritánusnak a halálosan megsebzett emberrel szemben tanusított bánásmódját az utolsó kenet szentségének előképéül, példázójául tekintjük, melyben Krisztus, az igazi szamaritánus, a betegnek szintén a szent olaj által nyujtotta malasztját. És ha ezzel a beteg testét nem is, de lelkét bizonyára meggyógyítja, megerősíti, hacsak a beteg azt önmaga meg nem akadályozza.

Szentség-e az utolsó kenet?

Igen; mert általa a beteg bizonyos külső és Krisztustól rendelt látható jeleknél fogva Istennek malasztjában részesül.

Valóban rendelte Jézus e szentséget és mikor?

Jézus e szentséget, mint a római katekizmus írja (Pars. 2. c. 6. §. 8.), azzal rendelte el, hogy tanítványai közül kettőt-kettőt kiküldött, hogy az ő képviseletében gyakorolják. Bizonyítják ezt az evangelisták is, akik írják (Márk 6, 12—13.), hogy a betegeket Krisztus tanítványai olajjal kenték meg; később pedig szent Jakab mint Krisztustól rendelt szentséget hirdette az utolsó kenetet. Ebből is kitetszik, hogy e szentséget nem az apostolok, hanem maga Jézus rendelte el. E mellett bizonyít még a trienti zsinat is (Sess. XIV. de extr. unct. c. 1.), mely a következőket mondja: «A betegnek az utolsó kenet szentségével való ellátása, mint az új-szövetség valódi és igazi szentsége rendeltetett. Szent Márk (6, 13.) előképileg példázta, szent Jakab apostol pedig mint Krisztustól rendelt szentséget hirdette e szavakkal: «Beteg valaki közületek»... stb. (Jak. 5, 14. 15.) Ezt szent Jakab nem mondhatta s hirdethette volna, ha Krisztus rendelését és parancsát nem tudja, amiről különben szent Jakab apostoli kiküldetése is csalhatatlan bizonyítékot nyujt.

Mi e szentség külső jele?

A nagycsütörtökön a püspök által megszentelt szent olajjal való megkenés és a pap imája.

Mit művel e szentség a belegnél?

A trienti zsinat (Sess. 14. c. 2.) szent Jakab apostol szavai alapján e szentség következő eredményeit említi: 1. A beteg, ha javára van, egészségét vagy legalább a fájdalmak olymérvű csökkenését nyeri el, hogy azokat békével, türelemmel és érdemszerzőleg tudja elviselni. 2. A lélek könnyebbülést nyer, mert megszabadul a reá nehezedő terhektől s fölfegyverkezve fogadhatja a szív nyugtalanságait és az ördög incselkedéseit. 3. Ha e szentséget valódi töredelmességgel veszi, nemcsak vétkeit s ezek büntetését, hanem egyszersmind halálos bűneit is, melyeket meggyónni nem bírt vagy elfelejtett, megbocsátja neki Isten s ezáltal az örök üdvösség elnyerését biztosító érdemei is növekednek.

Milyen lelki állapotban részesülhet a beteg e szentség malasztjaiban?

Minthogy a szentségek fölvételéből származó lelki haszon az azokban részesülők előkészültségétől függ, szükséges, hogy a beteg, hacsak lehetséges, e szentség fölvételét megelőzőleg meggyónjon és megáldozzon, vagy ha ezt már semmiképen sem teheti, teljes bűnbánattal, benső gyónási szándékkal és áhitattal készüljön annak fölvételéhez. A beteg tehát e szentségben való részesülhetését ne halogassa végső percére, midőn már a betegség hatalma erejétől, eszének és érzékeinek használatától is megfosztja, hanem mihelyt érzi a betegség veszedelmes voltát, önmaga szorgalmazza e szentségben való részesülését, hogy így tiszta elmével, áhitatosan, lelkének nagyobb hasznára vehesse föl. Ne gondolja senki, hogy e szentség talán siettetni a halált; óh nem! Gyakran és sokkal történt már, hogy épen meggyógyult s régi egészségét gyorsabban nyerte vissza, ha az üdvösségére szolgált. És ha épen életét nem nyerné is vissza a beteg, de mindenesetre megvan azon lelki haszna, hogy betegsége érdemteljesebb, kimulása könnyebb és boldogabb.

Szükséges e szentség az üdvösségre?

Föltétlenül épen nem; de azért mégse mulassza azt el senki, mert annak méltó fölvétele által oly malasztok részesévé lesz, melyeket más úton nem nyerhetne el. És ha e malasztokat bírjuk, nyugodtan, Istenbe helyezett fiúi bizalommal léphetünk az örökkévalósághoz vezető útra. A trienti zsinat erre nézve a következő tanítást adja (Sess. 14. c. 3.): «Egy ilyen nagy szentséget lehetetlen volna

bűn, vétkezés és a Szentlélek méltó haragja nélkül mellőzni». Maga a beteg környezete is súlyosan vétkeznék, ha a beteget betegségének veszedelmei felől csalódásban ringatná, megnyugtatásaival félrevezetné s ezzel az utolsó kenet szentségének idejében való igénybevételétől elvonni segítené. Igaz, legtöbb esetben attól fél a környezet, hogy a szentség felemlítésével a beteg állapota végzetes fordulatot vehet. De nem üdvösebb-e a percnyi félelem, ha a lelket örökre megmentjük? Nem inkább elviselhető-e a betegre nézve a testi fájdalom a lélek halálos küzdelménél, melyen egyedül e szentség segíthet, könnyítvén mardosó kínjait? Száz eset bizonyítja azt, hogy épen e szentségben való részesülés adott nyugalmat s nem ritkán új életet is a betegnek. Egy híres protestáns vallású francia orvos például súlyos betegeihez mindig papot hivatott, hogy e szentséggel lelkükön könnyítve legyen, ami talán javulásukra is befolyással lehet.

Felveheljük-e ezt a szentséget többször is?

Igen ; annyiszor, ahányszor csak valamely veszedelmes betegség által valószínű halálveszedelem előtt állunk. Megjegyzendő azonban, hogy egy és ugyanazon halálthozó betegségben a szent olajjal való megkenés csak egyszer alkalmazható.

Miért nevezzük e szentséget «utolsó kenet»-nek?

Mert mindazon szentségek között, melyeket az Úr Jézus Krisztus az anyaszentegyháznak felajánlott és elrendelt, ez az, melyet utoljára, az embernek az élettől való megválásakor szolgáltatnak ki. E szentséget az anyaszentegyház többi szentségei mind megelőzik. Ebből azonban nem következhetik, mint már föntebb is említettük, hogy aki e szentségben részesül, azonnal meg is hal. Ezt csak a gyönge-hitűek hiszik, de nem azok, akik e szentség valódi lényegét és hasznát ismerik.

Mit tesz a beteg házába lépő pap?

Békét és üdvösséget kíván a háznak s kéri Istent, küldje el az ő szent angyalát, aki annak minden lakóját megőrizze. És imádkozik Istenhez, hogy az ördög incselkedéseit űzze el a beteg házától, a betegnek pedig vigasztalást, erőt és új egészséget adjon.

Miért hinti meg a pap a beteget és a jelenlevőket szenteltvízzel?

Hogy ezzel őket arra emlékeztesse, miszerint józan magaviseletükkel a tiszta víz tükréhez legyenek hasonlókká vagy legalább arra törekedjenek, hogy igazi bűnbánattal elnyerhessék Istentől vétkeik bocsánatát.

Miért mondja el a pap a mindenszentek rövid litániáját?

Hogy Isten a szentek könyörgéseit meghallgatva, adja meg a betegnek mindazt, ami lelkének és testének hasznára lehet s azok fájdalmain könnyíthet. Hitet és reményt, szeretetet és bánatot, töredelmességet és erőt öntsön lelkébe és szabadítsa meg őt az ellenség gonosz kísértéseitől. Ezért a pappal együtt a jelenlevők is ájtatossággal vegyenek részt az imádkozásban, a beteg pedig, ha már másként nem teheti, legalább szívében felelje : «Könyörögj érettem !» A papnak különben a jelenlevők is így felelnek : «Könyörögj érette !»

Mit mond a pap, midőn kezét a beteg fejére teszi?

Kéri Istent, hogy e kézfeltevés ereje, valamint mindenszentek segélyül hívása által a beteget irgalmába vegye és semmisítse meg az ördögnek felette való hatalmát.

Mit mond a pap, mikor a beteget szent olajjal megkeni?

Kéri Istent, hogy az ő végtelen irgalmával e kenet ereje által bocsássa meg a betegnek minden bűnét, melyet öt érzékével elkövetett. Ezért a beteg ébresszen lelkében és szívében igaz és benső bűnbánatot, fájdalmas szívvel kérje Isten irgalmát, hogy az Úr megbocsássa neki elkövetett bűneit s elengedje ezek méltó büntetését.

Mire szolgál a többi imádság?

Arra, hogy azokban a pap és a jelenlevők a betegnek megerősödését, betegségének megszűnését s egészségének visszatérését kérjék Istentől.

Miért mutat a pap feszületet a betegnek, miért áldja meg azzal s nyujtja azt azután a beteg ajkaihoz?

A feszület felmutatásával emlékezteti a beteget Jézusra, hogy ő is türelemmel s teljes bizalommal szenvedjen, s hogy Jézus végtelen szeretetébe s érdemeibe vetve bizalmát, várja Isten mindenható rendelkezését. Ezért a jelenlevők is többször nyujtsák még azután is a feszületet a betegnek, hogy ezáltal fölébresszék lelkében és szívében az Istenben való legfőbb bizalmat.

Mit tegyen a beteg, miután a pap mindent elvégzett?

Szedje össze minden meglevő erejét s fordítsa arra, hogy Istennek mindazon jókért, melyekben részesült, forró köszönetet és hálát mondjon. Gondoljon Jézusra, Megváltónkra, az ő kiontott szent vérére és fájdalmas sebeire s ajánlja magát azokba. Dícsérje az

Urat, hogy őt az igaz katholikus hitben születni, nevelkedni engedte és hogy őt a szentségekben való részesülés által Jézus szenvedése és halála érdemeinek részeseivé tette. Örömest készüljön a halálra s elmélkedjék az örökkévalóságról és örömmel menjen a Megváltóval a tövisкorona és kereszt súlya alatt a mennybe.

Mily gondosnak mutatja magát e szentség használatával újra a mi szent s egyedül üdvözítő római katholikus anyaszentegyházunk! Mint az emberiség gondos anyja öleli szent keblére híveit a szent keresztséggel, védőpaizst ad a bűn, botlás és kísértés ellen a szent bérmálásban; feloldozást, megtisztulást és felfrissülést a szent gyónásban; megváltásunkat, bűneink bocsánatát az Oltáriszentségben, ahol az élet kenyerével táplálva, új erőt ad a léleknek, mely megtisztulva, a gonosz kísértéseinek ellenállni lesz képes; és végül még utolsó óráinkban is ott virraszt halálos ágyunk fölött, hogy tőlünk az ördögöt elűzze s az örök üdvösség országába vezető útra tereljen.

Mily végtelen és szeretetteljes gondoskodás ez! Bölcsőnktől sírunkig kísér a földi életben; de itt sincs még vége gondoskodásának. — A túlvilágban lesz még igazán szerető anyánk, hol az örök üdvösség minden malasztját megosztva velünk, a szentek és angyalok közt helyezi el lelkünket egy örök életre, örök boldogságra. És hogy mindezt elnyerjük, csupán tőlünk függ; tőlünk, akiktől nem kíván egyebet, mint hogy jó és engedelmes gyermekei legyünk.

És ha mindezt figyelembe vesszük, ugyan nem mondhatjuk-e magunkat boldogoknak, hogy ezen anyaszentegyházhoz tartozunk? Nem dicsérhetjük-e szüntelenül a mindenható Urat? És nem ragaszkodhatunk-e örök hűséggel ez anyaszentegyházhoz, melynek szent keblén a halál is boldogság?

Oktatás pünkösd után tizenharmadik vasárnapra.

A misekezdetben könyörögjünk az egyházzal együtt segítségért ellenségei ellen: «Tekints Uram! szövetségedre; és szegényeid lelkeit ne feledd el egészen. Kelj föl Uram! és ítélj ügyedben; és ne feledkezzél meg a Téged keresőkről». (Zsolt. 73.) «Miért vetettél el Isten! minket mindvégig, fölindulván haragod legelőd juhaira?» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imája. Mindenható örök Isten! öregbítsd bennünk a hit, remény és szeretet indulatát s hogy méltók legyünk annak elnyerésére, amit igérsz, add szeretnünk azt, amit parancsolsz. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *Szent Pál apost. a galat. írt lev. 3, 16—22.)*

Atyámfiai! Ábrahámnak mondattak az ígéretek és az ivadékának. Nem mondja: «és ivadékainak», mint soknak; hanem mint egynek: «és a te ivadékodnak», ki a Krisztus. Azt mondom tehát, hogy az Istentől megerősített intézkedést a négyszázharminc évvel később adott törvény nem teszi érvénytelenné, hogy megszüntesse az ígéretet. Mert ha a törvényből van az örökség, akkor már nem ígéretből; Ábrahámnak pedig ígéret által ajándékozta azt az Isten. Mi tehát a törvény? Vétségekért hozatott, míg el nem jő az ivadék, akinek az ígéretet adta; angyalok által rendeltetett, közvetítő által. Közvetítője pedig egynek nincsen, az Isten pedig egy. A törvény tehát az Isten ígéretei ellen van? Semmi esetre sem! Mert ha olyan törvény adatott volna, mely életet adhatna, valóban a törvényből lenne a megigazulás: de az Irás mindent a bűn alá foglalt, hogy az igéret Jézus Krisztus hite által adassék a hívőknek.

Magyarázat. A kereszténnyé lett galatákat, akik még mindig kelleténél többre becsülték a zsidó törvényeket s akik azon hitben éltek, hogy Mózes és az ó-szövetség hasonló törvényei az új-szövetségben is helyet foglalhatnak, áltanítók még inkább erre a hitre vezették. Szent Pál e leckében azt óhajtja megmutatni és bebizonyítani nekik, hogy a Mózes által hirdetett törvények sohasem voltak és nem is lesznek Isten által a végre rendelve és megerősítve, hogy az embert megszenteljék és hogy az embernek egyedül a Krisztusban való hit által lehet üdvözülnie. Már Mózes, sőt Ábrahám idejében is az Istentől ezeknek tett ígéretek tulajdonképen mind Krisztusra vonatkoztak, mint aki által a föld összes népei, akik benne hinni fognak — megáldatnak és üdvözülnek. (Móz. I. 12, 3; és 22, 18.). Az angyalok által Mózesnek adott törvények is tulajdonképen arra szolgáltak, hogy Isten az ő követei és megbizottjai útján megismertesse a zsidókkal, mi a bűn; őket attól megőrizze s az isteni parancsolatok áthágásainak következményeit tudomásukra adja, velük egy szabadító és megváltó szükségességét éreztesse, mindenekfölött pedig az igazi Megváltó megérkezésére előkészítse. Tehát a Jézus Krisztusba vetett hit és mindannak teljesítése, amit az előír, nem pedig az ó-zsidó törvény és számtalan állatok föláldozása stb. által üdvözül az emberi lélek. Igy tehát az egyedül üdvözítő hit csakis a Krisztusba vetett hit lehet, mely az Isten által tett ígéret teljesedésével azaz az igért Messiás megérkezésével jött meg. A törvény és az igéret, azaz a Mózes és Ábrahám által hirdetett törvény és az ígért Messiás között ennélfogva azon lényeges különbség van, hogy míg ez önmagától üdvözítheti az embereket,

addig amaz bűneiktől megszabadítani, igazultakká tenni és megszentelni nem tudta. És míg a Messiás és az általa létrehozandó megváltás felől való igéret közvetlenül Istentől veszi eredetét, addig a törvény Mózes és Ábrahám mint közbenjárók által az Isten és emberek között rendeltetett és hirdettetett ki a zsidóknak. A törvény azonban nem ellenkezik az ígérettel, sőt inkább annak elnyerésére vezet. De a törvénynek az ígéret jelessége előtt messze kell maradnia, végképen letünnie, mert immár az ígéret teljesedésbe ment, a Messiás megjött.

Igyekezzünk azért, ó keresztény társak! szent Pál intése szerint Krisztus parancsainak megfelelőleg élni s e hit által a nekünk igért üdvösséget elnyerni.

Fohász. Mindenható Isten! Kegyelmes Atyánk! ki nekünk nem csupán igéretedet, hanem magát a megigért Jézust is megadtad és vele mindennel megajándékoztál minket: ó add, hogy élő hittel szíveinkben örököljük tőle a mennyországot is. Amen.

Evangélium. *(Szent Lukács 17, 11—19.)*

És történt, hogy amint Jeruzsálem felé tartott, átméne Szamarián és Galileán. Mikor pedig beméne egy faluba, tíz poklos férfi jöve elébe, kik távolról megállának, és fölemelék szavukat, mondván: Jézus, mester, könyörülj rajtunk! Kiket midőn meglátott, mondá: Menjetek, mutassátok meg magatokat a papoknak. És lőn, hogy amint mentek, megtisztulának. Egyik pedig közülök, látván, hogy meggyógyult, visszatére, nagy szóval magasztalván az Istent, és arcra borulva az ő lábainál, hálát adva; és ez szamaritánus vala. Felelvén pedig Jézus, mondá: Nemde tizen tisztultak meg, és kilenc hol vagyon? Nem akadt, aki visszatérvén, dicsőséget adjon Istennek, hanem csak ez az idegen. És mondá neki: Kelj föl, menj el; mert hited meggyógyított téged.

Mit jelent szellemi értelemben a bélpoklosság?

A bűnöket, különösen pedig a fajtalanság bűnét, mely sokkal nagyobb mértékben fertőzteti be lényünket, mint bármely utálatos poklosság a testünket. Mózes törvényeiben (III. 13. és 14. r.) a bélpoklosságnak három nemét említi, ú. m. a test, a ruha és a házak poklosságát. Testi bélpoklosságban, szellemi értelemben véve, a fajtalanság bűneibe esett emberek sínylődnek. E poklosság másokra is könnyen átragad s megfertőzi a vele érintkezőket; miért is az ilyeneket figyelmesen kell kerülnünk. A ruhák poklossága a ruházkodásban való hiú pompában és botrányos divatok utánzásában nyilvánul. Ez nemcsak egyeseket, hanem egész községeket képes

koldusbotra juttatni s a mellett sok lélek ártatlanságát rabolja el s dönti veszedelembe. A házpoklosság pedig nem egyéb, mint azon közöny és semmivel sem törődés, mellyel egyes családfők a házukban folyó erkölcstelenséget megtűrik s burjánozni engedik, nem csekély veszedelmére a közerkölcsiségnek. Ezt oly házakban találjuk, hol a botrányos életet élő cselédeket s különösen a mindkét nembeli személyek éjjeli összejöveteleit stb. megengedik. Hol trágár beszédek, illetlen tréfák, szemtelen táncok és játékok napirenden vannak; hol a házastársak önmaguk szolgálnak gyermekeiknek rossz példával és botránnyal. Az ilyen házakat kerülni kell, mert jaj azoknak, akik ezekben önként, saját jószántukból tartózkodnak.

Miért álltak meg a bélpoklosok bizonyos távolságban?

Mert Mózes törvénye (III. 13, 14.) úgy rendelte azt, nehogy másokat is megfertőzzenek. Amiből mi viszont azon tanuságot meríthetjük, hogy a botrányos házakat, személyeket és társaságokat minden időben óvatosan kerüljük, mert aki hiú, kevély és erkölcstelen személyekkel társalkodik és érintkezik, utóbb önmaga is hasonlóvá lesz. (Sirák. f. 13, 1.)

Miért küldte Jézus a bélpoklosokat a papokhoz?

Azért, hogy 1. a papi méltóság és Isten törvényei iránt illő

tiszteletét kimutassa és mert parancs volt (Móz. III. könyve 14. r.), hogy a bélpoklosok a papoknak magukat megmutassák, hogy azok őket vagy tisztáknak vagy tisztátalanoknak nyilvánithassák ki. 2. Hogy cselekedetével a bélpoklosok hitét, bizodalmát és engedelmességét próbára tegye. Krisztus ugyanis nem akarta őket puszta kérésükre meggyógyítani, hanem azt óhajtotta, hogy ők maguk is tegyenek valamit meggyógyulásuk érdekében. Meggyógyulásukat pedig saját közremunkálkodásuk által a szavaiban való hit, a hatalma iránt érzett bizalom és parancsolatával szemben tanusított engedelmesség folytán meg is érdemeljék. És íme, amint a papokhoz mentek, hogy magukat bemutassák, meggyógyultak. Ezzel jutalmazta az Úr élő hitüket és bizalmukat. Igy cselekszik Isten is a bűnösökkel. Meggyógyítja őket, megszabadítja bűneik poklosságától, de mindenekelőtt kérjék tőle lélekkeli és szívbeli buzgósággal a gyógyulást és keressék föl a papot, kinek őszintén gyónják meg bűneiket, hogy általa a föloldozással tisztákká legyenek, mert csak igy nyerhetik vissza lelkük tökéletes épségét és üde erejét.

Miért tudakozódott Jézus a többi kilenc megtisztult után?

Hogy kifejezze, mennyire nem tetszik neki a hálátlanság. Mert bár hallgatagon tűrt el minden rajta elkövetett bántalmat, de a hálátlanságot nem hagyhatta mégsem büntetlenül. Ilyen nagy bűn a háládatlanság! Azt mondja róla szent Bernát, hogy az a lélek ellensége. Megsemmisiti az érdemeket, megvesztegeti az erényt és akadályozza a malasztok hatását. Sorvasztó szél, mely az isteni jóság, irgalom és befolyások gazdag forrását is kiszárítja. A háladatosság ellenben, hogy aranyszájú szent Jánossal szóljunk, őre a jótéteményeknek. Ez a csekélyebb jótéteményt is hálával fogadja, mi által — mint Cassián mondja — a jótevőket még nagyobbakra serkenti. Legyünk tehát háladatosak. (Kolossz. 3, 15.)

Miért mondja Jézus: «A te hited meggyógyitott téged»?

Azért, hogy a meggyógyított ne csak a csoda iránt, amit Jézus vele tett, viseltessék tisztelettel és ne csak Jézus gyógyító erejében, — mely a többi kilencet is meggyógyította, — hanem az ő istenségében is higyjen. E hit hozta vissza a meggyógyultat Jézushoz, e hittel szívében borult előtte arcra s dicsérte Isten hatalmát. Némely irásmagyarázók állitják, hogy Jézus e háladatos és hívő lelket bűneinek poklosságától is megszabadította volna s ezt e szavakban: «a te hited megszabadított téged» nyilvánította ki. (Kol. 3, 17.)

Miért kívánja Jézus tőlünk a háladatosságot?

E kérdésre aranyszájú szent János szép szavaival felelhetünk, aki így szól: Isten nem azért kívánja tőlünk a háladatosságot, mintha arra neki szüksége volna, hanem azért, mert minden belőle származható haszonban egyedül minket óhajt részesíteni. És vajjon Isten iránt, ki minket lépten-nyomon végtelen jótéteményeivel, irgalmával halmoz el, nincsen-e elég okunk hálával viseltetni? Ne feledkezzünk meg tehát, keresztény testvéreim az Úrban, sem reggel, sem este, sem evés előtt és evés után soha Istennek hálát adni. És valahányszor házadon, gyermekeiden, marháidon, szántóföldeiden és jószágaidon áldást látsz nyugodni, tudd meg, hogy az mind Istentől, az ő végtelen irgalmából jön, akinek e jótéteményekért, az ő örök jóságáért hálával tartozol s azt azonnal leróni igyekezzél. Midőn pedig munkálkodásaid gyümölcsét, földjeid termését betakarítottad, különösen adj hálát. (Móz. III. 23, 10.) Aki Isten és embertársai iránt való háláját lerója, az újabb áldást, újabb kegyelmet várhat és nyer is Istentől. Jobbat, üdvösebbet, Isten előtt kedvesebbet — szent Ágoston szerint — nem gondolhatunk, nem írhatunk, nem mondhatunk, mint ezt «Hála Istennek!» (Epist. ad Marc.)

Fohász. Ó legháladatosabb Úr Jézus Krisztus! ki midőn a földön jártál s mennyei Atyánknak mindenekért hálaadásoddal adóztál, hogy ezzel nekünk példát, buzdító ösztönt adj: kérünk, a te nagy háladatosságod által add kegyelmedet, hogy szent Pál tanításai szerint éljünk s általad a mennyei szent Atyának minden időben és mindenekért hálát adhassunk. (Kol. 3, 17.)

Oktatás a csodákról.

«És lőn, mikor mentek, megtisztulának.» (Luk. 17.)

Hogy mindenhatóságát és hatalmát bizonyítsa, Jézus számtalan tettet vitt véghez, melyeknél látható, külső jelekkel csodás dolgokat hozott létre. A csodák, mint szent Ágoston mondja, «isteni műveletek, melyek az embert külső, szemmel látható jelekkel Isten elismerésére vezetik». E csodákkal Jézus egyszersmind azt is bizonyította, hogy ő Istentől való, ő kiküldöttje Istennek s mint ilyen tanítja Isten tanításait, melyek igazak és üdvözítők. A csodákkal győzte meg Jézus a bűnösöket és hitetleneket bűneik felől és térítette őket Istenhez. És végül e csodákban Jézus végtelen szeretetének is fényes jeleit adta.

Mindazt, ami a tárgyak, események és világrend közönséges és általános törvényein felül történik, csodának nevezzük. Igy, ha futásában a nap megáll, ha öt kenyér és két hal ezrekre menőket elégít ki, ha egy szó vagy érintés halálos betegségeket szüntet meg stb.: ezek már megannyi csodák, melyek a természet törvényeitől eltérnek s csupán Isten vagy azon emberek által hozhatók létre, akiket Isten arra hatalmával felruház és kijelöl.

Az, hogy Isten hatalmával és mindenhatóságával mívelt és mívelhet csodákat, kétségbevonhatatlanul igaz. Ó, aki a természet működését törvényekkel korlátozza és szabályozza, e törvényeket tetszése szerint megváltoztathatja s csodát mívelhet. Jézus mint Isten Fia a saját mindenható erejével mívelt csodákat. Az ember képtelen önerejéből csodákat mívelni. Csak Isten mível csodát az emberek által, kiknek ő a csodatevő hatalmat megadja. S hogy voltak ilyen csodatevő emberek, azt az apostolok, szentek stb. eléggé bizonyítják s a keresztény Anyaszentegyház története minden században tud, ha nem többet, egy-két esetet fölmutatni.

Szentképek, ereklyék és emléktárgyak, melyekről a trienti zsinat kimondta, hogy azoknak semmi erő és hatalom nem tulajdonítható, csodákat nem mívelhetnek és azokat ilyen értelemben tisztelnünk nem is szabad. Ezek csodákat nem hozhatnak létre, egyedül Isten mívelhet csodát azok által. S hogy Isten ilyen ereklyék, szent képek és tárgyak közvetítésével valóban mível csodákat, azt Jézus anyaszentegyházának története szintén igazolja.

Csodák még mainapság is történnek. Azonban oly nagy számban és gyakran, mint az anyaszentegyház első éveiben, ma már nem történnek csodák. Ennek egyszerű oka abban rejlik, hogy ma már az anyaszentegyház által hirdetett tanokat és igazságokat rendkívüli, külső és látható jelekkel támogatni nem szükséges. A katholikus anyaszentegyház, mint az egyedül üdvözítő hit követőinek társasága, jelen időben már oly mérhetlen nagy körre terjed s oly szilárd alapokkal bír az alapítását és terjedését kísért csodákban, hogy Istenünk nem tartja többé szükségesnek oly számos csodával mutatni meg hatalmát és mindenhatóságát. Szent Fia által örökké fennálló hitet, virágzó anyaszentegyházat alkotott.

Oktatás az egyházi rend szentségéről.

«Mutassátok meg magatokat a papoknak.» (Luk. 17, 14.)

Üdvözítőnk annyira becsülte az ó-szövetség papjait, hogy, mint megelőzőleg láttuk, a bélpoklosokat azokhoz utasította, jóllehet azok megtisztításuk és a bélpoklosság eltörlése érdekében mit sem tehettek. És ha Urunk már az ó-szövetség papjait ilyfokú tiszteletben és becsülésben részesítette, nem kötelességünk-e nekünk az újszövetség papjait még inkább tisztelettel és becsüléssel illetnünk? Hiszen ezek az egyházi rend által még a poklosság gyógyítására is valódi hatalmat nyertek s ennél még magasztosabb előjogokban is részesültek. Ezek Jézus nevében, mint az ő utódai, mint Isten felszentelt szolgái működnek hivatalukban.

Mi az egyházi rend szentsége?

Azon Krisztus Urunktól rendelt szentség, mely a papokul kiválasztott egyéneknek lelki hatalmat s erre szolgáló malasztot nyujt, hogy ezek birtokában az egyházi kötelességeket istenesen teljesíthessék és jámbor életet folytassanak.

Milyen külső jel által részesülnek a papok a malasztban?

A püspök kezeinek föltevése, a kehelynek kenyérrel és borral való átnyujtása által, egyszersmind pedig azon hatalom szóbeli átadása által, mellyel a kenyeret és bort Krisztus testévé és vérévé változtathatják s a bűnöket megbocsáthatják. (Conc. Flor. in Decr. Eug. et Trid. Sess. 14. C. 3. de Poenit. et Sess. 22. C. 1.)

Mikor rendelte Krisztus e szentséget?

Az utolsó vacsorán, mikor a kenyeret tényleg testévé, a bort pedig tényleg vérévé változtatta s az apostolokhoz így szólt: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.» (Luk. 22, 19.) Elrendelte azt továbbá halottaiból való feltámadása után e szavakkal: «Amint engem küldött az Atya, én is küldelek titeket.» Ami annyit jelent, hogy valamint Jézus a Melkizedek rendje szerint való főpap, úgy az apostolok is papok lesznek. És felhatalmazta őket e szavaival arra is, hogy a bűnöket megbocsáthassák vagy megtarthassák. (Ján. 20, 21, 22.)

Az apostolok is szentségnek ismerték el az egyházi rendet?

Igen! Ezt bizonyítja szent Pálnak tanítványához, Timotheus-

hoz írt levele (II. 1, 6.), melyben arra inti őt, hogy az isteni malasztot, melyet kezeinek föltevése által nyert, el ne hanyagolja, hanem folytonosan élessze és újítsa meg. Ebből tehát az is következik, hogy szent Pál hitte, hogy a papok az apostoloknak vagy azok utódainak, a püspököknek kézföltevése által Isten kegyelmének részeseivé lettek, ami tulajdonképen minden szentségnek lényege.

A papságra rendelteket mindjárt áldozó-papokká szentelik?

Nem; mivel a papság tiszteletreméltó és magasztos hivatásához csak fokonkint lehet eljutni.

Melyek ezen fokozatok?

A négy kisebb rend; az alsó és felső diákonusság, azaz szerpapság. Az elsőkhöz azok tartoznak, akik a fölavatás alkalmával hajuk körülnyírása és a fehér karing (rochetum) felöltése által a világ hiúságáról, gyönyöreiről lemondanak. Ezek hajuknak koronaformára való levágatásával azt fejezik ki, hogy (tonsura, hajkorona) a tövisekkel koronázott Jézust ismerik el csak királyul, míg a fehér karing felöltésével azt jelképezik, hogy mennyire szükséges a papnak a feddhetetlen élet. Miután a föntebb leírtakat mind megcselekedték, felavattatnak. És pedig: először *Ajtóőrré* (ostiarius), kinek kötelessége a templomra s egyéb ahhoz tartozó dolgokra felügyelni, a templomban levők tiszteletteljes magaviseletére vigyázni. 2-szor *Olvasóvá* (lector), aki a szentírás és szent atyák iratainak a templomban való felolvasására nyer felhatalmazást. 3-szor *Exorcistává*, ki hatalmat nyer ahhoz, hogy Krisztus nevében az ördögöknek parancsolhasson. 4-szer *Gyertyavivővé* (akolythus), kinek kötelessége szent mise alatt a füstölőt vinni, gyertyákat gyujtani s a szentáldozathoz szükséges vizet és bort a pap kezeihez szolgáltatni. A fölavatandó a hivatalát jelképező tárgyak átadása által nyeri hatalmát. Igy p. o. az ajtóőrnek a templom kulcsait átadják, az ajtókat be- és kicsukják és a harangokat meghúzzák.

Miben áll az alsó és felső diákonusság (szerpapság) hivatala s milyen szertartásokkal adják azt föl?

Az alszerpap (subdiaconus) hatalmat nyer ahhoz, hogy az áldozópapnak nagymise alkalmával szolgálhasson, a leckét fölolvashassa stb. Ezen egyházi renddel az alszerpapot a karöltő (manipulus), vállkendő, tunika vagyis egy a miseruhához hasonló öltöny, az üres kehely, tálca és leckéskönyv átadása által ruházzák föl. A diákonus, a szerpap hatalmat nyer arra, hogy az evangéliumot nagymise alatt énekelhesse, keresztelhessen és az Isten igéjét hirdethesse. E hatal-

mát a nyaköltőnek (stóla), melyet bal vállán, jobb karja alatt összekötve visel, a dalmatikának (egy a miseöltözethez hasonló ruha) és a misekönyvnek átadásával nyeri.

Akik a négy kisebb rendet s a hajkoronát fölvették, még visszaléphetnek a világi állapotba, de azok, akik már alszerpapokká lettek, többé nem. Ezért szólítja föl a püspök fölszentelés előtt az illetőket meggondolásra. A felszenteléssel nagy terhet vállalnak magukra. Ha nincs erős szándékuk arra, hogy Isten szolgálatában szilárdan megmaradjanak s kegyelmével a teljes tisztaságot megtartsák, jobb visszalépniök. De ha erre magukat erősen eltökélték, akkor Isten nevében közelítsenek a püspökökhöz, hogy a rendet fölvegyék.

Miben áll az áldozópap tiszte s fölszentelése mily szertartásokkal jár?

Az áldozópap tiszte abban áll, hogy az áldozatot végrehajtja, áldást ad, kormányoz, tanít és keresztel. Fölszentelése pedig, a már föntebb említett lényeges szertartásokon kívül, több mellékszertartással jár. E mellékszertartások a következők: a fölszentelendő elmondja a mindenszentek litániáját s az ehhez tartozó imádságokat, papi foglalatosságaira és kötelességeire figyelmeztetik, misemondó ruháját feladják, kezeit szentolajjal megkenik, azokat összekötik, a kelyhet borral és vízzel kezeihez nyujtják, nemkülönben a tálcát ostyával együtt átadják. S végül a fölszentelt a püspökkel együtt szentmisét mond. Azon szavakból és intelmekből, melyeket a fölszentelő püspök a felszentelendőhöz intéz, álljanak itt a következők: «Most tehát, édes fiam! ki atyánkfiainak ítélete szerint (kik téged erre méltónak találnak) a mi segítségünkre pappá fogsz szenteltetni, őrizd meg magadban a szent és szűzies élet tisztaságát. Értsd meg jól, amit cselekszel. Kövessed azokat, miket hivatalodnál fogva teljesítesz. Az Úr halálának titkát ünnepelvén, irtsd ki magadban a bűnt s a tagjaidban levő gonosz kívánságot. Tanításod legyen a népnek lelki orvossága; életed legyen kellemes illat Krisztus egyházának. Építsd beszédeid és példáid által az Istennek házát, vagyis az ő családját, hogy ne érjen örök kárhozat sem minket, kik téged ily magas tisztségre emelünk, sem téged, ki azt elvállaltad, hanem inkább közös jutalomra érdemesíttessünk, mire bennünket az Úrnak szent kegyelme segítsen!»

Tanuljuk meg mindezekből a papokat tisztelni és nagyrabecsülni. Ők magas méltóságot töltenek be, mert Istennek helytartói e földön; ők megbocsátják bűneinket, föloldozhatnak azok alól vagy továbbra is nehéz teherként hagyhatják lelkünkön. Használjuk föl a papoknak Istentől adott e hatalmát, siessünk őket vétkeinkben fölkeresni, hogy föloldozzanak. És ha bűnös papra találunk, ha

a személyt benne nem is, de a papi szent hivatalt még akkor is tiszteljük. Ne botránkozzunk meg rajta, emlékezzünk inkább az Úr Jézus következő szavaira: «Amiket mondanak nektek, mind tartsátok meg és cselekedjétek; de az ő tetteik szerint ne cselekedjetek.» (Máté 23, 3.)

A kántorbőjt napjaiban pedig, mint amelyekben a papszentelés rendesen történni szokott, ne mulasszuk el Istenünket buzgó imával fölkeresni és alázattal könyörögni, hogy egyházának buzgó és jámbor papokat adni méltóztassék.

Oktatás pünkösd után tizennegyedik vasárnapra.

A mai **misekezdetben** a pappal együtt ébresszünk lelkünkben benső vágyakozást a mennyek országa után a 83-ik zsoltár következő szavaival: «Mi oltalmazó Istenünk! tekints és nézz fölkented orcájára; mert jobb egy nap tornácaidban ezereknél. Mily kellemesek a te hajlékid, erők Ura! Kívánkozik és eped lelkem az Úr tornácai után!» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imája. Uram! kérünk, védelmezd Anyaszentegyházadat örök irgalmaddal s mivel nálad nélkül hanyatlik az emberi erőtlenség, a te mindenkori segedelmednél fogva, mind az ártalmasoktól megóvassék, mind az üdvösökre vezéreltessék. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a galat. írt lev. 5, 16—24.)*

Atyámfiai! Lélek szerint járjatok, és nem fogjátok véghezvinni a test kívánságait. Mert a test a lélek ellen vágyakozik, a lélek pedig a test ellen; ezek ugyanis egymással ellenkeznek, hogy ne azt tegyétek, amit akartok. Ha lélek vezet titeket, nem vagytok törvény alatt. Nyilvánvalók pedig a test cselekedetei, melyek: paráznaság, tisztátalanság, szemérmetlenség, bujaság, bálványozás, bűbájosság, ellenségeskedések, viszálykodások, versengések, harag, veszekedések, visszavonások, szakadások, irígységek, gyilkosságok, részegeskedések, tobzódások, és ilyesmik; ezekről előre mondom nektek, mint előbb is mondottam, hogy akik ily dolgokat cselekszenek, nem nyerik el Isten országát. A lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, nyájasság, jóság, hosszútűrés, szelídség, hit, szerénység, megtartóztatás, tisztaság. Ilyenek ellen nincsen törvény. Akik pedig Krisztuséi, megfeszítették testüket a vétkekkel és kívánságokkal együtt.

Mit tesz a lélek szerint járni?

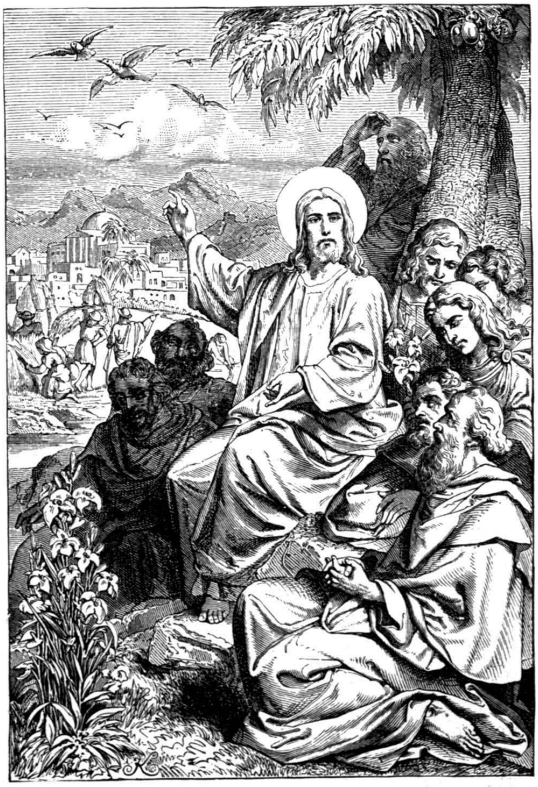
Annyit, hogy mindenkor és mindenben a Szentlélek sugallatait és buzdításait kövessük. És aki ezt teszi, az — mint szent Pál mondja — nemcsak a test cselekedeteit, mint a bujálkodást, tisztátalanságot stb. kerülheti el, de még a test kívánságait is képes lesz önmagában elnyomni s testét gyönyöreivel együtt fölfeszíteni, s ekkor megszabadul az őt kényszerítő, ijesztő, vádló és kárhoztató törvénytől. Érdemkeresztet szerez a Szentlélek ajándékaira, a szeretetre, örömre stb. Krisztusé lesz és az örök élet üdvösségében részesül. De ha testünk minden vágyakozását kielégítjük és a szent Pál által leírt testi cselekedeteket önfeledten gyakoroljuk, nem tarthatunk számot Krisztus kegyelmére s nem kecsegtethetjük magunkat azon boldogító reménnyel, hogy valaha az örök boldogság országába jutunk. Milyen különös és megfoghatlan az, hogy mi keresztények, kik mindannyian Krisztuséi akarunk lenni, mégsem élünk úgy, hogy Krisztuséi lehessünk! Testünk kívánságait, vágyait, az ezekből eredő bűnt és vétket nem tudjuk és nincs erőnk féken tartani. Azt hisszük, hogy ez csak a papok kötelessége s nem mindnyájunké. Nem, keresztények, ez téves gondolat! A kötelesség mindnyájunknak szól, mint ahogy Krisztus Urunk következő szavai is minden kereszténynek s nem csupán a papokhoz és egyesekhez lettek intézve: «Ha ki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát és vegye föl keresztjét és kövessen engem.» E szavak világosan tudtunkra adják Krisztus parancsát. Látjuk, hogy azok minden kereszténynek szólanak, tehát a testiség rabjai lássák és vegyék fontolóra e szavakat, mert nem jutnak el Krisztushoz, ha világos parancsát megtartani s aszerint élni vonakodnak.

Fohász. Könyörögj érettünk, szent Pál! hogy Istennek azon kegyelmét elnyerhessük, mellyel testünket és annak minden gyönyörét, vágyait megfeszíthessük és veled együtt Krisztus Jézusban, a mi Urunkban részünk lehessen.

Evangélium. *(Szent Máté 6, 24—33.)*

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak: Senki két úrnak nem szolgálhat; mert vagy az egyiket gyűlölni fogja és a másikat szeretni; vagy az egyiket tűrni fogja és a másikat megvetni. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak. Azért mondom nektek: Ne aggódjatok éltetekről, mit egyetek, se testetekről, mibe öltözzetek. Nem több-e az élet az eledelnél és a test az öltözetnél? Nézzétek az ég madarait, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csűrökbe nem gyüjtenek; és a ti mennyei Atyátok táplálja azokat. Nem értek-e ti

többet? Ki adhat pedig közületek gondjai által nagyságához egy könyöknyit? És a ruházatról mit aggódtok? Nézzétek meg a mezők liliomait, mint növekednek, nem dolgoznak és nem fonnak; pedig mondom nektek, hogy Salamon minden dicsőségében sem volt úgy öltözve, mint egy ezek közül. Ha pedig a mezei füvet, mely ma vagyon és holnap kemencébe vetik, az Isten így ruházza, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűek! Ne aggódjatok tehát, mondván: Mit eszünk, vagy mit iszunk, vagy mivel ruházkodunk? Mert mindezt a pogányok keresik. Hiszen tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségtek vagyon. Keressétek azért először az Isten országát és az ő igazságát: és ezek mind hozzáadatnak nektek.

Hogy szolgálunk Istennek?

Ha akaratját, azaz mindazt, amit Isten tőlünk helyzetünk és hivatalunknál fogva kíván, iránta való igaz szeretetből, híven és buzgón teljesítjük.

Melyik két úrnak nem szolgálhatunk egyszerre?

Istennek és a mammonnak, vagyis a gazdagságnak, mely fogalom alatt azonban minden egyéb világi javakat is kell értenünk. E két úr parancsai ellenkeznek egymással, tehát azoknak egyszerre szolgálni lehetetlenség. Például Isten tiltja az uzsorát és a lopást, a kincsvágy ellenben, ha az ember szívét hatalmába ejtette, ösztönzi

azokra. Isten a vasárnapok és ünnepek megszentelését parancsolja, míg a kincsvágy elvonja az embert az Isten tiszteletétől, szolgálatától s mulandó földi javak és nyerészkedések hajhászására serkenti.

Kik szolgálnak a mammonnak?

A fösvények, akik a pénz után való vágyásnak egészen rabjai. Ezeket a gonosz ördög annyira elcsábítja, hogy készek Istent vágyaik kielégítése érdekében a legnagyobb igazságtalansággal megbántani. Csalás, lopás, rablás, a szent és isteni dolgok — minők vallásos elmélkedések, imádságok stb. — elhanyagolása náluk napirenden van. Ezek valóban rabjai gazdagságuknak, mert minden idejüket kincseik összehalmozásával, rendezésével töltik, anélkül, hogy azt hasznukra fordítanák. Szívük és lelkük rideg, benne se hit, se szeretet, se remény, csak kincsszomj, pénzvágy, kapzsiság, bűn és vétek foglalnak helyet; sötét pokol, melynek mélyén a fölöttük hatalmaskodó gonosz ördög tanyázik.

Miért utasít minket Urunk a madarak és liliomok szemléletére?

Hogy szívünkben az isteni gondviselés iránt bizalmat ébresszen. Látjuk, mily szerető gondoskodással halmozza el Isten a madarakat és növényeket. Ellátja élelemmel a hozzá fölkiáltó hollófiakat (Zsolt. 146, 8.) s felruházza a mezők liliomát. És ha Isten ezeket táplálja, fölruházza, szóval gondoskodik róluk, mennyivel inkább gondoskodik rólunk emberekről, saját hasonlatosságára teremtett s kegyelmébe fogadott fiairól? S ezt látva, ne ébredne fel szívünkben az isteni gondviselés iránt belső és igaz bizodalom?

Ha egy ebünk, madarunk vagy másféle kisebb állatunk van, mennyi gonddal és fáradsággal gondoskodunk azokról, hogy fenntartsuk, hogy élelemmel ellássuk őket. Ezt mi, gyarló emberek teszszük! S Isten, aki mindenható, a jóság és szeretet kútfeje s aki minden teremtményéről atyailag gondoskodik, csak minket, akik igazán gyermekei vagyunk, feledne el? Nem! Szükségleteinket, melyeket ő, még mielőtt hozzá segedelemért folyamodnánk, igen jól tud, megadja nekünk mindenkor érdemünk szerint. Fontoljuk meg azt is, hogy ő, aki testünket adta, bizonyosan megadja az ennél csekélyebb táplálékot is, mely annak fenntartására szükséges. Bízzunk tehát mindenkor Istenben s imádkozzunk hozzá, mert ő, aki a hollófiak kiáltozásait meghallja s az illatjával ég felé törő liliomot észreveszi, meghallgat és észrevesz minket is szükségeinkben.

Ne dolgozzunk tehát és ne gondoskodjunk semmiről?

Sőt ellenkezőleg. Ez volna a legtévesebb következtetés! Üdvö-

zítőnk csupán azt tiltja, hogy kicsinyhitűek és szerfölött aggódók ne legyünk, élelmünk megkeresése közben Istenről és az ő áldásairól ne feledkezzünk meg. Ezzel kisebbítenénk Isten dicsőségét s elhanyagolnánk lelkünk üdvének munkálkodását. Hiszen maga Isten parancsolta meg nekünk, hogy dolgozzunk! (Móz. II. 2, 15.) Szent Pál pedig azt mondja, hogy aki nem dolgozik, az ne is egyék. (Tessz. II. 3, 10.)

Használ-e valamit a szerfölötti aggódás?

Épen semmit, mert általa termetünket még csak ökölnyivel sem nagyobbíthatjuk és erőnket szemernyivel sem gyarapíthatjuk. Az aggodalom pedig önmagában mit sem használ nekünk, ha azon Isten áldása nem pihen.

Mi óvhat meg a szerfeletti aggodalmaktól?

Erős és élő hit Isten iránt; a meggyőződés, hogy Isten segíthet és akar is segíteni rajtunk. És hogy Isten segíthet, az világos, mert ő mindenható. Hogy akar segíteni, bizonyítják a Szentírás számtalan helyei, ahol Isten ígéreteire, hűségére és változatlanságára van hivatkozás. (Márk 11, 24.) Azért mondja az apostol, hogy minden bizodalmunkat Istenbe vessük, aki gondoskodik rólunk. (Péter 5, 7.) S nem gondoskodására mutat-e az is, hogy egyszülött Fiát s mindent, ami vele jár, nekünk ajándékozta. Mint szent Ágoston mondja: Mit tagadna tehát meg tőlünk, ha egyetlen Fiát sem tagadta meg?

Jegyzet. Még több, az Isten irányában való bizalomra serkentő indítóokot találhatunk a húsvét után második vasárnapi oktatásban.

Hogy nyerünk erős és élő hitet?

Ha naponként szorgalmasan gyakoroljuk magunkat benne s főképen, ha ezt imádkozzuk: Hiszek egy Istenben stb. — És mikor az Úr imádságában ezeket mondjuk: «Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma». Ha fölébresztjük magunkban azon erős hitet és bizodalmat, hogy Isten minket úgy ideigvaló, mint örök javaiban részesíteni fog.

Buzgó áhitat. Úr Jézus! engedd, hogy isteni gondviselésedben erősen bízzunk! Növeld bennünk naponként e bizodalmunkat, hogy bármily szükségeinkben és szorongattatásunkban is erősen higyjük, hogy Isten országát s ennek igazságát mindenek fölött keressük s hogy ezeket keresvén, minden más egyebet elnyerhetünk.

Vigasztalás a szegénységben.

«Ne aggódjatok éltetekről, mit egyetek.» (Máté 6, 25.)

Ha szerencsétlenség folytán vagy tulajdon vétkeink miatt elszegényedünk, vigasztaljuk magunkat azzal, hogy Isten ezzel is csak javunkra látogatott meg. Jó és rossz, élet és halál, szegénység és gazdagság mind Istentől vannak (Sirák. 11, 14.). Ami pedig Istentől jön, azt mind béketűréssel, zúgolódás nélkül kell fogadnunk. Nem tudhatjuk, vajjon nem szükséges lelki orvosságot nyujt-e felénk Isten, midőn ideiglenes jólétünkből szegénységre juttat. A jólét Istenről való megfeledkezésre csábíthat, szívünket kelleténél jobban a mulandókhoz kötheti s a gazdagság nem ritkán örök kárhozatba visz. És ha a gazdagságunk nyujtotta előnyökkel visszaélünk, ha kicsapongásokban, fényűzésben éltünk, nem igazságos büntetést mért-e reánk Isten hatalma a szegénységgel? Hálát adhatunk neki, hogy velünk, bűnösökkel ily kegyesen bánt. Jobb és üdvösebb itt a földön rövid ideig tartó nyomorúságot szenvedni, mint elveszíteni az üdvösség országát, pokolba jutni s örökké tartó éhség és szomjúság által szenvedni meg bűneinkért. Ha pedig szerencsétlenség döntött szegénységbe és nem saját bűneink, gondoljuk meg, hogy gyarló emberek vagyunk, akik bizonyára másban és másutt vétkeztünk.

Ha Isten bűneinkért büntet, a nyomorúsággal bűnbánatra óhajt indítani s lelkünkben az örök élet után való vágyakozást föléberészteni. Ez esetben újra csak azt kérdezhetjük magunktól: nem jobb-e e földön rövid ideig szenvedni, mint a túlvilág üdvözítő országából örökre kizáratni?

És végül, ha ártatlanok vagyunk, vigasztaljuk magunkat azon szentekkel, akikről szent Pál azt mondja: hogy javaiktól való igazságtalan megfosztatásukat békével tűrték, mivel tudták, hogy a mennyekben jobb és soha el nem múló kincs vár reájuk. (Zsid. 10, 34.) Leginkább lelkesítsen pedig minket Krisztus Urunk példája, aki gazdagságát feláldozta és szegénnyé lett érettünk (Kor. II. 8, 9.), oly szegénnyé, hogy fejét sem volt hová lehajtania. (Máté 8, 20.)

De a gazdagság épen úgy nem tehet boldoggá, mint a szegénység boldogtalanná. *Boldoggá* egyedül az erény tehet, mert Istennel egyesít s az örök üdvösség országába vezet; *boldogtalanná* pedig a bűn, mely elszakít Istentől s az örök kárhozatba taszít. Szegénységünk mellett tehát boldogok lehetünk, ha buzgó és erényes életet élünk; ellenben boldogtalanok leszünk minden gazdagságunk dacára is, ha Isten parancsait szigorúan nem követjük. A bűnösök az igazi

szegények, mert lelkileg azok; míg az erényesek igazán gazdagok, mert lelkük és szívük az isteni kincsek valódi tárháza. Az erényes élet boldogságait pedig a szegény még könnyebben megszerezheti, mint a gazdag, mert a munka ápolója az erényességnek, míg a henyélés csak gyilkosa lehet. Sőt a gazdagság akadálya is az erényes életnek, mert haragot elnyomni, irígységet, bosszút zabolázni, szelídnek, szeretetteljesnek lenni a szegénység inkább képes, már természeténél fogva is, mint a gazdagság. És ez áll minden más erényre is.

A gazdagságot könnyű elviselni, sőt örömünkre szolgál, tehát nincs benne sem önmegtagadás, sem érdem. A szegénység ellenben nehéz teherként súlyosodik reánk, melyet ha zúgolódás nélkül, türelemmel, megadással viselünk, már magában véve is erény. Igy lehet a szegénység az erény alkalma.

Nyomorúságunkban és szegénységünkben gondoljunk arra is, hogy mindaz, amivel bírunk, Isten adománya, ki hatalmánál fogva rendelkezik is azok felett. Azért Jóbbal (1, 21.) mi is elmondhatjuk: «Az Úr adta, az Úr elvette: amint az Úrnak tetszett, úgy lőn. Legyen áldott az Úr neve! Mezítelen jöttem ki anyám méhéből és mezítelen térek vissza oda (a földbe)». «Ne félj, fiam! — így szólott az öreg Tóbiás fiának (4, 23.) — noha szegény életet élünk is, de sok javunk lesz, ha féljük az Istent és eltávozunk minden bűntől és jót cselekszünk.» Istennek szolgálni és kevéssel beérni pedig nagy nyereség az embernek, mert azok, akik a mammonnak, vagyis a gazdagságnak szolgálnak, az ördög kísértéseibe s tőreibe esnek és sok oly haszontalan és ártalmas dolgokba sodortatnak, melyek az embert halálos veszedelembe ejtik. (Timót. I. 6, 6. 9.) Akinek megvan élelme és ruházata, az elégedjék meg (Timót. I. 6, 8.) s annál buzgóbban törekedjék istenes életet élni. Az ilyen élet, ha megelégedéssel jár karöltve, örök jutalmat szerez a másvilágon.

Erkölcsi oktatás az uzsora ellen.

«Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak.» (Máté 6, 24.)

Az uzsora isteni és emberi törvények által tiltott olyan nagy kamat, melyet felebarátunktól, kinek valamit kölcsönöztünk vagy aki már különben is tartozik, kelleténél nagyobb összegben vagy értékesebb tárgyban követelünk s azt tőle erőszakkal kicsikarjuk. Ez nagy vétek, melyet Isten örök halállal büntet (Ezekiel 18, 13.) és Krisztus Urunk határozottan eltiltott. (Luk. 6, 34. 35.)

Az uzsorások valódi vérszopók és vampyrok, akik könyörtelenül törnek a szegényekre. Már a természeti törvényekkel is ellenkezik, hogy ember embertársa szegénységét, szükségét saját céljaira, öngazdagítására használja ki. Mennyivel inkább ellenkezik Isten kinyilatkoztatott törvényeivel, melyek egyike azt szabja elénk, hogy felebarátunkat úgy szeressük, mint önmagunkat. Ez a törvény azt rendeli, hogy, mint az irgalmas szamaritánus, embertársainknak szükségeikben segélyükre legyünk. És ugyan mit használ az uzsorásnak bűne árán szerzett gazdagsága, bősége s gyönyörűségekben gazdag élete? Holta után nem a pokolban leli-e sírját? Emlékezzünk gyakran az Úr e szavaira: «Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja». És emlékezzünk gyakran a pazarló dúsgazdagra és a nyomorult Lázárra! Jusson eszünkbe, hogy a gazdagság mily mulandó, mint válik semmivé. Jusson eszünkbe a dúsgazdag megsemmisülése, aki meztelenül és magára hagyatva bűnhődött vétkéért és megszabadulásáért egyetlen szolgája sem könyörgött, úgyhogy egy koldus segedelmét volt kénytelen kérni. Minden megváltozott! Lázár, a koldus volt az igazi gazdag, míg a koldussá lett dúsgazdag lett igazán szegénnyé. Csak akkor, midőn Isten ítélőszéke előtt állunk s lelkiismeretünket Isten megvizsgálja, csak akkor látjuk magunkat valódi alakunkban. Az elsők lesznek utolsókká, az utolsók pedig elsőkké! Látjuk tehát, mily végtelen nagy az uzsoráskodók bűne s mily büntetés vár rájuk a túlvilágon. Utáljuk meg szívünk mélyéből ezt a bűnt s igyekezzünk jócselekedetekben élni, hogy az örök üdvösséget elnyerhessük.

Oktatás pünkösd után tizenötödik vasárnapra.

A mai **misekezdet** a következő s minden szükségben és viszontagságban használható buzgó imádság a 85-ik zsoltárból: «Hajtsd le, Uram, füledet hozzám! és hallgass meg engem; szabadítsd meg benned bízó szolgádat, Istenem! Könyörülj rajtam, Uram! mert egész nap hozzád kiáltok. Vidámítsd meg szolgád lelkét; mert, Uram, tehozzád emelem lelkemet.» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Uram! irgalmasságod folytonosan tisztítsa és védelmezze Anyaszentegyházadat s mivel nálad nélkül biztonságban nem lehet, jóságod kormányozza azt. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a galat. írt lev. 5, 25—26. 6, 1—10.)*

Atyámfiai! Ha lélek szerint élünk, lélek szerint járjunk is. Ne vágyódjunk a hiú dicsőség után, egymást ingerelve, egymásra irígykedve. Testvérek, ha az ember valamely bűnre ragadtatik is, ti, kik lelkiek vagytok, az ilyent oktassátok a szelídség szellemében: de ügyelj magadra, hogy te is kísértésbe ne juss. Hordozzátok egymásnak terhét, s így teljesíteni fogjátok Krisztus törvényét. Mert ha valaki magát valaminek tartja, holott semmi, önmagát vezeti félre. Kiki vizsgálja meg a saját cselekvését, és így csak önmagában lesz dicsősége, és nem másban, mert mindenki a maga terhét fogja hordozni. Aki pedig az igében oktatást nyer, részesítse oktatóját minden jóban. Ne vezessétek félre magatokat: Istent nem lehet gúnyolni! Mert amit az ember vet, azt fogja aratni is.. Mert aki testének vet, a testből arat majd romlást is; aki pedig a léleknek vet, a lélekből arat majd örök életet. A jót cselekedni pedig ne lankadjunk el, mert annak idején majd aratunk, ha nem lankadunk el. Tehát míg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, főképen pedig hitfeleinkkel.

Magyarázat és tanulságok. Úgy ez, valamint a mult vasárnapi szentlecke is szent Pálnak a galatákhoz írt leveléből való. Az előbbi leckében adott részben láttuk, hogy szent Pál a zsidó törvények elégtelenségét bizonyította be, valamint azt is, hogy csak a Krisztusban való hit üdvözít; a jelen lecke szavaiban pedig e hit cselekedeteinek gyakorlására inti a galatákat. Azt igéri nekik, hogy miután ők most már lélekben élnek, vagyis az Isten lelke a malasztja által az ő benső életükké lett, szükséges, hogy külsőleg is a keresztény hitélet erényeiben éljenek és azokban magukat gyakorolják. Elsősorban az alázatosságot említi, mint amely megtanítja őket a szerénységre; másodsorban pedig a szeretetet, mely őket jótevésre fogja serkenteni. Ti, akik a lelki életben — mondja szent Pál — nagyobb előmenetelt tettetek, oktassátok és büntessétek a tévelygőket szeretettel. Nem szigorú és gőgös buzgósággal, mert azzal célt nem értek, magatok pedig könnyen hasonló kísértésbe és bűnbe eshettek. Isten azokat, akik a bűnösök iránt kevélységgel, gőggel viseltetnek, igazságos voltánál fogva nagy bűnökbe engedi esni, hogy így megalázza őket s megtanítsa az elesettek fölött való szánakozásra. Ne gyalázzuk a bűnöst, ne lobbantsuk bűnét szemére, hanem legyünk oly elnézéssel gyarlóságai iránt, mint amily elnézést kívánnánk mi is saját bűneinkkel szemben másoktól. Ezt parancsolja Krisztus a szeretet parancsolatában, melyet teljesítenünk kell. A dicsőséget pedig ne keressük mások büntetésében és megszégyenítésében, hanem abban, hogy mi magunk ilyen és hasonló bűnbe

és hibába esni óvakodjunk. A legfontosabb tanítás a mai leckében az, hogy senkise hitesse el magával, mintha azt, amit az apostol itt tanít, minden kárvallás nélkül akár teljesíteni, akár abbanhagyni lehetne. Ó nem! Az Isten nem enged magából csúfot űzetni. Aki az evangéliumi törvény elfogadásával magát a tartozások és kötelességek teljesítésére kötelezte, az e törvény szerint nyeri ítéletét is. Az ember azt arat, amit vetett. Ha testünkből vetünk, azaz testünk vágyainak, kéjeinek eleget téve vétkezünk, akkor testünkből aratjuk a halált és örök kárhozatot. Ha lélekben vetünk, azaz ha Isten lelkétől vezéreltetve lelkünk üdvére munkálkodunk, akkor lélekből fogunk aratni örökké tartó, üdvözítő életet. Vessük e tanításokat jól szíveinkbe, gyakoroljuk azokat fáradhatatlanul. Ha nem élünk lélek szerint és nem teljesítjük Jézus törvényeit, nem is nevezhetjük magunkat keresztényeknek és nem remélhetünk jutalmat sem.

Fohász. Esedezzél érettünk Istennél, ó szent Pál! Adja meg nekünk azon kegyelmet, hogy mindenkor alázatos életet éljünk, felebarátainkat állandóan szeressük, hibáikat és gyarlóságaikat békével tűrjük s ebben is mindenkor Krisztus törvényeit teljesítsük.

Evangélium. *(Szent Lukács 7, 11—16.)*

És történt, hogy azután egy Naim nevű városba méne, és vele menének tanítványai és nagy népsokaság. Mikor pedig a város kapujához közeledett, íme egy halottat vivének ki, egyetlen fiát anyjának, ki özvegy volt, és a város sok népe méne vele. Kit mikor meglátott az Úr, megkönyörülvén rajta, mondá neki: Ne sírj! És oda menvén, illeté a koporsót, mire azok, kik viszik vala, megállának. És mondá: Ifjú, mondom neked, kelj föl! És felüle a halott, és beszélni kezde. És átadá őt anyjának. Elfogá pedig mindnyájukat a félelem, és dicsőíték az Istent, mondván: Nagy próféta támadt közöttünk, és az Isten meglátogatta az ő népét.

Miért szánta meg Krisztus Urunk ezen özvegyet?

Hogy bizonyossá tegyen minket a felől, miszerint Istennek gondja van a bánatos és elhagyott özvegyekre. Isten vigasztalója és segítője az özvegyeknek s törvényeiben nekünk is azt parancsolja, hogy hozzá hasonlók legyünk. Azok tehát, akik nem úgy cselekszenek, sőt ellenkezőleg inkább elnyomják és sanyargatják az özvegyeket, bűnhődni fognak, mert az özvegyek könnyei és panaszai Istenhez emelkednek, aki a rajtuk és velük elkövetett igazságtalanságokért szigorúan bünteti a vétkezőket. (Móz. II. 22, 22. s köv.) Krisztus

Urunk azonban még más okokból is szánakozott az özvegyen, mert a megholt fiúban a bűnös halálát, a kesergő anyában az Anyaszentegyházat ismerte föl s előre látta, hogy az Anyaszentegyház, mint szerető és gondos anya, hány gyermekének lelki halálát lesz kénytelen megsiratni. Ez indította őt elsősorban szánakozásra s ez indítson minket is mindenekfölött. Ha az egyház gyermekeinek, a mi testvéreinknek halálát szívünkre nem vesszük, nem lehetünk az ő gyermekei ; mi magunk is halottak vagyunk, ha már fölöttük szánakozni nem tudunk. És mégis naponként látjuk és szomorúan tapasztaljuk, hogy mily sok lélek múlik ki a bűn halálában. Látjuk, mennyit kísér ki az egyház azok közül, akiket megmenteni nem bírt s mint helyezi fohászok és könnyek között rideg sírjaikba. Mi pedig nem hogy együtt sírnánk az egyházzal s szánakoznánk annyi lélek elveszte fölött, hanem semmivel sem törődve, vígak és jókedvűek vagyunk. Szeretteink, hozzánktartozóink halálát megsiratjuk, holott ezek testi halált szenvedtek csupán s készen volnánk őket életünk árán is megmenteni, de felebarátaink lelki halálát semmibe sem vesszük, még csak nem is imádkozunk érettök. Pedig ha megsiratnánk őket s imádkoznánk lelkeikért Istenhez, talán még a lelki életnek is megtarthatnók őket vagy legalább sokat közülök. Lelki halott, fájdalom, mindennap van, azért ránk nézve mindennap a gyász és siralom napja legyen.

Miért mondta Jézus az özvegynek: «Ne sírj»?

Hogy e két szóval megnyugtassa őt s kijelentse előtte, hogy fiát vissza fogja nyerni. Minket pedig arra kívánt figyelmeztetni, hogy a halottak után nem kell szerfölött szomorkodnunk és síránkoznunk. A halál mindnyájunkra nézve egyenlő tartozás, melyet előbb-utóbb, de minden bizonnyal le kell fizetnünk. Hosszú álom az, melyből maga az Úr fog minket fölébreszteni. Azért mondja szent Pál, hogy ne szomorkodjunk elhúnytunk felett, mint a pogányok, akik nem remélhetnek a föltámadás viszontlátásában. (Tessz. I. 4, 12.) És ha mi Isten rendeleteit béketűréssel fogadjuk, saját kimulásunk felől (mely nem tudhatjuk, nem következhetik-e be már a következő percben) elmélkedünk, zajtalanul és csendesen imádkozunk s egyéb jócselekedetekben gyakoroljuk magunkat : bizony nagyobb hasznára leszünk halottainknak, mint könnyeink és bánkódásaink egész tengerével. És annál inkább vigasztaljuk magunkat és mérsékeljük fájdalmainkat, mert nem tudhatjuk, hogy a halál elhúnyt kedveseinknek nem épen nagyobb hasznára szolgált-e? Azért mondja az Irás : «Elragadtatott, hogy a gonoszság el ne változtassa értelmét vagy hogy a tettetés meg ne csalja az ő lelkét . . . kedves volt Istennek az

ő lelke ; azért sietett őt kivinni a gonoszság közül.» (Bölcs. 4, 11—14.) Ezt különösen azon szülők vegyék szívükre, kik gyermekeiket az ifjúság virágában veszítették el.

Miért állította meg Krisztus a koporsóvivőket, midőn a halott ifjút föltámasztani akarta?

Mert azt akarta ezzel kimutatni, hogy a halott föltámasztása tőle ered ; másrészt pedig értésünkre akarta adni, hogy a megholt lelket csak gyilkos szenvedélyeinek megfékezésével támaszthatja újra föl. Ha a bosszús a maga haragjától, a fajtalan fajtalanságától, a részeges mértékletlenségétől megválni nem akar, hanem e szenvedélyeknek továbbra is rabja marad, úgy ezek lelkét a malaszt többé fel nem támaszthatja.

Mik a korai halál okai?

1. Az ételben és italban való mértékletlenség, mely jobban árt az öldöklő fegyvernél is (Sirák f. 37, 34.) ; 2. a fajtalanság, melyről pünkösd után második vasárnapon volt szó ; 3. a harag, mert «a bolondot megöli a méreg». (Jób. 5, 2.) Harag és irígység megrövidítik az életet ; szerfölötti aggódás idő előtt meghozza a vénséget. (Sirák f. 30, 26.) «Ha ti egymást marjátok és rágjátok, — mondja szent Pál (Gal. 5, 15.), — meglássátok, hogy egymást föl ne emésszétek.» Bosszús szóviták a fiatal emberek közt többnyire veszekedésre, életveszélyes verekedésre s nem ritkán gyilkosságra vezetnek ; 4. az engedetlenség. Sok példa van rá, hogy Isten az engedetlen gyermeket korai, sőt rögtöni halállal büntette. Emlékezzünk Absolon esetére. Nem ok nélkül mondja Isten parancsa : Atyádat és anyádat tiszteld, hogy hosszú életű légy és jól legyen dolgod a földön. (Móz. V. 5, 16.)

Mit tanulhatunk még ezen evangéliumból?

Hogy az ember, legyen bármily fiatal, bármily egészséges is, soha sincsen a halál ellen biztosítva. Arra tehát mindnyájunknak minden időben készen kell lennünk.

Erkölcsi tanítás a halálról.

Bűnösnek és ártatlannak egyaránt meg kell halnia. Ahogy a börtönben elzárt és halálraítélt bűnös minden pillanatban várhatja, hogy halálra viszik, úgy várhatjuk mindnyájan halálunk óráját. Az ítélet mindnyájunk fölött ki van mondva, testünkben mint valami

tömlöcben vagyunk elzárva. (Zsolt. 142, 8.) Egyik a másikat követi sírjába. És mi mégis úgy élünk, mintha életünk örökkétartó lenne. Csak testünkről gondoskodunk, ennek halmozzuk össze a kincseket, míg a lélek javára mit sem teszünk, hanem ellenkezőleg, bűnök és vétkek özönével árasztjuk el. Ez nem jól van így! Micsoda balgaság és esztelenség ez tőlünk! Hiszen testünket a férgek kapják eledelül, míg lelkünk az örökkévalóságnak lesz osztályrészese, ha ugyan azt életével kiérdemelni igyekezett. Az örökkévalóságban pedig a lélek csak e világon gyüjtött érdemeiből táplálkozik. Ne legyünk tehát esztelenek, ne éljünk egyedül testünknek és ne feledkezzünk meg lelkünkről.

Ó ember! — mondja szalezi szent Ferenc (Piloth. 1. r. 13. fej.) — gondold meg, hogy haláloddal a világ reád nézve megszűnik. A testi örömélvezetek és hiú gyönyörök délibáb és füst gyanánt oszolnak el s nem hagynak számodra bánatnál egyebet. Késő bánat ez, mellyel az életedben elhanyagolt lelki ügyeket s az örök üdvösséget sirathatod csak. Ekkor fogsz vágyódni Istened és az ő parancsai után, ekkor ismered meg az ájtatosság, töredelmesség és jó cselekedetek becsét s ekkor fogod látni vétkeid sötétségét és rettenetes voltát.

Mit érhet az olyan lélek, mely földi életét s az abban esztelenül űzött testi élveket elhagyva, minden kíséret nélkül kénytelen az örökkévalóság ismeretlen országába költözni? Az ilyen lélek részére ezen ország az iszonyat és borzasztó kínok országa lehet csak. Istenben nem kegyelmes és irgalmas Atyát, de igazságosan ítélő bírót talál, az angyalok, szentek, sőt maga az ördög is mind vádlóként lépnek föl ellene. Nem iszonyú-e ezen gondolat? Ez riasszon minket vissza attól, hogy földi életünkben egyedül testünk élveinek s nem lelkünk üdvének is éljünk.

És hogy ezen iszonyú, kínos vergődését s az ítélet rémítő pillanatát kikerüljük, úgy éljünk, hogy a haláltól félni okunk ne legyen; úgy éljünk, mint kívánnók halálunk óráján, hogy éltünk légyen. Haljunk meg mindennap, mint szent Pál mondja, azaz sanyargassuk testünket s azok vágyait, vonjuk meg magunktól a hiú örömöket, mielőtt arra a halál erőszakosan rákényszerítene. Ha ezt tesszük, megmenekülünk egyrészt már a jelenben a haláltól való szerfölötti félelemtől, másrészt kimulásunkat is könnyebb szívvel fogadhatjuk.

Áhitatgyakorlat. Ó világ! Nem tudom, mely órában kell tőled örökre megválnom. Miért ragaszkodjam tehát hozzád? Isten iránt való szeretettel és hajlandósággal óhajtalak ölelni titeket is, kedves barátaim és rokonaim; e szeretet még a halálban sem fog megszünni, hanem örökké tart, mint az Isten. Ő hozzá akarok készülni, hogy szerencsésen jussak el az örökkévalóságba. Minden bűnömet őszintén

meg akarom bánni, penitenciát tartani hátralevő életemben s nem bántani meg többé Istenemet, az én legfőbb jómat, soha semmi, még oly csekély vétséggel sem. És te, mindenható Uram! végy engem ama borzasztó napon oltalmadba. Engedd, hogy halálom órája csendes és boldog legyen s tedd inkább szomorúkká s fájdalomteljesekké életem egyéb óráit. A te szent kínszenvedésed és halálod által ments meg, Uram, a pokol emésztő kínjaitól s ne engedd, hogy lelkem örökre elvesszen. Ó én Megváltóm és Üdvözítőm!

Oktatás a temetés szertartásairól.

«Ime egy halott viteték ki, egyetlenegy fia anyjának, aki özvegy vala és a város igen sok népe ment vele.» (Luk. 7, 12.)

A néptől, mely az ifjú tetemeit kísérte, tanuljuk meg, hogy a halottak iránt tisztelettel kell viseltetnünk, megadnunk nekik az utolsó tiszteletet s tetemüket sírjukig kikísérnünk. E tiszteletünk gyakorlásával Isten előtt kedves és érdemszerző cselekedetet művelünk; de csak akkor, ha azt nem hiúságból, haszonlesésből, szóval nem saját érdekeink előmozdításából tesszük, hanem igenis Isten dicsőségére, a halottak iránt érzett igaz szeretetünk bebizonyítására s imádkozunk érettök, hogy imánkkal segítségükre legyünk. Hibáznak, vétkeznek tehát azok, akik a halottat kísérve, útközben beszélgetnek s a szenvedő lélekről meg sem emlékeznek.

Miért visznek a halott előtt keresztet?

Annak jeléül, hogy a megholt életében a megfeszített Krisztust és az ő hitét vallotta, hogy a Krisztusban való hitben élt és mult ki s általa reményli feltámadását is.

Miért visznek a koporsó előtt égő gyertyákat?

Azért, mert ezzel a jelenlevők s az egyház azt fejezik ki, hogy a megholtnak örök világosságot, vagyis mennyei üdvösséget kívánnak.

Miért hintik meg a koporsót és sírt szentelt vízzel?

Mert az egyház e külső jel által kívánja Istentől, hogy a megholtnak vigasztalását adja, ha az még bűneit nem eléggé bánta volna meg s azokért még a tisztítóhelyen kellene szenvednie.

Miért füstölik meg a halottat és a koporsót tömjénnel?

Hogy ezzel az Anyaszentegyház a megholtat Krisztus előtt kedves illatnak nyilvánítsa (Kor. II. 2, 14. 15.) s egyszersmind arra intse a híveket, hogy valamint a tömjénfüst fölszáll, úgy szálljon föl az ő imájuk is a mennyek Urához, a megholt lelki üdvéért.

Miért kísérik a megholtat zsoltárokkal és más szent énekekkel?

Szent Pál ama tanítására való emlékeztetésül, mikor azt mondja: (Tessz. I. 4, 12.) nem kell a kimultakon szerfölött szomorkodnunk, mint ezt a pogányok teszik, akik az örök élet reményével nem bírnak. Továbbá egy oly ősi szokást gyakorolunk ezzel, mely által a halott nyugalmához — mert hiszen már nyugalmat élvez — szerencsekívánatunkat fejezzük ki. (Jelen. 14, 13.)

Miért helyezzük halottainkat a földbe?

Mert testünk Krisztus testének tagja, a Szentlélek temploma lévén, illő, hogy mindenkor tiszteletben tartsuk azt. A halott testét úgy az emberek, mint az állatok bántalmai és megbecstelenítései elől gondosan meg kell óvnunk tehát. Hogy érhetnők pedig ezt el legcélszerűbben, ha nem az eltemetés által? És a föld keble legalkalmasabb is arra, hogy benne a test, mint valamely elvetett mag, a feltámadás idejét háborítlanul bevárja.

Mit jelent a sír fölé állított kereszt vagy az ezzel ellátott sírkő?

Hogy a kimúlt keresztény volt és hogy szeretteinkre, barátainkra emlékezvén, érettük imádkozzunk. (S. August. De cura pro mort.)

Miért harangoznak temetés alkalmával?

A felnőttek temetése alkalmával a harangszó felszólítja a híveket, hogy érettük imádkozzanak ; az ártatlan gyermek temetésekor pedig, akik még a keresztségben nyert malasztot el nem vesztették, a harangszó által Istennek adandó hálaimára szólítja föl az Anyaszentegyház a híveket, hogy Isten ez ártatlanokat a mennyei dicsőségbe fölvette.

Miért szükséges a halottért temetés után misét mondani?

Mert nem tudhatjuk, hogy halottaink lelkei mily sorsban részesülnek. Mindnyájukért imádkoznunk kell tehát s felajánlani javukra jócselekedeteinket. A halottak sorsa nagyon különböző s imádságunk is aszerint lehet hasznukra. Némelyek holtuk után azonnal az örök boldogságba, mások a kárhozatba jutnak ; mások

ismét csak tűz által üdvözülhetnek. A két első esetben, mert a halottak segedelmünket nélkülözhetik vagy mert arra nem méltók, az imádságból eredő haszon reánk háramlik, míg a harmadik esetben Isten a szegény lelkek iszonyú szenvedését könnyíti meg. Isten irgalma és kegyelme végtelen, hisz ő maga tanított minket arra, hogy a megholtakért imádkozni szent és üdvös gondolat, mert azok ezáltal bűneiktől tisztulnak meg. (Makkab. II. 12, 46.) És hogy ez imádságaink Isten előtt kedvesebbek és hathatósabbak legyenek, Jézus Krisztus imájával és áldozatával egyesítjük, aki a szentmisében magát Atyjának naponként újra feláldozza, hogy neki az egész világ, elevenek és halottak, bűneiért eleget tegyen. Innen van a katholikus egyházban azon ősrégi szokás, hogy a halottakért nemcsak a kimulás és eltemetés napján, hanem annak 3-ik, 7-ik, 30-ik és évforduló napján is miseáldozatot mutatnak be Istennek.

Oktatás pünkösd után tizenhatodik vasárnapra.

A **misekezdetben** bizalommal kérjünk Istentől irgalmat a 85-ik zsoltár következő szavaival: «Könyörülj rajtam, Uram, mert egész nap hozzád kiáltok! Mert Te, Uram, jóságos vagy és kegyes és nagyirgalmú mindazokhoz, kik Téged segítségül hívnak! Hajtsd meg, Uram, füledet és hallgass meg engem, mert nyomorult és szegény vagyok én!» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imája. Uram! kérünk, előzzön meg és kísérjen minket mindenkor kegyelmed s eszközölje, hogy szüntelenül jócselekedetben gyakoroljuk magunkat. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

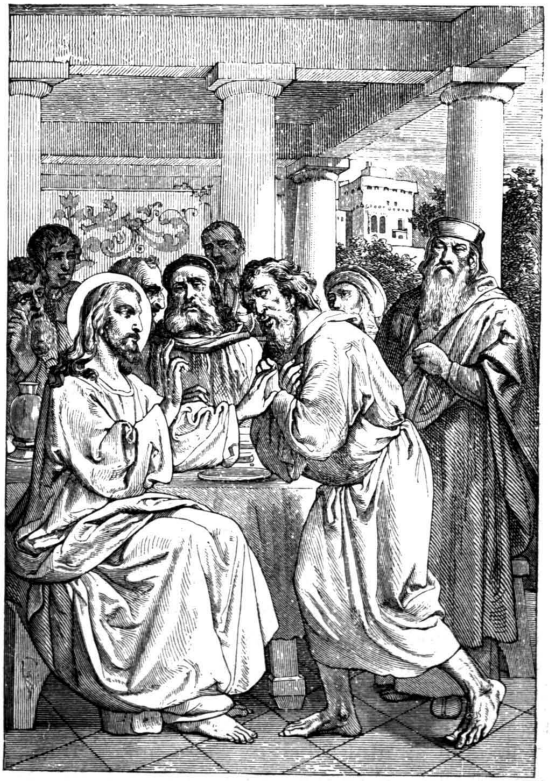
Szentlecke. *(Szent Pál ap. az efez. írt lev. 3, 13—21.)*

Atyámfiai! Kérlek *titeket*, ne csüggedjetek el bajaim miatt, melyek értetek vannak. Ez dicsőségtekre szolgál...

Ez okból hajtom meg térdemet a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja előtt, akitől minden nemzetség nevét nyerte a mennyben és a földön: Adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy megerősödjetek benső emberré az ő Lelke által, hogy Krisztus a hit által szívetekben lakjék; s a szeretetben meggyökerezve és megalapozva legyetek, s fel tudjátok fogni az összes szentekkel együtt, mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység, és megismerhessétek Krisztusnak szeretetét is, mely meghaladja a megismerést, s beteljetek Istennek egész teljességével. Annak pedig, aki a bennünk

munkálkodó erőnél fogva mindent megtehet bőven azon túl is, mint mi kérünk vagy megértünk, neki dicsőség legyen az egyházban s Jézus Krisztusban minden nemzedéken át örökkön örökké. Amen.

Magyarázat. Szent Pál e levelében arra inti az efezusiakat, hogy ne csüggedjenek az ő üldöztetései miatt. Ő azokat érettük szenvedi, hogy sanyarúsága által Krisztus kincseiben részesítse őket. Azért nehogy azon szentségtörő gondolatra vetemedjenek, miszerint az általa hirdetett tanítás nem Istentől való. Tovább pedig ismételve inti őket, hogy ezt már csak azért se tegyék, mert Isten aki nemcsak szent Fiát, de még apostolait is szenvedni engedte érettünk, éppen ezzel bizonyítja be, hogy Isten előtt ők mily becsesek. Ezért Istentől erőt kér számukra, a Szentlélek erejét, mellyel minden kísértést legyőzhetnek s bensőleg tökéletesek lesznek. Könyörög Istenhez, hogy Krisztust a hit által, mely minden erények alapja, helyezze szívükbe, hogy ezáltal Krisztus templomaivá legyenek. Továbbá arra kéri Istent, hogy lelkükbe erős és állhatatos szeretetet öntsön, mely által az isteni titok nagyságát, fönségét és dicsőségét megismerjék. A szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység: Isten szeretetének, kegyelmének és a kegyelem működésének minden irányban való nagysága. A már föntebb mondottakon kívül még arra is kéri szent Pál az

Istent, hogy az efezusiakkal Krisztus szeretetét is megismertetni méltóztassék, melynek ismerete által minden isteni áldás részeseivé lehetnének. — Fájdalom, közöttünk is akad olyan, akit megzavar és megingat hitében az, ha az egyházat vagy annak szolgáját sanyarúság éri. Imádkozzunk ezekért és önmagunkért is, hogy hitünket Isten naponként öregbítse, gyarapítsa, abban szilárdakká tegyen s hogy irgalmával megadja számunkra mindazt, ami üdvösségünkre szükséges.

Fohász. Mennyei Atyánk! Szent Pál példája szerint térdre borulva kérünk Téged, add meg mindnyájunknak kegyelmedet. Erősítsd és világosítsd föl bensőnket, hogy Téged kellően megismerhessünk és felfoghassuk mindazt, amit szent Fiad érettünk tett és szenvedett. Add, hogy iránted való szeretetünk és hálánk gyarapodásával mindinkább tökéletesebbek s egykor oldaladnál boldogok lehessünk.

Evangélium. *(Szent Lukács 14, 1—14.)*

Történt, hogy mikor Jézus szombaton egyik főfarizeus házába ment enni, azok szemmel tarták őt. És íme, előtte vala egy vízkóros ember. És megszólalván Jézus, kérdé a törvénytudókat és farizeusokat, mondván: Szabad-e szombaton gyógyítani? Ezek pedig hallgatának. Akkor ő fogván amazt, meggyógyítá és elbocsátá. És szólván nekik, mondá: Ha valakinek közületek szamara vagy ökre kútba esik, nem húzza-e ki azt rögtön szombatnapon? És erre nem tudtak felelni neki. A hivatalosoknak pedig példabeszédet monda észrevevén, miként válogatják az első üléseket, így beszélvén hozzájuk: Mikor lakodalomba hívnak, ne ülj az első helyre; nehogy ha náladnál előkelőbb ember volna meghíva, oda jövén az, ki téged és őt meghítta, azt mondja neked: Adj helyet ennek s akkor szégyenszemre az utolsó helyet kelljen elfoglalnod. Hanem mikor meghívnak, eredj, telepedjél az utolsó helyre, hogy mikor jövend, ki téged meghívott, azt mondja neked: Barátom, menj följebb. Akkor dicsőséged lészen az egész asztaltársaság előtt. Mert mindaz, aki magát fölmagasztalja, megaláztatik és aki magát megalázza, fölmagasztaltatik.

Miért evett Krisztus a farizeusokkal?

Hogy alkalma legyen őket tanítani és megtéríteni. Igyekezzünk mi is minden jóra vezető alkalmat buzgón megragadni s úgy társalogni és cselekedni, hogy ezzel felebarátainkat tévedéseiktől megmentsük.

Miért vették a farizeusok Krisztust különösen szemügyre?

Hogy benne gáncsolni és vádolni valót találjanak. Közülünk is sokan tesznek így. Sokan kísérik embertársaik lépését szorgos figyelemmel, de korántsem azért, hogy rajtuk esetleg segítsenek és hasznukra legyenek, hanem egyenesen azért, hogy bennük valamit fölfedezhessenek, amiért őket a világ előtt vádolni és gyalázni lehet. Vajjon egyezhetik-e az ilyen cselekedet Urunk e parancsával: «Szeresd felebarátodat»?

Miért tartozik a fösvénység a hét főbűn közé?

Mert gyökere (Tim. I. 6, 10.) és csirája minden rossznak. Az embert lopásra, uzsorára, özvegyek és árvák elnyomására stb. csábítja. A fösvény elfelejti a saját szüleitől élvezett jótéteményeket, elfelejti Istenét, hitét és mindent, ami jó. Emlékezzünk csak Júdás esetére, aki fösvénységében hitét is megtagadta s jótevőjét, Krisztust elárulta. Azért mondja szent Pál (Tim. I. 6, 9.), hogy azok, akik meggazdagodni akarnak, az ördög hálójába esnek, szívükben és lelkükben sok haszontalan és ártalmas kívánság üt tanyát. Veszedelembe, szerencsétlenségbe sodortatnak, melytől menekülni többé nem is tudnak. Kerüljük a fösvénységet. Sötét bűn az, mely kárhozatba visz. Törekedjünk inkább igazság, istenes élet, hit, szeretet, béketűrés, szelídség s minden más erény után, mert csak ezekkel vívhatjuk ki az örökkévalóság üdvösségét.

Gondoljuk meg, hogy mi a földi javaknak csak ideiglenes kezelői vagyunk, hogy halálunk órájában, bármily kincscsel és gazdagsággal bírjunk is, mindennek búcsút kell mondanunk. A másvilágra ezekből mit sem vihetünk magunkkal, mert ott nem az anyagi, hanem a lelki gazdagság szolgálhat csak hasznunkra. (Tim. I. 6, 7.) Itélőszéke előtt Isten földi javaink használása felől szigorú számadásra von. Ezek legyenek a fösvénység ellen leghathatósabb lelki fegyvereink. A mai evangélium megrója azokat is, akik nagyravágyásból és gőgből mindenütt elsők akarnak lenni. Ez ellenkezik az alázatossággal és sok viszálykodásnak hinti el magvát. Isten parancsa szerint mások iránt alázatossággal, engedékenységgel, megnyerő szelídséggel kell viseltetnünk. Csak ilyen viselkedés ápolja kellőleg a béke és egyetértés szellemét s szerezhet számunkra Isten előtt jutalomra méltó érdemeket. Az alázatosság époly alapja a keresztény tökéletességnek, mint a gőg és hiú nagyravágyás az emberi gyarlóságnak. Az alázatosság hibáink ismeretére s önmagunk jobbítására vezet. (Lásd a pünkösd után való tizedik és tizenegyedik vasárnap oktatásait.)

Oktatás a vasárnapok megüléséről.

«Szabad-e szombaton gyógyítani»
(Luk. 14, 3.)

Miért tette fel Krisztus e kérdést?

Mert a zsidók, de különösen a farizeusok a szombat megtartásában oly babonásak voltak, hogy e napon a legcsekélyebb munkát is eltiltották. Például: ha valaki néhány kalászt leszakított, hogy azt megegye, már vétett a szombati tilalom ellen s megszentségtelenítette azt. Még a jócselekedetek gyakorlását is tiltották e napon és Jézust, aki szombaton is gyógyított (Ján. 5. 7. 9. r.) betegeket, emiatt nem akarták Messiásnak elismerni. Hogy e tévedésüket eloszlassa, tette fel Jézus e kérdést. A beteget ezután meggyógyította s még több kérdést is intézett a farizeusokhoz. E kérdések mindenikével azt bizonyította, hogy oly cselekedeteket végezni, melyeket a felebaráti szeretet, szükség stb. parancsol, nincs megtiltva még szombaton sem. Amit Jézus akkor a szombatról mondott, az most már a vasárnapra illik, mert ez lépett annak helyébe.

Hogy üljük meg a vasárnapot?

Úgy, amint azt Isten harmadik parancsolata elrendeli. Nem elegendő tehát, ha magunkat a munkától visszatartjuk, hanem emellett szükséges, hogy a vasár- és ünnepnapokat meg is szenteljük. Megszenteljük pedig azzal és akkor, ha az istenitiszteletre szorgalmasan eljárunk, ha Isten igéjét örömmel hallgatjuk s magunkat a jócselekedetekben szünetlenül gyakoroljuk. Ne gondoljuk tehát, hogy a vasár- és ünnepnapokat henyéléssel vagy mulatságokkal tölthetjük. Egész héten a test számára dolgozunk, illő, hogy ez egy napot Isten tiszteletére, dicsőítésére és lelkünk üdvének megalapítására használjuk fel. Vasárnapokon elmélkedjünk lelkünk állapota felől s keressük az eszközöket és módokat, melyekkel hasznára lehetünk. Ilyenkor vesszük észre, hogy mennyi meggyónni valónk van, mily bűnbánatra van szükségünk és mennyire kell önmagunkon jobbítani. S ha ilyenekről s hasonlókról önmagunktól elmélkedni nem tudunk, olvassunk szent könyveket, hallgassunk ájtatos beszélgetéseket, a lelkészektől pedig kérjünk tanácsot. Ők örömmel szolgálnak tanításaikkal, hiszen azért rendelte Isten őket szent hivatalaikba. De fájdalom, sokan közülünk a vasár- és ünnepnapot hiú földi örömökben töltik, anélkül, hogy lelkük csak nyugtalanságot is érezne. De Isten nem hagyja büntetés nélkül szent napjának megszentségtelenítőit. Gyalázattal fogja őket elárasztani egykor s a jelenben is gyakorta bünteti. (Malak. 2, 5.) Fájdalommal tapasztalhatjuk

naponkint, mint nehezedik Isten keze a szentségtelenítőkre ; nem boldogulnak soha semmiben, nincs rajtuk áldás s mindenféle viszontagságok és szerencsétlenségek látogatják őket. Szolgáljon ez nekünk intésül !

Az imádságon kívül miféle jócselekedeteket gyakoroljunk vasárnapokon?

Aranyszájú szent János tanítása szerint különösen az alamizsnálkodást. A vasárnapnak mi emberek nagyon sokat köszönhetünk. E napon győzte le Jézus a halált, vette le az átkot rólunk, törölte el a bűnt, nyitotta meg a pokol kapuit, verte bilincsbe az ördögöt, végezte be a hosszas háborút, engesztelte ki az Istent az emberiséggel s helyezte vissza nemünket a kegyelem állapotába. Ha mindezekről megemlékezünk, belátjuk, hogy a vasárnap a szegények szószóló napja. Mily sok jótéteményben részesültünk e napon ; mert a vasárnap az egész emberi nem születésnapja : el voltunk veszve s újólag megtaláltattunk ; meg voltunk halva s új életre támasztattunk ; ellenségek voltunk s kiengeszteltettünk. Épen azért illő, hogy e napon részesítsük felebarátainkat jótéteményekben, alamizsnaosztásban és szabadítsuk meg őket szükségeiktől. Szellemi módon üljük meg e napot : Kegyes jótétemények által s nem lakmározás és tobzódás, nem részegeskedés és tánc közepette.

Azért tegyünk félre e napon valamit abból, amink van, az Úr számára vagyis az ő nevében a szegényeknek. Igy rendelte ezt szent Pál (Kor. I. 16, 2.) ; mert mindaz, amit legigénytelenebb felebarátunkkal teszünk, annyi, mintha magával az Úrral tettük volna.

Mit cselekedjünk még ünnep- és vasárnapokon?

Tegyünk félre minden vétkes kívánságot és rossz szokást s ékesítsük föl lelkünket erényekkel. Ne öltözékünkre s asztalunkra fordítsuk a legnagyobb gondot, mert ezzel mit sem használunk önmagunknak, ha lelkünk és szívünk dísztelen és erényekben szegény. Fényes és cifra öltözetünk Isten mindenhatósága elől nem takarhatja el meztelen lelkünket. Ő bensőnkbe lát és aszerint ítél. Ne ruházatunkra, de lelkünkre legyen tehát különösen gondunk. Ez legyen tiszta, fényes és ünnepi díszbe öltözött. Ha így jelenünk meg a templom oltára előtt, melyen az Istenember jelen van, bizonyára nagy és dús nyereséggel távozunk onnan.

Imádság a mai evangéliumból. Ó Uram, Jézuson..! Mily végtelen a te szereteted még ellenségeiddel szemben is ! Szeretted őket, bár azok csak azon voltak, hogy okot találjanak elvesztésedre s Te, ó Uram, rossz tetteiket mindig jóval fizetted vissza. Meggyógyítottad betegeiket, oktattad őket Isten igéjére tanításaiddal, hogy bűn-

bánatra serkenthesd őket. Ó szerelmes Jézusom, könyörülj rajtunk hasonlóképen. Adj nekünk valódi buzgóságot, hogy lelkünk üdvére élhessünk s a saját és felebarátaink megváltott lelkéről jobban gondoskodhassunk, mint eddigelé. Add, hogy a vasár- és ünnepnapokat jobban megülhessük s minden irígységtől és kevélységtől mentek maradhassunk. Tanításaidat és szent példádat követve, alázatban és szeretetben élhessünk. Tépd ki szíveinkből az irígység, kevélység és fösvénység mérges fulánkjait, hogy magunkat kellőképen megalázva, túl a síron az örök felmagasztaltatásban részünk legyen.

Oktatás pünkösd után tizenhetedik vasárnapra.

A mai **misekezdet** Isten igazságát és irgalmas voltát magasztalja s a 118. zsoltár szavaival énekli: «Igaz vagy Uram! és igaz a te ítéleted. Szolgáiddal irgalmasságod szerint cselekedjél. Boldogok, kiknek útjok feddhetlen, kik az Úr törvényében járnak.» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Uram! kérünk, add, hogy néped a gonosz lélek minden megvesztegetéseitől megóvassék s csak Téged, egyetlen Istenét tiszta lélekkel kövessen. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

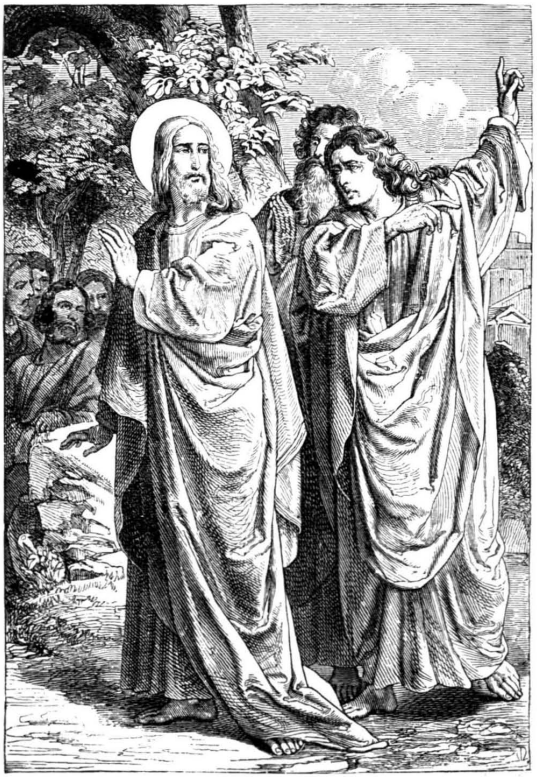
Szentlecke. *(Szent Pál ap. az efez. írt lev. 4, 1—6.)*

Atyámfiai! Kérlek titeket, én, aki fogoly vagyok az Úrban, éljetek méltó módon ahhoz a hivatáshoz, melyet nyertetek, teljes alázatosságban, szelídségben és türelemben. Szívleljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani az egyetértést a béke kötelékével. Egy test és egy lélek, amiképen hivatástok egy reménységre szól. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség. Egy az Isten és mindeneknek Atyja, aki mindenek fölött, mindenben és mindnyájunkban vagyon.

Magyarázat. Szent Pál ezen szavai: «Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Isten és mindenek Atyja» stb. — melyekkel ő a keresztény híveket szellemi egységre hívja fel, különösen figyelemre méltók. Nem mindegy tehát, ezt vagy azt a hitet követni. Valamint egy az Úr, úgy a hit is csak egy lehet, tudniillik a Jézus Krisztus által tanított hit. Aki tehát ez igaz hittel nem bír, az nem remélheti, hogy a Krisztustól igért üdvösséget valaha elnyerheti. E szavak tehát világosan megcáfolják azon állításokat, hogy minden hitben lehet üdvözülni.

Evangélium. *(Szent Máté 22, 34—46.)*

Az időben Jézushoz járulának a farizeusok és kérdé őt közülök egy törvénytudó, kísértvén őt: Mester! melyik a nagy parancsolat a törvényben? Mondá neki Jézus: Szeressed a te Uradat Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb és első parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. E két parancsolaton függ az egész törvény és a próféták.

Összegyűlvén pedig a farizeusok, kérdezé őket Jézus, mondván: Mit tartotok ti a Krisztus felől? Ki fia? Felelék neki: Dávidé. Mondá nekik: Miképen hívja őt tehát Dávid lélekben Urának, mondván: Mondá az Úr az én Uramnak: Ülj az én jobbomra, míg ellenségeidet lábaid zsámolyává teszem? Ha tehát Dávid őt Urának hívja, hogyan lehet ő ennek fia? És senki sem tud neki egy szót sem felelni, sem nem merte őt senki többé attól a naptól fogva kérdeni.

Mit tesz az Istent szeretni?

Őt mint Urunkat, mint legfőbb és legtökéletesebb jót megismerni, benne gyönyörködni és örvendeni. Nem elég azonban az, hogy csak mi szeressük, hanem arra kell törekednünk, hogy velünk

együtt minden embertársunk is szeresse, azaz megismerje és tisztelje. Minden gondolatunkat, kívánságunkat és cselekedetünket egyedül Isten felé irányítsuk, parancsait buzgón teljesítsük. Inkább mondjunk le földi javainkról, sőt életünkről, mintsem vakmerőek legyünk neki nem engedelmeskedni. Csak így bírhatjuk, csak így nem fogjuk őt elveszíteni sohasem.

Mit tesz Istent teljes szívből szeretni?

Mint a szó maga is mondja, szeretni őt szívünk teljes szeretetével, vagyis igaz, őszinte és belső szeretettel, testünk és lelkünk minden erejéből.

Hogy teljesíthetjük mindezt?

Ha mindazt, amit akár lélekkel, akár kézi munkánkkal, evés, ivás, éneklés stb. által cselekszünk, jó szándékkal, Isten kedvére és dicsőségére tesszük, azért, mert Isten azt így akarja s ez kedves előtte.

Lehet-e vétkes gondolatokat és tetteket Istennek, iránta érzett igaz szeretettel felajánlani?

Nem, mert az ilyen gondolatok és cselekedetek az ő szent akaratával ellenkeznek, tehát neki nem is tetszhetnek. És mi ezekért nem jutalomban, de büntetésben részesülnénk.

Ha Istent csupán jótéteményeiért szeretjük, igaz-e a mi szeretetünk?

Ebben az esetben is igaz lehet a szeretet, ha Istent hasznunknál és magunknál jobban szeretjük, de ez a szeretet tökéletlen, mert még önző.

Tehát mely szeretet tökéletes?

Az, mellyel Istent mint legfőbb és szeretetünkre legméltóbb jót, minden önzés nélkül önmagáért szeretjük. Ily szeretetre kell törekednünk. Ne haszonlesés, ne a jutalom reménysége, ne a büntetéstől való félelem, hanem egyedül Isten önmaga legyen szeretetünk alapja.

Megegyeztethető-e a félelem a szeretettel?

A szolgai félelem nem, de a gyermeki félelem igen; mert ez nem más, mint az Isten megbántásának félelme; a szolgai félelem inkább csak az Isten büntetésére, nem pedig Isten megbántására vonatkozik. Ez a szolgai félelem az Isten szeretetével meg nem fér, mert ahol az van, ott még nincs szeretet; ahol pedig szeretet van, ott ilyen félelem nincsen, mivel az, ki Istent igazán szereti, bűneinek

bocsánatát és a büntetés elengedését remélheti. — A gyermeki félelem, — mint aminővel mi emberek Isten iránt viseltetünk, — isteni félelem. Aki Istent igazán szereti, annak szívében szolgai félelem nem lehet, mert az igaz szeretet bűneink bocsánatát és büntetéseink elengedését reméli Istentől. (Ján. I. 4, 18.) A gyermeki félelem, mely a szülők iránt érzett szeretetből ered s így Isten parancsából folyik, csak Isten megbántásától való félelem lehet. Az ilyen félelem szeretetre vezet, mert gyümölcse a szeretetnek, sőt alapja a bölcseségnek. (Zsolt. 110, 10.) Igyekezzünk ily félelmet gerjeszteni magunkban s adjunk szívünkben számára állandó tanyát, mert mint az éjjeliőr a tolvajokat, úgy űzi el ez tőlünk az incselkedő ördögöket. (Sirákf. 1, 27.) Örömet, vidámságot önt belénk s dicsőséget, tiszteletet és hosszú életet szerez; halálunk óráján pedig isteni áldást és boldog kimúlást nyujt nekünk. (Sirákf. 1, 11—12.)

Hasznunkra van-e, ha Istent szeretjük?

Mindenesetre, mert 1. Ő is szeret minket (Példab. 8, 17.) 2. Önmaga jön el hozzánk, hogy bennünk lakóhelyet vegyen. (Ján. 14, 23.) 3. Meg fogja minden bűneinket bocsátani, mivel a szeretet minden bűnt elföd. (Luk. 7, 47. 48. Példab. 10, 12.) 4. Arra ösztönöz, hogy magunkat különféle erényekkel fölékesítsük (Kor. I. 13, 4. stb.) s határtalan kegyelmének kincseivel gazdagít. (Példab. 8, 21.) 5. Megoltalmaz minket minden látható elleneinktől s végre 6. Boldog kimulásunk után a szeretet honába, a mennyek országába fogad, hol annak bőségeivel s boldogító örömeivel áraszt el. (Zsolt. 35, 9.) Isten azok részére, akik őt szeretik, oly boldogságot és örömet készít, amilyenről gyarló ember sohasem hallott, nem látott s amilyen szívében még sohasem honolt. (Kor. I. 2, 9.)

Mi vezet minket az Isten iránt való tökéletes szeretetre?

1. Maga az isteni végtelen tökéletesség, Isten jósága, mindenhatósága, szentsége, igazsága, örökkévalósága, mindentudása és az ő felsége felől való szüntelen elmélkedés. Minden teremtmény látása ébreszthet bennünk ily elmélkedést. (Lásd pünkösd hétfőjén.) 2. Ha magunkat az erényekben minél többször gyakoroljuk. 3. Ha ezek gyakorolhatásáért buzgón imádkozunk. Ilyen gyakorlatokat és imádságokat egyházunk minden imakönyvében találunk.

Mikor kell magunkat az isteni szeretetben gyakorolnunk?

1. Mihelyt eszmélni kezdünk és Istent, valamint az ő szeretetére kötelező parancsolatokat megismerjük. 2. Mindennap. 3. Mikor Istentől, mint egyedüli igaz jótól az ördög kísértései, a világ és

testi vágyak elszakítani törekednek. 4. Ha szerencsétlenségünk halálos bűnbe sodort s elszakított minket Istentől. 5. Mikor a szentségekben, különösen a szentáldozásban részesülünk. 6. Valahányszor Istentől valami különös jót vettünk. 7. Ételeink, italaink és egyéb nem tiltott örömeink élvezésekor. 8. Valahányszor Isten teremtményeit szemléljük. 9. Végül s különösen halálunk óráján.

(Lásd a felebaráti szeretetről való oktatást pünkösd után tizenkettedik vasárnapon.)

Miért nevezzük a szeretet parancsát legfőbb parancsnak?

Mert a szeretet két parancsában minden más benne van. Mint Krisztus Urunk maga is mondja, ezeken alapszik az egész törvény. Ha e két parancsot teljesítjük, akkor az egész törvényt megtartjuk s megtesszük mindazt, ami Istennek kedves. Aki iránt szeretettel viseltetünk, az ellen nem vétkezünk. Az Isten iránt való szeretet az Isten, a felebaráti szeretet pedig a felebarátaink ellen való vétkezéstől tart vissza. Aki Istenét szereti, az nem hagyja el őt s nem keres álhitben és babonában segítséget; az nem zúgolódik, nem szentségteleníti meg Isten nevét és az ő ünnep- és vasárnapjait. Az rendületlenül hisz, bízik és remél Istenben; hálát ad neki, dicsőíti, tiszteli és mindenben tetszését keresi. Az egyház parancsait, mert azok Istentől vannak s az ő szent akaratját mutatják, híven teljesíti s azoknak engedelmeskedik. Aki pedig felebarátját szereti, tiszteletben tartja szülőit, hálával viseltetik jóltevői iránt. Az ilyen nem lop, nem csal, nem uzsoráskodik, házasságtörést nem követ el, balul nem ítél, nem irígykedik stb., hanem gyakorolja magát az erényekben s az örök üdvösség elnyerésére törekszik. És mindezt azért teszi, mert Isten iránt való szeretetből felebarátját épúgy szereti, mint önmagát. Ha azonban nem így vagy csak részben cselekszünk így, azzal bizonyságát adjuk annak, hogy Istent és felebarátainkat is csak bizonyos mértékben vagy épen nem szeretjük.

«Mit tartotok Krisztus felől?»

Ezt kérdezte Krisztus Urunk a farizeusoktól, hogy tulajdon feleletükből bizonyítsa isteni voltát s meggyőzze őket afelől, hogy ő, a Megváltó, nem csupán ember és nem is csak Dávidnak test szerint való, hanem egyszersmind Istennek öröktől fogva született Fia. Ő Dávid Urának nevezi magát, mert minden embernek Ura egyedül Isten lehet, ő pedig Isten, egy az Atyával. — Hogy Krisztus Urunk a mi tanítónk, törvényhozónk, megváltónk és üdvözítőnk, azt mi keresztények tudjuk és hisszük. Fájdalom azonban, hogy e hitet cselekedeteikkel közülünk is sokan és gyakran megtagadják.

Mert midőn tanításait nem követjük, parancsolatait nem teljesítjük s az általa szerzett üdvöt kiérdemelni nem igyekszünk, nem tagadjuk-e meg? Az ilyeneknek Krisztus egykor szigorú bírájuknál és büntető Istenüknél egyebük nem lehet.

Áhitatgyakorlat. Legszeretetreméltóbb Urunk, Jézus Krisztus! vésd a szeretetnek törvényét szívünk mélyébe s add, hogy minden gondolatunknak és cselekedetünknek a te szereteted legyen kezdete és vége. Engedd, hogy teljes szívünkből, lelkünkből s minden erőnkből szerethessünk Téged és a szeretet által veled úgy egyesülhessünk, hogy tőled, mint szent Pált, minket se választhasson el semmiféle nyomor, kísértés és veszedelem, sőt még a halál sem. Engedd meg, hogy éretted felebarátainkat, ellenségeinket és jóbarátainkat egyaránt úgy szeressük, mint önmagunkat és hogy szeretetünkkel kiérdemeljük, hogy Te Megváltónk és kegyelmes bíránk légy.

Oktatás pünkösd után tizennyolcadik vasárnapra.

A mai **misekezdetben** az egyház azon békéért imádkozik, melyet Isten a próféták által igért (Sirákf. 36, 18.): «Adj, Uram, békességet a Téged váróknak, hogy prófétáid igazmondóknak találtassanak. Hallgasd meg szolgád és néped Izrael imádságát. Vígadok, mikor azt mondják nekem: az Úr házába megyünk!» (Zsolt. 121.) Dicsőség az Atyának stb.

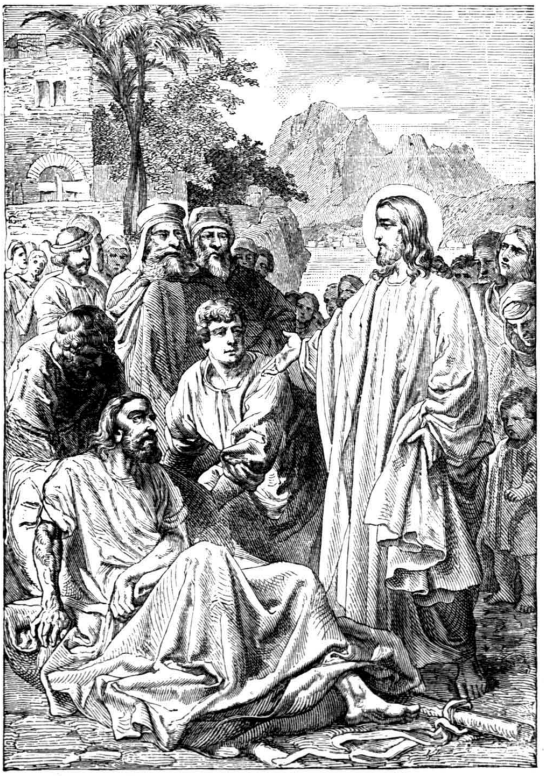
Az egyház imája. Uram! kérünk, vezérelje szívünket irgalmasságod működése; mert nélküled nem lehetünk kedvesek előtted. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a korint. írt. I. lev. 1, 4—8.)*

Atyámfiai! Szüntelenül hálát adok Istenemnek mindenkor értetek Isten kegyelméért, mely megadatott nektek Krisztus Jézusban, hogy mindenben gazdagok lettetek őbenne, minden igében és minden ismeretben, amint Krisztus tanubizonysága megerősödött bennetek, úgyhogy semmiféle kegyelemnek sem vagytok híjával, várván a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését, ki meg is erősít majd titeket mindvégig, hogy feddhetetlenek legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelének napján.

Tanulság. E szentleckében szent Pál az igaz felebaráti szeretetnek adja tanuságát, midőn a korinthusiaknak az Isten által adott jótétemények fölött örvend s azokért hálát ad. Isten a korinthu-

siakat mindennemű malaszttal és áldással, különösen pedig a keresztény hit összes tanításával és ismeretével látta el s ez által megerősítette bennük a Krisztusról való tanuságtételt is, aki őket meg is fogja szilárdítani, vagyis állandóan megóvni s így nem lesz okuk félni az utolsó ítélettől. Igy örvendjünk és adjunk hálát Istennek mi is, ha felebarátainkat az égi malaszt és áldások jótéteményeiben részesülni látjuk. Ezzel erényeket szerzünk magunknak s — mint szent Ágoston mondja — ugyanazon kegyelmek részeseivé leszünk, melyeket felebarátaink élveznek. Ha így cselekszünk, Krisztus megoltalmaz minket bűneinktől s eljövetelének napját félelem nélkül, sőt örömmelvárhatjuk.

Evangélium.

(Szent Máté 9, 18.)

Az időben beszállván pedig a hajócskába, átkele a tengeren, és az ő városába méne. És íme, hozának neki egy ágyban fekvő inaszakadtat. Látván pedig Jézus azok hitét, mondá az inaszakadtnak: Bízzál fiam! megbocsáttatnak neked bűneid. És íme, némelyek az írástudók közül mondák magukban: Ez káromkodik. És látván Jézus gondolataikat, mondá: Miért gondoltok gonoszat szíveitekben? Mi könnyebb, mondani-e: Megbocsáttatnak neked bűneid; vagy azt mondani: Kelj föl és járj? Hogy pedig megtudjátok, hogy az Emberfiának hatalma vagyon a földön a bűnök megbocsátására, akkor mondá az inaszakadtnak:

Kelj föl, vedd ágyadat és menj házadba. És fölkele, és haza méne. Látván pedig *ezt* a seregek, megfélemlének, és dicsőíték Istent, ki ilyen hatalmat adott az embereknek.

Tanulságok. I. Ezen evangélium megható példát állít elénk, hogy miként kell a szegény betegeket ápolnunk és segélyeznünk. Úgy, mint azt azok tették, akik a beteget Krisztus elé hozták. És mivel a beteget ápolók és segélyezők hite és szeretete Urunknak megtetszett, az inaszakadtat meggyógyította s bűneit megbocsátotta. Ime! mily sok lelki betegen segíthetnénk, ha őket rábeszélés és jó példa által Krisztushoz vezetnők. Imádkoznunk kell tehát a bűnösökért, ha érettük semmi egyebet nem tehetünk is.

II. Krisztus az inaszakadtnak előbb bűneit bocsátotta meg s csak azután gyógyította meg. Ezzel arra tanított minket, hogy a betegségeknek és más bajoknak okai gyakran a bűnök, melyek, ha teherként nem nehezednének lelkünkre, betegek sem volnánk. Ha tehát bűneinket igazán megbánjuk s azoktól a jövőben tartózkodunk, akkor lehet, hogy Isten megment testi bajainktól is. Ezt bizonyítják Krisztusnak a 38 év óta beteg s általa meggyógyított emberhez (Ján. 5.) intézett következő szavai is: «Már ne vétkezzél, nehogy valami rosszabb történjék rajtad.» (U. o. 14. v.) Vegyük ezt jól szívünkre és vegyék különösen azok, akik türelmetlenségükben indulatosan kérik Istentől bajaiktól való megszabadulásukat; de arra nem gondolnak, hogy magukat azon bűnöktől, melyek a bajok okai, az igaz töredelmesség által meggyógyítsák.

III. «Ez káromkodik» — mondták a zsidók, mert úgy gondolták, hogy Krisztus a beteg bűneinek megbocsátásával Isten jogaiba vágott s rajta ezzel nagy méltatlanságot követett el. Már pedig Isten ellen méltatlanságot elkövetni, őt vagy szentjeit becstelen gondolattal, tettel illetni istenkáromlás. Vakmerő ítéletükkel a zsidók épen önmaguk káromolták az Istent, midőn őt, mint Istennek szent Fiát, aki előttük a betegnek meggyógyításával isteni voltát eléggé bebizonyította, káromlással vádolták. És Krisztus, ki az ő gondolatukat tudta, kénytelen volt őket megfeddeni s magát igazolni. Ha ő egy istenkáromló gondolatot is ennyire büntet, mily szigorúan fogja sujtani az olyan magáról megfeledkező keresztényt, aki szitokkal, megbecstelenítő szavakkal ajkán vétkezik?

IV. Jézus a zsidók gondolatait tudta, azért így szólt hozzájuk: «Miért gondoltok gonoszakat szíveitekben?» Jól jegyezzék meg ezt maguknak azok, akik a gondolatokat egészen szabadoknak, teljesen eltitkolhatóknak vélik. Az Úr tudja azokat, mihelyest elménkben megfogamzottak. Ha tehát gondolatainkkal vétkezünk, gyónjuk meg azokat is épúgy, mint a cselekedeteinket. Isten leg-

szentebb igazsága a fajtalan, kevély, haragos stb. gondolatot épúgy bünteti, mint a káromkodó szót. (Máté 12, 36.) S épen ezért a gonosz gondolatok elűzésére legjobb, ha segélyül hívjuk a gondolatok titkos olvasóját, az Istent, hogy űzze el azokat szíveinkből. Ha az emberek közül valaki gondolatainkat tudná, úgy-e nem mernénk felőle rosszat gondolni? Mennyivel kevésbbé merhetünk tehát Isten előtt, aki mindenható, mindentudó s aki vétkezésünket tudja s hatalmával számon kéri egykor tőlünk.

Buzgó áhitat. Uram Jézus! mily nagy a te szereteted és irgalmad a szegény bűnösök iránt. Te a mai evangéliumban a nyomorult inaszakadtnak nemcsak bűneit bocsátottad meg, de fiadnak fogadtad, megvigasztaltad és meggyógyítottad őt. E nagy szereteted bátorít minket arra, hogy tőled mi is malasztodat kérjük. Ó Uram Jézus! gyógyíts meg minket bűneink betegségéből, hogy igaz töredelmességgel életünket megjobbítsuk, parancsaid útján haladjunk s az örök boldogság hajlékába jussunk, hol Te, mint igaz Isten élsz és uralkodol mindőrökkön örökké. Amen.

Oktatás a búcsúról.

«Bízzál fiam! megbocsáttatnak neked a te bűneid.» (Máté 9, 2.)

Amit Krisztus ezen evangéliumban az inaszakadtnak mondott, ugyanazt mondja a gyóntatószékben a pap a töredelmes bűnösnek. Istentől nyert hatalmánál fogva e szavakkal bocsátja meg bűneit és menti meg az örök büntetéstől. De mivel a bűnök a bűnsúly és örök büntetés mellett még ideigtartó büntetéseket is vonnak maguk után, minők a természetes büntetéseken kívül — mint p. o. betegség, becsületelvesztés stb. — az úgynevezett kiszabott büntetések is, melyek a bűnbánat szentségében nem mindenkor engedtetnek el, ezektől búcsú által igyekezzünk megszabadulni.

Mi a búcsú?

A búcsú a gyónáson kívüli elengedése az ideigtartó büntetéseknek, amelyeket, miután már bűneink meg vannak bocsátva, még vagy e világon, vagy a tisztítóhelyen kellene kiállanunk.

Honnan tudjuk, hogy a már megbocsátott bűnök után még ideigtartó büntetések maradnak fenn?

A Szentírásból. Ádám és Éva vétkezését Isten elengedte ugyan, de azért ideigtartó büntetéseket mégis szabott reájuk. (Mózes I.

3. r.) Hasonlóképen elengedte Isten Mózes kérelmére a pusztában ellene zúgolódó zsidóknak is bűneik súlyát, de nem engedte el büntetéseiket is, mert mindnyájan a pusztában haltak el s nem jutottak az igéret földére. (Móz. IV. 14. r.) Ugyanezt tapasztalták Mózes és Áron is, mivel Isten iránt csekély bizalommal viseltettek. (Móz. IV. 20, 12. V. 32, 51.) Dávid pedig, aki Náthán próféta által Istentől házasságtöréséből és gyilkosságából származó bűneiért bocsánatot nyert, (Király 12.) súlyos, ideigtartó büntetéseket szenvedett. Elvesztette hőn szeretett gyermekét s fájdalmakkal szívében látta Absolon fiának pártütését s végül halálát. Végre pedig hitünk is arra tanít, hogy halálunk után a tisztítóhelyen addig szenvedünk, míg az utolsó fillérig eleget nem tettünk bűneinkért. (Máté 5, 26.)

Szabhat-e az egyház is ideiglartó büntetéseket vagy elengedheti-e azokat?

Igen, mert erre az egyháznak Krisztus Urunk jogot adott, amit következő szavai is bizonyítanak (Máté 18, 18.). «Amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve a mennyben is; és amiket föloldotok a földön, föl lesznek oldva a mennyben is.» Az ideigvaló büntetés pedig csakugyan megköti a bűnöst, míg annak elengedésével mintegy föl lesz oldozva. Az egyház ezen ideigvaló büntetéstől fel is oldhatja a bűnöst, hogy őt a mennyországból többé nem zárhatja ki semmi. Az egyháznak adott e jogot gyakorolta már szent Pál is, midőn egy korinthusit vérfertőzés miatt keményen megbüntetett (Kor. I. 5.) s jobbulása után felmentett. (Kor. II. 22.) Ugyanezt cselekedte az egyház is minden időben és csak a büntetés módozatai különböztek az egyes időszakok szerint. A kereszténység első századaiban erre nézve szigorú büntetések voltak divatban s az egyház már a megbocsátott bűnökre igen kemény büntetéseket szabott. Igy például gyilkosságért 20, házasságtörésért 15, hamis esküért 11, paráználkodásért 7 évig kellett a bűnösnek szigorú életmódot élnie, bőjtölnie stb., ezen idő alatt egyszersmind a gyónásban, a miseáldozatban és az imádandó Oltáriszentségben való részesüléstől is eltiltotta az egyház. Későbbi idők folyamán a körülmények változtattak ugyan e szigoron, de korántse gondoljuk azért, hogy az egyház e bűnöktől még ma is ne irtóznék.

Miért szab Isten a bűnösre a bűn és örök büntetés elengedése után még ideigvaló büntetést is.

1. Hogy ez által a bűnössel a bűnt igazán megutáltassa s újabb vétkezéstől, a bűnbe való visszaeséstől megóvja. 2. Hogy a bűnös által elkövetett botrányt helyrehozza s az isteni igazságosságnak elégtételt szolgáltasson.

Mi célja van az egyháznak, midőn büntet?

Az, hogy a bűnös az isteni igazságosságnak már életében tegyen eleget, nehogy a tisztítóhelyen kelljen szenvednie.

Miből következik, hogy az egyház az Istentől szabott ideigvaló büntetéseket is elengedheti?

Az említett megköthetési és föloldhatási hatalomból, melyet Jézus neki adott.

Mit jelent az, hogy a búcsúk az anyaszentegyház kincstárából osztatnak ki, mely kincstár Krisztus és a szentek érdemeiből áll?

Annyit jelent, hogy Isten a bűnösök ideiglenes büntetését egyedül Krisztusnak és az ő szentjeinek érdemeiért engedi el. Krisztus és a szentek érdemei által pótolja tehát azt, ami tulajdon elégtételünkből hiányzik.

Hányféle a búcsú?

Kétféle, ú. m.: teljes és nem teljes. A kellőleg elnyert teljes búcsú minden egyházi és minden ideiglenes büntetés elengedését megszerzi számunkra. Ellenben a bizonyos napokra és évekre adott nem teljes búcsú csak annyit enged el az ideiglenes büntetésekből, amennyit a bűnös hajdan az egyház búcsú-szabályai szerint a legszigorúbb életmód mellett ugyanannyi nap vagy év alatt leróhatott volna.

Hogyan nyerhetjük meg a búcsút igazán?

Ha Istennel kibékülve veszünk abban részt, amit kizárólag a szentségek méltó fölvétele által érhetünk el. A búcsúk által ugyanis, mint már föntebb mondottuk, nem a bűnök, hanem csak ezek ideigvaló büntetései engedtetnek el. Le kell tennünk azért minden bűnre való hajlamot s utálni mindazt, ami bűn és bűnre visz; ezenkívül el kell végeznünk a kiszabott jócselekedeteket és imákat is. E célból, mint ezt XIII. szent Gergely kívánja, imádkozzunk 7 «Miatyánk»-ot, ugyanannyi «Üdvözlet»-et, a «Dicsőség az Atyának, Fiúnak» stb. és a «Hiszekegy»-et. — A búcsú tehát, mint látjuk, nem fölszabadítólevél a vétkezésre, mint ezt az újítók hamis magyarázataikkal bizonyítani igyekeznek, hanem inkább komoly felszólítás a töredelmességre. Mert a búcsú által ideiglenes büntetéseiktől is csak azok szabadulhatnak meg, akik a szentségek méltó fölvétele vagy ha ebben akadályozva lennének, tökéletes és igaz töredelmesség által bűneik súlyától megmenekültek.

Fölmentenek-e a búcsúk minden elégtétel alól?

Épen nem ; mert egyrészt a búcsúban is csak jó cselekedetek, tehát elégtétel fejében részesülünk ; másrészt a búcsú csak annak pótlására van engedélyezve, amit szegénységünknél fogva nem vagy csak nagynehezen tehetnénk meg. Továbbá az egyháznak épen nem célja, hogy híveit a búcsú által minden elégtétel alól felmentse. Az egyház nem cselekedhetik Krisztus Urunk szavai ellen, ki Lukácsnál (13, 3.) így szól : «Ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan elvesztek». Az egyház a búcsúval Krisztus és a szentek elégtételei révén csupán gyarlóságunkban óhajt támogatni, melynélfogva a köteles elégtételre képtelenek vagyunk. Az anyaszentegyház pótolja az elégtételünkből hiányzókat. Személyesen kell tehát bűneinkért szenvedni, mert a búcsúban mások érdemei és elégtételei által eredménnyel csakis így részesülhetünk.

A holtaknak is használ a búcsú?

Igen ; ha a búcsú elnyerésére megkívánt föltételek teljesítése mellett egyszersmind Istenhez könyörgünk, hogy szentséges Fia és a szentek érdemei által a tisztítóhelyen szenvedő lelkek büntetéseit elengedje. Hogy e könyörgéseket Isten meghallgatja-e vagy sem, az egyedül tőle függ ; ő a megholtak állapotához képest fog rendelkezni. Azért nagy esztelenség volna, ha magunkat egyedül a búcsúkra és azokra a jócselekedetekre hagynánk, melyeket érettünk halálunk után bárki végezni fog. Biztosítsuk magunknak már most az örök üdvösséget azzal, hogy a búcsút saját magunk igyekezzünk elnyerni s a jócselekedeteket önmagunk gyakorolni.

— —

Oktatás pünkösd után tizenkilencedik vasárnapra.

A mai **misekezdet** Istennek azon igéretét tartalmazza, melyben ő népeinek szükségeikben meghallgatást és segítséget biztosított. «Én vagyok a nép üdve, úgymond az Úr, bármily ínségben fordul hozzám, meghallgatom őt és örökké urok leszek. Figyelmezz én népem, az én törvényemre : hajtsátok fületeket az én szám igéire.»

Az egyház imája. Mindenható és irgalmas Isten ! Fordítsd el tőlünk kegyesen mindazt, mi üdvösségünkkel ellenkezik, hogy minden lelki és testi akadálytól menekülvén, Neked szabad lélekkel szolgáljunk. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál apost. az efez. írt lev. 4, 23—28.)*

Atyámfiai! Újuljatok meg lelkileg bensőtökben és hogy valóban magatokra öltsétek az új embert, ki Isten képére teremtetett igaznak és szentnek. Azért szakítsatok a hazugsággal és mindenki igazat mondjon felebarátjának, hisz egymásnak testrészei vagyunk. Ha haragusztok is, ne vétkezzetek: a nap ne nyugodjék le haragotok fölött. Ne adjatok helyet az ördögnek. Aki lopott, többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék, önkezével tisztességgel szerezzen javakat, hogy legyen, miből adjon a szűkölködőknek.

Magyarázat és tanulság. E leckében szent Pál az efezusiakat, valamint minket is arra int, hogy lekünkben újuljunk meg. E megújulás megszokott bűneink és gonoszságaink levetésében és abban áll, hogy önmagunkban a régi embert megsemmisítve, Isten kegyelméből megújuljunk s az erények, keresztény jámborság és szent élet Istentől származó mezét öltsük magunkra. Azért mondja szent Pál, hogy a csalással, lopással stb. föl kell hagyni; felebarátunkat, aki lelkileg testvérünk, szeretni és nem bántani s ha már a multban vétkeztünk is, a vétkezésben tovább meg nem maradni. Ne adjunk szívünkben helyet az ördögnek a szeretet kiűzésére, őrizkedjünk a henyéléstől, mint a rosszak melegágyától és ha a magunk számára nem is kellene dolgoznunk, dolgozzunk a szegények számára, hogy azokat megsegíthessük, magunktól pedig a munka által a kísértő ördögöt távoltartsuk. — Talán mi is megújultunk már így, vagy legalább éreztük, hogy régi, megszokott bűneink elvetésével tehertől szabadulva meg, mintegy új emberekké lettünk. De fájdalom, csakhamar ismét a régi bűnösök lettünk. És miért? Mert megtérésünk után szívünkben elbizakodottság ütött tanyát. Azt hittük, hogy egy kellő gyónással már mindent megtettünk s nem gondoltunk gyarlóságunkban azon eszközökre, melyek arra szolgáltak volna, hogy e megújult állapotunkban megtartsanak minket. Nem adtunk hálát Istennek malasztjáért, mely megtérésünk eszköze volt, nem kértük őt az alázatosság, állhatatosság és szilárdság nagy kegyelmeiért. Mint azelőtt, úgy ezután is felkerestük a rossz társaságokat, nem kerültük a bűnre, vétekre csábító alkalmakat s ismét csak henyélésben és kényelemben éltünk. Úgy jártunk, mint aki mértékletlenségében kapott csömöréből felgyógyulva, ismét folytatta előbbi szokásait s újra beleesett régi betegségébe. Azért megbocsátott bűneinkkel szemben ne legyünk egészen félelem nélkül (Sirákf. 5, 5.). Ne gondoljuk, hogy megtérésünkkel megtettünk mindent, mert nem tudhatjuk bizonyosan, hogy csakugyan Isten kegyelmében vagyunk-e és hogy szeretete vagy haragja lebeg-e felettünk? (Prédik. 9, 1.).

Szent Pál tanácsa szerint (Filipp. 2, 12.) minden időben félelem és rettegés között munkálkodjunk üdvösségünk elnyerésén. Vakmerő elbizakodottság ne tápláljon minket, mert az régi bűnös életmódunkba taszít vissza a megtérés reménye nélkül. Mert szent Pál szerint (Zsid. 6, 4.) lehetetlen vagy legalább rendkívül nehéz s csakis Istennek különös irgalmából lehetséges újra megtérni s ismét megújulni. Akik egyszer már a mennyei ajándékban, a Szentlélek malasztjában részesültek s Isten kegyes tanítását megízlelték s megismerték a jövendő élet hatalmát és mégis képesek voltak a hittől elszakadni, Isten Fiát újolag megfeszíteni és meggyalázni: azok ismételt megújulásban alig részesülhetnek. Olyanok ezek, mint a rossz és terméketlen föld, mely az aláhulló eső vizét beissza ugyan, mint a jó föld, de töviseknél és burjánoknál egyebet mégsem terem. Isten az ilyen földet terméketlennek s a rajta termett gazt elégetni valónak nyilvánítja. Így kerülnek a töredelmetlenek is a kárhozat örök tüzére.

Evangélium. *(Szent Máté 22, 1—14.)*

Az időben szóla Jézus a papi fejedelmeknek és farizeusoknak példabeszédekben, mondván: Hasonló a mennyek országa egy királyemberhez, ki menyegzőt szerze fiának. És elküldé szolgáit, hogy hívják meg a hivatalosakat a menyegzőre; de nem akartak eljönni. Ismét más szolgákat küldve, izenvén: Mondjátok meg a hivatalosoknak: Ime, elkészítettem ebédemet, tulkaim és hízlalt állataim le vannak ölve és minden kész; jöjjetek a menyegzőre. De azok nem törődvén vele, elmenének, egyik majorjába, másik meg üzlete után. A többiek pedig megfogván szolgáit, bántalmazák őket és megölék. Midőn a király ezt hallotta, megharaguvék, és elküldvén hadait, elveszíté ama gyilkosokat, és városukat felégeté. Akkor mondá szolgáinak: A menyegző ugyan kész, de a hivatalosak nem voltak méltók. Menjetek ki tehát az útszélre és akit csak találtok, hívjátok a menyegzőre. És kimenvén szolgái az utakra, összegyüjték mind, akiket találtak, rosszakat és jókat, és betelék a lakodalmasház vendégekkel. Beméne pedig a király, hogy megnézze a letelepülteket; és láta ott egy embert, ki nem vala menyegzői ruhába öltözve. És mondá neki: Barátom! hogy jöttél ide be menyegzői ruha nélkül? Amaz pedig elnémula. Akkor mondá a király a szolgáknak: Megkötözvén kezeit és lábait, vessétek őt a külső sötétségre; ott lészen sírás és fogak csikorgatása. Mert sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak.

Jegyzet. E hasonlat a pünkösd után második vasárnapi evangéliummal sokban megegyez s ugyanazon értelmű. Lásd azért annak magyarázatát.

Magyarázat. Az evangéliumban említett király ezúttal a mennyei Atyát jelenti, ki egyszülött Fiát az egyházzal, mint jegyesével adta össze. A menyegzői lakomát az evangéliumi tanítás, a szentségek és mennyei örömök hozzáadásával tette Isten a legfényesebbé. E menyegzőre elsősorban a zsidókat hívta meg szolgái, a próféták, apostolok és Krisztus más tanítványai által. A zsidók azonban megvetették a mennyei király meghívását, szolgáival rosszul bántak, sőt egyeseket azok közül meg is öltek. Ezért büntetésül Isten Jeruzsálem városukkal együtt őket is elpusztította. Helyettük aztán büntetésül a kárhozat sötét útjain járt pogányokat és más népeket hívott meg, akik a zsidók helyét az egyház menyegzőiben ma is elfoglalják. Igy teljesedett be a zsidókon Krisztus hasonlata és mondása: «Sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak.»

Alkalmazás. Mily szerencsések vagyunk, mert a felséges menyegzőre meghívottak közé tartozunk! Kövessük és fogadjuk el a meghívást, nehogy mint a zsidók, mi is kizárassunk abból s helyünket mások foglalják el. E mennyei lakomához azonban menyegzői ruha nélkül nem járulhatunk, miért is ilyen ruhát szerezni legfőbb törekvésünk legyen. A lélek ruhája ez, mely ártatlanságból, alázatosságból és mindenekfölött szeretetből van szőve. (S. Gregorii L. 2. hom. 38.). Lelkünket az épen úgy ékesíti fel, mint a szép ruha

testünket s méltókká tesz arra, hogy Isten előtt megjelenhessünk. Ily ruha nélkül nem szabad a szent vacsora menyegzői asztalához lépnünk s annál kevésbbé remélhetjük, hogy anélkül a mennyország menyegzői termébe bebocsájtatunk. Úgy járunk e ruha nélkül, mint a király ama vendége, aki, midőn őt a király ruhája miatt kérdőre vonta, megnémult. Ez azt jelenti, hogy a szeretet hiánya tekintetében Isten előtt senki sem mentheti magát, mert azzal mindenki bírhat s az Istentől kérve, mindenki megszerezheti azt. Némely esetben — mondja szent Ágoston (Serm. 16. de temp.) — menthetjük magunkat lehetetlenséggel, nagy nehézségekkel, de a szeretethiány mentségéül mit sem hozhatunk fel. Ezzel bírni sem nem lehetetlen, sem nem nehéz, a szeretetet önmagunkban kell keresnünk s ha lelkünkben buzgón kutatunk, fel is találjuk a nemes forrást, mely mindenkiben megvan, szívünkből fakad az, s akinek szíve van, az gyakorolhatja is.

Áhítat. Hálát adunk Neked, ó Jézus, hogy megtestesülésed, kínszenvedésed és halálod által számunkra örökké tartó örömöket érdemeltél ki. Add meg nekünk a szeretet menyegzői ruháját is, hogy a mennyei dicsőséget elnyerhessük s ne vettessünk a külső sötétségre.

Vigasztaló tanítás a menny örömeiről.

«Hasonló mennyeknek országa egy király-emberhez, ki menyegzőt szerze fiának.» (Máté 22, 2.)

Mivel az ember a mennyországban Istennel tökéletesen egyesül s ott minden elképzelhető örömök részesévé lesz, azért hasonlítja azt Krisztus Urunk menyegzői lakomához. Hogy ezen örömök milyenek lesznek, azt maga szent Pál sem tudja leírni, jóllehet ő lelkében látta és megízlelte azt. Ezen örömökről csak ennyit mond (Kor. I. 2, 9.): «Szem nem látta, fül nem hallotta, sem az ember szívébe föl nem hatott, mit Isten azoknak készített, kik őt szeretik.» A Szentírásban Istennek Szentlelke ad ugyan azokról némi sejtelmet, midőn a mennyországot majd örömteljes paradicsomnak, majd ismét menyegzői lakomának nevezi, hol az élvezetek minden isteni neme feltalálható. Drága gyöngy és oly kincs az, melyet semmi meg nem emészthet, rablók el nem orozhatnak; ország, melynek trónja és koronája minden képzelhető méltóságra emel; város, mely aranyból, drágakövekből és gyöngyökből van építve s Isten világosságának dicsőséges fényében tökéletes békét élvez. Ezek azonban mind csak

képek, melyek lelki szemeink elé igyekeznek annak boldogságát és örömeit varázsolni; képek, melyek az elképzelhető szépség, kellem, örömök és gyönyörök fogalmát keltik fel lelkeinkben; melyek minden rosszat, fájdalmat és szenvedést kizártnak bizonyítanak előttünk. Tény az, hogy a mennyországban Istent, mint az örömök és boldogság kútfejét imádjuk és az ő örömeinek, boldogságának örökös osztályrészesei leszünk. Ez adja a mennyországról a legmagasztosabb fogalmat, mert ebből önként következtethetjük, hogy mi épen úgy, mint Isten maga, minden rossztól és szenvedéstől mentek s minden örömeiben és tökéletességében résztvevők leszünk. «Hasonlók leszünk hozzája.» (Ján. I. 3, 2.) Ha tehát a végtelen és leírhatatlan boldogságra gondolunk, ugyan ki lenne közülünk balga és esztelen, hogy a föld hiú, silány, tökéletlen és rövid örömeit az örök üdvösség reményében meg nem vetné? Ki ne viselné el közülünk szívesen a világ bajait és nyomorait békével, midőn látja, hogy ezáltal ama nagy és örök boldogságra teheti magát méltóvá? Ha a föld minden örömét élveztük is, még sincsen belőle semmi hasznunk, ha az örökkévalóknak hiányával kellene lennünk.

Fohász. Ó, mily kellemesek a te hajlékaid, erők Ura! Epekedve óhajt lelkünk a te tornácaid után. Szívünk és testünk egyedül az élő Istenben örvendezhetnek (Zsolt. 83.) s lelkünk mélyéből utáljuk a világot, ha szemeink a mennyek országára tekintenek. (Loyol. szent Ignác.)

Oktatás pünkösd után huszadik vasárnapra.

A **misekezdet** egy alázatos imádság Dánieltől (3, 31.), melyben elismerjük, hogy engedetlenségünk által büntetést érdemeltünk. «Uram! Mindazokat, miket ránk hoztál, igazságos ítélettel cselekedted; mert vétkeztünk és parancsaidnak nem engedelmeskedtünk; de dicsőítsd meg, Uram! nevedet és cselekedjél velünk irgalmad sokasága szerint.» — «Boldogok, kiknek útjok feddhetetlen és kik az Úr törvényében járnak.» (Zsolt. 118.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Uram! kérünk, adj megengesztelődötten híveidnek bocsánatot és békességet, hogy minden bűneiktől megtisztulván, Neked nyugodt lélekkel szolgáljanak.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. az efez. írt lev. 5, 15—21.)*

Atyámfiai! vigyázzatok, hogy óvatosan éljetek; nem mint esztelenek, hanem mint bölcsek; jól értékesítsétek az időt, mert

rossz napokat élünk. Ne legyetek tehát oktalanok, hanem értelmesek abban, mi az Úrnak akarata. Meg ne részegedjetek borral, mert benne fajtalanság vagyon, inkább teljetek el Szentlélekkel. Magatok közt zsoltárokat, szent dalokat és lelki énekeket mondjatok, énekeljetek és zengedezzetek szívetekben az Úrnak. Adjatok hálát mindenkor mindenért a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében az Istennek és Atyának. Engedelmeskedjetek egymásnak Krisztus félelmében.

Magyarázat. Szent Pál itt arra int minket, hogy könnyelmű életet ne éljünk, az élet útjain óvakodva járjunk és az időt bölcsen használjuk; vagyis gyakoroljuk a jót mindenütt, minden alkalommal, hogy ilymódon érdemekben gyarapodván, lelkünket minden rossz ellen felvértezzük. Gonoszak a napok — úgymond — azaz minden óra, minden perc veszedelmekkel, kísértésekkel jár, hogy az erény gyakorlását megnehezítve, lelkünket bűnre csábítva érdemeinket kisebbítsék. Ne legyünk tehát balgák és oktalanok, de értsük és érezzük Isten akaratát; mert így lesz időnk értékes Isten előtt is, ki áldásaival dúsan jutalmazza perceinket is. Óvakodjunk a bortól és részegségtől — mondja tovább szent Pál — mert ez magva minden megtántorodásnak és bűnnek. Vad, féktelen és bűnös beszédek, lármás éneklés helyett, — melyek rendszerint a részegség nyomában járnak — szívet és lelket nemesítő szent énekeket zengjünk, dicsőítsük az Urat, mindenkor és mindenütt hálát adván végtelen kegyelméért Jézus Krisztus nevében. Mert ha nem ezt cselekesszük, igazán elfecséreltük időnket s elárultuk lelkünket is.

Az elfecsérelt, rosszul használt időt némileg azzal tehetjük jóvá, hogy mulasztásainkat lelkünk és szívünk mélyéből megbánjuk és hogy jó szándék nélkül tett cselekedeteinket és békétlenül tűrt szenvedéseinket Istennek újból felajánljuk; mintha azokat újból kellene tennünk és szenvednünk. Igy például: Végtelen jóságú Uram és Istenem! Szívemből bánom, hogy időmet, melyet üdvösségem munkálására kegyelmesen engedtél, oly rosszul használtam. Hogy az elmulasztottakat tehetségem szerint helyrehozzam, íme mindazt, amit cselekedtem vagy szenvedtem — mióta eszemmel élni kezdtem — felajánlom Neked, úgy, mintha azt most valóban meg kellene tennem és el kellene szenvednem. Felajánlom azt Neked, Üdvözítőnk jóságos cselekedeteivel és szenvedéseivel kapcsolatosan, könyörögve hozzád, hogy pótold ki fogyatkozásaimat az ő végtelen érdemeivel és engedd, hogy valamennyi tetteim és szenvedéseim előtted kedvesekké váljanak.

Szenteljük életünk hátralevő napjait Istennek, miután majd az egész elmult időnket a hiú világnak szenteltük (S. Bernard. Serm. 20. in Cant.) s ha a testnek és anyagi gyönyöröknek egész éveket

adtunk, fordítsunk néhány napot lelkünk javára is. (S. Petrus Chrysol. Serm. 12.) (U. e tárgyról lásd a hetvened vasárnapi evangéliumot is.)

«*Meg ne részegedjetek borral, melyben bujaság vagyon.*»

A részegség undok bűn, mert az embert az állatnál is lejebb alacsonyítja, megfosztja emberi méltóságától, vétkes fölhevülést, érzéki gerjedelmeket és gőgös elbizakodottságot szül, miáltal a testiség minden bűnének tágas kapu nyílik. Undok e bűn már magában véve is, testet és lelket megrontó szörny; de még rútabbá, még bűnösebbé válik, ha a mérték nélküli italtól felhevülve, felköszöntők és biztatások által másokat is mintegy kényszerítünk az ittasságra. Pedig mily nagy bűn az, ha mások vétkezését elősegítjük és magunk szolgáltatjuk az alkalmat reá! Jól látta ezt már Asverus, a perzsák pogány királya s világosan megtiltotta ama nagy vendégségben (Eszter 1.) másokat ivásra kényszeríteni. Sok keresztény példát vehetne és elszégyelhetné magát e pogány király előtt, aki csupán a józan ész világánál is belátta, mily igaztalan tett másokat ivásra kényszeríteni és aki bizonyára ki fog egykor kelni az ítéletben azon keresztények ellen, kik jóllehet a hit által mindent tudnak, mégsem akarják e vétket sem elismerni, sem kerülni. Azért Jónás próféta is (5, 22.) jajt kiált azokra, akik hősök az ivásban és készek másokat is leitatni. Szent Ágoston pedig int bennünket, hogy azokat ne tartsuk barátainknak, akik minket felköszöntőikkel vagy biztatásaikkal Isten ellenségeivé akarnak tenni. Mert a részeg ember ellensége Istennek, mivel meggyalázza saját magában az Isten hasonlatosságát.

(A részegségről való bővebb oktatást lásd a pünkösd után való harmadik vasárnapon.)

Evangélium. *(Szent János 4, 46—53.)*

Az időben volt pedig Kafarnaumban egy királyi ember, kinek fia beteg vala. Midőn ez meghallotta, hogy Jézus Judeából Galileába érkezett, hozzáméne és kéré őt, hogy jöjjön le és gyógyítsa meg fiát, mert már halálán vala. Mondá ezért neki Jézus: Ha csak jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek. Felelé a királyi ember: Uram! jöjj le, míg meg nem hal gyermekem. Mondá neki Jézus: Menj el, a te fiad él. Hitt az ember a beszédnek, melyet Jézus mondott neki, és elméne. Amint hazafelé tartott, már elébe jövének szolgái és jelenték, mondván, hogy fia él. Tudakozódék tehát tőlük az óráról, mikor jobban lett; és mondák neki, hogy tegnap hét órakor hagyta el őt a láz. Megérté tehát az atya, hogy épen ebben az órában mondotta neki Jézus: A te fiad él. És hitt ő és egész háza.

Tanulságok. I. A királyi tiszt fia betegsége és Jézus nagy hírneve következtében — Isten rendelése szerint — Jézushoz volt kénytelen folyamodni. Isten ezáltal a királyi tisztet és családját az igaz hit híveivé óhajtotta tenni és megtanítani arra, hogy Fiában: Jézus Krisztusban higyjenek. Isten a bűnösöket azáltal szokta magához hívni és téríteni, hogy reájuk, gyermekeikre, marhájukra vagy egyéb javaikra csapásokat, szerencsétlenségeket bocsájt. Azért mondja Dávid (Zsolt. 118, 71.): «Jó nekem, hogy megaláztál engem, hogy megtanuljam igazságaidat.» S épen ezért kéri Istent, hogy szégyenítse meg a bűnösöket, hogy keressék az ő szent neve dicsőségét. (Zsolt. 82, 17.) Ez teljesedett is azokon, akikről Dávid (Zsolt. 15, 4.) szól: «Megsokasodott az ő ínségük, azután siettek (Istenhez)». Vajha mi is ugyanazt tennők! Mikor az Isten bennünket rossz terméssel, árvízzel, jégesővel, drágasággal és háborúval látogat, csupán arra akar minket birni, hogy hagyjunk fel valahára vétkes életünkkel és forduljunk hozzá. És mi mit teszünk? Ahelyett, hogy Istenhez térnénk, babonaságokhoz, rossz emberekhez és az ördöghöz folyamodunk. Ahelyett, hogy bűneinkből igaz töredelmesség által kitisztulnánk, békétlenségünkkel, zúgolódásunkkal, vakmerő ítéletünkkel és gyanakodásunkkal, mintha szerencsétlenségünk oka mások igazságtalansága vagy gonoszsága volna,

gyűlölségünkkel és ellenségeskedésünkkel csak mindig újabb bűnöket követünk el. Mi lesz mindennek vége, ha Isten áldásai vagy büntetései következtében nem javulunk meg?... Igaz ugyan, hogy Isten néha a jámborokra és ártatlanokra is küld inséget és őket ellenségeik, a rossz emberek által búsíttatni, gyötörtetni hagyja; de ő ezt csak azért teszi, hogy béketűrésüket és iránta való szeretetüket próbára tegye, hogy őket a világ szeretetétől elvonja, a bűntől megőrizze s nekik nagy érdemek szerzésére nyujtson alkalmat; mivel a jámboroknak minden javukra szolgál. (Róm. 8, 28.) Ez volt céljuk s ily üdvös volt hatásuk is az Istentől Jóbra és az öreg Tóbiásra stb. küldött viszontagságoknak. Hasonlíthatjuk-e tehát magunkat e jámborokhoz, ha a viszontagságokat béketűrés által hasznunkra nem fordítjuk; ha azon embereket, kiket Isten megszentelésünkre használ, ellenségeinknek tartjuk és őket gyűlöljük?

II. A királyi tiszt magaviselete, aki fiának betegségét oly igen szívére vette s aki maga személyesen ment el Jézushoz, hogy őt fiának meggyógyítására kérje, arra tanít, hogy rokonaink, jóbarátaink betegsége fölött nekünk is őszinte részvétet kell éreznünk s a mi szeretett Üdvözítőnket azok egészségének visszaadásáért legbensőbben kell kérnünk.

III. Krisztus a királyi tisztnek ezt mondta: «Hacsak jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek». E mondásával Jézus két igazságot fejezett ki. Kifejezte mindenekelőtt általánosságban azt, hogy a választott nép csak jelekben, csodákban akar hinni, holott Krisztus joggal követelheti, hogy benne csodák és jelek nélkül is higyjenek. A második igazság pedig egyenesen a királyi tisztre vonatkozik s ez az ő tökéletlen hitének volt méltó büntetése. Mert ha igazán hitte volna, hogy Krisztus az Isten Fia, nem hívta volna őt házába, hanem miként az evangéliumi százados (Máté 8.), hitte volna, hogy beteg fiát a távolból is, egyetlen szavával meggyógyíthatja. Hasonló feddést érdemelnek azon keresztények, akik, ha szükségeikben az Isten azonnal valamely rögtönzött csoda által nem segít rajtuk, csaknem minden hitüket és Istenben való bizalmukat elvesztik. Mennyire nem tetszik Istennek az ilyen hitetlenség és bizalmatlanság, azzal mutatja meg, hogy az ily kicsiny hitűektől minden oltalmát és segedelmét megvonja. (Sirák f. 2, 15.) Sőt még azt is mondja szent János (Jelen. 21, 8.), hogy az ilyenek a kénköves tűzzel égő lángtengerben fognak haláluk után szenvedni.

IV. A mai evangélium fényesen bizonyít még amellett is, hogy a családatyák jó példája mily nagy befolyással van az egész család hitére és erkölcsére nézve. Ime, alig hogy e királyi tiszt a hitet fölvetette azonnal megtért egész háza és vele együtt hitt az Úrban.

Mily sok jóra szolgáltathatnának okot a családatyák és anyák az ő jó példájuk, jámborságuk, imádságban való buzgalmuk s a szentségekben való gyakori részesülésük, szelídségük, mértékletességük, szemérmességük által alattvalóiknál és lakótársaiknál, ha az erényeket és övéik épülését kellőleg szívükön hordanák. De ha ellenkezőleg övéikkel mit sem gondolnak, ezáltal megtagadják a hitet, lemondván a szeretetről, mely a jó kereszténynek ismertetőjele; rosszabbakká lesznek a hitetleneknél, kik a keresztényi kötelességeket még megismerni sem kezdték. (Tim. I. 5, 8.) E kötelességeket egyébként szintúgy kell a gyermekeknek és alattvalóiknak is gyakorolniok, azáltal, hogy egész buzgósággal igyekezzenek a szelídség, engedelmesség, szerénység, munkában való szorgalom, takarékosság, imádság stb. erényeiben előhaladni s így a vallást, mely mindezeket tanítja, szülőik és felebbvalóik előtt kedvessé és szeretetreméltóvá tenni s őket parancsainak teljesítésére buzdítani.

Vigasztalás a betegségekben.

«Egy királyi ember fia beteg vala.»
(Ján. 4, 46.)

Betegségünkben csak úgy vigasztalhatjuk magunkat, ha arra gondolunk, hogy Isten e csapást lelkünk üdvére küldötte, azt akarván, hogy ezáltal bűneinket megismerjük s ezekért eleget tegyünk; vagy ha ártatlanok vagyunk, magunkat a béketűrésben, szeretetben és alázatosságban gyakoroljuk s érdemeinket szaporítsuk. Azért egy istenfélő öreg azt mondá szerzetestársának, aki gyakori betegsége miatt panaszkodott: «Fiam! ha tiszta arany vagy, ezáltal megpróbáltatol; ha pedig salakos vagy, megtisztíttatol.» Sokan, úgymond szent Ágoston, mint egészségesek gonoszak, betegségükben pedig erényesek lennének. Szent Bernát pedig azt. mondja: «Jobb betegség által az üdvösséget elnyerni, mint egészségesnek lenni s örökre elkárhozni».

Hathatós szer az is, ha betegségünkben a szenvedő Megváltót magunk elé képzeljük, mert ő a szenvedések embere, a fájdalmak férfia. E fölött való elmélkedésében szokta mondani szent Bonaventura: «Ó Uram! ennyire megsebesítve látván Téged, nem akarok betegség nélkül élni».

Ha valamely betegség ér minket, mindenekelőtt gondoljuk meg, vajjon nincs-e kezeink közt igazságtalanul szerzett jószág, vagy más titkos bűnök nem terhelnek-e bennünket s ha ilyesmire

találunk, tisztítsuk meg magunkat azonnal tőlük töredelmes gyónás és megtérés által, mivel sokszor a bűnök okai a betegségeknek. E betegségekben az Isten mindaddig nem segít, sem az orvosi szerek használatát addig meg nem áldja, míg a betegségek célt nem értek, vagyis a bűnöst meg nem jobbították. Még kevésbbé várhatunk segélyt, hanem inkább ideig való és örök boldogtalanságtól tarthatunk, ha babonasághoz és kuruzslókhoz folyamodunk segélyért, mint ezt Okoziás király tapasztalta, kit, mivel betegségében Belzebub hamis istenhez folyamodott, halál ért. (Kir. IV. könyve 1.)

Szent Ágoston fohásza. Ó Uram! itt égess, itt vágj, csak az örök életben kímélj meg.

Áhitatgyakorlat. Örök dícséret legyen érte Neked, Uram Jézus Krisztus! ki minket embereket gyakran látogatsz ideiglenes viszontagságokkal, hogy mi is fölkeressünk Téged és segedelemért hozzád folyamodjunk, mint ama királyi tiszttel is cselekedtél, kinek az ideiglenes szerencsétlenség övéivel együtt örök szerencsét eszközölt. Miért vagyok oly szomorú, sőt békételen is, ha valamely betegség vagy más szenvedés ér? Vajjon nem szolgál-e javamra? Nem jó és hasznos-e nekem is megaláztatnom, hogy rendeleteidet tanuljam és hozzád siessek? Büntess tehát, Uram! itt ez életben tetszésed szerint, csak az örökkévalóságban légy kímélettel irántam! De add egyszersmind malasztodat, hogy kezedből mindent szívesen vegyek és békével tűrjek. Amen.

Erkölcsi tanítás a betegek gondozásáról.

«Uram! jöjj le, mielőtt meghal fiam!» (Ján. 4, 40.)

Minden embernek, akinek gondviselésére betegek vannak bízva, úgy kellene gondolkoznia, mint ezen atyának, vagyis azon kellene főkép lennie, hogy Jézus a szentségekben mielőbb segítségül hívassék, mielőtt a beteg azok fölvételére képtelenné nem válik. Az ördög ugyanis legnagyobb igyekezettel azon van, hogy ezt meghiúsítsa s így a halandókat annál biztosabban elnyerhesse. Épen azért hosszabb életet igér és más cselfogásokkal él, hogy a szentségektől visszatartóztasson; azok pedig, akik félve, hogy ezzel talán a beteget megijesztik, vagy annak alkalmatlanok lesznek, késnek a papot elhívni, vele híven közremunkálnak. Esztelenek, kik a beteget azon veszedelemnek teszik ki, hogy a kísértések — melyek

a végórában sokkal súlyosabbak és gyakoriabbak — felülkerekedjenek és így a beteg örök üdvösségét elveszítse. A beteggel tudatni kell a veszélyt, melyben forog, nem pedig azt titkolni. A papot pedig még a beteg akarata ellen is el kell hívni hozzá, addig, míg a beteg erejénél és eszénél van. Sőt igyekezzünk arra is rábírni a beteget, hogy a haldoklók szentségeiben részesüljön. A beteg ezért nem fog előbb meghalni, sőt inkább hasznára fog ez válni, mivel a beteg megnyerve így lelki nyugalmát, a testi szenvedéseket is nyugodtabban és könnyebben fogja elviselni. Azonkívül buzdítsuk a beteget arra, hogy bízza magát egészen az Isten akaratára s viseltessék iránta fiúi bizodalommal. Hogy pedig az aggasztó gondolatok és az ördög incselkedései ellen megoltalmazzuk, imádkozzunk előtte vigasztaló imákat, csókoltassuk meg vele Krisztus keresztjét, mondjuk ki előtte Jézus, Mária és József szent neveit és egyéb, az imakönyvekben olvasható fohászokat. Vessünk föléje keresztet, hintsük meg gyakrabban szenteltvízzel, esedezzünk boldog kimulásáért, de ne sírjunk, ne jajgassunk mellette, mivel ez csak nehezíti a beteg halálát. Ne beszéljünk azonban hozzájuk hiú és világi dolgokról, mivel ezzel csak megakadályozzuk, hogy az utolsó harcra készüljenek. És végül ne tűrjünk körülöttük olyan személyeket, kik azelőtt bűnre szolgáltak nekik okul, sőt talán még most is szolgálhatnak, vagy a haldoklót bármikép zavarhatnák. Nincs a felebaráti szeretetnek jótékonyabb műve, mint embertársaink boldog kimulását elősegíteni.

Oktatás pünkösd után huszonegyedik vasárnapra.

A **misekezdet** Mardokeus imáját tartalmazza (Eszter 13, 9. és köv.), mely minden szorongattatásban és ínségben elmondható: «Uram! minden akaratodtól függ és nincs, ki akaratod ellen állhasson, mert Te alkottál mindent, az eget és a földet és mindazt, ami az ég kerekségében foglaltatik. Te vagy mindenek Ura! Boldogok, kiknek útjok feddhetetlen és kik az Úr törvényében járnak». (Zsolt. 118.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imája. Kérünk, Uram! oltalmazd népedet szüntelen jóságoddal, hogy védelmed alatt minden viszontagságtól menten, szent nevedet jócselekedetekkel dicsőítse. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

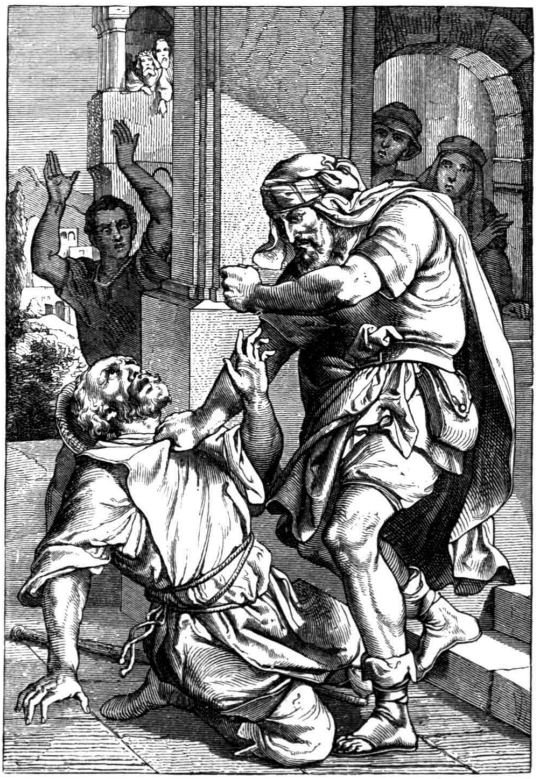
Szentlecke. *(Szent Pál ap. az efez. irt lev. 6, 10—17.)*

Atyámfiai erősödjetek meg az Úrban az ő erejének hatalmából. Öltsétek fel az Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög cselvetései ellen. Mert nem a test és a vér ellen kell tusakodnunk, hanem a fejedelemségek és hatalmasságok ellen, ennek a sötétségnek világkormányzói ellen, a gonoszságnak égi magasságokban *levő* szellemei ellen. Ennélfogva vegyétek fel az Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, s megállhassatok, mert mindent megtettetek. Úgy álljatok tehát, hogy derekatokat felövezzétek igazsággal, s rajtatok legyen az igazság vértje. Lábatok saruja legyen a felkészültség a béke evangéliumának *hirdetésére*. Mindezekhez vegyétek a hit pajzsát, amellyel kiolthatjátok a gonosznak minden tüzes nyilát. Azonkívül vegyétek fel az üdvösség sisakját és a Lélek kardját (vagyis az Isten igéjét).

Magyarázat. E szentleckében az apostol arra int minket, hogy erősségünket az Istennel való egyesülésben keressük. Öltsük fel az Isten fegyverzetét, miután nem halandó és gyarló emberek, nem is testi ellenségek, hanem a pokolbeli hatalmak ellen kell harcolnunk, melyek (amennyire tudniillik az Isten bűneink megbüntetése végett nekik hatalmat adott az emberek kísértésére és ostorozására) a tévely és bűn sötétségében fetrengő világ uralkodói. Szellemi ellenségek ellen szellemi fegyverekkel szükséges harcolni, ezekkel pedig csakis az Isten kegyelme láthat el bennünket. Övezzük azért körül magunkat az igazsággal és vegyük fel a jámborság páncélját, hogy a csábításoknak ellenállhassunk. Legyen mindenkor szemeink előtt az evangéliumi tanítás, hogy aszerint járjunk és a gonosz minden incselkedései elől szerencsésen megmeneküljünk. A hit legyen a mi pajzsunk és fegyverünk a sátán tüzes nyilai ellen, mert ha az ördög a testi kéjek által igyekszik minket elcsábítani, a hit a fajtalanokra váró pokoli kínokat mutatja föl; ha pedig a gazdagság fényével ámít, a hit a mennyek országát nyitja meg előttünk, melynek fénye mellett a hiú földi kincsek semmivé törpülnek. Aki a hit fegyvereivel harcol, az a sátán minden támadását vissza tudja verni. Vegyük fel ezenkívül az üdvösség sisakját, vagyis az örök üdvösség reményét s az Isten igéjét, mely kardunk, vagyis leghatalmasabb fegyverünk legyen. Ha az igaz keresztények eme fegyvereit vesszük magunkra, a pokol fejedelme nem fog diadalmaskodni mi fölöttünk, hanem mi győzzük őt le, mint Jézus (Mát. 4.) és el fogjuk nyerni az örök dicsőség koronáját.

Evangélium. *(Szent Máté 18, 23—35.)*

Az időben mondá Jézus az ő tanítványainak e példabeszédet: Hasonló mennyeknek országa egy királyemberhez, ki számot akart vetni szolgáival. És mikor elkezdte a számvetést, eléje vivének egyet, ki neki tízezer talentommal tartozott. Mivel pedig nem volt miből megfizetnie, parancsolá ura, hogy adják el őt és feleségét, gyermekeit és minden vagyonát és *úgy* fizessen. Leborulván pedig a szolga, esedezék neki mondván: Légy türelemmel irántam és mindent megfizetek neked. Könyörülvén tehát az úr ama szolgán, elbocsátá őt, és az adósságot elengedé neki. Kimenvén pedig ez a szolga, találkozik egyik szolgatársával, ki neki száz denárral tartozott; és megragadván, fojtogatá őt, mondván: Add meg, amivel tartozol. És leborulván szolgatársa, kéré őt, mondván: Légy türelemmel irántam, és mindent megfizetek neked. De amaz nem engedett, hanem ment és tömlöcbe veté őt, míg csak meg nem fizeti adósságát. Látván pedig szolgatársai a történteket, igen megszomorodának, és urukhoz menvén, elbeszélék neki mind, ami történt. Akkor előhiván őt ura, mondá neki: Gonosz szolga! minden adósságod elengedtem neked, mivelhogy kértél engem; nem kellett volna tehát neked is könyörülnöd szolgatársadon, mint ahogy én is könyörültem rajtad? És megharag-

gudván ura, átadá őt a poroszlóknak, míg csak meg nem fizeti minden adósságát. Igy fog cselekedni mennyei Atyám is veletek, ha meg nem bocsáttok, kiki az ő atyjafiának, szívetekből.

Kit jelent az a király, aki szolgáival számot akart vetni?

A király Istent, a szolgák pedig az embereket jelentik.

Mit jelent a tízezer talentum, melyet a szolga nem tudott megfizetni?

Ama számtalan és súlyos bűnöket, melyekkel az ember az Istent megbántja. Tízezer talentum a mi pénzünk szerint húsz millió forintnál többet tesz; és Jézus csak azért hozott fel ily rendkívül nagy összeget, hogy ezáltal megmutassa, miszerint Istennek minden ember végtelenül sokkal tartozik s épen ezért az embernek lehetetlen visszafizetni az iránta való nagy tartozást. Érthetünk a tízezer talentum alatt még minden fő- és halálos bűnt is, mivel ezek által Istent annyira megbántjuk, hogy még halálunk által sem tehetünk azokért eleget. Isten azonban az ő nagy irgalmasságánál s Krisztus érdemeinél fogva örömest megbocsát, ha a bűnös bűneit megbánja és Istent az adósság elengedéséért alázatosan kéri.

Melyek a főbűnök és miért nevezzük így?

Főbűn hét van, melyek a következők: 1. a kevélység; 2. a fösvénység; 3. a bujaság; 4. az irígység; 5. a torkosság; 6. a harag; 7. a jóravaló restség. Főbűnöknek azért nevezzük, mert minden egyéb bűn, még a legnagyobb gonosztettek is, ezekből származnak és ezeknek mintegy hajtásai. E hét főbűn közül ötről már fentebb szólottunk, most csak a hátralevő kettőről: a torkosságról és a jóra való restségről fogunk egyet-mást elmondani.

Mi a torkosság?

A torkosság az evésnek és ivásnak rendetlen kívánása, az étellel és itallal való mértéktelen élés. A torkosság halálos bűn; mivel a torkosok minden gondolatukat és törekvésüket arra irányozzák s egész boldogságukat az evésben és ivásban lelik. E rút vágy elfoglalja minden gondolatukat, Isten s a mennyország, mint a földi élet tulajdonképeni célja eszünkbe sem jut. Azért mondja Krisztus Urunk a tobzódva élt dúsgazdagról: «Meghalt a dúsgazdag és eltemették a pokolban». (Luk. 16.) Szent Pál pedig az ilyen emberekről azt mondja, hogy Krisztus keresztjének ellenségei, hogy hasuk az ő Istenük, végük pedig a kárhozat lesz (Filipp. 3, 19.); s a korinthusiaknak világosan azt írja, hogy a részegeseknek nem lesz részük Isten országában. (Kor. I. 6, 10.) (A részegségről szóló tanítás fentebb olvasható.)

Miért nevezzük a torkosságot főbűnnek?

Mivel abból sok más bűn, különösen pedig a beszédben és magaviseletben való illetlenség származik. Másnemű személyekkel való társalgásban szemtelenséggé, bujasággá, civódássá és verekedéssé fajul, idő- és vagyon-elvesztegetést szül. A tobzódók és részegesek az ünnepeket és vasárnapokat megszentségtelenítik, a böjtölés parancsát többszörösen áthágják, felebarátaikat megcsalják, nem fizetvén meg nekik azt, amit tőlük vettek vagy kölcsönöztek, feleségüket és gyermekeiket ínségbe taszítják s végre még tolvajokká is lesznek. Mind testi, mind lelki erőiket tönkreteszik, úgyhogy hivatali kötelességeiket többé nem képesek teljesíteni s alkalmatlanokká válnak arra, hogy Istennek szolgáljanak és kötelességeiket e földön betöltsék. Fölötte kívánatos, hogy mindazok, akik e bűnnek rabjai, annak utálatosságát és mind a jelen, mind a jövő életre való borzasztó következményeit fontolóra vegyék s attól mielőbb szabadítsák meg magukat. Vajha minden ember óvakodnék e bűnnek már kezdetétől is, tudniillik az evésben és ivásban való mértékletlenségtől, kiváltképen pedig a rendkívüli s válogatottabb ételek és italok után való rendetlen vágyódástól, hogy őket is azokhoz ne kelljen számítani, akiknek hasuk az Istenük s akiknek kárhozat lesz végük.

Mi a jóra való restség?

Az Isten és üdvösségünket illető dolgok iránt érzett undor és visszatetszés. A jóra való restség halálos bűn, mivel a rest és tunya ember halálosan vétkezik azáltal, hogy Isten barátságát, az örök életet és azon eszközöket, melyek Isten barátságának s az örök életnek elnyerésére szükségesek, szándékosan megveti. Főbűn azért, mivel abból az isteni dolgok iránt való ingerültség, unottság és harag, az isteni szolgálatban való hanyagság, az Isten igéjének hallgatásában, vallásos könyvek olvasásában és a szentségek felvételében való szorgalom hiánya, imádságban tétovázás, henye élet, kislelkűség, gyakran még kétségbeesés és öngyilkosság is származnak. E bűn elhagyására főleg ama gondolat buzdíthat, hogy mily jó és hatalmas az Úr, kinek szolgálni kötelességünk és mily dicső a jutalom, tudniillik a mennyek országa vagyis a kimondhatatlan örök boldogság, melyet e szolgálatainkért várhatunk.

Melyek az égbekiáltó bűnök?

A következő négy: 1. a szándékos gyilkosság; 2. a sodomai bűn vagyis azon gyalázatos és természetellenes fajtalanság, melyet a sodomaiak gyakoroltak; 3. a szegények, különösen pedig az

özvegyek és árvák nyomorgatása ; 4. a munkások és cselédek érdemlett bérének visszatartása és elhúzása. E bűnök a szívnek nagy romlottságára mutatnak és mintegy Istenhez kiáltanak bosszúért, azaz e bűnöket Isten mindenkor iszonyúan megbünteti, mint ezt Káin, a sodomabeliek stb. példájából látjuk.

Mit jelent a száz fillér?

A száz fillér alatt, mely csak csekély összeg, mintegy tizenöt forint, azon megbántásokat értjük, melyekkel minket mások illetnek és amelyek az Isten ellen elkövetett vétségeinkhez hasonlítva parányiak és jelentéktelenek.

Mit akar tehát Jézus ezen hasonlatossággal mondani?

A következőket : Isten irántatok irgalmas és elengedi nektek szörnyű nagy vétkeiteket : azért tehát ti is legyetek irgalmasok embertársaitok iránt és engedjétek el nekik csekély vétségüket. Aki ezt nem teszi s embertársának meg nem bocsát, hanem inkább azt nyomorgatja és üldözi, az mennyei Atyámtól sem fog bocsánatot nyerni s a pokol örök büntetéseiben lesz része.

Miért mondja Jézus, hogy az úr nem csak az adóst, hanem annak feleségét és gyermekeit is eladatni parancsolta?

Ezzel ismét a vétek s a megérdemlett büntetés nagyságát akarja kifejezni. Vagy talán azt is jelenti, hogy felesége s gyermekei csábították a szolgát a bűnre ; vagy abban valami más módon részt vettek s ezáltal magukat a büntetésnek is részeseivé tették. Mert ha az ember más bűnében részt vesz, annak büntetésében is osztoznia kell.

Ki vesz részt más bűnében vagyis ki követ el idegen bűnt?

Az, aki 1. másoknak a bűnre tanácsot ad ; 2. másoknak vétkes dolgot parancsol ; 3. a vétekben másokkal egyetért ; 4. másokat bűnre ingerel ; 5. mások bűnös tetteit dícséri ; 6. másokat bűneik miatt meg nem fedd ; 7. mások bűneit elnézi ; 8. aki idegen javakban részesül ; 9. aki mások bűneit oltalmazza.

Kik azok, akik adósaikat fojtogatják és verik?

Általában az irgalmatlanok. Különösen pedig azok, akik adósaik iránt, ha tüstént nem fizethetnek, semmi türelmet sem ismernek, hanem azoktól tartozásaikat erőszakosan követelik, ha mindjárt házukat és mindenüket kell is eladniok ; továbbá azok, akik az özvegyeket és árvákat elnyomják, valamint az olyan elüljárók is, kik alattvalóikat túlságos teherrel terhelik.

Kik azok, akik ezen gonosz embereket Istennél bevádolják?

Az őrangyalok és tulajdon lelkiismeretük ; sőt maga a gonosztett is bosszúért kiált az egek Urához.

Miért adta át az úr a kegyetlen szolgát a tartozások elengedése után a kínzóknak?

Ez nem a már valóban elengedett vétkeiért (mert Isten az ő adományait meg nem bánja), hanem keményszívűsége és kegyetlensége fejében történt, melynélfogva szolgatársának nem akart megbocsátani, hanem azt ütötte, vele rosszul bánt. E kegyetlenség nála annyival inkább nagy bűn volt, minthogy hálából, az urától kevéssel előbb nyert bocsánatért, szolgatársának adósságát el kellett volna engednie. Ezért adatott át a kínzóknak, valamig csak egész tartozását le nem fizette, ez pedig a pokolban az elkárhozottaknál soha sem történik meg, azért büntetésük örökké tart. Ha tehát az irtózatos örök kínokat elkerülni és súlyos bűneink bocsánatát az Istentől megnyerni akarjuk, akkor adósainknak, vagyis a minket megbántóknak mi is szívből bocsássunk meg.

Mit tesz szívből megbocsátani?

Annyit tesz, mint szívünkből minden haragot, gyűlölséget és bosszúvágyat száműzni s ehelyett ellenségeink iránt igaz és őszinte szeretetet táplálni s ezt az őszinte szeretetet külsőképen is megfelelő jelek és szeretetteljes szolgálatok által kimutatni. Nem bocsátottak meg szívből elleneinknek azok, akik hiszik és mondják ugyan, hogy iránt uk semmi gyűlölettel nem viseltetnek, de őket a közös imádságból, segítségnyujtásból kizárják ; őket, amennyire lehet, kerülik, velük beszédbe nem ereszkednek, őket nem köszöntik, rájuk sem néznek és rajtuk a szükségben, mikor ezt könnyen megtehetnék is, segíteni nem akarnak. Ne mondjuk azt, hogy igen nehéz, sőt majdnem lehetetlen az ellenségnek szívből megbocsátani ; mert az Isten lehetetlenséget nem parancsol. Már pedig elleneinknek szívből megbocsátani s velük jót cselekedni, Isten nyilvánosan megparancsolta. (Máté 18, 35. ; 5, 44.) S vajjon nem teljesítették-e Krisztus és a szentek tettleg is e parancsot? Vagy talán minekünk más szívünk van, hogy nekünk lehetetlen úgy szeretni, mint ők szerettek? Igen, a mi szívünk rossz és ez lesz az oka, hogy Isten a mi súlyos és sok bűneinket szintúgy nem fogja megbocsátani, valamint mi nem bocsátunk meg felebarátunknak.

Fohász. Adj, ó Uristen, malasztot, hogy embertársaink iránt irgalmasok lehessünk és egykor tőled mi is irgalmat nyerjünk. Óvj meg egyszersmind bennünket, hogy idegen bűnökben ne részesül-

jünk vagy halálos bűnt ne kövessünk el, ha pedig ez csakugyan megtörtént, add, hogy e bűnünk fölött igaz töredelmességet tartsunk s ezáltal megmaradjunk az örökélet számára.

A türelemről.

«Légy béketűréssel hozzám.»
(Szent Máté 18, 26.)

Nem angyalok, hanem emberek között élünk s mindannyian gyarlósággal vagyunk tele s bármerre forduljunk is, mindenütt akadunk emberekre, akik kellemetlenül hatnak reánk. Majd észbeli korlátoltságban, tudatlanságban, majd durvaságban, nevelés-hiányban és jellemgyöngeségben, de mindenesetre igen sok változatban áll elénk az emberi gyarlóság. Ily körülmények, ily embertársak között sok kísértésnek és bűnre csábításnak ki vagyunk téve. Csakhamar kedvetlenség és keserűség tölti el szívünket az ilyen emberek iránt s e keserűség szóban és viselkedésben is könnyen kitörhet belőlünk velük szemben. E hirtelenkedéssel azonban vétünk a keresztény felebaráti szeretet ellen, mert természetes következményként káromlást, vitatkozást, verekedést s egyéb féktelenséget követünk el; az életet már itt a földön pokollá változtatjuk s mert ezzel Isten ellen vétünk, az ő áldását és atyai jóságát elveszítjük.

A felebaráti szeretet tehát a nap minden órájában s az órák minden percében önmegtagadást, türelmet kíván. Isten gyarlóságaink iránt oly nagy, oly végtelen türelemmel viseltetik, ne viseltessünk-e mi is embertársaink hibái és gyarlóságai iránt türelemmel? Sőt igen! Gondoljuk meg csak azt is, hogy ugyan mit használ a türelmetlenség? Javítana-e az felebarátaink hibáin és gyarlóságain? Nem! sőt ellenkezőleg, megkeményítené szíveiket s elzárkoznának még a legtürelmesebb tanács és útbaigazítás elől is. Vagy a türelmetlenség enyhíti talán a szenvedéseket? Újra csak azzal felelhetünk, hogy nem! Sőt inkább nyomasztóbbakká teszi azokat s megfoszt még a lelkünk üdvére háramolható hasznoktól is. Azért mondja aranyszájú szent János: «Mit teszesz? ó ember! Istent, a te jótevődet, szabadítódat, oltalmazódat és gondviselődet káromlod? Nem veszed-e észre, hogy az örvény szélére rohansz és tenmagadat a végveszély feneketlen mélységébe taszítod? Vajjon szenvedéseidet könnyebben elviselhetőkké teszed-e káromlásaid által? Nem, a te türelmetlenséged és bűneid által csak növeled azokat és fájdalmaidat élesíted. Vagy talán nem tudsz kínodban hallgatni? Hisz

én nem parancsolom neked, hogy néma légy. De ahelyett, hogy Istent káromlanád, inkább dicsőítened kellene őt és magasztalnod. Valld meg Istennek bűneidet, kiálts fel az imádság hangján, törj ki Istennek hangos dicséretében: mivel Isten az ő gyámolító malasztjával újolag közelíteni fog hozzád. De ha te őt káromlod, akkor az ő segedelmét elűzöd magadtól. Gondold meg azt is, hogy minél nagyobb az elviselt fájdalom, annál dicsőbb a jutalom koronája is. Jelenleg súlyos harcot kell a betegség és szegénység ellen küzdened: de gondold meg, hogy Lázár ezáltal szerezte meg az üdvösséget. Mivel a szegénységet, nyavalyát és elhagyatottságot oly békével tűrte, azért Ábrahám kebelébe vétetett föl. Igenis, a szenvedések között való béketűrés oly nagy erény, hogy még a nagy bűnösöket is megszabadítja bűneik súlyától, a már előbb is igaz embernek pedig a mennyei boldogságot a legnagyobb mértékben biztosítja. Az igaznak a béketűrés tündöklő korona, mely a napnál is fényesebben ragyog, a bűnösnek pedig elkövetett bűneiért a kiengesztelődés eszközévé lesz.» Ne mondjuk tehát, hogy szegénység, betegség és veszedelem visznek minket Isten káromlására s arra, hogy ellene zúgolódjunk. Esztelenség, vakmerőség és az isteni félelem hiánya vezet minket meggondolatlan káromlásra és így minden bűnre. Jób és Lázár iszonyú szenvedéseiket miért viselhették béketűréssel? Legyünk mi is béketűrők, mint ők s akkor velük együtt hasonló jutalomban fogunk részesülni mi is.

A türelmetlenségtől annál is inkább óvakodnunk kell, mivel az rendszerint több más bűnre viszi az embert. A türelmetlen szegény lop, a haragos káromkodik, Isten ellen zúgolódik, a jóban restté s tunyává lesz, nem iparkodik többé az erény akadályait legyőzni stb. Jaj tehát azoknak, akik türelmüket elvesztik! (Sirák f. 2, 16.) Boldogok ellenben azok, akik béketűrésben állandóan megmaradnak, mivel ezáltal megmentik lelküket az örök élet számára (Luk. 21, 19.); minthogy a béketűrés gyökere és őre minden erénynek, az embereket a bűntől megóvja, őket tökéletesekké s a mennyei koronára méltókká teszi. (Jakab 1, 4.). De minthogy saját erőnkből béketűrőkké nem lehetünk, kérjük Istentől a következő imádsággal a béketűrés kegyelmét:

Uristen! ki egyszülött Fiad béketűrése által a régi ellenség kevélységét megaláztad, add kegyelmesen, hogy szívünkben és lelkünkben ájtatossággal gondoljunk Krisztus Urunknak érettünk szenvedett fájdalmaira és kereszthalálára. Add, ó Uram, hogy e gondolattal lelkünkben béketűréssel szenvedjük mindazt, ami ellenünkre van! Ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Oktatás pünkösd után huszonkettedik vasárnapra.

A **misekezdetben** imádkozzuk a pappal bűneink bocsánatáért a 129-ik zsoltárból: «Ha a vétkeket figyelembe veszed, Uram, Uram! ki állhat meg előtted? De nálad van a kegyelem, Izrael Istene! A mélységekből kiáltok, Uram, hozzád: Uram, hallgasd meg az én szómat!» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Úristen! menedékünk és erősségünk! hallgasd meg Anyaszentegyházad buzgó könyörgését, ki magad vagy a jóság forrása és engedd, hogy amiért bizalommal esdünk, azt valósággal meg is nyerjük. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Szent Pál apost. a filipp. írt lev. 1, 6—11.)*

Atyámfiai! Bizom is abban, hogy aki megkezdte bennetek a jó művet, teljessé teszi azt Krisztus Jézus napjáig; amint illő is, hogy így gondolkozzam mindnyájatokról, mert szívembe zártalak titeket, kik mindnyájan társai vagytok örömömnek a bilincseimben, valamint az evangéliumnak megvédelmezésében és megerősítésében. Tanum ugyanis az Isten, mennyire vágyódom mindnyájatok után Jézus Krisztus szeretetében. S ezért imádkozom, hogy szeretetetek mindjobban gazdagodjék megismeréssel és teljes megértéssel, hogy válasszátok a jobbat, hogy tiszták és kifogástalanok legyetek Krisztus napjára, telve az igazságnak Jézus Krisztus által *szerzett* gyümölcsével, az Isten dicsőségére és dicséretére.

Magyarázat. E levelet szent Pál Rómából írta, ahol hite miatt fogságban volt, Filippi város lakosainak Macedóniába.

Mindenekelőtt szerencsét kíván nekik e levelében, hogy az evangéliumi tanítást, melyet tőle nyertek, oly készséggel fogadták és lelkiismeretesen teljesítették. Reméli — írja azután, — hogy Isten segedelmével áldásos művét, mely náluk oly szép munkálkodást kezdett, be is fogja végezni s nekik a jóban Krisztus napjáig vagyis haláluk órájáig állhatatosságot fog adni. Tudatja velük továbbá, hogy iránt uk Jézus szeretetéhez hasonló szeretettel viseltetik, mely arra ösztönzi őt, hogy Istentől szüntelenül az ő javukat kérje, kiváltképen szeretetük működését, hogy így gazdagabbak legyenek jócselekedetekben. Ha ezen jócselekedeteket okosan, belátással gyakorolják és nem vesztegetik méltatlanokra, akkor mint jó keresztények Isten és emberek előtt feddhetetlenek lesznek. És

mivel e cselekedetek egyedül Krisztus kegyelméből teljesíthetők, csak általa lehetnek valóban jó és szent cselekedetekké, melyek őket az igazság gyümölcsével töltik el s e jócselekedetek gyakorolhatásáért egyedül Istent illetik a dícséretek, mert ő erősíti meg bennünk a szeretetet és adja áldását annak művéhez. Tanuljuk meg tehát e szentleckéből, keresztény hívek, hogy bizodalmunkat kizárólag Istenbe kell helyeznünk. Tőle jő minden jó, tőle a jóban való állhatatosság malasztja, melyre kiváló gondot kell fordítanunk. Szüntelenül kérjük tehát ezért Istent, mert egyedül ő ékesíthet föl minket az üdvösség koronájával. (Máté 10, 22.) Felebarátainkat pedig úgy szeressük, mint önmagunkat s imádkozzunk érettük. (Lásd a pünkösd után tizenkettedik és tizenhetedik vasárnapra szóló oktatásokat is.)

Fohász. Uristen! A mi megváltó Jézusunknál fogva bízunk benned, hogy azon jót, melyet bennünk elkezdtél, be is végezed és mindhalálunkig állhatatosságot adsz nekünk.

Evangélium. *(Szent Máté 22, 15—21.)*

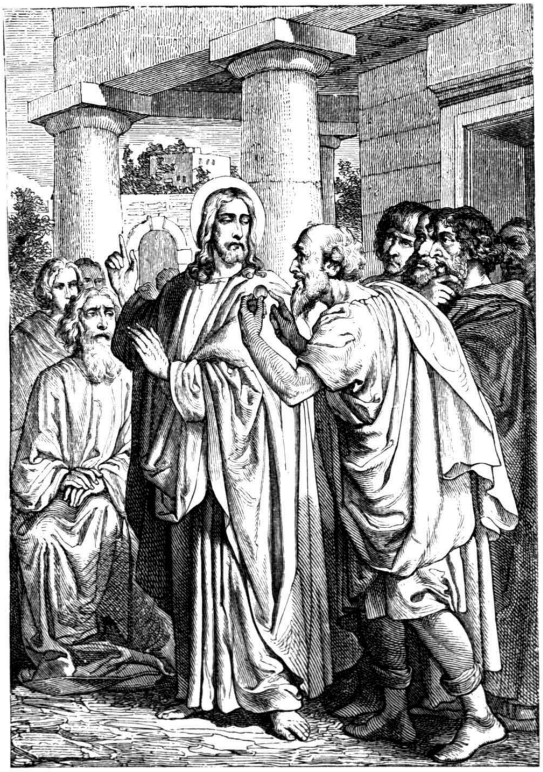
Az időben, elmenvén a farizeusok, tanácsot tartának, hogy megfogják őt beszédében. És hozzája küldék tanítványaikat a heródiánusokkal, mondván: Mester! tudjuk, hogy igazmondó vagy és az Isten útját igazságban tanítod, és nem törődöl senkivel, mert nem tekinted az emberek személyét, mondd meg tehát nekünk, mit gondolsz: Szabad-e adót fizetni a császárnak vagy nem? Tudván pedig Jézus az ő álnokságukat, mondá: Mit kísértetek engem? képmutatók! Mutassátok meg nekem az adópénzt. Azok pedig hozának neki egy denárt. És mondá nekik Jézus: Kié ez a kép és ez a fölírás? Felelék neki: A császáré. Akkor mondá nekik: Adjátok meg tehát a császárnak ami a császáré, és Istennek ami Istené.

Miért igyekeztek a farizeusok Jézust beszédében megfogni?

Mert be akarták vádolni őt a császárnál, a zsidók előtt pedig gyűlöletessé tenni; s hogy ezt tehessék, okot kerestek rá. Ha Jézus a császártól az adót megtagadta volna, mint felségsértőt akarták vádolni s feladni, ha pedig az adófizetést a zsidók egyenes kötelességéül tűzte volna ki, akkor a zsidók előtt, akik magukat szabad s egyedül Isten hatalma alá rendelt népnek tartották, mint szabadságuk ellenségét vádolták volna. E farizeusokhoz hasonlók azok, aki a barátság álarca alatt felebarátaiknak bosszúságot és szerencsétlenséget igyekeznek szerezni. Ezek azonban ugyanazon büntetést is várhatják, mellyel Urunk a farizeusokat annyiszor fenyegette.

Kik tulajdonképen képmutatók?

Azok, kik, hogy felebarátjukat megcsalják, tévútra vezessék, magukat külsőleg jámboroknak és szenteknek mutatják, míg bensejük telve van gonoszsággal, valóságos pokol. Ezek nyelvükön mézet, szívükben epét hordanak s mint a skorpiók, akkor csípnek, mikor legkevésbbé gondolnók. Testvérei ezek Káinnak, Jóbnak és Júdásnak. Az első testvérét, Ábelt, a második rokonát, Amasát szedte rá ravaszul és ölte meg, míg a harmadik isteni Mesterét csókkal árulta el. A képmutató jóbarát veszedelmes, nem tudunk tőle eléggé őrizkedni; rosszabb a nyilt ellenségnél, mert ez nem sujt ránk orozva s védekezhetünk ellene. Isten az ily ravasz emberekre átkot mondott. (Mal. 1, 14.) A kétnyelvű száj (Példab. 8, 13.) Isten előtt utálatos és szent Jeromos szerint az álszenteskedés kettős gonoszság. A képmutatók szívében ördög lakik, mely csendesen aludni látszik, holott percig sem hagyja áldozatait békében.

Istennel szemben hiú és haszontalan minden cselfogás, minden bölcseség és okosság. (Példab. 21, 30.). Ezt bizonyítja be Jézus, midőn a zsidóktól egy adópénzt kér el és kérdi, hogy kié e kép és föliirat? és parancsolja, hogy meg kell adni a császárnak, ami a császáré, de az Istennek is, ami az Istené. Jézus e szavaival azt akarja

mondani, hogyha már a zsidók vétkeik miatt odáig jutottak, hogy a császárnak vannak alávetve — mint ezt a forgalomban levő pénz s a kiszabott adó lefizetése mutatják, — akkor adják meg neki, amennyivel tartoznak, de a földi adó mellett a mennyeiről se feledkezzenek meg, mert ezzel viszont Istennek tartoznak. Adják meg tehát a templomi adót is, de mindenekfölött az igaz jámborság és erények adóját róják le. Isten tehát az egyházi személyek és elüljárók javára is rendelt bizonyos adózásokat. (Luk. 10, 7. Róm. 13, 6, 7. Kor. I. 9, 14.) Teljesítsük azért ezen egyházi adók fizetését is pontosan és lelkiismeretesen s különösen tartózkodjunk az egyházi javak igazságtalan úton való eltulajdonításától. Akik ezt tették, azokat Isten iszonyú büntetéssel sujtotta s mindennapi tapasztalásunk is bizonyítja, hogy az ilyen javakon nincs Isten áldása.

Áhitatgyakorlat. (A 11. és 119. zsolt.) Szabadíts meg engem, Uram! mert fogynak a szentek, mert az igazmondás megkevesbedett az emberek között. Hiúságokat szól kiki felebarátjának, az álnok ajkak kettős szívvel szólanak. Veszítse el Isten mind az álnok ajkat és a kérkedő nyelveket, melyek mondják: Nyelvünket felmagasztaljuk, ajkaink velünk vannak, kicsoda a mi Urunk? — Uram! szabadítsd meg lelkemet a csalárd ajkaktól és álnok nyelvtől s add malasztodat, hogy jámborsággal és erényességgel őrizzem lelkemben képedet. Irányozd igazságra szívemet és tartóztasd vissza a fösvénységtől, hogy mindenkinek megadjam a magáét.

Erkölcsi tanítás az emberektől való hiú félelem ellen.

«Az Isten útját igazságban tanítod és nem törődöl senkivel; mert nem tekinted az emberek személyét.» (Máté 22, 16.)

Jézus akaratát és szavait sem hízelgés, sem fenyegetés nem változtatták meg soha. Ő mindig és mindenben a tiszta igazság és méltányosság fényes elveit juttatta győzelemre. Tántoríthatlan igazságával meggyőzte a képmutatókat is, kik végre belátták, hogy Jézus igaz és hogy ő Istent igaz úton tanítja megismerni s nem törődik senkivel sem. Kövessük ebben a Megváltót mi is. Az emberektől való félelem üres rémkép csupán, akárcsak ez a hiú, haszontalan kérdés is: «De mit szólnak majd ehhez az emberek?» — melyet elég gyarlók vagyunk önmagunkhoz intézni. Mit törődünk mi az emberek gyarló ítéletével, midőn Istennek tetsző dolgot mívelünk? Hasznunkra és ártalmunkra egyedül Isten lehet csak, miért is őt félni

s az ő tetszésére munkálkodni tartozunk mindenek előtt. Mint Krisztus mondja (Máté 10, 28): «Ne féljetek azoktól, akik a testet megölik, de a lelket meg nem ölhetik, hanem inkább féljetek attól, aki mind a testet, mind a lelket gehennába vesztheti.» Gyarló és balga ember az, aki hogy embertársai tetszését el ne veszítse, hiú félelmében Istent megbántani nem irtózik. Az ilyen mindenre képes, csak hogy embertársai tetszését megnyerje s másokat maga iránt lekötelezzen. Ártatlanok, szegények, ügyefogyottak elnyomására s tulajdonukból való kifosztására segédkezet nyujtanak, hogy másokat ezzel lekötelezzenek, mert szívükben a hiú félelem ördöge lakozik. Ezek minden új és botrányos divatot elfogadnak és követnek, vasár- és ünnepnapokon elmulasztják az isteni szolgálatot, bőjtöt nem tartanak stb., s bűneiket még azzal tetézik, hogy a gyóntató atya előtt, nehogy ez felőlük rosszat gondoljon, vétségüket elhallgatják. Kérjük azért Istent naponként és forró bensőséggel, hogy minket az ilyen emberektől, e hiú és ártalmas félelemtől megmenteni, szívünkbe ezek helyett igaz isteni félelmet adni méltóztassék, mert ez minden bölcseség kezdete.

Erkölcsi tanítás a lélek becséről és fenségéről.

«Kié ez a kép?» (Máté 22, 20.)

Ezt kellene önmagunktól is gyakrabban kérdeznünk, különösen mikor bűnre kísért a gonosz és már-már azon a ponton állunk, hogy lelkünket bűnnel beszennyezzük és elveszítsük. Kié volna másé e kép, mint Istené, mely Krisztus vérével van mintegy befestve? És mi ezt a képet szennyezzük be és rútítsuk el? Távol legyen ez tőlünk! Hiszen az összes teremtmények és lények között, az angyalokat kivéve, nincs szebb, nincs dicsőbb az isteni malaszttal bíró emberi léleknél. Ezért áldozta fel Krisztus saját életét, amit nem tett volna meg a föld összes javaiért és kincseiért sem. És mégis akadnak közöttünk sokan, kik lelküket nem becsülik, valódi értékét fel nem fogják s percig tartó földi élvekkel beszennyezve, áruba bocsátják. Mily gyarlóság és fonák cselekedet ez!? Hiszen ha testünkre oly végtelen gondot fordítunk s annyira becsüljük, hogy fáradságot nem kímélve, ékesítjük és elkényeztetjük, mennyivel inkább önmagunk iránt való kötelességünk az Isten képmásának, lelkünknek gondozása és ápolása? Mennyivel inkább kellene lelkünket erényekkel ékesíteni, hogy Isten kegyelmét és az üdvösséget kiérdemeljük?

Oktatás pünkösd után huszonharmadik vasárnapra.

Jegyzet. Ha pünkösdtől ádventig csak huszonhárom vasárnap van, akkor ez kimarad és az ezután következő (huszonnegyedik) lesz az utolsó.

A **misekezdet** vigasztal bennünket és Isten iránt bizodalomra serkent; ki oly nagy kegyességgel viseltetik irántunk és nem akarja, hogy folytonosan nyomorúságban epedjünk: Mondja az Úr: «én a békességnek és nem a nyomorgatásnak gondolatait gondolom: segítségül híttok engem s én meghallgatlak titeket és megszüntetem fogságtokat minden helyen.» (Jerem. 29.) Megáldottad, Uram, földedet, elfordítottad Jákob fogságát.» (Zsolt. 84.) Dicsőség az Atyának. stb.

Az egyház imádsága. Uram! kérünk, bocsásd meg népednek vétségeit, hogy emberi gyarlóságból elkövetett bűneink bilincseiből jóságod kiszabadítson bennünket. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a filipp. írt lev. 3, 17—21, 4. 1—4.)*

Atyámfiai! Kövessétek a példámat, és figyelmezzetek azokra, akik aszerint élnek, amint példát adtunk nektek. Mert sokan élnek úgy, — sokszor mondtam nektek s most is sírva mondom — mint Krisztus keresztjének ellenségei. Ezeknek végük pusztulás, istenük a hasuk, s dicsekvésük az, ami a szégyenük. Ők földi dolgokat hajhásznak. A mi hazánk azonban a mennyekben van, ahonnan várjuk Üdvözítőnket is, az Úr Jézus Krisztust. Ő újjáalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi az ő dicsőséges testéhez azon erejénél fogva, amellyel hatalma alá vethet mindent. Azért, szeretett testvéreim, kedveltjeim, kik örömöm és koronám vagytok, így maradjatok meg az Úrban, szeretettjeim. Evodiát igen kérem, szintúgy Szintichet is nagyon kérem, hogy értsenek egyet az Úrban. Téged is felkérlek, igazi munkatársamat, légy nekik segítségükre, kik velem együtt dolgoztak az evangéliumban, Kelemennel és a többi munkatársaimmal, kiknek neve az élet könyvében van.

Magyarázat és tanulság. Szent Pál e leckében a filippieket arra inti, hogy életmódjukban őt és azokat, akik őt követik, vegyék maguknak példaképül. Krisztus keresztjének ellenségeiül azokat tekintjük, akik Krisztus engesztelő halálának szükséges voltát tagadják s akik ennélfogva minden gondolatukat és igyekezetüket csak érzéki vágyaik kielégítésére irányozzák. És ez igen természetes; mert aki nem hisz Krisztusban és az ő keresztjében, az azt sem

fogja hinni, hogy neki Krisztushoz hasonlóvá lenni és testét, ennek minden vágyaival és kívánságaival együtt, sanyargatnia szükséges, ha Krisztus halálának érdemeiben részesülni akar. És mit fog az ilyen nyerni? Örök kárhozatot; mert aki testét nem sanyargatja, az nem híve Krisztusnak. (Gal. 5, 24.) Aki Jézus sanyargatását nem hordozza testén, abban Jézus új élete sem fog nyilvánulni. (Korint. II. 4, 10.) Aki most nem jár mennyekben, vagyis nem mennyei érzelmű, azaz gondolatait és vágyait nem mennyei javakra irányozza, az halála után sem fog abba juthatni.

Fohász. Uristen! vajha én is mondhatnám szent Pállal: a világ nekem megfeszíttetett és én a világnak. (Gal. 6, 14.)

Evangélium.

(Szent Máté 9, 18—26.)

Midőn ezeket beszélte nekik, íme egy elüljáró jövén hozzá, imádá őt, mondván: Uram, leányom most halt meg; de jer, tedd rá kezedet, és élni fog! Erre fölkelvén Jézus, követé őt tanítványaival együtt. És íme egy asszony, ki vérfolyásban szenved vala tizenkét év óta, hozzájárulván, hátulról megilleté köntöse szegélyét; mert mondá magában: Hacsak ruháját illetem is, meggyógyulok. Jézus pedig megfordulván és meglátván őt, szóla: Bízzál, leányom! a hited meggyógyított téged. És meggyógyult az asszony abban az órában. Amint pedig Jézus az elüljáró házába ért, és látta a fuvolásokat és a zajongó sereget,

mondá: Távozzatok; mert nem halt meg a leányzó, hanem alszik. És kineveték őt. Miután pedig eltávolították a sereget, beméne, megfogá a kezét, és a leányzó fölkele. És híre méne ennek azon az egész földön.

Tanulságok. I. Az evangéliumi beteg asszony azt mondta magában: «Ha csak ruházatát illetem is, meggyógyulok». És amint hitte, úgy történt vele. Ne kárhoztassuk tehát a kicsinyek hitét, ha azok valamely ereklyében vagy más ehhez hasonló tárgyakban bíznak. A segedelmet ők azért nem tényleg az ereklyétől, hanem egyedül Istentől, mint az üdv és élet kútforrásától várják. Isten pedig, aki az ő gyermekileg érző szíveikbe lát s akinek az érzelem és gondolat tetszik, megsegíti őket.

II. A vérfolyásban szenvedő asszony Krisztus köntösének szegélyét érintette s meggyógyult. Mennyivel inkább meggyógyítana minket lelki betegségünkben az üdvösség elnyerése, melyet azáltal szerezhetünk meg, ha Jézus önmaga jönne el hozzánk a maga szent testével és vérével az Oltáriszentségben s velünk egyesülne. Ha tehát vétkeztünk, gyónjuk meg őszintén, igaz bűnbánattal s úgy járuljunk életünk e végtelen hatalmú orvosához. S tegyük ezt azonnal, hogy lelkünk betegsége súlyosabbá s végül gyógyíthatatlanná ne váljék.

III. A Jézus által halottaiból feltámasztott leány az erkölcsi halottakat, a bűn halottjait jelenti. Krisztus hatalmas szava és kegyelme az ilyen halottakat is épolyan könnyen kelti életre, mint az alvót.

IV. Hogy Jézus a leány feltámasztása előtt a síposokat stb. eltávolította, abból azon erkölcsi tanulságot vonhatjuk ki, hogy valamely bűnös lélek fölébresztése vagyis megtérése földi gondok, világi örömök és zajos társaságok közepette nem jöhet létre. Ha bűneinkből föltámadni akarunk, szíveinkből minden földi gondot, testi kéjt és élvet száműznünk kell. Kerülni azon társaságokat, melyek eléggé gyarlók azzal ámítgatni, hogy a bűn nem annyira rossz és hogy a fiatalságnak ki kell magát fornia stb. Ne engedjük magunkat azon igyekezetünktől visszatartóztatni, mely Krisztushoz vezet, ki szavaival és malasztjával ébreszt fel minket bűneink nehéz és kínzó álmából.

Erkölcsi oktatás a csúfolódás és gúnyolódás ellen.

«És kineveték őt.» (Máté 9, 24.)

Midőn Jézus Jairus házába e szavakkal lépett: «nem halt meg a leányzó, hanem alszik» — kinevették és kicsúfolták őt, mert nem értették szavait, sem azt, hogy mit akar tenni. Hasonló módon cselekednek ma is sokan az áldozópapokkal és Isten egyéb szolgáival, midőn ezek őket szóval és példával a testi vágyak és földi örömök megvetésére, az erények és alázatosságok gyakorlására buzdítják. Természetesen ők e szavakat, mint a testileg gondolkodó világ fiai nem értik, azok előttük gyűlöletesek, amin csak nevetni s belőle csúfot és gúnyt űzni tudnak. Kétszeresen bűnösök az ilyen csúfolódók, mert saját bűneik mellett sok gyarló és ingatag embert térítenek le az erények útjáról s folytonos csúfolódásaikkal istentelen életre, a szentségek megbecstelenítésére csábítják azokat. De jaj nekik! mivel utálatosak Isten előtt (Példab. 3, 32.), aki egykor majd őket csúfolja ki s tetézi gyalázattal (34. és 35. v.). Ne engedjük magunkat az ilyen csúfolódók által erényeinkben háborgatni. Legyünk hitünkben szilárdak, zárkozzék el lelkünk a gúny szavai elől. Tegyünk úgy, mint Krisztus tett; vessük meg őket s e mellett vigasztaljuk magunkat Krisztussal, akit miattunk nevettek és gúnyoltak ki. Mondjuk magunkban: «Tudom, édes Jézusom! hogy a szolga nem nagyobb uránál. Miért ütközném én meg azon, hogy engem valaki kinevet, gúnnyal vagy csúfolással illet az ájtatosság, tisztaság és más erények miatt, midőn Téged, Istennek szent Fiát, épen így kigúnyoltak és kinevettek?

Oktatás pünkösd után huszonnegyedik és utolsó vasárnapra.

Jegyzet. E vasárnap mindenkor az utolsó, ha több mint 24 pünkösd után való vasárnap van is; mivel ez esetben a 23. és 24. vasárnap közé a vízkereszt után hátramaradt vasárnapokat tesszük. Lásd a vízkereszt után való V. és VI. vasárnapot.

A **misekezdet** *ugyanaz, mint a huszonharmadik vasárnapon.*

Az egyház imája. Uram! kérünk, buzdítsd fel híveid akaratát, hogy az isteni műnek gyümölcseit buzgóbban gyakorolván, szent kegyelmed annál nagyobb segítségét nyerjék meg. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a kolossz. írt lev. 1, 9—14.)*

Atyámfiai! Ezért azután mi sem szűnünk meg attól a naptól kezdve, hogy ezt hallottuk, értetek imádkozni és könyörögni, hogy az ő akaratának az ismerete teljes legyen bennetek minden lelki bölcseséggel és megértéssel együtt, és méltóan éljetek az Istenhez, mindenben tetszésére legyetek, minden jó cselekedetben gyümölcsöt hozzatok s gyarapodjatok az Isten megismerése által. Meg is erősítessetek az ő dicsőségének a hatalmából minden erővel, hogy végig kitartsatok, béketűrők legyetek, örömmel hálát is adjatok az Atyaistennek, aki méltókká tett minket arra, hogy részünk legyen a szentek sorsában a világosságban, és kiragadott minket a sötétség hatalmából s áthelyezett szeretett Fiának az országába. Benne van a megváltásunk vére által, és a bűnök bocsánata.

Magyarázat. Az egyházi év végén vagyunk. A benne adott «isteni munka», mint a föntebb adott imádság mondja — ne csak emlékeiben, hanem az Anyaszentegyház minden figyelmeztetéseivel, gyümölcseivel és áldásaival együtt maradjon meg szíveinkben. Lelki szemeinket tehát — mint a szentlecke mondja — jó keresztényekhez illően fordítsuk vissza a multba és vessük előre a jövőbe, hogy illően élhessünk. Az apostol leckéjében mindarra figyelmeztet, amit Isten kegyelme számunkra nyujtott: örökül adván nekünk az üdvösséget, a szentek osztályrészét. Hogy megtaláljuk az oda vezető utat, megszabadított minket a sötétségtől, a gonoszok és bűnök hatalmától s ami mind ennél több, szent Fia szeretete által országában atyai jóságába, szeretetébe fogadott. Ez azon *isteni munka*, mely a katholikus Anyaszentegyház minden egyes igaz és élő tagjában az egyházi év leforgása alatt naponként keresztülvonult, meg-megújult és megerősödött. Ezért legfőbb kötelességünk legyen hálát adni az Atya Istennek, aki irántunk oly sokszor és oly végtelen nagy kegyelmet gyakorolt.

Továbbá arra tanít minket szent Pál, hogy példáját követve, szüntelenül imádkozzunk Istenhez felebarátainkért. Igy leszünk Isten akaratától áthatva, jó cselekedetekben gazdagok s így hatolhatunk Isten titkaiba mindig mélyebben és mélyebben. Arra is kérjük Istent, hogy megváltásunk végtelen jótéteményéért neki örömteljes hálát adhassunk és szent Fia érdemeiért bűneink teljes bocsánatát nyerjük. Ha mindenben követjük az apostol üdvösségre vezető példáját, akkor egykor mi is a mennyei dicsőséges jutalomban fogunk részesülni.

Evangélium. *(Szent Máté 24, 15—35.)*

Az időben, mondá Jézus az ő tanítványainak: Midőn tehát látjátok a pusztulás utálatosságát, melyet megjövendölt Dániel próféta, állani a szent helyen, — aki olvassa, értse meg! akkor akik Judeában vannak, fussanak a hegyekre; és ki a héjazaton van, az le ne szálljon valamit elvinni házából és ki a mezőn, vissza ne térjen, hogy elhozza palástját. Jaj pedig a nehézkeseknek és szoptatóknak ama napokban! Imádkozzatok azért, hogy futástok ne legyen télen vagy szombaton. Mert nagy szorongatás lészen akkor, amilyen még nem volt világ kezdetétől mindaddig s nem is lészen. És ha meg nem rövidíttetnének ama napok, egy élő lény sem szabadulna meg; de a választottakért megrövidíttetnek ama napok. Akkor ha valaki mondja nektek: Ime itt a Krisztus vagy amott, ne higyjétek. Mert támadnak hamis krisztusok és hamis próféták; és nagy jeleket és csodákat tesznek, hogy tévedésbe ejtsék, ha lehet, még a választottakat is. Ime eleve megmondottam nektek. Ha tehát mondják nektek: Ime a pusztában vagyon, ki ne menjetek; íme a rejtekhelyeken, ne higgyétek. Mert valamint a villámlás napkeleten támad és látszik napnyugatig, úgy lészen az Emberfiának eljövetele is. Ahol a holttest vagyon, oda gyűlnek a sasok is. Mindjárt pedig ama

napok szorongatása után a nap elsötétedik, a hold nem ad világosságot, a csillagok lehullanak az égről, és az egek erői megrendülnek. Akkor majd feltűnik az Emberfiának jele az égen; és jajveszékelni fognak a föld minden népei, és meglátják az Emberfiát, amint jön az ég felhőiben, nagy hatalommal és fönséggel. És elküldi angyalait nagy harsonaszóval, és egybegyüjtik az ő választottait a négy szél felől, az egek egyik végétől másik határáig. Vegyetek példát a fügefáról: Mikor ága már gyönge, és levelei kihajtottak, tudjátok, hogy közel van a nyár. Azonképen ti is, midőn mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy közel van az ajtóban. Bizony mondom nektek, el nem múlik a nemzedék, mígnem mindezek meglesznek. Ég és föld elmulnak, de az én igéim el nem mulnak.

Magyarázat. A pusztulás utálatossága, melyről Dániel (9, 27.) és Krisztus Urunk szól, a jeruzsálemi templomnak és városnak a lázongó zsidók és pogány rómaiak által történt megszentségtelenítése. A lázongó zsidók fertelmes bűneikkel, igazságtalanságaikkal és rablásaikkal, a pogány rómaiak pedig bálványaik felállításával követték el a szentségtörést. Jeruzsálem pusztulása Jézus halála után negyven évvel — mint maga a zsidó történetíró, Flavius József is tanusítja — a legirtózatosabb módon ment végbe. Szent Lukács bizonyítása szerint ezen evangéliumban azt jövendöli meg Jézus (21, 20.); de e mellett a világ végezetéről is szól, melynek a jeruzsálemi pusztulás előképe volt. Szól továbbá az utolsó ítéletről. (Lásd a könyv elején.) Az egyház az utolsó ítéletről szóló evangéliumot az egyházi év végén épen úgy olvastatja, mint az elején, hogy ezzel a kereszténeket arra emlékeztesse s általa a bűntől és vétektől visszariassza.

«Támadnak hamis Krisztusok és hamis próféták.» Ilyenek voltak a zsidó háború idejében József szerint: Eleazár, János és Simon stb. Ezek azon ürügy alatt, hogy a zsidó ügyet védik, még nagyobb bajba és szerencsétlenségbe sodorták a népet. A világ pusztulását megelőzőleg pedig ilyen lesz az álüdvözítő, vagyis az antikrisztus is az ő követeivel együtt. Ezt nevezi szent Pál (Tessz. II. 2, 3. s köv.) ördögi gonoszsága és kegyetlensége miatt a bűn emberének, a kárhozat fiának. Ördögi nagyravágyásból akar ez mind a fölé emelkedni, ami isteni és isteni módon fogják tisztelni. Azt akarja, hogy Istennek tekintsék, a templomban adjanak neki helyet s akik el nem ismernék, azokat mind megöleti. Az antikrisztust fény környezi és pompa; kérkedő beszédével, ajándékaival és hamis csodajeleivel fogja elcsábítani nemcsak a zsidókat, akik a szegény és alázatos Jézust lenézik s az antikrisztust Messiásuknak ismerik el, de elcsábít még sokat a keresztények közül is. Ezek megtagadják Jézust és a pokol fejedelméhez szegődnek.

«Ahol a test vagyon, oda gyűlnek a sasok is.» E példabeszéd annyit tesz, hogy ahol az istentelenek vannak, a büntetés is csak odasiet. Jézus tehát azt akarja ezzel mondani, hogy könnyen ráismer ő majd a bűnre és könnyen fog ítélni Jeruzsálem, a világ végén pedig az egész emberiség felett. Ekkor éri utól az istenteleneket és gonoszokat méltó büntetésük. E szavaktól kezdve : «Bizony mondom stb.» Jézus Jeruzsálem pusztulásának idejét határozza meg s azt mondja, hogy az általa jövendölt pusztulást hallgatói közül is többen fogják megérni. És ez úgy is történt. A világ végének idejét azonban még az angyalok sem tudják, mint ezt Máténál az Úr mondja. (24, 36.) Úgy éljünk tehát, hogy az isteni Bíró eljövetelére mindig készen legyünk.

Buzgó áhitatgyakorlat. Add, Uram, hogy mindent a szent helyen álló pusztulás iszonyatosságának tartsunk, ami csak a te szeretetedtől megfoszthat. Add, hogy ennek elvesztésétől, mint a haláltól és lelkünk bizonyos romlásától féljünk. Tépd el azon kötelékeket, melyek bennünket a világhoz kötnek : mivel ez el fog egykor mulni s mindazokat, kik szeretik, magával együtt végromlásba fogja ragadni. Adj szárnyakat, hogy elleneink minden tőrvetéseit kikerüljük s mint a sas, minden földi dolgokon felülemelkedvén, hozzád repüljünk. Adj egyszersmind malasztot, hogy akaratod szerint éljünk s a te dicsőséged után törekedjünk, arra magunkat jó cselekedetek által előkészítsük és azt bizodalmasan várjuk. Amen.

Oktatás az esküről.

«Bizony mondom nektek.»
(Máté 24, 23.)

Az Isten Fia itt és máshelyütt is az evangéliumban többször erősíti meg szavait az esküszerű «Bizony mondom»-mal. Teszi ezt, valahányszor isteni igazmondóságát hívja bizonyságul. Esküdni tehát annyi, mint Istent és az ő igazmondóságát stb. vagy a teremtményeket is Isten nevében az igazság bizonyítására felhívni.

Esküdni épen azért csak akkor szabad, mikor arra komoly és fontos dologban szükség van vagy valamely nagy dolog, főbenjáró ügy igazsága kívánja. (Jer. 4, 2.) Vétkeznek tehát azok, akik hamis, illetlen dologban esküsznek, legyen az bármily csekély fontosságú. Istent igazságtalanság, jogtalanság tanújául felhívni nem szabad, mert azzal Isten igazmondóságát és igazságos voltát megszentségtelenítjük. Vétkeznek azok is, akik igaz, való dologban ugyan, de

szükség s elfogadható ok nélkül esküsznek. Minden csekélység bizonyítására tanuul hívni Istent nem lehet, mert ez nagyfokú tiszteletlenség. Vétkeznek — és pedig nagyobb mértékben — és folytonos bűnben vannak végül azok, akiknek az esküdözés már szokásukká vált s lépten-nyomon esküdöznek s így a hamis eskű veszélyének teszik ki magukat. Azért mondja aranyszájú szent János, hogy a gyakran esküdözők a hamis esküt épen úgy nem kerülhetik el, mint a beszédes és szószátyár emberek az illetlen és hamis beszédet. Aki az esküdözést megszokta, igyekezzék e szokását teljes erejéből kerülni és elhagyni. Erre nézve célravezető 1. ha meggondolja, hogy a gyakran és szokásból esküdözőknek kevésbbé adnak hitelt az emberek. 2. Ha minden egyes esküdözését azonnal megbánja s önmagát bűnbánati cselekedettel meg is bünteti. 3. Ha meggondolja, hogy egykor minden szóért számot kell adnia (Máté 12, 36.) s akkor haszontalan szavai, hamis esküje miatt mennyivel szigorúbb ítélet nehezedik lelkére. «Emlékezzél meg utolsó dolgaidról és sohasem fogsz vétkezni», — ez legyen kísérőnk s ez óvjon minket necsak az esküdözés vétségétől, de minden más bűntől is.

Tilos-e hát az eskü, mint azt a nazarénusok tanítják?

Nem! A józan ész azt mondja, hogy az eskü nemcsak hogy nem bűn, hanem az Istentisztelésnek egyik módja. Hogy pedig az eskü csak akkor felel meg Isten szent fölségének, ha 1. igaz ügyben. 2. tiszta szándékkal és 3. komoly okból esküszünk, az magától értetődik.

De vajjon a Szentírás nem tiltja-e az esküt?

Hogy az Ószövetség kifejezetten és nyiltan helyesli az esküt, az kitűnik Mózes V. könyvéből: «Féljed a te Uradat, Istenedet, és egyedül neki szolgálj és az ő nevére esküdjél». Sőt, ahogy ugyancsak Mózesnél olvassuk (I. 22, 16), maga az Úristen is esküszik. Az Újszövetségben Krisztus is megesküdött a nagytanács előtt, szent Pál pedig kifejezetten helyesli az esküt. «Mert az emberek önmaguknál nagyobbra esküsznek s minden vetekedésöknek véget vet a megerősítésül mondott esküvés.»

Oktatás a templom-ünnepre.

Miért üljük meg évenként a templom fölszentelésének napját?

Hogy hálát adjunk Istennek azért, hogy közöttünk választott lakóhelyet, melyben már oly sok jót tett velünk s melyben minket az igaz hitben megtartott.

Megvolt ez régen is?

Igen ; már a Kir. 3. könyv 8. részében olvassuk, hogy Salamon az Urnak fényes templomot épített, melynek fölszentelését tizennégy napig a legnagyobb fénnyel ünnepelte s ez ünnepélyt a zsidók évenként megismételték s azon maga Krisztus is megjelent. (Ján. 10, 22.) Az első kereszténveknek is voltak már fölszentelt templomaik, melyek fölszentelését évenként fényesen ünnepelték. Már a régi vértanuk könyve is (melyet valószínűleg szent Jeromos írt) megemlékezik az első római templom fölszenteléséről s azt mondja, hogy azt maga szent Péter szentelte föl.[1] Igaz, hogy a kereszténység első napjaiban az egyházakat nem oly fényesen és nem oly sok szertartással szentelték fel, mint korunkban, de miután az üldözések Konstantin császár alatt, ki maga is a keresztény hitre tért, megszűntek, e felszenteléseket a püspökök mindenkor a legnagyobb fénnyel és a legdíszesebb szertartásokkal végezték.[2]

Melyek ezen szertartások?

1. A fölszentelést megelőző napon a püspöknek bőjtölnie kell, hogy magát a következő napi szent cselekményre előkészítse. Minket pedig arra emlékeztessen ez a bőjtölés, hogy nem mehetünk be egykor Isten örök házába, a mennybe, hacsak nyomorúságteljes életünk alkonyán lelkünket az önsanyargatás és bűnbánati cselekedetek által meg nem tisztítjuk. 2. A fölszentelést megelőző éjjel a templomban elhelyezendő ereklyék előtt vigilia tartandó. Annak emlékezetére, hogy az Isten szentjeinek e világon jövevények és zarándokok módjára, mintegy halandó testük hajléka alatt kellett lakniok, mielőtt atyjuk házába, a mennyei Jeruzsálembe bemehettek. 3. Az egyház falaira belül köröskörül 12 keresztjelet festenek és mindegyik elé egy-egy gyertyát tesznek, melyeket a szentelés előtt meggyujtanak. A kereszt üdvösségünk jele ; a tizenkét gyertya pedig a tizenkét apostolt jelenti, kiket maga az Ur a világ világosságának nevez ; a gyertyáknak a szentelés előtt való meggyujtása jelenti, hogy az

[1] Card. Bona. Lib. 1. Liturg. c. 16. [2] Ibidem c. 19.

apostolokat, mielőtt a világon elszéledtek, a Szentlélek megvilágosította. 4. A püspök a bűnbánó zsoltárokat imádkozza, vizet és sót szentel, mellyel mind magát, mind a körülállókat meghinti s a papsággal és a néppel a templomot háromszor megkerüli, mialatt arra szüntelenül szenteltvizet hint és minden megkerülés után pásztorbotjával (pastorale) egyet üt a templom ajtajára, mely azonban csak a harmadszori ütésre nyílik meg. Ekkor a püspök keresztjelet csinál az ajtó küszöbére és e szavakat mondja: «Íme a kereszt jele: távozzanak a gonosz lelkek». Ezáltal kéri Istent, hogy távoztassa el a templomtól az ördögnek minden ártalmas befolyását; egyszersmind pedig arra is emlékeztet, hogy Jézus az ördögöt véres kereszthalálával legyőzte s a világot, mely az eredeti bűn által az ördög hatalmába esett, újra Isten templomává szentelte. 5. A püspök papi segédlettel bemegy a templomba, míg a többi papok és a nép kint maradnak. Ez Krisztus mennybemenetelére emlékeztet minket, mely alkalommal néhány választottal együtt bement a mennybe s ott a diadalmas egyházat kezdte megalakítani. Erre a püspök 6. a «Jöjj el Szentlélek Úristen» éneket kezdi énekelni; a templomot meghintik hamuval, elmondják a mindenszentek litániáját s több más imádságot, majd ezek után eléneklik a «Benedictus»-t; mely alatt a püspök az elhintett hamuban a latin és görög abc-ét vagyis betűrendet írja. Ezzel kijelenti, hogy nekünk minden fontosabb szellemi foglalatosságnál szükségünk van a Szentlélek segedelmére s hogy a szentek közbenjárását is ki kell kérnünk; úgyszintén, hogy Krisztusban valamennyi nép az üdvösségre van híva. 7. Ekkor a püspök úgynevezett Gergelyvizet szentel, mely sóval, hamuval és borral van keverve s mely nevét nagy szent Gergely pápától nyerte, aki azt már a VI-ik században rendelte. A bor és víz a Krisztusban egyesült istenség és emberség jelképei. A hamu a halandóságot példázza; a só pedig, mely a testet a rothadástól megőrzi, a halhatatlanságot. A hamu és só jelentik az embert, ki halandó testből és halhatatlan lélekből áll; a víz és bor pedig Istennek emberré lett Fiát, kivel a hit és szeretet s a malaszt által oly szorosan kell egyesülnünk a szentségekben, valamint a víz és bor a sóval és hamuval egyesülnek. Azért a templom falait, melyek a keresztény népet s az oltárt, mely Krisztust példázza, e vízzel szintén behintik. 8. A püspök az öt keresztjelt, melyek az oltárkőbe vannak vésve és Krisztus öt sebére emlékeztetnek, megkeni a szent krizmával. Az oltárkőnek ezen kenése az Urnak azon titokteli és láthatatlan kenését jelképezi, mely által az új-szövetség királyává, prófétájává s papjává fölkenetett; mert Krisztus azon igazi oltár, igazi szikla, azon élő alap- és szegletkő, melyre az egyház épült (Efez. 2, 20.) és melynek a templomainkban levő oltárok csak jelképei.

Ezután 9. a szent ereklyéket elhozzák, körmenetben a templom körül hordozzák s azután beviszik. A nép pedig a «Kyrie eleison»-t vagyis az «Uram irgalmazz nekünk»-et imádkozva követi a püspököt és szintén bemegy a templomba. Ebből azt tanuljuk, hogy Krisztus vezérlete mellett követnünk kell a szenteket, hogy a mennyekbe, a diadalmas egyházba juthassunk. Addig pedig e világban folytonosan irgalomért és kegyelemért kell esedeznünk Istenhez, hogy akkép éljünk, hogy méltók legyünk egykor a szentek társaságába fölvétetni. 10. Belépvén a templomba, a 149. zsoltárt, e dicsőítő s örömeneket zengik, mely azon örömre emlékeztet minket, melyet a szentek fognak élvezni, midőn Krisztus valamennyi választottait mennybe vezérli. Erre 11. az ereklyéket az oltárba teszik s a föléjük helyezett követ Gergely-vízzel készített vakolattal befalazzák. Az ereklyéknek ezen lezáratása az oltárkőbe, jelenti a szenteknek és választottaknak tökéletes egyesülését is és hogy mindazt, amit közbenjárásuk által kérünk, nem máskép, hanem csak Jézus Krisztus véghetetlen érdemei által nyerhetjük el. 12. A papok egyike szüntelenül az oltár körül jár és azt füstöli; ez minket a szent János apostol jelenései könyvében (8, 3. 4.) előforduló angyalra emlékeztet, ki egy arany tömjénezővel az oltár előtt állva, sok jóillatú szereket, vagyis a szentek imáit az arany-oltárra tette, mely Isten trónja előtt állott. E szertartás tehát minden keresztényt arra serkent, hogy azon legyen, miszerint imája az oltárról bőven emelkedjék föl. 13. A templom falain levő 12 keresztjelnek erre következő megkenése jelenti az áldást, melyet a keresztény községnek temploma által nyernie szükséges. 14. E fölkenés után a püspök visszatér az oltárhoz, melyen a szentelt tömjénből öt keresztet képez és rájuk ugyanannyi, viaszgyertyákból alakítottat tesz, melyeket azután meggyujtanak s az oltáron elégetnek. Ezen gyertyák az áldozatokat és adományokat jelentik, melyeket a jövendőben a hívek Istennek ezen újonnan fölszentelt oltáron ajánlani fognak; melyek azonban előtte csak Isten Fiának vére, öt sebe s keresztje által lehetnek kedvesekké. Az égő kis tömjéngyertyák különösen az imának dús erejétől áthatott, a hit világa által fölvilágosított és az isteni szeretet tüzétől égő szíveinket jelentik, melyeket Isten tőlünk áldozatul kíván. E szertartások bevégzése után: 15. az oltárt még egyszer megkeni a püspök, azután pedig a különféle takarókat s az oltárterítőt is megszenteli, melyeket az oltárra terítenek; végre először és ünnepélyesen bemutatja rajta az új-szövetség szent és vérontás nélküli áldozatát.

Miért szentelik így föl a templomokat?

1. Hogy azok ezáltal Isten tulajdonaivá váljanak. 2. Hogy

bennük az istenitisztelet illedelmesen és tisztelettel tartassék. 3. Hogy helyünk legyen, ahol a hit egységében összegyűljünk és imádság, vallási gyakorlatok, Isten igéjének hallgatása és a szentségek felvétele által magunkat megtisztítsuk és megszenteljük s így Istennek kedves hajlékaivá lehessünk. 4. Hogy az ördög hatalma és gonoszsága, ki az imádkozókat ájtatosságukban háborgatni törekszik, onnan kiűzessék.

Miért ünnepeljük évenként a templom napját?

Azért, hogy templomaink fölszentelésére emlékezzünk és Istennek hálát adhassunk, hogy köztünk magának ily helyet választott lakásul, benne minket oly sok jótéteménnyel tetézett s az igaz hitben megtartott.

A **misekezdetben,** hogy az Istennek szentelt templom iránt tiszteletet gerjesszen, azt imádkozza az egyház, amit Jákob azon helyről mondott, melyen neki Isten megjelent: «Mily rettenetes ez a hely! Nem egyéb ez, mint Isten háza és a menny kapuja.» (Mózes I. 28, 17.) «Mily kellemesek a te hajlékaid, erők Ura! Kívánkozik és eped lelkem az Úr tornácai után.» (Zsolt. 83.) Dicsőség az Atyának stb.

Az Anyaszentegyház imádsága. Uristen! ki e templomod fölszentelésének emlékét minden évben megújítod és minket szentségeidben részesítesz: hallgasd meg néped könyörgését és engedd, hogy aki e templomba lép jótéteményeidet kérni, azokat meg is nyerhesse. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Szent János apost. jelenései 21, 2—5.)*

Ama napokban látám a szent várost, az új Jeruzsálemet Istentől leszállni az égből, mint férjének felékesített menyasszonyt. És nagy szózatot hallék a trón felől, amely mondá: Íme. Istennek hajléka az emberekkel; és velük fog lakni, és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten őnekik «Isten velük» leszen. És az Isten majd letöröl szemükből minden könnyet, és halál nem leszen többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem leszen többé, mert az elsők elmultak. És így szóla, aki a trónon ült: Íme, megújítok mindeneket!

Magyarázat és tanulság. E lecke ugyan a mennyei Jeruzsálem, vagyis a mennybeli diadalmas egyház leírását foglalja magába, melyet mint egy vőlegénye előtt fölékesített mátkát fest szent János, az egyház e képet ma mégis az Isten templomára alkalmazza, mely a fölszentelés által mintegy mennyei Jeruzsálemmé s Istennek fölékesített mátkájává lett; melyben Isten lakóhelyet vett magának,

hogy mindenkor az embereknél lehessen és őket malasztja kincseivel gazdagíthassa. Mily tiszteletet és nagyrabecsülést érdemel ennélfogva a templom, miután azt Isten saját lakásává s mátkájává tette! Ha valamely király a mátkáján s palotáján elkövetett tiszteletlenséget úgy tekinti, mintha azt ő vele követték volna el: mily szigorúan fogja Isten a templomain elkövetett megszentségtelenítést és kártételeket büntetni! Ezt ő már tettleg is megmutatta, mint ez Makkab. II. k. 14. és 15. részéből kitűnik.

Evangélium. *(Szent Lukács 19, 1—10.)*

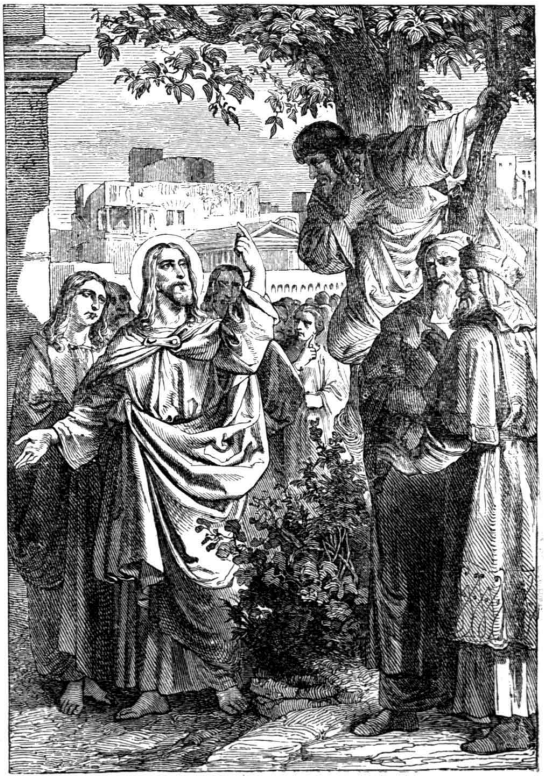
Az időben bejövén Jézus, átméne Jerikón. És íme egy Zakeus nevű férfiú, ki a vámosok feje és gazdag vala, látni akarta Jézust, hogy melyik; de nem láthatta a sokaság miatt, mert alacsony termetű volt. Előre futván tehát, felmászék egy vad fügefára, hogy őt lássa; mert arra vala átmenendő. És midőn ama helyre ért, föltekintvén Jézus, meglátá őt, és mondá neki: Zakeus, szállj le hamar, mert a te házadban kell maradnom. Erre az sietve leszálla, és örömmel fogadá őt. És mindnyájan, akik ezt látták, zúgolódának, mondván, hogy bűnös emberhez tért be szállásra. Előállván pedig Zakeus, mondá az Úrnak: Uram! íme vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette. Mondá neki Jézus: Ma üdvössége lett e háznak, mivelhogy ő is Ábrahám fia; mert az Emberfia azért jött, hogy keresse és üdvözítse, ami elveszett vala.

(Ezen evangéliumot azért olvassák ma, mert minden templomnak üdv adatott azáltal, hogy azt a püspök Isten házává szentelte föl: épen úgy, mint Zakeus háza üdvöt nyert Krisztus látogatása által.)

Tanulságok. I. Zakeus vámos volt. Egyike azon embereknek, kik a vám beszedése mellett sok igazságtalanságot követtek el; fösvények és uzsorások voltak és azért közönségesen csak bűnösöknek nevezték őket. De mivel Krisztust látni kívánta s hő óhajtása volt igazságtalanságát jóvá tenni s többé nem vétkezni: Üdvözítőnk e vágyát megelőzte s önmaga ajánlotta föl, hogy hozzá megy szállásra; sőt megengedte, hogy rá és egész házára üdv szálljon, azaz, hogy bűneinek bocsánatát és Ábrahám igaz fiai közé való fölvételét megnyerhesse. Mennyire szeret Krisztus Urunk közöttünk lenni! Legnagyobb öröme, ha az emberek fiaival lehet. (Példab. 8, 31.) Miért nem sietünk tehát mi is eléje úgy, mint Zakeus? Miért nem kínáljuk neki lakóhelyül szíveinket? Miért nem fogadjuk őt oly gyakran, amint csak lehet, az Oltáriszentségben vendégül? Ő minket

is Isten fiaivá tenne, mint Zakeust s ránk árasztana minden boldogságot, üdvöt és áldást.

II. Mihelyt Zakeus házánál látta Krisztust, tüstént eltökélte, hogy minden igazságtalanul szerzett vagyonát visszaadja, s ez a legszükségesebb feltétel volt arra, hogy Krisztus jelenlétének hatását érezhesse. Igy van ez nálunk is. Mi sem fogjuk az Oltáriszentség üdvös hatását érezhetni s nem fog ránk abból semmi haszon sem háramlani, hacsak — mint Zakeus — az igazságtalanul szerzett javakat, az elrablott becsületet stb. vissza nem adjuk s ha minden bűnt s bűnre szolgáló alkalmat a legszorgalmasabban nem kerülünk.

III. Krisztusnak Zakeusnál tett látogatása adott hihetőleg alkalmat azon szokásra, hogy a hívek egymást a templom-ünnep napján meghívják és látogatják. Ennek azonban főkép azon szándékkal kellene történnie, hogy egymás közt lelkileg örvendezzenek rajta, hogy Isten magának e helyen lakást vett, s egymásnak szerencsét kívánjanak azért, hogy az igaz és egyedül üdvözítő hitnek tagjai. De ehelyett mi történik? Ki képes azon kicsapongásokat, pajzánságokat, tobzódásokat, verekedéseket és botrányokat mind leírni, melyekkel korunkban a búcsúkat megbecstelenítik és megszentségtelenítik! Sokszor még a pogányokon is túltesznek némelyek a mértéktelenségben, fajtalanságban és dühösségben, mellyel

azok bálványünnepeiket megülni szokták. Illik-e ez keresztényekhez? Ily módon köszönjük-e meg Istennek azon malasztokat és jótéteményeket, melyeket ő az éven át templomaiban osztogat? Csoda-e azután, ha Isten imáinkat a templomokban meg nem hallgatja többé s áldás helyett átkot küld reánk? Szégyelnie kellene magát minden józan eszű kereszténynek, aki a búcsúkban ekképen vesz részt, a keresztény hatóságoknak pedig mindenképen rajta kell lenniök, hogy ily kihágások és botrányok a búcsún ne történjenek: hogy Isten haragja a kihágókat és az egész országot ne sujtsa.

Erkölcsi tanítás a szellemi templomról, mely maga az ember.

«Ti az élő Isten temploma vagytok; amint Isten mondja: hogy ő bennök lakom.» (Kor. II. 6, 16.)

Jól mondja szent Bernát templomszentelési első beszédében, hogy az egyház napja a miénk is. Mert mi is templomok vagyunk, még pedig élő templomai Istennek; a szent keresztségben mi is nem kevésbbé ünnepélyesen szenteltetünk föl, mint az a fából és kőből való templomokkal történik. S valóban a szertartások, melyek a keresztségnél szokásban vannak, nagyon hasonlítanak azokhoz, melyekkel a templomot szentelik fel, úgy hogy egy megkeresztelt embernek nem kevésbbé kell *tiszta* és *szent* templomnak, vagyis Isten lakának lennie, mint egy fölszentelt egyháznak, és pedig:

1. Tiszta templomnak kell lennünk. Mert valamint a templom először mindenféle imádságok, ördögűzések, szenteltvízzel való meglocsolás, megmosás, a szentkereszttel való megjelölés és tömjénnel való füstölés által minden ördögi gonoszságtól és szennytől megtisztíttatik: úgy mi is a szent keresztségben különféle imádságok, a sátán kiűzése és megtagadása, a szentkereszttel való többszörös megjelölés, a papnak rálehelése és végre a szenteltvízzel a Szentháromság segítségül hívása mellett való hármas leöntés által minden ördögi gonoszságtól, minden bűntől és szennytől megtisztíttatunk és Isten tiszta templomává szenteltetünk fel. Ebből azonban, mint szent Ágoston mondja, azon kötelesség is következik, hogy magunkat a szent keresztségben nyert eme tisztaságban megtartsuk és szívünk templomában mit se tűrjünk meg, ami a tiszta istenség szemeit megbánthatná. Mert jaj azoknak, akik Isten templomát megfertőztetik és megszentségtelenítik! Isten, mint szent Pál írja (Kor. I. 3, 17.), maga fogja kiirtani őket. Már pedig szívünk templo-

mát minden halálos bűn, nevezetesen pedig a fajtalanság által megszentségtelenítjük és megbecstelenítjük, s midőn vétkezünk, az annyi, mintha Istent kiűznők templomából és bele Isten helyett valami bálványt helyeznénk. Mily gyalázatos dolog ez! És mit kell tennünk, ha ez mégis megtörtént? Igazi bűnbánat által a bűn bálványait lerontani, kihányni és szívünk templomát a Bárány vérével a szentségek által újra felszentelni, úgy mint egy megszentségtelenített templomot újra felszentelnek.

2. Szent templomnak kell lennünk, hol Istent úgy amint ő kívánja (János 4, 23.), lélekben és igazságban imádják és ahol neki szentségben és igazságban szolgálnak. (Luk. 1, 74—75.) Ezt kívánják Isten szentsége s a keresztség szertartásai is, mely alkalommal a keresztényt, mint valamely templomot, a szent krizmával több ízben megkenik és fölszentelik. A szentség tehát a megkeresztelt emberre nézve lényeges kellék; a keresztény nem valódi keresztény, ha nem szentéletű vagy legalább a szent életre buzgón nem törekszik. De nem is oly nehéz vagy pláne nem lehetetlen, mint ezt némelyek maguknak képzelik. A szentség csupán Isten és felebarátunk iránt való szeretetben és Isten akaratának pontos és tökéletes teljesítésében áll. Már pedig Istent szeretni és akaratát teljesíteni nem nehéz és nem lehetetlen; mivel Isten annak, aki ezt igazán akarja, malasztjával, mely bennünk, erőtlenekben is erős (Kor. II. 12, 9.), azonnal segélyére jön és mi sem lehet ellenünk, ha Isten van velünk! (Róm. 8, 31.)

Áhitatgyakorlat. (Szent Ágoston irataiból). Uristen! ki engem nem előbbi érdemeimnél fogva, hanem csak a szent keresztségben adott kegyelmed által tettél templomoddá, add, hogy mindenkor szent és tiszta templomod lehessek. Tisztíts meg engem minden vétektől és ékesíts föl illő erényekkel; ne engedd, hogy lakodban valaha olyasmi találtassék, mi a te fölséged szemeit sérthetné. Add végre, hogy én, mint a világi nyomorúságok által eléggé megfaragott és elkészített kő, egykor a mennyei Jeruzsálem építésére használtassam. Amen.

II. RÉSZ.

A SZENTEK ÜNNEPEIRŐL.

Előleges oktatás a szentek tiszteletéről és segítségül hivásáról.

Mit tanít a katholikus egyház a szentek tiszteletéről és segítségül hivásáról?

1. Azt, hogy ősi és dícséretes szokás a mennyei szentek emlékét ünnepek által, továbbá képeikben és ereklyéikben tisztelni. 2. A Krisztussal együtt uralkodó szentek az emberek könyörgéseit Istennek fölajánlják, miért is hozzájuk segítségért folyamodni hasznos és jó. (Conc. Trid. Sess. 25.)

Miből áll a szentek tisztelete?

Mindenekelőtt abban a nagyrabecsülésben, mellyel erényeik és érdemeik iránt viseltetünk s e nagyrabecsülésünknek megfelelő belső és külső ájtatosságaink gyakorlásában.

Miért kell a szenteket tisztelni?

Mert őket Isten maga is tiszteli s mennyországában örök dicsőségben részesíti, s mert a szentek barátjai Krisztusnak, akivel együtt harcoltak és szenvedtek s most vele uralkodnak és örökké boldogok. (Tim. II. 2, 12.) De barátjai ők az embereknek is, mert üdvösségünk iránt benső részvéttel viseltetnek s érettünk szüntelenül kérik Istent. (Kor. I. 13, 8. Luk. 15, 10.)

Rövidséget szenved-e Isten tisztelete a szentek tisztelete folytán?

Legkevésbbé sem, mert hiszen a szentek iránt érzett és kifejezett tiszteletünk végső célja is egyedül Isten. Istent tiszteljük az ő szentjeiben, akiket ő teremtett, malasztjával megszentelt, örök dicsősége örömeinek részeseivé tett s akikben magát oly csodálatosnak mutatta. A szentek barátjai, szolgái Istennek, tehát őket, mint ilyeneket, tisztelnünk kell. És e tisztelet korántsem csökkentheti Isten végtelen dicsőségét, sőt inkább jobban ragyogtatja azt az emberek előtt.

Hogyan tiszteljük a szenteket?

Úgy, mint már föntebb is mondtuk, t. i. mint Isten barátait és szolgáit s mint Krisztus örökös társait (Róm. 8, 17.) s végre mint barátainkat. Nem istenek gyanánt tehát s nem őket imádva vagy nekik istentiszteletet mutatva be.

Mi különbség van az imádás és a tisztelet között?

Az *imádás* a tiszteletnek legfőbb és legtökéletesebb nyilvánítása. Ez egyedül Istent, mint legfőbb urat és minden jónak szerzőjét illetheti. Az imádást azzal fejezzük ki és azáltal gyakoroljuk, hogy Istent legfőbb valóságnak ismerjük el s magunkat neki mint teremtmények legmélyebb hódolattal alávetjük. Miután azonban az imádás magában a Szentírásban, sőt a régibb irodalmi termékekben is a kiváló tisztelet külső kifejezését, a testnek mély meghajtását is jelenti, előfordul, hogy magát e szót nem kizárólag csak Istennel szemben használjuk. De sohasem szabad szem elől tévesztenünk a különbséget, mert míg Istennel szemben bensőnk legtökéletesebb, legfőbb tiszteletét nyilvánítjuk, addig minden imádás alkalmával csak külsőleg fejezzük ki kiváló tiszteletünket. Ily értelemben imádjuk Krisztus keresztjét, az ereklyéket stb. De ki tekinthetné az imádás ez utóbbi módját Isten imádásával egyenlőnek? — Ezekből látjuk, hogy a *tisztelet* csak külső jelek által nyilvánított nagyrabecsülés. Ezzel mások méltósága és érdemei iránt viseltetünk. Azért találjuk szent Polykarp vértanu irataiban (Martyrologium) a következő szavakat: «Ezt (t. i. Krisztust) imádjuk, mert Isten Fia; a vértanukat szeretjük, mert az Ur tanítványai s követői s mert hozzá, mint királyukhoz s tanítójukhoz legyőzhetetlen ragaszkodással viseltettek.»

Hogyan mutatjuk ki a szentek iránt tiszteletünket?

1. Ha örvendünk s szerencsét kívánunk nekik magas tiszteletükhöz és dicsőségükhöz, melyre őket erényüknél és érdemeiknél fogva Isten emelte. Ha ezért Istent dicsőítjük s neki hálát adunk. 2. Ha nyomdokaikon haladva élünk; mert szent Ágoston szerint, igazán csak akkor tiszteljük őket, ha példájukat követjük. 3. Ha a nevüknek és emlékezetüknek szentelt ünnepnapokat ájtatosan megüljük. A puszta ünneplés vagy a dologtól való tartózkodás azonban még nem elégséges ünneplés, miért is e napokon jó cselekedetek által a szenteket utánozni törekedjünk s szíveinkben kellő bizalommal szószólásukért esedezzünk. (Izai. 1, 14. stb. és 58, 3. stb.).

Tesz-e a katholikus egyház a szentek tiszteletében különbséget?

Igen ; némelyik szent ünnepnapja ünnepélyesebben folyik le, mint a másiké. És az egyház a hívőket egyik szent iránt nagyobb tiszteletre inti, mint a másik iránt. Ennek alapját a katholikus egyház ama hite képezi, mely az erény mértéke szerint a szentek bizonyos rangsorozatát teremtette meg. Továbbá a katholikus egyház azt is megengedi, hogy az egyes országok, templomok védőszentjeit is kiváltképen tisztelhessük, segélyül hívhassuk s lelki és testi bajainkban szószólásukért hozzájuk folyamodhassunk.

Min alapszik azon hitünk, hogy a szentek értünk esedeznek?

1. A szentek egyességéről szóló tanításon, mely szerint az egyház minden tagja, mint Krisztus testének tagjai között bensőbb szellemi egység uralkodik. Ezen egységnél fogva az egyik tag lelki javaiban a többiek is részesülnek s minden tag szívből kívánja, hogy abban, amivel ő bír, másnak is része legyen. Istent tehát szüntelenül kérik egymásért. (Jakab. 5, 16. Jelen. 5, 8.). 2. A szentek nagy felebaráti szeretetén, mely bennük már itt a földön is megvolt s mely őket gyakran még arra is indította, hogy felebarátjukért vérüket és életüket is feláldozzák. És mivel a szeretet örökké élő, tehát haláluk után sem szűnt meg. (Kor. I. 13, 8.) A mennyországban is érzik ezt s minket még inkább szeretnek. E szeretetükből kifolyólag és mert jól tudják önmagukról, mily nagy veszedelmeknek van üdvösségünk kitéve, kérik számunkra Isten segedelmét.

Szabad a szentek közbenjárását kérnünk?

Szabad ; mert ha Isten még élő, jámbor emberek közbenjárását is megengedi, sőt, mint Jób barátjainak, még javasolta is (Jób. 42, 8.), mennyivel inkább engedi és javasolja az ő szent színe előtt levő szentek közbenjárásáért való esedezésünket?

Milyen értelemben folyamodunk a szentek közbenjárásáért?

Korántsem azért, mintha imádságainkban közvetlen Istenhez és Krisztushoz nem folyamodhatnánk, hanem, mert beismerve bűnös voltunkat, inkább bízunk a szentek szeretetének erejében, mint önmagunkban ; mert az igazak imádsága Isten előtt többet ér. (Ján. 9, 31. Jak. 5, 16.) Jó és üdvös tehát az ő közbenjárásukat kérni, hogy Istentől, az ő Fia Jézus Krisztus, a mi Urunk által, ki egyedüli Megváltónk és Üdvözítőnk, jótéteményeket nyerjünk. Segítségül hívásuk tehát épen nem ellenkezik Istennek segítségül hívásával s általuk is csak Istent imádjuk, mint minden kegyelem forrását és osztogatóját. (Jak. 1, 17.) A szenteket csak mint szó-

szólókat hívjuk segítségül, hogy értünk és velünk Jézus Krisztus által mindazt kérjék Istentől, amit kívánunk. Ezért végződnek így egyházunk imádságai: «A mi Urunk Jézus Krisztus által». A szentek közbenjárása távolról sem olyan, mint Krisztusé. Mert Krisztus Urunk egyedüli közbenjárónk most és mindörökké és csak általa járulhatunk az Atyához. (Efez. 2, 18.) A szentek pedig csak szószólóink, akik Krisztus által járulnak Istenhez s könyörögnek előtte érettünk. Azért Istenhez így esedezünk: «Irgalmazz minekünk! Hallgass meg minket!», míg a szentekhez így szólunk: «Könyörögjetek érettünk!»

Tudják-e a szentek, hogy mi őket kérjük?

Mint Lukácsnál olvassuk, a szent angyalok tudomással bírnak a bűnös megtéréséről s örülnek rajta. (15, 10.) Ők viszik a jámborok imádságát Isten elé, mint jóillatú füstölőszert. (Jel. 8, 3.) S miután a szentek Krisztus és Isten barátjai, bizonyos, hogy hasonlóan cselekedhetnek. (Jak. 2, 23. Ján. 15, 14. 15.) Hogy tudomásuk van esedezéseinkről, bizonyítja különben Oziás és Jeremiás esete, kiknek halála után a szentek, a zsidó nép szomorú helyzetét tudva, imádkoztak érettük. (Makk. II. 15, 12.). Mivel pedig Istennek végtelen hatalmánál fogva ezer és ezer módja van arra, hogy a szenteket könyörgéseinkről értesíthesse, nem kell a felett aggódnunk, hogy miként tudják meg imáinkat.

Milyen legyen tiszteletünk és segélyülhívásunk, hogy az Istennek és a szenteknek tetsző legyen?

1. Szent Jeromos szavai szerint mindenekfölött: «Tiszteljük a szolgákat, hogy a szolgák iránt való tisztelet *az Ur tiszteletére szolgáljon*». (Epist. ad Ripuar.) A szentek előtt ugyanis, akik Isten tiszteletére sokkal inkább ügyelnek, mint a saját magukéra, csak azon tisztelet érvényesülhet, mely Isten iránt tartozó tiszteletünkön csorbát nem üt. A szentek iránt való tisztelet első és legszükségesebb tulajdonsága tehát Istennek imádása legyen. Isten kegyelme juttatta a szenteket is a szentség és üdvösség oly magas fokára. 2. A szentek iránt tanusított tiszteletünk önmagunkat is erényesekké, szentekké tegyen, azaz példájukat mindenben híven kövessük. 3. Amit a szentek által kérünk, azt mindenkor Isten akaratára kell bíznunk s épen azért méltatlan, a józanság és lelkünk ellen vétő kérelmektől óvakodnunk kell. 4. Jámborok és alázatosak legyünk, hogy életünkkel tegyük magunkat méltókká arra, amit Istentől a szentek szószólása által kérünk.

Miért illeti Máriát nagyobb tisztelet, mint a többi szenteket?

Mert maga az Örökkévaló méltónak találta őt arra, hogy az Isten Fiának anyjává tegye.

A szentek mely karait és osztályait tiszteli az egyház?

A következőket: 1. Az *angyalokat*, akik, tekintet nélkül fönségükre, mindazok szolgálatára küldetnek ki, akik az üdvösség örökösei óhajtanak lenni. (Zsid. 1, 14.) 2. A *pátriárkákat*, akik Krisztusnak, emberi természetére nézve ősei s erényeiknél fogva előképei, példázói voltak. 3. A *prófétákat* (látnokokat), akik mint a Szentlélek eszközei, az emberiséget Isten akarata felől értesítették és a világ Üdvözítőjének eljövetelére jövendöléseikkel előkészítették. 4. Az *apostolokat*, akiket mint Krisztus istenségének tanuit kell tekintenünk s bennük a békesség hirdetőit, a hívők atyáit és pásztorait és az Anyaszentegyház alapköveit, oszlopait kell tisztelnünk. 5. Az *evangelistákat*, mint az Isten országa felől örvendetes izenetek hozóit. 6. A *vértanukat*, akik hitükért és erényeikért még életüket is feláldozták s vérökkel Isten szántóföldjét — az Anyaszentegyházat — oly termékennyé tették, hogy az számtalan hívőt gyümölcsözött. 7. A szent *püspököket* és *papokat*, mert ezek mint jó pásztorok nyájaikat szentségekkel, evangéliumi tanítással és példáikkal látták el; a farkasok ellen védték, a szent miseáldozat bemutatásával pedig Isten és a nép között közbenjárókká lettek. 8. A *szerzeteseket* és *remetéket*, kik megvetve a világ minden méltóságait, javait és örömeit, magányba vonultak s magukat mintegy elevenen eltemették. 9. A *hitvallókat* (confessorok), akik, bár a világ gúnyolta és üldözte őket, magukat az evangéliumi törvény megvallásától és követésétől eltántoríttatni mégsem engedték. 10. A *szüzeket*, kik szűzi tisztaságukat a világ minden örömeinél és kéjes gyönyöreinél többre becsülték, azt soha meg nem fertőztették s azért mennyekben a Bárányt követik s új éneket énekelnek, melyet kívülök senki más nem énekelhet. (Jel. 14, 3—14.) 11. Az *özvegyeket*, akik nehéz sorsukkal küzdve, alázatosság, béketűrés, munkásság, jó gyermekek nevelése és Isten akaratában való megnyugvás által szentelték meg életüket. 12. A *bűnbánókat*, kik a hitükben szenvedett hajótörés vagy ártatlanságuk elvesztése után a bűnbánatot mint mentődeszkát megragadták s abból a hitnek újabb, szilárdabb hajót építve, bűneikért eleget tettek s így teljes bűnbocsánatot nyerve mennybe jutottak. Utánozzuk e szenteket tetteikben, kövessük szép és jóra vezető példájukat, mert csak akkor tiszteljük őket igazán, ha így teszünk.

Kik azon szentek, kiket a szükségben segítőknek neveznek?

A következő tizennégy: 1. Szent Balázs, kinek emléknapja február 3-ikán van. 2. Szent György, emléknapja ápril 24-ike. 3. Szent Erazmus, június 2-ikán. 4. Szent Vitus, június 15-ikén. 5. Szent Margit, július 13-ikán. 6. Szent Kristóf, július 25-ikén. 7. Szent Pantaleon, július 27-ikén, 8. Szent Czirjék, augusztus 8-ikán. 9. Szent Egyed, szeptember 1-én. 10. Szent Euszták, szeptember 20-ikán. 11. Szent Dénes, október 9-ikén. 12. Szent Katalin, november 25-ikén. 13. Szent Ákos, november 27-ikén. 14. Szent Borbála, december 4-ikén. Kivéve szent Egyedet, mind a tizennégy szükségben segítő szent vértanu.

Mit kell a név, ország és egyház védszentjeinek tisztelete felől tartanunk?

Midőn az egyház híveinek bizonyos pártfogókat jelöl ki, bennök azoknak nem csupán oltalmazóit és szószólóit kívánja kijelölni, hanem és különösen azt is óhajtja, hogy ezen védszentek a keresztényeknek például szolgáljanak s életüket e példák szerint intézzék.

Szabad-e a szentek ereklyéit, csontjait s egyéb maradványait tisztelnünk?

Kétségkívül; mert ez már úgy az ó-törvényben, mint az újban, és pedig mindjárt a keresztény egyház első századaiban is szokásban volt. Különben pedig e tiszteletet Isten maga is minden időben legnagyobb csodái által helyeselte. Például Elizeus csontjai által egy halottat támasztott fel;[1] a vérfolyásos asszony Krisztus köntösét érintette s meggyógyult;[2] szent Péter árnyéka[3] s szent Pál[4] kendője által is sok nyavalyában sínylődő gyógyult meg. Azon csodatetteket, melyek vértanuk és más szentek sírjainál történtek és még folyton történnek, nem is említjük.

Miért kell a szentek ereklyéit tisztelnünk?

Ennek okát a trienti zsinat[5] a következőkben adja: Mivel az ereklyék a szentek testeinek drága maradványai s életükben Krisztus tagjai és a Szentlélek templomai voltak. És mert egykor azok ismét föltámadnak és megdicsőülnek. Ereklyéik erényeik és szentségük eszközei voltak, melyek által Isten sok áldást árasztott reánk.

A szentek képeit, a szent keresztet stb. szabad-e tisztelnünk?

Igen; mert a kép iránt kifejezett tiszteletünk a kép által ábrázoltat illeti. Bizonyosra vehetjük, hogy azon egyént, aki vala-

[1] Kir. IV. 13, 21. [2] Máté 9, 22. [3] Apost. csel. 5, 15. 16. [4] U. u. 19, 12.
[5] Trid. Sess. 25. De Invoc. vener. et reliqu. Sanct.

mely fejedelem vagy király képét megsértené, sárba tiporná vagy megsemmisítené, mindenki elítélne. Ha tehát a királyok és fejedelmek képeit ennyire tiszteljük, nem inkább kell-e Krisztus és a szentek képeit tisztelnünk? Hiszen a tisztelet és megbecstelenítés egyaránt a képen ábrázolt egyén emlékét illeti s így mindez nem a képre, hanem az ábrázoltra vonatkozik. A trienti zsinat különben világosan kimondja, hogy Jézus, szűz Mária és egyéb szentek képeit különösen templomainkban őrizzük és irántuk illő tisztelettel viseltessünk. De nem csupán azért kell tisztelnünk, mert tudjuk, hogy ez kereszténvi kötelességünk, hanem az általuk ábrázolt személyek és azok emléke iránt érzett igaz szeretetünknél fogva is.

De nem tiltja-e a képek tiszteletét a «Faragott képet ne csinálj magadnak» — parancs?

Épen nem! Isten a faragott képek *imádását* tiltja csupán e parancsolatával, de nem azok *tiszteletét* is. E parancsával Isten csupán a zsidókat akarta hitükben megőrizni s őket a szomszédságukban élő pogányoktól megvédelmezni. De ahol hamis istenek imádásától félni nem lehetett, ott Isten a képek tiszteletét nem tiltotta. Hiszen már Mózesnek Isten maga parancsolta, hogy a frigyszekrényt két kerubbal ékesítse,[1] rézkígyót emeljen,[2] és ugyancsak ő parancsolta, hogy a jeruzsálemi templomban mindenféle képeket állítsanak.[3] Azt azonban, hogy a képeknek istenséget és isteni erőt tulajdonítsunk, tiltja Isten; valamint azt is, hogy azokat imádjuk, mint ezt hajdan a pogányok tették, kik minden reményüket bálványaikba helyezték. De a katholikus egyház nem tesz a szent képekkel semmi effélét, sem tétetni nem enged.[4]

Használnak-e a képek valamit?

Sokat; mert a tudatlanoknak, mint szent Gergely mondja, könyvül szolgálnak, melyekből az isteni titkokat és jótéteményeket megtanulják. Szívükre veszik mindazt, amit Krisztus érettünk, a szentek Krisztusért és a mennyországért tettek s ezáltal hálára, szeretetre buzdulnak Isten iránt, a szenteket pedig tetteikben követni igyekeznek. Amily mértékben buzdítanak a szentképek jóra és szépre, épen oly mértékben rontják meg a kereszténvt a fajtalan és botrányos képek, amelyeket tehát nem szabad sehol megtűrnünk, hanem azokat mindenütt szent és épületes képekkel kell helyettesítenünk.

[1] Móz. II. 25, 18. [2] Móz. IV. 21, 8. [3] Kir. III. 6, 26. stb.
[4] Trid. Conc. Sess. 25.

Szabad-e a szentek képeinek és ereklyéinek templomot építeni, szentmisét mondani, adományokat áldozni, fogadásokat tenni stb?

Nem, mert mind e cselekedetek imádást jelentenek, mely egyedül Istent, az élet és halál Urát illeti. Ha tehát ezeket tesszük is, egyedül Istenért cselekedjük s az ő tiszteletére s a mi hálaadásunkra irányozzuk. E mellett szabad ugyan a szentekre is emlékeznünk, mert hiszen az irántuk kifejezett tisztelet is egyedül Istennek szól. Azért mondja szent Ágoston (Contr. Faust. I. 20. c. 21.): «Nem a vértanuknak, hanem magának Istennek, a vértanuk Urának építünk templomokat és oltárokat, jóllehet e vértanuk sírjain. Még egy sem mondotta elüljáróink közül: neked áldozunk, ó Péter vagy Pál! Ami föláldoztatik, Istennek áldoztatik föl, ki a vértanukat megkoronázta.» És azért énekli az egyház a szentek bizonyos ünnepnapjain a misekezdetben: «Örvendezzünk az Urban, mert szent N. ünnepét üljük; mint a szent angyalok is örvendeznek és az Isten Fiát dícsérik és magasztalják. Dicsőség az Atyának» stb.

Lehetünk-e a szentek képei és ereklyéi iránt tanusított tiszteletünkben túlzók is és vétkezhetünk-e azáltal?

Mindenesetre; mégpedig, ha őket, mint magát Istent vagy még inkább tiszteljük, vagy ha ezáltal Istent mintegy mellőzzük s imáinkat és ájtatosságunkat kizárólag a szentekhez intézzük. Ha bennük vakmerő bizodalmat helyezünk s elfeledjük, hogy ők Isten akarata nélkül úgysem segíthetnek rajtunk. Túlságba megyünk s egyszersmind vétkezünk Isten ellen akkor is, midőn ájtatoskodásunk, imádságaink és szent tárgyainknál fogva a szentek segélyét bizonyosra vesszük s tőlük várjuk boldog kimulásunkat, sőt magát a mennyországot is. Vagy ha tőlük ideiglenes földi javakat kérünk; végül, ha mellőzve az egyház imádságait, babonával, az emberektől és gonosz ördögöktől származó hamis imádságokkal élünk. Ilyen imádságok példának okáért a lavina-imádságok. Vannak olyanok is, akik a szenteket gonosz tetteik végrehajtása előtt hívják segítségül. Ezek nagyot vétenek Isten ellen, míg a szentek részéről épen semmi segítségben sem részesülhetnek. Gonosz, romlott szívű emberek pedig nem átalják a szenteknek még botrányos képekben való ábrázolását sem s nem rettennek vissza oly képek árusításától sem, melyek hamisak, azaz sem a Szentíráson nem alapulnak, sem az egyház által jóvá nem hagyattak. Úgy ezektől, mint a fentebb elősorolt cselekedetektől szigorúan őrizkedjünk.

Ima minden egyes szentnek ünnepére. Ó szent N.! szívemből örvendek, hogy Isten neked kegyelmet adott a világi, mulandó

javak megvetésére és arra, hogy az erények után törekedjél. Te e kegyelem által a jóban állhatatosan megmaradtál boldog kimulásod utolsó pillanatáig s most őhozzá jutottál s az örök élet koronáját elnyerted. Dicsőség és dícséret Istennek e végtelen kegyelméért. Szívemből óhajtom, hogy őt benned és téged benne mindenki tiszteljen és dicsőítsen ! Egyszersmind pedig kérlek, nyerj érdemeid által számomra malasztot, hogy példáidat buzgón kövessem s mindazt, ami mulandó, megvetve, egyedül az örökkévaló javak elnyerésére törekedjem. Ó nyerj számomra malasztot, hogy én is veled együtt azon boldogságba juthassak, melyet te már most örökké élvezel Jézus Krisztus, a mi Urunk által, stb.

Rövid oktatás a búcsújárásról.

Mi a búcsújárás?

A búcsújárás tulajdonképen könyörgő szent menet, melyet egyesek vagy többen együtt távollevő szent helyre tesznek, hogy ott ájtatosságokat végezzenek. E szent helyek természetesen vagy Jézus Krisztus életéből és szenvedéseiből vett körülménynél fogva vagy valamely szentnek sírja, vértanuinak halála, valaki imádságának csodás meghallgattatása, vagy bármely más vallási esemény miatt nevezetesek.

Újabb eredetű-e a búcsújárás?

Nem ; mivel búcsúkat már az ó-szövetségben is jártak a népek. Ábrahám például három napig utazott, hogy Isten parancsának megfelelőleg a kijelölt helyen áldozatát bemutassa. Az új-szövetségben a szent szülőknek Jézussal Jeruzsálembe való zarándoklásai sem voltak egyebek búcsúnál. A szent sírhoz pedig, mint az egyháztörténelemből tudjuk, már a kereszténység első századaiban tömeges búcsújárásokat tartottak az emberek.

Miért járunk búcsúkat?

Nem mintha Istent távolban kellene keresnünk, mert hiszen ő mindenütt jelen van, hanem mert minden igaz keresztény vágyódik a vallási események által nevezetessé vált helyeket meglátogatni s ott ájtatoskodni. És mert e szent helyek az emberi lélekben bizonyos mély tiszteletet s imádságra való hajlandóságot gerjesztenek. Visszaemlékezünk arra, ami e helyeken egykor történt s lelki szemeinkkel látván azokat, mintegy szemtanui leszünk s erőt, vallási bátorságot,

szeretetet és buzgóságot merítünk abból. Továbbá a hosszú és fáradságos útban oly nélkülözéseknek, önsanyargatásoknak tesszük ki magunkat, melyekkel Isten tetszését bizonyára kinyerjük. Épen azért ne csodálkozzunk azon, hogy ilyen helyeken buzgóbb imával lelkünkben, Isten inkább meghallgatja könyörgésünket és nagyobb malasztot nyerünk, hiszen épen ezen oknál fogva nevezik e helyeket kegyelemhelyeknek. Lehet az is, hogy Isten az ő malasztját e helyen különösen örömmel osztja, már csak azért is, hogy bennünket e jótékony hatással bíró helyek látogatására még inkább buzdítson.

Hogyan járjuk a búcsúkat?

Tiszta és szent érzelemmel szívünkben, alázattal és töredelmességgel lelkünkben. Nem szabad tehát sem odamenet, sem visszajövet alkalmával, sem a búcsúhelyen, akár beszédben, akár cselekedetben kicsapongónak lenni. Ne vendégeskedés és hiú világi örömök színhelyének tekintsük a búcsújáróhelyet, hanem oly szent helynek, ahol Istennel igaz és töredelmes gyónás által kibékülni, az Oltáriszentséget magunkhoz venni s a vett malasztokért Istennek benső és forró hálát adni igyekezzünk. A búcsújárás benyomásait pedig tartsuk meg továbbra is és adjunk kifejezést azoknak istenes életünk s növekedő buzgalmunk által.

Oktatás a bold. Szűz szeplőtelen fogantatásának ünnepére.

December 8-án.

A katholikus egyház ma és a következő nyolcadon át különös ünnepéllyel üli meg a Boldogságos szűz Mária fogantatásának ünnepét. Isten a Boldogságos szűz Máriát öröktől fogva mennyei leányául fogadta és a Szentlélek jegyeséül, Fiának anyjául, az angyalok és az emberek királynéjául választotta ki. Oly ünnepnap ez, melyhez a jámbor keresztény szív buzgó kegyelettel ragaszkodik már századok hosszú sora óta. Mi mindnyájan a bűn természetes gyermekei vagyunk s születésünk pillanatától az eredendő bűn nehezedik ránk. Szűz Mária volt az egyetlen lény, aki Krisztus érdemeire való tekintettel az eredendő bűn szennyétől megőrizve, születése pillanatában Isten végtelen kegyelméből felmagasztaltatott. Isten, az Atya, épúgy atyja óhajtott lenni Krisztusnak, Mária egyszülött fiának, mint ahogy kívánta és akarta, hogy Mária anyja legyen. S épen ezért szük-

séges volt és úgy is illett, hogy az Isten-anyát a dicsőség sugarai övezzék s egy pillanatig se legyen Isten ellensége, a gonosz kígyó hatalma és befolyása alatt. És Krisztus Urunk megszületett, hogy a bűn fölött győzedelmeskedjék, a Szentlélek pedig a szeplőtelen Szűz szívét választotta lakásul, azon szívet, melyben a gonosz egy pillanatig sem lakott. Az Isten-anyáról szóló tanítás magától Istentől ered, amint azt az 1854. évi Boldogasszony fogantatása ünnepén az Anyaszentegyház látható feje : IX. Pius pápa a katholikus egyház összes püspökeivel egyhangúlag, imák, böjtölések és a Szentlélek segítségül hívása után, a katholikus egyház és hit felmagasztaltatására s a szűz Isten-anyának díszére és ékességére, a következő szavakkal ki is nyilatkoztatta : «*A tanítás, mely szerint a Boldogságos szűz Mária fogantatásának első pillanatában, a Mindenható Isten különös kegyelméből, Krisztus Jézusnak, az emberi nem Megváltójának érdemei tekintetéből az eredendő bűnnek minden szeplőjétől megóvatott és ment maradt: — Istentől van kinyilatkoztatva s azért azt minden hívő erősen és állhatatosan hinni köteles.*»

A boldogságos szűz Máriát sokféleképen ábrázolják. Itt csak azon képeit említjük, melyeken bő palásttal (a szeretet jelképe) festik ; s azokat, melyek őt a gyermek Jézussal, sugárzó csillagkoronával, kezében királyi pálcával s lábainál a földgömbön álló holddal — mely körül szájában almát tartó kígyó tekerődzik — ábrázolják. Ez utóbb említett képét az egyházra is alkalmazták, melyre szintén ráillenek a Mária-képeken levő dicsőítő jelek, mert az egyház is Jézus menyasszonya s ezért a korona ; az örök igazságot (a napot) tekintve, fölülemelkedik minden változandón (a holdon), a világot (a földgömböt) kormányozza (a királyi pálcával) s tartója a testté lett igének, ki a világot rabjává tett kígyót összezúzta.

A **misekezdetben** elragadtatva kiált föl a szeplőtelen Szűz a próféta következő szavaival : «Örülve örülök az Urban és örvendez lelkem az én Istenemben : mert az üdvösség ruházatába öltöztetett és az igazság öltözetével környezett meg engem, mint függőivel felcsinosított menyasszonyt (Izai. 61.) Magasztallak téged, Uram ! mert fölemeltél engem és nem hagytad örülni ellenségeimet fölöttem !» (Zsolt. 29.) Dicsőség az Atyának, stb.

Az egyház imádsága. Uristen ! ki a Szűznek szeplőtelen fogantatása által szent Fiadnak méltó hajlékot készítettél, kérünk, hogy amint ugyanazon Fiad előrelátott halála tekintetéből őt minden vétektől megóvtad, az ő esedezése miatt minket is bűntől tisztán engedj eljutni hozzád. A mi Urunk Jézus Krisztus által, stb.

Szentlecke. *(Példabeszédek könyve 8, 22—35.)*

Az Ur bírt engem utai kezdetén, mielőtt valamit teremtett kezdettől. Öröktől fogva elrendeltettem és régóta, mielőtt a föld lett. Még nem voltak a mélységek és én már fogantattam vala ; még a vizek kútforrásai ki nem fakadtak ; még a hegyek nagy tömegben meg nem állapodtak ; a halmok előtt születtem én. Még a földet nem teremtette és a folyóvizeket és a földkerekség sarkait. Mikor az egeket készíté, jelen voltam ; mikor bizonyos törvénnyel kerítést vont a mélységek körül, mikor az egeket ottfenn megerősíté és megmérte a vizek kutait, mikor a tengernek kimérte határát és törvényt adott a vizeknek, hogy át ne menjenek határaikon ; mikor a földnek alapokat vetett ; ővele voltam, mindeneket elrendezvén és gyönyörködtem naponként, mulatván előtte minden időben, mulatván a föld kerekségén ; és gyönyörűségem, az emberek fiaival lenni. Most tehát, fiaim, hallgassatok engem : Boldogok, akik megőrzik utaimat. Hallgassátok az oktatást és legyetek bölcsek és el ne vessétek azt. Boldog ember, ki engem hallgat és ki ajtómnál vigyáz naponként és várakozik ajtóm felénél. Aki engem megtalál, életet talál és üdvösséget merít az Urtól.

Magyarázat és alkalmazás. E lecke tulajdonképen az isteni és nem a teremtett bölcseségnek magasztalása. Dicsérő éneke annak a bölcseségnek vagyis az isteni Igének, mely a földet, mindent, ami rajta és fölötte él és létezik, teremtette és fenntartja. Az egyház azonban méltán alkalmazhatja e szentleckét a boldogságos Szűzre is, mert hiszen ő, mint a tiszta és szeplőtelen teremtmények közt a legszentebb és legjelesebb, Isten szívében az első helyet foglalta el. A bölcs Sirák fiának ezen szavait tehát (24, 5.) : «Én a Fölségesnek szájából származtam, elsőszülött vagyok minden teremtmények előtt» — valóban reá alkalmazhatjuk. Mint Richardus mondja, ő valamennyi között legérdemteljesebb, a tisztaság, a szentség és minden más természetfölötti adományok oly teljes mértékét, mint ő, senkisem nyerte el; az isteni jóság csodáit semmi más teremtményen sem láthatjuk annyira, mint ő rajta s így méltán nevezzük őt a Szentháromság örömének. — Csodáljuk, keresztény testvérek ! mindannyian a teremtésnek elsőszülöttjét : Máriát és örvendjünk benne. Ezzel azonban korántsem szabad megelégednünk. Vessük jól szívünkbe a szentleckének a boldogságos Szűz által hozzánk intézett záró szavait : «boldogok, akik megőrzik útaimat» — vegyük fontolóra ezen intést, mely minket az ő erényes életére figyelmeztet. És ahogy ő az erény és tökéletesség útjain állhatatosan előrehaladt s Isten kegyelmét nyerte el méltó jutalmul, úgy mi is igyekezzünk

példáját követni, nyomdokain haladni. Isten kegyelmét és e kegyelem által lelkünk üdvét az örökkévalóság országában elnyerni. Csak így és csak ha ilyenek vagyunk, lehetünk igazán gyermekei és nyerhetünk általa s szent Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus által örökkétartó boldogságot. Boldogok azok, akik a boldogságos Szűz szavára hallgatnak s őt gyermeki bizalommal fölkeresik; vigasztaló Anyát találnak benne, aki közbenjárásával itt a kegyelem-élet, a túlvilágon pedig az örök dicsőség elnyeréséhez segíti őket.

Evangélium.
(Szent Lukács 1, 26-28,)

Az időben pedig elküldé az Isten Gábriel angyalt Galilea egy városába, melynek neve Názáret, egy szűzhöz, ki egy férfiúnak vala eljegyezve, kinek neve József, Dávid házából, a szűz neve meg Mária. És bemenvén hozzája az angyal, mondá: Üdvözlégy, malaszttal teljes, az Úr vagyon teveled, áldott vagy te az asszonyok között.

Mit jelent Gábriel angyal köszöntése?

Végtelen tiszteletet és megbecsülést a boldogságos szűz Mária iránt a mennyei Atya részéről. Mert azon szavak, melyekkel Gábriel arkangyal Máriát Isten megbízásából köszöntötte, így hangzottak «Üdvözlégy Mária, malaszttal vagy teljes, az Úr vagyon te veled»... ezek oly megtisztelő kifejezések, amilyenekkel Isten Márián kívül

senkit soha meg nem tisztelt. A mai evangélium tartalma tehát bizonyítéka Mária szeplőtelen fogantatásának s kifejezhetetlen mértékben mutatja előttünk azon dicsőségteljes tiszteletet és becsülést, melyben Isten őt részesítette. E végtelen tisztelet adja tudtunkra, hogy Máriát Isten öröktől fogva választotta arra, hogy a kígyó fejét eltiporja s öröktől fogva megőrizte őt a bűntől, melynek szerzője a kígyó képében lappangó gonosz ördög volt. Isten tehát, mint végtelen szentség, itt a bűntelent, az öröktől fogva tisztát köszöntötte. Ezért mondotta őt malaszttal teljesnek, kivel az Ur van, mint a malasztok kútfeje, ki minden bűnt s magát a bűnszerző ördögöt is eltiporja.

Mit jelent Erzsébet köszöntése?

Azt, hogy Mária maga is olyan áldott, mint a Szentlélek ereje által méhében fogant magzat. Midőn ugyanis Mária Erzsébetet meglátogatta, aki akkor már keresztelő szent Jánost hatodik hónapja hordozta méhében, méltán szólott hozzá Erzsébet ily szavakkal: «Áldott vagy az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse». És Mária valóban áldott volt, de nemcsak női mivoltában, hanem áldott az egész emberiség között, mert ő az egyedüli, akit Isten valaha ilyfokú kegyelemben részesített. Amint Mária bűn nélkül foganta méhében isteni magzatát, épúgy foganta őt is szent Anna. Hogy a szent asszony szavait Mária is így értelmezte, azt bizonyítják következő szavai: «Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez lelkem az én üdvözítő Istenemben, mert megtekintette szolgálójának alázatosságát; íme mostantól boldognak hirdet engem minden nemzedék. Mert nagy dolgokat cselekedett nekem a Hatalmas». Igy magasztalja Mária az Urat, aki vele, mert a bűn szeplőjétől megőrizte és felmagasztalta, nagy dolgot cselekedett.

Mit tanít a szent hagyomány Mária szeplőtelen fogantatásáról?

Azt, hogy Máriában tökéletes volt a szentség ékessége, melyet a szentatyák irataikban a legszebb kifejezésekkel írnak meg róla. Az apostoli időktől a mai napig reánk maradt hagyomány mint hosszú lánc vonul el lelki szemeink előtt, melynek gyűrűzetét a legékesebb láncszemek alkotják. Igy szent Jakab apostol szertartásában szeplőtelennek és mindenben feddhetetlennek mondja Máriát. Aranyszájú szent János boldognak és szeplőtelennek. Általában pedig Mária ezen kiváltságát a szentatyák írásai szebbnél-szebb kifejezésekkel hirdetik. Szűz, sértetlen, szeplőtelen és örökké áldott. Föld, mely minden bűn mételyétől megőrzött s amelyből az új Ádám lett alkotva. Feddhetetlen, világos és legékesebb paradicsom, melyet

Isten maga ültetett s a mérges kígyó minden kísértései ellen megvédett. Hervadhatatlan fa, melyet a vétek mérge soha meg nem rontott. Nem a halál, hanem az élet egyetlen leánya ; nem a harag, hanem a kegyelem csemetéje, mely a megrontott gyökérről Isten különös kegyelméből örökzölden hajtott ki. És habár Mária teste Ádám testéből vétetett is, Ádám bűnszennyét nem örökölte e testtel, mert szeplőtelen maradt. Szeplőtelen maradt, mert e választott edény sérelmeket nem szenvedhetett s mert a többitől nagyon különbözik ; hanem teljesen illett hozzá, hogy a Megváltónak Atyjához ő mint anya minél hasonlóbb legyen. Az Urat háromszor szentnek magasztalják a szeráfok, tehát Máriának is olyannak kell lennie, akiben a szentség ékessége sohasem hiányzott. E hagyományok tehát minden kétségen felül bizonyítják, hogy ezen hitágazat az isteni tanítás kútforrásában bennfoglaltatik.

Buzgó imádság a boldogságos Szűzhöz. Üdvözöllek, boldogságos Szűz, Megváltónk és mindnyájunk Anyja ! Ó mily szép, mily tökéletes vagy te ! s mily boldog, hogy életed első pillanatától Istennek élhettél, míg mi gyarló teremtmények csak akkor kezdünk Istennek élni, mikor halálunkhoz közeledünk. Szomorúsággal, fájdalommal tölti el szívünket az, hogy akaratunkon kívül bűnben fogantattunk és születtünk, s hogy sokan közülünk továbbra is bűnben élnek és halnak meg. Ó Istennek legboldogabb és legtisztább Anyja ! a mi fogantatásunk nem volt tiszta és szeplőtelen, mint a tied. Esedezzél érettünk Istennél, hogy kegyelmével legalább azt engedje számunkra, hogy életünk legyen a tiedhez hasonlóan tiszta, és ha már az eredendő bűn terhe reánk nehezedik is, Isten malasztjában tarts meg minket, hogy ezzel a cselekedeti bűnöket elkerülhessük. Közbenjáró esedezésed által eszközölj számunkra bűnbocsánatot s kegyelmet ahhoz, hogy ártatlanságunkat bűnbánat útján újból visszanyerhessük és hogy szent Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus elmondhassa rólunk : «Egészen szép vagy, kedvesem, és nincs folt rajtad».

Oktatás szent István első vértanu ünnepére.

December 26-án.

Az apostolok cselekedeteiből vett mai lecke szent István rövid élet- és szenvedéstörténetét foglalja magában. Kiegészítéséül ennek még szükséges felemlítenünk, hogy az apostolok szent Istvánt kezeik föltevése által a hét diakonus között azért tették elsővé, mert erre hírneve, bölcsesége, hitbuzgalma valóban méltóvá is tették. A diako-

nusoknak az Isten igéjének hirdetése mellett még az volt a tisztök, hogy a szegényeket szolgálják s köztük alamizsnát osztogassanak. Szent István e hivatalában önzetlenül, teljes felebaráti szeretettel működött s működését Krisztus iránt való oly nagy buzgalommal egészítette ki, hogy a zsidók legnagyobb gyűlöletét vonta magára. A zsidók ezért elhatározták, hogy megölik őt s halálával csillapítják le bosszújok és gyűlöletük lángoló tüzét. Elhatározásukat csakugyan keresztül is vitték, mert szent Istvánt halálra kövezték. Igy lett szent István Krisztus első vértanujává, aki a martyrok bíborvörös seregét vezérli s így nyerte el Krisztustól a már neve által is jelentett koronát.[1]

(Szent Istvánt pálmaággal, diakonus-öltözetben s kezében kövekkel ábrázolják).

A **misekezdet** a 118. zsoltárból van véve: «Összeültek a fejedelmek és ellenem szólának s a gonoszok üldöztek engem. Segíts rajtam, Uram, Istenem! mivel szolgád igazságodban gyakorolá magát. Boldogok, kiknek útjok feddhetetlen, kik az Ur törvényében járnak». Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Engedd, kérünk, Uram! követnünk, amit tisztelünk, hogy elleneinket is tanuljuk szeretni; mert annak ünnepeljük születését, ki üldözőiért is tudott esedezni Urunkhoz, Jézus Krisztushoz, aki teveled él és uralkodik stb.

Szentlecke. *(Apost. cs. 6, 7—10, 54—59.)*

Ama napokban István, ki telve volt malaszttal és erővel, csodákat és nagy jeleket művel vala a nép között. Felléptek azonban némelyek abból a zsinagógából, melyet a libertinusokénak, és cireneikénak, az alexandriaiakénak és azokénak neveznek, kik Ciliciából és Ázsiából valók s vitatkoznak vala Istvánnal. De nem állhattak ellene a bölcseségnek és Léleknek, aki szól vala. Hallván pedig ezeket, dúlnak-fúlnak szívökben, és fogaikat csikorgatják vala rája. Mivel pedig ő teljes vala Szentlélekkel, az égre tekintvén, látá az Isten dicsőségét, és Jézust az Isten jobbja felől állani, és mondá: Ime, nyitva látom az egeket, és az ember Fiát az Isten jobbja felől állani. Ők pedig felkiáltván nagy szóval, bedugák füleiket és egy akarattal rája rohanának. És kivetvén őt a városból, kövezik vala, és a tanuk letevék ruháikat egy ifjú lábainál, ki Saulnak nevezteték. És kövezék Istvánt, ki könyörögvén, mondá: Uram Jézus! vedd hozzád az én lelkemet. Térdeire esvén pedig, nagy

[1] E név: Stephanus, István, a görögben győzelmi koszorút, vagy koronát jelent.

szóval kiálta, mondván: Uram! ne tulajdonítsd nekik e bűnt. És midőn ezt mondotta, elaluvék az Urban.

Tanulságok. I. Szent István ártatlansága és szentsége oly nagy volt, hogy maguk az ellene felbőszült zsidók sem tudták, mivel vádolják őt. Kieszelték végre, hogy Isten és a mózesi törvények káromlásával fogják vádolni s vádjukat hamis tanukkal igazolták. Szent Istvánt azonban e rút vád nem keserítette el, mert tiszta lelkiismerete védte őt bármilyen súlyos vád ellen is. Ebből tehát azon tanulságot vonhatjuk le, hogy amint a rossz lelkiismeretnél iszonyatosabb kínzó nem lehet, úgy viszont jobb és hatalmasabb védőt a tiszta lelkiismeretnél nem találhatunk. A tiszta öntudat állandó vendégség (Példab. 15, 15.) és legédesebb vigasztalónk minden viszontagságunkban. Ez nem hagy el minket soha; velünk jön a börtönbe, velünk a nyomorba és számkivetésbe; elkísér a vérpadra s oldalunknál áll Isten örök ítélőszéke előtt is.

II. Igazságtalanul ítélték el s kövezték halálra az ártatlan szent Istvánt, de ő üldözőiért és megkövezőiért mégis imádkozott. Tanulhatjuk ebből, hogy még ellenségeinket is szeretnünk, érettük imádkoznunk kell, mert ha ezt nem tesszük, Isten előtt mentségünkre mit sem hozhatunk föl. Hiszen szent Istvánnal együtt ezt más szentek is megtették és megtette maga Krisztus Urunk is. Ha tehát mi ezt nem cselekednénk, úgy nem volnánk igaz keresztények, mert csak ily szeretettel szívünkben lehetünk a mennyei Atya méltó gyermekei, aki egyaránt kelti föl napját a jámborokra és gonoszokra és ad esőt az igazak és hamisak szomjazó földjére. (Máté 5, 45. stb.). Urunk Jézus Krisztus szent Istvánt is csak azután vette magához, miután ő ellenségeiért is imádkozott. Imádkozzunk tehát mi is, mert csak így ajánlhatjuk magunkat a Teremtő kezeibe s csak így nyerhetjük el a mennyei boldogságot.

Evangélium. *(Máté 23, 34—39.)*

Az időben mondá Jézus az írástudóknak és farizeusoknak: Íme én küldök hozzátok prófétákat, bölcseket és írástudókat. Némelyeket majd ezek közül megöltök és keresztre feszíttek; másokat közülük megostoroztok zsinagógáitokban és városról városra üldöztök; hogy rátok szálljon minden igaz vér, melyet kiontottak a földön az igaz Ábel vérétől Zakariásnak, Barakiás fiának véréig, kit megöltetek a templom és oltár között. Bizony mondom nektek, rájön mindez erre a nemzedékre. Jeruzsálem! Jeruzsálem! mely megölöd a prófétákat és megkövezed azokat, kik hozzád küldettek, hányszor akartam egybegyüjteni fiaidat, mint a tyúk egybegyüjti csibéit szárnyai alá, és nem akartad? Íme pusztán hagyatik nektek

a ti házatok. Mert mondom nektek: nem láttok engem mostantól, mígnem mondjátok: Áldott, ki az Ur nevében jő.

Kik itt a próféták, bölcsek és írástudók?

Krisztus apostolai és tanítványai, akik — mint szent Jeromos mondja—különféle kegyelmet nyertek Istentől. Próféták ők, mert eleve megmondják a jövendőt; bölcsek, mert tudják, mit beszélnek; és írástudók, mert a törvényt ismerik s annak minden részében jártasok.

Ezek közül a zsidók valóban meggyilkoltak néhányat?

Igen. Istvánt megkövezték, Jakabot, János testvérét lefejezték, a másik Jakabot a templomról dobták le. Pétert és másokat megostorozták, Pál és Barnabás pedig egyik üldözés után a másikat szenvedte. Ahogy ők szenvedtek és üldöztettek, épúgy kell mindazoknak szenvedéseket és üldöztetéseket szenvedniök a hitetlenektől, akik istenes életet élnek. (Timot. 3, 12.)

Mit jelent az, hogy: «Rátok száll minden igaz vér»?

Ez zsidó szólásmód és azt jelenti, hogy minden ártatlan vér kiontásából származó büntetés a zsidókra fog nehezülni. A zsidók ugyanis minden ismereteik dacára oly istentelenek voltak, mint atyáik és az igazságtalanság és gonoszság legmagasabb fokára jutot-

tak s azzal, hogy Krisztus gyilkosaivá lettek, kegyetlenségben még atyáikat is felülmulták.

Miért csupán Ábel az igaz és nem Zakariás is?

Bizonyosan azért, mert Ábel igaz volt anélkül, hogy maga előtt az igazság példáját láthatta volna, míg Zakariás és a többiek már az ő példája után indultak. Már pedig, aki másoknak erényességével és istenes életével például szolgál, az nagy dicséretet érdemel. Az ilyen követésre méltó példa, mint az égen ragyogó csillag, az örökkévalóságban világít fényével. (Dániel 12, 3.)

Mit jelent a tyúkról mondott hasonlat?

Mert amint a tyúk kotyogásával szüntelenül magához hívja szertebolyongó csibéit, hogy őket baj ne érje és védőszárnyai alá veszi őket, hogy a ragadozó kányától megmentse, sőt övéiért még életét is kész odaadni: úgy Krisztus Urunk is végnélküli szeretetével bennünket is folyton magához hív, a bajoktól megvédelmez s hogy a kárhozattól megmentsen, vérét és életét is kész érettünk feláldozni. Krisztus véghetetlen szeretettel és gyengéd gondoskodással viseltetett a zsidók és minden más népek iránt és viseltetik ma is. Szünet nélkül óvakodásra int minket, megőriz a töredelmetlenségből származó szerencsétlenségektől, gondoskodik lelki üdvünkről s érdemei s szenvedései által könyörög érettünk Atyjánál, a mi Istenünknél. E szeretetben a lelkipásztorok, szülők és családfők követhetik őt, sőt tartoznak is követni és utánozni olymódon, hogy alattvalóikat, gyermekeiket és családtagjaikat intés, kérelem, óvás és fenyegetés által a rossztól visszatartani, ellenben a jóra, szépre és istenes dolgokra serkenteni törekednek.

Kik kövezik és ölik meg ma is a prófétákat és hittanítókat?

Azok, kik illetlen megszólásaikkal lelkipásztoraikat kisebbítik, hittanítóikat, azok beszédét kicsúfolják és megvetik, mivel ez az Isten szolgáira nézve nagy gyötrelem és az Isten haragját is fölingerli. Ebből azután ugyanaz következik, ami a zsidókkal is történt, hogy tudniillik az igaz hit az ilyen emberektől elvétetik és másoknak adatik, kik erre méltóbbak. Vigyázzunk tehát, hogy velünk is ugyanez ne történjék s hogy Isten nekünk is ezt a szemrehányást ne tegye: «Hányszor hívtalak téged és te nem akartál!»

Mit kell az elpusztult ház alatt értenünk?

Betűszerint való értelemben a jeruzsálemi templomot, mely Krisztus Urunk ezen jövendölése szerint az ő kereszthalála után 40

esztendővel Jeruzsálem városával együtt elpusztult. Erkölcsi értelemben pedig minden bűnöst értünk, kitől az Isten kegyelme és oltalma eltávozott s aki ennélfogva az ő ellenségeinek martaléka lesz. Ne hagyjuk el tehát Istent, hogy ő se hagyjon el minket!

Nem láttok engem mostantól, míg nem mondjátok: «Áldott, ki az Úr nevében jön.»

Ez nemcsak a zsidókon ment teljesedésbe, hanem minden megrögzött bűnösön is be fog teljesedni. Ezek egész életükön át Krisztust vétkeikkel folytonosan megbántják és megbecstelenítik, az utolsó ítélet napján azonban kénytelenek lesznek elismerni (ámbár már későn és hasztalanul), hogy a Messiás az ő uruk és Istenük.

Fohász szent Istvánhoz. Ó szent István, dicső vértanu! ki oly teljes voltál eréllyel, malaszttal és szeretettel, kinek ártatlansága oly nagy volt, hogy arcod akképen fénylett, mint egy angyalé, kérlek téged az általad nyert kegyelemre, melynélfogva halálodkor az eget nyitva és Jézust Atyjának jobbja felől állani láttad; nyerd ki nekem Istentől az ártatlanság ajándékát, vagyis a lelkiismeret tisztaságát és azon szeretetet, mellyel dicső példádat kövessem, minden ellenségemnek s az engem megbántóknak örömest megbocsássak és érettük imádkozzam; nekik ne csak minden jót kívánjak, hanem azt tettel is tanusítsam s ezáltal a boldog kimulás kegyelmét elnyerjem. A mi Urunk Jézus Krisztus által Amen.

Oktatás szent János apostol napjára.

December 27-én.

János, Zebedeus nevű galileai halász és szent Szalome fia volt. — Testvére volt az öregebb Jakabnak. (Máté 4, 21. 10, 3. stb.) Legfiatalabb volt az apostolok között. — János maga is halászattal foglalkozott mindaddig, míg Jézus meghívásának engedve, apostollá s Jézus leghívebb követőjévé nem lett. — Jézus legjobban szerette őt apostolai közül s e szeretetének azzal is kifejezést adott, hogy haldoklásakor szeretett anyját is ideiglenes gondozására bízta. (Jan. 19, 26.) Ezért János hálásan ama tanítványnak nevezi magát, kit Jézus szeretett, valamint ő is kimutatta szeretetét Jézus iránt, mert ő volt a tanítványok közül az egyetlen, ki Jézust kínszenvedésében sem hagyta el, sőt egész a keresztfa alá elkísérte. A hittérítés megkezdésekor János Kis-Ázsiába ment s ott számos egyházat alapított. Hogy ezen egyházak közelében lehessen, ő maga is Efezusban

telepedett le, ahonnan mint főpásztor gyakorolta felügyeletét, miért is Kis-Ázsia egyházának megalapítójául és megszilárdítójául egyedül őt tekinthetjük. Jézus mennybemenetele után Palesztinában is hirdette az evangéliumot. A kegyetlen Domitián római császár uralkodása alatt Rómába hurcolták, ahol forró olajban akarták kegyetlenül megölni. Ő azonban e kínos halál elől, Isten különös kegyelméből, csodálatos módon megszabadult. Erre a császár Pathmos, jelenleg Palmóza-szigetére száműzte. E számkivetésben jutottak neki Istentől osztályrészül ama titkos jelenések, melyeket ő «*Jelenések könyve*» cím alatt megírt. A jelenések leírásában János az Isten országának sorsát tárgyalja. Domitián császár megöletése után a szelídebb természetű Nerva császár ismét szabadon bocsátotta s így került ismét vissza Efezusba, ahol mint főpásztor újra a kisázsiai egyházak vezetője, megszilárdítója lett. Itt híveinek ismételt kérésére s a Szentlélek belső sugallatára megírta evangéliumát, melyben — mint ő maga is mondja — azt óhajtotta főkép beigazolni, hogy Krisztus Jézus valóban Isten Fia és hogy az örök élet örömeiben egyedül csak azok részesülhetnek, akik őbenne hisznek. Evangéliumának megírásával különben Ebione és Cerinthus tévtanítók hamis tanát is fényesen megcáfolta s az igazságot erre nézve határozottan és kimerítően fejtette ki evangéliumában. Ő, mint akit Jézus legjobban szeretett, nem annyira Jézus tetteit, mint inkább beszédeit adja, melyeknek fültanuja volt, bár helyenként olyan történeteket és körülményeket is hoz fel, melyek Jézus isteni voltát fényesen igazolják. János ezen evangéliumában főképen Krisztus Istenségét mutatja ki s nem az emberi és földi Jézusról szól, miért is ezen evangéliumot szelleminek, őt magát pedig hittudósnak nevezték el. Bizonyosan ugyanezen időben írta János azon három levelét is, melyben különösen Isten és felebarátaink iránt való szeretetünkről szól s annak gyakorlását köti szíveinkre. Szavaiban is minduntalan figyelmeztette erre híveit s midőn már öregsége hosszabb beszédek tarthatásában akadályozta, csak e pár szót kötötte az egybegyűltek szívére s ezzel eresztette el őket: «Gyermekeim! szeressétek egymást!» Midőn pedig egy alkalommal csodálkozva kérdezték tőle, hogy miért ismétli mindig ugyanezen szavakat, így felelt: «Mivel az Ur parancsolatja; s mert ha ezt kellőleg teljesítik, elegendő.» János ugyanis úgy vélte, hogy ő Krisztus végtelen szeretetét nem viszonozhatja illendőbben, mintha ő e szent szeretetet az emberek szívébe oltja s ennek birtokában őket Jézus igaz gyermekeivé teszi. És valóban Isten iránt tartozó szeretetünket semmivel sem bizonyíthatjuk be fényesebben, mint ha szent János példáját követjük, felebarátainkat nem csupán szóval, de tettel is igazán

szeretjük s őket Isten és magunk iránt való viszontszeretetre buzdítjuk.

Szent János közel száz évig élt. Túlélte a többi apostolokat mind. Végre 101-ben magához hívta az aggastyánt Jézus s boldog kimulással jutalmazta őt meg. Tetemeit Efezusban, ahol élete java részét töltötte s ahol meg is halt, temették el a városon kívül egy szépfekvésű dombra. Sírját sok ideig mutogatták és tisztelték.

Képein kehellyel és kígyóval festik feje fölött vagy mellette egy sassal. Kehellyel és kígyóval azért, mert a megmérgezett italból, melyet meg kellett innia, a méreg kígyóalakban vált ki; sassal pedig azért, mert Krisztus Istenségének hirdetésében mindenkinél magasabban szárnyalt.

Misekezdet: «A gyülekezetnek közepette megnyitá száját s a bölcseség és értelem lelkével betölté őt az Ur s a dicsőség öltözetével ruházta fel őt. (Sirákfia, 15.) Jó az Urat dícsérni és éneket mondani a te nevednek, ó fölséges (Zsolt. 91.). Dicsőség az Atyának.»

Az egyház imája. Világosítsd fel, Uram! kegyesen egyházadat, hogy boldog apostolod és evangelistád János tanai által fölvilágosíttatva, az örök ajándékokra eljuthasson. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Szentlecke. *(Sirák fia könyve 15, 1—6.)*

Aki Istent féli, jót cselekszik; és ki az igazságnak megtartója, eljut hozzá. És eléje megyen, mint egy tisztes anya. Élteti őt az élet és értelem kenyerével és az üdvös bölcseség vizével itatja őt és megerősödik benne és el nem hajol és megtartja őt, és nem szégyenül meg és fölmagasztalja őt felebarátainál és a gyülekezetnek közepette megnyitja száját, a bölcseség és értelem lelkével betölti őt és a dicsőség öltözetével ruházza fel őt. Vigasságot és örvendezést halmoz rája és örök nevet ad neki örökségül a mi Urunk Istenünk.

Erkölcsi tanítás a tisztaságról.

Ha már testünk is megköveteli a tisztaságot, mint egészségünk legfőbb alapját, mennyivel inkább követeli és szükségli azt lelkünk. — A tisztátalan lélek nem lehet igaz Istenéhez, sem embertársához, mert benne a magasztos bölcseség, az igazságra vezérlő út világító szövétneke hiányzik s ahelyett gyarlósággal, sötét tudatlansággal van eltelve. — Szent János, aki tiszta volt lelkében s akit e szűzi

tisztasága folytán megajándékozott Isten bölcseséggel és tudománnyal, magasztos ihlettségében mint sas emelkedett föl a szellemi világ napjához, Krisztus Urunkhoz s túlemelkedvén magán az angyalok és láthatlan hatalmak valamennyi seregén is, magához Jézushoz bocsájtatott. — Igazság és szívbeli tisztaság tehát ismertető jele a valódi kereszténynek, mely a tudatlanság sötétségéből a bölcseség és tudomány, Isten és az isteni titok megismerésére vezet.

Evangélium. *(Szent János 21. 20—24.)*

Az időben mondá Jézus Péternek: Kövess engem. Amint Péter hátrafordult, látá, hogy utána jön a tanítvány, kit szeret vala Jézus, ki a vacsorán az ő keblére is borult, és mondotta: Uram! ki az, ki téged elárul? Látván tehát ezt Péter, kérdé Jézust: Uram, hát ez? Mondá neki Jézus: Ha azt akarom, hogy ő így maradjon, míg eljövök; mi közöd hozzá? te csak kövess engem. Elterjede tehát az atyafiak között a hír, hogy az a tanítvány nem hal meg. Pedig nem mondotta neki Jézus, nem hal meg, hanem: Ha azt akarom, hogy így maradjon, míg eljövök, mi közöd hozzá? Ez az a tanítvány, ki bizonyságot teszen mindezekről, és ezeket írta; és tudjuk, hogy igaz neki a bizonysága.

Miben követte Péter Krisztust?

A főpásztori tisztben s életpályájának, nevezetesen pedig halálmódjának hasonlatosságában; mert Jézus pályafutása és halála itt hasonlatnak vehető, melyben Jézus Pétert arra akarta fölhívni, hogy őt a kereszthalálig hűségesen kövesse. — Hogy ezt így kell értenünk, abból is kitetszik, hogy János életbenmaradása alatt az ő természetes halálát kell értenünk.

Mit jelentenek e szavak: «Akarom, hogy ő így maradjon, míg eljövök»?

Azt, hogy Jézus Jánost az erőszakos kereszthaláltól megkímélve, mindaddig akarja életben tartani, míg csak természetes halállal ki nem mulik, amikor is ő eljön érte, hogy magával mennybe vigye.

Miért feddette meg Jézus Pétert tudakozódásáért?

Hogy ezzel kíváncsiságát megbüntesse s őt és minket arra oktasson, hogy felebarátaink tetteit és mulasztásait ne fürkésszük soha, hanem egyedül őt mint Üdvözítőnket kövessük. — Emberbarátainkkal való szerfölötti törődésünk rendesen azt eredményezi, hogy önmagunkról megfeledkezünk. — Elhanyagoljuk önmagunkat s e hanyagságunkban szórakozást keresve, nyugtalanságba és bajba sodortatunk.

Fohász szent Jánoshoz. Ó szent János! Szűzies tisztaságod és Krisztustól nyert bölcseséged érdemei által könyörögj érettem Istennél. — Reád bízom lelkemet, akire Jézus Anyját is reá bízta, hogy gondját viseljed. — Krisztusnak szeretett tanítványa! ó nyerj számomra Istentől tiszta szívet, mint a tied volt. — Nyerj a haldokló Jézus és az ő szent Anyja iránt buzgó ájtatosságot, felebarátaim iránt pedig forró szeretetet s földi pályám végezetével boldog kimúlást, örök üdvösséget. — A mi Urunk Jézus Krisztus által.

Miért szentelnek ezen ünnepen bort?

1. Mert Krisztus Urunk jövendölése szerint (Márk 16, 18.) szent János mérget ivott anélkül, hogy az ártott volna neki s itt a szentelt bor jelképezi azt. Akik pedig e szentelt borból isznak, minden betegségből szabadulván testi és lelki épségben maradnak, mint János a méreggel kevert italtól, melyből a méreg kígyó alakjában vált ki. — Ha a szentelt bort isszuk, Isten áldásaiban részesülünk, lelkünket öröm tölti el s mindennemű szerencsétlenségtől megőrizve, boldog kimúlás után az örökkétartó javak részeseivé leszünk. 2. Hogy mint szent János, aki felebaráti szeretetből, egy bálványozó megtérítése miatt vette magához a méregitalt, úgy mi is Isten és felebarátaink iránt való szeretettel teljünk be. Azért mondja a pap a bor átnyujtásakor a következő szavakat: «Igyad szent János szeretetét, az Atya, Fiú és Szentlélek Isten nevében. — Amen». (Ex Miss. Romano-Moguntino.)

Oktatás a polgári év utolsó napján, Szilveszter estéjére.

Az igaz keresztény, ki jól tudja, mi egy nap az emberi életben, bizonyára ismeri jelentőségét az év utolsó napjának, az év utolsó estéjének is, melyet a keresztények áhitatosan és kegyeletesen szoktak megünnepelni. Az év minden napján fölkeressük Istent imánkkal, esti közös istenitiszteletre azonban csak az év utolsó estéjén gyűlünk össze. Szép és dícséretes szokás ez, hogy együttesen és közösen végezzük ezen este imádságunkat s együtt emeljük fel szívünket hálával telve az egek Urához. Ne is mulasszuk el az ó-év estéjén ez istenitiszteletben résztvenni s ha épen templomba nem mehetnénk, úgy otthon, családi körünkben végezzük buzgó ájtatoskodásunkat.

Az ó-év utolsó napján szokásos esti imádságunkban négyszeres áldást kell Isten előtt négy áldozatban lerónunk.

Hála-áldozatot a lefolyt év minden pillanatában élvezett isteni kegyelem, gondoskodás, testi és lelki javakban való részesülésért. *Bűnbánó-áldozatot*, mert egyikünk sem mondhatja el, hogy a lefolyt év csak egyetlen napján is ne vétkezett volna, ha mindjárt bármi csekélységgel is. *Fogadalmi áldozatot*, mellyel jövő életünk mikénti folytatására erős és szilárd elhatározással fogadalmat teszünk. *Kérő-áldozatot*, melyben Isten kegyelmét kérjük, hogy a jövőben is világosítsa föl értelmünket, vegyen védőszárnyai alá minket gyarlóságunkban s adja kegyelmesen, hogy a hitben és lelkiélet javaiban folyton gyarapodva, egyedül az örökkévalóság és mennyei üdvösség elnyerésére törekedhessünk. Ajánljuk szeretetébe magunkat az év estéjén, vessük bizodalmunkat bölcseségébe és hatalmába s mint gyermekei, kérjük az éjféli áldást tőle, hogy az újév küszöbére atyai áldásával léphessünk s az kísérje lépteinket az újév minden pillanatában. Nála nélkül gyarló férgek vagyunk, vele és áldásával minden teremtmények koronájává lehetünk.

Oktatás újév napjára.

Mint az egyházi év ádvent első vasárnapjával, úgy a polgári év újév napjával kezdődik. Újév napja tehát az újév első napját és nem a többit is jelenti. Mint az ó-év utolsó napját, illetve estéjét, úgy az újév első napját is megünnepeljük. Amott a bevégzett és lefolyt, itt a megkezdett s csak ezután lefolyó munkálkodást ajánljuk Isten kegyelmébe. E napon igaz keresztény szokás szerint szerencsekívánatainkkal illetjük egymást, mert hiszen a keresztény szeretet műve az, hogy egymásnak jót kívánjunk. Szerencsekívánatunk azonban szívünk bensejéből fakadjon s nem csupán világi szokás és egymás iránt való udvariasság szüljék azokat. Ha kívánataink az igaz és őszinte szív benső érzelmeit nélkülözik, akkor hasonlók vagyunk a pogányokhoz (Máté 5, 47.) s jutalmul nem várhatunk Istentől semmit sem. Maga az újév szántóföldhöz hasonló, melyet Isten művelés végett bízott reánk. Ahogy e földet műveljük, úgy vesszük egykor hasznát is. Ki mint vet, úgy arat, és az aratás részben tőlünk függ. Ha mint igaz keresztény a szeretet, ájtatosság és alázatosság erényének magvait veted e földbe, akkor Istentől gazdag aratást remélhetsz. Csatatér az újév, melyen ellenségeidet, a testi és földi javak mulandóságáért való vágyakozásaidat, sőt magát a gonosz szellemet legyőzve, újult erővel harcolhatsz nap-nap után az örökkévalóság dicsőséges koronájáért. Hajó az újév, mely az üdvösség országában köt ki, ha jól és bölcsen kormányozod.

Az újév első napja tehát jelentékeny és komoly nap. Senkisem fogadhatja és élheti át javulása vagy megrontása nélkül. E nappal egy újabb év küszöbére hágunk, melyet Isten kegyelme adott számunkra. Ez égi ajándékért forró köszönettel, hálával tartozunk Istennek. E napon határozzuk el és fogadjuk föl magunkban, hogy igaz kereszténykénl fogunk élni, egyedül Istennek szolgálni s arra törekedni, hogy lelkünket az örökkévalóság boldog birodalmára tegyük méltóvá. Megváltó Urunk Jézus Krisztus nevében kezdjük az újévet s nem tévesztve szem elől ragyogó példaképét, haladjunk istenesen megkezdett utainkon.

Újévnapi imádság. Uram Istenem ! Mennyei Atyám ! Dicsőség és hála Neked ! A te szent karod vezérelte alázatos szolgádat a letűnt ó-év napjaiban. A te szent kegyelmed hozta reám a mai nappal újévedet. Ó, légy a jövőben is velem, irgalmas Istenem ! Ments meg a bűn és vétek szeplőjétől. Add, ó Uram, hogy e naptól kezdve halálom órájáig lelkem minden gondolata, szívem minden érzelme tiéd legyen, munkálkodásomnál pedig egyedül a te dicsőségedre s lelki üdvösségem elnyerésére törekedjem. Add kegyelmesen, hogy hitemben, az egyedül üdvözítő római katholikus hitben, tántoríthatatlanul megmaradjak, s boldog kimulással életemet is abban végezzem s mindezek után országodban az örökkévaló boldogság és öröm újévnapjára ébredhessek. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Oktatás Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére.

Február 2-án.

Milyen ünnep ez?

Krisztus Urunknak és az ő szent Anyjának, Máriának ünnepe, melyben az egyház az Isten Fia és a szeplőtelen szűz Anya alázatosságát és engedelmességét tiszteli, amellyel ők magukat azon mózesi törvénynek alávetették, hogy a tisztulást és a templomban való megjelenést elvégezték, holott ez őket épen nem kötelezte. Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepének nevezzük ezt, mert a szentmisét megelőzőleg az istenitisztelethez szolgáló gyertyákat e napon szenteli a pap. A megszentelt gyertyákkal azután a pap éneklése mellett körmenetet is tartanak.

Miért szentelnek gyertyákat e napon s miért hordozzák azokat körül egyházi körmenetben?

1. Mert Mária e napon ajánlotta föl szent Fiát, Jézust a jeruzsálemi templomban a mennyei Atyának. Ez alkalommal nevezte az

öreg Simeon Jézust a pogányokat megvilágosító és Izrael népét megdicsőítő világosságnak. 2. Hogy szívünk Krisztus tanításával s a Szentlélek kegyelmével eltelve és megvilágítva, az evangéliumi szüzek példájára, a hit és jócselekedetek égő lámpáival járuljon Krisztus elé. (Luk. 12, 35. Mát. 5, 16 és 25, 1.).

Miért szentelnek e napon gyertyákat?

1. Hogy azok ájtatos és buzgó használatával Istentől testi és lelki egészséget nyerjünk s mindazok könyörgését, akik azokat tisztelettel hordozzák, meghallgassa. 2. Hogy szívünket a Szentlélek bensőleg megvilágítsa. 3. Hogy szívünkben a szeretet tiszta tüze lobbanjon lángra s minden bűntől megtisztulva, Isten egykor asoha ki nem alvó világosság részeseivé tegyen. (A római misekönyvből.)

Misekezdetül az egyház a 47. zsoltárból énekli: «Megemlékeztünk, Isten! irgalmasságodról templomodnak közepette! Valamint neved Isten! úgy dícséreted is a föld határáig ér, igazsággal teljes a te jobbod. Nagy az Úr és igen dícséretes a mi Istenünk városában, az ő szent hegyén.» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Örök mindenható Úr Isten! Fölségedet alázatosan kérjük, hogy valamint egyszülött Fiad mai napon testünk természetében bemutattatott a templomban, úgy minket is engedj megtisztult lélekkel Neked bemutattatnunk. Ugyanazon mi Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Malakiás próf. jövend. 3, 1—4.)*

Ezeket mondja az Úristen: Ime én elküldöm angyalomat, hogy elkészítse az utat színem előtt. És mindjárt eljő templomába az Uralkodó, kit ti kerestek és a szövetség angyala, kit ti kívántok. Ime jő, úgymond a seregek Ura. De ki gondolhatja föl az ő eljövetele napját? és ki marad meg, hogy őt lássa? Mert ő, mint az olvasztó tűz és mint a ruhafestők füve; és leül, olvasztván és tisztítván az ezüstöt és megtisztítja Lévi fiait és megpróbálja őket, mint az aranyat és mint az ezüstöt, hogy az Úrnak áldozatokat mutassanak be igazságban. És tetszeni fog az Úrnak Júda és Jeruzsálem áldozata, mint a hajdani napokban és mint a régi esztendőkben, úgymond az Úr, a mindenható.

Magyarázat. A leckében említett angyal, ki az Úr útjait egyengette, keresztelő szent János (Máté 11, 10.); a régen várt uralkodó pedig Krisztus Urunk, aki magaszántából jelent meg a templomban. Krisztus Urunkat azért mondja a szentlecke a szövetség angyalának, mert ő volt az, aki Isten és az emberek között új és mindenben jelesebb frigyet kötött, mint aminőt kötött Isten a zsidókkal. Krisztus

ugyanis a kereszténveknek mennyei és örökkétartó javakat szerzett, míg a zsidók csak mulandó javakat nyertek osztályrészül. Eljövetelét a próféta tűzhöz hasonlítja, mely megpróbálja az aranyat s megtisztítja a lelkeket, épen ezért dicső és rettenetes is egyszersmind. Akik tehát Krisztust az Oltáriszentségben magukhoz venni, vagy az Isten előtt legszentebb és legkedvesebb áldozatot méltóan bemutatni akarják, azoknak tiszták kell lenniök, mint az aranynak. Tisztítsuk meg tehát magunkat, keresztények; a bűnbánat könnyei, a szeretet tüze járják át lelkünket, mert csak így vehetjük magunkhoz Krisztust s csak így ajánlhatjuk föl őt Istennek a szentmisében.

Evangélium.

(Szent Lukács 2,22-23.)

Az időben, minekutána elérkeztek Mária tisztulásának napjai, Mózes törvénye szerint felvivék őt Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak; amint írva vagyon az Úr törvényében, hogy minden elsőszülött fiúgyermek az Úrnak legyen szentelve; és hogy áldozatot mutassanak be, amint megmondatott az Úr törvényében, egy pár gerlicét, vagy két galambfiat. Vala pedig Jeruzsálemben egy ember, Simeon nevű, igaz és istenfélő férfiú, várja vala Izrael vigasztalását és a Szentlélek volt benne. És ki volt neki jelentve a Szentlélektől, hogy halált nem lát, míg csak meg nem látja az Úr Krisztusát. És a Lélek ösztönzésére a

templomba méne : és mikor bevitték szülői a gyermek-Jézust, hogy a törvény szokása szerint cselekedjenek vele, karjaiba vevé őt és magasztalván az Istent, mondá: Most bocsátod el, Uram, szolgádat a te igéd szerint békességben ; mert látták szemeim a te megváltásodat, melyet készítettél minden népek színe előtt, világosságul a pogányok megvilágosítására és dicsőségére népednek, Izraelnek.

Miért vitték Krisztust a jeruzsálemi templomba?

Hogy őt az Úrnak fölajánlják. Isten parancsa úgy szólt, hogy a zsidók egyiptomi elsőszülötteik életbenmaradásának emlékezetére minden elsőszülött magzataikat neki áldozzák s tőle bizonyos mennyiségű pénzen váltsák meg. (Móz. 13, 13.)

Hány nap mulva kellett e bemutatásnak a születés után történni?

Negyven nap mulva, mert Mózes törvényei szerint fiú születésénél eddig tartott az anya tisztátalansága. Ezen idő elteltével azután az anya templomba ment, ott tisztulási áldozatát bemutatta s csak ezután nyilvánították megtisztultnak. (Móz. III. 12.)

Kötelezte-e Máriát és Jézust is ezen törvény?

Nem ; mert Mária az eredendő bűntől szeplőtelen maradt, Jézus pedig nem fogant bűnben, mint az emberiség s így tisztulásra sem volt szükségük. De Jézus és Mária alázatosságukban mégis a bűnösök sorába állottak s teljesítették a törvény parancsait, mely őket épen nem kötelezte. (Máté 3, 15.)

Miért cselekedtek mégis a törvény értelmében?

Hogy az embereknek az alázatosságban és engedelmességben fényes példát adjanak, másrészt, hogy azok, akik nem tudták, hogy a törvény reájuk nem vonatkozik, meg ne botránkozzanak. Így kerüljük mi is, keresztény hívek, a botrányt s így szolgáljunk embertársainknak épületes és jó példával minden cselekedetünkben.

Miért áldozott Mária a szegényekkel galambot és miért nem a gazdagokkal bárányt? (Móz. III. *12, 6.*)

Mert ő maga is szegény volt és szegénységét a világ előtt sem szégyenlette kimutatni. Ebből azon tanulságot meríthetjük, hogy szegénységünket semmi körülmény között ne szégyeljük, sőt inkább szeressük. Ha pedig gazdagok vagyunk, lelkileg igyekezzünk szegények lenni abban az értelemben, hogy szeressük a szegényeket és ügyefogyottakat, mert, mint Máté mondja (5, 3.) : boldogok a lelki szegények !

Mint történt az, hogy Simeon az Üdvözítővel épen a templomban találkozott?

Simeon Istennek buzgó és hű szolgája volt, miért is az Úr megígérte neki, hogy addig nem hal meg, míg az Úr felkentjét nem látja. Midőn tehát Krisztust a templomba vitték, Istentől ihletve Simeon is odament. Jézust meglátta s isteni kinyilatkoztatásból Messiásnak ismerte el s ezt nyilvánosan meg is vallotta. Igy jutalmazza meg Isten az őt igazán szerető keresztényeket, akik őt híven szolgálják s velük magát jobban és jobban megismerteti.

Miért kívánt Simeon meghalni, midőn Jézust karjain tartotta?

Mert óhajai most már egészen beteltek. Akit a népek és patriarkák oly sóvárogva s az utóbbiak hiába vártak, megérkezett. Simeon nemcsak meglátta az Üdvözítőt, de karjain is tarthatta. Nem volt tehát és nem is lehetett más kívánsága, mint az, hogy e gyarló, mulandó világtól megválva, lelkét a Megváltó kezeibe ajánlja. Boldogok azok, keresztény hívek, akik lelküket, mint Simeon az Isten kezeibe ajánlhatják; de e végnélkül való boldogságban csak azok részesülhetnek, akik jámbor és erényes életet éltek s igy méltóvá tették magukat arra, hogy életük végpercében is magukhoz vehessék a Megváltót.

Miért nevezte Simeon Jézust a pogányokat megvilágító világosságnak?

Mert Jézus mint igaz világosság jött a világra. (Ján. 1.) Az ő világossága szabadította meg a pogányokat babonás hitük sötétségétől és bűneik rabszolgaságából s mentette meg a zsidókat is Mózes törvényeinek bilincseitől s helyezte velük együtt a pogányokat is fiainak szabadságába. (Gal. 4.)

Buzgó áhitat. Mennyei Atyánk! Tekints irgalmasságoddal kegyelmed trónjáról egyszülött Fiadra, akiben oly végtelen örömed telt. Templomodban őt ma testvérei bűneiért áldozzák föl. Legyen kedves ez ártatlan áldozat kegyelmességed előtt s ez indítson irántunk, bűnösök iránt könyörületességre. Az ő engedelmességéért és alázatosságáért bocsásd meg a mi kevélységünket és engedetlenségünket. Ó, engedd, hogy vére által megtisztulhassunk s békés elhunytunk után magunkat a te dicsőséged templomában bemutathassuk. Engedd, hogy Téged, mint az örök világosság kútfejét mindörökké szerethessünk és dicsőíthessünk.

Oktatás a gyermekágyasok számára.

Bár Mózes tisztulási törvénye (Móz. III. 12.) a keresztény anyákat nem illeti, mégis e törvény szellemi és erkölcsi mibenlétét a római katholikus egyház is alapul tartotta meg. Megengedi tehát, hogy a gyermekágyasok hat hetet vagy amennyit épen körülményeik kívánnak, jó lélekkel otthon töltsenek, a nyilvános istenitiszteletekről elmaradhassanak és egészségüket kíméljék. A férjek tehát az egyház e rendelkezését jól megjegyezzék, tiszteletben tartsák s feleségeiknek a szülés után a szükséges nyugalmat és ápolást megadni kötelességüknek ismerjék. Ezen idő eltelte után azonban óhajtja az egyház, hogy az asszonyok Mária példája szerint magzataikkal a templomban megjelenjenek s ott a pap áldását kérjék ; a szerencsés szülésért, gyermekeikért Istennek hálát adjanak ; magzataikat Istennek fölajánlják s a pappal együtt gyermekeiknek isteni félelemben és szent életben való fölnevelésére Isten kegyelmét kérjék. A gyermekágyasok ezen, az egyház által előírt kötelességét nevezzük *avatásnak*, melyet szerencsés szülés és a szükséges nyugalomidő eltelte után elmulasztani igazán kár volna. De azért épen nem szükséges, hogy avatás előtt az asszonyok szüntelenül otthon üljenek, szobájukba zárkózzanak s attól való félelmükben, hogy rossz lelkek vagy boszorkányok, vagy gonosz emberek nekik és gyermekeiknek ártalmára, megrontására lehetnek, teljesen visszavonuljanak. Nem, ez oktalan és hiábavaló félelem, balhit és babona, amivel épen Isten ellen vétenének. Rossz emberek stb. megrontásától, ártalmától ne féljenek, hanem igenis vigyázzanak arra, hogy önmagukat nehéz munka, meghűtés, harag stb. által meg ne rontsák. És ha jámbor életükkel Isten oltalmára magukat méltókká teszik, ugyan ki árthatna nekik és gyermekeiknek. Hiszen Isten engedelme nélkül még üdvösségünkre szolgáló cselekedetet sem tehetünk, nem hogy a gonosz cselekedhetne ellenünk valamit. Mint egykor Jóbot, úgy védi őket is az Isten szeretete. Azon balesetek pedig, melyek ezen időben az anyákat és gyermekeiket érik, többnyire onnan erednek, hogy sem magukra, sem gyermekeikre nem vigyáznak.

Avatáskor az asszonyok, mint már föntebb említettük, imádkozzanak és háládatosságból a szentmise hallgatása vagy az Oltáriszentségben való részesülés által áldozzák föl Istennek Krisztust, az Isten bárányát. Adjanak a szegényeknek alamizsnát, s gyámolítsák az ügyefogyottakat. Imádságuk a következő :

Imádság. Mindenható, kegyelmes Isten ! ki Éva anyánk engedetlenségének méltán kiérdemelt büntetéséül azt rendelted, hogy

gyermekeit fájdalommal szülje: Neked ajánlom föl én is kiállott fájdalmaimat, hogy általuk a te irgalmadtól bocsánatot nyerjek. Hála és dicsőség Neked, ó Uram, ki méhemnek gyümölcsét a világra hozni engedted s minden szerencsétlenségtől megóvtál magzatommal együtt. Egyszülött Fiad anyjának, a boldogságos szűz Máriának példája szerint én is szolgálatodra ajánlom gyermekemet. Engedd, hogy őt a te dicsőségedre felnevelhessem. A malaszttal teljes Szűz érdemei és esedezései által add e kegyelmet, Uram! Áldj meg magzatommal együtt és engedd isteni akaratod szerint folytatni életünket, hogy egykor az örök boldogság országát tőled elnyerhessük. Ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által, stb.

Oktatás szent Balázs napjára.

Február 3-án.

Szent Balázs Kappadóciának Szebaszte nevű városában született. Ifjú éveiben nagy előszeretettel viseltetett a természettudományok iránt s különösen a gyógyászat tanulmányozására adta magát. Tanulmányozásai mellett azonban lelkéről sem feledkezett meg s bár magányában nagyon félrevonultan élt, mégis tudták róla, hogy istenfélő, jámbor keresztény. Ezen életmódja általános tiszteletet és szeretetet szerzett neki s így történt, hogy a háromszáztizenhatodik évben szebasztei püspökké választották. Épen ezen időben szenvedtek a keresztények a pogányoktól elkeseredett vallásüldözést. Licinius császár alatt érte el ez az üldözés legnagyobb fokát s szent Balázs is vértanuságot szenvedett. A nép úgy tiszteli őt, mint a szükségben segítő tizennégy szent egyikét és pedig mint torokfájás ellen védő szentet; mert egykor egy gyermeken, akinek torkában szálka akadt meg, kezeinek föltevése által segített. Ünnepén a pap két keresztformára összetett gyertyával osztja az úgynevezett «*Balázs-áldás*»-t és így imádkozik: «Szent Balázs püspök és vértanu esedezése által mentsen meg téged minden torokbajtól az Atya, Fiú és Szentlélek Isten. Amen.»

Szent Balázst püspöki díszben, kezében két égő gyertyával festik.

Az egyház imádsága. Úristen! ki minket évenként szent Balázs vértanu és püspök ünnepével megörvendeztetsz, kérünk, hogy minket pártfogásában is részesíteni kegyeskedjél. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Oktatás szent József napjára.

Március 19-én.

Szent József, ki Dávid király nemzetségéből származott, ács volt (Máté 13, 35.) és Názáretben Galileában lakott. (Luk. 2, 4.) Atyja Jákob, nagyatyja pedig Náthán volt. (Máté 1, 15—16.) Názáretben jegyezte el magát a szeplőtelen szűzzel, Máriával. Az evangélium őt *igaznak*, azaz minden erényekkel bíró férfiúnak nevezi. (Máté 1, 19.) Gyermek s ifjú éveiből mitsem tudunk róla s további életfolyásáról is csak az maradt meg számunkra, amit az evangélium tartalmaz. Eszerint Máriával jegyben volt, midőn megtudta, hogy Mária áldott állapotban van. El akarta őt bocsátani, de csak titokban, hogy — mint az Irás mondja — Máriát rossz hírbe ne hozza. (Máté 1, 19.) Ekkor azonban az Úr angyala álmában fölvilágosította, hogy Mária a Szentlélektől fogant. És mivel az angyal úgy parancsolta, visszafogadta magához Máriát és vele szűzességben élt továbbra is. (U. a. 1, 20, 24.) Épen ezen időben adta ki Augustus császár az ország népeinek összeírására vonatkozó rendeletét, melynek értelmében mindenkinek saját nemzetsége városában kellett magát beiratnia. József engedelmeskedett a felsőség parancsának s eljegyzett feleségével: Máriával Dávid városába, Betlehembe indult, mint amely nemzetségüknek székhelye volt. (Luk. 2.) Betlehemben akkor roppant népcsődület volt s így történt, hogy József és Mária, kik későn este érkeztek, csak a város végén egy istállóban kaphattak szállást. Itt szülte aztán Mária Jézust. Angyalok jelentek meg a szerény istállóban s örvendezve hirdették a jászolban született Megváltó megérkezését. Igy tudták meg a mezei pásztorok is, kik azonnal Betlehembe siettek s ott Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermek Jézust feltalálták és dicsőítették Istent mindazért, amit ott látni és hallani alkalmuk volt. (Luk. 2, 7.) Mi történt Jézus bemutatásakor a jeruzsálemi templomban, tudjuk; valamint azt is, hogy távol keletről jöttek a zsidók imént született királyához, hogy őt imádják és ajándékaikkal elhalmozzák. (Máté 2, 1.) Csak Heródest, a zsidók királyát fogta el bosszú és düh s el is határozta, hogy Jézust megöleti. Az Úr angyala ekkor Józsefet másodszor is felkereste álmában s tudtára adta Heródes szándékát. József ekkor Máriával és gyermekével még azon éjjel Egyiptomba menekült (Máté 2, 13, 14.) s mindaddig ott maradt, míg az Úrtól az angyal által parancsot nem vett, hogy Izraelbe újra visszatérhet. Midőn azonban tudomására jutott, hogy Heródes helyett fia Archelaus uralkodik, továbbra is féltette Jézust; azért Galileába ment és Názáretben telepedett le. (U. o. 2,

15, 20, 22.) Innen minden évben felmentek József és Mária az ünnepekre. Midőn Jézus 12 éves lett és így a zsidó törvény már őt is kötelezte, szülői Jeruzsálembe vitték. Itt Jézus elmaradt tőlük s három napig keresték roppant aggodalmak között; végre a templomban akadtak rá, ahol a tanítók között ült és kérdéseket intézett hozzájuk. Ennyit mond az Irás Józsefről. De ennyi is elég arra, hogy erényeit tisztelettel említsük s követésére vágyat érezzünk magunkban. Szűzessége, Isten és az ő törvényei, nemkülönben a világi hatóság rendeletei iránt való engedelmessége, Jézus és Mária irányában tanusított gyöngédsége fényes és ragyogó példaként áll előttünk.

Szent Józsefet liliomszállal (szüzesség jele), gyaluval, fűrésszel és fejszével (mint az ácsok védszentjét) ábrázolják.

Misekezdet a 91-ik zsoltárból: «Az igaz mint a pálma virágzik, növekedni fog, mint Libanon cedrusa, az Úr házába ültetve, a mi Istenünk házának tornácában. Jó az Urat dícsérni és éneket mondani a te nevednek, ó Fölséges!» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imája. Uram! kérünk, gyámolíts bennünket szentséges Atyád jegyesének érdemei miatt, hogy mindazt, mire a mi könyörgéseink elégtelenek, az ő esedezése által megnyerjük. Ki élsz és uralkodol stb.

Szentlecke. *(Sirák fia könyve 45, 1—6.)*

Kedves az Istennél és embereknél, kinek emlékezete áldásban vagyon. Hasonlóvá tette őt dicsőségben a szentekhez és fölmagasztalta őt félelemül az ellenségeknek és igéjével megszüntette a csodajeleket. Megdicsőítette őt a királyok színe előtt és parancsot adott neki népéhez és megmutatta neki dicsőségét. Az ő hűsége és szelídsége miatt megszentelé őt és kiválasztotta őt minden test közül. Hallatá vele magát és szavát és bevezette őt a felhőbe. És szemtőlszembe parancsokat adott neki, az élet és fegyelem törvényét.

Alkalmazás. Miután a mai szent-lecke, mely tulajdonképen Mózesről ír, teljesen alkalmazható Józsefre is, azért az egyház ezt szokta szent József ünnepére felolvastatni. Hogy Isten Józsefet szerette s azon időben minden ember fölé emelve megbecsülte, bizonyítja az is, hogy őt szent Fiának nevelő-atyjává tette. És ugyan melyik keresztény előtt lehetne József emlékezete áldatlan? Azon szent Józsefé, aki Jézus nevelő-atyja volt s ápolta az Üdvözítőt, ki kezdetben mint Teremtő, minden teremtményt megáldott, mint Megváltó minden bűntől és kárhozattól megmentett minket s részünkre Isten áldását és kegyelmét nyerte el. Az Isten Józsefet fel is magasztalta, mert királyok királyának nevelőjévé tette. József

pedig használta az isteni kegyelmet és szelídségével, tisztaságával, hű szeretetével Isten legdicsőbb szentjei közé emelkedett és most Istenét színről-színre látja, az emberekért pedig hathatósan esedezik.

Evangélium. *(Szent Máté 1, 18—21.)*

Mikor el volt jegyezve Jézus anyja, Mária, Józsefnek, mielőtt egybekeltek volna, úgy találtaték, hogy méhében fogant a Szentlélektől. József pedig, az ő férje, igaz ember lévén és nem akarván őt elhiresztelni, titokban akarta elbocsátani. Amint pedig ezen gondolkodott, íme az Úr angyala megjelenék neki álmában, mondván: József, Dávidnak fia! ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami őbenne fogantatott, a Szentlélektől vagyon. És fiat fog szülni, kit Jézusnak fogsz nevezni, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.

Miért lett Józsefnek jegyese a boldogságos Szűz?

Szent Jeromos szerint az eljegyzés a következő okokból történt: 1. Hogy általa Jézusnak Dávid nemzetségéből való származását Isten bebizonyítsa. Mert az ó-szövetségben tilos volt saját nemzetségéből másba átházasodni. Már pedig Júda nemzetségének, melyből Dávid származott, tétetett az igéret, hogy a Messiás belőle fog születni. 2. Hogy Máriát meg ne kövezzék, mert az akkori törvények a házasságon kívüli viselős nőt kövezéssel büntették; másrészt, hogy Krisztust senki törvénytelen gyermeknek ne tekinthesse s mint ilyent senki lenézéssel vagy megvetéssel ne illethesse. 3. Hogy Máriának József vigasztalója, támasza legyen, különösen midőn Jézussal Egyiptomba volt kénytelen menekülni.

Miért akarta Máriát József titkon elbocsátani?

Mert az isteni titokról még akkor nem bírt tudomással és mert szerető szíve nem akarta Máriának rossz hírét költeni. Mi, akik oly örömest gondolunk rosszat felebarátainkról s azt csakhamar nyilvánosság elé is hozni nem átaljuk, bizony követésre méltó példát találunk szent József szép és nemes viselkedésében. Kövessük tehát őt, kedves keresztények s tegyünk le nemtelen és gonosz érzelmeinkről.

Miért nem nyilatkoztatta ki a titkot maga Mária?

Mert alázatosságában készebb volt magát a gyanunak és rossz hírnek kitenni, mint Istennek azon végtelen kegyelmét kinyilatkoztatni, melyben őt részesítette. Ezenkívül pedig bizodalmát Istenbe vetette és remélte, hogy az Isten maga fogja őt védelmezni s ártatlanságát napfényre hozni.

Imádság szent Józsefhez. Hozzád könyörgök, ó szent József, mint akit Isten tisztaságod, szűzességed és egyéb fönséges érdemeidnél fogva Krisztus Urunk nevelőatyjává tett. Azon nagy kegyelmekre kérlek, melyekben részesültél, nyerj könyörgéseid által minden szülőnek kegyelmet arra, hogy gyermekét istenesen nevelhesse; a szegény házasokat az Úr viszontagságaikban és kesergésükben megvigasztalja; s a nőtlenek és hajadonok, akik szűzességüket Istennek felajánlották, abban meg is maradhassanak. Nyerj kegyelmet mindnyájunk részére, hogy földi pályánkat boldog kimúlással végezhessük be s azután gyámfiadhoz, Krisztushoz juthassunk el, ki az Atyával stb.

Oktatás Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepére.

Március 25-én.

Nálunk, magyaroknál, csak azért nevezik ez ünnepet Gyümölcsoltó-Boldogasszony napjának, mivel a gyümölcsfák oltása és nemesítése ezen időtájban történik és mert ezen elnevezés az emberi nemnek Krisztus Urunk által eszközölt megnemesítését óhajtja példázni, aki istenségét e napon oltotta be természetünkbe. Latinul, vagyis az egyház nyelvén, a Boldogságos Szűznek vitt angyali izenet (Annunciatio) ünnepének nevezzük s e nevet onnan nyerte, hogy Gábriel főangyal e napon jelentette ki, vagyis hozta meg Istentől a Boldogságos szűz Máriának azon izenetét, hogy méhében foganja a Messiást.

A **misekezdetben** az egyház a 44. zsoltárból énekli: «Színed előtt könyörögni fognak a község minden gazdagjai, utána szüzek vezettetnek a királyhoz; az ő társai hozzád vezettetnek vígsággal és örvendezéssel. Az én szívem jó beszédet önt ki: a királynak ajánlom énekemet.» Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Uram Isten! ki akartad, hogy Igéd a Boldogságos Szűz méhéből angyali izenettel testet vegyen magára; add esdőidnek, hogy kik őt igazán Isten anyjának hisszük, előtted az ő esedezéseivel gyámolíttassunk. Ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Izaiás 7, 10—16.)*

És az Úr folytatva szóla Ákáznak mondván: Kérj magadnak jelt a te Uradtól, Istenedtől, a mélységben alant vagy fenn a magas-

ságban. És mondá Ákáz: nem kérek és nem kisértem az Urat. Akkor mondá amaz: Halljátok tehát, Dávid háza! Kevés-e nektek, hogy az embereket bántjátok, hanem az én Istenemnek is bántására vagytok? Azért az Úr maga ad jelt nektek: Íme egy szűz méhében fogan és fiat szül és neve Emmánuelnek fog hivatni. Vajat és mézet eszik, hogy tudja a gonoszt megvetni és a jót választani.

Evangélium.

(Szent Lukács 1, 26-38.)

Az időben pedig elküldé az Isten Gábriel angyalt Galilea egy városába, melynek neve Názáret, egy szűzhöz, ki egy férfiúnak vala eljegyezve, kinek neve József, Dávid házából, a szűz neve meg Mária. És bemenvén hozzája az angyal, mondá: Üdvözlégy, malaszttal teljes, az Úr vagyon teveled, áldott vagy te az asszonyok között. Mikor ő ezt hallotta, megzavarodék annak beszédén, és gondolkodék, miféle köszöntés ez. És mondá néki az angyal: Ne félj, Mária! mert kedvet találtál az Istennél. Íme méhedben foganasz és fiat fogsz szülni és nevét Jézusnak hívod. Nagy lészen ő, és a Magasságbeli Fiának fog hivatni; és néki adja az Úristen Dávidnak, az ő atyjának királyi székét, és országolni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem leszen vége. Mondá pedig Mária az angyalnak: Miképen leszen ez, mikor férfit nem ismerek? És felelvén az angyal, mondá neki: A Szentlélek száll tereád, és a Magasságbelinek ereje

megárnyékoz téged ; azért a Szent is, mi tőled születik, Isten fiának fog hivatni. És íme Erzsébet, a te rokonod, ő is fiat fogant öregségében, és ez hetedik hónapja neki, aki magtalannak hivatik, mert Istennél semmi sem lehetetlen. Mária pedig mondá: Íme az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.

Miért írja le az evangélista oly körülményesen a Krisztus megtestesüléséről szóló üzenetet?

Hogy a megtestesülés titkát jól elménkbe vessük, erősen higyjük és felőle istenesen gondolkozzunk, mert egész üdvünk ettől függ.

Miért küldte Isten Máriához angyalát?

Hogy akaratát általa nyilatkoztassa ki, mely szerint isteni Fiának, hogy szenvedései és halála által az emberiséget megválthassa, az emberi természetet Máriától kell magára vennie.

Szükséges volt ez megváltásunkra?

Igen ; mert Krisztus Urunk mint Isten nem szenvedhetett, de másrészről az emberiség bűneiért Isten sem kaphatott volna elégtételt. Az Isten Fiának tehát Atyja előtt meg kellett magát aláznia, mi érettünk pedig szenvednie ; ami viszont csak úgy történhetett meg, hogy Isten Fia emberi testet öltött és emberi természetet vett föl. Ez egyszersmind az emberiség bűnének nagyságát és gonoszságát is mutatja, melyért sem ember, sem angyal, egyedül csak az Istenember s az ő irántunk való végtelen szeretete volt képes Istennek eleget tenni.

Miért zavarta meg az angyal üzenete Máriát?

Egyrészt alázatossága miatt, mely oly nagy volt, hogy ő magát minden teremtmény között legkisebbnek tartotta s nem tudta az őt ily váratlanul ért megtiszteltetést fölfogni. Másrészt pedig szemérmességében és szűzi tisztaságában, mely iránt oly határtalan tisztelettel viseltetett, megijedt az angyal azon szavától, hogy anyává lesz. A szűzeknek tehát legszebb ékességük s egyszersmind legszükségesebb erényük is az alázatosság, szemérmetesség és tisztaság ; azért jól emlékezetükben tartsák ezt, nagyra becsüljék s mindenben Mária legyen példaképük.

Mit jelent Dávid széke?

Krisztus Urunk országát, melynek Dávid királysága előképe volt (131. zsolt.) és amely ország a Dávidénál sokkal tökéletesebb és szilárdabb, mert az egész emberiségre kiterjed és örökké maradandóvá lett.

Miért mondja az írás Dávidot Krisztus atyjának?

Mert Mária, Krisztus anyja Dávid nemzetségéből származott.

Ki volt tehát tulajdonképen Krisztus atyja?

Mielőtt e kérdésre felelnénk, meg kell jegyeznünk, hogy Krisztusban két természet: az isteni és emberi egyesült. Emberi természeténél fogva anyja van, de atyja nincs, mert József csak gyámés nevelőatyja volt; isteni természete szerint pedig anyja nincsen, hanem csak atyja: a mennyei Atya.

Hogyan fogantatott Jézus?

A Szentlélek megárnyékolása és ereje által, ki isteni mindenhatóságával eszközlé Jézus fogantatását.

Mire serkentenek minket e szavak: «Istennél semmi sem lehetetlen»?

1. Isten iránt való nagy bizodalomra, mert Isten rajtunk legrosszabb körülményeink közt is, midőn már minden segítséget lehetetlennek tartunk, igen könnyen segíthet. És ha segítsége hasznunkra van és ha mi ezért még kérjük is, ő mindenkor segíteni is fog. 2. Erős hitre, mely semmi nehézségek által magát megtántorítani nem hagyja, még akkor sem, midőn azok értelmünket messze túlhaladják. Mert ha Istennél semmi sem lehetetlen, következésképen oly dolognak is kell léteznie, melyet föl nem foghatunk.

Miért nevezi magát Mária az Úr szolgálójának?

Alázatosságából, mely tulajdonsága szűzessége mellett legfőbb és legkitünőbb erénye volt Máriának. Azért mondja szent Bernát róla, hogy szűzi tisztasága miatt nyerte meg Isten tetszését és alázatossága által foganta őt méhében.

Az angyali üdvözlet magyarázata.

Miért nevezzük az «Üdvözlégy Mária»-t angyali üdvözletnek?

Mert Gábriel angyal üdvözlete, mellyel a boldogságos Szűzet azon izenet átadása alkalmával, hogy Isten Fiának anyjává lesz, megszólítá, ezen szavakkal kezdődik.

Hány részből áll az angyali üdvözlet?

Három részből, ú. m.: 1. Gábriel köszöntéséből; 2. szent Erzsébet szavaiból és 3. a katholikus egyház által ezekhez adott kiegészítésből.

Melyek Gábriel szavai?

«Üdvözlégy Mária! malaszttal teljes; Úr vagyon teveled; te vagy áldott az asszonyok között.»

Mit jelentenek e szavak?

Az «Üdvözlégy Mária» azon mély tiszteletet fejezi ki, mellyel mi is tartozunk irányában. A «malaszttal teljes» szavak tudtunkra adják, hogy Mária mindnyájunknál több malasztban részesült és pedig nem csupán önmagáért, hanem miérettünk is. Buzgón kell tehát hozzá imádkoznunk, hogy Istentől üdvösségünk leghasznosabb és leghathatósabb malasztját számunkra is elnyerje. E szavak: «Úr vagyon teveled» azt jelentik, hogy Isten Máriát különösen kedvelte s vele mindenhatósága, bölcsesége és jósága nagy csodáit mívelte. Végre a «Te vagy áldott az asszonyok között» szavak azt jelentik, hogy Mária, mert rajta semmi bűnnek szennye nincsen, sőt mi több, Isten Fiának anyja lesz — az asszonyok között a legboldogabb. Szülni fog, anélkül hogy szüzességét elvesztené. Szinte hihetetlen, hogy találkoznak emberek, akik Máriát így üdvözölni szégyenlik és nem magasztalják azon kegyelmeket, melyekben Isten őt részesítette.

Melyek Erzsébet szavai és mit jelentenek?

Erzsébet az őt meglátogató Máriát az angyal következő szavaival üdvözölte: «Te vagy áldott az asszonyok között» — kiegészítvén azt ezekkel: «és áldott a te méhednek gyümölcse». Itt az «áldott» azt jelenti, hogy dicsőített, magasztalt. Tehát midőn e szavakat imádkozzuk, tulajdonképen azt kérjük Istentől, hogy Mária méhének gyümölcsét, azaz Krisztust, az ő isteni magzatát, mindenki dicsőítse és imádja.

Mely szavakat adta ezekhez az egyház?

A következőket: «Jézus. Asszonyunk, szűz Mária, Istennek szent Anyja! imádkozzál érettünk bűnösökért most és halálunk óráján. Amen.» E szót: Jézus, az egyház e szavak után tette: «és áldott a te méhednek gyümölcse»; miáltal egyszersmind azt is kívánja jelenteni, hogy ezen imádságot is Jézus nevében ajánljuk föl Istennek, mert így bizonyosabban elnyerjük azt, amit kérünk. Az ezután következő szavakban már a boldogságos Szűz közbenjáró esedezését kéreti velünk az egyház.

Mit jelentenek e szavak?

Az «Asszonyunk szűz Mária» megszólítással, mellyel Máriát

illetjük, őt Isten után leghatalmasabb pártfogónknak és védőasszonyunknak valljuk. Az ezután következő szavakkal, melyekben őt Isten szent anyjának nevezzük, arra kíván az egyház emlékeztetni, hogy Mária szűzi tisztaságát és szent életét kell követnünk, ha Isten előtt kedvesek óhajtunk lenni. «Isten anyjá»-nak azért nevezzük, mert az Isten Fiát ő szülte. Az «imádkozzál érettünk» szavak jelentőségét abban kell keresnünk, hogy Mária csak szent lévén, rajtunk maga erejéből nem segíthet s így arra kérjük őt, hogy részünkre a többi szentek pártfogását is nyerje meg és érettünk esedezzék. A «mi érettünk bűnösökért» szavak azt hozzák eszünkbe, hogy mi bűnösök, tehát szegények és szerencsétlenek vagyunk s épen azért kell őt kérnünk, hogy nekünk kegyelmet nyerjen. E szavakban pedig: «most és halálunk óráján», ismét Máriát kérjük, hogy nyerje meg Istentől azt a kegyelmet, hogy *most* parancsolatát híven teljesíthessük, «*halálunk óráján*» pedig a kísértést és szorongattatást legyőzve, boldogan múlhassunk ki és Isten ítélőszéke előtt ne legyünk kárhozatra ítélve, hanem a mennyország választottjai közé vétessünk fel. Amen. Úgy legyen!

Rövid oktatás az «Úrangyaláról».

Miben áll az «Úrangyalának» nevezett áitatosság?

Abban, hogy az «Üdvözlégy Máriá»-t háromszor imádkozzuk el s mindegyik elé a szentírásból vett és Jézus megtestesülésére vonatkozó néhány szót teszünk. Igy először e szavakat: «Az Úr angyala köszönté Máriát: ez méhébe fogadá a Szentlélektől szent Fiát»; a második elé Mária e szavait: «Ime az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint»; végül a harmadik elé ezeket: «Az Ige testté lőn, s mi köztünk lakozék». Befejezésül az egyház még egy imádságot is használ: «Imádkozzál érettünk, Istennek szent anyja, hogy méltók lehessünk a Krisztus igéretére. Kérünk téged Úr Isten, öntsd lelkünkbe szent malasztodat, hogy akik az angyali izenet által szent Fiadnak, Krisztus Jézusnak megtestesülését megismertük, az ő kínszenvedése és keresztje által a feltámadás dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.»

Hogyan kell az Úr angyalát imádkozni?

1. Rendesen, azaz lassan és térdelve. Kivételt csak a húsvéti idő tesz, mikor Jézus feltámadásának emlékezetére állva imádkozzuk. 2. Töredelmes szívvel, mert Krisztus bűneinkért lett emberré

s ezért szenvedett. 3. Ájtatosan, ami annyit tesz, hogy amit szájunk mond, szívünk is érezze.

Hányszor és miért imádkozzuk az Úr angyalát?

Napjában háromszor és pedig azért, hogy 1. általa és benne Jézus megtestesülését imádjuk és tiszteljük; 2. a boldogságos Szűz oltalmát minden látható és láthatlan ellenségünk ellen kikérjük.; 3. alkalmat nyerjünk arra, hogy jócselekedeteinket naponként szaporíthassuk.

A boldogságos Szűz üdvözlése. Üdvözlégy Mária! Malaszttal vagy teljes! Én ezen örvendek és áldalak téged, hogy a Magasságbelinek anyjává s az ég és föld királynéjává magasztaltattál. Veled van az Atya, ki öröktől fogva nemzé azt, kit te méhedben fogantál; veled a Fiú, kit szűz méhedben hordoztál; veled a Szentlélek, kinek mindenható ereje megárnyékozott. Azért vagy te áldott az asszonyok között. Te az ég öröme vagy és az Isten egyházának ékessége. Kérjed az Istent miérettünk, most és halálunk óráján. Amen.

Oktatás hétfájdalmú szűz Mária napjára.

(Virágvasárnap előtt való pénteken.)

Misekezdetül e sorok szolgálnak: «Állanak vala Jézus keresztje mellett az ő anyja s anyjának rokona, Mária, Kleofás felesége és Szalome és Mária Magdolna. (Jan. 19.) Asszony! íme a te fiad! mondá Jézus, a tanítványnak pedig: Ime a te anyád!» Dicsőség az Atyának, stb.

Az egyház imádsága. Úristen! Mint Simeon megjövendölte, kínszenvedésedkor dicsőséges szűz anyádnak, Máriának szentséges lelkét a fájdalom éles tőre járta át. Ó engedd kegyelmesen, hogy mi, akik ma az ő fájdalmainak és szenvedéseinek napját tisztelettel ünnepeljük, az ő dicsőséges érdemei s mindazon szentek esedezései által, kik a te keresztedet hűséggel környezték, kínszenvedéseid érdemeiben részesülhessünk. Ki élsz és uralkodol, stb.

Szentlecke. *(Judit könyve 13, 22—25.)*

Az Úr megáldott téged az ő erejével, mert általad semmivé tette ellenségeinket. Áldott vagy te, leányom, a fölséges Úristentől minden asszonyok felett a földön. Áldott az Úr, ki az eget és földet teremtette; mert ma a te nevedet úgy fölmagasztalta, hogy el nem

távozik dicséreted az emberek szájától, kik megemlékeznek az Úr erejéről mindörökké ; mivelhogy nem kímélted életedet a te nemzetséged szorongatásáért és sanyarúságáért, hanem elejét vetted a romlásnak a mi Istenünk színe előtt.

Evangélium. *(Szent János 19, 25—27.)*

Az időben: Állanak vala pedig Jézus keresztje mellett az ő anyja és anyjának testvére, Mária, Kleofás felesége és Mária Magdolna. Jézus azért látván anyját és az ott álló tanítványt, kit szeret vala, mondá anyjának: Asszony, íme a te fiad! Azután mondá a tanítványnak: Ime a te anyád! És azon órától a tanítvány őt magához vevé.

Jegyzet. Ájtatos olvasmányul a mai napra minden kereszténynek ajánlható az «Áll a keserves anya» kezdetű szent ének, mely minden imakönyvben bennfoglaltatik.

Oktatás szent Adalbert (Béla) püspök napjára.

Április 23-án.

Szent Adalbert Csehországból, a ludicsi grófok fényes nemzetségéből származott s a 956-ik év körül született. Kis gyermek korában veszedelmes betegségbe esett s ájtatos szülői már akkor Istennek s a Boldogságos Szűznek ajánlották fel őt. Isten különös kegyelme megmentette őt betegségéből és az életnek visszaadta. Adalbert később, midőn már értelme kifejlett és nemes lelke teljesen fel tudta fogni Istennek iránta tanusított végtelen kegyelmét, lángoló buzgalommá nevelte lelkében az Isten iránt való s vele született szeretetet s elhatározta, hogy egész életét Istennek s az ő kegyelme és bölcsesége által üdvösségünkre adott igaz hit terjesztésének szenteli. A szükséges előkészületeket és nevelést a magdeburgi érsek atyai gondoskodása mellett az ottani hírneves iskolában nyerte s tanulmányainak végeztével az egyház szolgálatába lépett. Itt előbbi nevét, Wojteket, elhagyván, érseke iránt való hálából annak nevét, Adalbertet vette föl. Midőn 983-ban Ditmár, prágai püspök halála után hazájába visszatért, annak utódjául választották meg. A gondjaira bízott nép szilaj erkölcse és törhetetlen nyakassága miatt azonban pásztorkodásától e helyen sikert nem remélt; ezért megyéje kormányzását a szomszédos meiszeni püspökre bízta s ő maga Rómába ment, ahol egy kolostorban öt éven át szerzetesi alázatosságban élt. A csehek azonban küldötteik által alázatosan kérték őt

és a pápát, hogy térjen vissza hozzájuk. Ismételt kérésüknek s a pápa szavának engedve elhatározta, hogy Prágába visszatér s apostoli munkálkodásával a minden jót igérő népnél kísérletet tesz. A csehek azonban nemcsak hogy igéretüket be nem váltották, hanem még magát a püspököt és ennek nemzetségét is üldözték s testvéreit meg is ölték. Szent Adalbert belátta, hogy honosaitól semmi jót sem várhat többé. Elhagyta őket véglegesen s a szomszéd országokban hirdette az Isten igéjét. Magyarországba jött s itt különösen az ország nagyjait, kik elkeseredett ellenségei voltak a keresztény hitnek, térítette meg. Sok száz és száz, maga a fejedelem Gejza is felvette a kereszténységet; fiát, Istvánt szintén Adalbert keresztelte meg. Szent Adalbert volt az első hithirdető, aki hazánkban sikerrel munkálkodott s országos nagyjaink előtt is kedveltté tette azon egyházat, melyet később azután Szent István, hazánk első alkotmányos királya tettel és szóval hirdetett s tulajdonképen megalapított. A poroszok közül azon időben a jelenlegi Frisshausen város vidékén még pogány hitet vallottak sokan s így szent Adalbert oda is elment, hogy az apostoli vallást hirdesse. Itt azonban dühös, ellenségeskedő népre talált, mely Königsberg közelében 997. évi április hó 23-án lándzsákkal halálra sebezte őt. Boleszláv lengyel fejedelem a püspök vértanu holttestét a poroszoktól nagy pénzösszegen magához váltotta és Gnesenben temettette el. Hazánkban szent Adalbert tiszteletét az iránta hálával viseltető Szent István király terjesztette el. Az első székesegyház is, mely Esztergomban épült, az ő tiszteletére lett szentelve. Szent Adalbertben egész Magyarország, de különösen az esztergomi egyházmegye védszentjét tiszteli ma is.

Jézus ezen fenyegető mondása pedig: «Elvétetik tőletek az Isten országa s oly nemzeteknek adatik, mely gyümölcsét megtermi», (Máté 21, 43.) a szent Adalbert tanításai iránt siket és érzéketlen népeken is beteljesedett. Honfiai, kik elűzték, önmagukat fosztották meg tanításaitól s azon üdvös példák használtól, melyeket a hívő magyarok és lengyelek örömmel és tisztelettel fogadtak be s Istvánban, Imrében, a szent királyokban és sok másokban az istenesség és szent életnek gazdag gyümölcsét termék. Ellenben a cseheknek és poroszoknak vad kegyetlenségük, törvénytelenségük, vallástalanságuk nemcsak lelki, de közéletükben is sok zavart okoztak. Az Úr küldötteit tehát mindenekfelett tiszteletben kell tartanunk s bennük magát az Úr Jézust kell felismernünk. (Luk. 10, 16.) Azon időt pedig, melyet Isten az ő tanításaikkal számunkra nyujt, üdvösségünk munkálására használjuk föl, hogy azt Isten tőlünk, mint méltatlanoktól, elvenni ne kényszerüljön. A szülők pedig tanulják meg szent Adalbert szüleinek szép példájából, hogy gyermekeiket ájtatos imádságaikban

Istennek fölajánlani soha el ne mulasszák; a gyermek pedig oly buzgón igyekezzék Istennek ajánlott hitében élni, hogy az Úr előtt kedves is legyen. Keresztségünkben mi is Istenek lettünk felajánlva az abban tett fogadás által; e fogadásról tehát sohasem szabad megfeledkeznünk. És habár mindnyájunkat nem hív is meg Isten az egyház közvetlen szolgálatára, mégis bármily körülményekben legyünk, élhetünk Istennek és kell is, hogy éljünk, mert az örök élet elnyerése mindenkinek egyaránt szükséges. Szent Adalbert iránt pedig mi magyarok különösen tisztelettel legyünk, mert Isten után neki köszönhetjük, hogy hazánk népét a pogányság sötétjéből a keresztény hit világosságára vezette. Ő kész volt életét is föláldozni a *mások* üdvéért s mi sokszor a *saját* boldogságunkért átaljuk a legkisebb terhet és bajt elvállalni; mert amily nagy volt szent Adalbertben az Isten iránt való szeretet, oly csekély az bennünk. E szeretettel szívünkben erősek vagyunk s nélküle gyengék és tehetetlenek.

Szent Adalbertet püspöki díszöltözetben ábrázolják, amint szent István fejére keresztvizet önt.

Az egyház imádsága. Örökkévaló Mindenható Isten! Szent Adalbert püspök és vértanud szenvedésének emlékünnepén, kit te érdeméhél fogva szentjeid sorába emeltél, könyörgünk hozzád. Ó engedd meg, hogy az ő nagy érdemei által kegyelmeidet kérhessük s példáját követve, mi is az örök hazába jussunk. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Oktatás szent Márk evangelista napjára.

Április 25-én.

Márk, teljes nevén János Márk (Ap. csel. 12, 12.) bizonyos jeruzsálemi Máriának volt fia, kinek házánál az apostolok gyakran összegyűltek. Úgy látszik, hogy Péter volt oktatója a keresztény hitben, mert fiának nevezi. (Pét. I. 5, 13.) Később Pált és rokonát Barnabást követte útjaikban (Ap. csel. 12, 25.; 13, 5 és 15, 39.) s Pál római fogságai alatt is nála tartózkodott. (Kolossz. 4, 10. Tim. II. 4, 11.) Rómában, úgy látszik, Péterrel, aki Pállal együtt ez időben szintén ott volt, ismét szorosabb viszonyba lépett s Péter serkentette őt azon evangélium megírására, melyet tőle bírunk. Az különben, hogy szent Márk Péter vezetése mellett dolgozott, az egész keresztény világ véleménye, miért Márkot közönségesen szent Péter tolmácsának, magyarázójának és evangéliuma kezelőjének nevezték el. Életviszonyairól többet nem tudunk. Szent Jeromos, Szent Özséb, nemkülönben a görög és latin vértanulajstromok

amellett bizonyítanak, hogy Alexandriában mint vértanu halt meg. Szent Márkot az egyház a gyónás és áldozás nélkül való véletlen és hirtelen halál védszentjéül tiszteli.

Képén oroszlánnal ábrázolják, mely Jézusnak általa hirdetett királyi méltóságát vagy a pusztát jelenti, minthogy evangéliumát a pusztában kiáltónak szavával kezdi.

E napon tartja az Egyház a búzaszentelőt, bár az Márk napjával semmi összefüggésben nincs.

Rövid oktatás a búzaszentelésről.

Magukról a körmenetekről általánosságban s azok eredetéről, hasznáról és céljáról már könyvünk első részében megemlékeztünk. Ott a szent Márk-napi körmenetet különösen felemlítettük s miután nálunk a búzaszentelési körmenetet és ájtatosságot az egyház szent Márk napján szokta megtartani, azért e helyütt a mondottakat még a következőkkel egészítjük ki:

A mai napon tartani szokott körmenetben különösen szántóföldeinkre, szőlőinkre, szóval mindennemű terményeinkre kérjük Isten áldását. Buzgón esedezünk hozzá, hogy az élet fenntartására szükséges termékeinket minden veszedelemtől megóvni, azokat mindenhatóságával növekedni, gyarapodni és gyümölcsözővé tenni kegyeskedjék. Buzgó imádságunk alatt pedig alázatossággal megemlékezünk az apostol intéséről, melyben arra tanít minket, hogy «sem aki ültet valamit, sem aki öntöz, hanem aki növekedést ad, az Isten». (Kor. I. 3, 7.) Semmi sem keltheti fel bennünk jobban az Istentől való függés érzetét és semmi sem táplálhatja jobban, semmi sem költheti fel szívünkben az egyedül Istenben helyezett remény és bizodalom szükségét és semmi sem bizonyíthatja be fényesebben igyekezetünknek és fáradságunknak az Isten áldása nélkül való sikertelen voltát, mint a szántóvetők életmódja. Hiszen az egészen és valóban az időjárástól s így az isteni Gondviseléstől függ. Épen azért rendelte az isteni bölcseség első szüleinknek s így az emberiség legnagyobb részének is azt életmódul. Minden más életmód között ez az, mely leghathatósabban emlékeztet minket a fölöttünk őrködő, jutalmazó és büntető égre, mely mintegy naponként kényszerít arra, hogy Istenhez folyamodjunk és így üdvösségünk javára munkálkodjunk. Ismerjük fel tehát ezen atyailag kegyes és bölcs isteni rendelés üdvös céljait s Dáviddal így kiáltsunk fel: «Mindenek szemei te benned bíznak, Uram! és Te adsz eledelt azoknak alkalmas időben. Felnyitod kezeidet és betöltesz minden élő teremtményt

áldással.» (Zsolt. 144, 15.) A jó keresztény tehát egészen Istenre bízza magát s az idők minden változásai között változatlan és rendíthetetlen marad. A megpróbáltatás nehéz ideje alatt nem csügged el bizodalma, mert erősen hisz az Úr igazságában, szeretetében és kegyelmében. Ahol a veszély és küzdelem legnagyobb, ott közelebb van az Isten is, mert az őt segítségül hívó jó kereszténveket soha el nem hagyja. Meghallgatja ezek könyörgését, teljesíti kívánságukat és megszabadítja őket. «Megőrzi az Úr mindazokat, kik őt szeretik és elveszít minden bűnöst.» (Zsolt. 144, 17.) A búzaszentelési szent meneteknél használt imádságok nem egyformák ugyan, de a magasztos célnak megfelelően lényegükben teljesen megegyezők. Legyen a használt imádság bármily szövegű is, alapjában véve nem más az, mint a hívőket Isten iránt bizodalomra, hálára, az Isten adományaival mértékletes életre s az ezek alapján gyakorlandó jócselekedetekre és a szegények irányában könyörületességre buzdító könyörgés.

Az egyház imádsága. Mindenható Isten! Kegyelmes Atyánk! add, hogy teremtményeidnek zsengéit, melyeket eddig levegővel, nappal és esővel táplálni méltóztattál, áldásodnak bőséges harmatával tökéletesen gyümölcsözőkké tegyed. És engedd meg nekünk, ó Uram! hogy adományaidért mindenkor illő hálákat adjunk neked. Ó töltsd meg a föld termékenységével, a te javaid sokaságával lelkeinket s engedd, hogy dicsőséges nevedet a szegények és ügyefogyottak is magasztalhassák. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Oktatás a szent kereszt feltaláltatása napjára.

Május 3-án.

Miért nevezzük e napot a szent kereszt feltalálltatása napjának?

Mert a katholikus egyház évenként e napon ünnepli emléknapját annak, hogy szent Ilona, Konstantin császár anyja a szent keresztet, melyen Krisztus Urunk kiszenvedett és minket megváltott és amelynek holléte hosszú időn át ismeretlen volt, ismét feltalálta.

Hol volt a szent kereszt ezideig?

Jeruzsálemben, ahol a szent sír barlangját a szent kereszttel együtt Hadrián római császár betemettette, ki Krisztus kínszenvedésének emlékét és halálának szent helyeit nem csak megszentségteleníteni, de azokat teljesen megsemmisíteni törekedett. Később, midőn a pogányok a szent sír barlangja fölé Vénus-templomot emeltek, az egészen feledésbe ment. (Stolberg X. 180 l.)

Hogy találta meg szent Ilona a keresztet?

Midőn fia, Konstantin császár azon szent kereszt által, mely előtte az égen fényben és e felírással jelent meg: «E jelben fogsz győzni», ellenségét Maxentiust szerencsésen legyőzte, oly nagy hódolattal kezdte a szent keresztet tisztelni, hogy annak tiszteletét egész birodalmában elrendelte s egyszersmind megtiltotta, hogy ezentúl valakit kereszten végezzenek ki. Elhatározta továbbá, hogy a szent kereszt tiszteletére Jeruzsálemben díszes templomot építtet. Az építendő templom helyéül Krisztus szent sírját választotta, melyet anyja, szent Ilona, ki aggkorában ép ekkor költözött Rómából Palesztinába, szent Makárius püspökkel egyetértve sok fáradsággal keresett fel. Midőn a romok és föld elhányása után végre sikerült a szent sír sziklaboltját föltalálniok, közelében három keresztre s ezekhez tartozó szegekre és fölírásokra is bukkantak. Hogy a három kereszt közül a valódit, melyen Krisztus kiszenvedett, feltalálják, szent Makárius közösen végzett imádság után egy halálos betegségben sínylődő asszonyt érintett azok mindenikével, mire a harmadik kereszttel való érintés után az asszony azonnal meggyógyult. Ez tehát bizonyossá tette előttük, hogy a három közül ez a valódi. Ilona a kereszt egy részét és a szegeket fiának Konstantinápolyba küldötte, míg nagyobb részét drágakövekkel ékesítve aranyba foglaltatta s a kereszt tiszteletére épített jeruzsálemi pompás templomban helyeztette el nyilvános tisztelet céljából. A szent keresztből különben apróbb darabokat is vagdaltak le, melyeket csaknem az egész világon szétosztottak s mai napig szent ereklyeként számtalan helyen őriznek, mint azon eszközt, melyen Isten Fia az emberiséget megváltotta, a poklot és annak gonosz szellemeit legyőzte és számunkra a mennyei kegyelmeket megszerezte.

Az egyház üdvözlete a szent kereszthez. Ó dicsőséges és tiszteletre méltó kereszt! te drága fa és csodálatos jel, mely által a bűn, az ördög és a pokol megsemmisültek s a világ Krisztus vérével megváltást nyert; te a cédruserdő minden fái között fel vagy magasztalva, mert a világ élete rajtad függött; rajtad diadalmaskodott Krisztus és halála által rajtad győzte le a halált örökre. Alleluja!

Imádunk téged, Krisztus, és áldunk téged; mert a te kereszted által megváltottad a világot.

Imádság. Mindenható Úristen! Az üdvhozó kereszt feltalálása által kínszenvedéseid csodáját újítottad meg. Ó add, hogy ez életadó fa becse által az örök élet örömeit elnyerhessük. Ki élsz és uralkodol stb.

Szent-Lecke. (Lásd magyarázatával együtt Virágvasárnapon.)

Evangélium. *(Szent János 3, 1—15.)*

Az időben volt pedig a farizeusok közt egy Nikodémus nevű ember, a zsidók egyik főembere. Ez Jézushoz méne éjjel, és így szóla hozzá: Rabbi! tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem cselekedheti e jeleket, melyeket te cselekszel, hacsak nincs vele az Isten. Felelé Jézus és mondá neki: Bizony, bizony mondom neked, hacsak valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg az Isten országát. Mondá neki Nikodémus: Hogyan születhetik az ember, ha már vén? csak nem mehet be ismét anyja méhébe, hogy újra szülessék? Felele Jézus: Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába. Ami a testből született, test az; és ami a lélekből született, lélek az. Ne csodálkozzál, hogy azt mondtam neked: szükséges újra születnetek. A szél, ahol akarja, ott fú; és hallod zúgását, de nem tudod, honnét jön, vagy hová megyen; így van mindaz, ki a lélektől született. Felelé Nikodémus, és mondá neki: Miképen lehetséges mindez? Felelé Jézus, és mondá neki: Te mester vagy Izraelben, és ezeket nem érted? Bizony, bizony mondom neked, hogy amit tudunk, azt beszéljük, és amit láttunk, arról tanuskodunk, de a mi tanuságunkat nem fogadjátok el. Ha földi dolgokról szólottam nektek, és nem hiszitek: miképen fogjátok majd hinni, ha a mennyei dolgokról szólok nektek? És senki sem ment föl mennybe, hanem csak az, ki mennyből szállott alá, az Emberfia, ki mennyben vagyon. És amint Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy kell fölemeltetnie az Emberfiának, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Rövid magyarázat. Jézus ezen evangéliumban arra tanít minket, hogy ha Isten országába akarunk jutni, úgy újonnan kell születnünk, azaz Isten Fiában, különösen pedig az ő engesztelő halálában hinnünk, hogy hitünk által a Szentlélek újjászülő s átalakító malasztját is elnyerjük. Legyen tehát hitünk szilárd, higyjünk az Isten Fiában erősen, mert csak így születhetünk újjá a Szentlélek által és csak így lehetünk méltók Isten országára.

Kérdések a keresztről.

Miért tartja az egyház Krisztus keresztjét tiszteletben?

1. Mert a kereszt volt azon oltár, melyen Krisztus magát az emberiségért feláldozta; 2. azon eszköz, mellyel megváltásunk dicső

művét végezte és 3. azon diadalmas és Krisztus vérével befestett zászló, mely a gonosz ördögöt legyőzte. «A kereszt — mondja Aranyszájú szent János — Isten haragját az emberek ellen megszüntette, kibékülést eszközlött, a földet mennyé változtatta; az embereket kapcsolatba hozta az angyalokkal, a halál birodalmát lerontotta, megtörte az ördög hatalmát, a vétek erejét megsemmisítette; a világot megszabadította a tévelyektől, visszahozta az igazságot, a gonosz lelkeket elűzte, a bálványok templomait ledöntötte, a hamis isteneknek bemutatott áldozatok füstjét elfújta, erényeket ültetett és egyházakat alapított. A kereszt az Atyának akarata, a Fiúnak tisztelete, a Szentlélek öröme s az apostolok dicsősége. A kereszt fénye nagyobb világosságot terjeszt, mint a nap és ragyogóbb a napsugaraknál. Ha a nap homályba borul is, a kereszt azért ragyogni nem szűnik; a nap pedig homályba borul, mivel a kereszt fénye az övét fölülmulja. A kereszt széttépte az ellenünk bizonyító kéziratot (Kolossz. 2, 14.), megsemmisítette a halál tömlöcét s az Istennek irántunk való szeretetét a legteljesebb mértékben kimutatta. (Galat. 6, 14.) A kereszt bevehetetlen erősségünk, győzhetetlen paizs, a gazdagok biztossága, a szegények szerencséje, védelme az üldözötteknek, fegyverzete az ostromlottaknak, szabadulás a fájdalmaktól, alapja az erényességnek, dicső és csodálatos jel. A kereszt nyitotta fel ismét a paradicsomot, bebocsátotta abba a megtért latrot s az emberi nemet, mely már-már veszendőbe ment s még csak a földre sem volt érdemes, bevezette a mennyek országába. Ily sok jóban részesített és részesít minket a kereszt.»

Imádhatjuk-e Krisztus keresztjét?

Nem, mert imádás egyedül Istent illethet. És habár az egyház a kereszttel szemben használ is néha imádást jelentő szavakat, melyekben üdvösségünket is annak tulajdonítja, mindazonáltal e szavak tulajdonképen Krisztusra vonatkoznak, mint aki tényleg Megváltónk s akit hálánk és szeretetünk s ennek folytán imádásunk is méltán megillet.

Hogyan tiszteljük Krisztus keresztjét legjobban?

1. Ha magunkra nyilvánosan is keresztet vetünk s ha nem szégyeljük hiúságunkban azt, hogy a Megfeszítettnek tisztelői vagyunk. 2. Ha a keresztet szeretjük; ami annyit tesz, hogy az Isten által reánk küldött viszontagságokat és szenvedéseket békés türelemmel viseljük s örömmel hordozzuk s ezzel Urunk tanítását követve keresztjét magunkra vesszük. (Luk. 9, 23.)

Miért emelnek utakon, mezőkön stb. keresztet?

Hogy ezzel szüntelenül emlékeztetve legyünk Krisztusra s így Urunk iránt hálás tiszteletre, a kereszt iránt pedig tiszteletre gerjedjünk. Mint szent Pál tanítása mondja: «Nézzünk a hit szerzőjére és bevégzőjére, Jézusra; ki az előtte levő öröm helyett elszenvedte a keresztet s megveté a gyalázatot: és most az Isten székének jobbján ül.» (Zsid. 122.)

Miért hordozzák a szent keresztet a szent menetekben nyilvánosan?

Hogy elleneinket megszégyenítsük, midőn magunkat nyilvánosan is a Megfeszített tisztelőinek valljuk és az ő keresztjével dicsekszünk. Mert, mint szent Pál (Galat. 6, 14.) mondja: «Éntőlem távol legyen másban dicsekednem, mint a mi Urunk Jézus keresztjében; aki által nekem a világ megfeszíttetett, és én a világnak.»

Rosszul teszik-e elleneink, hogy Krisztus keresztjének ellenségei?

Bizonyára; mert ezekről mondja szent Pál (Filipp. 3, 18.): «Sokan élnek úgy, kikről gyakran mondottam nektek (most pedig sírva is mondom), mint Krisztus keresztjének ellenségei; kiknek végök veszedelem.»

Miért vetünk magunkra keresztet?

1. Hogy bebizonyítsuk, miszerint mi keresztények vagyunk, imádói a Megfeszítettnek. 2. Hogy a Szentháromságban való hitünket megvalljuk. 3. Krisztus kínszenvedésének és halálának tiszteletére. 4. Az ördög és kísértései fölött nyerendő győzelem eszközlésére, mert az ördög a keresztet, mint amely hatalmától megfosztotta, gyülöli és így a kereszt űzi el őt leghathatósabban. Azért imádkozik úgy az egyház: «A kereszt jele által szabadíts meg minket, Úristen, a mi ellenségeinktől.» 5. Hogy foglalatosságainkat szerencsésen végezzük és Krisztus érdemei megőrizzenek minket minden testi és lelki bajtól.

Régi szokás-e a keresztvetés?

Igen, mert e szokásról már a legrégibb atyák is megemlékeznek s azt állítják, hogy az apostoloktól vette eredetét. Ezen atyák már arra is intik a kereszténveket, hogy étkezés, járás, kelés, szóval mindennemű foglalatosságaik közben, de különösen kísértés idején okvetlenül vessenek magukra keresztet, hogy ezáltal Isten oltalmába helyezzék magukat s gonosz ellenségeik káros befolyásától mentve legyenek.

Miért vetnek a papok isteni szolgálat alkalmával a népre keresztet?

Mert e külső jellel mintegy azt akarják jelképezni, hogy a nép mindama bő áldásokban részesüljön, melyeket Krisztus Urunk kereszthalála által nyertünk. Mint szent Pál mondja: «Áldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, ki megáldott minket minden lelki áldással s mennyei adományokkal Krisztus által.» (Efez. 1, 3.) A keresztvetés e szokásának előképét már Jákob patriárka adta, ki József két fiát, Efraimot és Manasszest keresztbetett kezekkel áldá meg. Igen régi e szokás az egyházban is, mert mint a reánk maradt irományok bizonyítják, már az agdei zsinat (505. évben) kötelességükké tette a papoknak, hogy a népet könyörgés után megáldva bocsássák el.

Miért vetünk keresztet mise közben az evangéliumkor?

Hogy a kereszt ereje vagyis Krisztus érdemei által Isten malasztját adja nekünk ahhoz, hogy: 1. Az evangéliumot elménk fölfoghassa és azt ne szégyelje; miért is homlokunkat illetjük keresztvetéssel. 2. Hogy az evangéliumot szájunkkal is megvallhassuk s hogy Krisztus is megvalljon minket egykor mennyei Atyja előtt. Ezért érintjük másodszor szájunkat. 3. Hogy az evangéliumot szívünkből szerethessük és gyakorolhassuk, miért is a keresztvetéssel szívünket érintjük.

Fohász a feszület előtt. Úristen! Tekints a te szent Fiad képére, ki neked érettünk egész a kereszthaláláig engedelmes volt és bocsásd meg minekünk a mi engedetlenségünket. Ime, a főpap önmagát áldozta föl bűneinkért a kereszt oltárán; ő saját vérével rótta le bűneink kötelezvényét s azt a keresztre szegezte. Ne emlékezzél tehát többé bűneinkre, miután ily drága áron vásároltattunk meg.

Oktatás Keresztelő szent János születése napjára.

Június 24-én.

Miért ünnepli az egyház Keresztelő szent János születése napját is?

Mert születését maga az evangélium is kiemeli s mert az Isten is csodatettel különböztette meg más szentek születésétől. Végül pedig az Üdvözítő is legnagyobbnak nevezi őt az emberi szülöttek között.

Keresztelő szent Jánost képén remeteruhában, karján vagy kezében tartott könyvén bárányt hordozva ábrázolják, oldalán nádkereszttel s nem ritkán liliommal. Vértanui halála miatt bárddal is festik.

A **misekezdet** Izaiás 49. fejezetéből van véve: «Az Úr anyám méhétől nevemen hívott engem és olyan szájat adott, mint az éles kard; az ő keze árnyékával födözött be engem és választott nyíllá tett engem.» «Jó az Urat dícsérni s éneket mondani a te nevednek, ó Fölséges!» (Zsolt. 91.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Úristen! A te végtelen kegyelmed és irgalmad tette a mai napot szent János születése által előttünk tiszteletreméltóvá; add meg, esedezve kérünk, lelki örömeink malasztját is s engedd kegyelmesen, hogy híveid fölvilágosított elmével mindenkor az örök élet útján haladhassanak. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Izaiás próféta jövend. 49, 1—7.)*

Halljátok, szigetek! és figyelmezzetek, népek a távolban. Az Úr anyám méhétől hívott engem, még mikor anyám méhében valék, megemlékezett nevemről. És olyan szájat adott, mint az éles kard; az ő keze árnyékával födözött be engem; és választott nyíllá tett, és tegzébe rejtett el engem. És mondá nekem: Én szolgám vagy te, Izrael! mert benned dicsekedem. És most azt mondja az Úr, ki anyám méhétől magának szolgául alkotott engem. Ime világosságul adtalak téged a pogányoknak, hogy üdvhirdetőm légy a föld végső határaig. Meglátnak a királyok és fölkelnek a fejedelmek és hódolni fognak az Úrért és Izrael Szentéért, ki téged választott.

Magyarázat. Jóllehet e jövendölés tulajdonképen Krisztus Urunkat illeti, mert hiszen őt rendelte Isten a népek fejéül, uralkodójául, tanítójául és Üdvözítőjéül, mindamellett Jánosra is vonatkoztathatjuk, és pedig legnagyobb részében, mert életrajza eléggé bizonyít ez alkalmazás helyessége mellett.

Evangélium. *(Szent Lukács 1, 57—68.)*

Erzsébetnek pedig eljött az ideje, hogy szüljön és fiat szüle. És meghallák szomszédai és rokonai, hogy az Úr nagy irgalmasságot cselekedett rajta és vele együtt örvendezének. Lőn pedig nyolcadnapon, eljövének körülmetélni a gyermeket és atyja nevéről Zakariásnak nevezék. És felelvén anyja, mondá: Semmiesetre sem, hanem Jánosnak fogják hívni. Mondák neki: De hiszen senki sincsen rokonságodban, kit így neveznének. Intének tehát atyjának, hogyan akarja őt hivatni. Ő pedig írótáblát kérvén, e szavakat írá: János az ő neve. És csodálkozának mindnyájan. Erre azonban megnyílék szája és nyelve, és szóla, magasztalván az Istent. És félelem szállá meg összes szomszédaikat, s ezen dolgoknak híre

futa Judea egész hegyvidékén. És szívükbe vevék mind, akik ezt hallották vala, mondván: Hát mi lesz ebből a gyermekből? Mert az Úr keze vala ő vele. Atyja pedig, Zakariás, betelék Szentlélekkel és jövendöle, mondván: Áldott legyen az Úr, Izraelnek Istene, mert rátekintett és megváltást készített az ő népének.

Tanulságok. I. Zakariás és Erzsébet példájából, kik békével tűrték gyermektelenségüket, ami pedig a zsidóknál becstelenítő volt s akik buzgón imádkoztak Istenhez, hogy róluk e nagy szégyent levegye s teljesen az ő bölcs akaratában nyugodtak meg, minden gyermektelen szülő szép tanulságot meríthet. A gyermektelen szülők kérhetik Istent, hogy őket gyermekkel megajándékozza, de egyszersmind teljes odaadással akaratában meg kell nyugodniok s békés türelemmel várni Isten ajándékát. Sokszor és sok házasfélre nézve valódi isteni kegyelem a gyermektelenség, mert sokan vannak, akiket Isten ha gyermekkel ajándékozna meg, magukkal együtt azt is kárhozatba sodornák, mert nem részesítenék istenes és keresztény nevelésben.

II. Zakariás és Erzsébet buzgó imádságait az Isten meghallgatta és sokkal fönségesebb értelemben teljesítette, mint aminőt ők csak reményleni is mertek. Isten nemcsak gyermekkel ajándékozta meg őket, hanem gyermekük által Jézus Krisztus előkövetének szüleivé is tette őket. Örültek Zakariás és Erzsébet e nagy szerencsének, de nem feledkeztek meg az Úr iránt tartozó háláról sem, mert gyermeküknek példás és ájtatos nevelést adtak és Istennek ajánlották föl. Hasonlóképen járjon el minden szülő, kit Isten kérelmére gyermekkel ajándékoz meg. Adjon hálát szívből Istennek s gyermekét oly istenesen nevelje, mint Zakariás és Erzsébet.

III. Abból, hogy Isten ajándékát az evangélium még a jámbor és béketűrő Zakariással és Erzsébettel szemben is irgalomnak nevezi, azon tanulságot merítsük, hogy minden, amit Istentől nyerünk, egyedül az Isteni kegyelem és irgalom gyümölcse. És emlékezzünk meg az Úr ezen szavairól is: «Mikor mindent megtesztek, ami parancsolva van nektek, mondjátok: Haszontalan szolgák vagyunk.» (Luk. 17. 10.)

IV. Zakariás és Erzsébet szomszédainak viselkedéséből, akik a boldog és szerencsés szülőkkel együtt örvendeztek s nekik szerencsét kívántak, a felebaráti szeretet cselekedeteinek gyakorlását tanuljuk meg. Ha felebarátaink földi vagy mennyei javakban részesülnek, örömmel kívánjunk nekik szerencsét, dícsérjük az Istent és adjunk hálát neki, mert ő az adományozó. Igy mi is részesei leszünk felebarátaink boldogságának, míg ha irígység, rosszakarat tölti el szívünket boldogságukkal szemben, magunkat veszítjük el és úgy a jelen-, mint az örökéletben is csak szerencsétlenség, szenvedés

lehet jutalmunk. Kainnak, a testvérgyilkosnak és sok másnak a példája bizonyítja ezt.

V. A János név annyit tesz, mint «Istentől megáldott». Isten e nevet maga adta Jánosnak, ki teljes életében igyekezett is ennek megfelelni. Keresztségünkben mi is azért nyerjük az egyháztól valamely szentnek a nevét, hogy erényeit kövessük s úgy igyekezzünk élni. mint ő élt. Keresztnevünket tehát ne viseljük haszontalanul.

VI. Abból, hogy Zakariás az angyali kijelentésnek nem hitt és megnémult, majd miután hitt, nyelve ismét megoldódott, azon épületes tanulságot kell merítenünk, hogy Isten a bűnösről, ha büntetései által magába száll és megtér, elvonja további büntetéseit. Ha pedig nagyobb vétkeinkért további elégtétellel tartozunk, a béketűrés kegyelmét adja nekünk Isten.

VII. Az evangélium ugyan gyermeknek nevezi Jánost, de az egyház mégis azt mondja róla énekében: «Erzsébet nagy férfiút» szült. Ez azt jelenti, hogy János korára nézve gyermek volt ugyan, de malasztra és szentségre nézve férfiú. Az életkort tehát nem az átélt idő, hanem a szív és lélek tulajdonságai szerint kell mérnünk. Azért mondja a bölcs is (4, 13.), hogy az erényes és jámbor ember sok időt élt, ha mindjárt fiatalságában halt is el.

VIII. Abból, hogy Zakariás az Istentől nyert kegyelemért a mindenható adományozót oly hangosan dícsérte, tanuljuk meg mi is Istent mindenkor hangosan és nyilvánosan dicsőíteni. Ne feledjük el soha, hogy jótéteményeiért hálával tartozunk; mert ez esetben a jövőben semmire sem számíthatunk. A háládatlanok reménysége mint a jég olvad el s mint a hiábavaló víz semmisül meg. (Bölcs. 16, 29.).

Szent János életrajza.

Jánost senki sem dícsérte szebben és jobban, mint Krisztus Urunk s így nála nagyobb dícsérőt János nem is találhatott volna. Krisztus Urunk majd angyalnak (Máté 11. 10.), majd prófétának (Luk. 7, 28.), majd égő és világító szövétneknek (Jan. 5, 35.) nevezi őt. És ezen elnevezésekkel fényesen elismeri szentségének és érdemeinek nagyságát s hathatós szavakkal nyilvánítja azt előttünk. János az új-szövetség valóban egyik legnagyobb és legfönségesebb, égi ajándékkal ékesített szentje volt. Őt az Úr már anyja méhében tette naggyá, mert születését angyala által már előre kijelentette. Anyja méhében szentelte őt meg Krisztus jelenlétével s nevet is az Úr adott neki. Hogy a világ romlottságától megóvja, saját oltalma

alatt magányban hagyta növekedni s hivatására előkészülni. Mint földi angyal élt János a pusztában s egyedül Istennel foglalkozott. Szent és szigorú élete mellett sáskák és vadméz képezték táplálékát, teveszőrből készült durva felöltő s egy bőr ruházatát. Harmincéves korában vette Isten parancsolatát, hogy mint a pusztában kiáltó szava hirdesse a Megváltó jövetelét. Ő keresztelte meg Krisztus Urunkat a Jordán vizében és ő mutatta be a világnak, mint Isten bárányát, ki a világ bűneit elveszi. Ezután a bűnbánásról hirdette buzgó tanításait, melyek mint éles kard járták át a népek szívét, kiket az Üdvözítő elfogadására előkészíteni törekedett. A bűnbánatról tartott szónoklatai azonban nem puszta szavakból, hanem a bűnbánat legszigorúbb példáiból is állottak, melyekkel ő az emberiség előtt az üdvösségre vezető utakat világította meg. Istenes útjában mindenütt diadal kísérte, tanításait mindenütt örömmel fogadták be a hívek. Midőn azonban a lelkek üdvéért lángoló buzgalmában Heródes király ellen fordult s ezt, mert testvérének, Heródiásnak feleségével házasságtörő életet folytatott, megdorgálta, fogságba került. Midőn pedig Heródiás leánya a király előtt táncolt s az megígérte neki, hogy bármely kérését teljesíti, a leány anyja sugalmazására János fejét kérte s a szent lefejeztetett. Így nyert győzelmeinek díjául János vértanui koronát, így végezte be Istennek e hű szolgája, kiben Isten az ő fölségét oly dicsően kinyilatkoztatta, istenes pályáját. «Szent János napjaitól kezdve mostanig erőszakot szenved a mennyek országa s az erőszakosok nyerik azt el» — mondja az Üdvözítő. (Mát. 11, 12.) Szent János példáját kell követnünk s legyünk bár bűnösök vagy ártatlanok, erőszakot kell önmagunkon tennünk, azaz sanyargatni önmagunkat és a bűnbánat méltó gyümölcseit teremni, mert a mennyországba csak így juthatunk.

Könyörgés szent Jánoshoz. Te voltál, ó szent János! Jézus legszentebb előhírnöke; fényesen világító csillag, az igazi bűnbánat tükre. Tanításaiddal és példáiddal mutattad meg nekünk a Krisztushoz vezető utat. Te gyullasztottál minket szeretetre iránta. Ó szent János, hathatós a te szólásod! Kérünk téged, könyörögj számunkra szigorú és töredelmes életed által az Isten bárányától kegyelmet! Könyörögj érettünk, hogy bűneinket igazán megbánjuk, bűnös testünket pedig a te példád szerint sanyargassuk; Isten haragját, mely a töredelmetlenek fejére hull, féljük és kerüljük s ezentúl szent és töredelmes élettel szolgáljuk Istent és végre Isten bárányát, ki érettünk a kereszt oltárán önmagát föláldozta, az örök élet boldog országába követhessük. Amen.

Oktatás szent László király napjára.

Június 27-én.

Szent László magyar király, I. Béla király fia volt. A természet és isteni kegyelmek fényes és tündöklő ajándékait egyaránt megnyerte. Midőn az ország Salamont királyi méltóságától megfosztotta s helyébe Gejzát, László testvérét választotta fejedelemül, de ez váratlanul elhalt, László nem vágyott az uralkodás méltóságára, hanem azt az előzött Salamonnak akarta visszaadni. Szándékát azonban nem teljesíthette, mert az ország nagyjai ellenezték. Ez az egy vonás is bizonyítja lelke nagyságát és nemességét, melyben ezenfelül még számos ragyogó erény talált otthonra. Az Isten és emberek előtt egyaránt kedves kegyesség, igazságszeretet, adakozás egyesülten megvoltak lelkében. Hazánkban több püspökséget, számos kolostort és templomot alapított vagy tett virágzóvá. És Istennek tett ezen buzgó szolgálatai mellett a harcok terén vívott diadalok dicsősége is övezte homlokát. Hazánkat ezen időben a még akkor pogány és irántunk ellenséges indulatú kunok, besenyők pusztították, kik fölött több ízben fényes győzelmet aratott, s kiket országában letelepítve, a keresztény hitre térített. Ő kapcsolta a magyar koronához Horvátországot és Dalmáciát is. Ekkor már oly nagy hírben állott, hogy Európa fejedelmei a Szentföld felszabadítására kereszteshadat akarván indítani, őt kérték fel a fővezérség elfogadására. László a fővezérséget el is fogadta, de a hadakat a Szentföldre már nem vezethette, mert 1095-ben meghalt. A nemzet három évig gyászolta halálát. A nagyváradi Boldogasszony-templomban temették el s mivel sírjánál számos csoda történt, III. Celesztin pápa 1192-ben a szentek közé sorozta.

Képein lóháton ülve, királyi díszjelekkel ábrázolják, amint seregének egy sziklából lándzsájával forrást nyit.

Az egyház imádsága. Mindenható Úristen! ki szent László királyt, a te hitvallódat különböző csodákkal dicsőítetted meg, esedezve kérünk, hogy az ő érdemei által minket minden rossztól megőrizni s az örökkévaló örömökben részesíteni kegyeskedjél! A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Oktatás szent Péter és szent Pál apostolok ünnepére.

Június 29-én.

Szent Péter — előbb Simon — Betszaidában, Galilea tartományban született, Jónásnak volt fia és Andrásnak testvére, aki őt Krisztushoz vezette. Az Urat azonban elválhatlanul csak a csodás halászat után követte, mikor Jézus így szólt hozzá és Andráshoz: «Jöjjetek utánam és emberek halászaivá teszlek titeket.» Pétert Jézus annyira szerette, hogy legtitkosabb és legfontosabb tetteinek is szemtanujául választotta. Jelen volt ő Urunk táborhegyi dicsőségénél, Jairus leánya föltámasztásánál, jelen volt az Olajfák hegyén, mikor Urunk halálos aggodalmában vért izzadt és jelen volt azon gazdag halászatnál is, mely az emberek halászatát vagyis az emberiségnek az Isten országába való gyüjtését jelképezte. Urunk később önmaga tette meg őt az apostolok, majd az egész egyház fejévé s földi helytartójává azon igérettel, hogy Péter kőszikla lesz és az egyház rajta fog felépülni. Péter kapta meg a mennyország kulcsait s azokkal együtt Jézus parancsát, hogy juhait mint főpásztor legeltesse. És Péter meg is érdemelte e kitüntetéseket, mert élő hite, alázatossága és buzgó szeretete Urunk irányában páratlan. Élő hitéből és szeretetéből kifolyólag tett ő mindnyájuk nevében Krisztusról bizonyságot, midőn így nyilatkozott: «Te vagy Krisztus, az élő Istennek Fia». Alázatosságában Krisztus jelenlétére méltatlannak vallotta magát ama nagy halászaton, midőn mondá: «Uram! menj ki tőlem, mert bűnös ember vagyok». A Tábor-hegyen Krisztus iránt való szeretetéből akart vele maradni s őt a kínszenvedésektől visszatartani s vele meg is halni. Midőn pedig Krisztust elfogatása után Kaifás házáig elkísérte, legbátrabbnak mutatta magát; és mégis ugyanott háromszor tagadta meg a Mestert. De midőn Üdvözítőnk csak egyetlen egy malaszttal teljes pillantást vetett reá, magába szállott és bűnét keservesen megsiratta élete végéig. Hogy bűnét jóvátegye, nagyon sokat szenvedett Krisztusért. Életét kereszthalállal fejezte be Néró császár uralkodása alatt Rómában; és, mert méltatlannak tartotta magát arra, hogy őt is úgy feszítsék fel, mint Krisztust, saját kívánsága szerint fejjel lefelé szegezték fel a keresztre. Minden bűnösnek ilyen igaz és őszinte bűnbánattal kellene bűneiért elégtételt adni.

Könyörgés. Kegyelmes Isten! A te kegyelmed tette Pétert, a szegény halászt az apostolok és egyházad fejévé. Mi is a te irgalmad-

hoz folyamodunk, ó Uram! s az ő esedezéseivel egyesítjük alázatos könyörgésünket. Add, ó Urunk! kegyelmesen, hogy mi is nyájad igaz juhaivá lehessünk, hogy szent Péter szavait hallhassuk, tanításait követhessük és nyomdokain járhassunk. Buzgón kérünk, mindenható Isten, add, hogy ama mennyei virányokra, melyeken Krisztus Urunk, a főpásztor, mi is eljuthassunk s ott, mint Isten választottai, az ő boldogító látásával tápláltassunk. Amen.

Szent Pál életrajza.

Szent Pál, megtérése előtt Saul, Benjamin nemzetségéből származott. Ciciliában Tarsusban született és Gamaliel tanítványa volt. Ifjúsága kezdetén buzgó védelmezője volt a zsidó törvénynek s éppoly elkeseredett ellensége és üldözője a kereszténységnek. Épen Damaskusba utazott, hogy ott üldözéseit folytassa, midőn útközben maga az Úr Jézus térítette meg és apostoli rangra emelte. Hogy megtérése után mily buzgó híve lett az Úrnak, mily fáradhatatlanul munkálkodott az Úr szőlőjében, mennyit szenvedett utazásaiban, mily veszedelmeket és üldöztetéseket állott ki a pogányoktól, kiknek az Igét hirdette, leírni sem lehet. Buzgalma és állhatatossága, mellyel láncok és bilincsek között, verés és ostoroztatás mellett, éhséget, szomjúságot, hideget és meleget tűrve és elviselve, Krisztus igéjét hirdette, csodával határos. Mindezek mellett pedig oly alázatos volt, hogy magát idétlen szülöttnek tartotta s az apostolok legkisebbjének nevezte és csak örömmel vette, midőn meghallotta, hogy őt a világ szemétjének tartják. Fáradhatatlanul folytatott jó és nehéz harcában végre ugyanazon nap, melyen Pétert fölfeszítették, Néró császár parancsára őt is lefejezték. Így költözött át abba a másik és örökkévaló életbe, hol érdemeinek jutalmául az igazság koronáját nyerte el. Így kisérti, így jutalmazza meg Isten az erényességben szilárd, kitartó és állhatatos keresztény híveket. Szent Pál, mint életében, úgy halála után is számtalan csodát mívelt; kendője például, mint szent Péter árnyéka, betegeket gyógyított és ördögöket űzött ki. Szívébe oly mélyen véste be Jézus nevét, hogy szünetlenül említette; amivel tele van a szív, arról örömest beszél a száj. Szeressük mi is Krisztus Urunkat úgy, mint szent Pál szerette s igyekezzünk érette, mint ő, minél többet tenni és szenvedni.

Képein Pétert fordított kereszttel s kezében kulcsokkal; Pált pedig lefejeztetésének jelképezéséül bárddal vagy karddal ábrázolják.

Könyörgés szent Pálhoz. Istennek választott híve, szent Pál! A bálványozókhoz és királyokhoz te vitted Jézus nevét; szenvedtél érette és szeretetétől semmi sem választott el téged. Krisztus bajnoka voltál s jó és nehéz harcot vívtál. Mint az egyház tanítója mindenütt az igaz hitet hirdetted. Nagyok a te érdemeid Isten előtt, ki az igazság koronájával ékesített fel téged. Hozzád könyörgünk, légy pártfogónk, kérd érettünk Isten kegyelmét, hogy mi, kik a harag és gyalázat edényei vagyunk, a dicsőség és keresztény erények edényei lehessünk. Érdemeid által eszközöld ki nekünk, kiknek élete egy szünetnélküli harc, Isten kegyelmét arra is, hogy tanításaid szerint harcolva, szívünkben a hit paizsával és a reménység sisakjával, lelkünkben a szeretet páncéljával és Isten igéjének diadalmas kardjával felfegyverkezve, győzhessük le üdvösségünk gonosz ellenségeit. Hogy Urunk szeretetétől sem nyomor, sem szenvedés soha el ne választhasson s az élet koronáját, amely már téged ékesít, mi is elnyerhessük. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

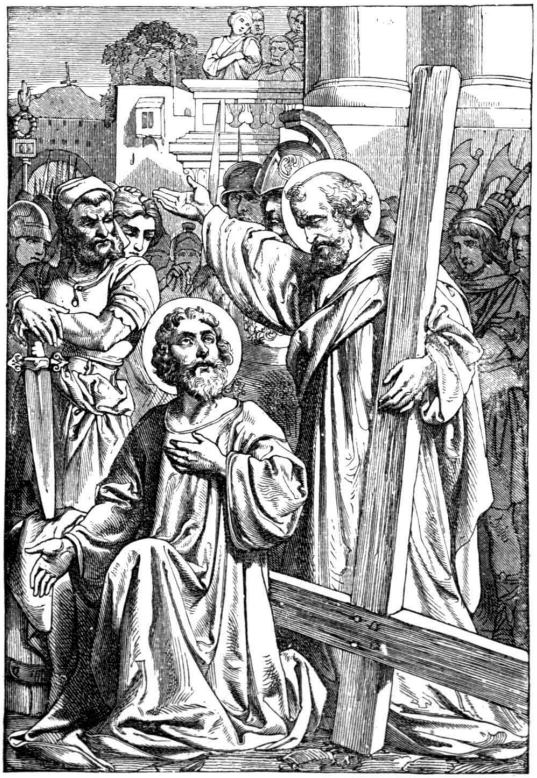
A misekezdet ama szavakból áll, melyeket Péter jeruzsálemi tömlöcéből való kiszabadulása után mondott. (Apost. csel. 12, 11.) «Most tudom bizonnyal, hogy az Úr elküldötte angyalát és kimentett engem Heródes kezéből és a zsidó népnek minden várakozásából.» «Uram! Te megvizsgáltál engem és ismersz engem, te ismered fektemet és keltemet.» (Zsolt. 138.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Úristen, ki a mai napot szent Péter és Pál apostolaid vértanuságával szentelted meg, add meg egyházadnak kegyelmesen, hogy a hithirdetés kezdőinek parancsait mindig és mindenben híven követhesse. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Apost. csel. 12, 1—11.)*

Ugyanez időtájban Heródes király felemelte kezét, hogy lesujtson némelyekre az egyházból. Így karddal kivégeztette Jakabot, Jánosnak a bátyját. Mivel pedig látta, hogy ez tetszik a zsidóknak, tovább ment és elfogatta Pétert. Épen a kovásztalan kenyerek napjai valának. Miután őt elfogatta, a tömlöcbe veté s átadá őrizetbe négy-négy vitézből álló négy őrségnek, az lévén a szándéka, hogy húsvét után a nép elé vezetteti. Péter tehát a börtönben őriztetett, az egyház pedig szüntelen könyörög vala Istenhez őérette. Mikor pedig Heródes épen arra készült, hogy elővezetteti, azon az éjtszakán Péter két katona között aluszik vala kettős lánccal megbilincselve, az őrök meg az ajtó előtt őrzik vala a tömlöcöt. És íme az Úr angyala melléje állott, s fény ragyogott fel a hajlékban. És Péter oldalát megütvén, felkölté őt s mondá: Kelj föl gyorsan. Erre a láncok

lehullottak kezéről. Az angyal pedig mondá neki: Övezd föl magadat, és vedd saruidat. Ő megtevé, az meg mondá neki: Vedd magadra ruházatodat és kövess engem. És követé őt, kifelé menvén, nem tudván, hogy valóság, ami az angyal által történt, mert azt vélé, hogy csak jelenést lát. Miután általmentek az első és második őrségen, a vaskapuhoz jutottak, mely a városba viszen; ez magától megnyilt előttük. És kimenvén, egy utcán végighaladtak, ekkor az angyal hirtelenül eltávozott mellőle. Péter pedig magához térve, mondá: Most igazán tudom, hogy az Úr elküldötte angyalát és kimentett engem Heródesnek a kezéből és mindabból, amire a zsidó nép számított.

Tanulságok. I. Az ezen szentleckében szereplő Heródes az úgynevezett Nagy Heródes unokája volt. Uralkodása alatt született Jézus. Mint buzgó zsidó, iszonyú kegyetlenségekkel üldözte a keresztényeket. Anyaszentegyházunk több nevezetes hívét, így Jakabot, János bátyját is kivégeztette. Igy fogatta el Péter apostolt is s elhatározta, hogy a húsvéti ünnepek után nyilvánosan fogja kivégeztetni, hogy az összesereglett népeknek látványul szolgáljon. Gonoszsága tehát a leggyalázatosabb volt, mert csak azért akarta Pétert megöletni, hogy másoknak ezzel kedveskedjék és azok bűnös vágyait kielégítse. Óvakodjunk az ilyen gonosz és gyalázatos bűntől, kedves keresztények, mert örökre elvész az, ki e bűnbe esik.

II. Abból, hogy Isten az egyház szüntelen könyörgését meghallgatta és szent Pétert megszabadította, tanuljunk mi is egymásért Istenhez könyörögni, hogy ellenségünk kezeiből és a bűn terhes bilincseiből mindenkor szabadulhassunk.

III. Péter nyugodt, elszánt viselkedése, mellyel életét és halálát Istennek fölajánlotta s azon nyugodt öntudata, hogy ő nem bűneiért, de ártatlanul szenved s hogy őt az Úr Jézus, kinek igéit hirdette, az isteni gondviselés erejéből meg fogja szabadítani, azon tanuságra vezet: hogy ártatlanságunkban, bármily szenvedésekben legyen is részünk, mindig azon jó reményben élhetünk, mindig azon szilárd bizodalommal kell hogy Isten iránt viseltessünk, hogy övéit elveszteni nem engedi és el nem hagyja.

IV. Az angyal szavait lelki értelemben magunkra is alkalmazhatjuk. Isten mindnyájunknak rendelt egy őrangyalt szolgálatainkra. Ezek folytonosan velünk vannak s mint Péternek az Úr angyala, úgy nekünk is külön-külön angyalaink számtalanszor mondják e szavakat: «Kelj föl gyorsan! Övezkedjél föl és vond fel sarudat. Vedd magadra ruházatod és kövess engem.» Ami velünk szemben annyit tesz, hogy ébredjünk föl bűneink álmából, tépjük szét a bűn kötelékeit, melyek a pokol rabjaivá tesznek, legyünk készek Krisztust minden időben követni; öltsünk magunkra olyan lelki ruhát, mely oly emberekké tesz bennünket, milyeneket Isten igazságban és szentségben saját képére teremtett. Az angyalt tehát oly serényen és buzgó ájtatossággal kell követnünk, mint szent Péter; mert csak így nyerhetjük el Isten országát.

Evangélium. *(Máté 13, 16—19.)*

Midőn pedig Jézus Fülöp Cezareájának környékére ment, kérdezé tanítványait, mondván: Kinek tartják az emberek az Emberfiát? Ők pedig mondák: Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, mások pedig Jeremiásnak, vagy egynek a próféták közül. Mondá nekik Jézus: Hát ti kinek mondotok engem? Felelvén Simon Péter, mondá: Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia. Jézus pedig felelvén, mondá neki: Boldog vagy Simon, Jónás fia! mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én Atyám, ki mennyekben vagyon. Én is mondom tehát neked, hogy te Péter vagy, és erre a kősziklára fogom építeni egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. És neked adom a mennyek országa kulcsait. És amit megkötendesz a földön, meg lészen kötve mennyekben is.

Oktatás Sarlós Boldogasszony napjára.

Július 2-án.

Mivel Boldogasszony látogatásának napja épen aratás kezdetére esik, mi magyarok ez ünnepet Sarlós Boldogasszony napjának nevezzük. E napon ünnepli az egyház Máriának rokonánál, Erzsébetnél tett látogatása emlékezetét. Máriának az angyal mondta, hogy Erzsébet, habár őt magtalannak tartják is, Istentől vénségében nyer ajándékul fimagzatot.

A **misekezdetben** az egyház Szedulius után énekli: «Szent Anya, légy üdvöz, Te szülted azon királyfiút, ki az égen és földön uralkodik örökkön örökké.» «Az én szívem jó beszédet önt ki; a királynak ajánlom énekemet.» (Zsolt. 44.) Dicsőség az Atyának stb.

Az anyaszentegyház imája. Uram! kérünk, add szolgáidnak a mennyei kegyelem ajándékát, hogy akiknek a boldogságos Szűz szülése üdvösségök kezdete lett, azoknak az ő látogatásának fogadott ünnepe adja meg a békesség gyarapodását. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Énekek éneke 2, 8—14.)*

Ime jön szökellve a hegyeken, átszökellve a halmokat. Hasonló szerelmesem a vadkecskéhez és a szarvasok fiához; ime falunk mögött áll ő, nézve az ablakon, nézdelve a rostélyon át. Ime az én szerelmesem szól nekem: Kelj föl, siess, én barátném, galambom, szépem, és jöjj! Mert már a tél elmult, a záporeső elvonult és eltávozott; virágok jelentkeznek földünkön, a szőlőmetszés ideje eljött, a gerlice szava hallatszott földünkön; a fügefa megtermé első gyümölcsét, a virágzó szőlők kiárasztják illatukat. Kelj föl, barátném, én szépem, és jöjj! Én galambom a kőszikla üregeiben, a kerítés hasadékában, mutasd meg nekem orcádat, zengjen szózatod füleimben, mert a te szavad édes, és arcod ékes.

Magyarázat. Ezen szentleckét a szentatyák és írásmagyarázók mindannyian az isteni Ige csodálatos és üdvös megtestesülésére vonatkoztatják. A szentlecke kezdőszavait Jánosnak, Krisztus előkövetjének istenes munkálkodása állítja elénk teljes megvilágításban. Tanításaival ő minden völgyet betöltött, minden hegyet lapállyá tett, azaz minden gőgöt és kevélységet levert és megszégyenített. Az alázatosságot pedig egyenes úttá tette, amelyen hozzájuthatunk. A szarvasok a gyorsaságot jelképezik, azon lángoló buzgalmat, mellyel Krisztus művét végezte s pályáját mint hős futotta meg.

(Zsolt. 18, 6.) Minden igaz és hívő keresztény tudja és érzi is e pálya fenséges voltát. Fáradalmait, szenvedéseit, halálát és megváltásunkért tett fönséges műveit lelkünknek és szívünknek mélyen kell éreznie. A szentlecke további folyamán említett fal, mely mögött a vőlegény áll, nem más, mint az emberi természet, melybe Krisztus magát e földön rejtette. Azért nevezi őt a próféta elrejtett Istennek. (Izai. 45, 15.) A rostéllyal ellátott ablak részint azon szent iratokat, melyekben Krisztusról szó van (Ján. 5, 39.), részint pedig azon megvilágosításokat kísértéseket és malasztokat jelenti, melyekkel üdvünkért való munkálkodását s oly számtalanszor folytonos jelenlétét adta tudtunkra. A szentlecke további szövegét mint Krisztusnak az egyházhoz intézett s földre jövetelét illető szavait tekinthetjük, de vonatkoztathatjuk azokat az egyesekre is. Midőn a természet szépségeiről szól s arra hív föl, hogy kövessük szellemi értelemben véve az egyházat s annak minden általa megváltott lelkét inti s hívja föl, hogy a földiekből kibontakozva, az erények útján haladjon előre. (Filipp. 3, 13, 14.) Az ő személyéhez közelítsen, mert csak övele juthat a tökéletesség fokára. (Zsolt. 83, 8.) A letünt, az elmult tél a bálványozást és zsidóságot példázza, de általánosságban minden emberi lélekre is vonatkozhatik, mert többé-kevésbbé minden emberi léleknek lehet álma, a bűn tudatlanság és nyomorúság téli éjtszakáján,

melyből egyedül Krisztus ébreszthetí föl. (Róm. 13, 11. Efez. 5, 14.) A mennyei vőlegény hívó szózata tehát ne találjon bennünk siket fülekre. Örömmel fogadjuk hívását, sietve menjünk eléje, hogy téli álmunkból minket is felköltsön és örökké üdvözítsen.

Evangélium. *(Luk. 1, 39—47.)*

Útra kelvén pedig Mária ama napokban, sietve méne a hegyek közé, Juda városába. S beméne Zakariás házába, és köszönté Erzsébetet. És lőn, hogy amint meghallotta Erzsébet Mária köszöntését, repese méhében a magzat, és betelék Erzsébet Szentlélekkel. És nagy szóval fölkiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! De hogyan jutok én ahhoz, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám? Mert íme, amint fülemben hangzott köszöntésed szava, örömtől repese a magzat méhemben. És boldog vagy te, ki hittél, mert be fog teljesedni, amiket mondott neked az Úr. És mondá Mária: Magasztalja az én lelkem az Urat, és örvendez az én szívem megváltó Istenem felett.

A «Magnificat», vagy «Magasztalja az én lelkem az Urat» dicsérő ének magyarázata.

Miképen szól a «Magnificat»?

Következőképen: Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez lelkem az én üdvözítő Istenemben. Mert megtekintette szolgálójának alázatosságát, íme mostantól boldognak hirdet engem minden nemzedék. Mert nagy dolgokat cselekedett nekem a Hatalmas, kinek szent az ő neve. És az ő irgalmassága nemzedékről-nemzedékre száll az őt félőkön. Hatalmas dolgot cselekedett az ő karjával, elszélesztette a szívök szándékában kevélykedőket. Levetette a hatalmasokat a fejedelmi székből és fölmagasztalta az alázatosokat. Az éhezőket betöltötte jókkal és a gazdagokat üresen bocsátá. Oltalmába vette Izraelt, az ő szolgáját, megemlékezvén irgalmasságáról; amint szólott Atyáinknak és az ő ivadékának örökre. (Luk. 46—55.)

Mit foglal e dicsérő ének magában?

Isten magasztalását és dicsőítését, mellyel a boldogságos Szűz Istent illeti, hogy szolgálója alázatosságát fölmagasztalja és őt egyszülött Fiának anyjául rendelte, miért is őt az egész világ dicsőíti. Szövegében e dícsérő ének azt mondja, hogy Isten kegyelmét és

irgalmasságát nemzetségről-nemzetségre, és pedig mindazokra kiterjeszti, akik őt félik. A kevélyek hiú törekvését megsemmisíti s trónjuktól megfosztja, míg az alázatosakat malasztjával ajándékozza meg s felmagasztalja. Az erény és mennyei javak után éhezők vágyait betölti, ellenben azon elbizakodottakat, kik azt hiszik, hogy azokban bővelkednek, üres kezekkel bocsátja el. Minden igaz izraelitát, azaz tisztelőjét oltalmába fogad s üdvösségre vezérli. Igéreteit, melyeket a szentatyáknak tett, mindenkor és mindenben teljesítette. Az anyaszentegyház naponként dícséri Istent ezen énekkel a papi zsolozsmában; dicsőíti az üdvösség fönséges művét, mely Máriában kezdett tökéletességre emelkedni. Mivel pedig minden keresztény hivatása, hogy az Üdvözítő szellemét magába fogadja s hogy az Úr Jézus mintegy benne újjászülessen; kell, hogy a boldogságos Szűz e dícsérő énekében kifejezett érzelmeket is mindenki magáévá tegye.

Áhitatgyakorlat. Megváltó Urunk, az élő Istennek Fia! Hozzád könyörgünk, ki végtelen szeretetedből a mennyországot hagytad el, a boldogságos szűz Mária méhébe szállottál s általa Jánost meglátogatni s megszentelni méltóztattál, hogy mint ember és Isten egyaránt a mi üdvösségünkért munkálj. Ó add kegyelmesen nekünk, hogy jó cselekedeteinkkel, nevezetesen az alázatosság gyakorlásával megtestesülésed gyümölcseit elnyerhessük s azokban részesülhessünk.

Könyörgés a boldogságos Szűzhöz. Ó legalázatosabb Szűz, Istennek szent Anyja! Tőled, ki mindenben Istent dicsőítetted s a nyert malasztért fönnen magasztaltad, kérünk és esdünk pártfogást. Ó, könyörögj érettünk és nyerd ki számunkra Isten kegyelmét, hogy fényesen ragyogó példádat követve, szívből lehessünk alázatosak s lelkünk örök nyugalmát föltalálhassuk. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Oktatás szent Anna asszony napjára.

Július 26-án.

Szent Annáról, kinek szülőit nem ismerjük, annyit tudunk, hogy Dávid nemzetségéből származott s Joakimmal élt jámbor és erényes házasságban; sokáig gyermektelenül, amit ezen időben szégyenletes állapotnak tartottak. Ő és férje békével tűrték Isten akaratát s teljes megnyugvással viselkedtek, nem szűnvén ugyan meg esedezéseikkel Isten akaratát és áldását kérni. Végre az Úr meghallgatta őket s Annát a legboldogabb és legáldottabb anyává tette; tőle született ugyanis a boldogságos Szűz, ami már magában véve

is nagy kiváltság. Ő tehát az üdvözítés nagy munkájában Mária szülésével szintén közremunkált, de különben is erényes és szent élete által magát e méltóságra méltóvá is tette. Szent Anna korán húnyt el. Szent tetemeit, mint némely írók mondják, 710-ben Palesztinából Konstantinápolyba vitték, ahol tiszteletére több templomot is építettek. Tiszteljük e szent anyát híven s kérjük hathatós közbenjárását a mi Urunk Jézus Krisztusnál, akinek anyjául Isten az ő szent leányát választotta.

Szent Annát a kis Máriával ábrázolják, amint leánykáját olvasni tanítja.

Az egyház imádsága. Uram Isten, Kegyelmes Atyám! Te választottad kegyelmesen egyszülött Fiad anyjának szülőjévé szent Annát. A te kegyelmed tette őt az üdvözítés fenséges művének részesévé. Te hozzád könyörgünk, ó Uram Isten! mi is; engedd kegyelmesen, hogy szent Anna ünnepét illően megülhessük s az ő pártfogása által segítve, irgalmad és kegyelmed osztályrészesei lehessünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Példabeszédek könyve 31, 10—31.)*

Erős asszonyt ki talál? becses, mint ami messziről és a végső határokról való. Bízik benne férjének szíve és szerzeményekben nem szűkölködik. Jót tesz vele és nem rosszat életének teljes napjaiban. Gyapjat és lent keres és munkálkodik önkezei ügyességével. Olyan, mint a kereskedő hajója, messziről hozván kenyerét. És éjjel fölkelt és élelmet ad háza népének és eledelt szolgálóinak. Megszemléli a mezőt és megveszi azt, kezei munkájából szőlőt ültet. Erősséggel övezi föl ágyékát és megerősíti karját. Érzi és látja, hogy jó az ő foglalkozása; világa nem alszik el éjjel. Kezét erős dolgokra teszi és ujjai az orsót fogják. Kezét kinyujtja a szűkölködőknek és tenyerét megnyitja a szegényeknek. Nem félti házát a hó hidegétől, mert háza népe mind kétszeresen van ruházva. Drága szövetet készít magának; bíbor és bársony az ő öltözete. Férje tekintélyes a kapuk ban, midőn a föld tanácsosaival összeül. Gyolcsot készít és eladja és övet ad el a kananeusnak. Erősség és ékesség az ő öltözete és a kegyesség törvénye van az ő nyelvén. Szemmel tartja háznépe ösvényeit és kenyerét hivalkodva nem eszi. Felnőnek fiai és igen boldognak hirdetik s férje is dícséri őt. Sok nő gyüjt gazdagságot; de te felülhaladtad mindnyájokat. Csalárd a kedvesség és hiú a szépség; az Urat félő asszony a dícséretes. Adjatok neki kezei gyümölcseiből; s a kapukban dícsérjék őt cselekedetei.

Magyarázat. E szentleckében egy derék háziasszony hű képét

látjuk, aki éjjel-nappal saját és övéi testi és lelki, ideig- és örökkétartó javain munkálkodik. E képet Istennek Szentlelke állítja elénk, azért igen kívánatos, hogy minden nő úgy éljen, mint az itt leírt asszony élt! Fájdalom, manapság csak nagyritkán vagy épen nem találunk ilyen nőkre! Háziasszonyaink jobbára szépségben, piperében, hiúságban keresik minden becsületüket. Sokan nem ismernek egyéb foglalatosságot, mint elpuhult, kéjsóvár testüket evés, ivás, tunya henyeség és kényelem által ápolni s gyermekeiket cselédeikre hagyva, azok nevelésével mit sem törődnek, sőt önfejű, gőgös, civakodó viseletükkel, szemtelenségükkel stb. megbotránkoztatják, rossz útra terelik és elcsábítják az ártatlan lelkeket. Pazarlásaikkal férjeiket szegénységbe, szégyenbe és nyomorba s nem ritkán bűnbe is taszítják. Az ilyen nők végtelen szegények, míg a szentleckében leírt nő magasan áll ezek felett gazdagságban, azaz erényességben. Ez el is nyerte Istentől méltó jutalmát, míg azok csak büntetést várhatnak. Cselekedeteik egykor magasztalás helyett Istennek szigorú ítéletét vonják magukra. Jaj nekik és az ő lelkeiknek! Mint keresztény anyák, sok jót tehettek volna, sok rosszat akadályozhattak volna meg, de ők ellenkezőleg saját gyermekeiket botránkoztatták meg, saját családi életüket dúlták föl s bűnös és vétkes életükkel az ártatlanok lelkét gyilkolták meg. Nagyot vétkeztek az ilyenek Isten ellen, nagy lesz büntetésük is. A legelhagyatottabb sötétségbe taszítja ezeket Isten, ahol kétségbeesve, későn jut eszükbe majd vétkes életük.

Evangélium. *(Szent Máté 13, 44—52.)*

Az időben, mondá Jézus az ő tanítványainak e példabeszédet: Hasonló mennyek országa a szántóföldön elrejtett kincshez, melyet az ember, aki megtalált, eldugott s azon való örömében megyen és eladja minden vagyonát és megveszi azt a szántóföldet. Ismét hasonló a mennyek országa a kereskedő emberhez, ki szép gyöngyöket keres. Találván pedig egy drágagyöngyöt, elment és eladá minden vagyonát és megvevé azt. Ismét hasonló a mennyek országa a tengerbe vetett hálóhoz, mely mindenféle halat összefog, melyet, midőn megtelt, kihúztak a partra s leülvén, kiválogattak, a javát az edényekbe, a selejteset pedig kivetették. Így lesz a világ végén is: Majd kimennek az angyalok és az igazak közül kiválasztják a gonoszokat és a tüzes kemencébe vetik őket; ott lészen sírás és fogak csikorgatása. Értettétek-e mindezeket? Felelik neki: Igen. Ő pedig mondá nekik: Azért minden írástudó, aki tanítvány lett a mennyek országában, hasonló a házigazda emberhez, ki kamrájából újat és régit hoz elő.

Magyarázat és alkalmazás. Az igaz hitet és boldogságot fáradság, szenvedés, nélkülözés és áldozatok árán nyerhetjük csak el. Az evangéliumban például felhozott ember is csak fáradsággal tudta birtokába venni a talált kincset. Minden vagyonát eladta, minden jószágát azért áldozta fel. Ilyen a mi kincsünk is, a kereszténység kincse ; elrejtve áll az szemeink elől ; elrejtve, mert az ördög, a világ és a testi kívánságok el akarják azt rabolni. Az ember, ha elrejtett kincsre talál s azt birtokába akarja venni, mélyen és nagy fáradsággal kell ásnia ; az igaz hit és valódi boldogság, mint rejtett kincs elérhetéseért még többet, még jobban kell fáradni. A jó gyöngyöket kereső kalmárral Jézus ugyanezt óhajtja példázni. A tengerbe vetett és mindenfelé, utóbb még a parton elkülönített halakat is bekerítő hálóról vett hasonlattal arra tanít minket Urunk, hogy Krisztus egyházához, mely Istennek földi országa, nemcsak a választottak, de az elvetettek is, nemcsak a jók, de a rosszak is hozzá tartoznak. A nyilvános hitetlenek, a szentszéktől elszakadtak és kizártak vagyis az egyházi átok alatt levők azonban nem, mert ezek a világ végén a jóktól elkülönítettvén, örök tűzbe vettetnek. Jaj azoknak, akik ily sorsra jutnak !

Áhitatgyakorlat szent Annához. Üdvözlégy szent Anna asszony! Boldog a te méhed, mert benne a mindenható Isten a szentségnek azon szekrényét, Máriát képezte, mely egyszülött fiát viselte. Boldog vagy te, a legboldogabb ! Te szülted vigasztalásunkra Üdvözítőnk anyját, ki kegyelmével a sóvárgó világot fölvidította. Szent és áldott vagy te az asszonyok között. Minden nyelv hirdesse a te dícséretedet, ki az Isten anyjának lettél anyjává. Isten választottja vagy te. Bizalommal és tisztelettel esedezünk hozzád, esdekelve kérvén, légy szószólónk és pártfogónk ; esedezzél Üdvözítőnknél a nekünk oly igen szükséges kegyelmekért, hogy általuk a te buzgó ájtatosságodat követhessük. Hogy méltók legyünk szűz leányod, Mária áldott méhének gyümölcsét, Jézus Krisztust egykor a mennyekben láthatni s hogy az ő látásában mindörökké örvendhessünk. ·

Oktatás Nagy-Boldogasszony ünnepére.

Augusztus 15-én.

Miért nevezzük ezen ünnepet így?

Mert a boldogságos szűz Mária e napon vétetett föl a mennybe s lett ott az örök dicsőség és nagyság részesévé. Mi magyarok pedig különösen azért nevezzük ez ünnepet így, mert a boldogságos Szűz

nekünk Nagyasszonyunk és Királynénk. Szent István első királyunk ugyanis e napon, mint halálának napján Magyarországot és az akkor még zsenge és új Anyaszentegyházat a boldogságos szűz anya Mária pártfogásába s oltalmába ajánlotta. Hazánkat s benne a magyar katholikus Anyaszentegyházat, mint királynénknak és nagyasszonyunknak örökségül adta át.

A **misekezdetben** általános örömre buzdít minket az egyház, mondván: «Örvendezzünk az Úrban mindnyájan, kik e napot a boldogságos szűz Mária tiszteletére üljük, kinek a mennybe fölvételén örvendenek az angyalok és dicsőítik az Isten Fiát». Dicsőség az Atyának, stb.

Az egyház imádsága. Uram! bocsásd meg, kérünk, szolgáidnak bűneit, hogy akik cselekedeteink miatt Neked nem tetszhetünk, Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus Anyjának hathatós esedezésére üdvözülhessünk. Ki te veled és a Szentlélekkel egyetemben él és uralkodik stb.

Szentlecke. *(Sirák fia könyve 24, 11—20.)*

Mindenekben nyugodalmat kerestem és az Úr örökségében lett maradásom. Akkor parancsola és mondá nekem a mindenek Teremtője és aki teremtett engem, megnyugovék hajlékomban és mondá nekem: Jákobban lakjál és Izraelben bírj örökséget, és választottaim között verj gyökeret. És így Sionban megerősíttettem és a megszentelt városban hasonlóképen megnyugodtam és Jeruzsálemben az én hatalmam. És meggyökereztem a tiszteletreméltó nép között és az én Istenem részében, mely az ő öröksége; és a szentek teljes gyülekezetében az én tartózkodásom. Magasra nőttem, mint Libanon hegyén a Cedrus és mint a ciprusfa Sion hegyén; növekedtem, mint a pálma Kádeszben és mint a rózsaültetvény Jerikóban; mint mezőkön a szép olajfa, felnőttem és mint a platánus víz mellett az utcákon. Mint a fahéj és illatozó balzsam illatoztam s mint a válogatott mirha adtam a jóillat gyönyörűségét.

Magyarázat. E lecke bekezdősoraiban az isteni bölcseségről szól, mely minden teremtmény fölött határtalan uralkodással bír és arról, hogy miként jutott az isteni bölcseség minden népek közé. További soraiban értésünkre adja, hogy az isteni bölcseség tulajdonképeni és állandó hajlékot azonban csak a választott népeknél nyert az isteni kinyilatkoztatás által. Az Izrael népének adott bölcseséget teremtett bölcseségnek nevezzük s ebben a boldogságos Szűz részesült elsősorban, kit Isten — mint az a hagyományokban reánk maradt — minden angyali és emberi lelkek között legtöbb és legnagyobb kegyelmekkel ruházott föl. Ebből most már mindnyájan

tudhatjuk és érthetjük, hogy e szentleckét az egyház miért olvastatja a mai napon, mint Mária mennybevitetésének emléknapján. Mikor Mózes az istenitiszteletet az isteni bölcseség rendeletei értelmében elintézte, e bölcseségnek némi tekintetben hajlékot adott s így nyert az Sion hegyén maradást. Később gyökeret is vert a nép között s Libanon szent cédrusaként hovatovább növekedett, vagyis kinyilatkoztatásait századról-századra világosabban kifejtette. Libanon cédrusa tehát nagysága, magassága és tartósságánál fogva a kinyilatkoztatott isteni vallás dicső növekedését és tartósságát jelképezi. És e fa illatozott, mint a fahéj, mint a jószagú balzsam, mely hasonlat ismét azt jelenti, hogy a legkedveltebb erények forrásává lett. Ebből ismét azt látjuk, hogy e szentleckét az egyház méltán és igen szépen alkalmazza a Boldogságos Szűzre. Hiszen Máriában az isteni bölcseség valóban cédrusként növekedett és Isten kertjében valóban Mária volt az erények jó illatával ékesített rózsa. Így növekedjünk e bölcseségben s így legyünk Isten előtt mi is Krisztus Urunk jóságos illata. (Kor. II. 2, 15.)

Fohász. Boldogságos Szűz! Ó vonj minket magadhoz s esedezésed által nyerj Istentől számunkra irgalmat. Ó végy szárnyaid oltalma alá minket, hogy ott állandó hajlékot nyerve, az örök életre méltók legyünk s annak örömében és boldogságában részesülhessünk.

Evangélium. *(Szent Lukács 10, 38—42.)*

Lőn pedig, amint tovább mentek, hogy betére egy faluba, hol egy Márta nevű asszony befogadá őt házába. Vala pedig ennek egy Mária nevű nővére, aki az Úr lábaihoz ülvén hallgatá az ő igéjét. Márta pedig sürgött-forgott a sok házi dologban. Egyszer csak előlépvén, mondá: Uram! nem gondolsz-e vele, hogy nővérem egyedül hagyott engem szolgálni? Mondjad azért neki, hogy segítsen nekem. Felelvén, mondá neki az Úr: Márta, Márta! Sok gondod van és sokat vesződöl. Pedig egy a szükséges. Mária a legjobb részt választotta, mely el nem vétetik tőle.

Miért olvastatja az egyház ma ezen evangéliumot?

Mert ez Máriára, Isten anyjára leginkább alkalmazható. A boldogságos Szűz méltóbban, szeretetteljesebben fogadta be, nevelte és szolgálta Isten Fiát, mint Márta, — buzgóbban és nagyobb figyelemmel hallgatta s őrizte meg szívében és igyekezett teljesíteni is Isten igéjét Mária Magdolnánál. Ő tehát mind választás, mind teljesítés dolgában felülmulta azokat s a legnagyobb jutalomra tette magát méltóvá. A jutalmat a mai napon el is nyerte; Isten ajándékozta őt meg ezzel s azt tőle senki el nem veheti.

Mit tanulhatunk e két testvértől?

1. Hogy életmódunk és hivatásainkban olyan szorgalmasok legyünk, mint Márta, kit az írás a munkás és tevékeny élet példájául állít elénk. Munkálkodásunk és tevékenységünk mellett azonban pillanatra se feledjük a jó cselekedetek gyakorlását s azt, hogy mindent Isten szeretetéért kell tennünk s neki mindenben tetszeni iparkodjunk. Ne feledjünk a szegények gyámolítása által Krisztusnak szolgálni, miután testileg neki úgysem szolgálhatunk. A nap minden percében emlékezzünk meg arról, hogy mindent, amit embertársaink legkisebbjével teszünk, Krisztus Urunkkal tesszük, aki úgy is jutalmaz meg bennünket, mintha azokat vele magával tettük volna. — 2. Hogy az elmélkedő életet ábrázoló Mária Magdolnához legyünk hasonlók; kövessük őt, utánozzuk példáját. Imádságainkban, az Isten igéjének hallgatásában, ezek és az isteni tökéletességek fölött való elmélkedéseinkben, továbbá önmagunk vizsgálásában buzgók legyünk. Ezáltal válhatunk mindinkább tökéletesebbekké s az örök életre méltóbbakká. Az ilyen elmélkedő életet nevezi Urunk jobb résznek, bár e szavaival a tevékenységgel és munkássággal teljes életet korántsem rosszalja.

Miért feddi meg Jézus Mártát?

Benső nyugtalansága és szórakozottsága, nem pedig munkássága és tevékenysége miatt. Márta munkáját szórakozottan végezte s nem elégedett meg a legszükségesebbekkel sem s így Jézus isteni szavait nem hallgathatta volna; Jézus tehát csak figyelmeztetni kívánta őt.

Mi az «az egy szükséges»?

Az, hogy mindenekfölött és mindenben Isten dicsőségét és lelkünk üdvét keressük. Ha ezen egyről, mint legfőbb szükségről kellően gondoskodunk, akkor egyéb kötelességünket is teljesítjük. Munkásak és tevékenyek vagyunk, de munkálkodásunkban nem nyugtalanok és szórakozottak, hanem csendesek és békések, mert gondolatunkkal munka közben is Istenen függünk, munkálkodásunk ekkor mérsékelt és nem rendetlen, nem túlzott s elkerül mindent, ami haszontalan.

Buzgó áhitat. Érzem, ó Uram Istenem! hogy ez egy szükségesről megfeledkeztem és illően nem gondoskodtam. Szerencsétlen órák! Elvesztett percek, melyeket a világi hiúságra és élvezetekre pazaroltam el! Elröpültetek felettem, csak bánatot és kétségbeesést hagyva nekem. Ó, csak visszaidézhetném ez elpazarolt időt! Ámde ez lehetetlen! Hozzád könyörgöm, jóságos Istenem; a te kegyelmességedet kérve, ó Uram, add irgalmasan, hogy életemet ezentúl egyedül szolgálataidban tölthessem s lelkem üdvén munkálkodhassam; te önts, ó Uram, ehhez lelkembe erőt és akaratot s a te szent akaratod vezéreljen engem, gyámoltalant!

Szent Bernát könyörgése Máriához. Üdvözlégy, áldott Szűz! Megváltónk szent anyja, Mária! Hozzád esedezünk, akinek mennybe fölvételekor maguk a mennyei fejedelmek új csodát láttak s álmélkodva elragadtatásukban, így kiáltottak föl: «Kicsoda ez, ki feljő a pusztából gyönyörűségekkel bővelkedve?» Téged kérünk, ó boldogságos Szűz, kinek a mennyekben is dícsérő- és öröménekeket zengtek, mutasd ki irántunk való szeretetedet azáltal, hogy a világnak is eszközöld ki Istentől azon kegyelmeket, melyekben te részesültél. Kérj bocsánatot a bűnösök részére, gyógyszert és fölgyógyulást a betegeknek, erőt a kislelkűeknek, vigasztalást a szomorkodóknak, segítséget a veszedelemben sínylődőknek és megváltást gyermekeidnek! Eszközöld ki, ó mennyei Királynénk, hogy a mai szent napon közbenjáró esedezésed által ajándékozzon meg minket kegyelmével a mi jóságos Istenünk s árasszon el az örömök e napján kegyelmével mindenkit, ki nevedet ájtatosan segítségül hívja. A te szent Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által, kinek neve áldott, Isten örökkön örökké. Amen.

Oktatás szent István ünnepére.

Augusztus 20-án.

Krisztus Urunk születése után a 972-ik esztendőben Géza vezér uralkodott az akkor még pogány hitű magyarok fölött, kik dúló fegyvereikkel egész Európát rettegésben tartották. Géza szelíd természeténél fogva népét a vérengző hadjáratoktól elvonni s vele a polgáriasodás szelídebb életelveit megkedveltetni óhajtotta s ez óhajának teljesülését igen bölcsen, az isteni kegyelem által tőle már akkor ismeretes keresztény hit befolyásától várta. Már javában fáradott üdvös szándékainak kivitelén, midőn álmában egy ízben — mint az ájtatos hagyomány mondja — angyal jelent meg előtte. Az angyal bizonyossá tette őt arról, hogy amit szándékaiból ő már véghez nem vihet, azt születendő fia fogja befejezni. Ugyanekkor jelent meg nejének is szent István első vértanu s tudomására hozta, hogy fiúgyermeket fog szülni s azt Istvánnak nevezze. A fiúgyermek csakugyan világra jött Esztergomban, ahol szent Adalbert prágai püspök megkeresztelte, ki később nevelésére is áldásos befolyást gyakorolt s az üdvözítő hitnek Magyarországon számos országnagyot nyert meg. Szent István már atyja életében is, 997-től pedig mint uralkodó fejedelem buzgósággal iparkodott nemzetét a keresztény hitre téríteni. Hatalmas segítőtársa volt ebben sógora, II. Henrik római császár is, kinek nővérét szent István feleségül bírta. Sokan ragaszkodtak ugyan még akkor a pogánysághoz. Igy Kupa, sümegi herceg hatalmas sereget is gyüjtött István ellen. István győzelme esetére a Kupától elveendő javak tizedrészét Isten tiszteletére ajánlotta fel s e fogadalommal szívében ütközött meg ellenfelével, kit le i győzött. E győzelem után minden erejét az igaz hit és egyház megerősítésére fordította. Számos templomot és kolostort építtetett. Apátságokat, püspökségeket alapított s az esztergomi érseki széket állította fel. Intézményeinek megerősítése végett követeket küldött Rómába, ahol a királyi cím viselését kérte. A pápa készséggel teljesítette kéréseit, sőt még koronát is küldött neki s őt az apostoli címmel és kettős kereszttel is megajándékozta. Szent István élete az Istentől rábízott nép boldogításában folyt le s jellemében az adakozás kiemelkedő vonást képezett. A Konstantinápolyba, Rómába és Jeruzsálembe zarándoklók részére oly bőkezű alapítványokat tett, minőket egy király sem. Számtalanszor ment éjtszakákon át a szent király álruhában kórházakba s ott szegény betegek lábait megmosva alamizsnákat osztogatott szét közöttük, mely legfőbb erénye volt s neki nagy örömére szolgált. Sokszor megtörtént vele,

hogy álruhájában fölismeretlenül sérelmekkel is illették, melyeket azonban Istenért békével, sőt örömmel tűrt el. Legforróbb vágya az volt, hogy népét a keresztény hitben megszilárdítsa. Reményét Isten után fiába, Imre hercegbe helyezte. Az isteni bölcseség utai azonban nem mindig egyeznek meg a halandók véges elméje által hitt és remélt utakkal; ember tervez, Isten végez! Szent Istvánt is nehéz próbának tette ki Isten, midőn Imre herceget ifjúságának virágában hervasztotta el s emelte magához. Hősies hitszilárdsággal fogadta szent István e csapást, megnyugodva Isten akaratában. Példás önátengedéssel viselte fájdalmát s keresett vigasztalást Isten iránt való rendíthetetlen bizodalmában. Fájdalmas vesztesége épen Nagy-Boldogasszony napján érte, miért is e napon készített végrendeletében országát és nemzetét a boldogságos Szűznek ajánlva föl, azt az ő pártfogásába és oltalmába helyezte. Nemzetének végrendeletileg hagyta meg, hogy a boldogságos Szűzben Nagyasszonyát, királynéját különösen és mindenekfelett tisztelje. Az isteni gondviselés pedig úgy intézte, hogy ő maga is Nagy-Boldogasszony napján múlt ki a világból az 1038-ik esztendőben. Tetemeit az általa alapított székesfehérvári főegyház sírboltjában helyezték el örök nyugalomra. Halála után negyvenöt évvel VII. Gergely pápa sorozta a szentek közé. Ez épen szent László uralkodása alatt történt, ki rendkívüli fénnyel és pompával emeltette fel szent testét, melynek jobb kezét — mellyel életében oly számtalanszor s oly sok jót tett — teljesen sértetlen állapotban találták. Szent jobbját ekkor választották el testétől s helyezték el mint szent ereklyét a budavári templomban. Jobbját a magyar nemzet mai napig is úgy tiszteli, mint az isteni jóság emlékét s szent István esedezései által oly sok viszontagság közt is megtartott országunk jólétének zálogát. Nagy és szent királyunk e nemzetnek századokig tartó alkotmányt, törvényeket, polgári jólétet és mindezeken felül a kereszténységet — mint legdrágább kincset — hagyta örökül. Szent legyen emléke előttünk, magyarok előtt különösen s határtalan a tisztelet, mellyel neki adózunk.

Képein királyi palástban, fején koronával s kezében királyi pálcával ábrázolják. Ábrázolják még a boldogságos Szűz oltára előtt térdelve, amint koronáját s országát fölajánlja az Isten Anyjának.

A **misekezdet** a következő: «Az igaz mint a pálmafa virágzik; növekedni fog mint a Libanon cédrusa: az Úr házában ültetve, a mi Istenünk háza tornácaiban». (Zsolt. 91.) «Ne bosszankodjál a gonosztevőkre s ne irígykedjél a hamisságot cselekvőkre.» (Zsolt. 36.). Dicsőség az Atyának, stb.

Az egyház imádsága. Mindenható Úristen! Kegyelmes Atyánk! Engedd, kérünk, hogy szent István, a te hitvallód azon Anyaszentegyháznak, melynek e földön terjesztője volt, a mennyekben is dicsőséges védelmezője legyen. Engedd, ó Urunk! hogy szent jobbjával szeretett hazánk s benne nemzetünk védelmezője is legyen és maradjon, mint eddig, úgy ezentúl is. A mi Urunk Jézus Krisztus által, stb.

Szentlecke *(Sirák fia könyve 31, 8—11.)*

Boldog férfiú, ki hiba nélkül találtatott, és ki az arany után nem járt és ki nem bízott a pénzben és kincsekben. Kicsoda ez, és dícsérni fogjuk őt? mert csodadolgokat cselekedett életében. Ki megpróbáltatott abban és tökéletes maradt, örök dicsősége leszen; ki vétkezhetett, és nem vétkezett; gonoszat cselekedhetett, és nem cselekedett; azért biztosítvák javai az Úrban, és alamizsnáit beszéli a szentek egész gyülekezete.

Magyarázat. A Szentlélek boldognak mondja az olyan embert, ki Istentől nyert földi javait bölcsen használta fel s azokkal saját vesztére vissza nem élt; Istent pedig fösvénységével, irgalmatlanságával, pazarlásával, henyeségével stb. s az ezekből eredő bűnökkel meg nem bántotta. Hasonló az ilyen ember a nagy veszedelemben forgó s abból csodálatos úton menekülő emberhez. Méltán megfélemlíthetnek tehát minket Krisztus Urunknak következő szavai: «Bizony mondom nektek, hogy nehéz a gazdagnak bejutni a mennyeknek országába. És ismét mondom nektek, könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni mennyeknek országába.» (Máté 19, 23.) Mert ritka az olyan gazdag ember, aki gazdagságát jól és istenes célokra tudja felhasználni. Mégis ezrekre, milliókra rúg azoknak száma, kiknek egyedüli vágyát a gazdagság képezi, kiknek szomját csupán a pénz és kincs tudja eloltani. Ezek csak kényelmes életet keresnek s azt csak pénzzel szerezhetik meg. Azon folytonos veszedelmekre pedig, melyben lelki üdvösségük forog, nem is gondolnak. A pénzvágy minden gonoszságnak gyökerét, buján tenyésztő melegágyát képezi. (Timót. I. 10.) Azért, mondja szent Pál: «Akik gazdagok akarnak lenni, kísértetbe esnek, s az ördög tőrébe és sok haszontalan és ártalmas kívánságokba, melyek az embert halálos veszedelembe merítik». (Timót. I. 6—9.) Szent Dávid ezt saját tapasztalataiból ismerte és tanulta meg s azért imádkozott alázatosságában így: «Jó nekem, hogy megaláztál engem, hogy megtanuljam igazságaidat.» (Zsolt. 118, 71.) Igy kellene gondolkoznia minden szegény és ügyefogyott, alacsony sorsban élő embernek; hiszen szegénységünk számtalan kísértéstől és alkalomtól ment meg ben-

nünket, melyek mind bűnre, Istenről és az örök életről való megfeledkezésre vezetnének, földi gazdagságunk mellett. Nagy azon ritka, jeles és szent egyének érdeme tehát, akik ezen kísértéseknek ellentállni tudnak ; akik a földi gazdagsággal bölcsen, Isten parancsolatai szerint élnek s jócselekedetek gyakorlására fordítják, nem pedig saját mulandó örömeikre és lelkük elveszítésére. Ilyen volt szent István király is ! Boldogok az ilyenek ; azoknak mondja őket a Szentlélek fönséges szózata is ! Boldogok, akik hiba nélkül élve, a bűnnek még árnyékát is kerülik, menekülnek attól, mint a mérges kígyótól. Szívük, gondolatuk nem a földi kincs és gazdagság után eped, reményüket nem az összehalmozott pénz üres csengésébe, nem az arany csillogó fényébe helyezik, hanem az örökkévalóság tartós gazdagsága, a lelki üdvösség mennyei boldogsága után éreznek olthatatlan szomjuságot. Legyőzik az ilyenek a legveszedelmesebb kísértést is, maguk felett uralkodva csodákat visznek véghez, s mint szent István, kiállva a próbát, tökéletes és örök dicsőségre lesznek méltókká. Általában pedig boldogok azok, kik minden bűnre és vétekre csábító alkalmat megvetve, az Istent meg nem bántják, s a véteknek semmi szín alatt és semmi körülmények között sem adnak helyet. Nehéz az ilyen kísértéseknek ellentállni, bár természetes kötelesség ; nehéz vigyázni arra, hogy a kínálkozó alkalmat teljes odaadással kerüljük. Boldogok végre azok is, akik a szegényeket tehetségük és viszonyaikhoz mérten, mindenkor segíteni, istápolni és gyámolítani iparkodnak ; akik a jámbor Tóbiás ez intő szavait követik : «Ha sokad leszen, bőven adj, ha kevesed leszen, igyekezzél keveset is örömest adni». (4, 9.) «Mert ezáltal jó jutalmat gyüjtesz magadnak a szükség napjára. Mivel az alamizsna minden bűntől s a haláltól megszabadít ; és nem engedi a lelket a setétségre menni». (U. o. 10. 11.) Ezt jelentik a szentlecke ezen szavai : «javai bátorságban helyezvék az Úrban» ; tudniillik az adakozók javaikat bátorsággal helyezhetik el az Úrban, akitől azokat egykor dús kamatokkal együtt kapják vissza. A szegényeknek adott javakat tulajdonképen Krisztus Urunknak adjuk, tehát oly biztos helyre tesszük, oly jól helyezzük el, hogy azt sem tolvajok el nem lophatják, sem rozsda meg nem emésztheti. Ezerszeresen jövedelmeznek azok nekünk mennyei gyümölcsöket, az örök élet boldogító gyümölcseit. De már itt a földön is dús kamatokat nyerünk a megvigasztalt szegények hálaadásában. Éljünk e földön, kedves keresztények, szeplőtlenül ; ne szeressük az arany csillogását, s a mulandó kincsek hiú fényét ; kerüljük a vétkes és bűnre csábító alkalmat s legyünk mindenek fölött irgalommal a szegények iránt. Ha így élünk, már e földön is boldogok leszünk, de még inkább azok az örökkévalóság országában.

Evangélium. *(Szent Lukács 19, 12—27.)*

Az időben mondá Jézus tanítványainak e példabeszédet: Egy nemes ember messze földre méne, hogy királyságot nyerjen és visszatérjen. Azért előhíván tíz szolgáját, átada nekik tíz minát, így szólván hozzájok: Üzérkedjetek, míg oda leszek. Polgártársai pedig gyűlölik vala őt, és követséget küldének utána, mondván: Nem akarjuk, hogy ez rajtunk uralkodjék. És lőn, hogy mikor elnyervén az uralkodást, hazament, előhivatá azon szolgákat, kiknek a pénzt adta, hogy megtudja, ki mennyit szerzett vele. Eljöve tehát az első, mondván: Uram! a te minád tíz minát hozott. És mondá neki: Örülj, jó szolgám! mivelhogy a kevésben hű voltál, hatalmad leszen tíz város felett. A második is eljöve, mondván: Uram! a te minád öt minát nyert. Ennek is mondá: Te meg légy öt város felett. Ismét a másik jöve, mondván: Uram! itt van a minád, melyet eltettem a keszkenőben; mert féltem tőled, minthogy szigorú ember vagy; elveszed, amit le nem tettél, és learatod, amit nem vetettél. Mondá neki: Magad szádból ítéllek meg téged, gonosz szolga! Tudtad, hogy én szigorú ember vagyok, elveszem, amit le nem tettem, és learatom, amit nem vetettem: miért nem adtad tehát pénzemet a pénzváltóasztalra, hogy visszatérvén, kamatostul kaptam volna meg azt? És a körülállóknak mondá: Vegyétek el tőle a minát és adjátok annak, kinek tíz minája vagyon. És mondák neki: Uram! Már van tíz minája. Mert azt mondom nektek: hogy mindannak, akinek vagyon, adatik és bővelkedni fog: attól pedig, akinek nincsen, amije van is, el fog vétetni.

Magyarázat. Lényegében az itt adott példabeszéd egy zsidó fejedelemmel történt meg, aki Rómába utazott, hogy ott a császár méltóságában megerősítse. A zsidók e fejedelem ellen foglaltak állást s azt óhajtották kivinni, hogy a császár mást nevezzen ki fejedelemmé. Tervük azonban nem sikerült. Mi e példabeszédnek magasabb szellemi értelmét vesszük s az atyák egyező magyarázata szerint a fejedelem alatt Krisztus Urunkat értjük. Ő isteni és emberi természeténél fogva egyaránt nemes, sőt felséges személy volt; hiszen mint ember is királyi vérből, Dávid nemzetségéből származott. Mint az említett zsidó fejedelem, úgy Jézus is messze tartományba utazott, hogy országát átvegye. A magas egekből jött ő e világra, hogy Isten országát a bűnből és ördög hatalmából kiszabadítsa s azt a megváltott emberiségben állítsa újra vissza. Krisztus Urunk szolgái mi vagyunk, akiket kínszenvedése, halála és feltámadása által a mennyország örömeivel ajándékozott meg; akikhez egykor újra eljövend, hogy a nekünk átadott gírákról számadásra

hívjon fel. A gírákat mindazon testi és lelki javakban bírjuk, melyekkel Isten minket minden érdem nélkül megajándékozott; így lelkünket értelemmel, okossággal, bölcseséggel és tudománnyal, — testünket pedig öt érzékkel ajándékozta meg, hogy azok birtokában istenesen és az ő parancsolatai szerint kereskedjünk. E gírákról, mint a példabeszédbeli szolgáknak, úgy nekünk is egykor számolnunk kell; számot kell adnunk arról, hogy miként használtuk fel azokat. Hogy Krisztus országában voltak olyanok, akik őt gyűlölték épúgy, mint a fejedelem szolgái között is, akik uralkodását ellenezték, azt — fájdalom — tudjuk. Krisztus önmaga mondja tanítványainak, hogy őt népe gyűlöli, midőn azzal vigasztalja őket, hogy ne csodálják, ha a világ őket gyűlölni fogja, mert e gyűlöletet megelőzőleg őt — Krisztust — már gyűlölték. (János 15, 18.) E szavak különösen a zsidó népre vonatkoznak, mely, mint tudjuk, Urunk halálát Pilátustól kierőszakolta. Halála után pedig a pogányok, a tőle és Istentől elszakadt eretnekek és keresztények szólanak ellene s óhajtják, bár az ő törvényét sohase hallották volna. Romlottságukban, mint ama példabeszéd háládatlan szolgái, — azt kívánták — vajha sohase jönne többé vissza s ne ítélne fölöttük. Ilyenek azok, kik uralkodóul Krisztust nem akarják.

Kiket jelentenek a szolgák?

Az emberiséget, tehát kivétel nélkül minden embert, legyen bár pogány vagy keresztény. Mindnyájan a mennyei Úrnak vagyunk szolgái és birtoka. Általa lettünk, ő váltott meg az örök haláltól, ő az, aki előtt egykor a tőle nyert ajándékok használatáról számot kell adnunk. Mi többet nyertünk, igaz, mint a pogányok, de többről is kell beszámolnunk. Mi a természetfölötti jótéteményekről is számot fogunk adni, míg a pogányok csak természetiekben részesülvén, csupán azokról fognak beszámolni.

Miért adott a fejedelem a tíz mínát nyerőnek tíz várost, stb.?

Hogy az érdem és jutalom között megkülönböztetést tegyen; ami azt jelenti, hogy a mennyei bíró igazságos és mindenkinek aszerint adja ki jutalmát, amint több vagy kevesebb jót tett.

Miért ítélte el a minán mit sem nyerő s azt visszaadó szolgát?

Hivalkodása miatt, mellyel eltelve, mit sem munkálkodott s így tehetségével mit sem használt. Ez azokat példázza, akik Isten adományait haszontalanul elpazarolják, akik szolgálatuk díját haszontalanul s anélkül élvezik, hogy bérükért csak a legkevesebbet is tennének, akik Isten tetszését nem keresik. Bűnt és vétket követnek

el az ilyenek. Még terhesebb és súlyosabb bűnt követnek el azok, akik az Istentől nyert javakat még ellene is fordítják s nemcsak jót nem tesznek, de bűnös voltukat gonoszsággal is tetézik.

Miért adatta a hivalkodó szolga mináját az Úr a szorgalmatoskodónak?

A Szentírás-magyarázók ezt úgy értelmezik, hogy ha az erkölcsi világban a hivalkodó embert az örök életből Isten kizárja s azon felül még súlyosan meg is bünteti, akkor az erényes, istenes embert érdemein felül jutalmazza meg. Tehát az ég jutalma nemcsak igazságos, hanem egyszersmind bőséges is.

Ima. Igazságos Isten! Mindenható Urunk! Hozzád esedezünk, akinek szolgálni uralkodás, engedelmeskedni hatalom. Ó légy szívünk és lelkünk vezérlője és oltalmazója, hogy ajándékaiddal tetszésedre éljünk s a reánk bízott gírák lelkünknek dúsan kamatozzanak. Ó adj e földön a hatalmasoknak alázatosságot, a gazdagoknak védő paizsot, hogy hatalmukban és gazdagságukban nevedet még inkább félni tanulják s hitükben gyarapodva és szilárdulva imádjanak Téged. Adj Anyaszentegyházad elüljáróinak gondos figyelmet és éberséget, hogy mint jó pásztorok a nyájat istenesen vezéreljék. A tőlük függő nyájnak pedig alázatos engedelmességet önts szívébe, ó Uram! hogy egyházadban mindenki illő és hasznos foglalkozással iparkodjék szorgalma méltó jutalmát szent Fölségedtől megnyerni. Ne engedd, ó Istenünk! hogy hivalkodó szolga legyen közöttünk csak egyetlen egy is; ne engedd ajándékodat a lomhaság és restség undok takarójába rejteni: hanem lobbantsd fel bennünk az igaz buzgóság éltető tüzét, hogy mindnyájan félelem- és rettegéssel munkáljuk üdvösségünket. Ámen.

Oktatás a szent őrangyalok ünnepére.

Szeptember első vasárnapján.

Miért rendelte az egyház ezen ünnepet?

Azért, hogy: 1. Istennek a számunkra rendelt külön őrangyalért, ki minket e világ veszedelmeitől megóv s mennybe vezet, hálát adjunk. 2. Hogy az angyalok iránt, akik velünk annyi jót tesznek, háládatosak legyünk.

Honnan tudjuk, hogy minden embernek van őrangyala?

A Szentírásból, ahol számos helyen történik említés róluk, nevezetesen pedig: Mózes I. 48, 16.; Jób 33, 23.; Ap. csel. 12, 15. De legelső sorban pedig Krisztus Urunk következő szavaiból: «Vigyázzatok,

hogy meg ne vessetek egyet a kisdedek közül, mert mondom nektek, hogy ezek angyalai a mennyekben mindenkor látják Atyám orcáját, ki mennyekben vagyon.» Urunk e szavait a katholikus egyház is mindig úgy magyarázta, hogy az embereknek külön-külön őrangyaluk van.

Mi az őrangyalok tiszte?

Az embereket a test és lélek veszedelmeitől megőrizni. Mint a 90-ik zsoltár (11. v.) szavai mondják: «Angyalainak parancsolt felőled, hogy megőrizzenek téged minden utadban. Kezeikben hordoznak téged, netalán kőbe üssed lábadat.» Mely utóbbi szavak azt jelentik, hogy a vétket elkerüljük és más szerencsétlenségbe ne essünk. «Ó, mily nagy méltatás Istentől, — kiált föl erre szent Bernát, — mily csodálandó szeretet! Ki parancsolta meg? Az Isten. És kiknek parancsolta? . . . Az angyaloknak, ama fönséges lényeknek, az Isten lakótársainak. Mit parancsolt nékik? . . . Hogy minket, szegény embereket őrizzenek és oltalmazzanak . . . Ó! Uram! Mi az ember, hogy megemlékezel róla?» Szent Pál apostol a zsidókhoz írt levelében (1, 14.) az angyalokat szolgáló szellemeknek nevezi, azok szolgálatára küldötteknek, kik az üdvösséget elnyerni óhajtják. Úgyszinte: Máté 18, 10. Tób. 5, 15. Judit 13, 20. Luk. 15, 10. Móz. III. 22, 22. Zsolt. 33, 8. Zsolt. 90, 12. Apost. csel. 1, 10—11. Dániel 6, 22. Luk. 22, 43. 16, 22. stb. az angyalokat ezen helyek magasztalják, mint a gyermekek barátjait, az ifjúság vezéreit, az ártatlanság védőit, mint jóra serkentőket, a gonosztól visszarettentőket, mint a jámborok őrzőit, szerencsétlenségek elhárítóit, mint megmentőket a veszélyektől, vigasztalókat az ínségben, segítőket a küzdelemben, s mint a lelkeket örök boldogságra vezérlőket. Az őrangyalok tehát legnagyobb jótevői az embereknek. Ki tudja, mily sok bűnbe estünk volna és mennyi szerencsétlenség érne minket is, ha ők vissza nem tartóztattak és nem őriztek volna minket?

Mivel tartozunk a szent őrangyaloknak?

Szent Bernát szerint a következőkkel: 1. Mindenekfelett tisztelettel, miért is jelenlétükben mindazt kerüljük, amitől bármilyen becsülésre és tiszteletreméltó ember előtt tartózkodnánk. 2. Figyelmükért, szeretetteljes gondoskodásukért hálával és szeretettel. 3. Bizodalommal, melyből kifolyólag szükségeinkben, bajainkban hozzájuk folyamodni s védelmüket kérni nem késlekedjünk.

Mily vigaszt nyujt az őrangyal jelenléte?

Olyat, mely minden testi és lelki veszedelmeinkben bátorságot önt szíveinkbe, rendíthetlenné tesz bennünket s előzi tőlünk

a félelmet. Mitől félhetnénk mi — mondja szent Bernát — midőn ily hatalmas védők oltalma alatt állunk? Ők győzhetetlenek, őket nem csábítja el semmi s így hogyan csábíthatnának el másokat? Hívek, hatalmasok és okosak ők, nincs okunk rettegésre. Csak őket kell követnünk, csak hozzájuk kell ragaszkodnunk s akkor Urunk, a mindenható Isten oltalma alatt maradunk.

Mit kell tennünk a mai napon?

Megülni azt őrangyalaink tiszteletére. Buzgó ájtatossággal hálát adni nekik a tőlük egész életünk folyama alatt nyert jótéteményekért; oltalmukba ajánlani magunkat a jövőben is és állandó, törhetetlen hűséget és engedelmességet fogadni nekik.

Imádság. Örök mindenható Isten! Te adtál véghetetlen jóságodban minden embernek már anyja méhétől kezdve őrangyalt; te gondoskodtál lelki és testi életünkről általuk. Ó, engedd meg, hogy angyalaid iránt mindenkor tisztelettel, szeretettel és hálával viseltessünk s nekik mindenben engedelmeskedjünk. A te szent kegyelmed és az ő oltalmuk őrizzen minket s egykor a mennyei örömök örökkévaló hazájában isteni fölségedet velük és minden választottaiddal egyetemben örökké láthassuk.

Ó, szent Őrangyalok! Oltalmazzatok minket küzdelmeinkben, mert nélkületek gyarlók, szegények vagyunk s a rettenetes ítéletben bizonyára elveszünk.

Az egyház könyörgése. Úristen! Te küldötted kimondhatatlan gondviseléssel oltalmunkra szent angyalaidat; engedd a hozzád könyörgőknek, hogy oltalmuktól védve, egykor az ő örök társaságukba mennyei országodba juthassanak. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Oktatás kisasszony, vagyis a boldogságos szűz Mária születésének ünnepére.

Szeptember 8-án.

Mily ünnepnap ez?

Az egyház azon boldog és örömteljes napja, melyen a boldogságos Szűz, Istennek szent anyja a napvilágot először megpillantotta. E napon az egyház következőképen énekel: «A te születésed, Istennek szűz anyja! az egész világnak örömet hirdetett; mert belőled támadott az igazság napja, az Úr Krisztus; aki minket az átoktól feloldva megáldott s a halált legyőzvén, örök életet szerzett».»

Hogyan örvendeztette meg Mária születése az egész világot?

Megörvendeztette 1. jámbor szüleiben, Joakimban és Annában, akik hosszan tartott magtalanságuk után boldog gyermekükben kimondhatatlan vigaszt nyertek. 2. Az Úr kegyelmében elhalt ős patriárkákban, akik az Üdvözítő anyjának születése hírében nemsokára bekövetkezendő megváltásuk örömhírét vették. 3. Az egész emberiségben, melynek Mária mint hajnali csillag, mint hasadó hajnal az igazság napjának eljövetelét hirdette s akiben a világ üdvösségének előkövetét látta. Végül 4. az angyalokban, kik benne királynéjukat pillantották meg, anyját annak, aki koszorújokban az első helyet foglalja el s a gonosz angyalok elestével megürült helyeket fogja betölteni.

Mit tegyünk a mai napon?

Örvendjünk szívből, hogy nekünk Máriában királynénk, anyánk, pártfogónk született; tiszteljük őt fiúilag; különösen pedig igyekezzünk iránta tiszteletünket erényeinek követésével bebizonyítani s így magunkat az ő szószólására méltókká tenni.

Fohász Máriához szent Anzelmtől. Szerető szívvel, a legtisztább vonzalommal száll sóhajom hozzád, ó anyám, Mária! Gyarlóságomban képtelen vagyok téged kellőleg szeretni! Te taníts meg arra, ó szeplőtelen Szűz! Te önts szívembe tiszteletteljes, szeplőtlen gondolatokat felőled és szeretetet irántad. Te taníts meg arra, hogy téged miképen tiszteljelek méltóan. Te adj erőt és tehetséget nekem, hogy egész életemet Isten tiszteletére és a te szolgálatodra szentelhessem. Hallgasd meg alázatos könyörgésemet, ó Mária, Isten Anyja!

A **misekezdetben** az egyház Szedulius után énekli: «Üdvözlégy szent Anya! ki szülted azon királyfiút, ki az égen és a földön uralkodik örökön örökké.» «Az én szívem jó beszédet önt ki; A királynak ajánlom énekemet.» (Zsolt. 44) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Uram! Kérünk, add szolgáidnak a mennyei kegyelem ajándékát, hogy akiknek a boldogságos Szűz szülése üdvösségük kezdete lett, az ő születésének fogadott ünnepe adja meg a békeség gyarapodását. A mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Szent-Lecke. (Lásd a bold. Szűz szeplőtelen fogantatása ünnepén.)

Evangélium. *(Szent Máté 1, 1—16.)*

Jézus Krisztusnak nemzetségtáblája, ki Dávidnak, Ábrahám fiának fia. Ábrahám fia volt Izsák; Izsák fia meg Jákob; Jákob fiai pedig Juda és ennek testvérei. Juda fiai pedig Fáresz és Zára

Támártól; Fáresz fia meg Ezron; Ezron fia meg Árám; Árám fia meg Aminádáb; Aminádáb fia meg Náásszon; Náásszon fia meg Szálmon; Szálmon fia meg Booz Ráhábtól; Booz fia meg Obed Ruthtól; Obed fia meg Jessze; Jessze fia pedig volt Dávid király. Dávid király fia pedig volt Salamon attól aki Uriás felesége vala; Salamon fia meg Roboám volt; Roboám fia meg Ábia; Ábia fia meg Ázá. Ázá fia meg Josafát; Josafát fia meg Jorám; Jorám fia meg Oziás; Oziás fia meg Joatám; Joatám fia meg Ákáz; Ákáz fia meg Ezekiás; Ezekiás fia meg Manasszes; Manasszes fia meg Ámon; Ámon fia meg Józiás; Józiás fiai pedig voltak Jechoniás és ennek testvérei a Babilonba való költözéskor. És a Babilonba való költözés után Jechoniás fia volt Szalátiel; Szalátiel fia meg Zorobabel; Zorobabel fia meg Ábiud; Ábiud fia meg Eliákim; Eliákim fia meg Ázor; Ázor fia meg Szádok; Szádok fia meg Ákim; Ákim fia meg Eliud; Eliud fia meg Eleázár; Eleázár fia meg Mátán; Mátán fia meg Jákob. Jákob fia pedig volt József, férje Máriának, kitől született Jézus, kit Krisztusnak hívnak.

Miért kezdi szent Máté evangéliumát Krisztus test szerint való születésével?

Hogy elsorolásával Krisztus Urunk azon őseinek, kiktől származott, emberi természete mellett bizonyítson azon eretnekek tagadásával szemben, akik Krisztus valóságos emberi voltát kétségbevonták.

Miért említi szent Máté Dávidot és Ábrahámot elsőkül?

Mert Krisztus főtörzsatyái tényleg ezek voltak. Ábrahám azon népnek, Dávid pedig azon nemzetségnek, melyből Isten ígérete szerint Krisztusnak mint Messiásnak születnie kellett. Hogy Dávidot, a nemzetség törzsatyját, szent Máté Ábrahám, a nép törzsatyja előtt említi, annak a szent atyák a következőkben adják okait: 1. Dávidnak adott Isten a Messiás felől utolsó és legfenségesebb ígéretet. 2. Dávid sok tekintetben előképe volt Krisztusnak s már a Góliáton nyert győzelme is Krisztusnak az ördög fölött vívott díadalát jelképezi.

Miért említ szent Máté Krisztus nemzedéksorában még bűnös nőket is?

1. Mert Krisztus, ki a bűnösök iránt való szeretetből jött a világra, bűnös nőktől is óhajtotta venni származását, hogy a bűnösöknek is nyujtson az üdvösséghez reményt s hogy születésével mindnyájunk bűnét eltörölje. A bűnösöket tehát ne vessük meg soha, mert Isten sem veti meg őket, ha megtérnek. 2. Krisztus arra kíván minket tanítani, hogy szülőink és rokonaink bűne miatt, ha

abban részünk nincsen, ne szégyeljük magunkat és ne szégyeljük különösen azokat alacsony sorsuk miatt. A valódi nemességet, a szív és lélek nemességét tulajdon erényeinkkel és nem őseink erényeivel és hőstetteivel kell bebizonyítanunk.

Miért maradt ki Jórám és Oziás közt Okoziás, Joás és Amaziás király?

Hihetőleg azért, mert e három király Akábtól származott, akit Isten utódainak kiirtásával fenyegetett. (Kir. III. 21, 21.) és amely fenyegetés tényleg teljesedett is, mert Jehn Akáb utódait kiirtotta. (Kir. IV. 10, 30. ; 15, 12.) Az evangelisták tehát úgy tekintik a dolgot, mintha ez a három király egyáltalában nem is élt volna.

Miért vezeti le szent Máté Krisztus nemzedéksorát Józseftől és nem Máriától?

Mert Máté azon zsidó szokást vette alapul, melynél fogva a fogadott fiúk nem anyjuk, de gyámatyjuk nevét stb. vették fel. És habár szent Máté itt Krisztus családfáját csak gyámatyja után vezeti is le, mégis kiismerhetjük abból Mária nemzetségét is. Mária ugyanis birtokot öröklő, azaz olyan leánygyermek volt, aki fiú gyermekek hiányában, atyjának örökösévé lett, ámde mint ilyen, nemzetségén kívül férhez nem mehetett. (Móz. IV. 36, 6.) Tehát Máriának ugyanazon nemzetségből kellett származnia, melyből József származott, azaz Dávid nemzetségéből. Lukácsnál azonban megtalálhatjuk Mária őseit is elsorolva Ádámtól Heliig, azaz Joakimig, Mária atyjáig. (Luk. 3.)

Damaszkusi szent János Máriát oly könyvhöz hasonlítja, melyben csodálatos módon minden isteni és erkölcsi erényt leírva találunk. Magában foglalja e könyv a hitet, reményt, az Isten és felebarátaink iránt való szeretetet stb. Mária hitét szent Erzsébet eléggé magasztalja, midőn arról így szól : «Boldog vagy te, ki hittél.» Reménységét, szeretetét és béketűrését nem kevésbbé magasztalják szenvedései s azon megvetések, melyekben szent Fiával való menekülése alkalmából Betlehemben, majd Egyiptomban és Judeában, de főleg Jeruzsálemben szent Fia halálakor részesült s oly alázatos békével és türelemmel fogadott és viselt el. Felebaráti szeretetéről fényesen szólnak látogatása Erzsébetnél, a galileai Kánában és mindezek fölött szent Fiának az emberiségért tett önkéntes föláldozása. Szorgalmasan olvasgassunk tehát e könyvben, kedves keresztények ! különösen pedig a következőket jegyezzük meg belőle magunknak : Ha Jézus megengedte azt, hogy bűntelen anyja annyit szenvedjen, hogy kívánhatná csak egy is közülünk, hogy minden szenvedéstől mentve

legyen s az örök életet könnyebben szerezhesse meg, mint Mária! Ezt jól meg kell fontolnunk és megtanulnunk Máriától azt, hogy sanyarúságainkban egyedül Isten akaratára hagyjuk magunkat s békével tűrjük megpróbáltatásunkat.

Buzdítás Mária iránt való ájtatosságra. Szent és istenes férfiak állítása szerint a Mária iránt való ájtatosság a legjelesebb és leghasznosabb, miért is Máriának nemcsak ők maguk voltak buzgó tisztelői, hanem e tiszteletre másokat is hathatósan buzdítottak. Máriát az egyház, nevének megfelelőleg, mint a tenger csillagát üdvözli. Mint a tenger csillaga a vészes tengeren utazókat védi a hajótörést okozó szirtektől, úgy védelmez minket Mária a világ vészteljes tengerének vétek- és bűnszirteitől. És ha a tengeri utas hajótörést szenved, itt pedig a bűn és vétek örvényébe téved, útjukra világít a csillag fényesen s a hajótörött küzdelmek után, emezek töredelmesség és benső bűnbánat által ismét a béke partjain kötnek ki. Aki tehát a hullámokba temetkezni nem akar, az — mint szent Bernát mondja — ne fordítsa el szemeit e csillag fényétől soha! Ha kísértések viharai támadnak ellenünk és a sanyarúság szikláiba ütődünk: csak e csillagra tekintsünk és Máriát hívjuk segélyül. Ha vétkeink súlya háborít, ha tisztátalan lelkiismeretünk szégyennel tölt el, ha a végítélettől annyira rettegünk, hogy már-már szomorúság nyel el vagy épen a kétségbeesés örvényébe kezdünk süllyedni: gondoljunk Máriára! Őt mindig és mindenben segítségül hívhatjuk. Ne hagyja el az ő szent neve szájunkat és szívünket soha! Hogy pedig oltalmat nyerhessünk, ne mulasszuk el őt életünk pályáján híven követni; mert ez iránta a valódi ájtatosság. Ha őt követjük, nem tévedhetünk; ha ő vezet, el nem bukhatunk; ha ő kísér, üdvösségre jutunk. Önmagunkon fogjuk tapasztalni, miért nevezi őt az egyház Máriának vagyis a tenger csillagának.

Oktatás Mária nevenapjára.

Szeptember 12-én.

Minden szent és istenes keresztény megünnepli Mária névnapját és pedig oly tisztelettel, mint születése napját. Keressük őt föl könyörgéseinkkel, kérjük pártfogását s erényeinek követésével fejezzük ki iránta tiszteletünket, szeretetünket és ájtatosságunkat. Hiszen tudja azt minden igaz és hívő keresztény, hogy Máriának az emberiség mit és mennyit köszönhet; tudja, hogy Üdvözítőnk szűz Anyjában mily hatalmas pártfogót bírunk, ha kegyemét elnyerni

iparkodunk. Fényesen ragyogó példa ő előttünk s különösen asszonyaink és hajadonaink előtt legyen az, mint akik nemük legfönségesebbjét, az Isten által is kitüntetett és kiválasztott Szüzet tisztelik benne.

Evangélium. (Lásd Gyömülcsoltó-Boldogasszony napján.)

Oktatás a szent kereszt felmagasztaltatásának napjára.

Szeptember 14-én.

Mit ünnepelünk ma?

Évenkénti emlékét annak, hogy a kereszt, melyen Urunk meghalt, a Nagy Konstantin és anyja, szent Ilona által Jeruzsálemben épített s a szent keresztről nevezett templomban nyilvános tiszteletre kitéve lett.

Mikor történt ez?

Legelőször a szent kereszt-templom fölszentelésekor, Konstantin császár uralkodása alatt. Később, Heraklius császár idejében, aki a Kozroer perzsa király által Perzsiába vitt s ott 14 évig tartott szent keresztet ismét visszanyerte, Jeruzsálembe visszahozta s azt önmaga a Kálvária-hegyre vitte.

Mily csoda történt ez alkalommal?

Midőn a császár a szent keresztet nagy tisztelettel tulajdon vállán a kijelölt helyre akarta vinni s emellett császári díszjelekkel volt felékesítve, nem bírta vinni; csak midőn Zakariás patriárka tanácsára császári ékességeit letette, egyszerű ruhába öltözött s még saruit is lehúzta, volt képes a keresztet vállán a Kálvária-hegyre fölvinni. (Brev. Rom.) A hiú fényűzést tehát mellőzni, a keresztet pedig békével, alázatossággal hordozni tanuljuk meg, mert csak ekkor követjük valódi alázatosságban és béketűrésben Urunkat, Üdvözítőnket.

Az egyház imádsága. Úristen! ki a mai napon a szent kereszt felmagasztaltatásának évünnepével örvendeztettél meg, Hozzád könyörgünk. Add ó Urunk, hogy amint annak titkát itt a földön megismertük, úgy lehessünk váltságának ajándékaira is méltók mennyországodban. Ugyanazon mi Urunk Jézus Krisztus által, stb.

(Bővebb oktatást a szent keresztről lásd föltaláltatásának ünnepén, a szentleckét l. virágvasárnapon.

Evangélium. *(Szent János 12, 21—36.)*

Az időben mondá Jézus a zsidók seregének: Most van az ítélet e világ fölött; most fog kivettetni e világ fejedelme. Én pedig ha felemeltetem a földről, mindeneket magamhoz vonzok. (Ezt pedig mondá, jelezvén, milyen halállal fog meghalni.) Felelé azért neki a sereg: Mi azt hallottuk a törvényből, hogy a Krisztus örökké megmarad; hogyan mondod hát te: hogy fel kell emeltetni az Emberfiának? Kicsoda ez az Emberfia? Mondá tehát nekik Jézus: Már csak kevés ideig vagyon nálatok a világosság; járjatok, míg tiétek a világosság, hogy sötétség ne lepjen meg benneteket; mert aki sötétben jár, nem tudja, hová megyen. Míg veletek van a világosság, higyjetek a világosságban, hogy világosság fiai legyetek.

Oktatás a szent keresztútról.

Mi a szent keresztút?

A szent keresztút pápailag jóváhagyott megemlékezés, mellyel Krisztus szenvedését, különösen pedig utolsó útját a Kálvária-hegyen ünnepeljük, mint azt hajdan Jeruzsálemben ünnepelték. A szent keresztút ügye többször szőnyegre került Rómában, a legfelsőbb lelki törvényszék előtt s miután itt szoros vizsgálat alá vették, úgy találták, hogy ez lelkünk üdvösségére szolgál s ezért öt pápa is megerősítette. Ezen ájtatosságot keresztútnak azért nevezik, mivel ebben Krisztus Urunknak minden szenvedéseiről, de főleg utolsó útjáról elmélkedünk, melyet Pilátus ítélőszékétől egész halála helyéig a kereszttel tenni kénytelen volt. A Krisztus által megszentelt helyeket a buzgó hívők a legrégibb időktől kezdve a legnagyobb ájtatossággal látogatták s azon szent helyekre még a legtávolibb tartományokból is zarándokoltak. Később azonban Jeruzsálem a hitetlenek kezébe került s így lehetetlen volt oda zarándokolni; a keresztények tehát a Kálvária-hegyet közelükbe helyezték át. Kiszemeltek ugyanis egy-egy dombra vezető utat, e dombot Keresztvagy Kálvária-hegynek nevezték s ezen út mentében képeket állítottak fel, melyek a Krisztus kínszenvedésében előforduló eseményeket ábrázolják a szent evangelisták elbeszélései vagy régi, hozzánk jutott hagyomány szerint. Később az is szokásba jött, hogy az ilyen képeket csak a templomban függesztették fel. Ama helyeket, hol e képek álltak, állomásoknak (stációknak) nevezték. Ilyen közön-

ségesen tizennégy van és pedig: I. Pilátus Krisztust halálra ítéli. II. Krisztus vállaira veszi a keresztet. III. Jézus elesik a kereszttel. IV. Jézus találkozik anyjával. V. Czirenei Simon Jézust segíti a kereszt vitelében. VI. Veronika Jézusnak kendőt nyujt. VII. Jézus másodszor esik el a kereszttel. VIII. Jézus vigasztalja a siránkozó nőket. IX. Jézus harmadszor roskad le a kereszt súlya alatt. X. Jézust ruháitól megfosztják. XI. Jézust keresztre szegezik. XII. Jézus meghal a keresztfán. XIII. Jézus a keresztről levétetvén, anyja ölébe helyeztetik. XIV. Jézus sírbatétele.

Miképen kell a keresztúti ájtatosságban részt venni?

A keresztúton ájtatossággal és figyelmesen kell megjelennünk. Jézus a mi bűneink miatt szenvedett; kötelességünk tehát a keresztúti ájtatosság alatt bűneink felett őszinte bűnbánatra gerjedni. Ezenkívül a keresztút által mindenkor búcsút is nyerhetünk; ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha a kegyelem állapotában vagyunk. Legjobb azért a keresztúti ájtatosságban oly napon venni részt, midőn töredelmes gyónás által Istennel egészen kibékültünk. Ha pedig nem gyónhatnánk és e szent ájtatosságban mégis részt akarnánk venni, úgy legalább mindjárt kezdetén tökéletes bűnbánatot gerjesszünk fel magunkban, hogy ezáltal, ha talán nagy bűnben volnánk, magunkat Isten kegyelmére s a búcsú elnyerésére méltókká tegyük. Figyelmesen és ájtatosan elmélkedjünk arról, hogy mennyit szenvedett értünk Jézus Krisztus; gerjesszük föl magunkban a bűn utálatát és az Üdvözítőnk iránt való forró szeretetet s erősen tegyük fel, hogy mostantól fogva a keresztnek égbe vezető ösvényén fogunk járni.

Miért kell a keresztúti ájtatosságokra szorgalmasan eljárnunk?

Nemcsak az általa elnyerhető búcsúkért, hanem és főleg azért, mivel ott Krisztus Jézus, a mi Üdvözítőnk kínszenvedésének emlékét újítjuk meg. (XIV. Kelemen pápa.) A XII. Kelemen pápa által az 1731-ik évi jan. 16-án és XIV. Kelemen által 1741-ben aug. 30-án közzétett apostoli levelek világosan kijelentik, hogy minden hívő, ki az Úr keserves kínszenvedése felől buzgón elmélkedik, e szent ájtatosság által a római pápáktól engedett mindazon búcsúkban részesül, melyeket a jeruzsálemi állomások személyes látogatása által nyerne. De csak abban az esetben, ha mindazt híven teljesíti, ami a búcsúk elnyerésére szükséges. A dolog lényege pedig az, hogy a szentmise és szentáldozás után semmi más ájtatosság nincs, melynél Krisztus kínszenvedését és halálát élénkebben elképzelhetnők, mint a keresztúti ájtatosság alatt.

Vajjon oly nagyon hasznos-e Jézus kínszenvedése és halála felől elmélkedni?

Szent Bernát azt mondja: «Valóban, semmi sincs, mi gondolatainkat a bűnök rohamától és ragályától jobban megőrizné s a tisztaságban megtartani képesebb volna, mint a Krisztus kínszenvedése felől való folytonos elmélkedés.» (Lib. de Pass. Dom. c. 44.) Épen így ír szent Ágoston is: «Mily gőgöt, irígységet, haragot orvosolhatni egyéb által, mint az Isten Fiának alázatossága, szegénysége és béketűrése által?» (L. de agone Christi c. 11.) S a keresztről nevezett boldog Johanna így kiált fel: «Ha csak kevéssé is elmélkednének az emberek a földön Krisztus kínszenvedéséről és haláláról, nem akadnánk oly sok féktelen szenvedélyekre és oly nagy bűnbeesésekre.»

Oktatás szent olvasó napjára.

Október első vasárnapján.

A szent olvasó (rózsafüzér) eredetét szent Domokostól, az albigai tévelygők térítőjétől vette, ki miután tanításaival és Isten igéjének hirdetésével — bár több ízben meggyőzte és megszégyenítette is azokat — nem bírta őket teljesen a katholikus egyház kebelébe visszatéríteni, megkettőztetett buzgalma és bűnbánata gyakorlataiban a boldogságos Szűzhöz folyamodott segítségért. Az irgalmasság Anyja meghallgatta szent Domokos esedezését s egész dicsőségében jelent meg előtte s megtanította őt a szent olvasó (rózsafüzér) imádságára. Szent Domokos ez imádságot az Isten Anyjának fönséges tulajdonságaival kapcsolatosan hirdette és terjesztette ezután. Rövid idő alatt százezrekre ment azok száma, kiket az anyaszentegyház kebelébe visszatérített és ezrekre a bűnösök száma, kiket megtérített. Csakhamar nagy elterjedésnek örvendett ezen ájtatosság a keresztényeknél. Társulatok alakultak «szent olvasó» elnevezés alatt s az egyház a domonkosrendi szerzeteseknek a szent olvasó tiszteletére külön ünnepet is engedélyezett. Sokára ezután, 1571-ben, midőn a keresztények a törökökön fényes győzelmet arattak s e diadal napja épen október 7-ére esett, a boldogságos Szűz pártfogásából eredt szent olvasó tiszteletére külön nyilvános szent meneteket is tartottak. A győzelmet tehát méltán a boldogságos Szűz közbenjáró esedezésének eredményeül tekinthették, miért is V. Pius pápa háladatosságból azon napra «Győzelmes szűz Mária» cím alatt ünnepet is rendelt el. Ezen ünnep később október hó első vasárnapjára került, majd XI. Kelemen pápa a rózsafüzér ünnepével egyesítve,

az egész keresztény egyházban elrendelte. (Nickel, az ünnepekről, V. könyv. 348. l.)

Milyen imádság a szent olvasó vagy rózsafüzér?

Oly imádság, jobban mondva olyan módja az imádságnak, mely az apostoli hitvallás 15 törvényét foglalja magában; azaz 15 oly szakaszra oszlik, melyek mindenikét 10 «Üdvözlet»-tel s ezt megelőző «Miatyánk»-kal imádkozunk el. Egy-egy szakaszt tizednek nevezünk s mindenik tized egyszersmind megváltásunk egy-egy szent titkát, mint elmélkedéseink tárgyát is foglalja magában. Zsolozsmának is nevezzük ezen imádságot, miután 150 Üdvözletből áll, mint amennyi zsoltárból a szent Dávidé. És mivel a szent olvasóban előforduló imádságokat, elmélkedéseket és üdvözleteket mintegy koszorúba, füzérbe csoportosítva mondjuk el, hogy abban az Isten anyját szeretetünkkel és tiszteletünkkel illessük és vele megajándékozzuk, tehát rózsafüzérnek is nevezzük. És a rózsafüzér épúgy, mint a rózsa, zöld levelekből és tövisekből áll. Itt a zöld levelek az örvendetes, a tövisek a fájdalmas és maga a virág a dicsőséges titoknak jelképe.

Hány része van tehát a szent olvasónak?

Három, úgymint: örvendetes, fájdalmas és dicsőséges.

I. Az örvendetes rész ismét öt alszakaszból áll, melyekben az öt örvendetes titkot fűztük össze, melyek Krisztus Urunk megtestesülésére, Isten Fiára s azon örömre emlékeztetnek, mely Mária szívének az isteni gyermek születésével osztályrészül jutott. Ez, valamint a megváltásunkra vonatkozó többi titkok, a rózsafüzérnek leglényegesebb részeit alkotják s így kiváló figyelemben kell részesítenünk. Hogy ezt kellően végezzük s magunkon mintegy könnyítsünk, vagy a «Miatyánk» vagy e szó «Jézus» után szőjük közbe ezen titkokat rendes egymásutánban. Tesszük pedig ezt olymódon, hogy örömtelt kebellel a következő szavakat intézzük a boldogságos Szűzhöz:

1. Kit te, szent Szűz, a Szentlélektől méhedben fogantál.
2. Kit te, szent Szűz, Erzsébetet látogatván, méhedben hordoztál.
3. Kit te, szent Szűz, e világra szültél.
4. Kit te, szent Szűz, a templomban bemutattál.
5. Kit te, szent Szűz, a templomban feltaláltál.

Az itt sor szerint Máriához intézett szavaknál pedig a következőkről kell elmélkednünk: az 1-nél Isten iránt tartozó alázatosságunkról és odaadásunkról; a 2-nél a felebaráti szeretetről; a 3-nál a gyermeki ártatlanságról és szegénységről; a 4-nél az engedelmességről és szívbeli tisztaságról; az 5-nél a Krisztussal való örök egyesülésről.

E rózsafüzért általánosságban Adventtől nagybőjtig imádkozzuk, mivel ezen idő alatt ünnepli az egyház is papi zsolozsmáiban és szentmiséiben Krisztus Urunk örömteljes eljövetelét.

II. A fájdalmas rész ismét 50 Üdvözletből, azaz 5 szakaszból áll, melyek elmélkedésül azon öt fájdalmas titkot terjesztik elénk, melyekben a szenvedő Jézust tiszteljük:

1. Ki értünk vért verejtékezett.
2. Ki értünk megostoroztatott.
3. Ki értünk tövissel megkoronáztatott.
4. Ki értünk a súlyos keresztet viselte.
5. Ki értünk felfeszíttetett.

A rózsafüzér ezen részét a nagybőjtben imádkozzuk, midőn az egyház különösen e szent titkokról elmélkedik.

III. A dicsőséges rész szintén 5 szakaszból áll s 50 Üdvözletet foglal magában. Ebben Krisztusnak és Máriának dicsőségéről emlékezünk meg. Dicsérjük az Úr Jézust, és pedig ezenképen:

1. Ki halottaiból feltámadott.
2. Ki a mennyekbe felszállott.
3. Ki nekünk a Szentlelket elküldötte.

4. Ki téged, szent Szűz, a mennyekbe fölvett.
5. Ki téged, szent Szűz, a mennyekben megkoronázott.

A rózsafüzér ezen utolsó részét húsvéttől ádventig imádkozzuk, mely idő alatt az egyház is e szent titkokról emlékezik meg.

Helyesen cselekesznek-e azok, kik a rózsafüzér imádságát megvetik?

Bizonyára nem, mert olyasmit vetnek meg, amit nem is ismernek. Aki e szent imádság módját, annak gazdag erkölcsi tartalmát és értelmét ismeri és fölfogni tudja, bizonyára nagyrabecsüli és lelki üdvének munkálására használja fel. Hiszen ezen imádság, eltekintve attól, hogy sok istenes és szent ember használta fel s nyerte meg általa Istentől a mennyei élet koronáját, a mi hitvallásunk is, melyben az egyedül üdvözítő Szentháromságról s mennyei királynénkról, a Boldogságos Szűzről teszünk tanuságot. A «Miatyánk» és «Üdvözlet» számtalan ismétléseit illetőleg elég legyen itt felemlítenünk, hogy az angyalok és szentek nem ugyanezzel dicsérik-e az Urat szüntelen a mennyekben trónja körül? Nem élvezzük-e Istennek jótéteményeit nap-nap után, nem nyerünk-e tőle kegyelmet és irgalmasságot életünk minden idejében? Hogy a rózsafüzér Isten előtt mily kedves és mennyire érdemszerző, azt bizonyítja már a rózsafüzér eredete után rövid időre bekövetkezett azon végtelen siker is, melyet szent Domonkos elért s amelyben annyian nyertek az Úrtól bűnbocsánatot és kegyelmet s oly mennyei jutalmat is, aminőben Isten szent Domonkost részesíté. Óvakodjunk tehát azoktól, akik a rózsafüzért csak azért vetik meg, mert egyáltalában nem imádkoznak és nem járnak templomba, hogy lelkük üdvére is munkálkodjanak. Tévutakon, sötétségben bolyonganak ezek s pokolra jutnak, mert tévhitükben megfeledkeztek Istenről, megbántották őt s kegyelmet és irgalmat nem remélhetnek.

Hogyan kell a rózsafüzért imádkozni?

Mindenekfölött szorgalmasan és ájtatosan. Szorgalmasan, vagyis gyakran és kellőleg. Az olvasni nem tudók különösen gyakorta imádkozzák, nemkülönben azok is, akiknek nincsen oly könyv birtokukban, mely a Krisztus Urunk által nyert üdvösség szent és fenséges titkait megmagyarázza, értelmüket s így ezzel karöltve lelküket és szívüket arra nézve teljesen fölvilágosítaná. Az ájtatosság pedig annyit jelent, hogy a szent titkokat nemcsak szájunkkal, tehát szóval, hanem szívünkkel és lelkünkkel is valljuk. A rózsafüzér azon részénél, mely az örvendetes szent titkokról állít elénk elmélkedést, örvendve, hálát adva kell imádkoznunk, megköszönve Urunk megtestesülését. A fájdalmas résznél Urunk kínszenvedéseiről elmél-

kedünk, tehát szívünkben is fájdalmas részvétet kell felébresztenünk s bűneinket, melyekért ő kereszthalált szenvedett, töredelmesen megvallani. Végül a dicsőséges résznél magasztalni, dícsérni iparkodjunk Krisztus Urunk szűz anyja dicsőségét s komoly elhatározással fogadjuk meg önmagunkban, hogy Isten segítségével és kegyelmével mi is mindent elkövetünk, hogy egykor, mint a boldogságos Szűz, mi is a mennyei dicsőség részesei lehessünk.

A rózsafüzér tehát, mely a tizenöt titokban a keresztény hit minden lényegét foglalja magában, legnagyobb üdvére lehet lelkünknek. Az igaz keresztény katholikus ne szégyelje tehát azt mindig magánál hordani, mert azzal hitét szégyenlené megvallani, amire józan ésszel képtelen volna bárki is. A keresztény katholikusnak a rózsafüzér ismertetőjele.

Mi az «élő rózsafüzér»?

Oly 15 tagból álló társaság, egyesület, melynek tagjai naponként a rózsafüzér egy-egy szakaszát s így együtt és összevéve mindennap az egész zsolozsmát elimádkozzák. Ha egy ilyen «élő rózsafüzér» valamely tagja elhal, helyét azonnal más tölti be, hogy fennállása és munkálkodása egy napra se szüneteljen. Épen ezért, mert az ilyen egyesületet munkálkodni soha meg nem szűnik, magát az ilyen egyesület örökkétartó rózsafüzérnek is nevezik. Az ilyen egyesületeknek többféle búcsút is engedélyezett a római pápai szentszék.

Misekezdet (l. Sarlós Boldogasszony napján).

Az egyház könyörgése. Úristen! kinek egyszülött Fia élete és feltámadása által nekünk az örök élet jutalmát megszerezte, engedd kegyelmesen, hogy ezen titkokról a boldogságos Szűz Mária olvasója elmondásával emlékezvén, amit azok magukban foglalnak, utánozzuk, amit igérnek, elnyerjük. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Sirák f. k. 24, 14—16.)*

Kezdettől és az idők előtt teremtettem és mind az örökkévalóságig meg nem szűnök; és a szent lakhelyen szolgáltam előtte. És így Sionban megerősíttettem és a megszentelt városban hasonlóképen megnyugodtam és Jeruzsálemben az én hatalmam. És meggyökereztem a tiszteletreméltó nép között és az én Istenem részében, mely az ő öröksége; és a szentek teljes gyülekezetében az én tartózkodásom.

(Magyarázatát lásd Nagy-Boldogasszony napján.

Evangélium *(Szent Lukács 11, 27—28.)*

Az időben, midőn Jézus a népsereghez szólott, fölemelvén szavát egy asszony a seregből, mondá neki: Boldog a méh, mely téged hordozott és az emlők, melyeket szoptál. Ő pedig mondá: Sőt inkább boldogok, kik az Isten igéjét hallgatják és megőrzik azt.

(Magyarázatát lásd Bőjt III. vasárnapján.)

Jézus Krisztus királyságának ünnepe.

(Október utolsó vasárnapjára.)

Ki rendelte el ezen új ünnepet?

XI. Pius pápa 1925 dec. 11-én kiadott «Quas primas» kezdetű apostoli körlevelében.

Mi ennek az új ünnepnek a célja?

Az új ünnep célja nemcsak az, hogy Krisztus királyságát mindenkinek eleven emlékezetébe idézze, hanem hogy az egész világon uralomra is juttassa. Rá kell vezetnie mindenkit, az egyeseket épúgy, mint a népeket vezetőikkel egyetemben, hogy Krisztust királyuknak ismerjék el, magukat nekik alávessék, tanítását és törvényeit elfogadják s azokat magán- és nyilvános életük vezérfonalává tegyék.

Mit vár az egyház ezen új ünneptől?

Kettős eredményt: egyrészt Krisztus jogainak újból való elismerését, másrészt a világ szomorú helyzetének javulását, mert hiszen minden bajunk legfőbb oka a Krisztus fönhatóságától való elpártolás.

Vajjon tanítja-e a Szentírás Krisztus Urunk királyságát?

Igen; már az ószövetség hirdeti, hogy Krisztus «az Atyától királlyá rendeltetik» és megkapja «a pogányokat örökségül és birtokul a föld határait». (II. Zsolt.) Ujjongva kiált fel Izaiás is, látva a Megváltót az idők távlatán át: «Kisded született nekünk, ... kinek vállán vagyon a fejedelemség... Dávid királyi székén és az ő országában ül.» (Iz. 9, 6.)

Az újszövetségben Isten angyala, aki Szűz Máriának Isten anyjává való kiválasztását hírül viszi, a megigért gyermek legfőbb ismertetőjegyeképen azt emeli ki, hogy «nagy leszen és a Magasság-

beli Fiának fog hivatni és neki adja az Úristen Dávidnak, az ő atyjának székét és országlani fog Jákob házában mindörökké és az ő országának nem lesz vége». (Luk. 1, 32.)

Maga Krisztus sem hagyott senkit kétségben a felől, hogy magát a népek királyának tekinti. Állandóan beszél arról, hogy országot alapít, mégpedig olyan országot, mely az egész földkerekséget betölti. És ő abban király és a hatalom birtokosa. «Mindenek átadattak nekem Atyámtól» (Máté 11, 27.) — jelenti ki maga. S mikor Pilátus hivatalosan is megkérdi: «Tehát király vagy-e te?» — ünnepélyes vallomást tesz: «Te mondod, hogy én király vagyok.» (Ján. 18, 37.)

A misekezdet a Jelenések könyvéből: Méltó a Bárány, Ki megöletett, hogy erőt és istenséget, bölcseséget, erősséget és tiszteletet vegyen. Neki legyen dicsőség és hatalom örökkön örökké. (71. zs. 1.) Isten, add jogodat a Királynak és igazságodat a Király Fiának. Dicsőség az Atyának . . .

Az egyház imádsága. Mindenható és örökkévaló Isten, aki azt akartad, hogy a te szeretett Fiadban, a világmindenség Királyában mindenek megújhodjanak: engedd kegyelmesen, hogy az emberi nemzet összes népcsaládjai, akiket a bűn átka egymástól elidegenített, az ő édes királyságában összetalálkozzanak.

Szentlecke. *(Kolosz. 1, 12—20.)*

Testvérek! Hálát adunk az Atya Istennek, ki minket a szentek osztályrészére méltatott a világosságban. Ki minket a sötétség hatalmából kiragadván, általvitt az ő szerelmes Fiának országába. Kiben váltságunk vagyon az ő vére által, a bűnök bocsánatára. Ki a láthatatlan Istennek képmása, elsőszülött minden teremtmények fölött. Mert ő általa teremtetett minden az egekben és a földön, láthatók és láthatatlanok, akár királyi székek, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok, minden őáltala és őbenne teremtetett. És ő mindenekelőtt vagyon, és minden őbenne áll fönn. És ő az anyaszentegyház testének feje, ő, ki a kezdet, a halottak között elsőszülött, hogy mindenek közt övé legyen az elsőség. Mert tetszett, hogy minden teljesség őbenne lakjék. És őáltala megbékéltessen mindeneket magával, békességet szerezvén az ő keresztjének vére által mindazokra nézve, mik a földön és amik a mennyben vannak, a mi Urunk Jézus Krisztusban.

Evangélium. *(János 18, 33—37.)*

Abban az időben mondá Pilátus Jézusnak: Te vagy-e a zsidók királya? Felelé Jézus: magadtól mondod-e ezt, avagy mások mond-

ták ezt neked énfelőlem? Felelé Pilátus: vajjon zsidó vagyok-e én? A te nemzeted és a főpapok adtak téged kezembe; mit cselekedtél? Felelé Jézus: az én országom nem e világból való. Ha e világból volna országom, az én szolgáim harcra kelnének, hogy kézbe ne adassam a zsidóknak. Most azonban országom nem innét való. Mondá erre neki Pilátus: tehát király vagy te? Felelé Jézus: te mondod, hogy én király vagyok. Én arra születtem és azért jöttem e világra, hogy bizonyságot tegyek az igazságról. Minden, aki az igazságból vagyon, hallgatja az én szómat.

Oktatás Mindenszentek ünnepére.

November 1-én.

Miért rendelte az egyház ezen ünnepet?

1. Hogy Istent összes szentjeiben dicsőítsük (Zsolt. 150. 1.); 2. hogy a szenteknek az őket megillető tiszteletet megadjuk; mert ők egész földi életükben csak arra törekedtek, hogy Isten dicsőségét előmozdítsák, miértis Isten nagyrabecsüli őket; 3. hogy minket lehető legélénkebben emlékeztessen arra, hogy a katholikus egyház tagjai vagyunk, mely hiszi a szentek egyességét, azaz minden igaz hívő kereszténynek egyességét, tartozzanak akár még a küzdő egyházhoz a földön, akár a tisztítóhelyen szenvedőkhöz, akár a mennyben diadalmaskodóhoz; különösen pedig azért, hogy a mennyei szenteknek velünk, kiknek a földön még küzdenünk kell, való egyességét hathatósan szívünkre kösse; 4. hogy minket ugyanazon szent életre serkentsen, amelyre ők törekedtek és megtanítson arra, hogy ez nem lehetetlen, mert ha oly sok ezren tudtak szentekké lenni, miért ne tudnánk mi is? A kereszténynek minden lehetséges azáltal, aki őt erősíti s aki a hívők megkeresztelésére az ő Szentlelkét is elküldötte; 5. hogy azon szentek iránt is kimutathassuk tiszteletünket, kiknek egész esztendőn át különös ünnep szentelve nincsen; 6. hogy Isten minket oly sok közbenjárónkra való tekintetből, tökéletes bűnbocsánatban részesítsen, engedjen részt vennünk az ő érdemeikben és adja kegyelmét, hogy egykoron mennyekbe jutván, velük együtt örömeiket is élvezhessük.

Ki rendelte el először ezen ünnepet?

Az első rendeletet erre nézve IV. Bonifác pápa adta ki, ki midőn 610-ben a római Pantheont, azaz bálvány-templomot a Boldogságos Szűz és minden vértanu tiszteletére keresztény templommá

alakította át, igen sok szentnek maradványait, kik Róma különböző temetőiben nyugodtak, ide vitette. S ő volt az első, aki Mindenszentek ünnepét megülte s annak évenkénti megülését parancsolta. III. Gergely pápa ezt az ünnepet május 13-ról november 1-ére tette át, IV. Gergely pápa pedig megünneplését az egész egyházban kötelezővé tette.

A **misekezdetben** ezt énekli az egyház: «Örvendezzünk az Úrban mindnyájan, ünnepet ülvén minden szentek tiszteletére, kiknek ünnepélyén örvendenek az angyalok és magasztalják az Isten fiát. Örvendjetek igazak az Úrban, jámborokhoz illik a dícséret.» (Zsolt. 32.) Dicsőség az Atyának stb.

Az egyház imádsága. Örök mindenható Úristen! ki nekünk minden szenteid érdemeit egy ünnepéllyel engedted tisztelni, kérünk, hogy e számos szószólóink esedezésére sóvárogva várt irgalmasságodnak teljét nekünk megadni méltóztassál. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Szentlecke. *(Szent János jelenései. 7, 2—12.)*

Ama napokban, íme én, János, láték más angyalt fölszállni napkeletről, kinél az élő Isten pecsétje volt, és nagy szóval kiálta a négy angyalnak, akiknek megadatott, hogy ártsanak a földnek és a tengernek, mondván: Ne ártsatok a földnek és a tengernek, sem az élőfáknak, míg meg nem jelöljük homlokukon Istenünknek szolgáit! És hallám a megjelöltek számát, százegyvennégyezer megjelölt, Izrael fiainak valamennyi törzséből. Juda törzséből tizenkétezer megjelölt; Ruben törzséből tizenkétezer megjelölt; Gád törzséből tizenkétezer megjelölt; Áser törzséből tizenkétezer megjelölt; Neftali törzséből tizenkétezer megjelölt; Manasszez törzséből tizenkétezer megjelölt; Simeon törzséből tizenkétezer megjelölt; Lévi törzséből tizenkétezer megjelölt; Isszabár törzséből tizenkétezer megjelölt; Zabulon törzséből tizenkétezer megjelölt; József törzséből tizenkétezer megjelölt; Benjámin törzséből tizenkétezer megjelölt. Ezután nagy sereget láték, melyet senki sem volt képes megszámlálni, minden nemzetből és néptörzsből és népből és nyelvből, a trón előtt és a Bárány színe előtt állni, hosszú fehér ruhákba öltözve és kezükben pálmák; és nagy szóval kiáltának, mondván: Üdv a mi Istenünknek, aki a trónon ül, és a Báránynak! És az angyalok mindnyájan a trón és a vének és négy élőlény körül állának, és a trón előtt arcraborulának és imádák Istent, mondván: Amen. Az áldás és a dicsőség és a bölcseség és a hálaadás, a tisztelet és a hatalom és az erősség a mi Istenünké, örökkön örökké. Amen!

Magyarázat. E szent lecke közvetlenül ugyanazon jelekről szól, melyeknek kíséretében Isten büntető ítélete Jeruzsálemre és a zsidó népre volt eljövendő; magasabb és teljesebb értelemben azonban mégis az általános világítéletre is vonatkozik. Jelen lesznek azon Izrael minden nemzetségéből a választottak, kivéve Dán nemzetségét, mert ez lett először bálványimádóvá; épen azért ennek és mindazoknak, akik ehhez hasonlítanak, akik jobban szeretik a világot, mint Istent, nem lesz részük a választottságban. Hogy azonban valaki azt ne gondolja, mintha csak a zsidóságból megtért keresztények volnának a választottak, azért az apostolnak még egy sokkal nagyobb tömeg mutatkozik a pogányságból megtért keresztények közül. A zsidók közül választottaknál ugyanis egy meghatározott számról van szó, míg a pogányok közül valóknál egy nagy sokaságról: mi jelzi számlálhatatlan voltukat és tudtunkra adja, hogy főképen a pogányokból megtértek azok, kik Krisztus egyházát és a mennyet benépesíteni képesek. E sereg az Isten trónja és a Bárány előtt áll, fehér ruhába öltözve s kezében pálmaággal vagyis az ártatlanságnak, dicsőségnek s a test, a világ és az ördög kísértései fölött kivívott győzelmének jeleivel; imádják Istent és egyesülve minden mennyei szellemek karával, dicsénekeket zengenek neki azért az erőért, melyet bennük tanusított és azon dicsőségért, melyben őket részesítette. Igyekezzünk tehát, hogy egykor mi is e választottak közt lehessünk.

Evangélium. *(Szent Máté 5, 1—12.)*

Az időben látván pedig Jézus a sereget, fölméne a hegyre, és miután leült, hozzá járulának tanítványai. És megnyitván száját, tanítá őket, mondván: Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa. Boldogok a szelídek, mert ők lesznek birtokosai a földnek. Boldogok, akik sírnak, mert ők majd vigasztalást találnak. Boldogok, akik éhezik és szomjúhozzák az igazságot, mert ők kielégítést nyernek. Boldogok az irgalmasok, mert majd önekik is irgalmaznak. Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meg fogják látni az Istent. Boldogok a békességesek, mert ők Isten fiainak fognak hivatni. Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért; mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak és üldöznek titeket és hazudván minden rosszat mondanak rátok énérettem. Örüljetek és vigadjatok, mert jutalmatok bőséges mennyekben.

A nyolc boldogság magyarázata.

I. «**Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa.**»

Kik a lelki szegények?

1. Azok, akik hasonlóan az apostolokhoz, minden földi javakról önként lemondanak és Krisztusért szegényekké lesznek. 2. Akik szerencsétlenség vagy igazságtalanság folytán vagyonukat veszítvén, veszteségüket Isten akaratában való megnyugvással és béketűréssel viselik, a szükségeikben nyert jótéteményeikért háladatosak, azokat mértékletesen és takarékosan élvezik és azon kevésből is, amijök van, a még szegényebbeket örömest segítik. 3. Akik szegény és alacsony sorsukkal megelégedve, nem vágyódnak előkelőbb állás, boldogabb sors után és inkább szükséget szenvednek, semhogy tiltott eszközök, csalás vagy lopás által meggazdagodjanak. 4. Azon gazdagok is, kik nem kötik szívüket a mulandó földi javakhoz, hanem gazdagságukat arra fordítják, hogy a szükséget szenvedők nyomorát enyhítsék; akik örömmel nyujtanak segélyt mindenkinek, ki hozzájuk fordul, hogy egykoron ezen elosztogatott földi javakért a mennyet nyerjék örökségül. Végre 5. különösen az alázatosak, azaz mindazok, akik saját gyengeségük, tehetetlenségük és nyomorúságuk érzetében maguk felől igen szerényen és alázatosan vélekednek és épen ezért szükségét érzik annak, hogy mint koldusok folyamodjanak Istenhez segélyért. Mindezeknek meg van igérve a menny, sőt ez őket már most is úgy illeti, mint sajátjuk; hacsak állhatatlanságuk által attól önmagukat meg nem fosztják.

II. «**Boldogok a szelídek, mert ők lesznek birtokosai a földnek.**»

Ki igazán szelíd?

Az, ki sem Isten ellen nem zúgolódik, ha szenvedéseket bocsát reá, sem az emberekre nem haragszik, ha őt mindenféle bántalmakkal és igazságtalanságokkal illetik. Hanem inkább minden haragot, gyűlöletet és bosszúvágyat elnyomva magában, a felebarátjai által okozott rosszat jóval iparkodik viszonozni. Az ilyen ember hasonlít a nyugodt és csendes tengerhez, melyben az isteni nap ragyogó képe zavartalanul tükröződik vissza. A szelíd azáltal, hogy önmagát legyőzi, erősebb, mint ha erős várakat venne be fegyveres kézzel. (Példab. 16, 32.) Isten előtt kedvesebb és érdemteljesebb dolgot visz véghez, mint ha önakaratát követve, magát vérig ostorozná s kenyér és víz mellett bőjtölne. Az ilyen ember bárhol is békében fog élni.

Végre jutalmul nem a földet, mely a halottak tartománya, fogja örökbe kapni, hanem az eget, az élők amaz országát (Zsolt. 36, 11.), melyet bensőleg már a földön is élvezett.

III. «**Boldogok, akik sírnak, mert ők majd vigasztalást találnak.**»

Kik itt a siránkozók?

A sírók itt nem azok, kik rokonaik és barátjaik halála vagy valamely szerencsétlenség, ideiglenes javak elvesztése vagy más efféle miatt szomorkodnak, sírnak és gyászolnak, hanem azok, akik azért keseregnek, hogy Istent ők maguk és más emberek oly sokféleképen megbántják, oly kevéssé tisztelik és szeretik s hogy e miatt oly sok, Krisztus drága vérével megváltott lélek elkárhozik. Továbbá azok, akik nehéz és fáradságos életet élnek és ezen élet keserveit türelmesen viselik. A bűn az egyedüli rossz, mely megsiratásra méltó és csak a bűn miatt ontott könnyek hasznos könnyek, mert örök vigasztalás és öröm leszen jutalmuk.

IV. «**Boldogok, akik éhezik és szomjúhozzák az igazságot; mert ők kielégítést nyernek.**»

Mi az igazság éhezése és szomjazása?

A leghőbb vágy azon erények után, melyek a keresztény töké-

letességet képezik, minők: az alázatosság, a szelídség, Isten és felebarátunk szeretete; azon igyekezet, hogy mindenkinek megadjuk és meghagyjuk a magáét; a töredelmesség, melynélfogva az ember elkövetett bűneiért Istennek eleget tenni törekszik stb. Aki tehát szintoly heves vággyal eped ezen tökéletesség után, mint az éhes és szomjas ember az étel és ital után és Istent ezért buzgón és állhatatosan kéri, az ki fog elégíttetni, azaz kívánsága teljesedni fog, amennyiben Isten a legszebb erényekkel ékesíteni és majdan a mennyben gazdag jutalomban részesíti.

V. **«Boldok az irgalmasok, mert majd őnekik is irgalmaznak.»**

Irgalmasok azok, kik szükséget szenvedő felebarátjaikat tehetségük szerint gyámolítják; akik az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolják; az embertársaiktól szenvedett megbántásokat szívesen megbocsátják; de valóban irgalmas az, aki még ellenségén is megkönyörül és jót tesz vele, amint szent Lukács apostol írja: «Szeressétek ellenségeiteket; jót tegyetek azokkal, kik titeket gyűlölnek.» (Luk. 6, 35, 36.) Az irgalmasok szintén könyörületességet fognak nyerni, azaz Isten megbocsátja bűneiket és gazdagon meg fogja őket ideiglenes és örök javakkal jutalmazni. Aki pedig nem irgalmas, az maga sem fog irgalmasságra találni, hanem mint azon evangéliumi rossz szolga (Máté 18.) a külső sötétségre fog taszíttatni. Jegyezzük meg ezt jól magunknak és e szerint cselekedjünk.

VI. **«Boldogok a tisztaszívűek, mert ők meg fogják látni az Istent.»**

Kik a tisztaszívűek?

Azok, akik a keresztségben nyert ártatlanságot gondosan igyekeznek megőrizni és akik szívüket és lelkiismeretüket nemcsak minden vétkes beszédtől és cselekedettől, hanem még a rossz gondolatoktól és kívánságoktól is tisztán tartják és minden tettükben csak jót akarnak és gondolnak. Ezek már itt a földön is látják Istent az ő teremtményeiben; a másvilágon azonban Istent színről-színre fogják látni és e szemlélésben bizonyos, csak tiszta lelkeknek fenntartott örömet fognak érezni; mert valamint a szemnek, ha látni akarunk vele, tisztának kell lennie, úgy Istent is csak a szennytelen, tiszta lelkek láthatják. Már a földön is olyan ismeretünk van, amilyen szívünk. Minél tisztább a szív, annál tisztábban és jobban ismerjük meg Istent. Gondosan igyekezzél tehát szívedet tisztán tartani, hogy Istent már ezen életben is mindig jobban megismerhessed, odafenn pedig látásában örökké boldog lehess.

VII. **«Boldogok a békességesek, mert ők Isten fiainak fognak hivatni.»**

Kik a békességesek és miért nevezteinek Isten fiainak?

Azok a békességesek, kik rendetlen hajlamaikon uralkodnak; akik gondoskodnak arról, hogy bensejökben, lelkiismeretükben békéjök legyen; akik embertársaikkal nem civakodnak, sőt ellenkezőleg, az igaz békét azokban is fenntartani vagy visszaállítani törekszenek. Ezek kitüntetésképen Isten fiának hivatnak, mivel ebben Istent utánozzák, ki a békesség Istene (Rom. 15, 33.) és aki egyszülött Fiát is odaadta, hogy a világot kibékítse (Rom. 5, 10.) és azon békét, melyet a világ nem ismer és önmagának nem adhat, a földre lehozza. (Luk. 2, 14. Ján. 14, 27.)

VIII. **«Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyeknek országa.»**

Kik itt a boldogok?

Azok, akik az igazságért üldöztetést szenvednek vagyis akik az igazságot, a hitet és a keresztény erényeket egész életükön át szóval és tettel védelmezik; akik Istent, ki maga az igazság, állandóan szeretik és a keresztény név kötelességeitől, vagyis vallásuk gyakorlásától magukat semmi módon elszakítani nem engedik, bár e miatt embertársaiktól gyűlöletet, megvetést és gyalázatot kénytelenek eltűrni. Ha mi mint a szentek mindezeket türelemmel, kitartással, sőt örömmel és Isten iránt való szeretetből elviseljük, a mennyei koronát mi is elnyerjük; mert hogy velük együtt megkoronáztathassunk, velük együtt szenvednünk is kell. Mindazok, akik ájtatosan akarnak Krisztusban élni, üldöztetést fognak szenvedni. (Tim. II. 3, 12.)

Áhitatgyakorlat. Mindenható Isten! mily kellemesek a te lakhelyeid. Epedve sóvárog az én lelkem előcsarnokaidba. Testem és lelkem tebenned örvendeznek, ó élő Isten! koronája és jutalma a szenteknek, kiknek szenvedéseiket és fájdalmaikat örökkétartó örömmel jutalmazod és őket végtelen jókkal halmozod el. Ó, mily boldogok mindazok, akik Neked e földön híven szolgáltak, mert ők most Téged és az Isten Bárányát színről-színre látják, a te nevedet viselik homlokukon és veled örökké uralkodnak. Ugyanezért kérünk Téged, Úristen! add meg nekünk közbenjáró esedezésük által kegyelmedet, hogy az ő példájukat követve, neked szentségben és igazságban szolgáljunk s őket a minden erények után sóvárgó vágy, irgalom, szívbeli tisztaság és békeszeretet által a szegénységben, alázatosságban és töredelmességben utánozzuk, hogy egykor mi is, mint ők, a mennyei örömben és boldogságban részesülhessünk. Amen.

Oktatás halottak napjára.

November 2-án.

Mi a halottak napja?

Évenkénti emléknapja minden Isten kegyelmében és barátságában elhúnyt léleknek, kiknek azon vétkekért, melyekért itt a földön nem bünhődtek eléggé, a tisztítóhelyen kell megszenvedniök. (Máté 5, 26.)

Mi a tisztítótűz (purgatorium)?

A tisztítótűz egy a pokoltól és a mennyországtól különböző harmadik hely, hol a meghaltak lelkeinek ideiglenes büntetéseket kell még szenvedniök azon bűnökért, melyekért életükben nem tettek eleget. E helyet tisztítóhelynek vagy tisztítótűznek nevezzük azért, mert itt a még nem egészen tiszta lelkek a tűz által, mint az arany az olvasztó-kemencében, megtisztíttatnak, azaz mintegy salakjuktól megszabadulnak. Szent Pál a korinthusiakhoz (I. 3, 13. és köv.) erre vonatkozólag így ír: «Minő kinek-kinek munkája, a tűz próbálja meg. Akinek munkája, melyet (Krisztusra) épített, megmarad: jutalmát veszi. Akinek munkája megég, kárt vall (a tisztítótűz által), ő maga ugyan még üdvözül, de úgy, mint tűz által.» Az a tűz, mely által megszabadulhatunk, nem lehet a pokol tüze, mivel a pokolból nincs szabadulás, sem megváltás többé. Szent Pál szavait tehát csakis a tisztítótűzről lehet érteni, amint azokat Krisztus csalhatatlan egyháza mindig magyarázta.

Mely lelkek jutnak a tisztítótűzbe?

Mindazok, akik Isten kegyelmében haltak ugyan meg, de akiknek bűneikért még szenvedniök kell. E lelkek a kegyelemnél fogva még barátjai Istennek s a jó Isten az ő szeretett barátjait bizonyára nem fogja pokolba taszítani, de mivel még rajtuk van a bűnnek egynémely nyoma, azért nem bocsáthatók rögtön Isten színe elé. Mert amint szent János írja (Jelen. 21, 27.): a mennyekbe semmi fertőzetlen sem mehet be. Az ilyen lelkekre nézve tehát nem marad más hátra, mint a harmadik hely, a tisztulás helye, vagyis a tisztítótűz. Vajjon hol vannak tehát mindazok, kik a világból kimultak? Ha kimulásuk előtt a haldoklók szentségeiben méltóan részesültek, úgy az Isten kegyelmében haltak meg s ennélfogva nem mondhatjuk őket elkárhozottaknak. De ki mondhatja biztosan halálakor: «Tiszta az én szívem, tiszta vagyok a bűntől»? (Példab. 20, 9.) Vajjon ki

halt meg tehát előttünk és ki hal meg közülünk oly szentül, hogy épen semmi tisztulásra sem lenne többé szüksége ; hogy semmi megbánni valója ne lenne és a mennybe tisztítótűz nélkül is bejuthatna?

Mit, mennyit és meddig kell szenvedni a tisztítótűzben?

Ezt egyedül Isten tudja, ki a tisztítótűz büntetését is a maga igazsága szerint határozza meg. Isten maga ezt mondja : «Enyém a bosszúállás, én megfizetek» és ismét : «az Úr megítéli népét» (Mózes V. 32, 35.) ; és amit szent Pál tesz hozzá : «Rettenetes az élő Isten kezeibe esni». (Zsid. 10, 31.) A tisztítótűz büntetéseinek nagyságát illetőleg így ír szent Ágoston : «Ezen tűz fájdalmasabb, mint minden más, mit az ember életében szenvedhet». Munkálkodjunk tehát félelem és rettegés közt üdvösségünkön és tartsunk bűnbánatot vétkeinkért, hogy Krisztus egykor nekünk is ezt ne mondja : «Bizony mondom nektek, ki nem szabadultok onnét, valamíg meg nem fizettek az utolsó fillérig». (Máté 5, 26.)

Mikép segíthetünk a tisztítótűzben szenvedő lelkeken?

Imádság, jó cselekedet, de különösen szent miseáldozat által. A Szentírás mondja (II. Makkab. 12, 45.) : «Szent és üdvös gondolat, a halottakért imádkozni, hogy bűneiktől feloldoztassanak». Azért a katholikus egyház is mindig tanította, hogy a hívek imádsága a holtakért üdvös és hasznos és különösen a szent miseáldozatot mindenkor felajánlotta érettük.

Kiknek lelkeiért kell imádkoznunk?

Általában, de különösen a mai napon minden megholtért kell ugyan imádkozni s jó cselekedeteket gyakorolni, de mivel mi némelyek iránt jobban le vagyunk kötelezve, mások pedig Isten előtt kedvesebbek, ismét másoknak nagyobb szükségük van erre, míg végre mások jobban megérdemlik ; azért igyekezzünk buzgóbban és gyakrabban imádkozni : 1. szülőinkért, rokonainkért, barátainkért és jóltevőinkért ; 2. azokért, kik magukat imáinkra legméltóbbakká tették ; 3. azokért, akik legtovább szenvedtek, vagy akiknek még szenvedniök kell ; 4. akik legfájdalmasabban gyötörtetnek ; 5. akik legelhagyatottabbak ; 6. azokért, akik megváltásukhoz közel vannak ; 7. akik miattuk szenvednek ; 8. akik imáinkba reményt helyeznek ; 9. akik Isten és mennyország után való csekély vágyuk vagy a tisztítótűztől való csekély félelmük miatt szenvednek ; 10. akiknek életükben rosszat tettünk vagy akik nekünk tettek rosszat ; 11. lelki fivéreinkért és nővéreinkért. Ezt különösen azon esetre kell megjegyeznünk, midőn a szenvedő lelkeken búcsú által akarunk segíteni ;

mert a búcsúengedély, melyet az Anyaszentegyház a megholtak javára akar fordítani, mindig csak egy lélekre alkalmazható.

Mire buzdít minket a tisztítótűz hite?

1. Hogy a bűnbánat szentségében megbocsátott bűneinkkel és mindennapi vétségeinkkel érdemlett büntetéseket a jövő életben szenvednünk ne kelljen, igyekezzünk azokat jó cselekedetek, önsanyargatások, imádságok és búcsúk által még ez életben leróni; 2. hogy magunkat necsak a súlyos, hanem a kisebb vétkektől is gondosan óvjuk, mivel ezek is méltókká tesznek a tisztítótűz büntetéseire s ennélfogva nem oly csekélyek, mint némelyek képzelik.

Megelégedhetünk-e azon imádságokkal, melyeket valaki halálunk után fog érettünk felajánlani?

Nem, mert szent Ágoston tanítása szerint (Enchirid. c. 30.) ezen ájtatossági gyakorlatok csak azoknak fognak használni, akik magukat földi életükben azokra érdemesekké tették.

A mai és minden halotti **misekezdet** így hangzik: «Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik! Téged illet a dícséret, Úristen, Sionban és neked teljesítik a fogadást Jeruzsálemben. Hallgasd meg imádságomat, Tehozzád jut minden ember.» (Zsolt. 64.) Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik stb.

Az egyház könyörgése. Minden hívek teremtő és megváltó Istene! bocsásd meg szolgáid és szolgálóid lelkeinek minden vétkeiket, hogy amely bocsánatot mindenkor óhajtának, azt ájtatos könyörgések által elnyerhessék. Ki élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Amen.

Szentlecke. *(Szent Pál ap. a kor. írt I. lev. 15, 51—57.)*

Atyámfiai! Íme titkot mondok nektek: Mindnyájan fel fogunk ugyan támadni, de nem mindnyájan fogunk elváltozni. Hirtelenül, egy szempillantás alatt, a végső harsonaszóra; mert megszólal a harsona, és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, és mi elváltozunk. Mert ennek a romlandó testnek romolhatatlanságba kell öltöznie, és ennek a halandó testnek halhatatlanságba kell öltöznie. Midőn pedig ez a halandó test halhatatlanságba öltözött, akkor beteljesedik az ige, mely írva vagyon: Elnyelte a halált a diadal! Halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod? A halál fullánkja a bűn, a bűn ereje pedig a törvény. De hála Istennek, ki nekünk megadta a győzelmet a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Evangélium. *(Szent János 5, 25—29.)*

Az időben mondá Jézus a zsidók seregének: Bizony, bizony mondom nektek, hogy eljön az óra, és most vagyon, midőn a halottak meghallják az Isten fia szavát, és akik hallották, élni fognak. Mert miként az Atyának élete vagyon önmagában, azonképen adta a Fiúnak is, hogy élete legyen önmagában, és hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mivel ő az Emberfia. Ne csodálkozzatok ezen; mert eljön az óra, melyben mindnyájan, kik a sírokban vannak, meghallják az Isten Fia szavát; és előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet feltámadására, akik pedig gonoszat cselekedtek, az ítélet föltámadására.

Magyarázat. Mind a két szentírási szakasz (lecke és evangélium) az embereknek végítéletkor való feltámadása felől szól; midőn kiki elveszi, amit életében érdemlett, a jót vagy rosszat, az örökké boldog vagy örökké boldogtalan életet. Tőlünk függ, hogy melyiket akarjuk ez életben magunkviselete által előkészíteni.

Lecke után a következő ének mondható vagy énekelhető el:

Dies irae:

1. Napja Isten haragjának
Végét veti e világnak,
Ez szavok a prófétáknak.

2. A szív tele rettegéssel
Lesz a bíró jövetével,
Hol kezdődik a számvétel.

3. A trombitaszó egyszerre
Lehat minden sírfenékre
S kit-kit hí ítélőszékre.

4. Bámul természet és halál,
Hogy a földpor emberré vál,
És a bíró elébe áll.

5. Az írott könyv megnyittatik,
Melyben minden foglaltatik,
Valami megbíráltatik.

6. Ha a bíró ül ragyogva,
Semmi sem marad titkolva,
Minden meg leszen bosszúlva.

7. Akkor, szegény, én mit tegyek,
Oltalmamra kiket vegyek?
Hol a szentek is rettegnek.

8. Ég, föld hatalmas Fölsége!
Világ ingyen üdvössége!
Üdvözíts, malaszt mélysége!

9. Kegyes Jézus! emlékezzél,
Hogy érettem kínt szenvedtél,
Ments meg, kit véreden vettél.

10. Kerestél, értem fáradván,
Megváltottál a keresztfán,
Munkád haszna áradjon rám.

11. Igaz te a bosszulásban,
Légy bő a megbocsátásban,
Míg nem állok számadásban.

12. Szűmbe szállva fohászkodom,
Szégyen terül el arcomon,
Könyörülj bűnös voltomon.

13. Ki Magdolnát föloldoztad,
És a latrot meghallgattad,
Kegyed nekem is ajánltad.

14. Noha tőled nem érdemlem,
Tégy irgalmat mégis velem,
Hogy a tűzkínt elkerüljem.

15. Midőn ítélsz végsorsomról,
Juhaiddal állíts jobbról,
Elválasztván a bakoktól.

16. Ha majd kikre átkod lehull,
Benyeli az égő pokol,
Végy oda, ahol áldatol.

17. Halld meg ajkam könyörgését,
Tekintsd szívem törődését,
Nyugasztald meg éltem végét.

18. Az nap minden könnybe borul,
Melyen a test hamujából
Fölkelvén elődbe járul.

19. Akkor, Jézus! nyujts irgalmat,
Híveidnek adj nyugalmat,
Szenteiddel, közjutalmat.

Felajánlás előtt a következő imádságot mondja a pap:

Uram Jézus Krisztus, dicsőség királya! szabadítsd meg a megholt hívek lelkeit a tisztítótűz kínjaitól s az örök kárhozattól. Szabadítsd meg őket a gonosz ellenség torkából, hogy a pokol el ne nyelje őket és ne essenek a setétségbe, hanem engedd őket szent Mihály, az angyalok fejedelme által az örök világosságra vezettetni, melyet te hajdan Ábrahámnak és utódainak igértél. Azért mutatunk be, Uram, neked dicsőítő és hálaáldozatot. Fogadd azt kegyesen azon lelkekért, melyeknek emlékezetét üljük mai nap és engedd őket a halál árnyékából az örök élet világosságába jutni.

V. A pokol kapujától. F. Szabadítsd meg Uram, azok lelkét,

V. Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik! F. És az elenyészhetlen világosság fényeskedjék nekik!

V. Nyugodjanak békességben. F. Amen.

V. Minden megholt hívek lelkei Isten irgalmasságából békességben nyugodjanak. F. Amen.

(E verseket haszonnal és ájtatosan mondhatjuk el mindannyiszor, midőn valamely sírkert mellett elmegyünk. Más ájtatos imákat és hasznos ájtatosságokat a megholt hívek lelkeiért az imakönyvekben találhatni.)

Oktatás szent Imre herceg napjára.

November 5-én.

Szent Imre herceg első apostoli királyunknak, szent Istvánnak Gizellától, szent Henrik császár nővérétől származott fia, ki inkább az égnek, mint a világnak látszott születni. Ugyanis szent Gellért vezérlete alatt minden vallási és országlási tudományban kiképeztetvén, már kora ifjúságában a szent élet példájaképp tündöklött. Míg más ifjak világi kedvtöltések után sóvárogtak, addig ő az isteni szolgálatban és magasztos elmélkedésekben találta legfőbb örömét.

Sokszor, még éjtszakának idején is, felkelvén ágyából, térdenállva imádkozott Istenéhez szüleinek és országának jólétéért. Midőn atyja ezt észrevette, buzgó hálát adott Istennek a mennyország e virágáért. Szent Imre herceg mindenkor az evangéliumi tökéletesség eszméjét forgatván fejében s megfontolván ama dicsőséget, melyben fénylenek a Bárányt szünet nélkül követő s oly fönséges éneket éneklő szűzek: Istennek sérthetetlen, örök tisztaságot fogadott. Fogadását szülői előtt elhallgatván, azok akaratának engedelmeskedve, a neki szánt hercegnővel házasságra lépett ugyan, de azon szándékkal, hogy menyasszonyát is örök szűzességre bírja. Midőn már a királyi méltóság átvétele előtt állott, Isten őt e földi vészteljes életből a zavartalan béke és örök boldogság honába hívta az 1030. évben. Később úgy őt, mint szent atyját is a szentek közé iktatták.

Szent Imrét hercegi koronával s kezében liliomszállal, mint a szüzesség jelével ábrázolják.

Az egyház könyörgése. Úristen, ki az ifjúság virágával ékeskedő szent Imrét szenteid társaságába felvetted, add, kérünk, hogy akit magad iránt buzgóvá tettél, ugyanannak nálad örökös szószólását érezzük! A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Oktatás szent Erzsébet napjára.

November 19-én.

Erzsébet, II. Endre királyunk leánya, hajadon, házas és özvegy állapotában oly szent életet élt, hogy ezen állapotok bármelyikében élő nőknek példányképül szolgálhat. Ő ki is vívta magának mind a három állapot érdemkoronáját. Gyermekkorától felnőtt hajadon koráig naponta törekedett az isteni félelemben és ájtatosságban előmenetelt tenni. Nőül menvén Lajos thüringiai fejedelemhez, új kötelességeit úgy teljesítette, hogy mennyei jegyeséről sem feledkezett meg soha. Éjnek idején ugyanis térdenállva engesztelte ki Istennek a bűnösök ellen gerjedt igazságos haragját s ámbár külsőleg királyi köntöst viselt, alatta sanyargató darócokkal gyötörte testét. Nappali szokott foglalkozása volt az árvák, özvegyek, betegek, rabok és szegények gyámolítása. Többi között egy szegény árva gyermeket gondjai alá vett, azt anyailag ápolta s fekélyes fejét királyi kertecskéjében gyógyítá s ápolgatta, hogy a világ fiainak és leányainak csúfolódását kikerülhesse. Mikor az országot nagy ínség gyötörte, a fejedelmi éléstárakat mind kiüríté a szegények gyámolítására. Férje elhúnyta után levetette a fejedelmi

öltözetet, apácaruhát vett fel; ezzel nem annyira férjének halálát, mint inkább saját és népének bűneit gyászolván. Előbbi szokott ájtatosságát és önsanyargatási szigorúságát megkettőztette; azután pártáját, öveit, karkötőit, drágagyöngyeit és minden asszonyi ékességeit pénzzé tette, gazdag kórházat építtetett az ügyefogyottak, árvák és szegények számára, kiket tulajdon kezeivel ápolt. Végre mindenéből kifogyva, mosás, varrás és fonás bérével segítette azokat, kiket gyámolítani már nem volt képes. Ily istenes foglalkozásban töltvén életét, miután halála óráját előre megmondta, 1231-ben halt meg. A csodákkal tündöklő fejedelemnőt már 1235-ben IX. Gergely pápa a szentek közé iktatta.

A szentlecke s evangélium *ugyanaz, mint szent Anna napján.*

Az egyház imádsága. Kérünk, irgalmas Úristen, világosítsd meg híveid szívét és add szent Erzsébet esedezése által, hogy a földi örömöket megvetvén, a mennyei vigasztalásokban részesüljünk! A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Oktatás a bold. szűz Mária bemutattatása napjára.

November 21-én.

Miféle ünnep ez?

Ez azon ünnep, melyen Máriát istenfélő szülei: Joachim és Anna a jeruzsálemi templomban felajánlották és melyen ő önmagát Isten szolgálatára szentelte.

Mikép és mikor történt ez?

Liguori szent Alfonz egyháztanító így ír: Mária létének első pillanatától fogva ismerte Istent és már akkor, midőn a világra jött, teljesen fölajánlotta magát Urának és egész létét az ő szeretetének és tiszteletének szentelte. A felvilágosodott gyermek nagyon jól tudta azt, hogy Isten egy megfosztott szívet nem fogad el, hanem azt teljesen az ő szeretetének szentelve szereti látni, amint meg is parancsolta: «Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből!» Erős vággyal várta azon időt, midőn külsőleg és ünnepélyes módon szentelheti magát Istennek.

Amint tehát a szent gyermek alig hároméves volt, már kérte jámbor szüleit, engednék meg neki, hogy mindig a templomban legyen, mint Isten neki azt megigérte. Midőn a meghatározott nap elérkezett, a szeplőtelen szűz Mária szent Joachimmal és szent Anná-

val Názáretből elutazott. Nagy sereg angyal kísérte a gyermeket, aki hivatva volt teremtőjének anyjává lenni.

Amint a szent utasok a jeruzsálemi templomba megérkeztek, a szent gyermek, Mária, szüleihez fordult, letérdelt, megcsókolta kezeiket és áldásukért könyörgött. Erre a szűzies gyermek körültekintés nélkül felment a templom lépcsőin, lemondott örökre a világról és mindenről, amit a világ nyujthat és felajánlotta magát Isten szolgálatára.

Szent Ambrus is azt írja róla, hogy egy asszonytól született ember sem bírt annyira a szemlélődő imádság adományával, mint Mária s az ő egész élete mintegy folytonos szent elragadtatás volt; mivel az ő ismerete minden emberi tudományt felülhaladott és ismeretének növekedtével növekedett egyszersmind szeretete is, mely felemésztette szívét. Ő annyira lángolt az Isten akaratának teljesítése után való buzgóságtól, hogy méltán mondhatta szent fiával: «Az én eledelem Atyám akaratának teljesítése». S a próféta szava: «Szűzek fognak a királyhoz utána vitetni» — be is teljesedett, mert számtalan szűz buzgólkodott az ő szent példája nyomán.

Tanulságok. I. Joachim és Anna egyetlen és legkedvesebb gyermeköket ajánlották fel az Úrnak s egészen az ő szolgálatára szentelték. Ezt ők részint Isten iránt való szeretetből tették, hogy gyermekük a templomban Isten élő templomává alakuljon, ami talán a világban, szülőinek gyöngéd nyájaskodásai, de az ártatlanságot fenyegető veszedelmek közt sohasem történt volna. Szülők! Isten nem kívánja tőletek, hogy számára gyermekeiteket a templom szolgálatára felajánljátok; de azt igenis megkívánja, hogy őket Istennek élő templomaiul tekintsétek, minőkké a szent keresztségben fölszenteltettek; és hogy őket mint ilyeneket, szeplőtelenül és szentül megőrizni törekedjetek. Áldozzátok föl tehát őket első ifjúságuktól fogva az ő szolgálatára s erre őket saját házatokban, melyet a keresztény életmód által Isten templomaivá alakíthattok át, serkentsétek, mert különben sohasem fogtok bennök örömet találni.

II. Mária, mihelyt Isten szolgálatára képes lett, azonnal átadta, feláldozta magát Istennek minden feltétel nélkül. Mikor fogjuk már mi is egyszer őszinte lélekkel felajánlani magunkat Istennek? A keresztségben ugyan már felajánltattunk neki, templomaivá szenteltettünk, lemondottunk az ördögről és a világról s köteleztük magunkat, hogy egyedül Istennek élünk s e frigyet már sokszor megújítottuk; de vajjon megtartottuk-e? Nem vettük-e vissza Istentől másik kezünkkel azt, amit az egyikkel neki adtunk? Nem fertőztettük-e be szívünk templomát a legrútabb kívánságokkal? Nem éltünk-e többet önmagunknak, a világnak és a hiúságnak, mint

Istennek? Vajjon mikor fogjuk magunkat Istennek már egyszer őszintén odaajándékozni? Talán vénségünkben? De vajjon Isten elfogadja-e akkor majd adományunkat? Meg fog-e elégedni azzal, ha neki csak akkor akarunk majd szolgálni, mikor a világnak már nem tudunk? Nem! Isten nem elégszik meg a közte és teremtményei közt megosztott szívvel! Ő azt akarja, hogy őt teljes szívből, teljes lélekből szeressük és neki minden erőnkből szolgáljunk. Az ilyen szeretetet ő meg is fogja jutalmazni; mert hiszen Krisztus Urunk mondotta: «Ha ki engem szeret, az én beszédemet megtartja és Atyám is szereti őt és hozzája megyünk s lakóhelyet szerzünk nála.» (Ján. 14, 23.)

A misekezdet, szent-lecke és evangélium ugyanaz, mint a szent olvasó ünnepén.

Az egyház imádsága. Úristen! ki akartad, hogy a boldogságos és mindenkor szeplőtelen szűz Mária, a Szentlélek hajléka, neked mai napon a templomban bemutattassék, engedd, kérünk, hogy az ő esedezése által dicsőséged templomában bemutattatni méltók legyünk. A mi Urunk Jézus Krisztus által stb.

Ima szűz Máriához. Ó Mária! te, ki a teljes Szentháromság előtt a legkedvesebb áldozat vagy, készítsd elő szívemet, hogy az is Istenhez méltó s neki tetsző áldozat legyen. Eszközöld ki számomra, hogy ezentúl szívemből semmi gondolat, szájamból semmi szó, enmagamból pedig semmi tett se eredjen, mely ne volna Isten tiszteletére és felebarátom javára irányozva. Könyörögj érettem, hogy szívem mindenkor Istenhez legyen irányozva, hogy semmit se tegyek hanyagul, mi az ő tiszteletét és lelkem üdvét illeti. Vedd el az én saját fonák akaratomat és szerezz nekem a te közbenjáró esedezésed által a tiedhez hasonlót, hogy kötelességemnek eleget tegyek és Isten akaratát mindenben kövessem. Mai naptól fogva az Isten oltárára teszem le méltatlan szívemet; maradjon az ott mindaddig, míg az én jó Istenemnek tetszeni fog azt a dicsőség templomába áttenni.

További elérhető kiadványaink:

- Franz Spirago: Felnőttek Katekizmusa (1929)
- Franz Spirago: Példatár (1927)
- Római Katolikus Katekizmus (1890)
- Goffine Lénárt: Módszer a lélekben történő szentmisehallgatásra
- Túrmezei Ferenc: Jöjj Szentlélek Úristen! (1940)
- Blaskó Mária: Isten kertje (1941)
- Blaskó Mária: Jaj de szép! (1929)
- Jámbor László S. J.: Levelek húgomhoz (1941)
- Dr. Tóth Tihamér: A tiszta férfiúság (1935)
- Dr. Tóth Tihamér: Dohányzol? (1936)
- Dr. Tóth Tihamér: Ne igyál! (1936)
- Dr. Tóth Tihamér: A művelt ifjú (1936)
- Dr. Tóth Tihamér: A jellemes ifjú (1936)
- Dr. Tóth Tihamér: A vallásos ifjú (1936)
- Dr. Tóth Tihamér: Krisztus és az ifjú (1936)
- Finn Ferenc SJ: Tom Playfair (1928)
- Finn Ferenc SJ: Wynn Percy (1941)
- Finn Ferenc SJ: Harry Dee (1942)
- Liguori Szent Alfonz: Az üdvösség útja (1896)
- Egger Ágoston: A keresztény apa (1904)
- Egger Ágoston: A keresztény anya (1904)
- IX. Piusz pápa „Quanta cura” kezdetű körlevele (1864. december 8.)
- XIII. Leó pápa „Libertas præstantissimum donum” kezdetű körlevele (1888. június 20.)
- XIII. Leó pápa „Satis cognitum” kezdetű körlevele (1896. június 29.)

- X. Piusz pápa „Pascendi dominici gregis” kezdetű enciklikája (1907. szeptember 8.)
- XI. Piusz pápa „Mortalium animos” kezdetű apostoli körlevele (1928. január 6.)
- XI. Piusz pápa „Divini illius magistri” kezdetű apostoli körlevele (1929. december 31.)
- XI. Piusz pápa „Vigilanti cura” kezdetű apostoli körlevele (1936. június 29.)
- XII. Piusz pápa „Humani generis” kezdetű apostoli körlevele (1950. augusztus 12.)
- Anthony Cekada: Új mise vagy hagyományos mise?
- Donald J. Sanborn: Tájkép zsinat után
- Donald J. Sanborn: A vallások átalakítása
- Donald J. Sanborn: Ellenállás és fogyatkozhatatlanság – avagy Hol az Egyház?
- Alfredo Ottaviani bíboros · Antonio Bacci bíboros · Római teológusok egy csoportja: Az Ottaviani Intervenció
- Anthony Cekada: Hagyományhű katolikusok, tévedhetetlenség és a pápa
- Donald J. Sanborn: Miért nincs helye katolikusoknak a Novus Ordóban?

Előkészületben:

- Finn Ferenc SJ: Lightfoot Kolozs (1942)
- Finn Ferenc SJ: Fülöp (1932)
- Finn Ferenc SJ: Merton Ada (1899)
- Anthony Cekada: Mi a baj a modern mise imádságaival?

... és sok egyéb is.

https://kapisztrankiado.hu